[illegible]

1682/3.

Lacking plates.

HISTORIE der SEVARAMBES.

Behelzende een Beschryving Van het Onbekend

ZUID-LAND.

t'Amsterdam. By TIMOTHEUS ten HOORN. *Boekverkoper inde Nes 1683*

HISTORIE DER SEVARAMBES,

Volkeren die een Gedeelte van het darde Vaſt-land bewoonen, gemeenlijk

ZUID-LAND

genaamd;

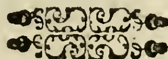
Behelzende een naauwkeurig verhaal van de Regering, Zeden, Godtsdienſt, en Taal, dezer tot noch toe aan de Volkeren van Europa onbekende Natie.

Uit het Franſch in het Nederduitſch gebracht

Door

G. V. BROEKHUIZEN.

Vercierd met veele uitſteekende Kopere Figuuren.

t'AMSTERDAM,
By *Timotheus ten Hoorn*, Boekverkooper in de Nes, by de Brakke Grond. 1682.

Aan den

LEESER.

INdien gy de *Republijk* van *Plato*, d' *Eutopia* van den Ridder *Morus*, of de *nieuwe Atlantis* van den Kancelier *Bakon*, welke slechts het werk der vernuftige inbeeldingen hunner Schrijvers zijn, geleezen hebt, zult gy mogelijk gelooven, dat de Verhaalen van nieuwelings ontdekte Landen, wanneer gy daar iets wonderlijks in vind, van dat slag zijn. Ik en durf de wijze voorzorg van niet lichtelijk alle dingen te gelooven niet doemen, mits dat ze zich binnen de paalen des maatigheids houde: want het zou al zo onredelijk zijn, zonder verkiezing te verwerpen 't geen ongemeen is, als zonder onderscheiding aan te neemen de vertellingen, welke dikwils van ver-afgelegene Landen gedaan worden.

Daar zijn duizend beroemde voorbeelden, die mijn zeggen bevestigen; en veele dingen hebben eertijds voor vaste waarheden gegaan, welke de volgende eeuwen klaarlijk ontdekt hebben niet als vernuftige leugens te zijn. Verscheidene zaaken zijn ook lange tijd voor beuzelachtig gehouden geworden, en zelfs als godloos, en tegen de Godsdienst strijdende, verworpen, die zich in gevolg van tijd tot zo zekere waarheden opgerecht hebben, dat den geen, die daar aan twijfelen dorst, voor een botterik en ezel gehouden, en uitgelagchen zoude worden.

Want kan men niet zeggen, dat het een zeer onbillijke eigenzinnigheid was, dat *Virgilius*, Bisschop van *Keulen*, gevaar liep van door een openbaar Bevel 't lee-

ven te verliezen, vermits hy gezegt had, dat'er Tegenvoeters waren? En niets, als een plechtige ontkentenis, kon hem bevrijden van de pijnigingen, welke den onbedachten iever der onweetenden van zijn tijd hem bereide.

En met al zo weinig reden wierd *Kristoffel Kolombo* in *Engeland*, en vervolgens in *Poortegaal*, voor een Man gehouden, die zijn zinnen niet ten vollen bezat; dewijl hy dreef, dat 'er na de westelijke deelen van't Westen Landen waren. Maar de geenen, die sedert de Weereld rondom gereisd hebben, hebben klaarlijk gezien, dat *Virgilius* de waarheid had gezegt: en d'ontdekking van *Amerika* heeft het verhaal van *Kolombo* gerechtvaardigd. Invoegen dat men daar nu niet meer aan en twijfelt, als aan de Historien van *Peru*, *Mexiko*, en *China*, die men in 't eerst voor Romans nam.

Deze, en verscheidene andere ver-afgelegene Landen, welke men sedert ontdekt heeft, zijn den Volkeren van *Europa* veele eeuwen lang onbekend geweest; en meestendeel zijn ze noch niet wel bekend. Onze Reizigers vernoegen zich met 'er alleenlijk de gedeeltens af te zien, die dicht aan den oever der zee zijn gelegen, alwaar zy hun handel drijven; en bekommeren zich wijders niet veel met de plaatsen, daar hun schepen niet konnen komen: want gelijk ze meest altemaal Zeeluiden zijn, welke alleenlijk om de bevordering van hun koophandel reizen, zeilen ze dikwils voor by Eilanden, en zelfs voorby Vaste-landen, sonder daar eens acht op te geeven, dan wel licht zo veel als hen van nooden is om ze te vermijden. Hier van daan komt het, dat wy by na alle de kennis, welke wy van deze Landen hebben, aan het geval schuldig zijn; dewijl'er bykans niemand is, die de nieuwsgierigheid, of de nood-

zaa-

zakelijke middelen heeft, om deze lange reizen zonder een ander oogmerk te doen, als dat van d'onbekende Landen t'ontdekken, en zich bekwaam te maaken om 'er goede en getrouwe Verhaalen af in 't licht te brengen.

'tWas te wenſchen, dat een gelukkige vrede aan de Vorſten de gelegentheid gaf van op diergelijke ontdekkingen te denken, en aan een zo glorieuſe en zo nutte zaak te doen arbeiden, door dewelke zy zonder een groote koſte een onwaardeerlijk goed aan de Weereld, en eer aan hun Vaderland zouden doen, en zich een onſterfelijke naam verkrijgen. In der daad, indien zy een gedeelte van het geld, 't geen zy overig hebben, tot het onderhoud van eenige naauwkeurige en bekwaame Jonge Borſten beſteedden, en de zelven op de plaatſen wilden zenden, om aldaar alle aanmerkenswaardige zaaken op te merken, en 'er vervolgens getrouwe Verhaalen af te maaken, zy zouden een vaſte glorie verkrijgen, die aan d'andere Grooten tot een goed voorbeeld verſtrekken, hun geheugenis aan de Nakomelingen achtbaar maaken, en mogelijk met veele andere voordeelen verzeld zoude weezen, bekwaam om d'onkoſten, welke zy in een zo loffelijke onderneeming gedaan hadden, met woeker te vergoeden. Men behoeft niet te twijfelen, of de Beſchrijvingen, die gedaan zouden worden door Lieden, die daar toe geſchikt, en in de noodwendige Weetenſchappen opgekweekt waren, zouden veel naauwkeuriger weezen, als die der Kooplieden en Schippers, welke gemeenlijk onweetende Luiden zijn, die zelden noch de tijd, noch de gelegentheid hebben om deze opmerkingen te maaken, en die doorgaans lange Jaaren in Landen woonen, zonder ergens acht op te geeven, als op het geen 't welk hun koophandel betreft.

Dit

Dit ziet men voornaamentlijk in 't beleid der Hollanders, die veele Landen in d' *Oost-Indiën* bezitten, en op duizend andere plaatsen reisen, daar hun handel henroept, en van de welken wy echter maar eenige korte en onvolmaakte Beschrijvingen hebben, en dat noch van Landen, daar ze zelve bevestigt zijn, of waar langs zy dagelijks met hun schepen vaaren. 't Eiland *Sonde*, en inzonderheid *Borneo*, 't geen in de Kaarten beschreeven word als een der grootsten des Weereldts, en op de weg van *Java* na *Japon* gelegen is, is by na niet bekend; en ik weet niet dat ik'er ooit eenige Beschrijving af gezien heb. Veele hebben langs de Kusten van het darde Vast-land, 't welk gemeenlijk het *onbekende Zuid-land* geheeten word, gezeild; maar niemand heeft de moeite genomen van het te bezichtigen, om het te beschrijven: 't Is waar, men ziet'er d'Oevers van in de Kaarten, maar zo onvolmaakt, dat men 'er niet als een zeer verwarde kennis uit trekken kan. Niemand twijfelt, of daar is zodanig een Vast-land, dewijl veele het gezien, en'er zelfs op geweest hebben; maar gelijk ze zich niet landewaart in hebben durven begeeven, als zijnde daar meestentijd tegen hun dank gekomen, hebben zy 'er niet als zeer geringe Beschrijvingen af konnen maaken.

Deze Historie, welke wy in't licht geeven, zal dit gebrek voor een groot gedeelte vergoeden. Zy is op een zo eenvoudige manier geschreeven, dat ik geloof, dat niemand twijfelen zal aan de waarheid van het geen, 't welk zy behelst; en den Lezer zal gemakkelijk bespeuren, dat ze alle de merktekenen van een waarachtige Historie heeft. Niettemin heb ik geloofd, dat ik hem eenige redenen, die haar een groot geloof en gezag geeven, bekend behoorde te maaken.

Den Autheur van deze Historie, den Kapitein *Siden*

genaamd, geraakte, na vijftien of zeftien Jaaren gewoond te hebben in het Land, daar hy hier de Befchrijving af doet, daar op zodanig een manier, en door de middelen uit, welke hy zelve in zijn Hiftorie verhaalt, en kwam eindelijk te *Smirna* in *Italien*, alwaar hy zich infcheepte in een Schip van de Hollandfche Vloot, die gereed lag om weer na *Europa* te ftevenen. Deze Vloot was de zelve, welke d'Engelfchen, in den Jaare 1672 in't *Kanaal* aantaftten, 't geen een begin van den Oorlog was, die daar terftond op volgde. Al de weereld weet wel, dat de Hollanders zich zeer wel verdedigden, en dat 'er aan beide de zijden veele gedood en gekwetft wierden.

Den Kapitein *Siden* wierd onder anderen in deze gelegentheid doodelijk gewond, en leefde maar eenige uuren na 't ontfangen van zijn kwetfuur. Op het zelve Schip, in het welk hy zich te *Smirna* ingefcheept had, was toenmaals een Genees-meefter, die met hem van daar was gegaan, en met wien hy voor hun vertrek kennis had gemaakt. Gelijk zy alle beide gaauwe en verftandige Luiden waren, hadden zy geduurende de reis veele reden-wiffelingen met malkander, 't geen een wederzijdfche achting en vriendfchap onder hen verwekte; tot zo ver, dat den Kapitein *Siden*, die zijn gevallen voor al de weereld verborgen hield, vermits hy niet begeerde dat een ander, als hy, d'eer zou hebben van die, wanneer hy in *Europa* zoude gekomen weezen, daar ruchtbaar te maaken, de zelve by na altemaal aan den Genees-meefter verhaalde, beginnende van zijn vertrek uit *Holland* af tot zijn komft te *Smirna* toe. Maar, gelijk God hem niet vergunde lang genoeg te leeven om dit befluit te vervullen, gaf hy, als hy zich op den Oever des doods zag, alle zijn Reiftuig aan zijn Vriend, en beval hem zijn Papieren met deze woorden.

„ Mijn waarde Vriend, dewijl het God belieft, dat „ ik zo lang niet en leeve, als ik volgens den loop der „ Natuure wel zoude konnen doen, onderwerp ik my „ zonder morren en zonder wederſtreeven zijn Godde- „ lijke wil, en ik ben gereed mijn ziel weer in zijn han- „ den te ſtellen, vermits hy mijn Schepper en mijn „ God is, dat hy recht heeft om my die af te vorderen, „ en na zijn begeerte daar mee te handelen. 'k Hoop, „ dat hy my, volgens zijn oneindige barmhertigheid, „ mijn zonden vergeeven, en deelgenoot van zijn eeu- „ wige glorie zal maaken. Ik ſta op mijn vertrek, en ik „ zal u niet meer zien; maar dewijl my noch eenige „ oogenblikken leevens overig zijn, wil ik de zelven ge- „ bruiken om u te zeggen, dat ik u Vriend ſterf, en dat „ ik u tot teken van mijn vriendſchap alles geef, 't geen „ ik in het Schip heb. Gy zult'er een groote Koffer vin- „ den, daar alle mijn goederen, met eenig geld en eeni- „ ge Juweelen, in geſlooten zijn. Alle deze dingen zijn „ van geen groote waarde; maar ik geef ze u zodanig als „ ze zijn, uit grond van mijn hert. Behalven deze goe- „ deren, 't geld, en de Juweelen, zult gy'er een groote „ ſchat in vinden, te weeten de Hiſtorie van alles 't geen „ my wedervaaren is, zedert dat ik uit *Holland* ver- „ trokken ben om na *Indiën* te gaan, gelijk ik u menig- „ maalen heb verhaald. Deze Hiſtorie is in een groote „ verwarring; zy is by na altemaal op loſſe papiertjes, „ en in verſcheidene taalen, geſchreeven, welke uit- „ gelegt, en in een goede order gebracht moeten wor- „ den, volgens 't beſluit 't geen ik daar over by my zel- „ ve genomen had: maar vermits God my niet toelaat „ het zelve te volbrengen, laat ik'er u de zorg af, en ik „ verzeker u met alle d'oprechtheid van een ſtervend „ Menſch, dat 'er in alle mijne Geſchriften niets is,

't geen

„ 't geen niet waarachtig en zy; 't welk mogelijk de
„ tijd en d'ondervinding noch eens bekrachtigen zul-
„ len.

Deze zijn de laatſte woorden van den Autheur, welke weinige uuren daar na, met een voorbeeldelijke ſtandvaſtigheid en afſtand van alle weereldſche zaaken, zijn ziel aan God opofferde; en die, volgens de getuigenis van den Genees-meeſter, zijn Erfgenaam, een wel gemaakt Man was, van een groot verſtand, en welkers zeden altemaal wijs, zeer eerlijk, en oprecht waren.

Na zijn dood doorſnuffelde den Genees-meeſter zijn Papieren, en bevond, dat ze in't Latijn, Franſch, Italiaanſch, en Provencaals geſchreeven waren; 't geen hem, door dien hy alle deze taalen niet en kende, en dat hy zijns Vriendts Aantekeningen aan geen vreemde handen vertrouwen wilde, in een groote bekommering wierp. Deze ſwaarigheden, en verſcheidene zaaken die hem zedert bezig gehouden hebben, zijn d'oorzaak geweeſt dat het werk zo lang ſtil gelegen heeft: maar als hy uit *Holland* in *Engeland* gekomen was, na dat de Vrede tuſſchen deze twee Natien geſlooten was geworden, deed hy my d'eer, nu eenige tijd geleeden, dat hy my zijn Papieren overgaf, om ze in order te ſchikken, en in een eenige taal over te zetten. 'k Doorzag ze met een zonderlinge opmerking, en ik bevond dat de ſtof, welke zy behelſden, zo ongemeen en zo wonderlijk was, dat ik geen ruſt genieten konde, eer ik ze zo ver gebracht had, datze een behoorlijke geſtalte vertoonden; gebruikende hier toe de hulp en den raad van den geen, die my de zelven ter hand had geſteld.

Wijders zijn'er veele andere bewijzen, die de waarheid van dit Verhaal onderſteunen. Verſcheidene Hollanders, weinig tijdts na de dood van den Kapitein *Si-*

den, verzekerden den Genees-meester, zijn Erfgenaam, dat'er ontrent de tijd, die in't begin van deze Historie uitgedrukt staat, een nieuw Schip uit *Texel* vertrokken was, *de Goude Draak* geheeten, om na *Batavia* te stevenen, gelaaden met Geld, Passagiers, en andere dingen, en dat men geloofde, dat het verongelukt was, vermits men'er zedert nooit tijding af had vernomen.

Toen ik de Papieren in handen had, en eer ik noch begon te schrijven, ging ik by den Heer *van Dam*, Advokaat van d'Oost-indische Maatschappy, en een der Commissarissen, die door de Staaten van *Holland* afgevaardigd waren, om met *Engeland* het Tractaat van Commercie te maaken. 'k Vroeg hem na dit Schip; en hy bevestigde my alles, 't geen men daar af in *Holland* aan mijn Vriend gezegt had. Maar de getuigenis, welke de waarheid van deze Historie 't krachtigst bevestigt, blijkt uit een Brief, geschreeven door een Vlaming aan een Fransch Edelman, noopende 't Schip *de Goude Draak*. Deze Brief is my ter hand gesteld door den Edelman, die ze ontfing; en ik oordeel het goed de zelve hier in te voegen, na u alvoorens bekend gemaakt te hebben op wat onderwerp ze geschreeven wierd.

Dezen Edelman heeft my zelve gezegt, dat, als hy eens ging wandelen met den Schrijver van de gemelde Brief, en de praat op d'*Indiën* viel, daar hy lange tijd gewoond had, hy hem verhaalde, dat hy eens door storm op den Oever van het *Zuid-land* gedreven was geworden, in groot gevaar van'er te vergaan; maar dat hy'er door de Goddelijke hulp gelukkiglijk afgekomen was. Een Jaar of twee na dit verhaal, onzen Edelman in een Gezelschap zijnde, daar men van deze onbekende Landen sprak, vertelde hy de Historie, dien hy van den Nederlander had gehoord. Niet zo haast had hy geeindigd, of

of een Edelman van *Savoye* deed hem met een grooten ernst verscheidene vraagen over dit onderwerp; en vermits hy daar niet verder op antwoorden konde, als hy'er af had hooren zeggen, bad hem den Savoyaard, dat hy aan de Nederlander daar over wilde schrijven, om uit den zelve alle mogelijke kennis van dit werk te bekomen. Hy voegde daar by; dat zijn iever sproot uit het belang, 't geen hy in dit Schip had, in het welk hy had verstaan dat een zijner Bloedverwanten, daar men nooit eenige tijding af had konnen verneemen, wat moeite daar ook toe aangewend was geworden, zich ingescheept had; dat den zelve, na de meesten van alle zijn andere goederen verkocht te hebben, een Landery in *Savoyen* had gelaaten; en dat zijn Maagen, na dat zy zijn wederkomst ettelijke Jaaren lang hadden verwacht, tegenwoordig in Proces waren wegens d' erffenis van deze Landery. 't Was dan op het verzoek van den Savoyaard, dat den Franschman aan den Nederlander schreef, van wien hy het volgende antwoord in't Fransch ontfing. 'k Heb den Brief hier van woord tot woord ingevoegd, zonder 'er iets in te willen veranderen.

Mijn Heer,

Volgens uw begeerte, en tot voldoening van uw Vriend, zal ik u zeggen, dat, toen ik in den Jaare 1659 *te* Batavia *was, een Vaderlandsch Bootsgesel*, Prins *geheeten, hoorende dat ik aan de Kust van 't* Zuid-land *had geweest, my verhaalde, dat hy daar eenige Jaaren te vooren schipbreuk had geleeden met een nieuw Schip, vertrokken uit* Holland, *de* groene *of de* goude Draak *geheeten, 't geen een menigte van geld voor* Batavia *in had, mitsgaders ontrent vier honderd Zielen; welke zich altemaal, of altijd de meesten, op het gezeide Land geborgt, en onder de zelve tucht van de Schipper, gelijk zy binnen*

nen boort waren, gehouden hadden: onder anderen hadden zy ook hun meeste leeftocht behouden te land gekreegen. Vervolgens maakten zy van het Vrak een Pinas, werpende het lot voor acht Mannen, daar dezen Matroos een af was, om na Batavia *te gaan, en aan den Generaal van de Hollandsche Maatschappy hun ongeluk bekent te maaken, ten einde hy eenig Schip derwaarts stuurde, om de Schipbreukelingen van daar te haalen. Deze Pinas met groote moeite te* Batavia *geraakt zijnde, vaardigde den Generaal terstond een Fregat af, welke als ze aan deze Kust was gekomen, stuurde zy haar Chaloup en Volk na Land, ter plaatse en op de hoogte die men haar beduid had; maar zy vonden niemand, noch eenig teken dat 'er ooit eenig Mensch was geweest. Zy zochten dan op verscheidene andere plaatsen, tot dat zy door onweer, 't geen deze Kust geweldig onderworpen is, hun Chaloup en eenige van hun Volk verlooren: en aldus keerden zy, zonder iets uitgerecht te hebben, weer na* Batavia. *Den Generaal stuurde daar een tweede Fregat, 't geen insgelijks een vruchtelooze tocht deed.*

Men spreekt verscheidentlijk, dat binnen het gemelde Land Volkeren zijn van een groote gestalte, welke niets barbaars hebben, en de geenen, die ze betrappen konnen, met zich in hun Land brengen. 'k Stond gereed om te land te gaan, op de hoogte van omtrent zeven-en-twintig graaden; maar gelijk een schielijke stilte geduurende de nacht ons voor schipbreuk bevrijde, alzoo deed my een haastige storm mijn voorneemen veranderen, achtende my gelukkig dat ik weer in zee kon steeken. Dit is het alles, 't geen ik u zeggen kan. Uw Vriend zal meer byzonderheden van dit Schip de Draak *uit die van de gemelde Maatschappy in* Holland *konnen verneemen.* Maatsuiker *was toenmaals Generaal te* Batavia, *gelijk hy ook noch is. Maar ik heb het verhaal niet als van den Bootgesel. 't Aardtrijk des Landts is roodachtig en dor, en de Kust als betoverd door stormen, wanneer men'er landen wil; ter welke oorzaak deze Fregat-*

gatten hun Chaloupen verlooren: en zonder de zelven niet aan den Oever konnende geraaken, gelooft hy, dat ze de rechte plaats niet gevonden hebben. 'k Meen dat het was op 23 graaden, en in den Jaare 1656. *of* 1657. *ik ben*

Mijn Heer,

Uw Ed. Onderdaanigsten Dienaar

THOMAS SKINNER.

Brugge den 28sten Octob. 1672.

Den Leezer kan, zo 't hem belieft, dezen Brief met des Autheurs Verhaal vergelijken, en na die vergelijking oordeelen, of 'er in zo weinig-bekende stoffen een krachtiger getuigenis kan weezen, als deze, om de waarheid van deze Historie te bevestigen.

Wat de Stijl en de schikking des werks betreft, 'k laat hem daar ook het oordeel af, en ik vernoeg my met hem te zeggen, dat men'er zo weinig in verandert heeft, als 't immers mogelijk is geweest, zonder af te wijken van des Autheurs manier, die zeer eenvoudig en natuurlijk is. In de Werken van dit slag, daar de stof des Leezers gantsche aandacht tot zich trekt, is het genoeg dat de Stijl niets heeft, 't welk de zelve afwend.

Den Autheur is een weinigje naauwkeuriger geweest in het Tweede Deel, alwaar hy spreekt van de Wetten en de Zeden der *Sevarambes*; welker Regering, mijns oordeels, een der volmaakste modellen of voorbeelden van een Regering is, die men ooit gezien heeft.

Maar men moet aan een ieder de vryheid laaten van'er volgens zijn verstand af t'oordeelen. Men wenscht alleen-

leenlijk, dat den Leezer in het leezen van deze verwonderlijke Historie eenig vermaak mag scheppen.

Ondertusschen zal ik hem noch eerst zeggen, dat dit Eerste Deel maar een soort van een Historisch Dag-verhaal is, gelijk den Autheur zelve omtrent het eind zeid.

HISTORIE
DER
SEVAMBES.

'k Heb van mijn tederste Jeugd af nooit grooter zucht gehad, als tot het reizen. Gelijk alle dingen de neiging, daar men in gebooren is, vermeerderen, voelde ik de hevige begeerte, welke ik had om andere Landen, als die van mijn geboorte, te bezichtigen, alle dagen in my aangroeyen. Ik schepte een ongeloofelijk vermaak in het leezen der Reis-boeken, der Beschrijvingen van andere Landen, en in alles wat men van de nieuwe Ontdekkingen verhaalde. Doch 't gezag mijner Ouders, die my tot den Tabbaard schikten, en 't gebrek der noodzaakelijke middelen om lange Reizen t' onderneemen, waren groote hinderpaalen voor mijn begeertens: maar niets kan zich krachtig genoeg stellen tegen de neiging, welke ons na ons noodlot sleept. Naauwelijks was ik in het vijftiende Jaar mijns ouderdoms getreden, of ik wierd na *Italien* in 't Leger gesonden, met een Bediening die my by na twee Jaaren wederhield, eer ik weer na mijn Vaderland konde keeren; daar ik niet zo haast gekomen was, of ik vond my verplicht na *Katalonien* te trekken in een aanzienlijker Staat, als den geen, dien ik van te vooren had bekleed. 'k Voerde daar den oorlog drie Jaaren lang; en ik zou den dienst niet verlaten hebben, indien de schielijke dood mijns Vaders my niet t' huis had geroepen, om de bezitting der goederen te neemen, welke hy my nagelaaten had, en om de bevelen mijns Moeders, die zich in mijn afweezen over een zo groot verlies niet troosten konde, te gehoorzaamen. Deze redenen deeden my dan weer de weg na mijn Vaderland neemen, en 't verzoek mijner Bloedverwanten, gevoegd by dat van mijn Moeder, verplichtte my den Degen voor den Tabbaard te verlaaten. Ik moest my dan benaarstigen tot de studie der Rechten; en in vier of vijf Jaaren daar genoegsaem-groote voortgangen in gedaan hebbende, liet ik my eindelijk raaden mijn Promotie te neemen, 't geen my redelijk wel gelukte. Vervolgens wierd ik in 't

Des Schrijvers neiging tot reizen.

Hy voert den oorlog in Katalonien.

Word in 't Hof tot Advokaat aangenomen.

ſouveraine Hof van mijn Vaderland tot Advokaat aangenomen, vermits het een trap is, waar langs men op moet klimmen, om tot de hoogſte Waardigheden te geraaken. Thans oeffende ik my in 't maaken van Declamatien of Vertoogen, van de welken ik zelve d' onderwerpen verzinde; waar na ik 'er waaren verkoos, om ze met luiſter te bepleiten: en gelijk ik ieverig genoeg was, kweet ik my redelijk wel in alle deze dingen, om 'er eenige achting in te verkrijgen. Ik had een groot behaagen in deze ſoorten van oeffeningen, in de welken de Jonge Lieden gaarne hun vernuft en welſprekendheid doen blijken, zonder eenige inzicht voor hun Fortuin te hebben; maar wanneer ik my tot de praktijk van het Paleis moeſt begeeven, vond ik de zelve zo doornachtig, zo nederig, en zo ſlaafſch, dat ik daar in korte tijd t' eenemaal de walg af kreeg. En gelijk ik van Natuure de zoetheid en de vermaakelijkheden des leevens, met de vryheid en eerlijkheid, beminde, zag ik wel dat ik tot dusdaanig een Ampt geenzins bekwaam was; 't geen my een ongemeene iever inboezemde om het zelve te verlaaten. Terwijl ik nu op de middelen dacht om 'er my af t' ontſlaan, kwam mijn Moeder te ſterven. Haar dood ſtelde my in 't vermogen van mijn Perſoon, en mijn goederen te beſtieren; en ik had 'er een zo groote ongeneugte over, dat my alle dingen onverdraagelijk wierden. 'k Beraadſlaagde derhalven niet lang wegens mijn Vaderland voor een geruime tijd te verlaaten. Om dit beſluit te volvoeren, ſtelde ik order op mijn zaaken. 'k Verkocht alle mijn goederen, op een Landery na, dien ik behield, op dat ze my in geval van nood een toevlucht-plaats zoude weezen, laatende de zelve in handen van een getrouw Vriend, die 'er my altijd goede rekenſchap af gedaan heeft, zo lang als hy tijding van my heeft konnen bekomen.

Verlaat deze Bediening, en vangt zijn reis aan.

Hier na begon ik mijn Reis met bykans alle de Provincien van *Vrankrijk* te bezichtigen; en in de vermaarde Stad *Parijs* ſtil gehouden hebbende, beviel my deze plaats zo wel, dat ik 'er ongevoeliglijk weinig minder als twee Jaaren bleef, zonder 'er my ver van af te zonderen: maar mijn eerſte luſt tot reizen zich door een gelegentheid, dien ik kreeg van na *Duitſchland* te trekken, weer komende t' ontſteeken, kon ik mijn verblijf daer niet langer houden. 'k Doorliep dan geheel *Duitſchland*; 'k zag het Hof des Keizers, en dat der Prinſen des Rijks. Van daar trok ik na *Sweeden* en *Deen-*

Deenmarken, en vervolgens na de *Nederlanden*, alwaar ik alle mijn Europische Reizen eindigde, en my tot in den Jaare 1655 uitruste; wanneer ik te scheep trad, om na d'*Oest-indiën* te gaan.

'k Ondernam deze lange en moeyelijke Tocht, om de natuurlijke nieuwsgierigheid, en de krachtige neiging, dien ik altijd had gehad tot het bezichtigen van een Land, daar ik zo veele fraaye dingen en zo veele wonderen af had hooren zeggen, te voldoen. Maar ik wierd daar ook noch ingewikkeld door de dringende aandrijvingen van een Vriend, die goederen te *Batavia* had, en die zich derwaarts stond te vervoegen. 'k Moet ook noch ter goeder trouwe bekennen, dat de hoop van winst my de gedachte inboezemde van deze zo gevaarlijke en zo swaare Reis aan te vangen. Deze redenen waren alvermogende op mijn geest; invoegen dat ik, na alles ten dezen einde klaar gemaakt te hebben, met mijn Vriend te scheep trad op het Schip de *Goude Draak*, 't geen eerst gebouwd, en voor *Batavia* uitgerust was. Dit Schip, welkers laading van omtrent zes honderd tonnen mocht weezen, voerde twee-en-dartig stukken Kanon, by na vier honderd Zielen, zo Bootsgezellen als Passagiers, en groote sommen geldts, daar mijn Vriend, *van de Nuits* geheeten, vry wat belangs in had. *Begeeft zich na d' Oost-Indiën.*

Wy lichtten 't achter uit *Texel* op den twaalfden April van den Jaare 1655. en zeilden met een stijve Ooste wind door 't Kanaal, tusschen *Vrankrijk* en *Engeland* heen, met alle de naarstigheid en alle de voorspoed, dien wy begeeren konden, tot dat wy in de ruime Zee kwamen. Thans vervolgden wy onze Reis tot de *Kanarische Eilanden* toe, beproevende bywijlen d'ongestadigheid en de verandering der winden; maar tot noch toe wisten wy van storm of onweer te spreecken. In deze Eilanden namen wy de voorraad, welke wy vinden konden, en die wy van nooden mochten komen te hebben; waar na wy onze streek na *Caboverd* stelden, 't geen wy van zeer ver in 't gezicht kreegen, en zonder moeite of eenig bezonder voorval naderden. 't Is waar, dat wy verscheidene Zee-monsters, vliegende Visschen, nieuwe Gestarnten, en andere dusdanige dingen zagen; maar vermits ze gewoonlijk, en alreeds honderd maalen beschreeven zijn, en dat ze zedert veele Jaaren de bevalligheid van de nieuwte verlooren hebben, laat ik my voorstaan dat ik daar niet af behoor te spreecken, alzoo ik dit Boek met geen

onnutte vertellingen, welke niet anders zouden doen, als des Leezers en mijn geduld afmatten, vergrooten wil. 't Zal dan genoeg zijn te zeggen, dat wy onze Reis tot de darde graad van de Zuider breedte, alwaar wy op den tweeden Augusti van den zelven Jaare 1655. kwamen, gelukkiglijk vervolgden. Maar de Zee, die ons tot hier toe zeer gunstig had geweest, begon ons de werkingen van zijn gewoonlijke ongestadigheid te doen gevoelen: want omtrent ten drie uuren na de middag veranderde den Hemel zijn voorgaande lieffelijkheid en helderheid in dikke wolken, in weerlichten, en in donder-slagen, die de voorloopers waren van de woedende winden, van de met hagel vermengde regenen, en van de storm die daar kort daar na op volgde. Op het naderen van dit vreeselijk weer wierden d'aanzichten onzer Bootsgezellen bleek en verslagen: want hoewel zy de tijd wel hadden van de zeilen in te haalen, 't kanon vast te maaken, en alles zodanig te schikken, als zy 't raadsaamst oordeelden; niettemin, voorziende d'afgrijselijke Orkaan, konden zy niet minder doen, als daar de hevigheid en woede af vreezen. De Zee begon geweldig hol te schieten, en de winden doorliepen in minder als twee uuren alle de streeken van 't Kompas. Ons Schip wierd dan aan d'eene, en dan aan d'andere kant gesmeeten; dan rees het eens tot aan de wolken, en dan daalde het weer tot aan den afgrond: en dat op de schrikkelijkste wijs des weereldts. d'Eene wind dreef ons voorwaarts, en d'andere weer te rug. Onze masten, onze reeën, en ons touw-werk wierd aan stukken geslagen; en de storm was zo hevig, dat de meesten onzer Matroozen afgemat zijnde, de bevelen naauwelijks hooren, en dezelven noch minder gehoorzaamen konden. Ondertusschen waren onze Passagiers altemaal onder den overloop opgeslooten; en mijn Vriend en ik lagen aan de voet van de groote mast, gantsch verslagen, en alle beide met een groot berouw, hy over zijn win-zucht, en ik over mijn dwaaze nieuwsgierigheid. Wy wenschten duizend maal, in *Holland* te weezen; en duizend maal wanhoopten wy van weer ooit of dit, of eenig ander Land, te zullen zien (want in dezen staat zou alle Land ons goed geweest zijn) maar ondertusschen sliepen onze Matroozen niet; en zonder iets te vergeeten van de dingen, welke tot onze behoudenis konden dienen, stelden zy alle hun iever en alle hun kracht in 't werk. d'Eenen waren by 't roer, d'anderen by

Afgrijselijke storm.

de

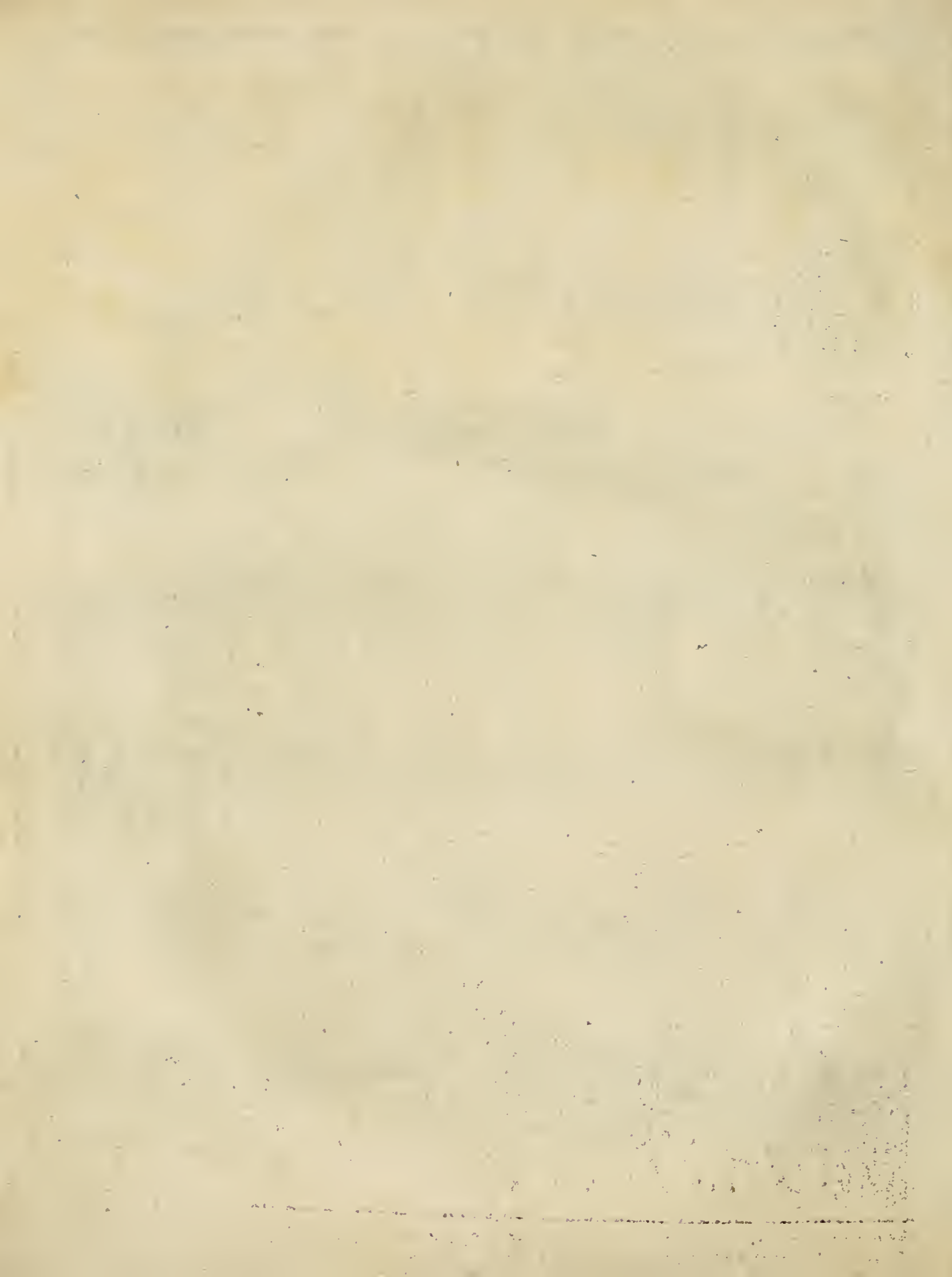
de pompen, en over al daar de noodzakelijkheid hen riep; invoegen dat, God hun pogingen zegenende, zy het Schip beſchermden voor de hevigheid des Orkaans, welke zich eindelijk in een byzondere wind veranderde, die zich meeſter van alle d'anderen maakende, ons met zulk een kracht na het Zuiden dreef, dat het vruchteloos was zich daar tegen te ſtellen. Wy waren genoodzaakt voor het geweld van deze wind te wijken, en tegen onze dank over al te loopen, daar hy ons voerde. Na twee dagen veranderde hy een weinigje, en dreef ons geduurende de tijd van drie dagen met een groote verwoedheid na 't Zuid-Ooſten, door zulke dikke miſten heen, dat wy de voorwerpen ter verte van vijf of zes treden naauwelijks zien konden. Op den zeſde dag ging de wind wat leggen; niettemin dreef hy ons tot middernacht toe noch al geſtadig na 't Zuid-Ooſten. Eindelijk gevoelden wy eens ſlags een zeer groote ſtilte, even als of ons Schip in een ſtaande water of een doode zee gezet was geworden; 't geen ons boven maaten verwonderde. Twee of drie uuren daar na klaarde het weer op, en wy begonden verſcheidene ſterren te zien; maar wy konden echter door der zelver middel geen vaſte raaming maaken. Wy oordeelden alleenlijk in 't algemeeen, dat we niet ver van *Batavia*, en ten minſten honderd mijlen van het *Zuid-land* af waren; maar wy bevonden eenige tijd daar na, dat wy ons in onze giſſingen geweldig bedroogen hadden. Den zevende dag voeren wy voort met deze ſtilte, en hadden de tijd van ons uit te ruſten, en alle de deelen van ons Schip te bezichtigen. Wy bevonden, dat het by na gantſch niet beſchadigd was; want het was zo vaſt gebouwd, dat het alle de verwoedheid der baaren uit had geſtaan, zonder eenige opening te krijgen, die het hinderen konde. Op den achtſten dag ontſtond 'er een gematigde wind, die ons, tot onze groote blijdſchap, na 't Ooſten dreef; want, behalven dat hy ons na ons oogmerk voerde, verloſte hy ons uit de vrees van een lange ſtilte. Tegens de nacht van de zelve dag wierd den Hemel duiſter; de lucht vervulde zich met nevelen; en de wind ſtak geweldig op; invoegen dat wy met een doodelijke ſchrik een andere ſtorm te gemoet zagen. De gantſche volgende dag, die de negende was, bleef de lucht in de zelve ſtaat; en de wind blies niet als met horten en ſtooten: 't geen ons in een groot gevaar ſtelde. Tegens de middernacht veranderde de wind, en voerde.

de ons op nieuws met een groot geweld na 't Zuid-Oosten; waar-en-boven de mist hand over hand dikker wierd. Kort daar na stiet ons Schip, 't geen met een ongeloofelijke snelheid voortgedreeven wierd, wanneer wy daar 't minst voor bekommerd waren, eenslags tegen een Zand-bank, en bleef 'er zo vast op zitten, dat het zich niet meer beweegde, als of 't 'er op genageld was geweest. Toen was het, dat wy geloofden volkomentlijk verlooren te zijn, en dat wy alle oogenblikken verwachtten 't Schip door de hevigheid der winden en der baaren in duizend stukken verbriezeld te zien worden. De konst en iever der Menschen aldus onnut zijnde, namen wy toevlucht tot God, om hem te bidden, dat hy door zijn oneindige barmhertigheid onze smeekingen verhooren, en ons de behoudenis wilde doen vinden, daar wy niet als het verderf verwachtende waren. Den morgen gekomen zijnde, en de Zon de dikte der nevelen verdreeven hebbende, bevonden wy, dat ons Schip op een Zand-bank zat, dicht by den oever van een Eiland, of van een Vast-land, 't geen wy niet en kenden. Deze ontdekking veranderde onze wanhoop in hoop; en hoewel dit Land ons onbekend was, en dat wy niet en wisten of wy 'er eenige verlichting van onze rampen zouden vinden, niettemin was alle Land aangenaam aan Lieden, welke verscheidene dagen lang zo elendiglijk tusschen de dood en het leeven, de hoop en de wanhoop, op het water geslingerd waren geworden. Tegen den middag wierd het weer zeer helder en warm, hebbende de Zon de nevelen t'eenemaal verdreeven; en de wind een groot gedeelte van zijn hevigheid verliezende, verlooren ook de baaren hun krachtigste beweeging.

't Schip stoot tegen een Zand-bank.

De Zee ontrent ten drie uuren na de middag van den oever afwijkende, liet hy ons Schip op een slijkachtig zand, alwaar het geklonken scheen te zijn in een plaats, die niet boven de vijf voeten waters had. Deze Bank was niet verder als een musket-schoot van een genoegsaam hooge, doch echter genaakelijke, oever; alwaar wy beslooten Land te neemen, en te brengen 't geen wy in 't Schip hadden. Ten dezen einde wierd de Chaloup uitgezet, in de welke wy twaalf onzer beste Mannen, wel van wapens voorzien, deeden treeden, om het Land t' ontdekken, en een plaats dicht by den oever te verkiezen, daar wy ons ter neer konden slaan,

ſlaan, zonder ons van ons Schip af te wijderen. Niet zo haaſt waren zy geland, of zy vervoegden zich op een heuvel, die niet ver van den oever afgelegen was, van welkers top zy het Land naauwkeurig van alle kanten bezichtigden; maar zy zagen noch huizen, noch hutten, noch iets 't geen hen konde doen gelooven, dat het bewoond wierd, zijnde het aardtrijk zandig, dor, en alleenlijk met doornhagen en eenige wilde boomtjes hier en daar bedekt. Zy konden ook in de plaatſen, die zy rondom zagen, noch vliet noch rivier ontdekken; en hebbende dien dag de tijd niet om verder te zoeken, kwamen zy, drie uuren na dat ze van 't Schip afgeroeid waren, weer by ons, oordeelende het niet raadſaam zich by de duiſternis verder in een onbekend Land te waagen. Daags daar aan keerden zy weer na Land, met order van ons de Chaloup en de Kano weer toe te ſturen, om het Volk allengskens uit het Schip over te voeren. Wy beſlooten ook, 't geen wy 't koſtelijkſt hadden, aan Land te brengen, en inzonderheid 't overige van onze Mondkoſt, die door Godts genade noch geenſins beſchadigd was. Alle deze bevelen wierden met zulk een zorg en naarſtigheid volbracht, dat wy daags na onze ſchipbreuk met het beſte gedeelte van de noodzakelijkſte en nutſte voorraaad te Land gingen. De geenen, die 'er d'eerſten waren geweeſt, maakten de Leger-plaats op een heuvel, dicht by de Zee, recht tegen over ons Schip, en omtrent, volgens onze beſte uitſyfering, op de hoogte van veertig graaden, Zuider breedte. Deze heuvel bedekte hen van de Land-zyde, en verborg hen voor d'ogen der geenen, die van de Zee-kant zouden hebben konnen komen; invoegen dat, dewijl onze Schildwachten van den top des heuvels 't Land rondom zeer ver ontdekken konden, deze plaats ons veilig en gemakkelijk was. Hier brachten wy allengskens al ons Volk, onze overige Voorraad, en de Koopmanſchappen, laatende tien van onze Matroozen in het Schip, tot dat wy het zelve, wanneer de Zee hoog was, van de Bank zouden konnen ſleepen; of tot dat wy, indien de zaak onmogelijk gevonden wierd, andere ſchikkingen zouden neemen. Zo haaſt wy nu altemaal aan land waren gekomen, vergaderden wy den Raad, om te raadspleegen wegens de middelen van ons onderling den een den ander te behouden. Men beſloot, dat men onder de zelve tucht zou leeven, welke men

De Schipbreukelingen gaan op een onbekende plaats te land.

men op de Zee had gehouden, tot dat men 't raadſaam oordeelde die te veranderen. Vervolgens wierd 'er bevolen, dat wy een algemeen gebed zouden doen, om God zeer ootmoediglijk te danken voor de goedheid, dien hy ons had beweezen, met ons en onze goederen op een gantſch-byzondere manier te behouden, en om zijn hulp te verzoeken in een geheel-onbekende plaats, alwaar wy in de handen van eenig Barbaarſch Volk konden vallen, of by gebrek van leevens-middelen van honger ſterven, indien hy door zijn barmhertigheid daar niet in voorzag, gelijk hy van te vooren had gedaan.

Na deze orders en vernedering voor God, verdeelden d' Officiers hun Volk in drie gelijke deelen. Twee daar van moeſten geſtadig aan de Leger-plaats arbeiden, en daar een beſchanſing rondom maaken, om ons voor ſchielijke overvallen te beveiligen. 't Ander deel wierd gebruikt tot het ontdekken van 't Land, ten einde hout en andere voorraad, die daar te vinden was, aan te brengen. Die de bewaaring van 't Schip hadden, kreegen laſt van te zien in wat ſtaat het was, en of men 't niet weer te recht zou konnen helpen. Na een naauwkeurige onderzoeking bevonden zy, dat de kiel door de hevige ſtoot, dien het tegen de Bank had gegeeven, gebroken was, en dat het zo vaſt in het ſlijk zat, dat het niet mogelijk was het zelve daar uit te trekken, al was ook zelfs de kiel niet gebroken geweeſt. Zy voegden daar by; dat het beſt was, volgens hun oordeel, dat men 't ſloopte, en dat men 'er een of twee Pinaſſen af maakte, om die na *Batavia* te ſtuuren. Deze raad wierd goed gekeurd, en men verkoos derhalven de bekwaamſte Mannen, om ze in 't werk te ſtellen.

Maaken daar een Leger-plaats.

De geenen, die men tot d'ontdekking des Landts uitgezonden had, zich niet zeer ver durvende waagen, uit vrees van eenig kwaad toeval, keerden al vroeg weer na de Leger-plaats, zeggende; wanneer de zelve beter verſterkt, en met kanon voorzien zoude weezen, dat ze dan ſtoutmoediger overal zouden durven gaan ſnuffelen. Ondertuſſchen brachten zy ons hout, en een ſoort van wilde Moerbezien, waar van zy 'er een menigte aan de boomtjes en aan de doornhagen gevonden hadden. Eenigen zich vervolgens langs de ſtrand verſpreidende, vonden daar Oeſters in overvloed, mitsgaders andere Schelp-viſch, welke ons veel van on-

ze

ze Scheeps-voorraad, die volgens 't gewoonlijk rantſoen, en onze naauwkeurige uitcyfering, niet langer als twee maanden duuren konde, beſpaarden. Deze betrachting deed ons denken op de middelen om de zelve zo veel te bezuinigen, als 't ons mogelijk zoude weezen, ten einde ze des te langer te doen duuren; en gelijk zulks niet geſchieden konde, als met daar andere leeftocht by te voegen, maakten wy onze netten en angels tot de viſvangſt klaar, alzo wy bemerkt hadden dat de Zee op ſommige plaatſen zeer viſchrijk was. Onze vangſt was altijd genoegſaam-gelukkig; invoegen dat wy ons voor een gedeelte met viſch, met ſchelp-viſch, en met moerbezien, daar ik zo even af geſproken heb, voedden: weshalven dan 't rantſoen van de Scheeps-koſt verminderd, en op acht oncen daags geſteld wierd. Wy hadden noch geen zoet water gevonden; en dat was het geen, 't welk wy 't meeſt van nooden hadden: want hoewel wy in onze Beſchanſing een put hadden gegraaven, die overvloedig water gaf, was het zelve, dewijl het wat zoutachtig viel ter oorzaak van de nabyheid der Zee, ongezond en zeer onaangenaam.

Onze Waaghalzen, die alle dagen eenige nieuwe ontdekking deeden, tot byna tien Italiaanſche mijlen ver rondom de Legerplaats gevoorderd zijnde, zonder eenige voetſtap van menſch of van beeſt te vinden, waagden zich geſtadig hoe langer hoe verder. Zy zagen in deze groote zandige vlakte geen een leevendig ſchepſel, als eenige Slangen, een ſoort van Ratten, byna zo groot als Lampreyen, en een ſlag van Vogelen, den wilden Duiven gelijk, maar een weinigje grooter, welke zich met moerbezien voedden. Zy ſchooten 'er eenigen, en brachtenze in de Beſchanſing; alwaaar, na 'er de proef af genomen te hebben, men bevond dat ze zeer goed om t' eeten waren, inzonderheid de Vogels. Deze nieuwe ontdekkingen deeden ons 't verſterken van onze Leger-plaats wat zachter opneemen; en wy vernoegden ons met een kleine gracht daar rondom te maaken, werpende d' aarde binnen onze Werken: alzo wy geloofden, dat het een genoegſaam goede verweering was voor een plaats, daar wy geen Inwoonders hadden gevonden. Wy ſtelden eenige ſtukken op de bekwaamſte hoeken; en voor de menſchen noch beeſten niet meer bekommerd zijnde, vreeſden wy nu niets als de honger en de lucht, welkers geſteld-

heid wy noch niet en kenden, hoewel ze ons zeer gezond gescheenen had, sedert dat wy op deze kust waren geweest, daar wy al veertien dagen gewoond hadden, eer onze Pinas voltooid was. Eenige dagen naar na was ze klaar om in zee te gaan, met voorraad voor acht Mannen, niet langer als voor zes weeken tijdts; want wy konden niet meer missen. Maar als men nu acht Mannen verkiezen zoude, om na *Batavia* te gaan, twistten onze Matroozen, om te weeten wie deze tocht zouden onderneemen; want daar waren 'er weinig, die zich in dit gevaar wilden steeken: en ondertusschen was het noodzakelijk dat 'er eenigen na toe gingen. Men besloot dan, dat een zeker getal der beste Zee-luiden uit den gantschen hoop genomen zou worden, en dat 'er die, om dit geschil te beslechten, 't lot onder zich om zouden werpen; 't welk gedaan wierd. 't Lot viel op den Schipper zelf, en op een Matroos, *Prins* geheeten; en op noch zes anderen, welker naamen ik vergeeten heb. Wanneer zy zagen, dat de Fortuin hen tot deze tocht geschikt had, gehoorzaamden zy zonder wederstreeven; en na dat wy met hen over een waren gekomen wegens het sein, dat wy hen geeven zouden, om ons te vinden, indien zy ooit met bystand weer te rug keerden, namen zy oorlof van ons, en begaven zich op de Pinas. Weinig tijdts daar na dreef hen een land-wind, daar zy zich af dienden om in zee te geraaken, t' eenemaal buiten ons gezicht; en wy deeden vervolgens beloften en gebeden, om van God, op welkers barmhertigheid alleen wy alle ons vertrouwen stelden, hun wederkomst te verwerven.

Acht Mannen gaan met een Pinas na Batavia.

Dien zelven dag hielden wy raad, om te besluiten aan wat soort van Regering, die de bekwaamste en best met onze staat over een komende mocht zijn, wy ons dienden te houden; want eenigen onzer Officieren met de Pinas vertrokken zijnde, was onze Zeetucht daar een weinig door veranderd: en na rijpe overweegingen konden wy ook niet vinden, dat ze bekwaam voor het Land was. Men stelde verscheidene middelen voor, die niet zonder tegenstellingen bleeven; maar eindelijk wierd 'er na veele redenen over en weer beslooten, dat wy een Krijgs-tucht zouden houden, onder 't gezag van een Generaal en eenige andere mindere Officieren, welke altemaal een souveraine Krijgs-raad zouden uitmaaken, die de macht zou hebben van volkomentlijk alle zaaken te régelen

en

en te bestieren. Wanneer'er nu een Opperhoofd uit de gantsche Bende verkoozen moest worden, sloeg een iegelijk d'oogen op mijn Vriend *van de Nuits*, en altemaal wilden zy deze eer aan hem opdraagen; vermits hy d'aanzienlijkste persoon onder ons was, en die het meeste belang in't Schip had: maar hy stelde zich daar zediglijk tegen, zeggende; dat hy noch al te jong en t'onervaren in de wapenen was, om zich in zodanig een Staat behoorlijk te kwijten; dat men in zulk een gelegentheid een Man verkiezen moest, welke meer ervarendheidts had, als hy, die den oorlog nooit gevoerd, noch eenige openbaare Bediening had bekleed. Thans eenige ontroering en beteutering op het gelaat der Omstanders bespeurende, zeide hy hen; *dat hy hen duizend maal bedankte voor d'achting en de genegentheid, dien ze voor hem hadden; dat hy wenschte de Regering, welke men hem opofferde, waardig te zijn; maar dat, dewijl hy deze bekwaamheid niet en had, en dat hy het Ampt van hun Generaal niet aanneemen konde, hy hen bad, dat zy hem de vryheid wilden geeven van hen een zeer bekwaam Persoon te noemen, die alreeds in Europa in twee verscheidene Legers bevel gevoerd, en ettelijke Jaaren lang gereisd had, 't geen hem buiten alle bedenken groote kennis in de Staatkunde gegeeven moest hebben. Hy voegde daar by, dat zy deze Persoon altemaal wel kenden, en dat hy zelfs zeggen dorst, dat ze alreedts eenige achting voor hem hadden, hoewel zy hem zo wel niet en kenden, als hy, dien door een lange verkeering en zijn goed beleid en zijn vroomheid volkomentlijk bekend waren. De Persoon, daar ik u af spreek, zeide hy, wyzende met de hand op my, is den Kapitein* Siden, *welkers bevel en gezag ik my gaarne zal onderwerpen, indien 't u belieft hem tot onzen Generaal te verkiezen.*

Deze onverwachte redenen, en d'aanzieningen der Omstaanders, die altemaal d'oogen op my wierpen, belemmerden my een weinigje: maar metter haast weer hersteld zijnde, antwoordde ik; *dat d'aanprijzing van mijn Heer* van de Nuits *eer uit de vriendschap, die hy my toedroeg, sproot, als uit eenige kennis, welke hy van mijn weetenschap of van mijn verdienste had; dat ik een vreemdeling onder hen was, en geboren in een Land, zeer ver van* Holland *afgelegen; en eindelijk, dat'er wel Lieden onder onze Bende te vinden zouden zijn, die tot deze Bevelvoering bekwaa-*

mer waren, als ik; en dat ik om alle deze redenen wenſchte, dat men my daar van ontſloeg, alzo ik liever mijn Overigheden gehoorzaamen, als eenig gezag over hen hebben wilde.

'k Had zo haaſt niet geeindigd, of een zekeren *Swart*, die een zeer ſtout en dapper Man was, en die my altijd gevolgd had in alle d'ontdekkingen, welke wy in het Land hadden gedaan, haaſtelijk 't woord neemende; *mijn Heer*, zeide hy my, *alle deze ſchoone uitvluchten zullen u niet helpen, en zo men den raad van mijn Heer* van de Nuits *en de mijne aanneemt, zult gy tegens uw dank onzen General zijn; want, behalven 't geen dat hy van u verdienſte opgehaald heeft, weet ons gantſche Gezelſchap wel, en ik inzonderheid, dat, ſedert wy op deze Kuſten zijn geweeſt, gy u altijd de voorziehtigſte en d'ieverigſte tot de behoudenis van alle d'anderen getoond hebt: en al was 'er maar alleen deze reden, verdient gy alreedts te gebieden. Maar ten anderen zijn wy altemaal Handelaars of arme Zee-lieden, welke noch den oorlog noch de krijgs-tucht verſtaan, en gy zijt d'eenigſte die ons de zelve kunt leeren. Gy hebt alleen de vereiſchte hoedanigheden tot zodanig een Bediening; en eindelijk, gy ziit alleen bekwaam om 't bevel over ons te voeren; waarom ik verklaar, dat ik my aan niemandts gebied zal onderwerpen, wie't ook zoude mogen weezen, als aan het uwe.*

't Vertoog, 't geen dezen Man met een fier en dapper gelaat voortbracht, maakte zulk een indruk op de geeſt van de gantſche Bende, die alreeds geneigd was om my tot opperhoofd te verkiezen, dat zy altemaal gelijkerhand begonden te roepen; *den Kapitein Siden moet onzen Generaal weezen.*

Wanneer ik zag, dat 'er geen kans was om 'er my van t' ontſlaan, deed ik hen een teken, dat ze my gehoor zouden geven; waar na ik hen op deze wijs aanſprak.

Gy Heeren, *dewijl gy my het Gebied opdringt, zal ik het aanvaarden; en ik wenſch uit al mijn hert, dat uw verkiezing tot uw voordeel ſtrekke. Maar op dat alle dingen met een goede order gedaan, en dappermoedig volvoerd mogen worden, verzoek ik u eenige voorrechten, en indien 't u belieft my die toe te ſtaan, zal ik mijn uiterſte poogingen aanwenden om u te bewaaren, en om u in de tucht, welke ik tot uw behoudenis de bekwaamſte zal oordeelen, te houden.*

d'Eerste zaak, dien ik u verzoek, is dat een ieder van u in't byzonder en altemaal in't algemeen, zich met eede verbinden zullen, dat ze my en den Raad zonder wederstreeven zullen gehoorzaamen, op straf van tot alle kastijdingen, welke wy raadsaam zullen oordeelen hem of hen te doen lijden, verweezen te worden.

De tweede is, dat ik de macht zal hebben van de Militie in zodanig een orde te stellen, als my de beste zal dunken, mitsgaders de voornaamste Officiers te verkiezen, die geenige Bedieningen zullen konnen oeffenen, indien ze die niet van my en hebben.

De darde, dat mijn Stem in den Raad zo veel als drie andere Stemmen zal gelden.

En eindelijk, dat ik, of mijn Lieutenant, in alle d' openbaare Raadspleegingen een beneenende Stem zal hebben.

Den Schrijver word door zijn Makkers tot hun Generaal verkoozen.

Alle deze voordeelen wierden my terstond toegestaan, en ik wierd ter zelve tijd van hen altemaal voor Generaal gegroet. Tot eerste teken van mijn gezag, maakte men my in het midden des Leger-plaats een veel grooter Hut, als alle d'anderen, daar ik deze zelve nacht in sliep, neemende *van de Nuits* by my, welkers raad ik in verschei-dene zaaken gebruikte.

De volgende dag deed ik al ons Volk verzamelen, en maakte in hun tegenwoordigheid *van de Nuits* Opzichter over alle de Koopmanschappen en Voorraad, die wy alreedts hadden, of noch krijgen konden. *Swart* maakte ik Groot-meester van 't Geschut, Wapenen, en Oorlogs-behoeften. Ik maakte *Maurits*, die een ervaren en ieverig Zee-man was, Admiraal van onze Vloot, welke bestaan zoude in een Chaloup, in een Kano, en in noch een andere Pinas, die wy van ons gesloopte Schip maakten. Daar was een Engelschman onder ons, *Moreton* geheeten, die Sergeant in de *Nederlanden* had geweest: deze maakte ik Kapitein van d'eerste Compagnie; en *de Haas*, een nuchter en ieverig Man, van de tweede. Ik noemde eenen *de Bruin* tot Majoor Generaal; en ik gaf hen altemaal de vrijheid van hun mindere Officieren te verkiezen, welke echter mijn toestemming moesten hebben.

'k Had twee Dienaars, waar van den een, *Eveze* geheeten, mijn Sergeant in *Katalonien* had geweest. Hy was een stout en verstandig Man, nuchter en getrouw, die my altijd gediend had, sedert dat ik den oorlog had verlaaten: deze maakte ik mijn Lieutenant; en mijn

mijn andere Knecht, *Turſi* genaamd, mijn Secretaris of Geheimſchrijver.

d'Officiers aldus verkoozen zijnde, zagen wy al ons Volk over; en wy bevonden in alles te hebben drie hondend en zeven Mannen, drie Jongens, en vier-en-ſeventig Vrouwen, altemaal in goede gezondheid: want hoewel 'er verſcheidene ziek waren, toen ze uit het Schip gingen, zagen zy zich altemaal acht dagen daar na weer fris en gezond; 't geen wel betoonde, dat de lucht des Landts zeer gezond was. Ik verdeelde al dit Volk in vier deelen, en gaf aan *Maurits* zes-en-twintig Bootsgezellen, en de drie Jongens, om zijn Vloot daar mee toe te ruſten. *Swart* kreeg dartig Mannen tot zijn Kanon. Twee honderd andere Mannen verdeelde ik in vier gelijke Compagnien; en d'overigen, mitsgaders de Vrouwen, moeſten *van de Nuits* gehoorzaamen. Wy hadden twee Trompetters, die, behalven hun biediening, gewoon waren, op de Hollandſche wijs, 't gebed in 't Schip te doen, en te leezen. 'k Gaf 'er een aan *van de Nuits*, en den anderen nam ik voor my, beveſtigende hen in alle hun bedieningen. Als nu onze zaaken aldus geregeld waren, deed ik tegen den avond d'Opper-officieren vergaderen, en zei hen, dat, eer onze voorraad verteerd zoude weezen, men te water en te land nieuwe moeſt gaan zoeken, en eenige bekwaamer oord trachten t'ontdekken als die van onze Leger plaats, daar ons in korte tijd alle dingen ontbreeken zouden, en daar wy zelfs geen goed water hadden konnen vinden; dat men, mijn oordeels, verſcheidene wel-gewapende Partijen uit moeſt zenden, om het Land t'ontdekken, en verder te gaan als men noch ooit geweeſt had. Zy ſtemden mijn voorſlag lichtelijk toe, en zeiden, dat ze gereed waren mijn orders te gehoorzaamen: waarom ik, zonder tijd te verliezen, aan *Maurits* beval, dat hy zijn Chaloup en zijn Kano wapenen, en zelve met de Chaloup ter rechter hand des Leger-plaats langs den oever zoude vaaren, en dat hy de Kano ter ſlinker hand zou ſtuuren. 'k Belaſte *Moreton*, twintig Mannen van zijn Compagnie te neemen, en insgelijks ter ſlinker hand langs den oever te marcheren, zonder zich van de Kano af te wijderen. *De Haas* had order van dartig Mannen uit de zijne te neemen, en na het midden des Landts te trekken. Ik zelve nam veertig Mannen uit de twee andere Compagnien, laatende mijn Lieutenant in de Leger-plaats, om aldaar geduu-

duurende mijn afweezen te gebieden. Wy namen altemaal voor drie dagen krijgs-en mond-voorraad; en het Volk zich gewapend hebbende met degens, pieken, ſtokken, en musketten, beval ik hen, zich tegen des anderendaags vroeg gereed te houden, en mijn orders te komen ontfangen, waar in zy zich altemaal de volgende dag, die de twintigſte ſedert onze Landing was, gehoorzaam toonden.

Zy waren met het krieken van den dag al klaar, en kwamen my vinden, gelijk ik hen belaſt had. 'k Veranderde niets in d'orders, die ik hen de voorgaande dag had gegeven, en ik voegde daar alleenlijk by; dat, indien zy iets van belang ontmoetten, zy daar terſtond de tijding af in onze Beſchanſing zouden doen brengen. 'k Zei noch tegen *Moreton*, dat hy zich niet van de Kano afwijderen, en zich alle avonden voor het ondergaan van de Zon op den oever by de zelve zoude voegen; gelijk ik beſlooten had zelve met *Maurits* te doen.

Deze orders waren niet zo haaſt gegeeven, of ieder Party begaf zich op de weg, vol van hoop en van vreugde. 'k Marcheerde met mijn Volk in krijgs-orde, en verdeelde hen in drie Troepen. De Voorhoede beſtond in zes Muskettiers en een Korporaal; de tweede Partij in twaalf Soldaaten en een Sergeant; en ik zelve leidde d'Achterhoede. Wy gingen een musket-ſchoot den een van den ander, en zo dicht by de ſtrand als wy konden, op dat wy onze Chaloup niet uit het gezicht zouden verliezen. De Zee was zeer effen, en het weer ſtil, maar een weinigje warm. Tegen den middag naderde *Maurits* den oever, en kwam by ons. Wy aten te ſaamen wat, en ruſtten twee uuren lang. 't Aardrijk, daar wy op gingen, was tien of twaalf duizend ſchreden ver even gelijk het geen, 't welk rondom de Leger-plaats was; en wy vonden noch Bron, noch Vliet, zijnde alles vol ſteenen en zand, daar niets en groeide, als doornhagen. Wy trokken noch vijf duizend ſchreden hooger op; en het land begon ongelijk te worden, en zich tot kleine heuveltjes te verheffen. Twee duizend ſchreden verder vonden wy een Vliet van zoet water, die zich in de Zee wierp; 'tgeen ons geen kleine vreugde veroorzaakte, en inzonderheid wanneer wy beſpeurden, dat 'er, een weinigje hooger eenige dichte zeer dikke en groene Boomen langs des zelfs oevers ſtonden. Wy hielden hier ter plaatſe ſtil, doende een teken aan onze

De Partyen gaan uit, om het Land t'ontdekken.

Komen by een Vliet van zoet water.

onze

onze Chaloup van na ons toe te komen; 't geen ze deed onder de gunst van de vloed, die haar in de Vliet voerde. Zy roeiden duizend schreden boven de mond tot aan de groene boomen, daar wy hen verwachtten, en daar wy voor deze nacht onze Leger-plaats maakten. *Maurits* bracht ons een menigte van visch, oesters, en andere schelp-visch, met de welken wy een goed avondmaal deeden. Wy stelden goede wacht op de plaatsen, daar wy 't raadsaam oordeelden, en bedekten ons vuur met groene takken, die wy 'er op d'aarde rondom stapelden, op dat het in de duisternis des nachts van verre niet gesien mocht worden. Des anderendaags stuurde ik drie van mijn Mannen na de Leger-plaats, om hen te verwittigen van de bekwaamheid des oordts, daar wy geslaapen hadden, en met eenen te zeggen, dat wy van voorneemen waren noch verder te gaan. Maar om het Land langs d'oevers van deze Vliet een weinigje verder t'ontdekken, stuurde ik vijf mijner Lieden, met order van binnen twee uuren weder te keeren; 't geen zy stiptelijk deeden; verhaalende ons, dat het aardtrijk hooger op wat bergachtiger viel, als het geen waar langs wy gekomen waren, doch dat het insgelijks dor en droog was. Na dit bericht, deeden wy onze Chaloup weer zeewaart keeren; maar wy dienden 'er ons eerst af, om aan d'andere zijde des Vliets te geraaken, die niet doorwaadelijk was, als twee of drie duizend schreden hooger. Wy gingen al langs den oever, zonder ons verder van de Chaloup af te wijderen, dan zo min als 't weezen konde; en wy bemerkten, dat het Land hoe langer hoe hooger wierd. Als wy vijf of zes duizend schreden verder getrokken waren, kwamen wy op den top van een taamelijk-hoog Gebergte, van waar wy bespeurden, dat drie of vier duizend schreden verder een Bosch van volwasschen hout stond, op een hoogachtig land, 't geen zich een groot stuk wegs na de Zee strekte. Wy hadden groote blijdschap over 't zien van dit Bosch, en beslooten derwaats te gaan; invoegen dat, na een weinigje gerust te hebben, wy ons na die kant op weg begaven, door een zandige vlakte, die tusschen 't Gebergte en het Bosch gelegen is. In twee uuren tijds kwamen wy aan de voet van dit hoogachtig land, en van daar in het Bosch, in het welk wy zeer hooge boomen vonden, maar ze waren wat dun gezaaid, en hadden onder aan niet veel klein hout, 't geen de doorgang zeer gemakkelijk

en by een Bosch.

lijk

lijk maakte. 'k Sloot hier mijn Volk, en deed hen dichter by malkander marcheren, verdubbelende de Voorhoede, op dat ze bekwaamer tot tegenweer mocht zijn, indien ze door Menſchen of wilde Beeſten aangetaſt wierd. In 't doorgaan van het Boſch, hakten wy takken van de Boomen, welke wy op onze weg verſpreidden, om de zelve op onze wederkomſt te konnen kennen. Wy trokken aldus in een zo rechte linie als 't ons mogelijk was, drie duizend ſchreden ver door het Boſch, tot dat wy aan d'andere zijde gekomen waren; alwaar wy de, Zee en aan d'overzijde van een Golf, welke de zelve alhier maakte, andere Boomen zagen. Deze Golf of Baay was gelegen tuſſchen twee groote Hoofden, die zich zeer ver in de Zee ſtrekten. Deze plaats was aangenaam, en had een ſchoon gezicht op en over de Golf; waarom wy wenſchten, dat wy door de woedende golven hier dichter by mochen geworpen geweeſt zijn, als wy nu wel waren. Onze Chaloup was aan d'andere zijde des Boſchs, alwaar wy ons genoodzaakt hadden gevonden de zelve te laaten; vermits ze al te ver om zou hebben moeten vaaren, om by ons te komen. 'k Stuurde tien mijner Lieden na den oever, daar zy een groote menigte van Oeſters en andere Schelp-viſſchen vonden; 't geen ons boven maaten verheugde. Tien anderen zond ik na de punt des Hoofdts; en even zo veel na het benedenſt des Boſchs, om zoet water te zoeken. De geenen, die zich na de punt des Hoofdts vervoegden, gingen twee duizend ſchreden ver, zonder iets te vinden; maar eindelijk bracht hen het nederdaalen des aardrijks in een ſoort van een Valley of Dal, bedekt met dikke en groene Boomen, aan welkers eind een Vliet van zoet water ſtroomde, die zich in de gedachte Golf ſtortte. Zy zetteden zich in dit aangenaam Dal ter neer, en ſtuurden, een vierdedeel uurs na hun komſt aldaar, drie hunner Makkers, om my daar af te verwittigen. Die d'andere weg genomen hadden, kwamen te rug, en zeiden ons, dat zy zeer diep in 't Boſch hadden geweeſt, 't geen zich, na zy 'er af hadden konnen oordeelen, aan de Land-zijde breeder uitſpreidde; mitsgaders dat zy een troep Harten dicht by een kleine Beek gevonden, en 'er twee af gedood hadden. Deze twee Harten hadden zy in vier ſtukken geſneeden, welke zy op hun ſchouders gedraagen hadden, om 'er ons mede te begiftigen. Thans vaardigde ik vijf mijner Lieden af na *Maurits*, ten einde hem dit geluk bekend te maaken, en hem

Vinden zoet Water.

te zeggen, dat hy, zo haast als 't mogelijk was, zich na de punt des Hoofdts zou vervoegen, alwaar hem zekerlijk eenigen van ons met nieuwe last te gemoet zouden komen. 'k Beval hen, als zy *Maurits* gesproken hadden, zich na de Leger-plaats te spoedigen, om aldaar de tijding van ons goed geluk, en een vierde deel van een Hart te brengen, en aan ons Volk te zeggen, dat ik haast weer by hen zoude weezen. Vervolgens trok ik met al mijn Volk na de Valley, daar wy verwacht wierden; en ik vond deze plaats zo schoon en zo bekwaam, dat ik besloot des nachts mijn verblijf daar te houden, en niet alleen deze nacht, maar 'er ook, zo draa als 't doenlijk zoude weezen, d'oude Leger-plaats te doen overbrengen. Mijn lieden maakten vuur, en stelden zich om het Wild, 't geen men mee gebracht had, te braaden, terwijl ik 'er vijf af na de punt des Hoofdts stuurde, om *Maurits* t'ontmoeten. Zy gingen twee duizend schreden verder, tot het eind des Hoofdts toe, en vervoegden zich op de verhevendste plaats, om de Chaloup des te beter in 't gezicht te krijgen. Naauwelijks hadden zy daar een vierde deel uurs geweest, of zy zagen de zelve met alle mogelijke naarstigheid na hen toekomen: en hebbende ze vervolgens een weinigje voor zonnenondergang te land getrokken, gingen zy gezamentlijk na de nieuwe Leger-plaats, alwaar zy kort voor middernacht aankwamen. Zy vonden ons zeer vrolijk, d'eenen rondom 't vuur, bezig met het vleesch te braaden, en d'anderen leggende op bedden van mos en dorre bladeren, die zy onder de boomen verzameld hadden.

Kapitein Siden keert weer na d'oude Leger-plaats.

Wy brochten de nacht alhier zeer aangenaam en gerust over; en des anderendaags morgens stond ik gantsch vroeg op, en beval aan *Maurits* en aan zijn Volk, zich gereed te maaken om na d'oude Leger-plaats te stevenen, werwaarts ik voornam, alleenlijk met twee mijner Lieden, behalven 't Volk van de Chaloup, te water weder te keeren. 'k Liet het bevel over d'anderen aan een mijner Officieren, met uitdrukkelijke last van niet uit het Dal te gaan, voor hy tijding van my had; en ik beloofde hem, dat ik binnen drie of vier dagen weer daar zoude weezen. Ondertusschen konden zy zich de kost wel bezorgen met jaagen, visschen, en met de Schelp-visch daar de gantsche oever vol af was. Thans begaven wy ons na de plaats, daar men de Chaloup gelaaten had, en kwamen noch dien zelven dag, alzo een aangenaame wind onze reis begunstigde, aan onze Beschansing.

fing. Wy traden te land met het ondergaan van de zon, en wierden met een boven maaten groote vreugde ontfangen. Men had daar de geenen, die ik aan hen gezonden had, om hen van onze ontdekking te verwittigen, van de nieuwe Leger-plaats hooren spreeken; en altemaal baden zy my, dat ik hen derwaarts wilde voeren: waar op ik ten antwoord gaf, dat mijn voorneemen was met alle mogelijke naarstigheid daar weer na toe te keeren, alzo deze plaats de bekwaamste was van alle de geenen, die wy tot noch toe gezien hadden.

Verrichtingen van Moreton.

Moreton en de *Haas* waren twee of drie uuren voor my daar gekomen, en kwamen my rekenschap doen van hun verrichtingen. Den eerste zei my; dat hy vijftien of zestien duizend schreden, ter slinker hand des Leger-plaats, gemarcheerd had, in een droog en zandig land, daar hy niet de minste Bron, noch eenigen Beek had gevonden; dat, de nacht gekomen zijnde, zy op den oever waren gegaan, en daar gezamentlijk geslaapen hadden, volgens de last dien ik hen had gegeeven; dat zy des anderen daags hun reis ten Westen vervolgd hadden, even gelijk de voorgaande dag, door een steenig land, zonder daar een droppel waters te vinden, tot des middags toe, wanneer zy een redelijk groote Rivier hadden ontmoet, by dewelke zy stand gehouden hadden, om hun *Kano* te verwachten; dat zy hadden opgemerkt, dat de vloed met een groot geraas en geweld in deze Rivier kwam storten, en dat 'er 't water, ter plaatse daar zy gekomen waren, als zijnde niet ver van de Zee gelegen, zout af was, 't geen hen verplicht had hooger op te trekken, om aldaar zoet water te vinden, 't welk zy bekomen hadden uit een Vliet, die zich in deze Rivier ontlastte; dat, van daar verder landewaart intrekkende, zy door twee groote Krokodillen, welke uit de Rivier gekomen waren, om hen te verslinden, aangetast waren geworden; maar dat zy, zijnde hen gewaar geworden eer ze daar dicht genoeg toe waren, eenige musket-schooten op hen hadden gedaan, waar van het gebalder deze Monsters zodanig verschrikt had, dat zy te rug waren geweeken; dat, ziende het gevaar, 't geen 'er langs deze Rivier was, zo ter oorzaak der Krokodillen, als van eenige andere wilde Beesten, die men daar ontmoeten konde, en geen leeftocht hebbende om zich dieper in 't Land te begeeven, alwaar zy niets en vonden, als Schelp-

visschen op den oever der Zee, zy het niet raadsaam hadden geoordeeld verder voort te trekken; en dat zy aldus den weg, waar langs zy gekomen waren, hernomen hadden, willende niet langer als drie dagen uytblijven, volgens den last dien ik hen gegeven had.

Verrichtingen van de Haas. De *Haas* zei; dat hy op d'eerste dag twintig duizend schreden ver getrokken had door een zandige Vlakte, en dat zy des nachts aan een kleinen Berg, bedekt met heide, gekomen waren, daar zy geslaapen hadden; dat zy den volgenden morgen met het opgaan van de zon, vijf of zes duizend schreden aan geen zijde, een dikke mist hadden gezien, welke, na de maat dat zy na die kant naderden, verdwijnende, hen een groote Poel had ontdekt, die niet minder als tien duizend schreden diameters behelsde; dat, als zy daar by gekomen waren, zy 'er een menigte van Riet en Biezen gezien hadden, welke langs den oever groeiden, en tot een schuilplaats dienden aan een oneindig getal van End- en andere Water-vogelen, die daar een afgrijselijk geraas maakten; dat zy lange tijd rondom dit Meer hadden getrokken, zonder by 't water te konnen komen, ter oorzaak der Marassen, welke het zelve omringden, en daar men niet over kon gaan, zonder gevaar te loopen van'er in te zinken; dat zy eindelijk op een zandig aardtrijk gekomen waren, dicht by een Berg, die een weinigje hooger was, als den geen daar zy de voorgaande nacht by geslaapen hadden; dat zy tot op den top waren geklommen, van waar zy, zeer ver, rondom een groot woudachtig Land, en wat verder ten Zuiden een kring van hooge Bergen, zo steil als een muur, en die zich van't Oosten na 't Westen, zo wijd als hun gezicht bereiken konde, uitstrekten, hadden gezien; en dat zy vervolgens, vreezende gebrek aan Leeftocht te zullen hebben, op den darden dag weer in de Leger-plaats gekomen waren.

Door deze Verhaalen bevonden wy, dat wy veel gelukkiger hadden geweest, als de gedachte twee Kapiteinen; 't geen de begeerte, welke men had om na de nieuwe Leger-plaats te gaan, alwaar wy gemakkelijkheden gevonden hadden, die men elders niet en vond, dapper vermeerderde. De volgende dag vergaderde ik den Raad, en ik stelde daar in voor, dat wy ons na het groene Dal, daar ik mijn Volk gelaaten had, behoorden te vervoegen. Mijn voorslag wierd

d'Oude Leger-plaats word verlaaten.

ter-

terſtond met toejuigching aangenomen; en men beſloot, allengskens daar na toe te verhuizen, en met de noodzakelijkſte en lichtſte dingen een aanvang te maaken. De nieuwe Pinas, welke wy bouwden, ſtond binnen weinig dagen vaardig te weezen; en deze kon ons dienen om ons kanon, onze wijn-vaten, en andere ſwaare dingen over te voeren. Ondertuſſchen gebruikten wy de Chaloup en de *Kano* tot het overbrengen van onze leeftocht; en wy ſtuurden ettelijken van ons Volk te land met bijlen, nagelen, ſpaden, en andere werktuigen, welke wy behouden hadden; de Majoor met d'eerſte, en mijn Lieutenant met de laatſte Party. Vervolgens, als ik zag dat de Pinas klaar was, zond ik ze, wel gelaaden, voor uit, en volgde zelve te land.

'k Heb vergeeten te zeggen, dat *Maurits* in de tweede tocht voor by het Hoofd zeilde, zonder eenig gevaar, ter oorzaak van de bezadigdheid der Zee, die meer als zes weeken lang na onze landing ſtil en zonder ſtormen was. Ondertuſſchen was de lucht zo gematigd, dat wy noch koude noch hette gevoelden, uitgezondert op den middag, wanneer de zon een weinig ſtak; 't geen allengskens toenam, na de maat dat hy ons naderde, en de Lente medebracht, welke hier te lande in de maand van Auguſtus, als de Zomer ons in *Europa* verlaat, aanvang neemt. *Maurits* zei my dan; dat hy in 't voorbyzeilen van 't Hoofd verſcheidene Eilandtjes in de Zee gevonden had, leggende dicht by malkander, welke zig uitſtrekten tot een groot tegenoverleggend Eiland, 't geen de Golf voor de verwoedheid der baaren beſchermde; dat hy geloofde, dat de Baay een uitſtekende Haven was; maar dat hy vreeſde, dat groote Schepen 'er niet wel zouden konnen inkomen, ter oorzaak van de menigte der klippen en rotzen, die 'er tuſſchen 't Hoofd en dit groot Eiland, 't geen de Baay van den Oceaan afzonderde, waren. 'k Antwoordde hem; wanneer wy al ons Volk en onze Goederen in de nieuwe Leger-plaats gebracht, en 'er ons wel beveſtigd zouden hebben, dat 'er dan tijdts genoeg zou weezen om alle deze Eilanden t'ontdekken, en dat de zorg daar van op hem zou ruſten.

In minder als twaalf dagen na d'ontdekking des Dals, hadden wy al ons Volk uit d'oude in de nieuwe Leger plaats, welke *van de Nuits*, en eenige anderen Officieren, *Siden-burg* noemden, over-

gebracht. Dit geschiedde in mijn afweezen binnen twee of drie dagen; en deze naam wierd zo menigmaal herhaald, dat het naderhand onmogelijk was de zelve te veranderen.

Mijn Lieden maakten, voor een gedeelte door mijn bevel, of door hun eigene beweeging, verscheidene fraaye Hutten langs de Vliet, op een Land 't geen byna duizend schreden in de langte had, en aan d'Oost-zyde aan de Baay eindigde; in de welke onze Visschers zo veel Visch vingen, dat wy, by gebrek van Zout om ze te bewaaren, niet wisten wat'er mee te doen. Maar *Maurits* beschikte 't ons wel haast; want zijnde op eenigen der gebuurige Rotsen gegaan, vond hy daar Zouts genoeg, en meer als wy verbezigen konden, al hadden wy'er ook zelfs twintig jaaren lang gebleven. Dit Zout word natuurlijk van het Zee-water gemaakt 't geen door de groote stormen op dese Rotsen geworpen zijnde, en daar eenige holligheden vindende, de zelven vervult, en vervolgens door de hette der zon een volkomene hardheid bekomt. Wy zonden alle dagen Partyen in de Bosschen, om de Harten, daar wy een groote slachting onder deeden, t'ontdekken. Midlerwijl zagen wy ook gestadig Watervogelen in de Baay vliegen; 't geen ons oordeelen deed, dat zy hun verblijf op eenige plaats hielden, die ons onbekend was, in welk gevoelen wy niet bedroogen waren: want *Maurits* zich dagelijks verder in de Golf en omtrent de Eilanden waagende, ontdekte een plaats, gantsch met Biezen en Riet bezet, daar de meesten dezer Vogelen zich onthielden. Hy vond ook een Eiland, of Groote Zandbank, daar verscheidene groene Schildpadden hun eyeren kwamen leggen, en van waar wy een groot gedeelte onzer leevensmiddelen konden haalen. Om kort te gaan, wy vonden zo veele dingen, om ons in onze nood te helpen, dat wy verzekerd waren geen gebrek aan leeftocht te zullen hebben, al hadden wy ook duizend Jaaren in dit Land gewoond. 't Bus-kruid was onze grootste zorg; want hoewel wy 'er een redelijke menigte af hadden, zagen wy echter wel, dat het niet altijd zou konnen duuren. Wy voorzagen ook wel, dat onze kleederen, ons lieden, onse wapenen, en onze werktuigen metter tijd onbruikbaar zouden worden; en dat, indien de Pinas, die wy na *Batavia* gezonden hadden, kwam te verongelukken, wy van daar geen hulp te verwachten hadden. Maar wy hadden alreeds zo vele blijken van Godts barm-

Vinden verscheidene Leevensmiddelen.

barmhertigheid, dat wy hoopten, dat hy ons in 't toekomende niet verlaaten zoude.

Ondertusschen naderden de Lente; en wy vergaderden alle dagen voorraad, welke ons die van het Schip bespaarde, en inzonderheid eenige vaten Erweten, en andere diergelijke spijzen, die wy uit *Europa* gebracht hadden. 'k Wierd te raade daar iets af te doen zaayen; en hebbende met eenigen mijner Officieren hier af gesprooken, keurden zy mijn voorslag goed. Wy hakten dan ten dezen einde, beneden en boven onze Leger-plaats, verscheidene boomen om ver, en verbrandden al dit hout, om de kruiden en wortelen, welke aan ons gezaay hinderlijk konden weezen, te verteeren. Thans maakten wy ettelijke vooren in het aardrijk, en plantten daar onze Erweten in, die wy met aarde bedekten, en bywijlen met water uit de Vliet besproieden, beveelende het alles aan den geen, welke de wasdom aan alle dingen geeft. *Planten Erweten.*

Eenigen onzer Jaagers omtrent deze zelve tijd zeer diep in 't Bosch gegaan zijnde, doodden daar veele Harten; en konnende de zelven niet altemaal met sich neemen, hingen zy 'er twee op een groote dikke Boom, in de mening van ze de volgende dag te komen haalen. Zeven van hen keerden dan weer na deze plaats, en zagen een Tyger op den boom, die aan het eene Hart stond te knaagen. Over dit gezicht waren zy geweldig verbaasd, en verborgen zich achter de boomen; tot dat twee van hen hun roers met goede kogels gelaaden hebbende, en gelijkerhand los brandende, hem zodanig treften, dat hy doodelijk gewond ter aarde viel. Onder 't vallen gaf hy een afgrijselijk naare schreeuw; doch dewijl hy op twee plaatsen dwars door het ligchaam geschooten was, stierf hy een oogenblik daar na, zonder zich aan zijn Beleedigers te konnen wreeken. Straks vielen zy aan 't villen; en vervolgens hun Harten van de boom genomen hebbende, brachten zy deze schoone gespikkelde Huid als in zegenpraal in de Leger plaats. Maar, hoewel hun goed gevolg my verheugde, baarde my dit geval nieuwe bekommeringen; want ik oordeelde wel, dewijl men dit vreeselijk Dier in het Bosch had gevonden, dat 'er meer anderen moesten weezen, die t' eeniger tijd tot aan onze Legerplaats komen, en zich op ons Volk zouden konnen werpen. Ik stelde deze redenen in den Raad voor; en daar wierd beslooten, dat men een sterke *Schieten een Tyger.*

ke Palissade rondom onze Hutten zoude maaken. Des anderen daags wierd'er de hand aan geslagen ; en binnen tien dagen waren wy beveiligd voor d'aanvallen der wilde Beesten , welke ons andersins by nacht zouden hebben konnen overrompelen. Onze Jaagers wierden omzichtiger als voorheen, en dorsten zich alleenig niet ver afwijderen , uit vrees van eenig dezer wreedelijke Dieren t'ontmoeten.

Wy hadden nu al zeven weeken op deze Kust geweest , en in al die tijd noch krakeelen noch gevechten gehad ; vermits wy gestadig in vrees en in gevaar geleefd hadden : maar zo haast wy geloofden in zekerheid te zijn, en dat wy noch voor den honger , noch voor de dorst , meer bekommerd waren ; dat wy alle dagen Vleesch en varsche Vis aten; dat wy niet meer en arbeidden, gelijk voorheen; begon de liefde en de tweedracht ons volk aan 't warren te helpen. Wy hadden verscheidene Vrouwspersoonen onder ons, daar ik by na nog niet afgesproken heb , vermits ik'er de gelegentheid niet toe en heb gehad: maar my dunkt, dat het nu tijd is om'er iets af te zeggen. Eenigen van hen waren arme Wijven, welke d'armoede en de hoop van hun staat te verbeteren , verplicht had de reis na d'*Indiën* t' ondernemen. Anderen hadden'er hun Mannen, of Bloed verwanten; maar de meeste waren uit ongeregelde huizen gehaalt, of door Lieden, die hen voor weinig geldts gekocht hadden , verleid. Deze vrouwlieden hadden believing voor de Mannen, welke hen ook van liefde begonden aan te spreeken. Wel haast hadden eenigen de koop gemaakt: maar gelijk wy altemaal in een kleine Leger-plaats waren , daar men goede wacht hield , viel 't hen swaar by malkander te geraaken, zonder ontdekt te worden. Dit veroorzaakte dikwils jalouzyen en krakeelen, welke niet als door slagen eindigden. 't Is waar, dat, dewijl zy de strengheid onzer Wetten vreesden , zy zich verborgden, zo goed als zy konden. 't Is ook waar, dat mijn gewoonlijke bezigheden, en d'achteloosheid der andere Officieren, d'oorzaak waren dat ik zeer zelden van deze wanorders verwittig wierd : maar ik zal'er hier een verhaalen , die meer geruchts maakte.

Oorzaak van tweedracht.

Twee jonge Lieden hadden een heimelijken handel met een Vrouw ; en ieder van hen geloofde alleen den meester van haar te weezen. 't Gebeurde, dat de Vrouw aan een van de twee beloofde, dat zy hem des nachts by haar ontfangen zoude ; 't geen ze ook

deed:

deed; maar den ander een weinigje laater gekomen zijnde, en een gelijke gunst van haar verzoekende; wierd onder genoegsaamblaauwe voorwendingen weg gestuurd. Deze weigering viel hem te hard om te verduwen; en gelijk hy van natuure jalours was, vermoedde hy iets van de waarheid. Hy nam derhalven voor, zijn Meesteres zo wel gade te slaan, dat hy d'oorzaak van haar strafheid ontdekken zoude, en in der daad, hy droeg zich daar zo behendig in, dat hy haar met haar Minnaar betrapte: 't geen hem zo geweldig vertoornde, dat hy den degen trok, en hen die alle beiden door het ligchaam stiet; waar na hy voortging, zonder van iemand gezien te zijn. De Gelieven konden zich niet beletten te schreeuwen en te jammeren. Men liep toe op het gekrijt; en zy wierden door de Schildwacht, en vervolgens door de gantsche Wacht gevonden: welke den degen uit hun ligchaamen en uit d'aarde, daar ze meer als een voet diep in stak, getrokken hebbende, den Wondheelder deeden haalen, om hun kwetsuuren te verbinden. Deze deed zulks, en kwam my vervolgens rekenschap doen van de staat, daar hy hen in gelaaten had. Ik vergaderde s'anderen daags den Raad; doch wy konden den Autheur van deze gruweldaad niet ontdekken. Wy vroegen den Gekwetste, of hy geen vyand had, op wien hy eenig rechtmatig vermoeden vestigen konde: daar hy ons op ten antwoord gaf; dat, gelijk hy niemand van al ons Volk beledigd of verongelijkt had, hy niet wist, wien hy daar mee betichten zoude. Wy ondervroegen ook de Vrouw: maar, hoewel zy haar anderen Minnaar achterdocht, was zy echter zo edelmoedig, dat zy hem niet beschuldigen wilde, als wel weetende, dat hy door een drift van liefde zich aldus aan haar gewroken had. Dewijl wy dan zagen, dat het ons niet mogelijk was iets te verneemen, deeden wy al ons Volk in de wapenen stellen; waar na wy ieder by zijn naam riepen: en wy geloofden, eindelijk den Schuldige ontdekt te hebben, vermits wy'er een vonden, die geen degen had. Wy vroegen hem, waarom hy zonder degen in zijn gelid verscheen: waar op hy stoutelijk antwoordde; dat hy'er geen en had. Hebt gy'er, hernam ik, nooit een gehad, sedert dat gy by ons geweest zijt? Vergeef het my, zeide hy; maar ik heb ze aan een mijner Kameraaden geleend, welkers naam ik niet en ken: en wanneer hy mijn degen leende, zeide hy my, dat hy last had van op de Chaloup te gaan. Hier op hem den

Geschiedenis van twee Jongelingen, die door een vrouw begunstigt wierden.

degen toonende, welke men in de ligchaamen der Gekwetsten gevonden had, vroegen wy hem; of 't de zijne niet en was. Hy antwoordde ja, en dat het de zelve was, dien hy aan zijn Kameraad had geleend. Van waar komt het dan, voerde ik hem met een streng gelaat te gemoet, dat ze in de ligchaamen dezer Rampzaligen gevonden is geworden? Strijk geen oordeel, zeide hy, tot mijn nadeel, en sta my toe, indien 't u belieft, dat ik u zegge, dat het veel waarschijnlijker is, dat den geen, aan wien ik mijn degen heb geleend, deze daad begaan heeft; dewijl hy van de morgen vertrokken is, en dat hy my die niet afgevorderd heeft, als om het vermoeden op my te werpen. Ik deed hem noch een andere vraag, te weeten; waarom hy de naam van dezen Man, die zijn Kameraad was, niet en wist. Hy antwoordde my, zonder zich eenigsins t'ontzetten; dat my zulks niet vreemd behoorde te dunken, dewijl'er niemand onder den gantschen Hoop was, die de naamen wist van alle de geenen, welke hy kende, en dagelijks zag. Den geen, aan wien ik mijn degen geleend heb, voegde hy daar by, is niet meer mijn Kameraad als d'anderen; en zelfs zie ik hem niet veel, vermits hy byna altijd in Zee is: aldus, hoewel ik hem van aanzien kenne, en dat ik zelfs menigmaalen met hem gesproken hebbe, heb ik echter nooit de gedachte gehad van hem zijn naam af te vraagen.

Alle deze prompte en listige antwoorden waren eer een getuygenis van zijn doortrapte geest, als van zijn onnozelheid; maar dewijl wy geen overtuigende blijken tegen hem hadden, stelden wy het oordeel van deze zaak uit tot de wederkomst der Chaloup, die in der daad des morgens vertrokken was, en niet voor eenige dagen daar na wederkeerde. Ondertusschen vernoegden wy ons met hem in de gevangenis te houden.

't Gebeurdde by geval, dat eenigen der Matroozen op de Zandeilanden zijnde, daar zy Schildpadden omkeerden, lust kreegen om in de Zee te gaan swemmen. Terwijl zy in 't water waren, begaven zich ettelijken der beste Swemmers zo ver, dat een Walvisch (van de soort der geenen, die geen ingewand hebben) hen gerooken hebbende, een der voorsten inslikte, en den anderen daar zodanig een schrik door aanjoeg, dat zy al hun kracht in 't werk stelden om het Land te bekomen, laatende dezen elendige ter genade van dit Monster, 't geen hem wel haast verslonden had. Den Gevange wist de

gant-

gantſche ontleding van deze zaak, eer wy hem tot een tweede ondervraaging deeden komen; en zich liſtiglijk van deze gelegentheid dienende, hield hy met ſtijve kaaken ſtaande, dat den geen, welke den Walviſch verſlonden had, de zelve was, aan wien hy zijn degen had geleend: en hy beſchreef hem zo wel, dat niemand tegen d'afbeelding, dien hy'er ons af maakte, iets wiſt in te brengen. Aldus, dewijl wy hem niet overtuigen konden, en dat de Gekwetſten niet meer in gevaar waren van te ſterven, hielden wy ons te vrede met hem noch eenige tijd in de boeyens te houden; waar na wy hem weer op vrye voeten ſtelden. Naderhand kwam men d'ontknooping van dit geval te weeten, 't geen zich even zodanig toe had gedraagen, als ik verhaald heb.

Deze zaak gaf voet tot nieuwe Wetten, en tot nieuwe Reglementen. Wy betrachtten dat, zo lang wy Vrouwen by ons hadden, zy oorzaak van verwarringen zouden weezen, indien wy'er intijdts geen order in en ſtelden, en onzen Mannen toelieten, zich op een geregelde manier daar af te dienen; maar het argſt was, dat wy maar vier-en-ſeventig Vrouws-perſoonen hadden, en dat de Mannen over de drie honderd ſterk waren: en aldus was het niet mogelijk aan iegelijk een Vrouw te geeven. Wy raadspleegden een lange wijl, om een redelijk middel uit te vinden; en eindelijk wierd'er beſlooten, dat ieder Hoofd-officier een Vrouw voor zich hebben, en'er een volgens zijn rang zoude verkiezen. d'Anderen verdeelden wy in verſcheidene benden, na den rang der Perſoonen, en beſtelden de zaak zodanig, dat de minder Officieren ieder twee nachten ter week by een Vrouw zouden konnen ſlaapen, 't gemeene Volk een, en ettelijke ſlechts eens in tien dagen; acht geevende op d'ouderdom en de waardigheid van een iegelijk. *Verdeeling der Vrouwen.*

Wy ſtelden aan een kant de Mannen, die meer als vijftig jaaren telden, mitsgaders vier Vrouwen, welke om hun Echtgenooten te *Batavia* te gaan vinden, de reis ondernomen hadden, en voor ſtandvaſtig wilden gaan. Dezen waren altijd by malkander, en hielden geen gemeenſchap met d'anderen: maar als zy zagen, dat de geenen, welker ommegang zy vlooden, Vrienden hadden, die zich zeer redelijk by hen hielden, en dat de byſtand, welke men van *Batavia* verwachtte, niet en kwam, wierden zy geweldig ſwaarhoofdig, en hadden berouw over hun keur. Zy betoonden hun moeye-

yelijkheid op zo veel verſcheidene manieren, dat wy geen ruſt konden hebben, eer men hen, zo wel als den anderen, Mannen had gegeeven. d'Ondervinding deed ons by deze gelegentheid beſpeuren, dat de veelheid van Mannen tegen de voortteeling ſtrijdig is; want daar waren'er weinige van de geenen, die verſcheidene Mannen hadden, welke ſwanger wierden: en in tegendeel wierden 't by na alle de geenen, die'er maar een hadden. De veelheid der Vrouwen is dikwils in gebruik geweeſt, en zy is 't ook noch by eenige Volkeren; maar ik heb nooit geleezen, dat de veelheid der Mannen ooit in gebruik is geweeſt.

Ondertuſſchen was de tijd al gekomen, op de welke wy het ſein moeſten geeven, 't geen wy beſtemd hadden met d'acht Mannen, die na *Batavia* waren gegaan. Ten dezen einde beval ik dan aan eenigen mijner Lieden, een hooge en rechte Boom in 't Boſch te gaan om ver hakken, om de zelve op de punt des Hoofds te zetten, en 'er een wit Zeil aan te binden, 't grootſte 't geen wy hadden: 't welk van ſtonden aan in 't werk geſteld wierd. 'k Belaſtte ook, dat men'er alle nachten een groot Vuur zoude maaken, op dat de Schepen, die tot onze byſtand gezonden mochten zijn, onze Leger-plaats in de duiſterniſſe ontdekken konden. Wy hoopten, dat de Pinas te *Batavia* gekomen zoude weezen, en dat den Generaal ons byſtand gezonden zou hebben: maar het ſchijnt dat God het anders geſchikt had; want het weer, 't geen ſedert hun vertrek altijd zeer goed had geweeſt, veranderde zich in regenen en ſwaare winden, invoegen dat wy by na alle dagen ſtormen zagen, hoewel onze Baay genoegſaam voor de woedende Golven beveiligd was, ter oorzaak des Hoofds en der Eilanden, die de zelve van de Zee afzonderden, en voor de winden beſchermden. Geduurende drie weeken regende het bykans alle dagen, maar de Zon ſcheen ook alle dagen; zulks dat het een geſtadige vermenging van goed en kwaad weer was: en onze voorzienigheid, die ons geraaden had Vleeſch en Viſch, daar wy groote voorraad af hadden in ledige vaten, welke wy uit het Schip te Land hadden gebracht, te zouten en te droogen, was ons zeer nut. 't Weer kwam eindelijk tot bedaaren; maar echter zo veel niet, of wy hadden een maal of twee ter week regen, wind, ſtormen, en ſchielijke ſtilten, welke ons alle hoop deeden verliezen van ooit byſtand van *Batavia* te zullen krijgen, al waren onze Lieden

't Sein word opgeſteeken.

den daar ook gekomen. Deze gedachte deed ons besluiten tot op ons zelven te denken, zonder eenigsins op de hulp onzer Vrienden staat te maaken, maar ons alleenlijk op de Goddelijke voorzienigheid, en onze eigene vlijt te verlaaten. 't Wierd inmiddels geweldig heet; en sedert de regen groeiden alle dingen oogzienlijk. Onze Erweten kwamen ook zo wel voort, als wy wenschen konden; invoegen dat wy'er na alle schijn een zeer goede inzameling af te verwachten hadden: 't geen ons besluiten deed noch een ander stuk landts te bearbeiden, om'er weer nieuwen te zaayen. Daar was een oneindige menigte van Visch en Gevogelt in de Baay; en als het water stil was, vingen wy'er zo veel, als wy begeerden: maar dewijl onze netten begonden te verslijten, waren wy genoodzaakt eenige kabeltouwen 't ontdraäyen, om'er nieuwen af te maaken, welke, hoewel grof en kwalijk gemaakt, echter niet en lieten ons in de nood te dienen.

Onze Jaagers hadden zulk een gerucht in 't Bosch gemaakt, dat zy alle de Harten verschrikt hadden; en daar kwam 'er bykans niet een meer op negen of tien duizend schreden ver omtrent ons. Dit deed hen het besluit neemen van een andere weg te kiezen, en zich aan d'andere zijde des Baays te doen overzetten, daar wy over al Bosch zagen. *Maurits* kreeg eerst last om het Land te gaan ontdekken; 't geen gedaan hebbende, verhaalde hy ons, dat'er groote Bosschen waren, bestaande in verscheidene soorten van Boomen, mitsgaders een kleine genoegsaam-diepe Rivier, die zich in de Baay ontlastte; dat hy vier of vijf duizend schreden ver in deze Rivier had geweest; en dat hy niet als Boomen, en eenige Marassen op d'oever gezien had; maar dat hy meende, dat men'er wel jacht zoude vinden, 't geen wy insgelijks geloofden. Hy voegde daar by; dat het, zijns oordeels, raadsaam was daar Volk te stuuren. Vijftig onzer Lieden dan voorraad voor een week mee genomen hebbende, stapten in de Pinas, en in de Chaloup, en deeden zich aan d'andere zijde des Waters overvoeren, by de Rivier daar *Maurits* ons af gesproken had. Hier traden zy te Land, verkoozen een bekwaame plaats om'er Hutten op te rechten; en de Chaloup by zich houdende, stuurden zy ons de Pinas weer te rug. Dien zelven dag eenigen van hen in 't Bosch gegaan zijnde, vonden zy daar verscheidene Harten, onder de welken zy een groote slachting deeden. Zy

vonden 'er ook zekere Dieren, gelijk Biggen, maar grooter en ſwaarder. Deze Dieren liepen met ſterke troepen, en leefden van de vruchten en van de wortelen des Boſchs. Zy ſchooten 'er een, en vonden het vleeſch beter, als dat der Varkens, welke men in *Europa* eet.

Ontdekking van het groot Eiland.

Maurits onderwijl door een krachtige drift geprikkeld wordende, om het groot Eiland, 't geen de Baay dekte, en de zelve van de Zee afzonderde, t' erkennen, landde met twintig Mannen, aan de zijde des Baays, daar hy 't aardrijk niet als met ſteenen en rotſen bedekt vond: maar als hy een weinigje verder na de Zee-kant was gekomen, beſpeurde hy, dat het een Eiland was, welkers maraſachtige, en vervolgens door de hette des Zomers gedroogde grond, een zeer ſchoone weide maakte. Zy vonden 'er een groote menigte van Harten en van Wildbraad, 't geen hen zeer dicht tot zich liet naderen. Thans na het Ooſten des Eilands zeilende, bemerkten zy, dat het door een eng Kanaal van het Vaſt-land afgeſneeden wierd, en dat de Harten over kwamen ſwemmen, om in de Maraſſen te weiden. 't Eiland, welkers gedaante byna rond was, mocht in 't geheel omtrent twaalf duizend ſchreden in den middellijn hebben. Deze varſche ontdekkingen zo gelukkiglijk uitvallende, verheugden ons ten uiterſten, en gaven ons een nieuwe verzekering, dat het ons aan leevens-middelen, al wierden wy ook tien maal zo ſterk, als wy nu waren, nimmermeer ontbreeken zoude.

Den braaven *Maurits* door zijn goede gevolgen, en door den lof die men hen daar over gaf, ſtouter en glorieus geworden zijnde, vond niets voor hem ſwaar, en dacht niet als om nieuwe ontdekkingen te doen. Gelijk hy een eerlijk, verſtandig, en vlijtig Man was, en dat hem zijn onderneemingen altijd wel gelukt hadden, was ik hem geſtadig gunſtig in zijn voorneemens. Zeker dag zeide hy my; dat hy opgemerkt had, dat de Baay zich in de langte zeer ver na 't Zuid-Ooſten ſtrekte; dat hy geloofde, dat van deze kant een groote Rivier kwam, die daar in vloeide; en dat het goed zoude weezen zulks t'ondervorſchen. Gelijk 'er ſchijn in zijn redenen was, en dat ik hem vriendſchap doen wilde, ſtond ik hem toe de Pinas te neemen, met zo veel Perſoonen als hy begeerde, en leeftocht voor een week.

Na

Na dit verlof had hy wel haaſt alle dingen klaar gemaakt; en hy beſloot zo ver op te zeilen, als 't hem mogelijk zoude weezen, om het Land t'erkennen. Wy wenſchten hem een goed gevolg, en een gelukkige wederkomſt; en wy namen wijders onze andere dingen waar, in de hoop van hem wel haaſt te zullen weerzien. Ondertuſſchen waren onze Erweten by na rijp geworden, en binnen negen of tien dagen na het vertrek van *Maurits* hadden wy 'er een wonderbaarlijke inzameling af, geevende ieder maat meer als honderd: 't geen byna ongeloofelijk is. Wy verwachtten een tweede inzameling, die niet minder beloofde, als d'eerſte. Wy droogden ze zorgvuldiglijk, en deeden ze in vaten; gelijk wy alles deeden, 't welk tot de Winter toe bewaard konde worden, vernoegende ons met t'eeten, 't geen niet duuren kon. *Maurits zeilt ter Baay in om nieuwe ontdekkingen te doen.*

Wy hadden nu al over de drie maanden te *Siden-burg* geweeſt; en dewijl wy in al die tijd geen tijding van *Batavia* hadden gekreegen, geloofden wy vaſtelijk, dat onze Pinas vergaan was, en beſlooten derhalven daar niet meer aan te denken. Maar onze grootſte droefheid beſtond in te zien, dat *Maurits* al over de tien dagen weg geweeſt had; en vermits de tijd, welke hy tot zijn reis had genomen, nu al lang verſtreeken was, konden wy niet bedenken waar hy vervaaren mocht zijn. Wy waren geweldig bekommerd, niet weetende wat wy beſt aan zouden vangen. Wy dorſten hem met de Chaloup niet gaan opzoeken, uit vrees van ze te verliezen: want zonder deze hulp zouden wy kwalijk hebben konnen beſtaan. Onze Jaagers hadden, tot gemak des Jachts, een ſoort van een nieuwe Leger-plaats aan d'overzijde des Baays gemaakt; en zonder onze Vaartuigen konden wy geen gemeenſchap met hen houden. *Word voor verlooren gehouden.*

Alle deze overweegingen veroorzaakten een algemeene droefheid onder het Volk; en wy beweenden ons verlies meer als vijftien dagen lang, zonder eenige tijding van *Maurits* te verneemen. Wy wiſten niet, wat wy 'er af oordeelen zouden, dewijl 'er ſedert zijn vertrek geen ſtorm had geweeſt; en aldus kon hy daar het leeven niet door verlooren hebben. Wy konden ook niet gelooven, dat hy in de handen van Zee-roovers of andere Vyanden, gevallen was; vermits wy door onze eigene ondervinding reden hadden om ons wijs te maaken, dat 'er geen Menſchen in het Land waren: en de wilde Beeſten konden hem ter Zee niet aantaſten. Terwijl wy al-

dus

Komt met eteliijke vreemde Schepen weer te rug.

dus tusschen de hoop en de vrees dobberden, kreegen wy op een stille dag de Pinas van *Maurits* in 't oog, vergezelschapt van twee andere Schepen, die met de zelve na *Siden-burg* kwamen zeilen. Wy zagen dit met verwondering aan, niet konnende begrijpen, waar hy deze twee andere Schepen gevonden had, of wat Volk het weezen mocht. Ondertusschen ontdekten wy noch tien Zeilen, die van verre volgden. Deze Vloot bracht onze gantsche Leger-plaats in een uitsteekende verbaasdheid. Wy liepen altemaal na de wapenen, laadden ons kanon tot onze verweering, en zonden Volk op den oever, om de beweegingen der gedachte Schepen gade te slaan, en zich kloekmoediglijk tegen de landing te stellen. Midlerwijl naderden zy vast, hoewel langsaam, vermits zy niet veel windts hadden: maar eindelijk kwamen zy altemaal tot op een musket-schoot na aan den oever; alwaar zy in zeer goede order 't anker wierpen, terwijl de Pinas van *Maurits* zo dicht by ons kwam, dat wy hem en zijn Volk gemakkelijk zien, en hen toeroepen konden. Hy vermaande ons geen vrees te hebben, maar hem de Kano, slechts met drie Mannen, te stuuren, om hem aan land te brengen. Na eenige raadspleegingen zonden wy ze hem; en hy sprong 'er met een van zijn Volk in. Thans ontfing hy 'er een groot Man in, gekleed met een swarte rok, en hebbende een hoed op 't hoofd, en tot teken van vreede, een witte vlag in de hand. Hy kwam met *Maurits* aan land; en ik ging hem met eenigen mijner Officieren, alzo wy niet ver van daar waren, te gemoet. *Maurits* zei ons in weinig woorden; dat dezen Man aan ons gezonden was door de Gouverneur van een Stad, omtrent festig Italiaansche mijlen boven de Baay gelegen, daar zy duizend heusheden ontfangen hadden: weshalven hy ons verzocht, dat wy hem eerlijk en met een groote eerbiedigheid wilden handelen. Na dit bericht gingen wy hem de groetenis doen. Hy ontfing ons met een ongemeene minnelijkheid en deftigheid; en de rechter hand ten Hemel heffende, zeide hy ons in genoegsaam-goed Hollandsch: *den eeuwige God zegene u; de Zon, zijn grooten Dienaar, en onzen glorieusen Koning, schijne lieflijk over u; en dit Land, ons Vaderland, zy u gelukkig en voorspoedig.*

En vervolgens met een vreemd Heer te land.

Na deze groetenis, die ons zeer ongemeen docht, *Maurits* hem gezegt hebbende, dat ik den Generaal was, reikte hy my zijn hand

toe,

Fol. 32.

toe, dien ik zeer ootmoediglijk kuste. Hy omhelsde my vervolgens, en kuste my aan 't voorhoofd; waar na hy te kennen gaf, dat hy onze Leger-plaats wilde bezichtigen. Wy ontfingen hem daar zo wel, als 't ons mogelijk was. Hy bezag onze Hutten, en onze Palissaden; en zich over onze arbeid verwonderende, sprak hy ons aldus aan, richtende het woord aan my.

'k Heb uw ongelük verstaan; en gehoord hebbende, hoedanig uw verdienste en uw deugd is, heb ik geen swaarigheid gemaakt om mijn persoon in uw handen te betrouwen. Ik geloof, dat ze daar in veiligheid zal weezen, en dat gy niet weigeren zult d'uwe in mijn handen te stellen, wanneer gy verstaan zult hebben, wie ik ben. Maar om u niet langer in d'onzekerheid te houden, en om u niet te beletten 't verhaal te hooren, 't geen Maurits *u van zijn gevallen zal doen, begeer ik een weinigje te rusten, terwijl gy hem gehoor geeven, en uw nieuwsgierigheid voldoen zult.*

Wy gaven hem geen antwoord, als door een diepe eerbiedigheid; waar na wy hem in mijn Hut lieten, en na die van *van de Nuits* gingen, daar *Maurits* ons met een groot ongeduld verwachtte. Niet zo haast waren wy'er in getreden, of wy liepen hem omhelzen, en eischten hem rekenschap van zijn reis. Na dat hy my dan verlof van te spreeken, en aan het gantsche gezelschap een gunstig gehoor verzocht had, ving hy zijn redénen aldus aan, richtende het woord aan my.

'tIs omtrent drie weeken geleeden, dat ik van *Siden burg* vertrok, met het voorneemen van nieuwe ontdekkingen in de Baay te doen. Den eerste dag zeilden wy ten Zuid-Oosten, omtrent twintig duizend schreden ver, en zagen aan d'eene en d'andere zijde niet als groote Bosschen, vijf of zes duizend schreden d'eene van d'anderen afgelegen. Des avondts wierpen wy 't anker duizend schreden van de rechter oever des Vloedts, en brachten daar de gantsche nacht over. Des anderendaags vertrokken wy met wind en stroom van daar, zeilende gestadig Zuid Oostwaart, en bevonden, omtrent ter verte van vijf duizend schreden, dat de Rivier enger wierd, en aldaar niet meer als twee duizend schreden wydte had. Wy zeilden al gestadig opwaarts, hoewel met wat meer moeite, tot dat wy aan een plaats gekomen waren, daar het Water zich geweldig verwijd-

Maurits doet het verhaal van zijn reis.

de, en een groot Meir maakte, uit welkers midden wy d'oevers naauwelijks beoogen konden. Wy zagen'er alleenlijk tien of twaalf Eilandtjes op verscheidene plaatsen, die meestendeel door zeer hooge, groene, en aangenaame boomen belommerd wierden. De wind was toemaals omgeloopen, en het Meir zo stil, dat wij'er naauwelijks eenige beweeging in bespeuren konden: maar gelijk het van een groote uitgestrektheid was, swierden wy gints en herwaarts, na dat het de wind beliefde, zonder ons veel te bekommeren met aan de rechter of aan de slinker oever te landen. 't Is waar, als wy 't gemakkelijk doen konden, dat wy als dan de streek Zuid-Oostwaart stelden. Tegen den avond ontstond'er een kleine koelte, die ons, volgens ons begeeren, na 't Zuid-Oosten dreef; en als de nacht gekomen was, wierpen wy 't anker tusschen twee of drie dezer Eilanden, welke omtrent twee of drie duizend schreden van malkander gelegen zijn, met een voorneemen van ze de volgende dag te bezichtigen. Wy brachten daar de gantsche nacht in rust en zonder vrees over; alzo wy niet geloofden, dat'er Inwoonders op deze Eilanden waren: maar wy bedroogen ons geweldig; want zo haast als het klaar dag was, zagen wy tien of twaalf Schepen met gewapende Mannen rondom ons, welke ons zodanig omringden, dat wy niet vermyden konden in hun handen te vallen. Dit wierp ons in een onuitsprekelijke verbaasdheid, alzo wy niet anders dachten of wy zouden altemaal gevangen of om hals gebracht worden; want wy hadden maar twee wegen te neemen, d'eene van te vechten, en d'andere van ons over te geeven aan onbekende Luiden, die ons handelen konden, zo als 't hen beliefde. Deze laatste overdenking behield d'overhand, en deed ons het besluit neemen van ons tot de laatste Man toe te verdedigen; invoegen dat wy na de wapenen liepen, met een onverzettelijk voorneemen van onze leevens duur genoeg te verkoopen; want wy konden de vlucht niet neemen, dewijl het uitstekend stil was, en dat de geenen, die wy rondom ons zagen, verscheidene wel van Roeyers voorziene Chaloupen hadden, welke wy met een groote snelheid na ons toe zagen komen. Wanneer zy tot onder 't bereik van een musket waren, bleeven zy altemaal stil leggen, uitgezondert een klein Scheepje, daar wy een Man in zagen met een Vlag in de hand, dien hy ons ten teken van vrede en vriendschap toonde. Wy bleeven in de wapenen, en lieten hem

na-

naderen, ziende wel dat hy niet ſterk genoeg was om ons alleen aan te taſten. Als hy nu tot op een piſtool-ſchoot na by onze Pinas was gekomen, deed hy een diepe eerbiedigheid, en zei ons in 't Spaanſch, dat wy geen vrees behoefden te hebben, en dat men ons geen kwaad zoude doen. Een mijner Lieden, die deze taal verſtond, vertolkte ons 't geen dezen onbekende gezeid had, en vroeg hem vervolgens; waarom men ons aldus omringde. Hy antwoordde; dat het de gewoonte des Landts was, en dat men ons geen leed zou doen. Hy wilde weeten, van waar wy waren; en verſtaan hebbende, dat *Nederland* ons had zien gebooren worden, betuigde hy daar verheugd over te weezen, en verzocht met noch een Man in onze Pinas te mogen komen; alwaar hy aanbood zo lang in gijzeling te blijven, tot dat alle dingen beter geregeld zouden zijn. Gelijk zijn verzoek billijk was, ſtonden wy hem toe alles wat hy begeerde; en hy kwam met niet meer als een van zijn Volk in onze Pinas. 't Was een zeer wel gemaakt Man, gekleed met een roode rok, die hem tot midden op de beenen hing, met een muts van de zelve koleur op het hoofd; en een evendiergelijke gordel om het ligchaam. Den geen, die hem verzelde, was op de zelve manier gekleed; en alle beide telden zy, mijns oordeels, ieder omtrent veertig jaaren. Niet zo haaſt was hy in de Pinas getreeden, of hy vroeg na de Bevelhebber; en verſtaan hebbende, dat ik die was, naderde hy op een zeer beleefde manier, omhelſde my, en zei verheugd te zijn over dat hy ons in zijn Land zag; maar dat hy niet wiſt, hoe wy met zulk een kleinen Schip, als het onze was, daar hadden konnen komen. 'k Gaf hem daar op ten antwoord; dat wy'er met een grooter gekomen waren, maar dat het op de Kuſt geſtrand was, en dat wy van het Vrak deze Pinas hadden gemaakt. Thans vroeg hy my; of al ons Volk gebergd was. 'k Zei hem; dat wy d'eenigen waren, en dat'er alle d'overigen 't leeven gelaaten hadden. Hy betuigde ons, rouwig te zijn over ons verlies, en deel in onze droefheid te neemen. Vervolgens deed hy my verſcheidene vraagen ter zaake van onze reis, van ons ongeluk, en van den tegenwoordigen ſtaat van *Europa*; waar op ik antwoordde, 't geen ik raadſaam oordeelde. Hy toonde zich daar zeer vernoegd over, en zei my; dat wy in een Land gekomen waren, daar wy meer byſtandts en beleefdheidts zouden vinden, als in ons eigene; en dat wy geen gebrek hebben zouden

aan een'ge der dingen, die de gematigde Menschen gelukkig konnen maaken. Wy bedankten, en baden hem, dat hy ons de naam van het Land, daar wy in waren, bekend wilde maaken. Hy zei ons dan; dat het in hun taal *Sporoumbe* geheeten wierd, en d'Inwoonders *Sporoui*; dat zy onder een grooter en gelukkiger Land stonden, aan geene zijde der Bergen gelegen, en *Sevarambe* genaamd, en d'Inwoonders *Sevarambi*, waar van de voornaamsten in een groote Stad woonden, *Sevarinde* geheeten; dat wy niet verder als dartien of veertien duizend schreden van een andere, doch veel geringer, Stad waren, die de naam van *Sporounde* voerde, werwaarts hy ons meende te brengen. Deze laatste woorden verbaasden ons; en ons gelaat hem onze vrees doende bespeuren, trachtte hy die door deze redenen te doen verdwijnen. *'k Heb u alreedts gezegt, dat gy niets te vreezen hebt; ik zeg 't u noch eens; en ik verzeker u, dat u niet het minste leed geschieden zal, indien gy 't u door uwe wantrouwen en door uw hardnekkigheid niet op den hals en haalt. Gy zijt zo weinig Volks in dit Scheepje, dat gy geensins in staat zijt om u tegen onze met goede Mannen vervulde Schepen, die zich, alzo wel als gy lieden, op het vechten verstaan, te verdedigen. Gy zult bevinden, dat ze zulke Barbaaren niet en zijn, als gy u wel zoud konnen inbeelden; en mogelijk zult gy bekennen, dat het hen noch aan eer, noch aan liefddaadigheid, noch aan goede trouw ontbreekt.* Dit gezegt hebbende, gingen zy aan een der einden van de Pinas, gelijk om ons de gelegentheid te geeven van te beraadslagen, wat wy doen wilden. Na eenige overweegingen besflooten wy, den raad te volgen dien men ons had gegeeven, en ons op de Goddelijke voorzienigheit te vertrouwen. Thans trad den geen, die tegen ons gesproken had, na ons toe, en vroeg, wat wy besflooten hadden. U in alle dingen te gehoorzamen, zeid' ik hem, en wy achten ons gelukkig dat wy onder uw bescherming zijn. Wy zijn arme Rampzaligen, eer voorwerpen van deernis, als van gramschap; en wy hoopen de hulp en de troost, die gy ons met zo veel goedheidts aanbied, dewijl gy medelijden met onze elende toont te hebben, by u te vinden. Gy zult dat alles daar vinden, antwoordde hy met een minnelijk gelaat; en daarenboven zult gy wonderen in dit Land zien, die elders niet gezien en worden. Ondertusschen deed hy een teken aan die van zijn Chaloup van te naderen; 't welk zy terstond deeden: en zy brachten ons

brood,

brood, wijn, dadelen, druiven, vijgen, en verscheidene soorten van gedroogde nooten, daar wy een goed maal mee hielden. Den geen, die deze redenen met ons gevoerd had, zei my, dat zijn naam *Karchida* was, en die van sijn Makker *Benoskar*. Hy wilde ook de mijne weeten, die ik hem van stonden aan bekend maakte. Hier na bad ik hem, my te zeggen, hoe hy Hollandsch kon spreeken, daar zijn Land zo ver van *Holland* afgelegen was. 'k Zal u op een ander maal voldoen, gaf hy my ten antwoord; laet ons maar denken op onze reis na *Sporounde*, op dat wy daar heden voor de nacht noch mogen komen. Hier op beval hy in zijn taal aan zijn Volk, dat zy een Chaloup, die niet ver van ons was, zouden doen naaderen; aan de welke men onze Pinas vast maakte: en zy trokken ons na 't Zuid-Oosten, terwijl het ander Schip ons met de riemen volgde. Wy verlieten de kleine Eilanden, en wijderden ons af van hun Vloot, die daar zo lang leggen bleef, tot dat zy ons uit het gezicht verlooren had. Tot twee uuren na den middag voeren wy door dit groot ziltig Meir, 't geen beter een Zee als een Meir gelijkt, en kregen kort daar na een gunstige wind, welke ons binnen een paar uuren tijds tot buiten 't Meir in een groote Rivier dreef, daar wy 't water zoet vonden, en aan beide zijden van deszelfs oevers een schoon Land ontdekten. Naauwelijks hadden wy twee duizend schreden op deze Rivier gevorderd, of wy kwamen aan een genoegsaam-enge plaats, daar het water beslooten word door twee dikke Muuren, welke de Lieden des Landts gesticht hebben, om 't overvloeyen des Vloeds te verhinderen. Langs deze Muuren zagen wy Gebouwen van gehouwen en gebakken Steen, onder malkander gemengd, en gesticht gelijk groote Kasteelen van een vierkantige gedaante. Wy voeren noch twee duizend schreden hooger op, gestadig langs deze Muuren, en ziende gestadig van die vierkantige Gebouwen, tot dat wy aan de Stad *Sporounde* gekomen waren. Dese Stadt is gelegen op de saamenvloeying van twee groote Rivieren, in een ruime Vlakte, alwaar men met koorn bezaaide Landeryen, Weiden, Wijngaarden, Tuinen, en zeer aangenaame Bosschazien ziet. De kleine Chaloup, die ons in 't eerst volgde, was voor uitgevaaren, om die van de Stad van onze komst te verwittigen; waarom wy dan, als wy aan de Haven, die groot en heerlijk is, kwamen, een menigte Volks vonden, 't geen zich daar verzameld had, om ons te land

 zien.

zien treeden. *Karchida* ſtapte d'eerſte uit het Schip, en wierd door deftige Mannen, in 't ſwart gekleed, ontfangen; met de welken eenige tijd geſproken hebbende, deed hy aan *Benoskar* een teken, dat hy ons aan Land zoude brengen. Deze zei ons in weinig woorden, wat wy te doen hadden, en beval ons, hem te volgen. Op de Haven gekomen zijnde, daar deze Heeren ons wachtten, traden wy, terwijl wy ons drie maalen tot d'aarde toe boogen, na hen toe. Zy boogen zich in 't groeten ook een weinigje; en den aanzielijkſte van de hoop my in d'armen neemende, omhelſde my minnelijk, kuſte my midden aan 't voorhooft, en zei my: *weeſt altemaal welkom te Sporounde*. Van daar brachten zy ons in de Stad, en deeden ons door een groote en heerlijke Poort gaan, aan de welke een ſchoone ſtraat eindigde, die door verſcheidene andere even diergelijke ſtraaten doorſneeden wierd. Eindelijk leidde men ons in een zeer ſchoon Huis met een uitſteekend fraaye poort, welkers vertrekken geſchikt waren op de wijs der Kloolters, van alle kanten met zeer breede galderyen omringt; en hebbende in 't midden een Tuin, zeer ſierlijk in parken verdeeld. Vervolgens deed men ons in een groote neder-zaal gaan, alwaar wy een wijl tijdts over eind bleeven ſtaan met de Heeren, die ons op de Haven ontfangen, en vergezelſchapt hadden; welke ons verſcheidene vraagen deeden, overeenkomende met de geenen, die *Karchida* ons alreedts had gedaan. Hier na bracht men ons in een andere zaal, daar wy de tafelen gedekt, en 'er byna zodanige ſpijzen op vonden, als men in *Europa* gebruikt. Thans vroeg my *Sermodas*, die den zelve is, welke wy tegenwoordig in de Beſchanſing hebben, of ik goeden honger had: waar op ik hem antwoordde, dat wy in zo lange tijd een zo goed maal niet gezien hadden, dat ik niet geloofde, dat het iemand van ons aan eet-luſt ontbreeken zoude. Hy grimlachte; en my by de hand neemende, deed hy me nevens zijn zyde aan 't hoog einde des tafels zitten. d'Anderen zetteden zich insgelijks ter neer; en *Karchida* met *Benoskar* leidden mijn Volk aan een andere tafel. Men onthaalde ons met een zeer net avondmaal; en men deed ons vervolgens na een groote kamer klimmen, alwaar wy verſcheidene bedden op yzere ſchraagen vonden, op de welken mijn Lieden, volgens hun bevel, twee aan twee gingen leggen. Wat my belangt, 'k had een byzondere kamer, daar *Sermodas* en d'anderen my in brachten;

en

en hebbende my vervolgens een goede nacht gewenſcht, gingen zy weer na beneden. Een oogenblik daar na kwam *Karchida* in mijn kamer, om my te zeggen; dat wy ons gereed moeſten maaken tot des anderen daags voor *Albikormas*, Gouverneur van *Sporounde*, te verſchijnen: waar toe hy beloofde my de noodzakelijke onderrechtingen te zullen geeven.

Des anderen daags, omtrent ten zes uuren des morgens, hoorden wy een groote klok luyen; en een uur daar na traden *Karchida* en *Benoskar* in mijn kamer, en vroegen my, of ik wel had geruſt, en of ik iets van nooden had. 'k Meende terſtond op te ſtaan; maar zy zeiden my, dat ik niet uit het bed moeſt treeden, eer men my klederen had gebracht, en dat ik ze binnen een oogenblik hebben zou. Hier op ging *Benoskar* heen, en kwam eenige tijd daar na weder, met Dienaars die my linden en klederen brachten, geweeven van wol en katoen, na de wijs des Landts. Een oogenblik daar na kwamen'er anderen, die een tob met laauw water droegen; waar in my *Karchida* zei dat ik mijn gantſche ligchaam waſſchen moeſt, eer ik de nieuwe klederen aantrok. Ondertuſſchen trad hy met d'anderen ter kamer uit, laatende my maar een Dienaar, om my te dienen. Ik ſtond dan op, en nam, na my van 't hoofd tot de voeten gewaſſchen te hebben, het linden en de klederen, die men my gebracht had. Ik trok daar een rok van verſcheidene koleuren, die ik met een gordel toebond, overheen, en liet my opſchikken, zo als 't den geen beliefde, welke men tot mijn dienſt by my had gelaaten. *Karchida* een wijltje daar na wedergekomen zijnde, zei my; dat ik met mijn Volk voor *Albikormas* moeſt gaan, en dat men na niemand als na my wachtte. Hy onderrechtte my vervolgens, hoe ik dit bezoek van plechtigheid doen moeſt; waar na wy na beneden gingen, daar ik mijn Lieden op de Voor-plaats altemaal, byna gelijk ik, in 't nieuw gekleed vond. *Benoskar* was by hen, en leerde hen, hoe zy zich draagen moeſten. Wy ſtonden eenige tijd op deze plaats, en zagen malkander aan; tot dat *Sermodas* met zijn gevolg binnen trad. Hy vroeg my; of wy gereed waren hem in den Raad te volgen: en gezien hebbende, dat'er niets aan ontbrak, nam hy my by de hand, en deed my aan zijn ſlinker zijde gaan. *Karchida* ſtelde zich voor mijn Lieden, die men twee aan twee, als krijgsknechten, voort deed gaan; en *Benoskar* leidde d'achterhoede.

de. In deze orde gingen wy door ettelijke ſtraaten tot op een groote Markt, die midden in de Stad gelegen is. Op 't midden dezes Markts zag ik een heerlijk Paleis van een vierkantige gedaante, geſticht van witte gehouwene ſteen en ſwart marmer, zo net en zo ſierlijk, dat wy 't voor gantſch nieuw aanzagen, hoewel 't al over lange jaaren gebouwd was geweeſt. De Poort van dit Paleis pronkte met verſcheidene metaale Beelden; en wy vonden aan ieder zijde twee ryen van Muskettiers, gekleed met blaauwe rokken. In 't eerſte hof zagen wy Helbaardiers met roode rokken, ſtaande op een ry; en zo haaſt wy'er in getreden waren, hoorden wy een groot geraas van trompetten, en andere oorlogs-ſpeeltuigen, die een uitſtekende ſaamenſtemminge maakten. Van hier gingen wy in een ander hof van ſwart marmer, verſierd met ſchoone wit-marmere Beelden. In 't midden van dit hof ſtonden meer als hondert Mannen, gekleed met ſwarte rokken, en ouder van jaaren, als de geenen die wy in 't inkomen gezien hadden. Wy bleeven hen een tijd lang ſtaan aankijken; tot dat twee Mannen, gekleed als de laatſten, met een goud geele ſluijer op de ſchouder, tegen *Sermodas* zeidén, dat hy ons zou doen voortgaan. Wy klommen dan, in de zelve orde als wy gekomen waren, tot in een groote geſchilderde en vergulde zaal, daar wy noch eenige tijd bleeven ſtaan. Uit deze deed men ons in een tweede zaal treeden, noch ſchoonder als d'eerſte; en vervolgens in een darde, die de twee anderen in rijdkom en ſchoonheid overtrof. Aan 't eind van deze laatſte zaal zagen wy een Throon van een maatelijke hoogte, en aan ieder zijde, een weinigje laager, verſcheidene Stoelen. Op dezen Throon zat een Man in 't purper gekleed, die een Majeſtueus gelaat had; en op de Stoelen zaten eerwaardige Lieden, gekleed als de geenen, die ons in 't Hof waren komen haalen. Men zei ons, dat den eerſte *Albikormas* was, en d'anderen de voornaamſte Officieren van de Stad, die met hem 't gantſche Land van *Sporounde* beheerſchten. In 't midden des zaals deeden wy een groetenis; en vervolgens noch een andere dieper als d'eerſte; maar als wy tot dicht by een Afſchutſel gekomen waren, 't geen niet ver van den Throon was, en de zelve van het overige afzonderde, boogen wy ons noch laager als te vooren. Thans reezen alle de Raadsheeren op; en ons met een kleine neiging hunner ligchaamen gegroet hebbende, zetteden zy zich weer ter neer. Maar

Al-

Albikormas deed ons flechts een teken met het hoofd. Vervolgens nam *Sermodas* my by de hand, bracht my tot aan het Afschutsel; en een diepe eerbiedigheid voor den Gouverneur doende, verhaalde hy hem in zijn taal alles, 't geen hy van onze gevallen verstaan had. My docht, dat deze taal in d'uitspraak iets gelijk had met de Griek-sche en met de Latijnsche, na ik die in *Holland* wel heb hooren spreeken, en dat zy zeer zoet en majestueus was. Als *Sermodas* geeindigd had te spreeken, liet men *Karchida* komen, die aan den Raad een wijdloopiger verhaal deed, als den eerste had gedaan, en onder anderen, hoe wy in het Meir gekomen waren, 'tgeen zy *Sporaskumpso* noemen, mitsgaders hoe wy ontdekt, en genomen waren geworden. 't Was op de manier, gelijk ik u zeggen zal, volgens 't verhaal 'tgeen men my weinig dagen daar na daar af deed. Den dag, op de welke wy in 't Meir kwamen, was een plechtelijke Vierdag door het gantsche Land; en d'Eilanders bezig zijnde met de zelve te vieren, was'er niemand op 't Water: waarom wy'er geen Schepen zagen, hoewel 'er gemeenlijk zijn, die'er ten visvangst vaaren. Doch of wy schoon niemand zagen, lieten wy echter niet door die der Eilanden ontdekt te worden, welke zich niet terstond vertoonen wilden, op dat zy ons niet en zouden verschrikken: maar des nachts stuurden zy Schepen, om ons des morgens te neemen; en om zich zo wel van ons te verzekeren, dat wy niet en zouden konnen vluchten, zonden zy'er een goed getal. Want deze Lieden hebben de gewoonte van goede wacht op hun Grenzen te houden, vermits zy beducht zijn, dat de Vreemdelingen door kwaade voorbeelden hun onnozelheid mochten komen te bederven, met hun gebreken onder hen in te voeren.

Zo haast als *Karchida* zijn redenen geeindigd had, stond *Albikormas* op, en zei ons in zijn taal, 't geen *Sermodas* ons vertolkte; dat wy in het Land wel onfangen zouden worden, en dat wy daar alle zoetheid vinden, en zo lang te *Sporounde* zouden blijven, tot dat hy bescheid had gekreegen van *Sevarminas*, Onder-koning van de Zon, die in de Stad *Sevarinde* woonde; werwaarts hy noch dien zelven dag een Bode zoude afvaardigen, om hem van onze komst te verwittigen, en zijn orders daar over te verzoeken; dat wy ondertusschen nergens gebrek aan zouden hebben; en dat men ons alles zou beschikken, 't geen wy van nooden hadden, behoudens dat

wy de raadingen van *Sermodas* en zijn Officieren volgden. 'k Vermaan u, voegde hy daar eindelijk by, tot de maatigheid en d'eerlijkheid: waar na hy ons oorlof gaf. 'k Bemerkte, dat *Albikormas* een weinigje gebugcheld was, en dat veele van zijn Raadsheeren 't zelve gebrek hadden. Behalven dat was hy zeer wel-gemaakt, en van een goed gelaat. Wy verftonden vervolgens, dat men onder d'Inwoonders van deze Stad, onder een zeer groot getal van wel-gemaakte Lieden, verfcheidene Perfoonen vond, die natuurlijke gebreken hadden; vermits die van *Sevarinde* daar alle de geenen ftuurden, die met eenig uiterlijk gebrek onder hen gebooren wierden: want de zodanigen willen zy in hun Stad niet dulden. Wy verftonden ook, dat het woord *Esperou* in hun taal betekent, iemand die gebrekkelijk aan ligchaam of geeft is; en *Sporounde*, de Stad of woonplaats van diergelijke Lieden.

Na dat *Albikormas* ons oorlof had gegeeven, keerden wy weer ter plaatfe, daar wy de nacht overgebracht hadden; alwaar wy bevonden dat het maal ons wachtte. De gantfche namiddag bleeven wy t' huis; en tegen den avond kwamen *Sermodas* en *Karchida* ons haalen, ten einde ons de Stad te doen bezichtigen, daar de nieuwsgierigheid om ons te zien 't Volk aan alle kanten ten huizen uitdreef. 't Is de geregeldfte Stad, dien ik van mijn leeven gezien heb. Zy heeft groote vierkantige Gebouwen, altemaal van een maakfel, en die ieder meer als duizend Perfoonen begrijpen. In de gantfche Stad, die over de vier duizend fchreden in den omvang heeft, telt men zes-en-feventig dusdanige Gebouwen. 'k Heb alreedts gezegt, dat ze tuffchen twee groote Rivieren gelegen is, die van natuure een Half-eiland maaken; maar de wakkerheid van dit Volk heeft'er een volkomen Eiland afgemaakt, met een Gracht van d'eene Rivier tot in d'andere te graaven, omtrent twee duizend fchreden boven de Stad. Deze Gracht is geboord of gewald met twee groote Muuren, tuffchen de welken men tien of twaalf Bruggen ziet, die de zelven aan malkander binden, en die altemaal van hout zijn, uitgezondert de middelfte, welke zeer breed, en fterk van gehouwen fteen gefticht is. Twee of drie dagen na ons eerfte gehoor, deed men ons deze prachtige Gracht en het omleggende Land bezichtigen. Des avondts, omtrent twee uuren na 't maal, bracht men ons in een groote zaal, alwaar wy vijftien jonge Vrouwlieden vonden, die ons

Fol. 43.

ons daar verwachtten. Zy waren meestendeel van een braave gestalte, poezelig, en gekleed met rokken van geblomd katoen; en hun swarte hairen hingen met groote vlechten op hun schouderen. Wy zagen malkander met eenige verbaasdheid aan over hen altemaal op een ry te zien staan; alzo wy niet en wisten, waarom zy daar gekomen waren: 't geen *Sermodas* bespeurende, nam hy het woord, en sprak my aldus toe. Gy verwondert u *Maurits*, dat gy zo veele jonge Vrouwlieden by malkander ziet, en gy weet'er de reden niet af. 'k Ben zelfs verzekerd, dat gy verwonderd zijt over hen aldus gerijd te zien, met klederen aan, die een weinigje verscheelen van die der andere Vrouwen, welke gemeenlijk een sluyer op 't hoofd draagen. Weet dan, dat het Slaavinnen zijn, die men hier niet gebracht heeft, als om u dienst te doen. Alle de Volkeren des wereldts hebben hun gewoonten; en onder dezen zijn'er die van natuure kwaad zijn, vermits ze tegen de redelijkheid strijden. Men heeft'er anderen, welke onverschillende zijn, en die niet goed of kwaad en schijnen als 't volgens 't gevoelen en vooroordeel der Menschen, die de zelven oeffenen. Maar men vind'er ook, die op de reden gegrondvest, en zekerlijk uit zich zelven goed zijn, behoudens dat men ze zonder vooringenomenheid betrachte. d'Onzen zijn byna altemaal van dit laatste geslacht; en naauwelijks hebben wy'er eenigen, die niet op de reden steunen. Gy weet ongetwijfeld wel, dat het maatig gebruik der dingen, welke de natuur tot de dienst der leevende Schepselen geschikt heeft, uit zich zelven goed is, en dat het kwaad maar alleenlijk in het misbruik bestaat. Onder alle deze dingen zijn drie voornaame; d'eerste betreft de behoudenis van iegelijk Schepsel; de tweede onderhoud het zelve in een gelukkige staat; en de darde heeft den aanwas of de vermenigvuldiging van ieder soort tot oogwit. Wat de behoudenis van iegelijk Schepsel betreft; die van een Mensch, by voorbeeld, hangt af van zekere goederen, zonder 't gebruik der welken hy niet zoude konnen bestaan, vermits ze hem volkomentlijk noodzakelijk zijn. 't Eeten, drinken, slaapen, zijn gewisselijk van deze soort. Maar dewijl den Mensch met deze dingen alleen niet gelukkig kan weezen, en dat, of ze genoeg zijn tot zijn behoudenis, zy niet bekwaam en zijn om hem het leeven zoet en aangenaam te maaken, heeft den Maaker des Natuurs hem andere goederen ge-

„ geeven, welke by d'eersten gevoegd zijnde, hem vernoegd maaken, „ indien hy wijs en maatig wil weezen, indien hy niet zottelijk na de „ bedriegelijke schijnbaarheden van een ingebeeld goed en loopt, en „ indien hy niet blindelings de dolheid en d'ongeregeldheid zijner „ driften volgt. Deze goederen, die den Mensch vernoegd maa- „ ken, zijn, na ons oordeel, de gezondheid des ligchaams, de ge- „ rustheid des geests, de vryheid, de goede opvoeding, d'oeffening „ des deugdts, 't gezelschap van eerlijke Lieden, de goede spijzen, „ de klederen, en de gemakkelijke huizen. Deze goederen, zeg ik, „ maaken het leeven gelukkig, behoudens dat men ze soberlijk ge- „ bruike, en dat men'er zijn hert niet aan en hange. Maar gelijk de „ Natuur ons leeven tot een zeker getal van jaaren heeft willen be- „ paalen, boven de welken wy alle deze goederen niet meer genie- „ ten konnen, en dat onze ligchaamen aflaatende te leeven, einde- „ lijk ontbonden worden, en ieder hunner deelen zijn eerste ge- „ daante herneemt, of zich met een nieuwe bekleed, heeft zy ook „ ieder soort willen behouden, ja ook vermeerderen door het mid- „ del des voortteelings, welke, om zo te zeggen, alle de Schepselen, „ zelfs na hun dood, doet herleeven, en alle de Dieren en Planten, „ die een van des wereldts grootste sieraaden zijn, daar in behoud. „ Om dan tot haar oogmerk te geraaken, heeft zy in ieder soort Man- „ nelijken en Vrouwelijken gesteld, op dat uit de vereeniging dezer „ twee Sexen of Kunnen de voortteeling der Dieren, 't geen haar „ edelste werk is, en daar zy zich 't meest mee bezig houd, zoude „ spruiten. Maar om den staat van ieder Dier noch gelukkiger te „ maaken, en om te lichter tot haar oogmerk te komen, heeft zy „ aan deze vereeniging een vermaak willen hegten, 't geen wy liefde „ noemen. Deze liefde is de band en de behouder van alle dingen; „ en wanneer hy door de rechte redelijkheid geregeld word, brengt „ hy niet als goede werkingen voort, vermits hy zich niet als goede „ einden voorstelt, te weeten, d'eerlijke vermaakelijkheden, en den „ aanwas en behouding van ieder soort, daar alle Dieren van natuu- „ re toe genegt zijn. *Sevarias*, onze groote en doorluchtige Wet- „ geever, alle deze dingen wel overwoogen hebbende, heeft wel „ bevolen d'onmatigheid en de beestachtigheid te straffen; maar hy „ begeert ook, dat men denke om d'oogmerken van God en de Na- „ tuur tot de behoudenis des menschelijke geslachts te volgen: wes-

hal-

„ halven hy verordent, dat de geenen, die tot een zekere door de „ Wetten geregelde ouderdom gekomen zijn, trouwen zullen, en „ dat de Reizigers met de Slaavinnen, waar van wy een genoeg- „ ſaam groot getal hebben, gemeenſchap zullen mogen houden. „ Deze groote Man heeft ons verbooden, als een miſdaadige zaak „ aan te zien, 't geen tot de behoudenis des geſlachts dient: maar „ hy begeert ook niet, dat den overmaat de maatigheid, die in 't ge- „ bruik van alle vermaakelijkheden gevonden moet worden, ont- „ roeren zal. Om deze reden dulden wy niet, dat hier iemand zon- „ der Vrouwen zy. Gy ziet ook wel dat men'er u zo veel gebracht „ heeft, als gy Mannen zijt, welke u, geduurende de tijd dat gy by „ ons zult weezen, van twee tot twee dagen zullen komen bezoeken. „ 'k Weet wel, dat deze gewoonte in *Europa*, daar men niet genoeg „ en betracht, dat de deugd in het eerlijk gebruik der liefde, en niet „ in daar volkomentlijk afſtand van te doen, gevonden word, ge- „ doemd zoude worden: maar wy zien ook by ons niet een dezer ver- „ vloekte miſdaaden, welke uw Land onteeren, begaan. Hy voeg- „ de daar noch veele dingen by, die niet noodzakelijk waren, om ons d'aanbieding, welke hy ons deed, te doen aanneemen. Wy be- dankten hem duizend maal; en hy was verheugd, dat hy ons ver- noegd zag, en dat wy 't beleid zijns Wetgeevers goed keurden.

Niet zo haaſt was hy weg gegaan, of twee Mannen, die in de zaal traden, groetten ons in 't Franſch. Den eerſte zei ons; dat hy een Geneesmeeſter, en zijn Makker een Wondheelder was; en hy bad ons zeer ernſtig, dat wy hem oprechtelijk wilden zeggen, of'er nie- mand onder ons was, die de Napelſche Ziekte had. Wy hebben laſt om u te bezichtigen, voegde hy daar by; en indien ons iemand de waarheid vermomt, zal hy'er ſchande af hebben: in tegendeel zo hy ze recht uit bekend, zal hy'er niet te minder om geacht, en binnen weinig tijdts geneezen worden. Wy antwoordden altemaal; dat wy diergelijke kwaalen niet en hadden: maar niettegenſtaande deze ver- klaaringen, wierden wy een iegelijk byzonder in een kamer, dicht by de geene daar wy waren, bezichtigd. Thans zeiden zy ons; dat zy verheugd waren over ons niet beſmet te vinden met een ziekte, die in d'andere Vaſte-landen zeer gemeen is, en die men in *Zuid-Land* niet als van hooren zeggen kende. Zy zeiden ons ook noch; dat zy zes gantſche jaaren lang in *Vrankrijk* gewoond, en in twaalf jaaren

tijdts, die zy met reizen hadden besteed, 't meeste deel van *Europa* en *Asia* gezien hadden; dat men van tijd tot tijd Schepen van *Sporounde* deed vertrekken, die ten zelven einde over de Zeeën voeren; en dat zy door dit middel Luiden onder hen hadden, die alle deze Volkeren kenden, en der zelver taalen konden spreeken. Deze woorden trokken ons uit de verwondering, daar wy in geweest hadhad, toen *Karchida* Spaansch en Hollandsch tegen ons spraken; en dat wy manieren en gewoonten, zo wel na d'onzen gelijkende, in een zo ver-afgelegen Land zagen, alwaar wy geloofden, dat niet als wilde en woeste Menschen te vinden waren. Wy zouden aan deze Heeren verscheidene vraagen gedaan hebben, indien wy 't bekwaamelik hadden konnen doen; maar zy gingen voort: en wy raadspleegden ondertusschen, op wat manier wy onze Vrouwen verkiezen zouden. Men vond goed, dat ik 'er voor eerst eene nam; dat mijn twee Officiers na my het zelfde deeden; en dat d'anderen 't lot zouden werpen: 't geen zonder eenige moeyelijkheid of krakeel geschiedde; en aldus kreegen wy ieder een Byslaap. Vervolgens bracht men my weer in de kamer, daar ik de voorgaande nacht had geslaapen; en mijn Volk in een lange galdery, alwaar aan ieder zijde verscheidene van malkander afgezonderde kamertjes waren. Zy namen een iegelijk een van deze kamertjes, en brachten 'er de nacht over.

Des anderen daags morgens de klok op het gewoonlijk uur geluid zijnde, kwam *Karchida* my vraagen; hoe ik des nachts gerust had: en hy zei my, dat het tijd was om op te staan. Mijn Byslaap was, zo haast als zy de klok had horen luyen, ter bedde uitgesprongen, en had zich terstond gekleed; invoegen, dat zy toen *Karchida* in mijn kamer trad, even weg gegaan was. Hy zei my; dat *Benoskar* mijn Volk uit de slaverny was gaan verlossen, willende daar mee zeggen, uit d'armen van hun Meesteressen, en uit de kamertjes, daar zy, om de wanorder en de verwisseling, die men zoude hebbe konnen doen, te voorkomen, de gantsche nacht in geslooten hadden geweest. Want het is niet geoorloft te verwisselen, op dat, indien de Vrouwlieden swanger worden, de Vaders der Kinderen niet onbekend mogen zijn. Als ik gekleed was, daalde ik in de groote zaal, daar mijn Lieden my kwamen vinden, en daar onze Leidsmannen ons kwamen halen, om ons ettelijke wijken van de Stad, in de welke men verscheidene werken maakte, te doen bezichtigen; want d'eenen houden zich daar

daar bezig met lijwaaten en ſtoffen te maaken; d'anderen met ſmeeden; d'anderen met ſnaayen, enz: maar *Karchida* zei my, dat de bouwkunſt en de landbouw de voornaamſte oeffeningen waren.

Wy bleven aldus in *Sporounde*, leevende by na op de zelve manier, tot den zesde dag; wanneer den Bode, dien *Albikormas* na *Sevarinde* gezonden had, weer te rug kwam, met laſt van *Sevarminas*, dat men ons na de groote Stad zoude ſtuuren, alwaar hy ons wenſchte te zien. Als ik verſtond, dat wy na *Sevarinde* zouden gaan, moeide het my geweldig, dat ik niet gezegt had, dat gy hier waart, en inzonderheid na zo wel onthaald geworden te zijn. 'k Wiſt niet, op welke manier ik my uit de zaak zoude redden; maar de reden, die my de waarheid had doen verbergen, goed en bondig zijnde, geloofde ik, dat *Albikormas* zich daar mee vernoegen, en ons onze verblomming vergeeven zoude, indien hy maar acht wilde ſlaan op de zorg, die wy voor uw zekerheid droegen, ten tijde dat wy zelfs aan d'onze twijfelden. 'k Beleed de zaak rond uit aan *Sermodas*, die den Gouverneur daar terſtond af ging verwittigen. Wy kreegen dan laſt om de wederkomſt eens tweede Bode, die men na *Sevarminas* ſtuurde, om hem d'oorzaak van ons achterblijven bekend te maaken, af te wachten. Zes dagen na zijn vertrek kwam dezen Bode weer te rug, met order aan den Gouverneur om deze Vloot toe te ruſten, u van hier te doen haalen, en ons altemaal na *Sevarinde* te doen voeren; alwaar wy voor de Souveraine Overigheid, die zijn zetel-plaats daar houd, verſchijnen moeten, en daar *Sermodas* my zei dat wy noch beter onthaald zullen worden, als te *Sporounde*.

Maurits eindigde aldus zijn verhaal, 't geen onze gemoederen met vreugde en verwondering vervulde, en ons niet en verdroot, hoewel het in der daad al vry lang had gevallen: maar de zaaken, die hy ons verteld had, waren zo ongemeen, dat wy met de grootſte aandacht des wereld toegeluiſterd zouden hebben, al hadden zijn redenen ook de gantſche dag geduurd. Wy raadspleegden eenige tijd wegens het beleid, 't geen ons te houden ſtond; en wy beſlooten eindelijk, *Sermodas* te volgen, over al te gaan daar hy ons leiden wilde, ons t'eenemaal aan de zorgen van de Goddelijke Voorzienigheid t'onderworpen, en ons op de goeden inborſt der Volkeren van dit Land te vertrouwen.

Ter-

Terwijl *Maurits* ons alle deze Gevallen verhaalde, kwamen eenigen zijner Lieden, die een groote begeerte hadden om met hun Vrienden daar af te spreeken, aan Land, en onderhielden by na al ons Volk, 't geen zich rondom hen vergaderende, verstomd stond van verwondering over de zaaken, die hen bejegend waren. Aldus wisten zy deze tijdingen by na zo draa, als wy; en daar was geen tweede verhaal van nooden, om hen de staat onzer zaaken bekend te maaken. Zy waren altemaal genegen na dit schoone Land te gaan, daar men hen de beschrijving afgedaan had: maar gelijk de Pinas, welke wy na *Batavia* gezonden hadden, ter goede haven gekomen konde zijn, en dat wy geensins twijfelden, of den Generaal, zo haast hy van ons ongeluk en van onze nood verwittigd zoude weezen, zou ons onderstand zenden, hadden wy noch van die kant een overblijfseltje van hoop; 't geen ons eenige bekommering veroorzaakte, vermits wy wel zagen, dat, indien deze Schepen kwamen, en niemand vonden, zy ons voor verlooren houden, en wy aldus niet meer zouden konnen hoopen, ooit onze Vrienden of Vaderland te zullen weerzien. *Maurits* zei ons hier op; dat, wat de Pinas betrefte, dezelve noodzakelijk vergaan moest weezen, dewijl wy'er, sedert de tijd dat ze vertrokken was, geen tijding af hadden gehad; dat'er derhalven geen kans was om eenige bystand van *Batavia* te verwachten; en dat onze wederkomst in *Holland* niet onmogelijk, of misschien swaar zoude zijn, dewijl wy by een beleefde en eerlijke Natie waren, die van tijd tot tijd Schepen over de Zeeën stuurde, en die na allen schijn, wanneer men bespeurde, dat wy geen lust hadden om daar langer te blijven, ons toestaan zoude weer na ons Vaderland te keeren, en ons zelfs de middelen daar toe zou beschikken; eindelijk, dat onze staat veel arger geweest zoude zijn, indien wy altijd in de Beschansing hadden moeten blijven, bloot staande voor duizend gevaaren, en duizend moeyelijkheden onderworpen. Deze gezonde redenen van *Maurits*, die een Man van goed verstand was, en die zich een groot aanzien onder ons verkreegen had, ter oorzaak der gewichtige diensten welke hy had gedaan, deeden alle onze bekommering verdwijnen.

Wy keerden dan weer na mijn Hut, daar wy *Sermodas* vonden, welke een weinigje mees-muilde als hy ons binnen zag treeden, en ons vroeg; wat ons docht van de beschrijving, die *Maurits* ons van de

de Stad en 't Volk van *Sporounde* had gedaan. Wy konnen 'er, zeid' ik, niet als voordeelige gedachten af hebben, en wy wenschten 'er alreeds te weezen, of 'er op 't spoedigst na toe te gaan, indien 't u beliefd ons daar te brengen. Om die oorzaak ben ik hier gekomen, hernam hy; 'k ben verheugd dat ik u zo wel geneigt zie tot my te volgen; en gy kunt u verzekeren, dat gy 't verblijf in onze Steden fraayer en aangenamer zult vinden als in deze Beschansing, hoewel gy 'er door uw naarstigheid een bekwaame en gemakkelijke woonplaats af gemaakt hebt. Wy wisselden noch eenige redenen over deze stof; waar na wy hem vroegen, of hy niet van onze kost wilde eeten, zo goed als wy ze hem geeven konden. 'k Zal 'er af eeten, zeide hy, op voorwaarde dat gy ook van d'onze eeten zult. Waar op hy aan *Maurits* verzocht, tegen iemand zijner Lieden te zeggen, dat hy daar wijn en andere voorraad uit zijn Schip zoude brengen. Na dat wy 't maal hadden gehouden, zei ons *Sermodas*; dat, dewijl wy gemoedigd waren hem te volgen, wy ons in staat moesten stellen van te vertrekken, en ons Volk op zodanig een manier, als wy 't raadsaamst zouden oordeelen, te doen overvoeren; maar dat de voornaamsten van ons, en alle onze Vrouwspersoonen, indien wy na hem luisteren wilden, noch den zelven dag aan boord moesten gaan; en dat hy eenigen der zijnen daar zoude laaten, welke ons Volk te scheep helpen, en ons vervolgens te *Sporounde* zouden komen vinden. 'k Zei hem; dat wy een gedeelte van ons Volk aan d'andere zijde des Baais hadden; en dat wy *Maurits*, indien hy 't ons toe wilde staan, met een Schip of twee derwaarts zouden stuuren, om ze weer aan onze zijde te brengen. Gy kunt het doen, hernam hy, en ik zal last aan een onzer Schepen geeven van daar met hem te gaan, en deze Lieden slechts na de Stad te brengen, zonder weer in uw Leger-plaats te komen. Wat u belangt, zeide hy, spreekende tot my, neem de geenen van uw Officieren, die gy by u hebben wilt, en kom aan boord van mijn Schip, daar gy 't mogelijk gemakkelijk genoeg vinden zult. Ik nam *van de Nuits* en *Turcy*, mijn Secretaris, en beval aan *Deveze*, en aan d'andere Kapiteinen, in mijn afweezen te gebieden, en onze bagazie naarstiglijk te doen overvoeren. *Sermodas* liet *Benoskar* by *Deveze*, om hem te helpen, en vervolgens te geleiden; waar na wy de steven na *Sporounde* wendden, daar wy drie dagen na ons vertrek van *Siden burg* aankwamen. Wy wierden byna even eens ontfangen,

Kapitein Siden gaat op het Schip van Sermodas, en zeilt het zelve na Sporounde.

gen, als *Maurits*; doch met dit onderscheid, dat men aan *van de Nuits* en aan my veel meer eerbiedigheidts betoonde, als men aan d'anderen had gedaan. *Albikormas* bewees ons veele liefkozingen, en inzonderheid my, met wien hy verscheidene redenwisselingen hield, raakende de staat des Rijks; daar ik hem beter in voldoen konde, als iemand van ons Gezelschap. Ik bevond, dat hy in veele zaaken een uitstekend Man was, en die een verwonderlijke geest had. Hy onderrechtte my van verscheidene hunner gewoontens, en van de Regering des Volks; daar ik in 't gevolg af spreeken zal, te weeten wanneer ik de Stad, de Wetten, en de Zeden der *Sevarambes* zal beschrijven. Daags na onze komst wierd de bagazie in de Stad gebracht; en men liet niets in de Beschansing, als dat de moeite niet waardig was van overgevoerd te worden. Onze Lieden wierden gehandeld, gelijk als 't die van *Maurits* hadden geweest; en zy kreegen ieder een nieuw kleed.

De verdeeling der Vrouwen word veranderd.

Wy hadden een swaarigheid ter zaake van onze Vrouwlieden. 'k Heb hier voor gezegt, dat een voor zeven gemeene Mannen dienen moest, en dat de Hoofd-officieren alleen bevoorrecht waren om'er een voor zich alleen te hebben. *Sermodas* en zijn Makkers wraakten dit beleid. De gewoonte van eerlijkheid, die by hen onverbreekelijk is, verplichtte hen ons daar over aan te spreeken, gelijk als over een beestelijke zaak. Zy zeiden, dat ze hun Land en hun Wetten onteerde, en dat het hen onmogelijk was de zelve te dulden. 'k Ontschuldigde my op de noodzakelijkheid, zeggende, dat wy deze party liever hadden willen kiezen, als ons Volk in 't gevaar stellen van malkander te vermoorden. *Sermodas* vroeg my, of wy ons aan hun Wetten onderwerpen wilden. 'k Betuigde hem, dat wy uit al ons hert zulks wenschten: en ziet hier, wat middel hy tot eens ieders vernoeging verzinde. Tel, zeide hy ons, naauwkeuriglijk al uw Volk, zo Mannen als Vrouwen, en geef'er my de rol af, en inzonderheid van de laatsten, die swanger zijn. Ondertusschen kunt gy de geenen behouden, die gy alreedts hebt, of wy zullen'er u anderen geeven. Wy raadspleegden eenig tijd; en die der Officieren, welke genegentheid tot hun Vrouwen hadden, verwisselden de zelven niet. d'Anderen wierpen 't lot, gelijk de Makkers van *Maurits* hadden gedaan, den welken het niet toegelaaten wierd een nieuwe keur te doen. De Vrouwen, die zich van eenigen der Offi-

ciers

ciers bevrucht vonden, waren gehouden by de geenen te blijven, van de welken zy beſwangerd waren. Die van 't gemeen, daar 't zodanig mee geſchapen was, wierden vermaand, zich by den geen te houden, dien zy geloofden den Vader te zijn van het Kind, 't geen zy droegen. En aldus wierden alle dingen geregeld.

Op den vijfde dag na onze komſt te *Sporounde*, kwam *Sermodas* my haalen, om na den Tempel te gaan, alwaar het *Oſparenibon*, of de ***plechtigheid des Huwelijks***, gevierd ſtond te worden. Hy zei my, dat dit vier maalen in 't jaar geſchiedde, en dat het een hunner grootſte Feeſten was, hoewel geringer als dat van *Sevarinde*. Ik ſprong terſtond ten bedde uit, en trok de nieuwe klederen aan, die men my bracht. Men gaf'er ook even diergelijken aan alle mijn Hoofd-officiers, welke my in mijn kamer kwamen vinden, om my in den Tempel te vergezelſchappen; werwaarts *Sermodas* en *Karchida* ons leiden zouden. Wy gingen gezamentlijk na 't Paleis, daar *Albikormas* ons gehoor had gegeeven; en vervolgens eenige ſtraaten doorwandeld hebbende, kwamen wy eindelijk in een groote en prachtige Tempel, daar wy verſcheidene Jongelingen en jonge Dochters vonden, altemaal in 't nieuw gekleed. De Jongelingen hadden kroonen van groene bladeren op 't hoofd, en de Dochters Blom-kranſen. Nooit had ik iets zo beminnelijk gezien, als deze troep van jonge Lieden, welke meeſtendeel een goed gelaat hadden, en altemaal groote vreugde deeden blijken.

Een groot Gordyn, in 't midden des Tempels geſpannen, verhinderde ons meer als de helft daar af te zien; en hier bleeven wy by na een uur bezig met de rijke ſieraaden, daar de zelve mee opgepronkt is, te bezichtigen, eer dat'er eenige verandering geſchiedde: maar eindelijk hoorden wy 't geluit van verſcheidene trompetten, fluiten, ſchalmeyen, en andere ſpeeltuigen, op de welken men zeer vrolijke en aangenaame deuntjes ſpeelde. Thans zagen wy verſcheidene Perſoonen binnen treeden met brandende toortſen, die zy in alle de hoeken des Tempels in kandelaars zetteden. Men ſloot vervolgens alle de venſters, en men ſchoof het Gordyn open, 't geen des zelfs andere helft voor onze oogen verſchoolen had. Wy zagen daar aan 't eind een prachtig Altaar, vercierd met ruikers en feſtonnen van blommen, die door een vernuftige ſtelling 't gezicht verluſtigden. Ter rechter hand des Altaars, en op een maatelijke

Tempel van Sporounde.

hoogte, ſtond een groote Kloot van kriſtal of zeer helder glas, die vier Mannen naauwelijks zouden hebben konnen omvademen. Deze Kloot gaf zulk een klaarheid van zich, dat ze het gantſche achterſte gedeelte des Tempels verlichtte; ja zelfs kon men tot ver in 't midden toe des zelfs ſtraalen zien flikkeren. Aan d'andere zijde des Altaars, en op een zelve hoogte, ſtond een groot Beeld, 't geen een Voedſter verbeeldde, met verſcheidene borſten, welke ettelijke konſtig-gewerkte Kindertjes, van de zelve ſtof als het Beeld, zoogden. Tuſſchen dit Beeld en de Kloot, boven het Altaar, zag men niet anders, als een groot ſwart Kleed, zonder eenig ſieraad.

Plechtigheid des Huwelijks.

Ondertuſſchen kwam het geſpeel al geſtadig nader, en eindelijk tot aan de deur des Tempels, daar wy *Albikormas* met zijn Raadtsheeren in zagen treeden, welke terſtond met een groote pracht en heerlijkheid na het Altaar gingen. Verſcheidene Prieſters traden met Wierook-vaten in de hand al zingende hem te gemoet. Zy groetten hem tot drie maalen toe, en leidden hem vervolgens na den Altaar; alwaar hy en zijn Raadtsheeren zich drie maalen voor het ſwart Gordyn boogen, twee maalen voor de lichtende Kloot, en eens voor het Beeld: waar na zy zich in verhevene Troonen aan beide de zijden des Altaars ter neer zetteden. *Sermodas* plaatſte my met drie mijner Officiers voor de voeten van *Albikormas*, en d'anderen daar tegen over. Niet zo haaſt waren wy gezeten, of de Prieſters traden na de jonge Lieden, daar ik af geſprooken heb, en deeden de zelve aan het Altaar naderen. Zy waren in twee rijen verdeeld, de Jongelingen ter rechter, en de Dochters ter ſlinker hand. Als zy by het Altaar gekomen waren, klom den Grooten Prieſter op een verhevene Stoel, in 't midden der twee ryen, en deed hen een zeer bondig vertoog; waar na men een Toorts nam, die aan de ſtraalen des Zons, gelijk ik naderhand verſtont, ontſteeken was: en *Albikormas* van zijn Troon daalende, en de zelve in de hand neemende, ontſtak daar eenig Hout mee, 't geen op het Altaar lag. Thans wierp hy zich voor de lichtende Kloot op zijn knien, en ſprak ettelijke woorden. Van daar ging hy na het Beeld, voor het welk hy ſlechts een knie boog, en insgelijks eenige woorden ſprak, gelijk hy voor de Kloot had gedaan. Hier op vingen de Prieſters een Gezang aan, daar al het Volk op antwoordde; en als het geeindigd

was,

was, hoorde men het geluid van verscheidene speeltuigen: welke aangenaame Muziek gevolgd wierd door een Accoord van zo bekoorlijke stemmen, dat wy bekennen moesten, dat onze Europische Muziek met deze in geen vergelijking kwam. Hier na trad den Grooten Priester na de Dochter, die d'eerste van de ry was, en vroeg haar; of zy getrouwd wilde zijn. Zy antwoordde ja, buigende zich zeer eerbiediglijk, en te gelijk bloozende door een maagdelijke schaamte. Vervolgens deed hy dezelve vraag aan alle d'anderen; en ontfing'er een even diergelijk antwoord af. Ondertusschen vroeg een ander Priester 't zelfde aan de Jongelingen, die aan d'andere zijde stonden: 't welk gedaan zijnde, keerde den Grooten Priester weer na d'eerste Dochter, en vroeg haar; of zy iemand der Jongelingen, welken zy tegen over haar zag staan, begeerde te trouwen. En wanneer zy geantwoord had, dat dit haar oogmerk was, nam hy haar by den arm, leidde haar aan 't eind van de ry der Jongelingen, en zei haar; dat zy een Man verkiezen zoude. Zy bezag den eerste, en vervolgens d'anderen, tot den zesde toe, by den welke zy staan bleef, en hem vroeg; of hy haar goede Heer en getrouwe Man wilde weezen. Waar op hy antwoordde; dat hy daar in bewilligde, behoudens dat zy hem beminnen wilde, gelijk een kuische en getrouwe Vrouw haar Man behoord te beminnen: 't geen zy beloofde tot haar dood toe te zullen doen. Na deze plechtelijke belofte nam hy haar by de hand, kuste haar, en leidde haar na 't benedenst des Tempels. Alle d'anderen droegen zich achtervolgens daar even eens in, en voegden zich by d'eersten. Acht Dochters bleeven'er over, die geen Mannen konden hebben; vijf der welken, vol van schaamte, overvloedig traanen schreiden. De drie anderen waren zo bedroefd niet; en als den Grooten Priester na hen toe kwam treeden, greepen zy hem by de rok, en volgden hem tot by *Albikormas*. Deze zei hen eenige woorden: waar na zy na de Raadtsheeren toe traden; en 'er drie uit kiezende, zeiden zy hen; dat, dewijl zy door een werking van hun ongeluk geen Man voor zich alleen konden krijgen, zy hen verkoozen, om hun schande weg te neemen, na tot drie maalen toe openbaarlijk geweigerd te zijn geworden; dat zy hen baden (volgens de Wetten des Landts, en de voorrechten die de zelve aan hen vergunden) hen in 't getal hunner Vrouwen te willen aanneemen, beloovende hen altijd zeer gene-

gen en zeer getrouwte zullen weezen. De drie Raadtsheeren daalden terstond van hun Troonen ; en de Dochters by de hand neemende, leidden zy ze na het Altaar, daar zy zo lang met hen staan bleeven, tot dat alle d'anderen, paar aan paar, zich daar by gevoegd hadden. Deze Heeren waren Mannen, na men uiterlijk oordeelen konde, van tusschen de veertig en vijftig jaaren; maar de best-gemaakten van hun gantsche Ligchaam.

De vijf andere Dochters vervolgens door den Grooten Priester ondervraagd zijnde, om te weeten, of zy iemand der Raadtsheeren, of der andere Amptenaren van den Staat, voor hun Mannen wilden neemen, gaven ten antwoord; dat, dewijl zy 't geval noch maar eens beproefd hadden, zy het noch twee maalen beproeven wilden, eer zy deze weg koozen. Thans hun sluyers neerhaalende, gingen zy ter Tempel uit, en wierden voor de deur in een overdekte Wagen, die hen daar stond te wachten, en die hen t' huis bracht, opgenomen. Zo haast zy ter Tempel uit waren getreeden, ving de Muziek weer aan; en *Albikormas* na het Altaar gaande, sprak daar overluid eenige woorden. Thans de handen der drie Dochters en der drie Heeren, die zy verkoozen hadden, in malkander voegende, zei hy hen iets, daar zy met en diepe eerbiedigheid op antwoordden. Even eens deed hy ook met zeven of acht der anderen; en eenigen der Raadtsheeren 't overige des Plechtigheidts laatende verrichten, ging hy weer op zijn Troon zitten. Hier na brachten twee Priesters 't Vuur des Altaars in 't midden des Tempels, alwaar de Nieuw-getrouwden, die Reuk-werk in de handen hadden, een kring rondom het Vuur maakten; en ieder Bruidegom zijn Reukwerk met dat van zijn Bruid vermengende, smeeten zy het in 't Vuur. Vervolgens zich op de knien geworpen hebbende, lei een iegelijk de hand op een verguld Boek, 't geen twee Priesters hen aanbooden. Zy swoeren daar gehoorzaamheid aan de Wetten; beloovende, de zelven met al hun vermogen geduurende hun gantsche leevens loop te handhaaven, neemende den grooten God, de Zon, en hun Vaderland, tot getuigen hunner eeden. Dit gedaan zijnde, traden zy na het Altaar, alwaar *Albikormas* een kort gebed deed, terwijl zy altemaal op de knien lagen. Thans zich na hen keerende, gaf hy hen zijn zegen, en trad ter Tempel uit, gevolgd van al het Gezelschap, en van een nieuw Muziek. Van hier gingen zy in een

Zaal,

Zaal, dicht by de Tempel, daar wy verscheidene tafelen vonden, die in een oogenblik met spijzen bedekt waren. *Albikormas* nam my, en *van de Nuits*, zei ons, dat wy dien dag zijn gasten zouden weezen, en leidde ons aan zijn tafel, daar wy by de Raadtsheeren geplaatst wierden. *Sermodas* voegde zich vervolgens by d'Officieren, welke met my gekomen waren, en bracht hen aan een andere tafel: en *Karchida* en *Benoskar* namen de zorg van onze overige Lieden, die zich geduurende de gantsche plechtigheid op een der Galderyen des Tempels gehouden hadden, weer na huis te geleiden. 't Maal was heerlijk, en de Muziek, die zich geduurende het zelve hooren liet, d'aangenaamste daar oit eenig oor door gestreeld wierd. Hier na vervoegden wy ons na een Schouwburg, omtrent een musket-schoot van de Tempel afgelegen, en vonden alle de straaten, daar wy door gingen, met blommen bestrooit; terwijl een groote menigte van Volk, 't geen de nieuwsgierigheid om ons te zien ten huizen uit dreef, een vreugde-geschreeuw ophefte, dat'er de lucht af weergalmde. Dit Schouwburg is gesticht van groote steenen, en heeft niet minder als vijftig treden in den middellijn, te rekenen van d'uiterste muur af, tot de geene die daar tegen over staat. 't Is bedekt met een groot gewelf van een afgrijselijke hoogte, 't geen de Zon, den regen, en alle andere gesteldheden des Hemels daar buiten houd; en rondom met banken, van boven tot beneden, welke een groot gedeelte des grondts beslaan, en de binnen-vlakte van een maatelijke ruimte laaten. Deze banken waren t'eenemaal bezet met Volk, toen wy'er in kwamen: maar aan niemand wierd de toegang in 't binnen-perk verleend, als aan de Officiers of Staats dienaars, aan de Nieuw-getrouwden, en aan ons. Wy wierden op de benedenste banken geplaatst, welke door een rond hek van de bovensten afgezonderd waren. Ondertusschen oeffenden zich verscheidene Jongelingen in 't worstelen, schermen, en andere oeffeningen van kracht en behendigheid; daar zy zich wonderlijk wel in kweeten. Hier na begonden de Nieuw-getrouwden te danssen; en dit duurde tot een weinigje voor de nacht: wanneer de trompetten en andere speeltuigen den aftocht bliezen.

Schouwburg van Sporounde.

Wy gingen op de zelve manier daar uit, als wy'er in gekomen waren, en vonden de straaten vol toortsen en vuurwerken, welke van de nacht byna een tweede dag maakten.

Al-

Albikormas en zijn Gezelſchap klommen op wagens, om alzo weer na hun woonplaatſen te keeren; de Nieuw-getrouwden gingen in order na de Huizen, die men hen bereid had; en *Sermodas* bracht ons weer, daar wy geherbergd waren: alwaar hy ons verſcheidene plaatſen des Plechtigheidts verklaarde.

Des anderen daags morgens kwam hy by ons, om ons te vraagen, of wy weer na den Tempel wilde gaan, daar een andere Plechtigheid, die een gevolg van d'eerſte was, te zien zou weezen. Wy bewilligden 'er in; en zo haaſt wy gereed waren, bracht hy ons aan de deur des Tempels: daar wy naauwelijks een vierdedeel uurs gegeweeſt hadden, of wy hoorden 't geluid van eenige ſpeeltuigen, 't geen allengskens naderde. Een weinigje daar na zagen wy de jonggetrouwde Mannen na den Tempel komen, hebbende ieder een lange en groene Tak in de hand, daar de Kroon aan hing, dien hy daags te vooren op 't hoofd had gehad, mitsgaders de Blomkrans van zijn Vrouw, te ſaamen gebonden met een gantſch bloedige Doek, ten teken van haar maagdom. Zy traden al zegenpraalende in den Tempel; en by het Altaar gekomen zijnde, plaatſten zy daar ieder zijn Tak op, heiligende die aan God, aan de Zon, en aan het Vaderland, 't geen door het Beeld van deze Voedſter, daar ik afgeſproken heb, betekend word.

Plechtigheid des Maagdoms.

Na deze Heiliging gingen zy altemaal op 't geluid der ſpeeltuigen al danzende ten Tempel uit, en wijders op de zelve manier na hun Huizen. Dit Feeſt duurde drie gantſche dagen, met een algemeene vrolijkheid door de gantſche Stad.

Ondertuſſchen was de tijd gekomen, dat wy *Sporounde* verlaaten moeſten, om na *Sevarinde* te gaan; daar ons *Sermodas* een dag voor ons vertrek af kwam verwittigen. Hy leidde my, *van de Nuits*, en *Maurits* by *Albikormas*, om oorlof van den zelve te neemen. Wy vonden hem in zijn Huis, 't geen een ſchoon Paleis is, hoewel vry wat ſlechter als dat van de Stad. Dezen Heer ontfing ons zeer eerlijk, en zei ons; dat wy de volgende dag na *Sevarinde* zouden vertrekken, daar wy voor den grooten *Sevarminas* moeſten verſchijnen. Vervolgens vroeg hy ons; wat ons van *Sporounde*, en van de plechtigheden, welke wy in de viering des *Oſparenibons* hadden gezien, docht. Wy gaven hem ten antwoord; dat wy verſtomd waren van verwondering, en dat wy nooit iets zo heerlijk en zo wel-gere-

geld

geld gezien hadden. Gy gaat na een Land, hernam hy, daar alles ſchoonder en heerlijker is; maar ik wil u niet voorinneemen door de voordelige beſchrijving, welke men u daar af zoude konnen doen: dewijl ik wel weet, dat d'ondervinding u veel meer zal doen zien, als ik u zou konnen zeggen. *Sermodas* zal uw Leidtsman weezen; hy zal u met alle heusheid en vriendſchap handelen; en ik vermaan u, zijn raad in alle dingen te volgen; en u zo voorzigtiglijk te beſtieren, dat den grooten *Sevarminas* u zo tederlijk beminnen mag, als ik u bemind heb. Thans omhelſde hy ons, kuſte ons aan 't voorhoofd, en zei ons vaar wel.

Des anderen daags morgens vroeg bracht men ons op den oever des Riviers, welke aan de Weſt zijde dicht by de Stad loopt; daar wy verſcheidene Vaartuigen vonden, die men voor ons gereed had gemaakt. *Sermodas* leidde my met drie of vier mijner Officiers in een overdekte Schuit van een middelmaatige grootte, maar zeer vercierd met verguld en wel geſchilderd beeldwerk. Onze Mannen en Vrouwen wierden in verſcheidene Barken gezet; en aldus voeren wy langs de Rivier op, zonder groote moeite: vermits de zelve door een groote effene Vlakte ſtroomende, zeer zachtjes voortloopt. Wy zagen op d'oevers veele groote Gebouwen, gelijk de geenen die wy beneden de Stad gezien hadden: maar wy hadden de tijd niet om'er 't gezicht lang op te veſtigen, dewijl wy zeer ſnel voortgingen; want wy hadden verſcheidene Roeyers, die malkander van tijd tot tijd verpooſden. Wy voorderden aldus de gantſche dag, van des morgens af tot dat de Zon onderging, zonder ergens ſtil te houden. Tegen den avond kwamen wy aan een Stad, *Sporoume* geheeten, omtrent dertig duizend ſchreden van *Sporounde* afgelegen. Men verwachtte ons dien dag; want wy vonden een groote menigte Volks op de Haven, 't geen zich daar verzameld had, om ons te zien aankomen. *Sermodas* en wy traden d'eerſten te land, en ontmoetten'er de Gouverneur van de plaats, *Parkimbas* genaamd, die ons met een ongemeene beleefdheid en vriendelijkheid kwam verwelkomen. Hy ſprak een wijl met *Sermodas*: en vervolgens na my toetreedende, zeide hy my; dat hy gaarne een uur of twee met my praaten wilde. 'k Gaf hem ten antwoord; dat ik altijd gereed zou zijn hem te gehoorzamen: waar na wy in de Stad *Sporoume* traden. Zy is gebouwd, gelijk *Sporounde*, maar niet half zo groot. Haar gelegentheid

Vertrek van Sporounde.

Komſt te Sporoume.

is in een zeer vruchtbaar en aangenaam Land; en wy wierden'er even eens ontfangen als te *Sporounde*. Wy bleeven'er de gantsche volgende dag, zonder 'er iets aanmerkelijks te zien, als de voorbeeldelijke straffing van veertien Misdaadigen; 't geen zich by na aldus toedroeg. Men trok hen uit de gevangenis, met touwen aan malkander gebonden, en in drie ryen verdeeld. d'Eerste bestond in zes Mannen, welke, gelijk men ons zei, tot een tienjaarige straf gedoemd waren, eenigen om dat zy Manslagen begaan, en anderen om dat zy zich in Overspel verloopen hadden. In de tweede ry waren vijf jonge Vrouwspersoonen, twee der welken zeven jaaren gestraft moesten worden, om aan de Wetten te voldoen, en vervolgens noch zo lang lijden, als 't hun Mannen beliefde, vermits zy van trouwloosheid overtuigd waren. De drie anderen waren Dochters, verweezen tot een driejaarige straffing, ter oorzaak dat zy zich voor hun *Osparenibon*, 't geen de tijd des Huwelijks is, welke gevierd word als zy d'ouderdom van achtien jaaren bereikt hebben, hadden laaten bekruipen. De drie Jongelingen, die hen verleid hadden, gingen in de darde ry, en waren tot de zelve straf gedoemd; waar na zy hen trouwen moesten. Men bracht deeze Rampzaligen uit de gevangenis tot aan de poort des Paleis, alwaar d' uitvoering des vonnis geschieden zoude, en daar ik een menigte van Volk vergaderd zag.

Straffing van 14 Misdaadigen.

't Staat me nog zeer wel voor, dat een der geenen, die van trouwloosheid overtuigd waren, een zeer wel gemaakte Vrouw was, en van een braave gestalte. Zy had het aanzicht volmaaktelijk schoon, d'oogen swart, 't hair kastanje-bruin, de mond rood, en de koleur zeer leevendig en fijn. Haar hals, die zich bloot vertoonde, was de witste en de best-gemaakte, die ik ooit gezien heb. 't Was d'eerste maal dat men haar voor d'oogen des Volks had gesteld, om gestraft te worden; invoegen dat haar schaamte uitstekend was. De traanen rolden in overvloed langs haar wangen; maar ver van haar natuurlijke schoonheid eeniger maate te verduisteren, verheften zy des zelfs glans, en deeden al de wereld daar verwonderd over staan. De verwondering bracht de liefde voort; en de deernis zich by deze twee driften voegende, troffen zy 't hert der Omstaanders zo geweldig, dat'er geen een redelijk Mensch onder hen was, die'er geen droefheid over betuigde. Maar hun medelijden veranderde in een

soort

ſoort van een edelmoedige wanhoop, wanneer zy overdachten, dat alle deze bekoorlijkheden binnen weinig oogenblikken door de wreede handen van een ſchandelijke Beul bezoedeld zouden worden. Niettemin 't was een daad des Gerechtigheidts, verordend door de Wetten tegen een miſdaad, die van deze Volkeren voor een der afgrijſelijkſten gehouden word; invoegen dat men dit beminnelijk Schepſel voor de ſtrengheid der Ordonnantien niet beſchutte konde. De Scherprechter lichtte alreedts de hand op, om toe te ſlaan; wanneer een Man, die met een onuitſprekelijken iever 't gedrang doorboorde, luidtskeels riep: *hou op, hou op.* Alle d'Aanſchouwers, en zelfs d'Officieren, keerden d'oogen na de kant, daar de ſtem van daan kwam, ſchortende d'uitvoering zo lang op, tot dat zy weeten zouden, wat dezen Man wilde zeggen. Hy kwam gantſch ademloos by hen, alzo hy groote moeite had gehad eer hy het gedrang had konnen doorbooren:en zich aan de voornaamſte Officier richtende, zeide hy hem; dat hy de Man van deze Vrouw was, en derhalven groot belang in deze zaak had; dat hy haar wenſchte te ſpreeken, eer zy haar ſtraf ontfing; waar na hy hem zijn gevoelens beter bekend zoude maaken. Als hy hier verlof toe verkreegen had, ſprak hy zijn Vrouw byna aldus aan.

G*Y weet,* Ulisbe, *met welk een zucht ik u drie jaaren voor ons Huwelijk bemind heb. Gy weet ook, dat, ſedert dat wy door die heilige band vereenigd zijn geweeſt, mijn liefde, ver van te verminderen, altijd nieuwe krachten heeft genomen, en dat de genieting, welke de genegentheid van by na alle Minnaars eindigt, de mijne ſteedts vermeerderd heeft. Gy weet eindelijk, dat ſedert vier jaaren, die ik met u getrouwd geweeſt ben, ik u alle de getuigeniſſen van een tedere en ſtandvaſtige liefde, welke een Vrouw redelijker wijze van een goede Man verwachten konde, heb gegeeven. 'k Was verzekerd, dat gy voor my de zelve gevoelens had, gelijk gy my duizend maal geſwooren hebt, en dat uw vlam de mijne gelijk was; en, hoewel gy my ſedert ongetrouw geweeſt zijt, geloof ik echter, dat ik noch het beſte gedeelte van uw hert bezit: alzo ik weet, dat gy door de liſten en looſheden van den trouwloozen* Flanibas *verleid zijt geworden, en dat hy u door ſchandelijke wegen gebracht heeft tot een miſdaad te begaan, die gy door uw eigene neiging nimmermeer bedreeven zoud hebben.*

ben. 't Is maar twee uuren geleeden, dat men my klaarlijk van de gantsche waarheid onderrecht heeft, en dat ik geweeten heb, dat hy u nooit heeft konnen brengen tot zijn onwettige begeertens te voldoen, als na u door zijn schelmsche treken te hebben doen gelooven, dat ik u verongelijkt, en met zijn eigene Vrouw de fout bedreeven had, welke uw kwalijk-gegronde verbolgendheid en uw onbillijke wraakzucht u naderheid met hem hebben doen begaan. Indien ik alle deze dingen eer geweeten had, gy zoud op deze schandelijke wijs niet hier gekomen zijn; en door u de belediging, welke gy ons Huwelijks-bed aangedaan hebt, te vergeeven, zou ik uw misdaad zo wel verhoolen hebben, dat gy nooit voor deze strenge en schandelijke straf zoud hebben bloot gestaan. Maar dewijl het niet mogelijk is 't voorleedene te herroepen; dat het niet in mijn macht staat u t' eenemaal te bevryden van de straf, die u bereid is, en die gy lijden moet om aan de Wetten des Vaderlandts, welke gy swaarlijk beleedigd hebt, te voldoen, zal ik ten minsten voor u doen, 't geen ik kan; en indien de traanen, die ik langs uw wangen zie rollen, oprechte blijken van uw berouw zijn; indien het waar is, dat'er in uw hert noch iets is overig gebleeven van die ongeveinsde liefde, welke gy my zo menigmaalen hebt geswooren, en daar gy my zulke baarblijkelijke getuigenissen van gaft; eindelijk, indien gy my belooft, dat gy my uw hert t'eenemaal zult wedergeeven, zonder'er ooit deeling in te lijden, en met het zelve mijn eerste geluk, zo zal ik de straf, welke gy gereed staat om t'ontfangen, van uw persoon op de mijne wenden. Spreek, Ulisbe, *en maak dat uw stilswijgen geen teken zy van uw geringe genegentheid.*

Hy sweeg na deze beweegelijke woorden; en de Vrouw, byna in haar traanen verdrinkende, stond eenige tijd zonder een eenig woord te konnen voortbrengen: maar eindelijk zich na hem toekeerende, antwoordde zy hem aldus.

M*Yn stilswijgen, al 't edelmoedige* Bramistas, *is geen teken van mijn geringe liefde, maar eer van mijn wanhoop. 'k Heb u beledigd tegen de heilige Wetten des gerechts en des Eers. Waarom, al t'edelmoedige Man, en die een getrouwer Vrouw waardig zijt, bekommert gy u met een Trouwelooze, die u verraaden, en zich tot een zo beleedigende wraak heeft laaten vervoeren? Waarom zoud gy de*

won-

wonden ontfangen, welke ik verdien. Neen, neen, Bramiſtas, *dien ik mijn Man niet meer durf noemen, bemoei u niet meer met een Rampzalige, die eer het onderwerp van uw gramſchap, als van uw deernis, behoord te weezen, en die uit al haar hert de wreedſte pijnen wenſchte te lijden, en zelfs haar ongelukkig leeven t' eindigen, om haar miſdaad uit te wiſſchen. Laat af, laat af mijn hert te kwetſen door de getuigeniſſen van een gadelooze goedheid en edelmoedigheid. Geef dit trouwloos hert over aan de wreede droefheid, die het zelve verſlind, en aan d'eeuwige knaaging, welke my de grouwel van mijn miſdaad zal veroorzaaken; en ſtel u niet langer tegen d'uitvoering der Wetten, waar van ik de ſtrengheid maar al te wel verdiend heb.*

Deze redenen trokken de traanen uit d'oogen van alle d'Omſtaanders; en de Man zich eindelijk, met het halve ligchaam bloot, in de plaats van zijn Vrouw hebbende doen binden, ontfing daar de ſlagen op, die zijn miſdaadige Gemalin op het haare had moeten ontfangen. Alle d'anderen wierden ter zelve tijd geſtraft, en, terwijl zy drie maalen rondom het Paleis gingen, zo ruwelijk gehandeld, dat het bloed hen in overvloed by het ligchaam neer droop. Thans brocht men hen weer na de gevangenis, daar men hen uitgehaald had. *Voorbeeld van een ongemeene liefde.*

Wy verſtonden, dat de Vrouwen van dit Land, welke ſtraf verdiend hebben, in diergelijke gelegentheden door een zeker voorrecht daar van bevrijd konnen worden, indien eenig Manspersoon aanbied de ſlagen voor hen t'ontfangen; en dat'er verſcheidene zodanige voorbeelden van liefde der Mannen gezien waren.

Na deze ſtraffing keerden wy weer na huis, daar *Pſarkimbas* en ik een praat van een uur of twee hadden wegens de zaaken van *Europa*, gelijk ik met *Albikormas* en d'anderen, die my verſcheidene vraagen hier over hadden gedaan, had gehad.

De volgende dag traden wy des morgens vroeg uit *Sporoume*; en Schepen gereed gevonden hebbende, nam *Sermodas* my en d'anderen, welke hem de voorgaande dag verzeld hadden, en bracht ons in het gemakkelijkſt van allen. Wy namen oorlof van *Pſarkimbas*, en roeiden met een groote ſnelheid tot zes duizend ſchreden ver van de gezeide Stad; daar wy een klein Stedetje vonden, *Sporounide* *Vertrek van Sporoume.*

Sporounide. genaamd, bestaande in acht vierkantige Gebouwen. Wy vonden hier een ander soort van Vaartuigen, als de geenen daar wy mee gekomen waren, welke door Paarden moesten op getrokken worden: want het water hier veel sneller loopende, was het onmogelijk door kracht van riemen te voorderen. In 't opwaarts vaaren naderen wy gestadig aan de hooge Bergen, welke de *Haas* van dicht by het Meir, 't geen hy in de Vlakte, tegen over d'oude Leger-plaats, had gevonden, ontdekt had. Zy strekten zich van 't Oosten na 't Westen, zo ver als wy met ons gezicht bereiken konden, en vertoonden zich zeer hoog en steil. Wy hadden ze van te vooren al in 't oog gehad; maar van deze plaats kon men ze bescheidentlijker zien: en zy scheenen zeer dicht by ons te weezen.

Van *Sporounide* wierden wy getrokken tot aan een andere plaats, daar wy varsche Paarden kreegen, welke ons aan een Stedetje brachten, *Sporaski* geheeten; alwaar wy weer anderen Paarden namen, die ons voorttrokken tot aan een ander Stedetje, *Sporavite* genaamd. Hier overnachtten wy; en 't was de laatste plaats, daar wy te water zouden komen. Wy zagen 'er niets aanmerkelijks.

Sporaski. Sporavite.

Des anderendaags morgens, al heel vroeg, vonden wy verscheidene Wagens voor ons gereed gemaakt, daar wy op gingen zitten, ten einde onze reis over Land te vervolgen. *Sermodas* nam my, *van de Nuits*, en *Maurits* in zijn Wagen, om hem gezelschap te houden; en laatende de Rivier ten Westen, reeden wy vlak Zuidwaart door een schoon open Land, 't geen zich allengskens, hoewel ongevoeliglijk, na de kant van 't Gebergte verhefte; want de Vlakte strekt zich tot aan de voet: en dat doet de zelven zo hoog en zo steil lijken. Terwijl wy aldus dwars door het Land reeden, ontdekten wy'er op verscheidene plaatsen zeer schoone en aangenaame Steden en vierkantige Gebouwen. Wy kwamen op deze wijs, des morgens omtrent ten elf uuren, aan een Stad, *Sporagoueste* genaamd. Hier rustten wy tot ten twee uuren na de middag; waar na wy onze reis vervolgden tot aan een Stad, die van d'Inboorlingen *Sporagoundo* geheeten word; alwaar wy tegen den avond kwamen, en zeer beleefdelijk ontfangen wierden van *Astorbas*, die 'er Gouverneur af was. Deze Stad is gelegen aan de voet van 't Gebergte: zy behelst veertien vierkantige Gebouwen, en is de laatste van 't Land *Sporoumbe*. Wy zagen'er niets opmerkelijks, als de verwonderlijke

Sporagoueste. Sporagoundo.

Ka-

Kanaalen of Grachten, welke men rondom op verſcheidene plaatſen gemaakt heeft, om het Land te bevochtigen, 't geen door het middel der wateren, en de natuurlijke vruchtbaarheid des aardtrijks, de ſchoonſte Weiden heeft, die men zien kan. Door deze Grachten, en door verſcheidene Muuren, Bruggen, en Sluizen, leid men een menigte waters zeer ver in de Vlakte; en alle deze werken zijn zo ſterk, en van een zo afgrijſelijken arbeid, dat men voor vijftig millioenen guldens zo veel in *Europa* niet zou konnen doen: en echter heeft de naarſtigheid dezer Volkeren dit alles zonder geld gemaakt; want zy gebruiken het zelve in geenige plaats van hun Gebied, dewijl zy 't ſchadelijk achten. Wy bleeven drie dagen te *Sporagoundo*, om'er ons uit te ruſten, en het Land te bezichtigen, eer wy te *Sevarambe* kwamen, 't geen aan d'andere zijde des Gebergte is; hebbende onze Leidſlieden zo veel beleefdheidts, dat zy ons gantſch niet en drongen, en ons de tijd gaven van ruſt en verluſtiging te neemen. Geduurende ons verblijf te *Sporagoundo*, wilde *Aſtorbas* ons het vermaak van de Jacht en van de Viſſchery geeven. Hy bracht ons in Wagens tot aan een Boſch van Cipres-boomen, 't geen drie duizend ſchreden Weſtwaart van de Stad gelegen is. Dit Boſch beſtaat meeſtendeel in Laanen, uitgezondert omtrent de voet van 't Gebergte, alwaar men Boomen van verſcheidene aarden ziet, verwardelijk door malkander geplant. Zy zijn zeer dik, en dicht van takken en bladeren, en draagen veelerley ſoorten van vruchten; daar zich een Dier mee voed, den Daſſen of Grevels gelijk, doch grooter, welkers vleeſch ongemeen lekker is. Daar zijn'er zeer veel in het Boſch; te meer, dewijl'er niemand in jaagen durft, als alleen den Gouverneur, welke ten dezen einde ettelijke Honden houd. d'Inboorlingen noemen dit Dier *Abrouſta*. Zo haaſt als wy aan dit Boſch gekomen waren, traden wy van onze Wagens, en vervolgens in de Laanen, die, gelijk ik gezegt heb, van Cipres-boomen zijn, maar de hoogſten, de rechtſten, en de dichtſten, die ik ooit gezien heb. *Aſtorbas* zei ons; dat men 'er ſomtijdts om ver hakte, om'er Scheeps-maſten af te maaken; en dat ze onvergelijkelijk beter waren, als de Dennen-boomen. Wy hadden'er fraayen by *Sporounde* gezien; maar ze waren niet half zo groot als dezen, noch van een zo vaſt en dicht hout. Terwijl wy ons bezig hielden met de ſchoonheid dezer Boomen, en de ſierlijkheid der Laanen te

be-

bezichtigen, hoorden wy de Honden, die 't Wild opgespeurd hadden, en 't na 't midden des Boschs jaagden, alwaar een ruime plaats is, omringd met dikke Haagen. Hier is men gewoon d'*Abroustes* in te jaagen. Zy komen'er langs verscheidene paden, welke na deze plaats leiden, en konnen zich niet redden, ter oorzaak dat ze aan alle d'andere zijden beslooten is; en aldus kan men hen zonder eenige verhindering met de Honden zien vechten.

Jacht der Abroustes

Wy liepen metter haast na deze plaats, en vervoegden ons op een Heuvel, die vlak in 't midden staat, en van de welke men gemakkelijk rondom kan zien. Geen vierdedeel uurs hadden wy'er geweest, of wy zagen'er twee *Abroustes* verbaasdelijk in komen loopen, gevolgd door een dartig kleine Honden, die de zelve voort jaagden, zonder'er echter by te durven komen; want als d'*Abroustes* zich omkeerden, om hen op 't lijf te vallen, vloogen d'eenen hier, en d'anderen daar. Deze Hondtjes zijn zeer behendig; en d'*Abroustes*, die vet en log vallen, konnen hen zelden betrappen. Zy zijn op deze Jacht zo afgericht, en kennen de kracht van hun Vyanden zo wel, dat zy zich aan de zelven niet bloot en geeven, als zo veel 't van nooden is om hen voort te jaagen. Zy vervolgden de twee *Abroustes* gestadig, en deeden hen drie of vier maalen rondom den Heuvel loopen, daar wy op waren; tot dat, hen ademloos gemaakt hebbende, deze twee arme Dieren, die Mannetje en Wijfje waren, en die, na men ons zei, malkander nooit verlaaten, gaande met de billen den een tegen den ander staan, zich ruim een half uur lang tegen alle de Honden verdedigden, welke een kring'er rondom gemaakt hebbende, hen niet de minste rust en gaven. Bywijlen schooten zy na de Honden toe, en verspreidden ze ver genoeg van hen; waar na zy weer tegen malkander gingen staan, gelijk voor heen: en aldus verdedigden zy den een den ander. Een der twee ging eens op zijn buik leggen, als of hy zich niet langer over eind had konnen houden; 't geen den Honden de stoutheid gaf van te naderen: maar hy nam zijn tijd zo wel waar, dat hy, zich op de verste werpende, den zelve by 't achterste been greep, 't geen hy met een beet t'eenemaal afbeet. Thans verscheurde hy hem met zulk een verwoedheid, dat ik nooit een wreeder of verwoeder Dier gezien heb. Dit baarde een doodelijke schrik in alle d'andere Honden, die niet meer zo na dorsten komen, en zich beter op hun hoede hielden. Maar als dit ver-

vermaak lang genoeg geduurd had, deed men de Honden altemaal te rug wijken, en in der zelver plaats twee groote Beesten komen, den Wolven zeer gelijk, maar veel ruiger, en met een swart en gekruifd hair, gelijk de wol der Schaapen. Men had ze zo lang aan de band gehouden; en zo haast als d'*Abroustes* hen gewaar wierden, huilden zy afgrijselijk, en de hairen reezen hen van angst te berge: want zy kenden d'ontzagchelijke Vyanden, daar zy tegen aan moesten gaan, en gevoelden alreedts dat hun dood nu naakende was. Deze twee Dieren, welke men *Oustabars* heet, los gelaaten zijnde, naderden met een langsame tred, gingen ettelijke maalen rondom hen heen, en wierpen'er zich vervolgens op, met zulk een geweld, dat d'aarde onder hun voeten dreunde. d'Anderen verweerden zich lange tijd; maar het hair der *Oustabars* beveiligde hen voor hun beeten: invoegen dat, na een gevecht van een vierdedeels uurs, de arme *Abroustes* zich, ter oorzaak van hun vermoedheid, en van het bloed 't geen zy verlooren hadden, niet langer op de been konnende houden, alle beide door d'*Oustabars* omgebracht wierden. En aldus eindigde deze Jacht.

Na dit vermaak, leidde *Astorbas* ons weer na de Stad, daar hy ons met het vleesch der omgebrachte *Abroustes* onthaalde. Wy vonden het zelve zeer smaakelijk en voedsaam, hebbende byna de zelve smaak als het vleesch der Rheeën of wilde Geiten, welke men in *Europa* eet.

Des anderen daags kwam *Astorbas* weer by ons, om ons te zeggen, dat, na het vermaak van de Jacht, hy ons ook dat der Visschery wilde geeven: waar toe hy verzocht dat wy ons tegen des achtermiddags gereed wilden maaken, wanneer hy ons zou komen haalen. Hy bleef in geen gebreke; want omtrent ten twee uuren trad hy in mijn kamer. Hy bracht ons vervolgens by een groote Bak, omringd met muuren, welke uitsteekend-veel waters begrijpt, 't geen men daar van 't Gebergte doet komen, om het in ettelijke Grachten te verspreiden, die het op verscheidene plaatsen van de Vlakte leiden. Deze Bak is van een achtkantige gedaante, en heeft niet minder als drie duizend schreden in den omvang. Zy is gelegen dicht by de Stad, aan d'Oostzijde, en bevat een ongelooffelijke menigte van Visch. Wy traden'er in groote platte Schuiten, met doek overdekt, om ons voor de hette des Zons, die by dit Gebergte

zeer vinnig ſteekt, te beſchutten. Rondom in de boorden dezer Schuiten waren gaten, daar men lange Latten in ſtak, boogſwijze gekromt, aan welker einden Snoeren en Hoeken waren, daar raauw Vleeſch aan vaſt was gemaakt. Als wy omtrent in 't midden van deze Bak waren gekomen, die de naam van Meir wel voeren mag, wierden d'ankers uitgeworpen, om de Schuiten te doen ſtil leggen. Wy zagen'er Viſſchen, byna zo groot als Zalmen, die ter hoogte van twee of drie voeten uit het water ſprongen, om het Vleeſch, 't geen aan de Snoeren was, in te ſlikken, en die ondertuſſchen aan de Hoeken hangen bleeven: maar gelijk deze Viſſchen groote kracht hebben, deeden zy door 't ſpartelen de Latten wel diep in 't water buigen, en zouden ze zelfs gebroken hebben, indien ze niet van een zeer ſterk en buigſaam hout gemaakt waren geweeſt. Aldus ſpartelden en tierden zy meer als een vierde deel uurs, eer ze ſtierven. Dikwils ſprongen'er twee of drie te gelijk uit het water, om na een zelve Aas te happen; doch vermits zy malkander ſtieten, en in de weg waren, verhinderde den een den ander 't zelve in te ſlikken: en als 't het minſt lukken wilde, was 't vermaak des te grooter. Zy hadden blaauwe ſchubben, en de grootſten woegen omtrent zeven of acht ponden. Zy zijn zeer vaſt, lekker, en alzo goed als de Truitjes of kleine Zalmtjes, welke in 't Meir van *Geneve* gevangen worden. Wy vingen'er met een ongemeen vermaak omtrent dartig in minder als twee uuren tijdts; en 't was niet zonder verwondering, dat wy Viſſchen, die in 't water leeven, in de lucht zagen vangen. Ik vroeg na de naam van deze Viſch; en men zei my, dat ze in de taal des Landts *Foſtila* geheeten wierd.

Vermaakelijke Viſſchery.

Na de vangſt van de *Foſtila*, verlieten wy onze grote Schuiten, om in kleinder en lichter te gaan, die bekwamer waren tot het vermaak, 't geen men ons ſtond te geven, 't welk eigentlijk noch Viſſchery, noch Jacht is, en echter iets van alle beiden heeft. Aan de zijde des Baks, daar d'aarde het hoogſt is, is een plaats, alwaar men veel Riet, Biezen, en andere Water-planten ziet groeijen. Wy roeiden na deze plaats toe; en 'er op een ſteen-wurp na by gekomen zijnde, wierden'er twee Dieren in 't water gezet, een weinigje grooter als Katten, en den Otters niet ongelijk, uitgezondert dat ze licht-graauw hair hebben, 't geen d'oorzaak is dat men ze in 't water niet wel zien kan, dewijl hun koleur niet veel van de koleur des waters verſcheelt.

Men

Men noemt ze *Safpemes*; en als ze wel getemd zijn, gebruikt men ze om'er een foort van Endvogels of Water-hoenders, die nooit in de lucht vliegen, vermits ze zeer kort van vleugels, en vet van ligchaam zijn, mee te vangen. De naam dezer Vogels is *Ebousta*. De twee *Safpemes* waren niet zo haaft in 't water, of zy fwommen met een ongeloofelijke fnelheid na 't Riet, en deeden'er in een oogenblik tien of twaalf *Ebouftes* uitkomen. Ieder vervolgde de zijne; en 't was een uitfteekend vermaak de keeren en 't vlieden dezer Vogelen te zien, welke dan met een halve vlucht vlooden, dan in 't water dompelden, en dan zich in 't Riet gingen verbergen, om de vervolging hunner Vyanden t'ontkomen: doch dezen waren'er over al achter her, en gaven hen geen verpoozing. Eindelijk, door veele keeren en herkeeren vermoeiden d'*Ebouftes* zich zo geweldig, dat de *Safpemes*, alzo ze zich naauwelijks meer verroeren konden, hen by den hals greepen, en noch levendig aan de Schuit der geenen brachten, die ze los gelaaten hadden, en die hen van voedfel verzorgden. Na dat d'*Ebouftes* aldus gevangen waren, wilde *Aftorbas* 'er noch meer doen vangen; maar *Sermodas* wou 't niet dulden, en zei, dat het genoeg was voor een maal. Wy keerden dan weer na de Stad, zeer wel vernoegd over dit aangenaam vermaak.

Jacht der Safpemas.

Des anderen daags vertrokken wy van *Sparagoundo*, gaande te voet na het Gebergte toe; alwaar wy in een enge Valley traden, duizend fchreden van de Stad, tuffchen twee zeer fteile Rotfen, gelegen. Aan den ingang van deze Valley, zei *Sermodas* ons, dat hy ons door de weg van de Hel in 't Paradys zou brengen. 'k Vroeg hem, wat hy daar mee zeggen wilde: waar op hy my antwoordde; dat'er twee wegen waren om na dit Paradijs te gaan, die des Hemels, en die des Hels; maar dat deze laatfte de kortfte en de gemakkelijkfte was; en dat d'ondervinding ons deze waarheid zou doen kennen. Deze woorden brachten ons in bekommering; en tot de geringften onzer Vrouwlieden overgevloogen zijnde, baarden zy hen een vrees en ontroering. Wy gingen al voort, zonder aan *Sermodas* andermaals de verklaaring daar af te durven vraagen, ziende dat hy ons d'eerfte reis niet als met een grimlach geantwoord, en na d'ondervinding geweezen had.

Vertrek van Sparagoundo.

Als wy een weinigje in de Valley gevoorderd hadden, kwamen wy aan een plaats, daar wy een weg zagen, byna gantfch in den Rots

gehouwen. Wy moeften daar opklimmen langs vijf of zes trappen, boven de welken de weg effen was tot een fteen-wurp van daar; alwaar wy andere trappen vonden, en vervolgens weer anderen, klimmende aldus tot vijf maalen toe van verdieping tot verdieping: waar na wy ons aan de voet van een hooge fteile Rots vonden, in welkers midden wy een groot zeer duifter Gewelf zagen, waar door *Sermodas* ons zei dat wy heen moeften, om na het Paradijs te gaan, daar hy ons af gefproken had, en dat'er onze goederen alreedts door middel van Sleeën waren gekomen. Hy deed ons te gelijk zien, dat'er aan de flinker hand des wegs, die wy gehouden hadden, een effen pad was, zonder trappen, langs het welk men de Sleeën, die men met dikke Touwen, door middel van zekere Raden, om hoog trok, glyen deed. Wanneer wy nu aan den ingang des Gewelfs gekomen waren, vonden wy'er twee Huizen aan ieder zijde, daar men Toortfen uit kreeg, om ons in de duifternis te lichten, mitsgaders Kappen van gewaft doek, gevoederd met katoen, om ons te bedekken, en tegen de koude en vochtigheid te befchutten. Wy vonden ook een lange Slee aan den ingang des Gewelfs, om de fwangere Vrouwen, en de geenen die niet gaan konden, op te trekken; en men zei ons, dat'er noch verfcheidene ten zelven einde in het Gewelf gereed waren. Dit alles verbaafde ons vry wat: Niettemin wy waren altemaal gemoedigd te gaan, over al daar men ons leiden wilde, en voor ons noodlot te wijken; maar onze Vrouwen ftelden 't op een fchreyen en kermen, even als of men hen ten ftraf had geleid. 'k Vroeg, wat d'oorzaak van hun geween was; en *Sermodas* was'er zeer over verwonderd: doch niemand der Mannen wift my die te zeggen. 'k Trad derhalven zelf na hen toe, en vroeg hen; waar deze droefheid door veroorzaakt wierd. Zy hefien de handen ten Hemel, floegen zich op de borft, en zeiden my; dat wy altemaal in onze dood gingen; dat, na de verwoeidheid der Golven, en de naarheid der Woeftijne, daar wy gedreigd wierden van honger en van dorft te fterven, ontkomen te zijn, ons lot wel ongelukkig was, als gevoerd wordende door plaatfen, in de welken wy een fchijn-geluk genooten, na een oord, van waar wy voor d'uur van onze dood in de Hel geftort zouden worden; en dat al het goed, 't geen men ons gedaan had, flechts gedaan was om ons des te gemakkelijker ter plaatfe te krijgen, welke men tot onze ftraffing had ge-

Dwaaze vrees der Vrouwen.

geſchikt. Terwijl zy d'oorzaak van hun droefheid aldus verklaarden, hoorde *Sermodas*, die my kort op de hielen gevolgd had, hun klachten; en zich na my keerende: 'k zie wel, zeide hy, ſlaande zijn oogen op onze Vrouwen, met een gelaat, 't geen behalven de deernis welke hy met hun ſwakheid had, noch de luſt van over hun dooling te lagchen, betuigde: 'k zie wel, dat de traanen en de zuchten dezer arme Vrouwen voortſpruiten uit een inbeelding, die men hen licht uit 't hoofd zal konnen helpen; maar 't moeit me, dat ik voet tot deze meening heb gegeeven, welke hen zo veel bekommerings, en my zo veel verwonderings, veroorzaakt heeft. 'k Heb u door een ſoort van ſchertſery gezeid, dat ik u door de weg des Hels in 't Paradijs wilde leiden; en gelijk ik deze woorden niet heb willen verklaaren, noch de vraag, die gy my gedaan hebt, beantwoorden, zullen zich deze Vrouwen, toen zy de Spelonk zagen, daar wy door moeten gaan, buiten twijfel ingebeeld hebben, dat ik ernſtelijk ſprak, en dat wy u in de Hel gingen ſtorten. Maar om hen de geeſt in ruſt te ſtellen, wil ik dit raadſel wel uitleggen, en hen zeggen, dat deze Hel niet anders als een Gewelf is, 't geen wy tot gemak des doorgangs door den Berg gemaakt hebben; want indien wy hier niet door en gingen, zouden wy een grooten omweg moeten neemen, en tot den top dezer hooge Bergen klimmen. Dit is het geen, 't welk ik de weg des Hemels genoemd heb, gelijk ik deze onderaardſche weg de weg des Hels heb geheeten; en ziet daar in weinig woorden d'uitlegging van mijn raadſel. Wyders indien 'er gevaar is, zal ik daar zo wel voor bloot ſtaan, als gy lieden: en tot uw grooter vernoeging begeer ik niet, dat gy 't altemaal te gelijk loopt, maar alleenlijk dat gy eenigen der uwen met my zend, welke, als zy'er door gegaan zullen hebben, wederom konnen komen, om de waarheid van 't geen zy zullen hebben gezien aan uw Volk te verhaalen. Deze redenen, die ik voor onze Krijtſters herhaalde, deeden hun vrees en droefheid meerendeels verdwijnen (want men kan den Vrouwen de twijfelmoedigheid zo licht niet beneemen) en wy deeden hun ontſchuldigingen aan *Sermodas*, hem biddende, dat hy deze argwaan aan de ſwakheid van hun Geſlacht vergeeven, en ons hun ſchuld niet wilde wijten; dat wy al te veel verzekerings van de goedheid zijner Overſten, en van de zijne in 't byzonder, ontfangen hadden, om'er ooit aan te konnen twijfelen, of iets te vreezen van

de kant der geenen, aan de welken wy ons leeven, en alles dat wy hadden, ſchuldig waren. 'k Vergeef 't hen uit al mijn hert, antwoordde hy; maar ik hou my aan 't geen ik gezegt heb, en ik begeer niet, dat'er meer als tien van u lieden door deze gewaande Hel zullen gaan, eer zy'er de geenen, die alle des zelfs gruwelen gezien zullen hebben, de beſchrijving af zullen hebben hooren doen. Invoegen dat, zonder daar langer tegen te habbelen, ik u verzoek, de geenen te verkiezen, die 't u belieft, om ze met my in deze onderaardſche plaatſen te zenden. Dewijl ik dan zag, dat *Sermodas* vaſtelijk voorgenomen had, zich aan zijn woord te houden, nam ik *van de Nuits*, *Maurits*, *Swart*, en eenige anderen mijner Officieren met my, om hem te vergezelſchappen. Wy bedekten ons met de gedachte Kappen, en volgden de Toortſen, die men ontſteeken had, om ons in deze Spelonk te lichten. Zy was in den Rots gehouwen, in de gedaante van een Gewelf, en mocht beneden omtrent vijf vademen breedte, en drie en een halve vademen hoogte hebben. Aan de ſlinker-zijde was de helft, die ſchuins na om hoog liep, zonder eenige trappen; en hier langs worden de Sleeën opgetrokken: doch aan de rechter zijde waren verſcheidene effene verdiepingen, daar men langs gemakkelijke trappen opklom. Wy vonden in alles zes-en-twintig van deze verdiepingen; maar eer wy aan 't ander einde kwamen, omtrent duizend ſchreden van den uitgang, zei ons *Sermodas*, dat het Gewelf door de natuur gemaakt was, en dat de konſt daar maar iets toe had gedaan, om de weg t'effenen, en de Spelonk ter plaatſen, daar ze t'eng gevonden wierd, te vergrooten. Inder daad wy bemerkten, dat ze aan deze zijde zo effen niet en was, als aan d'andere; dat ze zich op verſcheidene plaatſen dapper verwijdde; en dat'er veele kegels van blinkende ſteen hingen, gelijk kriſtal, die geformeerd wierden uit een zeker ſoort van zout, 't geen van den Berg afdruipt, en onder 't druipen een ſteenachtige hardheid krijgt, en verſcheidene figuuren maakt, die genoegſaam vreemd zijn om te zien. Deze plaats was ook kouder en vochtiger; en wy bevonden, dat de Kappen hier zeer nut waren. Wy bemerkten ook, dat de Spelonk ter plaatſen, daar ze natuurlijk was, zo recht niet en viel, en een weinigje bochtiger liep, als daar ze door de konſt was gemaakt. Twee honderd treden van den uitgang, verwijd ze zich geweldig; en hier toonde *Sermodas* ons veele

Beſchryving van het onder-aardſch Gewelf.

veele groote aardene Potten, en andere Vaten van metaal en glas, van verſcheidene drogeryen, om in de Genees-konſt te gebruiken, welke men hier doet bereiden, ter oorzaak van de koude en de vochtigheid des plaats. Van daar vervolgden wy onze weg, en kwamen eindelijk aan den uitgang des Gewelfs, 't geen niet minder als drie duizend ſchreden in de langte heeft, treedende terſtond in een ſchoone ſtraat des eerſte Stadts van *Sevarambe*, welke men *Sevaragoundo* heet. Zy is gelegen in 't midden van een lange Valley, vol van ſchoone Weiden, en vlak nevens de plaats des Bergs, daar de Spelonk eindigt; invoegen dat men in de Stad treed, zo haaſt als men de voet buiten 't onderaardſch Gewelf zet. *Komſt te Sevaragoundo.*

Den Gouverneur, *Komuſtas* geheeten, kwam ons aan d'intreede van *Sevarambe* ontfangen, betuigde zijn vreugde over onze komſt, en bracht ons in een groot vierkantig Huis, gelijk ze te *Sporounde* zijn. Deze *Komuſtas* was een kloek bruin Man van omtrent veertig jaaren, en zeer wel gemaakt van perſoon. Hy vroeg ons terſtond; waar ons overige Volk was: en *Sermodas* verhaalde hem, 't geen ons aan den ingangs des Gewelfs was wedervaaren, mitsgaders met welk een doodelijke ſchrik onze Vrouwlieden bevangen waren geworden, door de zin van een ſchertſery niet verſtaan te hebben, en dat zulks ons 't genoegen zoude geeven van het overige des dags met hem te verſlijten. Dit geval deed hem wel hertelijk lagchen; waar na hy ons zei, verheugd te weezen, dat de dooling onzer Vrouwen hem het geluk beſchikt had van ons te huiſveſten; dat hy ons onthaalen zou, zo goed als 't in zijn vermogen was; en dat hy order ging geeven, om ons en ons Volk t'ontfangen; dat hy ons ondertuſſchen bad, dat wy ons wat verfriſſchen, en een weinigje ruſts wilden neemen. Kort daar na kwam hy weer, en verzocht ons, 't middagmaal met hem te komen houden; 't welk wy deeden. Hier na ſtuurden wy *Swart* en de *Haas* na onze Lieden, om ze te *Sevaragoundo* te brengen, dat's te zeggen, *aan de poort, af aan d'intreede* van *Sevarambe*; want *gundo* betekent in hun taal een *poort* of *intreede*: en dit is de reden, waarom de Stad, die aan deze zijde gelegen is, alzo genoemd word, gelijk d'andere, welke daar tegen over legt, *Sporagoundo* word geheeten, dat's te zeggen, *de poort* of *d'intreede van Sporoumbe*.

Na het maal bracht *Komuſtas* ons in een Boſchje, beneden de Stad,

Stad, daar een kleine Rivier voorby vloeit, welke van 't Oosten na 't Westen loopende, zijn water dwars door verscheidene Rotsen heen stort, en vele fraaye vallen maakt, door wier geruis het oor verlustigd word. Uit dit Boschje zagen wy zeer hooge Bergen, bedekt met groote Dennen-boomen; en aan alle de kanten van de Valley vertoonde zich insgelijks een menigte van lustige Boomen, doch die wy niet en kenden: en gelijk het in de beste tijd was, maakten deze Boomen, en de Wateren die door de Valley heen vloeiden, een zeer aangenaame groente en frisheid. *Komustas* zei ons; indien wy de tijd hadden van te blijven, dat hy ons 't vermaak van de Beeren-jacht zoude geeven, die zy *Somougas* heeten, en waar van 'er een groote menigte in deze Bosſchen is; mitsgaders van een ander gantsch wit Dier, 't geen zeer na aan de natuur der Beeren komt, en *Erglanta* van hen genaamd word. Maar *Sermodas* bedankte hem, zeggende, dat wy niet langer als tot des anderen daags konden blijven, en dat hy hem verzocht, alle dingen tot ons vertrek gereed te doen maaken. Wel aan, zeide hy, indien gy de tijd niet en hebt om de Jacht te zien, gy hebt ze ten minsten wel om de Visschery t'aanschouwen, terwijl gy de komst van uw Volk verwacht. *Sermodas* betuigde hem, gaarne te zullen zien, dat hy ons dit vermaak gaf, en aanbood van de party te weezen. Dit dan aldus vast gesteld zijnde, gaf *Komustas* zijn bevelen, en bracht ons omtrent vijfhonderd schreden boven de Stad, ter plaatse daar de Rivier de water-vallen maakt, daar wy afgesproken hebben. Daar zijn verscheidene Rotsen, die zich tegen zijn loop stellen, 't geen hem heeft doen opswellen, en een soort van een Meir maaken, daar men met Schuiten in vaaren kan. Wy vonden'er vier of vijf; en met den Gouverneur in een derzelven getreeden zijnde, zagen wy de Vissching van een kleine zeer lekkere Visch, die na onze Voorens van *Europa* niet kwalijk gelijkt: maar z' is noch vaster, en van een beter smaak. Men vangt ze met een zeker soort van Vogelen, in 't Latijn *Ibis* geheeten, den welken men den hals toebind, op dat zy de Visschen niet inslikken. Deze Vogelen, zo haast als ze los gelaaten zijn, schieten na hun rooftoe, en brengen dezelve terstond noch levendig in de Schuit. Wy hadden'er drie, welke in een uur tijdts over de vijftien ponden Visch vingen. Thans keerden wy weer na de Stad; daar wy onze Lieden vonden, die'er zo even eerst gekomen,

Vreemde manier van visschen.

en

en zeer verheugd waren over dat zy zo goed koop door de Hel hadden gepasseerd. *Komustas* gaf order tot hun huisvesting; en wy brachten de nacht gerustelijk te *Sevaragoundo* over. Des morgens vroeg maakten wy ons gereed tot te vertrekken; wanneer men my zeggen kwam, dat een onzer swangere Vrouwen, die op het zien van deze gewaande Hel door een doodelijke schrik bevangen was geworden, zo terstond van een miskraam bevallen, en in gevaar was van te sterven. 'k Verwittigde *Sermodas* daar af, welke my zei; dat dit onze Reis niet vertraagen moest; dat men haar met eenigen onzer Lieden te *Sevaragoundo* zou laaten, daar haar niets ontbreeken zoude; en dat *Komustas* de zorg zou neemen van haar aan ons weer toe te stuuren, als zy zich weer wel bevoelde, of anders, indien zy kwam te sterven, te doen begraaven.

Na deze order steegen wy op de Wagens, welke men tot onze reis gereed had gemaakt, en reeden langs de Rivier en de Valey tot aan een Vlek, *Dieneste* geheeten, bestaande slechts in vier vierkantige Gebouwen. Hier namen wy varsche Paarden, en rustten 'er van elf tot twee uuren. Dit Vlek is vijftien duizend schreden van *Sevaragoundo* afgelegen, aan de zelve Rivier: en aan deze Valley reikt een andere, welke eindigt ter plaatse daar dit Vlek gelegen is. Ten twee uuren na de middag klommen wy weer op onze Wagens, en reeden tien of elf duizend schreden ver door deze nieuwe Valley, die zeer schoon en vruchtbaar is. Wy zagen'er een ontallijke menigte van Kudden, en kwamen eindelijk aan de voet van een Berg, daar de Valley eindigt. Hier vonden wy een klein Stedetje, bestaande in vier vierkantige Gebouwen, en *Diemeke* genaamd; alwaar wy de nacht zouden overbrengen. Den Berg, aan de welke deze Valley eindigt, is niet zeer hoog, en toont als een effen gordijn, schuins opgaande; maar aan beide de zijden heeft ze steile en byna ongenakelijke Rotsen. Wy zagen'er geen weg, en konden derhalven niet begrijpen, hoe men'er op kwam. Wy dorsten 't aan *Sermodas* ook niet vraagen, uit vrees van dat hy onze nieuwsgierigheid voor een nieuwe argwaan mocht neemen. Des anderen daags morgens vroeg my *Sermodas*; of wy niet al zo beangstigd zouden weezen om na den Hemel te klimmen, als men betuigd had te zijn toen wy in de Hel stonden te treeden: en hy verzocht my, dat ik 't aan onze Vrouwen wilde doen vraagen. Maar gelijk zy d'ongegrond-

Dieneste.

Diemeke.

heid hunner eerste vreezen hadden bespeurd, en dat men hen vermaand had ons over al zonder wederstreeven en zonder bekommering te volgen, antwoordden zy, dat zy *Sermodas* volgen zouden, werwaarts hy hen ook wilde leiden. Dit antwoord deed hem een weinigje meesmuilen; en hy zei, dewijl wy in dit gevoelen waren, dat hy ons door een middel op den Berg zoude brengen, 't geen ons mogelijk verwonderen zoude; doch dat'er geen gevaar was; en dat hy ons voor zou gaan. Hier op deed hy ons door een poort treeden, gemaakt in een lange Muur, welke zich van d'eene zijde der Valley tot aan d'andere strekt, dicht by den wortel des Bergs. Achter deze Muur vonden wy verscheidene groote Sleeën, vast gemaakt aan dikke Kabeltouwen, die van boven den Berg daalden, alwaar men ons zei dat ze vast waren. Deze Sleeën begreepen ieder twintig Persoonen, en waren redelijk hoog met planken geboord, en inzonderheid achter, alwaar Banken en verscheidene Touwen waren, om'er zich aan vast te houden. *Sermodas* zei my; dat ik de geenen verkiezen zou, die ik met hem in zijn Slee wilde hebben: 't geen ik niet zo haast gedaan had, of hy trad 'er in, en noodigde ons door zijn voorbeeld tot het zelfde te doen. Zo dra als wy plaats hadden genomen, wierd d'achterste helft der Slee overdekt met een zeer sterk doek, daar men noch touwen over heen spande, welke men aan de zy-planken van de Slee vast maakte; invoegen dat wy buiten alle gevaar waren van te vallen. Als dit gedaan was, wierd'er gefluit, en aan een touwetje getrokken, 't geen na om hoog ging. Straks vôelden wy onze Slee zachtjens opwaarts glyen; en aan het midden des Bergs gekomen zijnde, zagen wy door de gaten, die aan de zijde van de Slee waren, een andere Slee, even gelijk de geene daar wy in zaten, welke nederwaarts daalde, en door haar gewicht onze Slee na boven deed gaan; want zy was aan het ander eind van het Touw vast: en wy vonden, dat het zelve om een rollende Asse liep, die boven op den Berg stond. Aldus geraakten wy zonder moeite langs dit gordijn of deze schuine vlakte op den Berg, en zonder daar noch door Mannen, noch door Paarden, maar alleenlijk door een swaarder gewicht als het onze, 't geen door het daalen ons reizen deed, opgetrokken te worden. Wanneer onze Slee boven was gekomen, bleeven wy ter plaatse daar ze stil stond, om d'anderen ook te zien opkomen, welke altemaal de zelve gang gingen,

als

als d'eerſte, te weeten de geene daar wy in gezeten hadden, zonder eenig verdrietig toeval. Ondertuſſchen had men ons boven op den Berg Wagens gereed gemaakt, welke ons met een groote ſnelheid door een Vlakte voerden, die omtrent tot aan d'andere zijde des Bergs twaalf duizend ſchreden kan haalen. Deze Vlakte is bedekt met Weiden, in de welken men geduurende acht maanden een ontallijke menigte van verſcheidene Kudden graazen ziet. d'Overige vier maanden des jaars doet men ze in d'omleggende Valleyen daalen; vermits de ſneeuw den Berg, die in de taal des Landt *Ombelaſpo* geheeten word, als dan onbewoonbaar maakt. Wy zagen'er ook noch Stad, noch Dorp, maar alleenlijke eenige kleine Gehuchten, en ettelijke Huizen tot gemak der Harders. Als wy aan d'andere zijde gekomen waren, vonden wy'er Sleeën, even gelijk de geenen, daar wy mee boven waren gekomen; en wy bedienden'er ons op de zelve wijs af, om in een groote ronde Valley te daalen, hoedanige Valleyen in 't Latyn *Convalles* genaamd worden, daar wy een Stad met tien vierkantige Gebouwen vonden, *Ombelinde* genaamd. Wy wierden daar zeer beleefdelijk verwelkomd door *Semudas*, die 'er Gouverneur af was, en ſliepen 'er die nacht, wordende even zodanig onthaald, als men ons over al had gedaan. Wy aanmerkten'er niets ongemeens, als alleenlijk, dat'er de Mannen beter gemaakt, en de Vrouwen veel blanker en ſchoonder waren, als wy ze noch ergens gezien hadden. *Komſt t' Ombelinde.*

Semudas zei ons; dat wy 't Leger in onze weg zouden vinden; dat het aan de voet van 't Gebergte, aan den ingang der Vlakte, gecampeert was; dat het daar al tien dagen had geweeſt; en dat het 'er noch een tijd lang blijven zou. Hy zei ons ook; dat'er eenige wanorder was ontſtaan, ter zaake van een Officier, welke men beſchuldigde van in zijn plicht nalaatig geweeſt te zijn, en zich in een voordeelige poſt, welke men hem te bewaaren had gegeeven, te hebben laaten overrompelen; dat een Party der Vyanden de zelve vermeeſterd had; en dat dit een groot geraas in 't Leger maakte, alwaar hy geloofde dat men dezen Officier, anderen ten voorbeeld, zoude ſtraffen, hoewel hy veel Vrienden had, die zijn zaak ter herte namen, en dat zijn voorgaande beleid hem een groote naam had verkreegen.

Des anderen daags morgens vroeg vertrokken wy van *Ombelinde*

met Kemels, die ieder zes Persoonen in zekere Korven droegen, daar bankjes in waren om op te zitten. Deze Dieren droegen ons zeer gemakkelijk en veilig, langs een kromme weg, van een Berg af, welke weg ons in een groote Valley leide, daar wy een Rivier vonden, die waters genoeg had om bevaarbaar te zijn, indien ze niet te snel geloopen, en gevaarlijke vallen had gehad. Wy vonden aan de voet des Bergs een Stad met zes vierkantige Gebouwen, *Arkropse* geheeten. Zy is zes duizend schreden van *Ombelinde* afgelegen. Hier kreegen wy weer Wagens, welke ons na onze slaap-plaats, die dartien duizend schreden van daar was, zouden brengen. Na dat wy wat gerust hadden, steegen wy op de Wagens; en langs de Rivier en de Valley rydende, kwamen wy eindelijk aan een Stad, *Arkropsinde* genaamd, daar wy ons des anderen daags zouden inscheepen, om het overige van onze weg tot *Sevarinde* toe te water af te leggen. Deze Stad is gelegen aan het eind van een breede Valley, op de saamenvloeying van twee Rivieren, even gelijk *Sporounde.* Zy heeft aan haar zijden verscheidene hooge Bergen, altemaal met Boomen bedekt; en aan geene zijde van een haarer Rivieren een aangenaame Vlakte, in de welke men eenige Steden, en zeer veele Gebouwen ziet. De Rivier, die wy d'eerste gezien hadden, is veel geringer als d'andere, en verliest zich in de laatste aan de saamenvloeying, daar de Stad op gelegen is. Hy loopt van 't Oosten na 't Westen; en d'andere daar en tegen vloeit zachtjes van 't Westen na 't Oosten: maar als ze te saamen gevoegd zijn, loopen ze na 't Zuid-Westen, en maaken een groote bevaarbaare Vloed, *Sevaringo* geheeten, welke drie of vier groote Rivieren in zich ontfangt, eer hy te *Sevarinde* komt. *Basindas*, Gouverneur van *Arkropsinde*, een deftige en eerwaardige Gryzaard, vergezelschapt door verscheiden der aanzienlijkste Lieden van de Stad, kwam ons aan de poort verwelkomen, en bracht ons in een groot vierkantig Gebouw, daar wy die nacht huisvesten zouden; want wy meenden, gelijk hier boven gezegt is, des anderen daags weer van daar te vertrekken: maar twee redenen verhinderden ons zulks. De eerste was, de swaare regen, die'er de gantsche nacht viel, welke de Rivier zodanig deed swellen, dat het onmogelijk was zich'er op te waagen, zonder een uitsteekende onvoorzichtigheid. En de tweede reden was de begeerte, die wy hadden om het Leger te zien, 't geen maar drie duizend schre-

Arkropse.

Arkropsinde

ſchreden van *Arkropſinde* lag. Wy wilden ook de Stad, die zeer ſchoon, en byna zo groot is als *Sporoundo*, gaarne bezichtigen. Alle deze redenen verplichtten *Sermodas* tot ons eenige dagen rufts t'*Arkropſinde* te geeven; alwaar *Braſindas* en zijn Officiers betuigden dat zy ons zeer gaarne noch wat houden wilden.

Ondertuſſchen klaarde het weer op; en *Sermodas* wilde des anderen daags met my alleen in de Tuin des Gouverneurs, die zeer ſchoon en luſtig is, gaan wandelen. Wy zagen'er verſcheidene fraaje Laanen, ſierlijke Blom-perken, en ettelijke ongemeene Fonteinen en Water-ſprongen. Wat dunkt u van dit Land, zeide hy my, vind gy 't aangenaam? 'k Antwoordde hem; dat ik verſtomd ſtond van verwondering, en dat het niet mogelijk was in de gantſche Wereld een ſchoonder Land te vinden. 'k Ben verheugd, hernam hy, dat het na uw zin is; maar gy zult tuſſchen dit en *Sevarinde* noch wel iets anders vinden:en aan geene zyde van deze groote Stad zult gy wel andere dingen zien. Wy hebben, vervolgde hy, een grooten omweg genomen; maar wy konden d'andere weg niet neemen, hoewel ze veel korter zy, vermits de Wagens daar niet gebruikt konnen worden, en dat ze niet bekwaam is als voor Voetgangers en Ruiters, ter oorzaak der engten tuſſchen zekere Bergen, daar de Wagens niet door konnen. Ten anderen is ze zo aangenaam niet, als de geene, die wy genomen hebben; en zy heeft ook het gemak der Rivieren niet. Die gy daar in 't Weſten ziet, voer hy voort, komt van zeer ver; hy is ongemeen zoet, en geweldig diep, en loopt rondom het Eiland, daar de Stad *Sevarinde* op gelegen is. Gy begint eerſt in het ſchoon Land te komen; en op den oever des Riviers zult gy uitſteekende Landeryen, vol van Steden en Gebouwen, vinden: inde plaats der Bergen en Rotſen, welke gy van *Sevaragoundo* af gezien hebt. En als gy de wonderen van *Sevarinde* beſchouwd zult hebben, zult gy bekennen, dat ik u door de Hel, daar uw Vrouwlieden zulken ſchrik voor hadden, in een aardſch Paradys heb gebracht. Wanneer ik beſpeurde, dat *Sermodas* in een zo goede luim was, nam ik de ſtoutheid, na'er verlof toe verzogt te hebben, van hem verſcheidene vraagen te doen over ettelijke zaaken, die ik gezien had, en die ik nog niet wel en verſtond. d'Eerſte was, waarom de naamen van byna alle de geenen, welken wy hadden leeren kennen, in *AS* eindigden. Hy antwoordde my; dat deze uitgang een teken van waardigheid was,

Teken van Waardigheid onder de Sevarambes.

en niet gegeeven wierd, als aan Perfoonen, die aanzienlijke Ampren bekleedden; dat'er noch een ander teken van waardigheid was, 't geen maar alleenlijk aan den Onderkoning des Zons wierd gegeeven, zijnde het begin des naam van *Sevarias*, hun Wetgeever, gelijk ik bemerken konde aan de naam van den tegenwoordigen Onderkoning, welke men *Sevarminas* noemde. Noch zeide hy my; dat men ook 't begin van deze naam aan aanzienlijke Plaatfen gaf, gelijk aan het gantfche Land over 't Gebergte, 't geen men *Sevarambe* heette, en aan de Hoofd-ftad, die *Sevarinde* genaamd wierd; en zulks ter eere van den grooten *Sevarias*, voor den welke 't Land *Stroukarambe* wierd geheeten, en des zelfs Inwoonders *Stroukarambes*. Als gy onze taal geleerd zult hebben, voegde hy daar by, zult gy door 't leezen der Hiftorie van *Sevarias* en zijn Navolgers, welke gy ongetwyfeld zeer fchoon en vol van braave voorbeelden zult vinden, de waarheid van mijn zeggen befpeuren. 'k Vroeg hem vervolgens; hoe men den Berg by *Sevaragoundo* had konnen doorgraaven, en hoe veel dit werk wel gekoft had: waar op hy my ten antwoord gaf; dat het maar den arbeid had gekoft, en dat hun Voorouders tien jaaren lang met vier duizend Mannen, die malkander verpoofden, en die hun werk nacht noch dag ftaakten, uitgezondert op de plegtige Vierdagen, daar aan gearbeid hadden; dat de groote nuttigheid, welke het Gemeen daar af ftond t' erlangen, door het vermijden van den grooten omweg, die men neemen moeft om na *Sporounde* te gaan, de voornaamfte beweegreden had geweeft om hen dit werk te doen onderneemen; en dat ten anderen de Natuur zelve daar toe geholpen had door een lange Spelonk, dien zy gantfch gemaakt onder in den Berg hadden gevonden. Dezen arbeid, vervolgde hy, was moeyelijk; maar niets, 't geen de Menfchen konnen doen, is onmogelijk voor onze Natie, by de welke de Particulieren geen ding eigen hebben, en daar het Gemeen alles bezit, en alle groote onderneemingen zonder goud of zilver ten einde brengt. Gy zult noch grooter werken zien, als alles 't geen gy gezien hebt; en ik geloof, dat gy'er niet minder over verwonderd zult weezen: maar als gy van onze Regering onderrecht zult zijn, zal uw verwondering ophouden, en gy zult verftomd ftaan over de groote deugden van den onvergelijkelijken *Sevarias*, die des zelfs Auteur, en, na God, d'oorzaak van ons geluk is. Hy zei my noch verfcheidene byzonderheden,

Oude naam des Landts en Volks.

raakende de Wetten, de Zeden, en de Gewoonten der Sevarambes, waar af ik in 't gevolg van deze Historie zal spreeken. Ik bedankte hem voor de goedheid, die hy had, van my deze dingen te zeggen; en ik bad hem, dat hy my een zaak, welke my ten hoogste verwonderde, en die ik niet begrijpen konde, bekend wilde maaken, naamentlijk waar hy Hollandsch had leeren spreeken, en hoe hun Gewoonten zo weinig van die der Volkeren van *Europa* verscheelden. Gy vroegt my het zelfde te *Sporoumde*, antwoordde *Sermodas*; en gelijk ik u toenmaals noch niet genoeg en kende, en dat ik ten anderen reden had om u te verswijgen, 't geen gy van my weeten wildet, wou ik u de verklaaring niet doen van een zaak, dien ik u tegenwoordig gaarnē zal openbaaren. Weet dan, dat ik in *Europa* gereisd heb; en dat na eenige jaaren in *Persien* gewoond te hebben, ik in de kleding en onder de naam van een Persiaan na d'*Indiën* trok. Ik zag het Hof van den *Grooten Mogol*; en van daar vervoegde ik my na *Batavia*, en d'andere Hollandsche Colonien, alwaar ik een genoegsaam-lang verblijf hield, om 'er de taal te leeren. 'k Kon alreedts goed Persiaansch spreeken, zelfs eer ik van *Sevarinde* vertrok, daar deze taal openbaarlijk geleerd word. 'k Had twee Makkers by my, die noch in 't leeven zijn, welke over uw en uws Volks komst zeer verheugd weezen, en u ongetwijfeld alle de goede diensten zullen doen, die men van oprechte Vrienden verwachten kan, wanneer wy in de groote Stad gekomen zullen zijn, alwaar zy, zo wel als ik, woonen; want ik ben te *Sporounde* niet gehuisvest, gelijk gy mogelijk geloofd hebt, maar ik kom'er zeer dikwils: en gelijk ik'er was, toen *Karchida* en *Benoskar Maurits* en zijn Gezellen daar brachten, verkoos *Albikormas* my, om u uit uw Beschansing te gaan haalen; en sedert heeft hy my bevolen, u na *Sevarinde* te geleiden. Wat de gelijkheid der Zeden en Gewoonten betreft, welke gy tusschen ons en de Volkeren van *Europa* aangemerkt hebt, mitsgaders de vreemde Taalen, die wy spreeken, gy zult u daar niet meer over verwonderen, wanneer ik u gezegt zal hebben, dat *Sevarias*, onzen eersten Wetgeever, die van geboorte en afkomst een groot Persiaansch Heer was, verscheidene Gewesten van *Asia* en *Europa* doorreisd had; dat hy van zijn tederste jeugd af de Griecksche Taal, en byna alle de Weetenschappen, onder een Veneetsch Meester, *Giovanni* genaamd, had geleerd, welke hem in deze Landen ver-

Sermodas verhaalt zijn Reizen, en d'instelling van de Wetten der Sevarambes.

vergezelschapte, en die Kinderen onder ons nagelaaten heeft, waar van het getal sedert zijn dood dapper aangegroeid is; dat dezen *Giovanni* d'onafscheidelijke Gezel van *Sevarias* in alle zijn Reizen was, en zijn getrouwe Raadtsman in alle zijn onderneemingen, inzonderheid in d'instelling der Wetten en Zeden, welken zy de gevoegelijksten achtten. Ten dezen einde trokken zy uit de zo oude als nieuwe boeken, uit d'aanmerkingen, die zy in hun Reizen hadden gemaakt, en uit de kennis, die zy van natuure hadden, de Wetten en Regelen van wel te leeven, welken zy onder ons instelden. Maar vermits de wijste en verlichtste Mensch des wereldts niet zeer diep in 't toekomende kan dringen, en dat niemand bekwaam is om alleen in alles te voorzien, maakte den grooten *Sevarias*, erkennende deze waarheid, een Wet, door de welke hy aan zijn Navolgers de macht gaf, en hen zelfs aanmaande tot na zijn dood zodanige Ordonnantien en Reglementen te maaken, als zy noodwendig zouden oordeelen, en die tot het nut en d'eer der Natie konden helpen. Onder anderen beval hy hen d'onnozelheid der zeden; en hy belastte hen, geen gemeenschap te houden met de Volkeren van het ander Vast-land, op dat der zelver gebreken de Sevarambes niet bederven zouden. Midlerwijl, gelijk men onder de gebrekige Menschen dikwils groote deugden ziet uitblinken, 't zy in de Staatkunde, of in de Weetenschappen en Konsten, vond *Sevarias* het zeer nadeelig, terwijl men hun ondeugden vlood, hun deugden te versmaaden, en de goede voorbeelden en fraaye vindingen, welke men van de Chineezen, en andere Volkeren, haalen kan, te verwaarlozen: waarom hy verordende; dat men openbaarlijk de Persiaansche Taal zoude leeren; dat men van tijd tot tijd Lieden na *Persien* zoude stuuren, die de zelve alreedts spreeken konden; en dat ze van daar na d'andere Landen mochten gaan, om in de zelven aan te merken, alles wat 'er aanmerkens waardig was, op dat men uit deze aanmerkingen konde trekken, 't geen 'er goed en tot het gebruik van onze Natie bekwaam in was. Dit heeft men altijd sedert d'eerste instelling onderhouden; en men onderhoud het ook noch: invoegen dat wy door het middel der Persoonen, welke wy onder de naam en kleding van Persiaanen in *Asia* en in *Europa* zenden, gestadig alles verneemen, 't geen'er onder de doorluchtigste Natien van die twee deelen des Wereldts omgaat. Wy kennen hun Taalen,

en trekken'er alle de lichten af in de Weetenſchappen, Konſten, en Zeden, welke wy oordeelen tot het geluk van onzen Staat te konnen helpen. Zie daar in weinig woorden 't geen ik geloofd heb tot uw voldoenig aan u bekend te moeten maaken; waar na uw verwondering buiten twijfel op zal houden: en gy zult van die kant de geeſt in ruſt hebben.

Na deze redenen zei my *Sermodas*; dat hy ons des anderen daags 't Leger zoude doen zien, als zijnde een zaak, die onze nieuwsgierigheid zeer wel verdiende. De volgende dag liet *Braſindas* ons dan zeggen; dat wy ons gereed zouden maaken, om hem te volgen. Kort daar na kwam hy zelf, en leidde ons met hem ten ontbijt. Midlerwijl zeide hy my; dat ik de geenen mijner Officieren, welke ik met my neemen wilde, om het Leger te bezichtigen, zou doen haalen, en hem het getal zeggen, op dat hy laſt tot zo veel Paarden of *Bandelis* gaf, als'er van nooden waren. Hy voegde daar by; dat ik wegens de Beeſten niet bekommerd behoefde te weezen, vermits 'er meer als honderd t'eenemaal gereed ſtonden, en dat hy'er in minder als een uur, indien 't noodzakelijk was, wel drie maal zo veel konde hebben.

Hy ſprak deze woorden met een eenigermaate trots gelaat, en 't geen te gelijk den overvloed des Landts, en 't gezag 't geen'er over alle dingen was, te kennen gaf. In der daad, geen Monarch is volkomener meeſter, als de Gouverneurs van alle de Steden dezer Natie zijn; by de welke alle de goederen en de gemeene belangen aan hun beleid zijn vertrouwd, en daar hun bevelen ſtiptelijk gehoorzaamd worden, behoudens dat ze niet tegen de Wetten ſtrijden.

Straks ſtuurde ik *Maurits*, om alle mijn Officiers hier af te verwittigen, welke niet lang achterbleeven. Zy wierden terſtond in een andere kamer gebracht, daar men hen t' ontbijten bracht. Vervolgens daalden wy op de plaats, alwaar wy een groote Wagen vonden, met zes groote git-ſwarte paarden daar voor, mitſgaders verſcheidene Rypaarden, en even zo veel *Bandelis*. Deze *Bandelis* zijn Dieren, grooter en ſterker als een Hart; maar 't ligchaam verſcheelt'er niet veel af: en 't hoofd is byna gelijk dat van een Geit. Zy hebben witte doorſchijnende hoorntjes, en tuſſchen beide de zelven een groot vlek van ſwart hair, 't geen kort en gekruifd is. Aan de hals hebben zy gantſch geen hair, en maar een korte dikke *Bandelis.*

ſtaart. 't Hair is glad, en blinkt gelijk dat der Paarden, die wel geroſkamd zijn; en men ziet'er van verſcheidene koleuren. Zy eeten gras, hooi, bladeren van boomen, haver, en verſcheidene ſoorten van wortelen. Hun voeten zijn als die der Muilezels; en men beſlaat ze, gelijk wy de Paarden beſlaan, welke in gaauwheid en geſwindheid ver voor deze Dieren wijken moeten. Men doet ze de zadel, en een ſoort van een toom draagen, doch 't geen zeer licht en zonder mondſtuk is: maar in plaats van het mondſtuk, zet men hen een getand yzer op de neus, 't geen hen ſteekt, wanneer men de zeelen na zich haalt, en hen terſtond ſtil doet ſtaan: want het zijn zeer handelbaare en makke Beeſten.

Braſindas deed *Sermodas*, *van de Nuits*, en my, in zijn Wagen treeden; en zijne en mijne Lieden ſteegen op Paarden, of op *Bandelis*: en aldus reeden wy gezamentlijk na de Leger-plaats, volgende de loop des Riviers, en der Bergen, die na de Vlakte toe allengskens laager wierden, en aan welker voet wy het Leger vonden, leggende op den oever eens Beeks, die van deze Bergen afdaalde, en van daar tot aan de Rivier de Leger-plaats omringde. Men begon, wanneer wy daar kwamen, de Krijgslieden in ſlagorden te ſtellen; en in minder als een uur was het geheele Leger met een verwonderlijke geſwindheid in de wapenen. 't Stond gantſch op een linie, en mocht van omtrent twaalf duizend Zielen zijn. 'k Durf niet zeggen Mannen; vermits de Vrouwsperſoonen meer als een darde deel van 't zelve maakten: maar 't waren Heldinnen, en die alle d'exercitien of Krijgs-oeffeningen alzo gaauw en al zo bevallig deeden, als iemand der Mannen, en zelfs netter. Daar waren'er te voet en te paard; en het darde deel des Legers beſtond in Ruitery, en deze meeſt in Vrouwen en in Dochters. 't Geheele Leger was in drie ſoorten van Lieden verdeeld, welke drie verſcheidene Troepen maakten, en drie door paliſſaden afgezonderde Campementen hadden. De getrouwde Mannen waren met hun Vrouwen in 't middelſte; de Dochters ter rechter; en de Jongelingen ter ſlinker hand: en de zelve orde wierd ook, als ze in de wapenen ſtonden, in de Linie waargenomen. 'k Heb alreedts gezegt, dat alle de Dochters, volgens de Wetten der Sevarambes, zo haaſt als zy d'ouderdom van achtien jaaren bereikt hebben, en de Jongelingen die van een-en-twintig, gehouden zijn te trouwen. Hier uit kan men

Leger der Sevarambes.

lich-

lichtelijk oordeelen, dat de rechter en slinker Vleugel des Legers in Lieden bestond, welke altemaal ind'eerste blom van hun ouderdom en schoonheid waren. 'k Geloof ook niet, dat men iets bekoorlijkers kan zien, als deze beminnelijke Jeugd, welke, behalven de natuurlijke schoonheid van deze Natie, in 't handelen der wapenen, daar ze altemaal van d'ouderdom van zeven jaaren af in geoeffend worden, een ongemeene behendigheid en bevalligheid had. De Ruiter-dochters zaten altemaal op *Bandelis*, en waren gewapend alleenlijk met Pistoolen en Degens. 't Hoofd pronkte met een Helmet, beschaduwd door een menigte van pluimen, in welker midden zich een veder vertoonde; 't geen hen een dapper gelaat, en aan hun schoonheid een nieuwe luister gaf. Zy hadden lichte Harnassen aan van blank yzer, of blinkend koper; en van de gordel af tot een weinigje boven de knie, zag men een soort van een Rok, van voor en van achter gespleeten, welke hun Onderbroek bedekte. Aan de beenen hadden zy korte Laarzen, die niet hooger als tot aan de knie kwamen. Die te voet waren, dienden zich of van de Piek, of van de Boog, en waren kloeker, sterker, en ouder, als de geenen, welke op de *Bandelis* zaten. De Piek-draagsters waren gekleed als de Ruiter-dochters, uitgezondert dat ze geen Laarzen, en in plaats van twee, maar een Pistool hadden, 't geen ze boven de Degen aan de gordel hadden hangen. De Boog-voersters hadden noch Helmet, noch Harnas, maar in der zelver plaats groene Mutsen, en een soort van Samaaren van de zelve koleur, welken zy opschortten, en met een gordel toebonden, laatende hun Onderbroek en Kousen zien, die insgelijks van een zeer helder groen waren. Zy hadden tot wapenen hun Boog, en Pijlen, de Degen op de zy, en een Pistool aan de riem, even als de Piek-draagsters. Daar waren niet meer als twee Regimenten van deze Dochters te voet, en even zo veel van de geenen die op *Bandelis* zaten.

De Jongelingen bereeden altemaal groote Paarden, hadden yzere Helmetten en Harnassen, gelijk d'onzen in *Europa* zijn, en waren gewapend met Karabijnen, Pistoolen, en Sabels, even gelijk onze Ruitery; en hun Laarsen waren ook van het zelve maaksel, zonder dat men'er eenig onderscheid in bespeurde. Daar was een Esquadron, gewapend met Lancien en Rondassen; en dezen wierden gebruikt tot der Vyanden Ruiteren of Voetvolk te scheuren, dek-

kende zich ten dien einde met hun Rondassen, en verbreekende de ryen door 't geweld van hun inval. Zy zaten op de sterkste Paarden; en ieder van hen had een Voetknecht achter zich, alleenlijk met een Degen en een Pistool gewapend, en die, als 't noodzakelijk was, met een groote geswindheid op en van de billen des Paardts wist te springen. Hun Voetvolk bestond in Piekeniers, Helbaardiers, en Muskettiers. Ook zag men'er Boogschutters, gewapend gelijk de Dochters, zonder eenig merkelijk onderscheid. De getrouwde Lieden waren insgelijks in Ruitery en Voetvolk verdeeld, en even zodanig gewapend, als d'ongetrouwden. Men kon het onderscheid aan hun ouderdom, en aan de koleur hunner klederen, welke altemaal blaauw, rood, of graauw waren, bemerken. De Mannen zaten op Paarden; en de Vrouwen op *Bandelis*. Ieder had zijn Vrouw aan zijn zy; en even eens was het ook met het Voetvolk.

In ieder Regiment zag men Vaandels en Standaarden, den onzen zeer gelijk. De Trommels, Trompetten, Schalmeyen, Kromhoorns, Fluiten, en Hoboos, maakten'er een Oorlogs muziek, die bekwaam was om den allerversaagsten moed in te boezemen. Zo haast als het Leger in slagorder was gesteld, kwam *Salbrontas*, die 'er Generaal af was, vergezelschapt van ettelijken zijner Officieren, na *Brasindas* toe, aan wien hy zijn plichtspleeging deed; waar na hy de zelve by *Sermodas* ging afleggen: en eenige tijd met deze laatste gesproken hebbende, naderden zy alle beide tot ons. *Salbrontas* groette ons gantsch Gezelschap met een kleine buiging des ligchaams, en kwam vervolgens na my toe. *Sermodas* deed my een teken, dat ik hem te gemoet zou rijden, 't geen ik deed; en ik groette hem, buigende my tot op de knop des zadels: want wy waren altemaal van de Wagen getreeden, en hadden Paarden genomen. Hy zei my terstond in 't Spaansch; dat hy verstaan had, dat ik het Hoofd der Vreemdelingen was, welke op de Kusten van *Sporoumbe* gestrand waren; dat hy van ons, en van my in 't byzonder, had hooren spreeken; dat hy wist, dat ik een Krijgsman was; en dat, zo te dier oorzaak, als om de lof welke *Sermodas* my gaf, hy alreedts een groote achting voor my opgevat had; dat hy zich verheugen zoude indien ik d'order van hun Leger wilde bezichtigen, om'er hem mijn gevoelen over te zeggen; en dat hy my derhalven bad, aan zijn slinker zijde met hem te rijden. Te gelijk verzocht hy aan *Brasindas*

en *Sermodas*, zich aan zijn rechterhand te voegen; en aldus bracht hy ons van het een eind der linie tot aan het ander, en deed ons alles zien, daar ik hier boven afgeſproken heb. Hy zei my noch; dat hy zeven of acht jaaren in *Aſia* en *Europa* gereiſd, en'er verſcheidene Legers gezien had; en dat het voornaamſte gedeelte van hun Krijgs tucht uit deze Landen kwam.

Alle deze Troepen groetten hun Generaal, wanneer hy voor by hen reed; en als wy omtrent voor het midden des Slagorders gekomen waren, deed men eensſlags een Bataljon zich openen, om plaats te maaken voor tien ſtukken Geſchuts, welke men loſte, om hem te groeten. De Muskettery deed op haar beurt het zelfde; waar na de helft der Troepen zig van d'andere helft afzonderde, en een tweede linie maakte, tegen over d'eerſte, even als of het twee vyandlijke Legers hadden geweeſt. Thans begon men d'exercitie of Krijgs-oeffening, en men leverde een gemaakte Slag, met een zonderlinge behendigheid, vuurigheid, en netheid. 't Schiet-geweer wierd ſlechts met kruid geloſt; de Picken, Helbaarden, en Lancien ſtieten maar een weinigje tegen malkander; en de Boogſchutters en Boogſchutſters ſchooten hun Pijlen in de lucht.

'k Vroeg aan *Salbrontas*; waarom zy zich van Pijlen en Lancien bedienden, waar van wy het gebruik in *Europa* verlaaten hadden, gelijk als van een zaak van weinig nutheidts. Gy hebt, antwoordde hy my, der zelver gebruik eer door eenzinnigheid, als door reden, verlaaten; want indien gy de nutheid wel betracht had, zoud gy, zo niet al, ten minſten 'er een gedeelte af hebben behouden, gelijk wy hier gedaan hebben. Wy dienen ons van Pijlen, om in den aanvang des Strijdts de Ruitery in wanorder te brengen; en van Lancien, om ze voorts t'eenemaal te verbreeken, wanneer onze Boogſchutters daar de verwarring in hebben gebracht. Tegen twee Musket-ſchooten loſt men tien Pijlen; en deze wapenen, die de Paarden niet en dooden, kwetſen, en verbitteren de zelven zodanig, dat het niet mogelijk is hen in de ryen te houden. Men heeft maar weinig gewonde Paarden van doen, om een gantſch Eſquadron in wanorder te brengen; en 't is dan, dat onze Lancien wonderen doen, verbreekende t'eenemaal de geenen, welke noch maar half in verwarring zijn. Hy zei my hier over noch verſcheidene zeer opmerkelijke dingen, die my over zijn verſtand en gezond oordeel verwonderd deeden ſtaan.

Recht gebruik der Pij en en Lancien in een Leger.

Zo haast als de gemaakte Strijd geeindigd was, deed men drie Jongelingen in 't midden der twee Ryen komen, welke men by nacht in het Campement of de Leger plaats der Dochters, daar zy hun Meesteressen meenden te gaan bezoeken, betrapt had. Nooit wilden zy zeggen, wie de Dochters waren, daar zy dit werk om hadden bestaan, wat listigheid men ook aanwendde, om hen zulks te doen bekennen; en zy wilden alleen de straffen lijden, welke de Krijgstucht tegen dusdanige fouten verordent, zonder hun Meesteressen te melden, die men op de zelve manier gehandeld zou hebben, indien men hen had konnen ontdekken. Zy waren alle drie ontwapend, bloots voets, en bloots hoofdts; in welke gestalte men hen door beide de Linien deed heen gaan. Thans zonderden zich alle de Dochters van het overige des Legers af, en maakten twee lange ryen, hebbende ieder een spitsroede in de hand. De Misdaadigen waren genoodzaakt door deze ryen te loopen, krijgende ondertusschen van elke Dochter een slag; want het was hen niet geoorlofd ieder meer als een slag te geeven: doch deze arme Minnaars zouden'er zekerlijk genoeg aan gehad hebben, indien ze altemaal stijf toe geslagen hadden. Maar de meesten deeden 't zo zachtjes, dat men wel bespeuren kon, dat ze zo hevig niet in gramschap waren als zy zich in 't begin wel gelaaten hadden. d'Officieren, welke men beschuldigd had van hun plicht niet waargenomen te hebben, wierden niet gestraft; vermits de beschuldiging niet genoegsaam bewaarheid was, en dat zy zich ten anderen aan *Sevarminas* beroepen hadden.

Hier na bracht *Salbrontas* ons in de Leger-plaats; deed ons zijn Tent bezichtigen, die zeer schoon en ruim was; toonde ons alle d'anderen; en gaf ons vervolgens 't middag-maal in een Pavilioen, 't geen dicht by zijn Tent was opgerecht. Wy bleeven in de Legerplaats tot des avondts toe, houdende ons bezig met de goede order, die men onderhield, inzonderheid met de geestigheid en de schoonheid der Jongelingen en Dochters van *Sevarinde*, daar by na het gantsche Leger uit te saamen gesteld was, te bezichtigen. Met het vallen van den avond namen wy affcheid van *Salbrontas*, die my zei; dat wy malkander te *Sevarinde* wel beter zouden spreeken: en aldus keerden wy weer na de Stad. Wy hadden noch de tijd van'er eenige overblijfselen der algemeene verheugingen te zien; want

't was

't was die dag een plechtelijke Vierdag, ter oorzaak dat de Maan in haar volheid was gekomen, en dat 'er door het gantsche Gebied der Sevarambes ter deze tijd, en wanneer de Maan nieuw is, een Vierdag gehouden word. Deze dagen worden in verheugingen doorgebracht: zy oeffenen zich d'eenen in 't dansen, in 't worstelen, in 't loopen, in 't schermen, en in 't handelen der wapenen; d'anderen in verscheidene spelen van geest, in de welken zy hun welsprekendheid, en de kennissen die zy in de vrye konsten hebben, doen blijken. Men heeft in *Arkropsinde* een Amphitheater of Schouwburg, gelijk dat van *Sporounde*, hoewel 't zo groot niet en zy, even als ook de Stad, die in 't geheel maar acht-en-veertig vierkantige Gebouwen behelst, maar die door veel beter-gemaakte Lieden bewoond word, als *Sporounde*. *Vierdag over de volle Maan.*

Ondertusschen waren de wateren der slagregenen by na 't eenemaal opgedroogd; en de Rivier niet meer zo geswollen zijnde, beslooten wy des anderen daags te vertrekken. *Brasindas* deed derhalven de Schuiten gereed maaken, die ons na *Sevarinde* zouden brengen. Wy vertrokken des morgens vroeg, en voeren dwars door een schoon Land, 't geen byna overal effen is; alwaar wy schoone Steden, Vlekken, en op verscheidene plaatsen vermaakelijke vierkantige Gebouwen zagen. Men heeft 'er ook veele Weiden, Velden, Bosschen, en Rivieren, daar ik hier de beschrijving niet af kan doen. 't Zal genoeg zijn te zeggen, dat ik nooit een zo wel bebouwd, zo vruchtbaar, en zo aangenaam Land gezien heb, als dit. Tegen den avond kwamen wy aan een Stedetje van acht vierkantige Gebouwen, *Maninde* geheeten. Wy rustten 'er des nachts; en des anderendaags morgens traden wy weer in onze Schuiten, en vervolgden onze reis, vaarende voorby verscheidene schoone Steden, die wy in het Land zagen: want wy zaten op het verdek onzer Vaartuigen, van het welk een onzer Mannen, die met al te grooten aandacht zat te kijken, zich ongelukkiglijk in de Rivier liet vallen, en verdronken was, eer men hem helpen konde. Des namiddags ten vier uuren kwamen wy aan de punt van een Eiland, 't geen in 't midden des Riviers gelegen is, welke zich ter deze plaatse in twee takken verspreid, en dit Eiland aan alle kanten omringt. 't Is geboord met hooge en dikke Wallen, en heeft byna dartig duizend schreden in den omvang. De gedaante is bykans ei-rondachtig; en de langte *Vertrek van Arkropsinde.* *Maninde.*

van de punt af, welke de Rivier verdeelt, tot daar des zelfs twee takken zich weer vereenigen. Wy voeren aan de Oostzijde des Eilandts, en kwamen des avondts omtrent ten zes uuren aan de groote Stad; alwaar wy een ongeloofelijke menigte van Volk vonden, 't geen zich daar verzameld had, om ons te land te zien treeden, 't welk op een schoone Kaay geschiedde: van waar wy door eenige noch schoonder straaten in een vierkantig Gebouw gebracht wierden, 't geen men voor ons geschikt had. Wy wierden daar van *Sevarminas* zijn wege door eenigen zijner Officiers bezocht, welke ons groote vriendschap beweezen, en ons zeiden, dat wy binnen weinig dagen voor hem verschijnen zouden.

Komst te Sevarinde

Terwijl wy den dag verwachtten, op de welke men ons voor *Sevarminas* zoude leiden, die de negende na onze komst te *Sevarinde* was, hield *Sermodas* zich de meeste tijd by ons in het vierkantig Gebouw, 't geen men ons gegeeven had. 't Was een nieuw Gesticht, daar niet als eenige Slaaven in woonden, toen wy'er gehuisvest wierden; en deze Slaaven waren'er eerst eenige dagen voor onze komst in gebracht, alleenlijk om ons te dienen. Wy wierden'er zeer wel onthaald; en onze Leidslieden onderrechtten ons, op wat manier wy ons omtrent al de wereld, inzonderheid jegens den Onderkoning, wanneer wy voor hem gebracht zouden zijn, draagen moesten. *Sermodas*, die een zeer eerlijk Man was, en die ons in zijn vriendschap had genomen, trachtte, zo veel als 't in zijn vermogen was, ons te vermaaken, dan door zijn verstandige redenen, dan door verscheidene wandelingen, en altijd door het goed onthaal. Hy toonde ons zijn Vrouwen en Kinderen, die altemaal volwassen en getrouwd, en ten getale van dartien uit drie Vrouwen waren gesprooten, waar van d'eene gestorven, en d'andere twee noch in 't leeven waren. Wat *Karchida* en *Benoskar* belangt, wy verstonden, dat zy in d'Eilanden des Meirs woonden, en dat zy, zo haast als wy by *Sevarminas* audientie of gehoor hadden gehad, weer na huis zouden keeren.

't Huis, 't geen men ons tot ons verblijf had gegeeven, was gelegen aan een der einden van de Stad, omtrent het bovenst des Riviers, en had uitzicht op Velden, gantsch vol van dichte Boomen, die op ryen geplant waren, en verscheidene duistere en zeer aangenaame laanen maakten. Wy wandelden daar dikwils met *Sermodas*

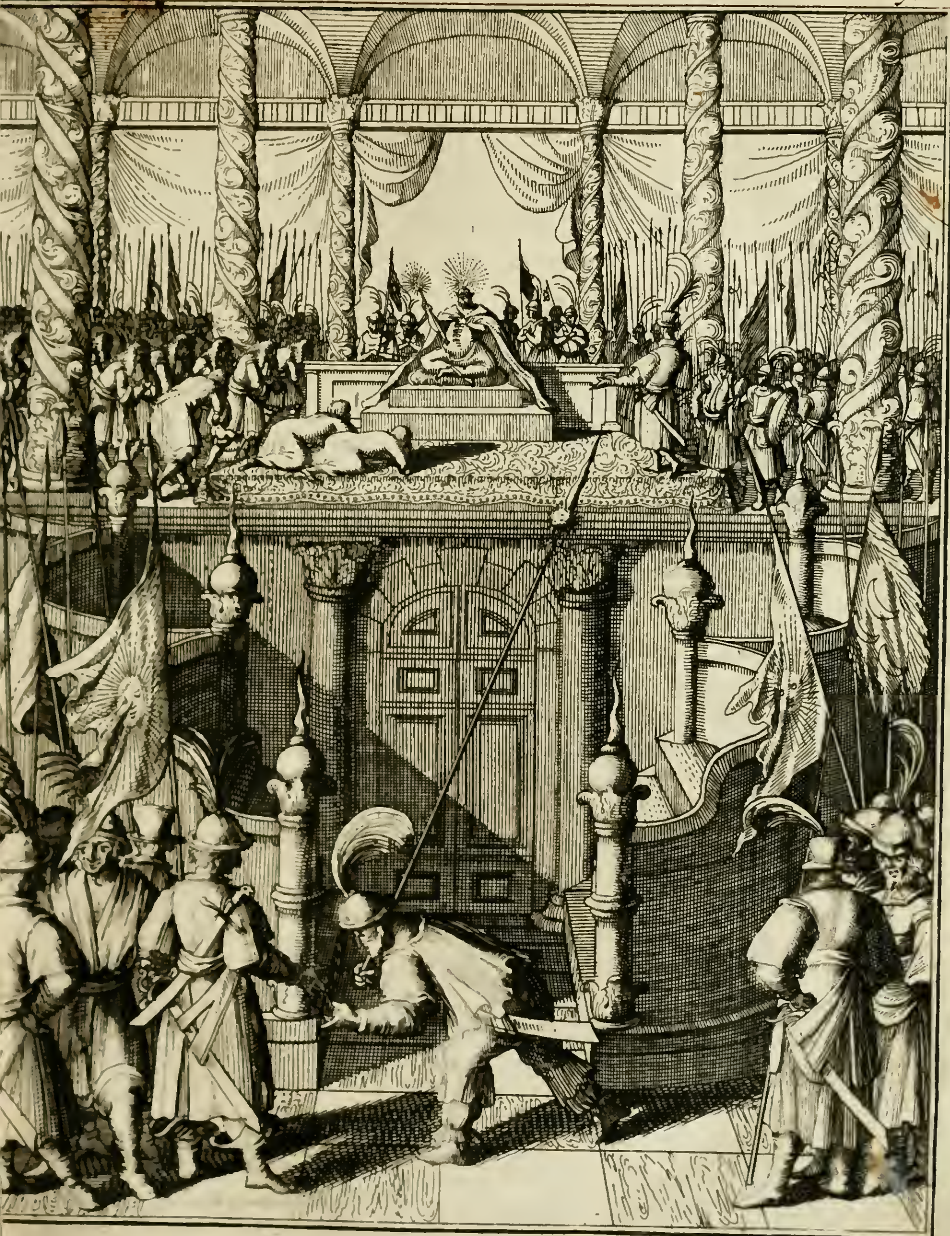
en

en andere aanzienlijke Perſoonen van de Stad, welke ons uit nieuwsgierigheid kwamen bezoeken. Op deze wijs brachten wy de tijd door tot op den achtſten dag; wanneer *Sermodas* ons kwam aanzeggen, dat wy des anderen daags voor den Onderkoning en zijn gantſche Hof verſchijnen moeſten. Den morgen gekomen zijnde, deed men ons vroeg opſtaan; en wy wierden in Baden gebracht, die in onze Wijk waren, op dat wy ons behoorlijk zouden reinigen. Hier na gaf men ons ſchoon Linden, en nieuwe Klederen, gewerkt met blommen van verſcheidene koleuren. Het mijne was het koſtelijkſte; en men zag daar zilver in, door de zijde heen geweeven; byna gelijk de goudene en zilvere Stoffen, die men in *Europa* maakt. Men gaf aan ieder een groene Tak, om in de hand te draagen; en na dat men ons twee aan twee geſteld had, even als te *Sporoundo*, leidde men ons door lange en rechte ſtraaten na 't Paleis van de Zon. Deze dag was een Feeſt-of Vierdag voor de Burgers; invoegen dat alle de ſtraaten en de balkons vol van Volk waren, om ons voorby te zien gaan. Na dat wy aldus omtrent een uur, gelijk als in proceſſie, voortgewandeld hadden, kwamen wy eindelijk aan een ruime plaats, in welkers midden wy het Paleis des Zons zagen, gantſch van wit marmer geſticht, met verſcheidene ſtukken van de Bouwkonſt, en Beeldwerk van veelerlei koleuren, vercierd. 't Is vierkantig, gelijk alle d'andere Gebouwen, en heeft niet minder in den omvang als twee duizend geometriſche treden, 't geen een afgrijſelijke grootte voor een Huis is. Aan ieder zijde zijn twaalf Poorten, tegen over malkander geſteld; zulks dat men op twaalf onderſcheidentlijke plaatſen dwars door het Paleis heen kan zien. Behalven deze twaalf Poorten ſtaat'er een Portaal in 't midden van een onmaatige grootte, door het welk men ons zei dat wy binnen zouden treeden. *Paleis des Zons.*

Sermodas deed ons ſtilſtaan op 't gezicht van dit heerlijk Paleis, om ons de tijd te geeven van des zelfs ſchoonheid aan te merken. Alle d'Orders van de Bouwkonſt zijn daar wonderlijk wel in waargenomen; en dit Gebouw, hoe groot het ook zy, is over al zo prachtig en zo heerlijk, dat ik nooit iets gezien heb, 't geen'er by haalen kon. De naauwkeurige beſchrijving van dusdanig een Geſticht zou gantſche Boeken vervullen; en om zich hier waardiglijk van te kwijten, zou men Luiden moeten hebben, die de konſt volkomentlijk verſtonden. 'k Zal my derhalven, alzo ik mijn krachten

daar te gering toe ken, en om mijn Leezer niet te verveelen, vernoegen met alleenlijk te zeggen, dat'er van alle de beschrijvingen, die ik ooit heb gezien, niet een is, die mijn een zo groote verbeelding van een schoon Gebouw kan geeven, als het geen is, 't welk wy weezendlijk te *Sevarinde* zagen. Als wy dit prachtig Paleis lang genoeg bezichtigd hadden, deed men ons na het groot Portaal toe gaan, door een ry van gewapende Lieden, met blaauwe rokken gekleed, even gelijk te *Sporounde*. Men deed ons nochmaals eenige tijd stil staan, vlak voor dit groot Portaal, 't geen twee honderd en vier-en-en-veertig kopere of marmere Kolommen aan ieder zijde heeft, mitsgaders verscheidene Orders van Pilaaren daar boven op, doormengd met veelerlei Figuuren en Beelden. Door dit Portaal traden wy in een ruim Hof, omringd met Galderyen, steunende op zeer hooge en schoone marmere Pilaaren, die op verscheidene manieren gehouwen zijn. Wijders was alhier het ligchaam des Gebouws zo wel wit, als van buiten. Uit dit Hof deed men ons in een ander, gantsch van swart marmer, treeden, vercierd met verscheidene Figuuren, en schoon Lofwerk van veelerhande koleuren, in het ligchaam des Gestichts, 't geen hier ter plaatse, gelijk ik gezegt heb, van swart zeer blinkend en zeer wel-gepolijst marmer is, ingevoegd. In dit tweede Hof zagen wy ettelijke Mannen in de wapenen, gekleed met roode rokken, en op ryen gesteld, even gelijk d'eersten.

Uit dit swart Hof bracht men ons in een ander van marmer van verscheidene koleuren, vercierd met veele Pilaaren, en kopere Beelden, die verwonderlijk wel gemaakt, en van een ongemeene grootte waren. Thans deed men ons opklimmen langs een breede zeer wel-geschilderde en vergulde Trap; en men bracht ons in een groote en schoone Zaal, uit die in een andere noch schoonder, en eindelijk in een zeer lange Galdery, aan beide de zijden met zeer konstig-gewerkte Beeltenissen van Mannen en Vrouwen vercierd. Uit deze Galdery traden wy in een andere Zaal, en vervolgens noch in een andere, welkers Vloer met een kostelijke tapijt bedekt was. Hier deed men ons een wijl stil aan; waar na wy in een grooter en heerlijker Zaal traden, als alle de geenen, die wy gezien hadden. Men had'er reukwerk gebrand; en verscheidene speeltuigen maakten'er een zeer aangenaame overeenstemming. Wy stonden hier eeni-

eenige tijd, ons verwonderende over de schoonheid des plaats; waar na'er een Gordijn open getrokken wierd, hangende na het eind des Zaals toe, welke in een halve kring gemaakt was, gelijk de Kooren onzer Kerken: en hier zagen wy *Sevarminas*, zittende op een hooge yvoore Troon, met een groote Rok van goude Stof aan. Rondom zijn hoofd had hy een krans van Straalen, schitterende van Diamanten en andere kostelijke Steenen. Aan zijn zijden zag men twee ryen van Raadtsheeren, gekleed in 't purper, met een Sluyer van goude stof, die hen op de schouder hing. Zy zaten ten getale van twaalf aan ieder zijde des Troons; en onder hen zag men een andere ry van zes-en-dartig Persoonen, even eens gekleed, uitgezondert de goude Sluyer, in welkers plaats zy'er een van zilver hadden. Wy zagen deze prachtige Vergadering een tijd lang met een onuitdrukkelijke verwondering aan; tot dat twee Persoonen der geenen, die binnen het Afschutsel waren, 't geen aan den ingang van deze halve kring geplaatst was, tegen *Sermodas* kwamen zeggen; dat hy ons zou doen naderen. Wy traden dan drie treden voort, en deeden een diepe eerbiedigheid; waar na men ons noch drie treden voort deed gaan, en toen boogen wy ons tot d'aarde toe: en vervolgens tot op een maatelijke afstand by het Afschutsel gekomen zijnde, wierpen wy ons neer, en kusten de vloer tot drie maalen toe. Mijn Lieden lagen altemaal in order achter my, en *van de Nuits*, en *Maurits* aan mijn zijden. Even had men ons bevolen op te staan; wanneer *Sermodas*, gantsch tot aan het Afschutsel genaderd weezende, aan *Sevarminas* begon te verhaalen, alles wat ons wedervaaren was: en my vervolgens na hem toe doende komen, nam hy me by de hand, en zei aan den Onderkoning, dat ik den Bevelhebber der andere Vreemdelingen was. *Sevarminas* deed my hier op een teken met het hoofd, en liet my zeggen; dat ik en mijn Lieden welkom in de Staaten der Zon waren, en dat hy over ons voorgaande beleid zeer wel voldaan was; dat hy hoopte, dat wy altijd beter doen, en ons na de Wetten des Landts zouden voegen; dat wy als dan van zijn bescherming, van zijn genegentheid, en van de gunstige aanschouwingen hunnes glorieusen Konings, die alles ziet, en voor wien niets verborgen is, verzekerd konden weezen; dat hy ons ondertusschen vermaande, ons altijd na den raad van *Sermodas* te schikken, dien hy op nieuws belast had, een gantsch zonderlinge zorg voor ons te draagen.

Gehoor by Sevarminas, Onderkoning des Zons.

Hier na gaf hy ons oorlof, blijvende hy en zijn Raadtsheeren zo lang in hun Zetels zitten, tot dat wy uit de Zaal getreeden waren. Vervolgens bracht men ons door andere kamers, en door andere galderyen, als de geenen door dewelken wy in 't inkomen waren gegaan; en men deed ons uit dit onvergelijkelijk Paleis treeden door het Portaal, 't geen tegen over het geen ſtond, daar ik hier voor af geſprooken heb. Wy wierden ook door andere ſtraaten heen geleid, en kwamen eindelijk in de zelve order, als wy uitgegaan waren, weer t'huis.

Noch tien dagen bleeven wy in deze ſtaat, zonder iets te doen, als ons te vermaaken, en hier en daar wat te gaan wandelen, om de Stad en de zeldſaamheden der rondomleggende plaatſen te bezichtigen. Maar eindelijk nam *Sermodas* my, *van de Nuits*, *Deveze*, en *Maurits*, alleen, en zei ons; dat het, na een zo lange ruſt, tijd was dat wy en onze Lieden ons tot eenig werk begaven, om ons te bevrijden voor de gebreken, daar de ledigheid ons in zou konnen werpen; dat, indien wy zijn raad wilden volgen, wy alle ons Volk ondertaſten zouden, om te zien waar ieder toe bekwaam was; dat zijn zeggen geenſins en ſproot uit een nijdigheid van hen te zien leeven zonder iets te doen, noch uit eenige hoop van door hun arbeid winſt te zullen genieten (vermits alles ten voordeel van 't Gemeen, t geen hen voedde, gedyen moeſt) maar dat het geſchiedde tot hun nut en voordeel, en uit vrees dat hun ledigheid den Sevarambes, aan de welken de zelve door de Grond-wetten van den Staat verbooden was, tot een kwaad voorbeeld zoude verſtrekken.

Wy antwoordden hem terſtond; dat wy niets liever begeerden, als een iegelijk zijn bezigheid te hebben, en in alle dingen, gelijk als d'anderen, te doen; dat wy hem alleenlijk baden, onze onwetendheid door de vingeren te zien, tot dat wy beter van de Gewoonten en Wetten de Landts onderrecht zouden weezen; dat hy ons ondertuſſchen beveelen konde, 't geen hem beliefde, en dat wy hem in alles zouden trachten te gehoorzaamen. Wel aan, zeide hy, wy zullen u altemaal gebruiken, zonder u veel te vermoeyen, en zelfs zonder u van malkander te ſcheiden; en gy, uw Vrouwen, en uw Kinderen, zult, zo lang als 't u beliefd, onder de zelve beſtiering konnen blijven, daar gy tegenwoordig onder zijt. Hier op zich na my keerende, zeide hy my; dat ik mijn

Volk

Volk zo wel geregeerd had, dat het een onrechtvaardigheid zoude zijn, my mijn gezag te beneemen; en dat *Sevarminas*, om my daar in te bevestigen, my *Osmasionta* maakte, dat's te zeggen, Gouverneur van d'*Osmasie*, of het *vierkantig Gebouw*, daar wy in gehuisvest waren; en dat ik uit mijn Lieden zodanige Officiers verkiezen konde, als ik begeerde, om my in mijn nieuwe Regering behulpsaam te zijn. Hy voegde daar by; dat hy ons onderrechten zou van de Gewoonten en Wetten des Landts; en dat men ondertusschen bescheidentheidts genoeg zoude hebben, om de misslagen, welke wy door onwetendheid kwamen te begaan, te verschoonen; maar dat hy ons ried, op dat wy met grooter vernoeging in het Land konden leeven, en met al de wereld omgaan, de Taal te leeren, welke wy niet swaar zouden vinden, vermits ze zeer regelmatig was; dat hy ons ten dezen einde Meesters zoude beschikken, die ons alle dagen op zekere uuren lessen zouden geeven; en op dat wy meer tijdts mochten hebben om ons hier toe te benaarstigen, dat hy ons niet meer opleggen zou, als geduurende d'eerste jaaren zes uuren daags t'arbeiden, hoewel d'Inboorlingen gehouden waren alle dagen daar acht uuren mee te besteeden. Hy zei ons ook noch; dat'er veele Vierdagen in 't jaar waren, op de welken men Schouwspelen en Vermaakelijkheden had, die voor het Gemeen waren ingesteld, en dat derhalven den arbeid niet verdrietig zoude vallen, als vermengd zijnde met veele Vrolijkheden en aangenaame Spelen, welke 't ligchaam en den geest verpoosden en verkwikten.

Kapitein Siden word Osmasionta gemaakt.

Hier op ondertastten wy onze Lieden, en wy bevonden, dat'er eenigen bekwaam waren om tot verscheidene Ambachten, die zy in *Europa* geleerd hadden, gebruikt te worden. Alle d'anderen waren Zee-mannen, maar sterk en kloek genoeg om lasten te draagen, of het land te bouwen. Wy verwittigden hier *Sermodas* af, welke ons zei; dat men in 't kort de grondvesten van een nieuwe *Osmasie* zoude leggen, dicht by d'onze, en dat daar werk voor al ons Volk zou zijn; dat wy hen ondertusschen by twaalven zouden verdeelen, om een Hoofdman over ieder twaalf te stellen, die in den arbeid 't gezag over hen had; dat wy ook de binnen-zaaken zouden regelen, zonder ons te bekommeren met leefttocht, klederen, of gereedschap, 't geen tot ons werk noodzakelijk was, dewijl ons alles, na de maat dat wy 't van nooden hadden, gegeeven zoude worden.

En op dat wy alle dingen, volgens d'order, die in het Land bevestigd is, konden doen, gaf hy ons een voorschrift van de bestiering der andere *Osmasies*. Volgens dit voorschrift maakte ik *van de Nuits* en *Deveze* mijn Lieutenanten of *Derosmasientas*, en verdeelde alle d'anderen by twaalven, stellende over ieder twaalf een Hoofdman. Wat de Keuken, en d'andere Huis-bedieningen betreft, wy bekommerden ons daar niet mee; want dewijl wy de Taal en de Gewoonten niet en kenden, zouden wy daar niet mee te recht hebben konnen komen. *Sermodas* gaf ons derhalven hier een Sevaramber toe, *Farista* geheeten, die bestiering over de gantsche huishouding, en 't gebied over onze Slaaven had.

Als wy onze zaken aldus geschikt hadden, begon men eenige dagen daar na d'*Osmasie* te stichten, van de welke *Sermodas* ons had gesproken; en ik bracht'er al ons Volk voor d'eerste maal. Wy wierden'er ontfangen door den Bouwmeester, *Posterbas* genaamd, aan wien *Sermodas* ons beval. Deze gebruikte onze Lieden tot verscheidene Handwerken, gelijk als tot lasten te draagen, steenen te rollen, en andere diergelijke dingen; en alle dagen gingen zy daar op geregelde uuren aan arbeiden. Wat my belangt, ik ging'er niet, dan als ik wilde; maar ik zond'er alle dagen een van mijn Lieutenanten, welke daar bleef, om zijn Volk te zien arbeiden, en hen zijn orders te geeven: en gemeenlijk kwam ik'er zelf eens in de vijf dagen, om door mijn voorbeeld d'anderen aan te maanen tot wel te doen.

En zijn Volk aan't werk gesteld.

Ondertusschen wendde ik alle mijn iever aan om de Taal des Landts te leeren; en dewijl ik de zelve zeer licht vond, gelijk *Sermodas* ons gezeid had, kende ik binnen drie of vier maanden alle de gronden: en in een jaar tijdts wist ik mijn gedachten daar redelijk wel in uit te drukken. Verscheidene van onze Lieden leerdenze ook; maar de meesten deeden'er geen groote voortgangen in, hoewel z' 'er altemaal iets afleerden, om'er zich in de noodwendigste dingen des leevens af te bedienen. Wy hadden altemaal Vrouwen; en de meesten brachten Kinderen ter wereld. 't Wierd my toegestaan drie Vrouwen te hebben, en mijn Lieutenanten ieder twee.

Inmiddels als ik eens d'eerste swaarigheden van de Spraak te boven gekomen was, voorderde ik in weinig tijdts zeer veel; invoegen dat ik ze binnen drie jaaren by na zo goed sprak, als mijn moederlijk Taal: 't geen my zeer wel te pas kwam, om my in 't gezelschap der Sevaram-

rambes in te dringen, en der zelver Zeden en Gewoonten aan te merken. Zy hebben, zo wel als wy, gedrukte Boeken, hoewel z' 'er in zulk een overvloed niet zijn, als by ons: maar alle de geenen, die zy hebben, zijn in hun soort zeer goed; want anderſins dulden zy ze niet. Ik las'er eenigen van hun Wijſgeerte, Wiskonſt, Redenkonſt, Hiſtorien, en verſcheidene anderen: maar ik hield my inzonderheid aan het leezen der Hiſtorie van deze Volkeren, en van de beveſtiging van *Sevarias*, den eerſte Wetgever der *Stroukarambes*; want aldus wierden zy voor zijn komſt by hen genoemd. Ik benaerſtigde my ook tot de kennis van hun Wetten, Godsdienſt, en Gewoonten; waar van ik zo goed als 't my immers mogelijk zal weezen, de beſchrijving in 't vervolg van deze Hiſtorie zal doen, welke ik beginnen zal met die van *Savarias*, voor wiens komſt alle deze Volkeren woeſt en onbeſchaafd waren, gelijk noch op den huidigen dag alle hun gebuurige Zuiderlingen zijn, en zelfs geloof ik, alle de geenen van dit Vaſt-land. Men heeft veele dingen van dezen grooten Man geſchreeven, maar ik zal hier alleenlijk ſpreeken van die, welke de grootſte betrekking tot zijn beveſtiging hebben, of die 't beſt konnen toonen, door wat middelen hy tot die trap van wijſheid en deugd, daar hy alreedts voor zijn komſt in de Zuider-landen toegekomen was, geraakte. Ongetwijfeld hebben de rampen van zijn Huis, zijn lijdingen, en zijn Reizen, daar zeer veel toegeholpen: en men ziet zelden groote kenniſſen in de weetenſchap des wereldts by de geenen, die altijd t' huis op hun gemak geleefd, en nooit de ſtrafheden en d'ongeſtadigheid des Fortuins, en de booſheid der Menſchen, beproefd hebben. In de perſoon van *Sevarias* waren groote gaven van de Natuur; zijn opvoeding was uitſtekend, en zeer ongemeen by de Lieden van zijn Land; en zijn tegenſpoeden en Reizen hielpen niet weinig tot de kenniſſen van zijn geeſt; invoegen men zich niet behoefd te verwonderen, dat hy met alle deze voordeelen tot een zo hooge trap van wijsheid konde geraaken, en dat hy op het groot Tooneel, daar 't Geluk hem toe verheven had, zulke doorluchtige blijken daar af gegeeven heeft.

Gedrukte Boeken by de Sevarambes.

Wat de Stad *Sevarinde* belangt, welke zijn naam voert, men kan zeggen, dat het de ſchoonſte Stad des wereldts is, 't zy dat men 't oog ſlaat op haar gelegentheid, en de vruchtbaare Landtſdouwe die haar omringt, of dat men aanmerkt de ſchoonheid des Klimaats, en

de

de gezonde lucht, daar ze onder gelegen is, of eindelijk dat men ziet op d'order van haar Gebouwen, en de goede Regering, die daar onderhouden word.

Beschrijving van Sevarinde.

Zy is gelegen op een Eiland, 't geen by na dertig duizend ſchreden in den omvang heeft, en in 't midden van een zeer groote Vloed legt, in de welke verſcheidene andere Rivieren zich ontlaſten. Dit Eiland is omringd met een dikke Muur, invoegen dat het byna onmogelijk is, zonder de toelaating der Inwoonders, daar te landen, al had men het grootſte Leger des wereldts. 't Aardrijk is'er t' eenemaal vruchtbaar, en brengt een ongeloofelijke menigte van uitſtekende vruchten voort; en alle de Landeryen aan d'andere zijden des Vloedts zijn inſgelijks meer als twintig mijlen in 't rond van een verwonderlijke vruchtbaarheid. De Lucht is'er ongemeen gezond, en het Klimaat zeer ſchoon; want de Stad legt omtrent op 42 graaden van de Zuider breedte.

Zy is geſticht vlak in 't midden des Eilandts; haar gedaante is vierkantig; en zy behelſt alreedts, behalven haar Paleis, 't geen recht in 't midden ſtaat, twee honderd en zeven-en-ſeſtig *Oſmaſies*, of vierkantige Gebouwen, altemaal vol Inwoonders. Ieder dezer *Oſmaſies* is vier verdiepingen hoog, en heeft van vooren, en ook aan ieder zijde (want ze zijn t'eenemaal vierkantig) vijftig geometriſche treden, en begrijpt meer als duizend Perſoonen, die daar altemaal op hun gemak gehuiſveſt zijn. Zy hebben elk vier groote Poorten, ſtaande d'eenen tegen over d'anderen, en in 't midden een groote Plaats of Hof, met groente bezet. De Muuren zijn van een ſoort van marmer of witte ſteen, die zeer glad geſleepen kan worden.

In alle de Straaten, die zeer recht en breed zijn, ſtaan yzere Pilaaren, welke breede Balkons draagen, waar onder men heen gaat, zonder door de zon of regen overlaſtigd te worden. Op deze Balkons ziet men verſcheidene ſchoone Potten vol aarde, daar veelerhande Blommen en Spruiten in groeyen, welke gelijk zo veele Tuintjes voor de venſters maaken. Van binnen in d'*Oſmaſies*, rondom het Hof, zijn ook even zodanige Balkons en Tuintjes. Men ziet'er ook vlak in 't midden een Fontein met een ſchoone Water-ſprong. Dit water komt boven van 't dak, daar men 't van elders op leid, om het vuur in geval van nood te bluſchen; en hier van daan leid men 't door

ver-

verſcheidene buizen, welke men ten dezen einde hier en daar geplaatſt heeft, in de Baden, in de Keukens, in alle de Kamers, en ook eindelijk in de Fontein. Men waſcht de Straaten van de Stad, wanneer men wil; en men zou ze drie voeten diep onder water konnen zetten, indien men begeerde; 't welk men zelden op een hoog land ziet, gelijk als dit, en dat geen Maraſſen heeft. Boven op de daken der *Oſmaſies* kan men wandelen, en 'er ook 't water rondom laaten loopen. In de groote hetten des zomers ſpant men Zeilen over de Straaten, ter hoogte van de daken der Huizen, 't geen de zelven koel maakt, en 'er de ſtraalen van de Zon t' eenemaal buiten ſluit; invoegen dat men'er byna door de hette niet overlaſtigd word. 't Zelve doet men ook van binnen in d'*Oſmaſies*; en ten dezen einde zijn'er Katerollen tegen de muuren aan gemaakt, door de welken men de touwen heen ſteekt daar de Zeilen aan vaſt zijn; en aldus heiſt men ze zo hoog op, als men wil, om de ſtraalen der Zon te beletten tegen de muuren te ſchijnen, waar door de hette onverdraagelijk zoude weezen. Alle deze dingen veroorzaaken, dat, hoewel de zomer in het gantſche Land zeer heet zy, de zelve echter te *Sevarinde* niet laſtig is; en ik kan zeggen, dat ik nooit zomer op eenige plaats van *Europa* doorgebracht heb, daar ze my minder laſtig viel, als in deze Stad, alwaar men over al water, ſchaduw, blommen, en groente ziet.

De voornaamſte ſieraaden van de Stad zijn het Paleis, de Tempel van de Zon, het Schouwburg, en de Water-bak die aan 't eind des Eilandts is; maar dewijl ze t'eenemaal met ſterke muuren is omvangen, zou men ze lichtelijk voor een Stad neemen.

Gelijk *Sevarinde* in 't midden dezes Eilandts gelegen is, legt ook dit Eiland byna in 't midden der Landen, welke aan de Natie toebehooren; want zy hebben dit voor een vaſte regel, dat ze zich niet en verſpreiden, als allengskens rondom de Hoofd ſtad, na de maat datze aangroeyen. 't Is waar, als men rekent van de Zee af tot de laatſte *Oſmaſies* toe, beneden *Sevarinde* langs de Rivier heen, dat het een ſtreek van byna honderd en vijftig mijlen is; en 't meeſte deel van dit Land word door de Sevarambes op een linie bewoond: maar als men nu twintig mijlen aan ieder zijde des Eilandts dwars neemt, ziet men niet als naare Boſſchen, bewoond door Leeuwen, Tijgers, *Erglanten*, Harten, *Bandelis*, en andere wilde Beeſten. Doch deze Boſſchen behooren den Sevarembes toe,

byna vijftig mijlen ver aan ieder zijde van hun Hoofd-ſtad, en noch verder langs de River na de Zee toe; en men heeft van *Sporoundo* af tot *Sevaragoundo* toe, 't geen d'eerſte Stad van *Sevarambe* is, wel veertig mijlen. Al het land aan geene zijde der Bergen, op den oever des Oceaans, daar eertijdts de *Preſtarambes* woonden, is niet bewoond als tot aan d'Eilandtjes van het Meir, daar *Maurits* en zijn Makkers gevangen wierden; en noch is dat maar op de weg van *Sporounde* na *Sevarinde*: want *Sevarias* alle deze Volkeren, welke in de Boſſchen verſpreid waren, alwaar zy van de jacht, wilde vruchten, eenige moeskruiden, en diergelijke dingen leefden, by malkander getrokken, en hen het land op de wijs der Europiſche en andere Natien hebbende leeren bouwen, hadden zy zo veel plaats niet van nooden, vermits een wel gebouwd gemet hen meer vruchten voortbracht, als vijftig op hun manier gebouwde gemeten. Zy ſlooten zich dan in 't begin rondom *Sevarinde*; en van daar hebben zy zich allengskens byna twintig mijlen ver in 't rond op de kuſten des Riviers verſpreid, en bykans dartig beneden de Stad aan de zijde van de Zuid-zee, daar ze liever woonen, als op andere plaatſen, ter oorzaak van het gemak des Vloedts, en der andere Rivieren, die zich daar in ontlaſten. Zy maaken dikwils nieuwe Colonien, want ze vermenigvuldigen dapper: en daar zijn alreedts in alle hun Landen by de vijf duizend *Oſmaſies*, ſtaande in Steden, of in Vlekken, of op verſcheidene plaatſen des Landts verſpreid, hier drie, daar twee; en zelfs ziet men 'er ook gantſch alleen.

Iever en arbeid aanbeid der Sevarambes.

Alle de gebouwde Landeryen zijn daar, gelijk ik alreedts gezegt heb, van een groote voortbrenging, 't zy ter oorzaak van hun natuurlijke vruchtbaarheid, of door den iever der Inwooners, welke niets onnuts rondom hun woonplaatſen mogen veelen, en die noch moeite noch arbeid ſpaaren, om zelfs d'allerdorſte plaatſen vruchtbaar te maaken, en inzonderheid omtrent *Sevarinde*. Ten dezen einde hebben zy verſcheiden Kanaalen of Grachten dwars door hun Vlakten heen geleid, om de dorre plaatſen overal te bevochtigen, en weer anderen om de moraſachtige Landen droog te maaken. Dicht by *Sevarinde* zijn twee plaatſen, waar in de werkingen van hun arbeid en iever op een aangename wijs uitblinken.

d'Eene is drie duiſend ſchreden boven de Stad, en op het zelve Ei-

Eiland; alwaar men zeer ſchoone Weiden, en Laanen van zeer dichte Boomen ziet.

Voor de komſt van *Sevarias* was deze nu zo ſchoone plaats niet anders als een ſlijkachtig en ſtinkend Maras, 't geen niet als Riet voortbracht; maar door het middel der Grachten, welke zy daar gegraaven hebben, en de groote menigte van Aarde, die zy'er hebben gebracht, hebben zy'er zeer vruchtbaare en aangenaame Landeryen af gemaakt.

d'Andere plaats is over de Vloed, aan de Weſt-zijde, zes of zeven duizend ſchreden van de Stad af. Eertijdts was dit een groote zandige Vlakte, daar gantſch niets groeide; maar door het middel der Rivieren, welke zy met Grachten daar geleid hebben, en door de vinding van het zand te meſten, en in goede aarde te veranderen, hebben zy van deze Vlakte een der ſchoonſte en vruchtbaarſte plaatſen des wereldts gemaakt. En 't geen het verwonderlijkſt is, is dat dit zand, aldus gemeſt, door de middelen daar ze zich by na zonder eenige moeite afdienen, in plaats van door de veelvoudige inzamelingen magerder te worden, geſtadig vetter en vruchtbaarder word. In ons *Europa* is een oneindige menigte van zandige Landeryen, die nergens toe dienen, welke men zeer vruchtbaar en nut zoude konnen maaken, indien deze konſt daar bekend was. Ik vond ze zo wonderlijk, dat ik niet geruſt was, eer ik'er 't geheim af te weeten was gekomen; 't welk my, zo haaſt ik de taal des Landts had geleerd, niet zeer moeyelijk viel: vermits de Sevarambes, die door geen byzondere gierigheid beheerſcht worden, en die niet rijk en zijn als met den Staat, van diergelijke dingen geen geheimeniſſen maaken. 'k Hoop deze kunſt in *Europa* bekend te maaken, indien ik'er ooit weer kom, en dat ik'er Luiden vind, die redelijk en machtig genoeg zijn om duſdanige werken te willen onderneemen, waar van de koſten niet onmatig groot, en de voordeelen zeer aanzienlijk voor 't Gemeen en voor de Particulieren zijn.

Na dat ik een korte beſchrijving van de Stad *Sevarinde* heb gedaan, gelijk ze zich aan ons op onze komſt vertoonde, dunkt het my tijd te weezen, om van de Wetten en Zeden der Seva-

rambes te ſpreeken ; ten welken einde ik een aanvang zal maaken met het leeven van *Sevarias* , en dat zijner Navolgers , 't geen ik de gelegentheid heb gehad van geduurende ettelijke jaaren , die ik te *Sevarinde* gewoond heb , menigmaalen te leezen , en de voornaamſte dingen daar in aan te merken.

Einde des Eerſte Deels.

HISTORIE
DER
SEVARAMBES,
Volkeren die een Gedeelte van het darde Vast-land bewoonen, gemeenlijk
ZUID-LAND
genaamd;

Behelzende een naauwkeurig verhaal van de Regering, Zeden, Godtsdienst, en Taal, dezer tot noch toe aan de Volkeren van Europa onbekende Natie.

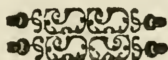
TWEEDE DEEL.

Uit het Fransch in het Nederduitsch gebracht

Door

G. v. BROEKHUIZEN.

Vercierd met veele uitsteekende Kopere Figuuren.

t'AMSTERDAM,
By *Timotheus ten Hoorn*, Boekverkooper in de Nes, by de Brakke Grond. 1682.

HISTORIE
Der
SEVARAMBES.
TWEEDE DEEL.

HISTORIE
Van
SEVARIAS',

Wetgeever der Sevarambes, den eerste Onderkoning van de Zon; mitsgaders die zyner Navolgers.

'k ZOu al te lang zyn, indien ik hier alles verhaalde, 't geen men geschreeven heeft wegens het leeven van dezen grooten Man, welkers wijs beleid en verwonderlijke daaden de stof tot verscheidene Boeken beschikt hebben. 'k Meen, dat het genoeg zal weezen d'aanmerkelijkste plaatsen, en die de weezendlijkste zijn aan de Historie van deze gelukkige Natie, welke al haar geluk aan den iever en de voorzichtigheid van dezen onvergelijken Wetgeever verschuldigd geloofd te zijn, daar uit te kiezen. Hy was een Persiaan van geboorte, en van een zeer oude stam; dewijl hy afdaalde van de *Parsis*, waar van men noch verscheidene geslachten in *Persien* ziet, en die men door deze naam onderscheid van de Tartars, welke dit Koningrijk, 't geen zulk een reeks van jaaren gestaan heeft, vermeesterd hebben. Deze *Parsis*, die de rechte Oorspronkelijken des Landts zijn, hebben van hun Voorouders verscheidene gewoonten behouden, en onder anderen die van de Zon en het Vuur aan te bidden. Zy hebben 't Geloof van *Mahomet* nooit omhelst, gelijk den *Sophi*, en zijn andere Onderzaaten;

Geboorte-plaats en afkomst van Sevaris.

in-

invoegen dat, dewijl *Sevarias* een *Parsis* gebooren was, hy van zijn tederste jeugd af in de Godsdienst zijner Vaderen opgebracht wierd. Hy heette in zijn Land *Sevaris Ambarces*, en was d'oudste Zoon van een Heer, *Alestan Hosser Ambarces* genaamd, welke onder die van zijn Godsdienst Groot-priester van de Zon was. Zijn geboorte- en woon-plaats was niet ver afgewijderd van dit gedeelte van *Persien*, 't geen zich langs de Perzische Golf strekt. Zijn geslacht had zich daar met luister gehouden, geduurende alle d'oorlogen, in spijt van de vervolgingen der overwinnende Tartars, tot de tijd toe van dezen *Alestan*, wanneer het zelve door de boosheid der machtige Vyanden, die de nijd hem verwekt had, veel van haar oude glans verloor.

Tijd-rekening der Sevarambes.

De Sevarambes rekenen de tijd by *Dirnemis*, 't geen een tijd is van zeven Zonne-omloopen; en volgens hun rekening, indien men de zelve met d'onze wil overeenbrengen, wierd *Savarias* gebooren in het jaar der genade 1595. en twee-en-dartig jaaren daar na kwam hy voor d'eerste maal in de *Zuider Landen*, dat 's te zeggen, in den jaare 1627. van welk jaar deze Volkeren hun voornaamste tijd-rekening aanvangen.

Geduurende de zes eerste jaaren van zijn ouderdom wierd *Sevarias*, volgens de Zeden en Gewoonten zijner Natie, by de Vrouwen van zijns Vaders Paleis opgebracht: maar *Alestan*, die een Man van verstand, en zeer gaauw in de Starre-konst en alle d'andere Weetenschappen was, welke by de *Parsis* aangenomen zijn, in dit Kind alle de merktekenen van een ongemeene inborst bespeurd hebbende; dat het alles opmerkte, en dat het by na alles, 't geen het anderen zag doen, na wilde bootsen; en zelfs dat het zulks met een veel beter gevolg deed, als men in een zo tedere jeugd zou hebben konnen verhoopen, nam een besluit van zijn geest zorgvuldig te kweeken, en aan deze Zoon een opvoeding te geeven, overeenkomende met het uitstekend vernuft, 't geen hy alreedts deed blijken. Hy versterkte zich te lichter in dit voorneemen, dewijl hy door middel van een zijner Slaaven, *Giovanni* genaamd, die een deugdsaam, getrouw, en verstandig Man was, de gelegentheid had om het uit te voeren.

Dezen *Giovanni* was van geboorte een Italiaan, en van Godsdienst een Kristen; en hy had *Alestan* al drie of vier jaaren gediend,

eer hy 't beleid van zijn Zoon aan hem vertrouwde. Eenige tyd te vooren was hy door de Zee-roovers genomen geworden, en vervolgens door eenige Kooplieden gekocht, die hem eindelyk aan den Groot-priester van de Zon verkochten. Hy was van natuure verstandig en deugdsaam; en gelijk men hem van zijn jonge jaaren af in de letteren had opgetrokken, had hy daar, eer zijn ongeluk hem zijn vryheid deed verliezen, een meer als maatelijke weetenschap in verkreegen. Zijn eerste Meesters, welke onverstandige en domme Menschen waren, gaven geen acht op zyn goede hoedanigheden: maar *Alestan*, die, gelijk ik alreedts gezegt heb, een wijs Man was, kende wel haast de verdienste van zijn Slaaf, en handelde hem zo zacht en beleefd, dat hy hem verplichtte door een krachtige genegentheid de dienst van een zo goeden Meester te stellen boven de vryheid, welke hy hem menigmaalen had aangebooden, hoewel hy hem gaarne in zijn huis wilde houden, om hem 't beleid van zijn Zoon te geeven. Als *Sevarias* dan in het zevende jaar van zijn ouderdom was getreeden, nam *Giovanni* de zorg van zijn opvoeding; en *Alestan*, na hem alle de macht gegeeven te hebben, welke een Gouverneur hebben moet, beval hem niet alleen, zijn Zoon in de Weetenschappen en Konsten, maar ook in de Deugd, zonder de welken de lichten des geests niet als schitterende gebreken zijn, t' onderwijzen. Hy hield hem voor oogen, hoe heuschelijk hy hem altijd gehandeld, en wat byzondere blijken hy hem dikwils van zijn achting en genegentheid had gegeeven. Eindelijk zei hy hem; dat hy, tot het uiterste teken van deze achting, en het vertrouwen 't geen hy op hem had, 't kostelijkst van alle zijn goederen, 't geen zijn Zoon was, aan zijn wijs beleid beval. *Giovanni* ontfing met een diepe eerbiedigheid deze voordeelige getuygenissen van zijns Meesters goedheid, en beieverde zich zodanig tot de dienst en opvoeding van den jongen *Sevaris*, dat hy hem binnen weinig jaaren in de studie der letteren, en in d'oeffeningen des ligchaams, maar inzonderheid in d'oeffening des deugdts, groote voortgangen deed doen. 't Is waar, dat hy een wel gesteld onderwerp vond; want behalven de natuurlijke zoetheid, en d'eerlijke neiging, die in dezen jongen Prins was, zag hy wel haast een leevende en doordringende geest, vergezelschapt van een zeer gelukkige geheugenis, 't geen zelden in een zelve persoon gevonden word, in hem uitblinken. Deze schoo-

ne gesteldheden wist hy zo wel te kweeken, dat *Sevaris* ter ouderdom van zestien jaaren d'Italiaansche Taal volmaaktelijk kende, de Latynsche en Griekfche redelijk wel verstond, en in alle deze Taalen de Schrijvers, die de meeste dienst konden doen om zijn geest te beschaaven, en hem in de liefde van de gerechtigheid en wijsheid te versterken, geleezen had. Behalven deze braave hoedanigheden des ziels, had hy alle de gedeelten des ligchaams van zodanig een maakfel, als ze gewenscht konnen worden. Hy was wel gemaakt van persoon, ryzig van gestalte, schoon van aanzicht, en vriendelijk en majestueus van gelaat; 't geen hem van alle de geenen, die hem aanzagen, te gelijk bemind en geacht deed worden. Hy had een vaste gezondheid, en een sterk en kloek ligchaam, vol van krachten en radheid; 't welk hem in alle d'oeffeningen, die men hem leeren deed, een volmaakte behendigheid deed verkrygen.

Hoedanigheden van Sevaris.

Zo veele uitmuntende hoedanigheden maakten hem de liefde zijner Bloedverwanten, de verwondering en hoop der *Parsis*, en een onderwerp van nijd voor de Vyanden van zijn Huis: want de lange voorspoed zijns Geslachts had tegen zijn Vader veele nijdigen verwekt, en zou'er hem noch veel meer verwekt hebben; indien *Alestan* door zijn behendigheid niet duizend kwaade aanslagen, welke de geenen, die jaloursch van zijn geluk waren, tegen hem hadden gemaakt, in hun geboorte gesmoord had. Maar hoe wijs en gematigd hy was, kon hy echter niet beletten, dat een Heer van zijn gebuuren, onder den dekmantel van eenige belangen die zy te saamen te schiften hadden, hem veel overlasts deed. En gelijk hun haat door nieuwe onderwerpen dagelijks aangroeide, deeden zy malkander eindelijk een openbaaren oorlog aan: en den Vyand van *Alestan* lei verscheidene lagen, om hem te dooden; maar niet een van allen gelukte.

Lagen tegen Alestan gelegt.

Deze kwaade gevolgen beletteden hem echter niet nieuwe lagen te leggen; tot zo ver, dat hy zelf in persoon, vergezelschapt van een groot getal gewapende Lieden, *Alestan* en zijn Zoon in een Bosch, daar zy op de jacht zouden gaan, ging verwachten.

By geluk had zich ook een Parsisch Heer van hun vrienden derwaarts vervoegd, hoewel hy'er niet genoodigd was; en gelijk hy veel Volks met zich had genomen, versterkte hy de party van *Alestan* niet

niet weinig, die anderſins groot gevaar geloopen zoude hebben van door het getal zijner Vyanden onderdrukt te worden. Een uur na dat hy in het Boſch was gekomen, miſten zy niet zich op hem en de zijnen te werpen; doch zy meenden hem daar zo wel niet vergezelſchapt te vinden. Niettemin gelijk zy noch ſterker in getal waren, en dat zy zich van langerhand daar toe bereid hadden, brachten zy terſtond *Aleſtans* Volk in wanorder; en ongetwijfeld zou 't er veel arger afgeloopen hebben, indien den jongen *Sevaris*, verzeld van zijn Gouverneur en twee zijner Dienaars, ziende het baarblijkelijk gevaar daar zijn Vader in was, niet met een heldachtige moed en een ongemeen geluk zijn paard in 't midden zijner Vyanden gedreeven, en met zijn eigen hand hun Opperhoofd 't leeven had benomen. De dood van dezen Heer, en de dapperheid van deze jonge Prins, wierpen de verbaaſdheid en ſchrik onder de Moorders; invoegen dat *Aleſtan*, zijn Volk metter haaſt weer by een verzameld hebbende, om zijn Zoon te hulp te komen, niet veel moeite had met door zijn Vyanden heen te breeken, en de geenen, die zijn rechtvaardige verbolgendheid ontkomen konden, op de vlucht te dryven.

Sevaris behoud zijn vader 't leven.

Maar de blijdſchap, die hem deze overwinning baarde, duurde niet lang. Zy veranderde wel haaſt in droefheid, wanneer hy d'ongelukken overdacht, daar de zelve hem en zijn Huis in zou konnen ſtorten. Zyn Vyand was wel dood; maar de Vyandſchap was daarom niet uitgebluſcht. Hy had machtige Vrienden in het Hof van den *Sophi*, en in het Land zelve, gelaaten; welke na alle ſchijn hun uiterſte vlijt zouden aanwenden, om hem en zijn Zoon van kant te helpen. Zy waren altemaal Mahometaanen, en by gevolg zeer bekwaam om een Prins, die niet aanzienlijk was als in een vervolgde Godsdienſt, en by een Natie, welke aan de wet van een wreede Overwinnaar was onderworpen, 't onderdrukken.

Alle deze overdenkingen, en inzonderheid de vrees van zijn Zoon, welke hy meer als zijn leeven beminde, te zien ſneuvelen, deeden hem het beſluit neemen van hem weg te ſtuuren, om hem aan de wraakzucht zijner Vyanden t' ontrukken. Hy deed derhalven zonder veel tijdts te verliezen, *Sevaris* en *Giovanni* in zijn kabinet komen; en na hen de beklaagelijke ſtaat zijner zaaken, en 't gevaar daar zy door gedreigd wierden, krachtig voorgehouden te hebben, zei hy tegen *Giovanni*: dat, gelijk zijn Zoon van hem zijn opvoe-

Q 2 ding

ding had geboten, en dat den zelve gehouden was hem, na zijn Vader, aan te zien gelijk den geen, aan wien hy de meeste eerbiedigheid en erkentenis schuldig was, hy ook van hem meer genegentheidts en getrouwheidts, als van iemand anders, verwachten konde; dat hy sedert dartien of veertien jaaren, welke hy in zijn huis had geweest, zo klaare blijken van zijn genegentheid en voorzichtigheid gegeeven had, dat men tegen de reden en billijkheid zondigen zoude, indien men niet een volkomen vertrouwen op hem stelde; dat, gelijk hy tot daar toe 't beleid van zijn Zoon had gehad, het billijk was, dat hy noch geduurende het overige van zijn jeugd de zorg over zijn persoon behield; en eindelijk, dat de banden, die hen aan malkander bonden, zo sterk waren, dat niets de zelven behoorde te verbreeken, noch zelfs los te maaken.

Aanspraak van Alestan aan Sevaris en Giovanni.

Gy hebt, vervolgde hy, *getrouwe* Giovanni, *tot hier toe deze jonge plant gekweekt; maar gy hebt nog niets gedaan, indien gy, wanneer ze vruchten begint te draagen, en onze hoop te vervullen, de zelve niet en red uit het gevaar, 't geen haar dreigt. Ik stel ze u derhalven weer in handen, gelijk als een heilig pand, daar ik u rekenschap af vorderen zal; en 't geen ik u bezweer zo waardig als uw oogen te houden. Vlied deze rampzalige plaatsen, daar d' ongerechtigheid d'onnozelheid onderdrukt, en brengt mijn Zoon in alle de Landen van Asia en Europa, daar hy in zekerheid zal konnen leeven, en de verkeering der eerlijke Lieden genieten. 'k Heb last gegeeven tot alles, 't welk tot uw reis noodzakelijk is; en niets verwacht ik met grooter ongeduld, als d'uur van uw vertrek.*

Deze onvoorziene redenen verbaasden den jongen *Sevaris* geweldig, welke zijn Vader niet verlaaten wilde, en alle de gevaaren en rampen, daar d'ongelukken van zijn lot hem in zouden konnen storten, met hem begeerde te deelen; maar zijn gebeden waren vruchteloos: *Alestan* wilde gehoorzaamd zijn, en zijn Zoon voor de storm, die hem dreigde, in veiligheid stellen.

Sevaris neemt met zijn Gouverneur de vlucht.

Zy vertrokken dan heimelijk, hy en zijn Gouverneur, neemende maar een persoon met zich, om hen in hun vlucht te dienen; en zy waren alreedts door verscheidene Provincien getrokken, eer hun Vyanden iets van hun vlucht wisten.

Ale-

Aleſtan ondertuſſchen order op zijn huis-zaaken geſteld hebbende, verliet zijn Land voor eenige tijd, en hield zich zo lang verborgen, tot dat zijn Vyanden hun verwoedheid door 't verdelgen van zijn huis, en van alles 't geen hy niet had konnen bergen, verzaad hadden. Eindelijk, na drie jaaren ballingſchaps, maakte hy een verdrag met hen; en hy wierd voor een ſomme geldts in de bezitting zijner goederen en waardigheden herſteld. Thans wendde hy alle zijn gedachten na zijn Zoon, en deed hem door een getrouwe Bode aan het Hof van den Grooten Heer zoeken, alwaar hy, na een goed gedeelte van *Aſia* doorreiſd te hebben, zijn verblijf had genomen: maar wanneer dezen Bode daar was gekomen, zeiden hem de geenen, aan de welken men hem belaſt had zich te richten; dat *Sevaris* met zijn Volk vertrokken was, om *Europa* te gaan bezichtigen; en dat men ſedert zes maanden, dat 's te zeggen, ſedert hun vertrek van daar, geen tijding van hen had gehad. Na dit antwoord beſloot den Bode, ziende dat hy hem in *Aſia* niet vinden konde, na *Europa* te reizen, en hem daar te zoeken, inzonderheid te *Venetien*; vermits deze Stad het Vaderland van *Giovanni* was. Hy nam derhalven zijn weg na *Italien*, en vernam overal met een ongemeene iever na de Perſoonen, die hy zocht. Maar na een lange en vruchtelooze zoeking was hy eindelijk genoodzaakt weer na Perſien te keeren, en aan zijn Meeſter 't kwaad gevolg van zijn reis bekend te maaken.

Deze verdrietige tijding trefte *Aleſtan* zeer gevoelig: hy beeldde zich in, dat zijn Zoon dood was; en hy ſtelde daar zulk een droefheid over, dat hy drie maanden na de wederkomſt van den Bode van enkel hertſeer kwam te ſterven, laatende zijn goederen en waardigheden aan zijn tweede Zoon, die vier jaaren jonger was als *Sevaris*. *Aleſtan ſterſt.*

Laat ons nu weder tot dezen jongen Heer keeren, welke de Godlijke Voorzienigheid bewaard had tot de groote zaaken, daar hy vervolgens het werktuig af was, en dien zy ten dezen einde uit een ontallijke menigte van gevaaren had gered. Hy had het Hof van den Grooten Heer verlaaten, om *Italien* te gaan bezichtigen, en was op een Schip, met Waaren voor *Venetien* gelaaden, welke Stad de geboorte-plaats van *Giovanni*, zijn Gouverneur was, gelijk ik hier voor gezegt heb, getreeden. Zy waren ongelukkig genoeg om door

Zee-roovers genomen te worden, welke hun buit komende te deelen, hen van malkander scheidden, onaangezien de gebeden, en de beloften, die zy hen deeden van een aanzienlijk losgeld, indien zy hen zo lang by malkander wilden laaten, tot dat zy de middelen hadden gevonden om hen te voldoen: *Giovanni* wierd weer in *Asia* gebracht, en *Sevaris* na *Napels* gezonden, om aan een Koopman, die deel had in de Pryzen, welken deze Rovers maakten, gegeeven te worden. Niet lang had hy by dezen Koopman gewoond, of zijn verdiensten wierden gemerkt door een Heer van staat, die hem kocht, om hem aan een jong Siciliaansch Edelman te geeven, welke in 't kort na zijn Land stond te keeren. Dezen Heer liet zich zeer veel gelegen zijn aan d'opvoeding van dezen jongen Edeling, vermits hy zijn nabestaande Bloedverwant was, en dat hy noch Vader noch Moeder had. Hy had zelf *Sevaris* in de Weetenschappen en in de Taalen ondertast, en by die gelegentheid bespeurd, dat hy, boven een ongemeen verstand voor een persoon van zijn jaaren, een doorluchtige geest en een onvergelijkelijk oordeel had. Deze schoone hoedanigheden verkreegen hem d'achting en genegentheid van den Napelsche Heer, die edelmoedig genoeg was om hem niet aan zijn jonge Neef te geeven, als op voorwaarde dat hy hem na drie jaaren diensts zijn vryheid zoude schenken. *Sevaris* vertrok dan met zijn nieuwe Meester na *Sicilien*, dien hy geduurende de tijd van byna twee jaaren met een groote iever en getrouwheid diende; en ongetwijfeld zou hy tot de voorgeschreevene tijd daar in vervolgd hebben, indien de boosheid van een Vrouw, welke hy versmaad had, hem geen kwaade zaaken, die hem bykans 't leeven kostten, en daar hy zich niet zonder groote moeite uit konde redden, op den hals had gehaald.

Sevaris en Giovanni werden door Zee-roovers genomen, en van malkander gescheiden.

Sevaris gaat met zijn Meester na Sicilien,

Zy had hem valschelijk by haar Man beschuldigd van na haar eer gestaan te hebben; welke de klachten van zijn Vrouw geloovende, zich over dit ongelijk wreeken wilde: maar na veele vervolgingen en moeyelijkheden, die men *Sevaris* deed lijden, kwam zijn onnozelheid echter eindelijk over de boosheid zijner Vyanden te zegenpraalen, en bleek zo klaar, dat hen niets overig bleef als de schande van een Vreemdeling, die ver van zijn Vaderland, en van Maagen en Vrienden ontbloot was, te hebben willen onderdrukken. Niettemin, hoe onnozel hy ook was, zou hy zich niet lichtelijk uit de zaak

word valschelijk beschuldigd,

zaak gered hebben, indien den Heer, die hem gekocht had, 't ongelijk en de vervolging die men hem deed, komende te weeten, niet voor hem gesproken, en hem zijn vrydom had doen verkrijgen, zelfs meer als een jaar eer als men gehouden was hem die te geeven: en om zijn goedheid tot de hoogste top te voeren, voegde hy noch vergeldingen en geschenken by deze weldaad, op dat hy, zonder iemand lastig te vallen, weer in zijn Vaderland konde komen. *en vervolgens in vryheid gesteld.*

Deze jonge Vrygemaakte *Sicilien* aldus verlaaten hebbende, trok, zo haast als 't hem mogelijk was, na *Italien*, en vervolgens recht na *Venetien*, hoopende daar tyding van zijn Gouverneur te verstaan; maar alle zijn moeite was vruchteloos. Van daar doorreisde hy byna gantsch *Italien*, en zag'er, 't geen'er toenmaals 't aanmerkelijkst was: waar na hy weer na 't Hof van den Grooten Heer keerde, daar hy vrienden en geld gelaaten had.

Hier verstond hy, dat zyn waarde *Giovanni* Slaaf in *Egipten* was; 't geen hem verplichte zich met alle mogelijke naarstigheid derwaarts te vervoegen, om hem uit zijn slaaverny te verlossen, en wyders gezamentlijk weer na *Persien* te gaan. Hy kocht dan zijn vrydom, en had meer geluks in deze Reis, als hy in de voorgaande had gehad; maar het eind was droevig: want hy was niet zo haast ter plaatse gekomen daar hy tijding van zijn Vader kon verneemen, of hy kreeg die van zijn dood. Dit ongehoopt afsterven veroorzaakte hem een uitsteekende droefheid, en deed hem een besluit neemen van noch in lange tijd niet weer na zijn huis te keeren. Hy zei dan tegen *Giovanni*; dat, na *Griekenland*, *Italien*, en 't meeste gedeelte van *Asia* aan de Westzijde gezien te hebben, hy ook het Oosterlijk *Asia* bezichtigen, en tot in d'*Indiën* toe trekken wilde; dat hy hem ten dezen einde bad, na zijn Broeder te gaan, om zijn voorneemen aan den zelve bekend te maaken, en van hem te trekken, 't geen tot de Reis noodzakelijk was. *Giovanni* volbracht zijn last; en weer by hem gekomen zijnde in een Stad, welke zy te samen bestemd hadden, trokken zy na d'*Indiën*; van daar na d'Eilanden van *Japon*; en eindelijk na 't Koningrijk *China*. Zy hadden in alle deze Landen verscheidene gevallen, in de welken *Sevaris* gelegentheid had om zijn deugd t' oeffenen, en waar door hy deze groote wijsheid verkreeg, daar men noch ten huidigen dage d'uitwerkingen by de Sevarambes af ziet. Hy was zo lang met zijn Oostersche Reizen bezig, als hy met zijn Wester- *Hy verlost Giovanni.* *Zy trekken samen na d'Oosterlyke Deelen van Asia.*

ſchen had geweeſt. Thans begaf hy zich na zijn Vaderland, daar hy geduurende het overige van zijn leeven van alle zijn moeyelijkheden hoopte te ruſten; niet weetende, dat den Hemel hem verkoozen had tot de groote dingen, die zy hem vervolgens deed onderneemen en uitvoeren. Maar zy had hem met zo veele ſchoone hoedanigheden niet doen gebooren worden, noch zijn gemoed door zo veele proeven en tegenſpoeden bereid, als om hem den Autheur der rechtvaardigſte Wetten, die ooit gemaakt zijn geworden, en het werktuig van het geluk des gelukkigſte Volks des Wereldts te maaken.

Sevaris word Groot-prieſter van de Zon.

Als nu *Sevaris* weer in zijn Vaderland was gekomen, trad hy niet alleenlijk in de bezitting van zijns Vaders goederen, maar hy wierd ook tot de bediening van Groot-prieſter des Zons, die erffelijk aan zijn huis was, en die zijn Broeder geduurende zijn afweezen niet waargenomen had, als om ze hem op zijn wederkomſt over te geeven, aangenomen. Deze bediening nu de doorluchtigſte zijnde, welke toenmaals onder de Parſis was, deed ze de geenen, die dezelve oeffenden, als Souvereinen of Opperheerſchers geacht worden; en hun gezag was des te beter beveſtigd, dewijl het Volk zich vrywillig en gaarne daar aan onderwierp, en zelfs geloofde door de Godsdienſt daar toe verbonden te zijn. En gelijk de groote Ampten niet alleenlijk de geenen vereeren, welke de zelven bedienen, maar dat z' 'er ook zelf een nieuwe luiſter door ontfangen, als 't Mannen van verdienſte zijn, bracht *Sevaris*, die 'er uitſteekend af voorzien was, zijn Prieſterſchap tot een gantſch byzondere trap van glorie en heerlijkheid. Zijn braave Opvoeding, zijn lange Reizen, en zijn geleedene Tegenſpoeden, hadden de natuurlijke lichten van zijn geeſt zeer veel vermeerderd, en gaven hem voordeelen, welke den Ooſterlingen weinig gemeen zijn. Alle deze groote voordeelen gevoegd by d'edelheid van zijn afkomſt, by de luiſter van zijn waardigheden, en by de grootheid van zijn geluk, verkreegen hem ook wel haaſt onder de Parſis een naam van voorzichtigheid en wijsheid, die hem ver boven alle de geenen, welke voor hem gegaan waren, geacht deed worden. Men kwam hem van alle kanten raad vragen over de verwardſte zaaken: en hy velde zo wijze en billijke oordeelen, dat 'er al de wereld over voldaan was.

Twee

Twee of drie jaaren na zijn wederkomſt, viel'er een groot geſchil voor tuſſchen een Schipper en een Koopman des Landts, waar van het oordeel aan hem geſteld wierd.

Den Koopman beklaagde zich over dat den Schipper en zijn Volk, die hy gebruikt had, om Waaren na d'*Indiën*, en in der zelver plaats weer anderen van daar te rug te brengen, zich kwalijk van hun laſt gekweeten hadden. Hy voegde daar by; dat, na dat zy hem groote koſten hadden doen aanwenden, en veele zijner Koopmanſchappen 't zoek gebracht te hebben, zy eindelijk wedergekomen waren, zonder de reis te voltrekken, en hem ſprookjes in de vuiſt douwden, alleenlijk uitgevonden om hem van zijn goederen te verſteeken.

Den Schipper, en zijn Lieden, om zich van deze beſchuldiging te rechtvaardigen, brachten daar tegen in; dat zy door de ſtorm na de Zuid-zeeën gedreeven waren geworden, over de welken zy een bewoond Land gevonden hadden, daar zy genoodzaakt waren geweeſt zeven of acht maanden lang te blijven, eer zy'er weer van daan konden geraaken; dat zy geduurende hun verblijf in dit onbekende Land een gedeelte van de Laading hadden moeten verhandelen, om 'er te beſtaan, en zich van de noodzakelijkheden tot hun wederkomſt te voorzien.

Sevaris hoorende ſpreeken van een nieuwe ontdekking na 't Zuiden, daar men toenmaals geloofde dat niet als Zeeën waren, ondervroeg deze Lieden ieder in 't byzonder over een zo verwonderlijk en nieuw onderwerp; en hy verſtond, dat de ſtorm hen in der daad aan een Land, na 't Zuiden gelegen, geworpen had: en gelijk hy hen wegens alles, 't geen zy in dit onbekend Land hadden konnen aanmerken, verſcheidene vraagen deed, gaven zy hem de volgende antwoorden.

Sevaris bekomt kennis van 't Zuid-land.

Dat zy daar Mannen en Vrouwen van een ongemeene geſtalte hadden gezien, maar die anders zeer wel gemaakt, en daar en boven zeer vriendelijk, en wel om mee om te gaan, waren; dat zy'er in hun nood, geduurende het verblijf 't geen zy by hen hadden gehouden, alle de noodwendigheden tot het leeven af gekreegen hadden, en dat men hen noch in hun goederen, noch in hun perſoonen, eenigſins beleedigd had; dat deze Volkeren in Hutten woonden; dat ze gantſch naakt gingen, en niets bedekten, als alleenlijk de deelen, welke de Natuur gebied verhoolen te houden; dat'er de Vrouwen, zelfs zonder de hulp van vercierſelen, zeer ſchoon wa-

ren, en dat men'er hen genoegſaam beminnelijken beſchikt had, zo wel als leevens-middelen en huisveſting; dat de Mannen voor alle wapenen niet anders als Boogen en Pijlen of groote Stokken hadden, en dat ze daar zonderling wel mee omgingen; dat de Jacht hun gewoonlijkſte oeffening was; mitsgaders dat, dewijl hun Land zeer goed, en hun Klimaat zeer ſchoon was, zy daar op hun wijs gelukkig zouden konnen leeven, indien den wreeden oorlog, welke d'Inwoonders van een ander Land, aan geene zyde van zekere Bergen gelegen, hen aandeeden, hun ruſt niet geſtoort had. Zy voegden daar noch by; dat zy verſtaan hadden, dat d'oorzaaken van dezen oorlog uit eenige geſchillen van Godsdienſt ſprooten; dat de geenen van over de Bergen iets vernieuwd hadden in de dienſt des Zons, daar ze altemaal aanbidders af waren, en dat zy den anderen den oorlog aandeeden, om dat zy hun vernieuwingen niet aanneemen, noch de bygeloovige plechtigheden, welke zy onder de dienſt van de Zon mengden, goed keuren wilden.

Sevaris door het eenmondig getuigenis dezer Lieden zich genoegſaam verzekerd houdende, dat hun verhaal waarachtig was, hoe verwonderlijk het ook ſcheen, gevoelde zich getroffen door een krachtige begeerte om zelf dit onbekend Land te gaan bezichtigen. Ten dezen einde verplichtte hy alle deze Lieden door weldaaden en door beloften tot zijn dienſt; en om den Koopman zijn klachten te doen ſtaaken, gaf hy hen, waar mede zy zijn ſchade vergoeden konden. Thans wendde hy alle zijn zorgen aan, om de noodzakelijke dingen tot zijn Reis te bekomen, en deed eindelijk, behalven het Schip dezer Lieden, twee andere Schepen toeruſten. Eenige tijd daar na vertrok hy, onder hun beleid, met een genoegſaam getal van Krijgsknechten, welke hy uit die der Parſis, die aan zijn lot deelachtig wilden weezen, verkoozen had. Zy waren zeer lang op de Zee, en gedwongen veele ſtormen uit te ſtaan, eer zy aan dit nieuwelings ontdekt Land konden geraaken; maar eindelijk wierpen zy gelukkiglijk 't anker. Eer hy zelve te land ging, ſtuurde hy'er de Bootsgezellen, die de Taal der Inwoonders 't beſt kenden. Hy beval hen, den zelven te zeggen, dat een getrouw Dienaar des Zons, die voor veelen zijner waare aanbidders offerhanden aan dit groot Licht offerde, aan hun kuſten gekomen was, met genoegſame krachten, om hen tegen alle hun Vyanden te verdedigen, hoewel 't getal zijner Krijgsknechten niet groot was, maar dat dewijl ze

Sevaris trekt na Zuid-land.

met

met Blixemen van den Hemel gewapend waren, zy bekwaam waren om de talrijkste Legers te doen verstuiven.

In der daad, hy had wel voorzien, dat hy door middel van 't Geschut, en ander Schiet-geweer, daar hy zich af voorzien had, onder alle deze onweetende Volkeren, die des zelfs gebruik niet en kenden, en'er zelfs nooit af hadden hooren spreeken, een groote schrik zoude verspreiden: en hierom had hy'er zo veel af mee genomen, als 't getal en de grootte zijner Schepen had konnen toelaaten, hoewel hy groote moeite had gehad om het te bekomen, vermits het gebruik daar af toenmaals in *Persien* noch niet gemeen was; maar gelijk hy goede vrienden in 't Koninkrijk *China* had, daar de vinding van 't Geschut, schoon elders nieuw, toen al oud was, had hy'er daar van daan doen komen.

De Lieden, die hy aan land gestuurd had, daar ze alreedts bekend waren, feilden niet zijn last te volbrengen; en hun voorslag overwoogen zijnde, vond men de zelve al te voordeelig om ze niet aan te neemen. Drie dagen dan na de komst der Parsis aan hun kusten gingen de voornaamsten des Volks, met een groot gevolg van met Pylen en Stokken gewapende Lieden, na den oever, draagende geschenken van hun beste spyzen en vruchten, om die aan *Sevaris* aan te bieden, en hem te verzoeken, dat hy aan land wilde komen. Hy ontfing eenigen hunner Opperhoofden in zijn Schepen, over welker grootheid en maaksel zy zich zeer verwonderden; en hy onthaalde hen daar met zulk een minnelijkheid, dat hy van stonden aan hun achting en vriendschap verkreeg. Vervolgens verstaan hebbende, dat'er een bekwaame Haven aan de kust was, deed hy'er zijn Vloot brengen, om tegen de stormen, welke zouden konnen komen t'ontstaan, beveiligd te weezen. Deze Haven was de zelve Baay, die wy ontdekten, en by de welke wy onze Leger-plaats overbrachten; invoegen dat *Sevaris* de zelve streek hield, als wy, toen wy na *Sporounde* gingen. 't Is waar, dat hy'er van de Westzijde in kwam, daar de mond wyder en gemakkelijker is, als aan d'Oost-zijde, langs de welke *Maurits* in dit groot Meir geraakte.

Eer hy te Land ging, nam hy alle de bedenkelijke voorzorgen; want hy wilde zich niet onvoorzichtelijk onder Lieden begeeven, welker zeden en gewoonlijkheden hem noch niet bekend waren. Om dan voor allerhande gevaaren beschut te weezen, legerde hy zich

op een Eilandtje, dicht by het Vaſt-land, tegen over *Siden-burg*. Hier ontſing hy geduurende eenige dagen de bezoekingen der rondom leggende Volkeren, welken hy zijn Kanon deed hooren, om hen de vrees en d'eerbiedigheid in te prenten. 't Afgrijſelijk gebalder van deze onbekende wapenen veroorzaakte hen een onuitdrukkelijke verbaaſdheid en verwondering; zulks dat zy zich lichtelijk wijs maakten, dat de Parſis van de Zon tot hun verloſſing gezonden waren, en dat zy 'er de Blixemen tot de ſtraffing hunner Vyanden af mee hadden gebracht.

Als *Sevaris* nu van de zeden dezer Volkeren een genoegſaame kennis had bekomen, bevond hy, dat ze in 't gemeen leefden, en dat ze in groote Gezinnen verſpreid waren, welker ieder een ſoort van een byzondere regering had; dat zy niettemin, tot hun gemeene behoudenis, jaarlijks een Kapitein Generaal verkoozen, aan wien elk Gezin een zeker getal van gewapende Mannen ſtuurde, welken hy tegen hun Vyanden van over de Bergen, wanneer ze in de vlakte kwamen, om hen op 't lijf te vallen, of hun Land te verwoeſten, ten ſtrijd voerde. Wyders bevond hy, dat, gelijk zijn Bootſgezellen hem verhaald hadden, deze Volkeren gantſch naakt gingen, en dat zy alleenlijk de deelen, welke de ſchaamte verbied te noemen, met de huiden der Beeſten, die zy op de Jacht doodden, bedekten; dat ze voornaamentlijk leefden van Boom-vruchten, verſcheidene Wortelen die zy plantten, en van een zeker Aard-gewas, 't geen zy kweekten, en daar ze zeer groote inzamelingen af hadden; dat de Viſſchery, de Jacht der Herten, en die der *Bandelis*, hun gewoonlijkſte oeffening maakten, en dat zy alle jaaren d'eerſtelingen van alle hun Vruchten aan de Zon offerden.

Wanneer hy zich van de zeden dezer Volkeren, welke hy met zijn gevoelens zeer wel over eenkomende vond, aldus had doen onderrechten, geloofde hy, dat zijn belang en glorie 'er nadeel door leed, indien hy zich niet metten eerſten door eenige oorlogs-daad tegen zijn Vyanden doorluchtig maakte. Ten dezen einde deed hy zich de plaatſen wijzen, langs de welken deze Woeſtelingen alle jaaren van over de Bergen in de vlakte kwamen, en hy liet 'er Retrenchementen opwerpen, daar hy verſcheidene ſtukken Kanon achter lei, benevens een goed getal van Muskettiers. Hy had uit *Perſien* zes honderd Mannen, of daar omtrent, met zich gebracht, altemaal

maal dappere en gaauwe Lieden, welken hy met Degens, Pieken, en Musketten wapende. Aan geene zyde zijner Werken was een Bosch, in het welk hy honderd zijner Parsis, en twee honderd Prestarambes, of Inwoonders des Landts, plaatste. In een ander Bosch, 't geen noch verder na 't Gebergte stond, lei hy ook zodanig een laag; en hy zelve met het overige van zijn Volk hield zich in zijn nieuwe Beschansing, die hy op een zeer enge plaats had doen maaken, op dat het Kanon een grooter werking onder de Barbaaren mocht doen. Als hy zijn Volk aldus gesteld had, stuurde hy een groote party van Prestarambes, om de Vyanden, zelfs tot in hun Gebergten, te gaan vernestelen; en hy gebood hen, wanneer ze op hen afkwamen, achterwaarts te deizen, om hen in hun laagen te lokken. Deze by de Stroukarambes gekomen zijnde (aldus noemden zy hun Vyanden) wierpen zich op eenigen hunner Wooningen, daar ze alles te vuur en te swaard verdelgden. Dit verbaasde geweldig deze trotse Natie, die niet gewoon was diergelijks te lijden, hoewel ze alle jaaren 't zelfde aan de Prestarambes deeden. Zy verzamelden dan van alle kanten, om 't geweld tegen te gaan; en kwamen eindelijk ten getale van tien of twaalf duyzend na de Party, die hen aldus beleedigd had, toetrekken, met een voorneemen van hen tot aan den oever der Zee toe te dryven, en t'eenemaal te verdelgen. d'Anderen hen ziende komen, begonden, volgens de last van *Sevaris*, die vlucht te neemen, en lokten hen allengskens tot voor het Geschut, 't geen zijn tijd zeer wel neemende, zulk een afgrijselijke moord onder hen deed, en hen zodanig verschrikte, dat ze altemaal hol over bol de vlucht na 't Gebergte koozen. Maar hun verbaasdheid was noch grooter, als ze in d'andere laagen vielen. Toen meenden zy, dat de Blixemen des Hemels van alle kanten op hen geschooten wierden, en dat ze hen op alle plaatsen vervolgden; 't geen hen wyders gantsch en al in wanorder bracht. In deze verwarring en algemeene verslagendheid deeden'er de Prestarambes, die met de Musketticrs der Parsis in de staart vielen, een afgrijselijke slachting onder; en zy wreekten op dezen dag alle d'ongelijken en gewelddenaryen, welke zy menigmaalen van deze Woestelingen geleeden hadden.

Sevaris verslaat de Stroukarambes door een Krygslist.

Zy doodden'er over de drie duyzend, en namen'er by na ook zo veel gevangen; waar na zy zegenpraalende na hun Wooningen

 keer-

keerden, en hun eerbiedigheid en dankbaarheid aan *Sevaris* en aan zijn Volk betuigden, welken zy sedert deze overwinning als hun Verlossers en Beschermgoden begonden aan te zien. Hy ontfing hun eerbewyzing met een groote maatigheid, en gaf hen te verstaan, dat zy d'eer van deze daad aan den grooten God des Lichts, die de Parsis gezonden had om hen te verdedigen en te beschermen, geeven moesten. Hy voegde daar by; dat het redelijk, en hun plicht was, een plechtige offerande te doen, om hem te bedanken voor 't gelukkig gevolg, 't geen hy aan hun wapenen had gegeeven.

Deze godvruchtige vermaaning van een iegelijk aangenomen zijnde, wierd'er terstond een Altaar op het Slag-veld opgerecht; en *Sevaris* zijn priesterlijke kleederen aangetrokken hebbende, offerde met prachtige plechtigheden de Wapenen en den Roof hunner Vyanden aan de Zon. By deze offerande voegde hy een andere van Reukwerk, waar van 't gebruik toenmaals by de Prestarambes onbekend was, welke geduurende deze daad vol van eerbiedigheid en verwondering waren, als ziende een offerande, wiens luister en heerlijkheid d'eenvoudigheid der hunnen ver overtrefte.

En offert der zelve Wapenen aan de Zon.

Na deze daad van Godvruchtigheid en erkentenis trok *Sevaris* weer na zijn Leger-plaats, dien hy in weinig dagen deed overvoeren op een der Eilanden van het Meir *Sporaskompsi*, by de welken *Maurits*, toen hy 't Land ging ontdekken, met zijn Pinas gevangen wierd. Deze plaats was zekerder en bekwaamer, als de geene, daar hy van te vooren had geweest, en zelfs ook veel dichter by 't Gebergte, en op een redelijke afgelegentheid van de Zee. Niet zo haast had hy zich hier sterk gemaakt, of hy stuurde twee zijner Schepen weer na *Persien*, onder 't beleid van *Giovanni*, aan wien hy last gaf van zo veel Parsis met zich te rug te brengen, als hy in zijn dienst zou konnen inwikkelen, mitsgaders alles 't geen hy tot een vaste bevestiging noodig zoude oordeelen; en inzonderheid belaste hy hem, tegen niemand, als tegen de Parsis, die hy zoude konnen verplichten tot hem te volgen, van hun gevallen te spreeken. Hy voegde daar by; dat hy hen 't geheim bevelen moest, vermits het te duchten stond, dat de Veroveraars van *Persien*, om zich tegen hun voorneemens te stellen, hen beletten mochten uit het Land te gaan, en in dit nieuw Land te gaan woonen, 't geen de Goddelijke voorzienigheid hen gegeeven scheen te hebben, om daar d'oude luister der rechte Persiaanen, en

de

de waare dienst van den Verlichter des Wereldts, weer te bevestigen. *Giovanni* deze last gekreegen hebbende, stak in Zee, en zeilde met een gunstige wind na *Persien*, daar hy in weinig tijdts gelukkiglijk aankwam.. *Giovanni gaat om Volk enz. met twee Schepen na Persien.*

Die der Stroukarambes, welke uit het Gevecht ontvlucht waren, weer by hun Volk gekomen zijnde, brachten daar een iegelijk in een uitsteekende verbaasdheid door 't verhaal, 't geen zy van de Slag deeden, alwaar de Blixem (zeiden zy) een afgryselijke moord onder hen had gedaan. 't Gerucht voerde deze tijding wel haast over 't Gebergte by de Stroukarambes, die het platte Land bewoonden, daar *Sevarinde* tegenwoordig gelegen is. Een zo ongemeen geval, als dit was, veroorzaakte in hen een wonderlijke verslagendheid. Zelfs deed het hen ook een straf, gelijk die van hun Gebuuren, vreezen; en deze vrees verlichtte zeer veel d'ondernemingen van *Sevaris*, wanneer hy, versterkt door een nieuwe hulp van Parsis, zijn overwinnende wapenen tot in hun Vlaktens bracht.

Geduurende het afweezen van *Giovanni* wierd hy van alle de Prestarambes tot Kapitein Generaal gekoozen: waar na zich beieverende tot het erkennen van hun Land, en tot een oprekening van hun Natie te maaken, bevond hy, dat ze in meer als drie honderd duizend Zielen bestond, de Vrouwen en Kinderen daar in begreepen. Nu gelijk deze Volkeren in gemeenschappen leefden, en dat ze voor d'invallen hunner Gebuuren, die alle jaaren hun grenzen kwamen verwoesten, bloot stonden, gebruikten zy een goede huishouding, en maakten altijd Graanen voor twee of drie jaaren te hebben. Om dezelven te bewaaren, groeven zy groote Kuilen in d'aarde, welke zy vervolgens zo behendiglijk weer bedekten, dat hun Vijanden ze zeer beswaarlijk vinden konden. *Sevaris* deed verscheidene dezer Koorn-schuuren openen, en de Graanen 'er uit op 't Eiland des Meirs brengen, op het welk hy zijn Leger-plaats had overgebracht, ten einde hy, zo veel als hy tot zijn gebruiken van nooden mocht hebben, des te gemakkelijker konde bekomen. *Sevaris word van de Prestarambes tot Kapitein Generaal gekoozen.*

Als hy zijn Troepen aldus bezorgd had, gaf hy den Prestarambes te verstaan, dat het weinig was, de Vyanden op de grenzen geslagen te hebben, indien zy niet en dachten om hen in hun Land zelve te gaan aantasten, en zo zy zich niet in staat stelden van hen t'eenemaal on-

onder 't jok te brengen, om zich de vrede te verzekeren, en gerustelijk te konnen leeven; dat zy nooit een volkomene rust genieten zouden, zo lang als hun Gebuuren de zelve zouden konnen stooren; en dat d'ondervinding van 't voorgaande hen een gevoelige proef was van 't geen zy in 't toekomende te verhoopen hadden. Behalven deze grondige redenen zei hy hen; dat, indien zy eenig edelmoedig gevoelen hadden over de beleedigingen, welke zy zo menigmaalen van hun onverzoenlijke Vijanden hadden geleeden, zy hun uiterste vlijt zouden aanwenden om'er vergoeding af te hebben, en om zich te wreeken over de strooperijen en wreedheden, welke deze woeste Volkeren sedert lange tijd op hun Voorouders, en op hen, geoeffend hadden. Hy voegde daar by; dat hy geloofde, dat alle de voordeelen, welke hun Vijanden hadden meegedraagen, eer van hun menigte, als van hun dapperheid, kwamen; maar dat hun groot getal in 't toekomende niet dienen zou, als om d'overwinningen der Parsis en der Prestarambes te doorluchtiger te maaken, en dat de laatste, mitsgaders de gunst van hun glorieuze God, die hen ten dezen einde zijn Blixemen geleend had, hen een lichte en verzekerde zegen beloofde.

Dit vertoog trefte de Prestarambes, boezemde hen een nieuwe vuurigheid in, en verdubbelde d'onverduldige begeerte, welke zy hadden om zich aan hun Vyanden te wreeken. Zy baden dan *Sevaris* met een algemeene stem, dat hy hen ten stryd wilde voeren; zy beloofden, hem te volgen over al daar hy hen leiden wilde; en zy swoeren hem, dat zy geen krachtiger zucht hadden, als die van met hem t' overwinnen, of te sterven. Hy prees hun moed en edelmoedigheid, en verzekerde hen, dat, zo haast als de versterking, dien hy alle dagen verwachtte, gekomen zoude zijn, hy hen aan de Vyand zoude voeren.

Giovanni keert weder met een menigte van volk.

Eenige tijd daar na kwam *Giovanni* uit *Persien* weer in *Prestarambe*, 't geen toenmaals de naam des Landts was, 't welk men tegenwoordig *Sporombe* noemt, en bracht meer als duizend Parsis, die van wapenen en alle andere noodwendigheden tot den oorlog voorzien waren, met zich. Hy had ook zo veel Metselaars en Timmerluiden aangenomen, als 't hem doenlijk was geweest, en zich voorzien van alle de dingen, die tot het bouwen, en 't land te bearbeiden, bekwaam zijn.

Met

Met deze nieuwe versterking besloot *Sevaris*, zo haast als de sneeuw gesmolten zoude weezen, over 't Gebergte te trekken, en deed derhalven alle de noodzakelijke bereidselen tot deze tocht maaken.

Sedert de verkreegene overwinning had hy de gaauwste Jongelingen der Prestarambes in d'oeffening der wapenen doen onderwyzen, met het voorneemen van hen onder zijn Parsis te mengen, en daar, als hy wapenen zoude hebben om hen te geeven, een braaf Ligchaam van Voetknechten af te maaken. Men had hem een vijftig goede Paarden uit *Persien* mee gebracht, die hem zeer dienstig waren; ter welke oorzaak hy zijn Schepen dikwils derwaarts stuurde, om'er noch meer te brengen, ten einde de zelve in *Prestarambe* te konnen doen voortteelen.

Zo haast als de tijd bekwaam was, en dat hy voorzien had in alle de dingen daar de Troepen van bestaan moesten, trok hy met zijn gantsche Leger te veld, 't geen acht duizend Mannen sterk was, waar onder 'er meer als drie duizend waren, die Schietgeweer voerden. De gevangenens, welke hy na de Slag gemaakt had, gebruykte hy tot zijn Leeftocht te draagen, en zijn Artillery, die maar in kleine Veldtstukjes bestond, voort te trekken. En gelijk deze Lieden meestendeel grote en sterke Menschen waren, droegen zy de Bagazie, en trokken 't Kanon, byna alzo wel als Paarden. Als hy alles aldus beschikt had, toog hy met zijn Leger in goede orde na 't Gebergte. *Sevaris trekt met zijn Leger te veld.* 't Gerucht van zijn optocht had'er alreedts zulk een schrik gebracht, dat alle d' Inwoonders der plaatsen, daar hy doortrekken moest, hun wooningen verlaten hadden. Hy trok dan zonder andere hinderpaalen te vinden, als die des wegs, door 't Gebergte tot in de Vlakte van *Stroukarambe*. Dit Land, 't geen van natuure zeer schoon en zeer vruchtbaar is, stond hem uitsteekend wel aan; invoegen dat hy besloot zich daar ter neer te slaan, indien hy de Volkeren, die het zelve bewoonden, eens onder zijn jok konde doen buigen. Hy nam ook het voorneemen van het beste gedeelte der Prestarambes, welker Land noch zo goed, noch zo aangenaam was, als dit, daar over te brengen.

De schielijke optocht zijns Legers verbaasde d'Inwoonders der Vlakte geweldig, doch echter zo zeer niet, of zy rotteden op verscheidene plaatsen by malkander, met een opzet van hem te bestryden.

In minder als vijftien dagen verzamelden zy meer als twintig duizend Mannen, die wel gemoedigd waren hem aan te taſten, en den ſpot dreeven met de geenen, welke hen zeiden, dat de Parſis met des Hemels Blixemen wierpen. Zy hielden 't voor logens, en voor een behendige dekmantel, daar hun Gebuuren zich afbediend hadden, om de ſchande hunner nederlaag te bedekken. Met dit vertrouwen trokken zy na 't Heir van *Sevaris*, welke zich ter zijde van een Boſch, dicht by een groote Rivier, gelegerd, en uit vrees van in zijn Leger-plaats aangetaſt te worden, de zelve ter plaatſen, waar door de Vyanden'er in konden komen, verſterkt had. Aan de rechter hand had hy de groote Vloed, dien men ſedert na zijn naam *Sevaringo* geheeten heeft; aan de ſlinker beveiligde hem 't Boſch voor hun aanvallen; en van achter liet hy een diepe Gracht graaven langs de kant, van de Vloed af tot het Boſch toe. Thans deed hy verſcheidene Boomen om ver hakken, welke over dwars op malkander geſtapeld zijnde, d'aankomſt genoegſaam verdedigden. Wat het hoofd, of de voorſte zijde van zijn Leger-plaats betreft, hy verſterkte die niet, als met zijn Kanon; en van deze kant wilde hy tegen zijn Vyanden niet ſtellen, dan alleenlijk de wakkerheid en de dapperheid zijner Krijgsknechten. Wanneer hy de zelven nu dicht genoeg zag, om hen ſlag te leveren, ſtelde hy alle de Preſtarambes, die ſlechts met Pijlen en Stokken gewapend waren, in 't hoofd van zijn Leger. Hy beval hen, den vyanden te gemoet te trekken, de zelven aan te taſten, de ſtryd een wijl tydts gaande te houden, en eindelijk allengskens achterwaarts te wijken, tot dat zy hen dicht by 't Geſchut gelokt zouden hebben; 't geen ze ſtiptelijk nakwamen.

De Barbaaren, ziende in 't eerſt niet als Preſtarambes, die zy gewoon waren t' overwinnen, en welker wapenen den hunnen gelijk waren, ontfingen hen met groote kloekmoedigheid; en 't klein getal van hun Leger verſmaadende, geloofden zy, dat zy hen door hun menigte gemakkelijk zouden konnen vertreeden. Deze van d'andere kant, beſpeurende, dat zy met een groote vuurigheid op hen afkwamen, weeken allengskens, tot dat zy hen dicht by 't Kanon gelokt hadden. Thans openden zy zich eensſlags, volgens de laſt van *Sevaris*; waar op het Geſchut begon te donderen: en de Muskettery zich'er by voegende, deeden zy zulk een ſlachting onder de Vyanden, dat'er met het eerſte losbranden over de vijf honderd

derd ter aarde vielen. 't Schrikkelijk gebalder des Kanons, en de schielijke sneuveling van zo veele Mannen, stuttede terstond de vuurigheid der Woestelingen, en verbaasde hen vervolgens zo geweldig, dat zy altemaal, de wapenen ter neer werpende, hol over bol de vlucht namen; 't geen hun gantsche nederlaag veroorzaakte: want de Prestarambes vielen'er kloekmoedig op in, doodden'er een groote menigte, en hielden niet op, eer zy hen gantsch en al verstrooid hadden. De wraakluft, die hen met scherpe spooren prikkelde, deed hen zelfs over de paalen van een gemeene gevoeligheid heen treeden, en den last van *Sevaris* te buiten gaan, welke hen bevolen had, geen Vyanden meer te dooden, zo haast als d'overwinning zeker zoude zijn. Maar niet tegenstaande deeze voorzorg, wierden'er vijf of zes duizend verslagen, en over de drie duizend gevangen genomen. d'Elendige overblijfselen van dit talrijk Leger vonden hun heil in de vlucht.

En slaat de Stroukarambes.

Na deze nederlaag geloofden alle d'Inwoonders dezer Vlakten, dat de Parsis de Blixemen des Hemels met zich voerden, en dat het bericht, 't geen hun Gebuuren hen'er afgedaan hadden, waarachtig was; invoegen dat zy met vrees en verbaasdheid bevangen wierden. *Sevaris* miste niet in een tijd, die zijn aanslagen zo gunstig was, zich van hun verslagendheid te dienen. Na dat hy dan een nieuwe Offerande aan de God des Lichts had gedaan, trok hy, langs de Vloed, al dieper in hun Land, zonder eenige wederstand te vinden; vermits de Vyanden gestadig voor hem vlooden, en hun wooningen verlieten, om zich in de Bosschen te verschuilen. Als hy nu niets meer en vond, 't geen zich tegen hem dorst stellen, besloot hy dit Volk door de zachtheid te winnen. Ten dezen einde, zo haast als hy gekomen was tegen over het Eiland, daar tegenwoordig *Sevarinde* op gelegen is, maakte hy'er zijn Leger plaats, en versterkte die, om van daar in alle zekerheid met hen te konnen handelen, en hen de vrede te doen aanneemen. Maar op dat zy die zelve zouden komen verzoeken, liet hy verscheidene zijner Gevangens, na hen zeer beleefdelijk gehandeld te hebben, op vrye voeten stellen, den welken hy beval aan hun Landsgenooten te zeggen, dat hy daar niet gekomen was, om hen te verdelgen, noch om hen uit hun Land te verjaagen; maar alleenlijk om hen te kastijden over de wreedheden, die zy tegen de Prestarambes hadden gepleegd. Hy

voegde daar by; dat de Zon hen voortaan onder zijn bescherming nam, en dat hy zelve hen daar ook onder zoude neemen, indien zy zich aan de Wetten dezes gemeenen Godts van alle Menschen, welkers voornaamste Dienaar of Priester hy hier op der aarde was, zonder wederstreeven onderwerpen wilden.

Dit middel bracht wel haast de werking voort, welke *Sevaris*'er af verwacht had; want in minder als acht dagen stuurde men Gezanten aan hem, om de vrede te verzoeken, op zodanige voorwaarden als hy hen die geeven wilde. Deze voorwaarden waren zeer redelijk; en hy lei hen voor eerst niet op, als een schatting van Graanen, Vruchten, en andere Leevens-middelen, tot onderhoud van zijn Leger. Vervolgens zei hy hen; dat zy op een andermaal, als ze bekwaamer gelegentheid hebben, en malkander beter kennen zouden, nieuwe verdrags-punten konden maaken. De Stroukarambes, die'er zo goed koop niet dochten af te geraaken, onderwierpen zich zeer gewillig aan zo zachte voorwaarden, en brachten een groote overvloed van allerhande dingen, welke tot het leeven noodzakelijk zijn, in de Leger-plaats.

Die met onderdaanigheid aangenomen word.

Weinig dagen na 't sluiten van deze vrede nam *Sevaris* een gedeelte van zijn Volk; en 't gros van zijn Leger onder 't bevel van *Giovanni* in de Beschansing laatende, ging hy 't omleggende Land, meer als tien mijlen in 't rond, erkennen. Hy keerde zeer wel voldaan weer te rug, en meer versterkt in het besluit, 't geen hy genomen had van'er zich ter neer te zetten; vermits hy 't veel beter vond, als dat der Prestarambes: maar gelijk hy'er geen vaste bevestiging konde maaken, zonder 'er eenige Stad te stichten, had hy deze tocht zo wel gedaan, om'er een bekwaame gelegentheid op te speuren, als uit nieuwsgierigheid van het Land te bezichtigen. d'Inwoonders dezer Vlakte woonden toenmaals in Tenten en Hutten, en hadden nooit steene Gebouwen gezien, noch zelfs'er af hooren spreeken; invoegen dat men onder hen geen Lieden kon vinden, welke men tot zodanige werken gebruiken konde. 't Is waar, dat'er onder de Parsis Metselaars-en Timmerluiden waren; maar 't getal was zo klein, dat ze in lange tijd, zonder andere hulp, geen groot Gebouw zouden hebben konnen voltooyen. Niettemin geloofde men, dat, indien men iets van luister en van een gemeen gebruik ondernam, men metter tyd groote hulp van d'Inboorlingen zoude konnen trekken. Onder-

tus-

tusschen zou men zo veel Arbeidslieden, als men krijgen konde, uit *Persien* doen komen. Om dan een goede dekmantel te hebben tot hen aan 't werk te brengen, zei hen *Sevaris*; dat hy last van de Zon had, om hen van zijnen wegen aan te kondigen, dat hy begeerde, dat men hem een Tempel in het Land bouwde, en dat, indien zy dit bevel met een eerbiedigen iever gehoorzaamden, hy hen voortaan met zijn goedertierenste beschouwingen zegenen zou: maar in tegendeel, zo zy weigerden zijn geboden te gehoorzamen, zou hy zijn gunstig gezicht van hen afwenden, en hen met duizend elendigheden bezoeken. Deze last wierd van al dit Volk met een groote blijdschap en eerbiedigheid ontfangen; en men stuurde aan alle kanten om Steen-kuilen t'ontdekken, waar uit men de noodzakelijke materialen tot dit Gesticht haalen konde. Men vond'er op twee of drie plaatsen omtrent het Gebergte, en zeer dicht by de Vloed; maar by gebrek van Vaartuigen zou men ze niet ver hebben konnen brengen, behalven dat de plaatsen, daar men ze vond, zo goed noch zo gemakkelijk niet en waren, als een Eiland, 't geen in 't midden des Vloedts lag. Men had besloten op dit Eiland te bouwen, zo ter oorzaak van de schoonheid des plaats, die zeer aangenaam en zeer vruchtbaar was, als om de sterkte van haar natuurlijke gelegentheid; maar om ten einde van dit voorneemen te geraaken, moest men'er Steenen brengen, en dat scheen zeer moeyelijk te zijn. Niettemin 't geval, of liever 't geluk van *Sevaris* nam deze swaarigheid weg; want zo als hy eens ging wandelen op een Berg, die omtrent het eind des Eilandts, 't geen tegen de loop des Strooms gelegen is, zijn kruin ten hemel hefte, en dat hy, om de koelte te genieten, in een Hol was getreeden, 't welk'er toenmaals was, bespeurde hy, dat deze Berg van een zekere witte Rots was, zeer gemakkelijk om te houwen, en waar van men zich tot de Gebouwen, die hy in zijn geest ontworpen had, bekwaamlijk zoude konnen dienen. Uit deze ontdekking nam hy behendiglijk gelegentheid van de Stroukarambes te doen gelooven, dat de Zon hem geopenbaard had, dat men op dit Eiland zelf de noodzakelijke materialen tot de stichting zijns Tempels zoude vinden. En in der daad, men bemerkte door de naauwkeurige zoeking, die men'er vervolgens na deed, dat deze Berg vol was van een soort van Marmer; dat'er van verscheidene koleuren waren; en dat'er op ettelijke plaatsen des Eilandts kloeke

Ceder-en andere hooge Boomen groeiden, zeer bekwaam tot het timmer-werk van het groot Gebouw, 't geen men daar oprechten wilde. Tegenwoordig is'er van deze Rotsen niets meer overig; vermits men ze altemaal tot het stichten van de Stad *Sevarinde* verbezigd heeft: zulks dat het Eiland byna over al gantsch effen is. *Sevaris* tekende zelf de plaats af, daar men de grondvesten des Tempels, en der oudste Huizen, die men'er hedendaags ziet, zoude leggen.

Sevaris doet een Tempel voor de Zon stichten.

Ondertusschen, hoewel hy met deze Gestichten bezig was, liet hy echter niet zijn hand aan d'andere zaaken te houden. Voor eerst droeg hy zorg om zich de doortocht van 't Gebergte ten vollen te verzekeren. Vervolgens vergaderde hy een menigte van Leevensmiddelen; en om'er in 't toekomende een grooter overvloed af te hebben, beval hy den Stroukarambes, verscheidene soorten van Zaaden, die hy uit *Persien* had doen komen, te zaayen. Hy deed ettelijke Schepen maaken, en wees der zelver gebruik aan deze Volkeren, die zich voorheen slechts van kleine Kanoos, gemaakt van Schorsen van Boomen, bedienden. Hier na aanmaande hy verscheidene der Prestarambes, hun wooningen te verlaaten, om zich met hem in hun oude Vaderland ter neer te zetten: en om de zelven daar te gemakkelijker toe te beweegen, zei hy hen; dat hy alle de gedachten van ooit weer na *Persien* te keeren uit zijn geest gewischt had. Middlerwijl kwamen 'er Parsis van tijd tot tijd over, den welken zijn gelukkige gevolgen alreeds bekend waren, die, ziende in hem de luister, en de in hun Vaderland byna uitgewischte oude glorie van hun Natie, als herboren worden, hun dienst aan dezen Hersteller des Persiaansche naams kwamen aanbieden.

In den ommegang, die *Sevaris* met de Stroukarambes had, benaarstigde hy zich ten hoogsten tot het opmerken van hun Neigingen, Zeden, Wetten, en Gewoonten. Hy wendde ook alle bedenkelijke iever aan tot de kennis van hun Taal; en hy leerde de zelve binnen zeer weinig tijdts. Hy bevond door de naauwkeurige onderzoeking, welke hy van alle deze dingen deed, dat ze van natuure vernuftige Lieden waren, en die verscheidene gevoelens van edelmoedigheid hadden, hoewel hun zeden toenmaals noch plomp en onbeschaafd waren. Zy leefden byna, gelijk de Prestarambes, met groote Gezinnen of Gemeenschappen; en als 't de noodwendigheid

Leeven der Stroukarambes.

heid hunner zaaken vereischte, verkoozen zy Opperhoofden, om 't Gerecht te bedienen, of hen ten Oorlog te voeren. De Diefstal straften zy zeer strengelijk; vermits, alle hun goederen ongeslooten en bloot zijnde, de zelve zeer lichtelijk begaan, en alzo scheuringen onder hen veroorzaakt konden worden. Wat het Huwelijk belangt, zy oeffenden 't op een manier, die hem uitstekend mishaagde, en die hy vervolgens trachtte te vernietigen.. Gelijk ze altemaal met groote Gezinnen leefden, gebruikten zy in 't gemeen niet alleenlijk de goederen, maar ook de persoonen, welke onder hun Gezin behoorden. Zy maakten gantsch geen swaarigheid in hun eigene Zusters en eigene Dochters te trouwen; en deze bloedschandige vermenging scheen hen niet misdaadig. In tegendeel hadden zy 'er een gantsch ander gevoelen van, als wy, en geloofden, dat het eerlijker was iemand van zijn bloed ten huwelijk te neemen, als zich met een vreemde te verbinden. Niettemin lieten zy niet zich bywijlen aan hun Gebuuren te vermaagschappen, met der zelver Dochters onder hun Gezin te brengen; maar de Jongelingen gingen daar nooit uit. Den geen, die een Vrouw trouwde, wierd 'er den eenigen Man af geacht, en den Vader der Kinderen, die zy ter wereld bracht; maar hy was 'er den eenigen Bezitter niet van: want het was aan ieder van 't Gezin, die haar behaagde, geoorloft, haar zo vryelijk te gebruiken, als den geen, die ze tot zijn Vrouw had genomen, welke ook het zelve recht op de Wyven der anderen had. Maar zo iemand dezer Vrouwen zich aan een Vreemde overgaf, hield men haar daad voor een afgryselijke misdaad; en men strafte haar met de dood. De Mannen, die zich met de Vrouwen hunner Gebuuren vermengden, wierden insgelijks gestraft. In ieder Gemeenschap of Gezin verkoos men van tijd tot tijd een Opperhoofd, en andere Officieren of Amptenaars, tot de bestiering des Gezins. Na deze Overigheden waren d'oude Luiden 't meest geacht. 't Opperhoofd met zijn Raad had macht des leevens en des doodts over alle de geenen, die onder zijn gezag stonden, en schikte onwedersprekelijk van de goederen en persoonen zijner Onderdaanen. Men kon niet uit het Gezin gaan, noch Verwantschappen maaken, zonder daar alvoorens zijn bewilliging toe verkreegen te hebben; en elk was gehouden zijn bevelen te gehoorzaamen. Wat de Regering van de gantsche Natie betreft, men stuurde Afgevaardigden uit ieder

Gezin, welke gezamentlijk met malkander de Groote Raad maakten, en den Generaal in alle de gemeene beraadslagingen bystonden. Aldus wierden deze Volkeren geregeerd. Aangaande hun Taal, *Sevaris* vond ze zeer zoet, zeer regelmaatig, en zeer bekwaam tot daar in te schryven, hoewel ze bepaald was, en niet veel Termen of Spreek-wyzen had; vermits de kennissen dezer Volkeren maar gemeene zaaken waren, en dat zy toenmaals de Weetenschappen en Konsten, welke de Parsis hen geleerd hebben, sedert dat zy zich onder hen hebben vermengd, noch niet en kenden. Hy wendde, gelijk ik hier voor gezegt heb, alle zijn iever aan tot de zelve te leeren; en dewijl hy 'er alreedts verscheiden kende, dat hy gaauw en doordringende was, en dat hy ten anderen een zeer gelukkige geheugenis had, deed hy'er in weinig tijdts zo groote voortgangen in, dat hy zich lichtelijk door de Stroukarambes en de Prestarambes, die maar een zelve Taal hadden, hoewel de Dialekten verscheelende waren, deed verstaan. Deze laatsten leefden byna op de zelve wijs als d'eersten, uitgezondert de bloedschandige vermengingen, daar ik af heb gesproken, van de welken zy een afgrijzen hadden. Zy zeiden, dat deze gewoonte onder hun Vyanden ingekroopen was door het voorbeeld van eenigen hunner Gebuuren, welke de Zuiderlijke deelen des Landts, leggende na de *Polus Antarticus* (om op onze manier te spreeken) bewoonden. Zy voegden daar by; dat dit geschied was, sedert dat zy zich van malkander hadden gezonderd (want eertijdts maakten zy met hen allen maar een zelve Natie) door d'aanraadingen van een grooten Bedrieger, wiens naam zy toenmaals droegen, welke hen betoverd, hun goede zeden en gewoonlijkheden bedurven, en duizend onheilen aan alle d'Inwoonders van deze Gewesten, die voor hem *Sepbirambes* genoemd wierden, veroorzaakt had.

Ondertusschen reezen de muuren des Tempels dagelijks hooger; en hoewel ze zo terstond niet alle de sieraaden van de Boukunst hadden, lieten zy echter niet schoon en vast te zijn; en *Sevaris* regelde het werk zo wel, dat ze naderhand licht te versieren waren. Rondom dezen Tempel maakte hy 't ontwerp van een Stad, en schikte de Gebouwen na het model des Regerings, die hy zich voorstelde onder deze Volkeren te bevestigen. Sedert dat hy 't Land erkend had, dat hy kennis van hun zeden en gewoonten had bekomen, en sedert

dat

dat het gevolg zijner wapenen hem met recht deed hoopen een souverain gezag over hen te verkrygen, had hy 't ontwerp daar af in zijn geest begonnen te maaken. Wanneer nu den Tempel voltooid was, noodigde hy de voornaamsten der Natie tot de plechtigheid van des zelfs inwying, en toonde by deze gelegentheid alle de heerlijkheid, en alle d'uiterlijke pracht, die hy bedenken konde, om luister aan deze daad te geeven. Hy had zijn Vrouwen en zijn Kinderen uit *Persien* doen kómen; invoegen dat hy de Vrouwen des Landts wel zou hebben konnen ontbeeren: maar ziende dat de *Poligamie*, of de Veelwijvery, daar geoorlofd was, zo wel als by de Persiaanen, geloofde hy, dat hy, als een goed Staatkundige, zich, door nieuwe verwantschappen met de Prestarambes, en de Stroukarambes, vrienden moest maaken. Ten dezen einde dan trouwde hy de Dochter van een der voornaamsten dezer eerst-genoemden, en eenige tijd daar na de Nicht van een der Opperhoofden der laatsten, dien hy met zijn vertrouwen en vriendschap vereerd had. Hy verplichtte ook zijn Parsis 't zelfde te doen; en dit beleid was hem zeer voordeelig daar in, dat het zijn gezag zeer veel bekrachtigde, en dat hem deze Verwantschappen groote dienst deeden, toen hy zich Opperhoofd van alle deze Natien wilde doen verklaaren.

Sevaris vermaagschapt zich met de Zuiderlingen.

Ondertusschen was het getal der Parsis en der Prestarambes, die hem gehoorzaamden, dapper aangegroeid, en vermeerderde noch alle dagen; invoegen dat hy zich door hun middel hoe langer hoe meer in staat zag van zich door 't gantsche Land te doen vreezen. Hy oeffende hen dikwils in de krijgstucht; en d'overige tijd gebruikte hy hen tot bouwen, en d'aarde te bearbeiden, welke op de wijs der beschaafde Volkeren gehandeld zijnde, oneindiglijk meer voortbracht, als ze door de bouwing der Woestelingen deed. Hy had Schaapen, Ossen, Kemels, en verscheidene andere Dieren, welke hy in 't *Zuid-Land* niet gevonden had, uit *Persien* doen komen: maar hy had'er ook veele anderen gevonden, die wy in onze Landen niet en kennen, en inzonderheid de *Bandelis*, daar ik in 't Eerste Deel dezer Historie de beschrijving af heb gedaan. 't Is een soort van Harten, waar van men toenmaals, gelijk ook noch hedendaags, groote troepen in de Bosschen zag loopen. *Sevaris* liet'er eenigen in Netten vangen; en hebbende der zelver gestalte, kracht, en inborst, wel aangemerkt, geloofde hy, dat men ze lichtelijk zou konnen

temmen : 't geen ook volgens zijn gedachte uitviel. Hy deed'er dan zo veel vangen , als hy kon ; verbood jonge *Bandelis* te dooden ; en beloofde vergeldingen aan de Zuiderlingen voor alle degeenen, die men'er hem bracht. Zy waren gewoon deze Beesten met pijlen te doorschieten, en der zelver vleesch t' eeten, 't geen al zo goed is als dat der Harten. In weinig tijdts kreeg hy'er een genoegsaam-groot getal, welke hy africhten deed ; waar na hy'er zich zeer nuttelijk af diende, zo voor de wagen, als tot een ligchaam van Ruitery, 't geen hy van deze *Bandelis*, en van de Paarden, die men hem uit *Persien* had gebracht, te samen stelde. Alle deze dingen verrichtte hy in drie jaaren tijdts; en als hy zag, dat de Tempel byna voltooid was ; dat hy daarenboven alreedts vier groote vierkantige Huizen had gesticht, die hy *Osmasies* noemde, dat's te zeggen, *Gemeenschappen*, welker ieder duizend Persoonen, of daar omtrent, bevatten konde ; dat hy 't Eiland, en 't rondom leggende Land, had doen bouwen, zulks dat hy'er een groote overvloed van Levens-middelen af trok, om zijn Schuuren daar mede te vullen, geloofde hy, dat hy 't niet langer moest uitstellen, zich tot Opperhoofd van de Natien, die hy t'ondergebracht had, te doen verkiezen. Met deze gedachte stelde hy een plechtelijke Vierdag in, ter eere van de Zon, en begeerde, dat men die alle jaaren met Offeranden, Maaltijden, en openbaare Verheugingen, zoude vieren. Hy nodigde daar toe de voornaamsten der Prestarambes en der Stroukarambes ; en vermits hy hen altemaal in een goede luim, en, ter oorzaak van de heerlijkheid des Feests, vol verwondering zag, deed hy hen door een hunner Bevelhebbers, *Hostrebas* genaamd, voorstellen, dat men een Opperhoofd over beide de Natien behoorde te verkiezen, aan den welke men een volkomene macht zoude geeven, om hen te regeren, en te verdedigen. Gelijk deze *Hostrebas* een groot gezag had, en dat hy gestijfd wierd door alle de geenen, die aan de *Parsis* vermaagschapt waren, wierd zijn voorslag wel aangenomen ; en men droeg met een algemeene bewilliging d'eer van 't Koningschap aan *Sevaris* op. Hy weigerde de zelve in 't eerst, en zei ; dat hy een zo hooge en blinkende waardigheid niet aan kon neemen, zonder met de Zon, welkers Priester hy was, en na wiens wil hy alle zijn daaden moest regelen, daar over te raadspleegen ; dat hy ten dezen

ein-

einde, indien zy 't raadſaam vonden, een Offerande van Reukwerk zoude offeren, om dit alziende Licht te bidden, hen in een zo gewichtige zaak te beſtieren en te geleiden, en hen te doen kennen, hoedanig zy zich in deze gelegentheid te draagen hadden. Zy bewilligden altemaal in dit zedig en redelijk gevoelen, en volgden hem na den Tempel, in de welke hy Reukwerk aan de Zon offerde, en met een luide ſtem voor de gantſche Vergadering dit Gebed, of liever deze lof-reden, aan hem richtte.

De Stijl is een weinigje Poëtiſch; en op verſcheidene plaatſen kan men'er een val, en eenige ſtellingen, in bemerken, die niet als in vaerzen geduld worden: maar dewijl zulks niet zonder opzet gedaan is, en dat ten anderen deze rolling van woorden in zodanig een onderwerp 't gemoed veel krachtiger treft, als een platte en wijdloopige Proſa, heb ik geloofd dat ik ze zodanig moeſt laaten blijven.

Mogelijk dat deze manier van ſchrijven al de wereld niet bevallen zal, en dat de geheele vaerzen met de veelvoudige verſtellingen, welke men daar by na over al in zal vinden, gelegentheid aan de Hairkloovers zullen geeven om hun hairkloovery t'oeffenen; maar Luiden van verſtand, welke weeten wat de deugd van de Dichtkonſt is, zullen'er, 'k ben 't verzekerd, gantſch anders af oordeelen, en inzonderheid, als ze verwittigd zullen weezen, dat *Sevaris* welke in de Griekſche en Latijnſche Poëeten zeer ervaren was, uitſteekend veel van de Poëzy hield.

Een groot Poëet, *Kodamias* geheeten, dat 's te zeggen, *Godlijke Geeſt*, heeft deze Lof-reden naderhand in vaerzen geſteld.

Men zal omtrent het eind van dit Werk de Hiſtorie van deze vermaarde Dichter zien, welke door verſcheidene andere uitſteekende Werken zich by de Sevarambes byna even zodanig een naam verkreegen heeft, als *Homerus* en *Virgilius* zich eertijdts by de Grieken en by de Romeinen verkreegen. Maar van alle zijn Schriften is'er geen, 't welk deze Volkeren in grooter achting en eerbiedigheid houden, als 't Gebed aan de Zon; vermits het in 't kort begrijpt, 't geen'er weezendlijkſt in hun Godtsdienſt is, en dat ten anderen dezen uitſteekenden Poëet de gedachten van *Sevaris*, welke dit Gebed, gelijk hier voor gezegt is, op de volgende manier overluid voor het Volk ſprak, in zijn vaerzen zo veel gevolgd heeft, als zijn Konſt het konde toelaaten.

GEBED
Van
SEVARIS
Aan de
ZON.

VRuchtbaare Bron des lichts en des leevens; ſchoon Geſternte, gy die met een gadelooze glans, en waar van onze ſwakke oogen de Godlijke aanſchouwingen niet konnen verdraagen, flikkert; wy zien niets zo heerlijk, als u, noch niets 't geen onze verwondering zo wel verdient, wanneer wy 't gezicht aan alle kanten ſlaan op de voorwerpen, welke gy alleen ons zienlijk maakt. Gy zijt van u zelven volkomentlijk ſchoon; gy verſchoont alle dingen; en niets kan u verſchoonen. Alles, 't geen de lichtende Ligchaamen, die onder uw gebied ſtaan, heerlijks en blinkendts hebben, leenen ze van uw Straalen. 't Zijn deze ſchoone Straalen, die 't gewelf des Hemels, en de wolken des Luchts, met duizend verſcheidene koleuren ſchilderen: zy zijn 't, die de toppen der Bergen, en de wijde uitgeſtrektheid der Vlakten, vergulden; zy zijn 't, die, de ſwarte ſchaduwen des nachts verdwijnende, aan alle Dieren tot Leidſlieden dienen: en zy zijn het eindelijk, die hen alle voorwerpen, welke gy verlicht, doen

doen zien. Gy zijt oneindig beminnelijk ; en niets is beminnelijk zonder u: niets kan zijn bekoorlijkheden voorſtellen , zonder de hulp van uw klaarheid. Wanneer gy op onze Horizon begint te verſchijnen , verheugen zich alle dingen over uw komſt , en breeken hun doodſche ſtilſwijgendheid , om u op hun ontwaaken te groeten. Gy rukt de Menſchen uit d'armen van des Doodts Broeder , gelijk om hen een nieuw leeven aan te kondigen : maar als gy hen des avondts uw licht onttrekt , om het zelve op andere plaatſen te brengen , worden ze terſtond omvangen met dikke duiſterniſſen , beelteniſſen des Doodts , welke hen onverdraagelijk zouden weezen , indien zy zich niet en trooſtten met de zoete hoop van uw wederkomſt. Wanneer uw lichtend Ligchaam zich op het midden des dags verduiſtert , worden de Stervelingen daar door bleek, even gelijk gy, en hun herten zijn met angſt en vrees bevangen. Maar de vreugde en de vrolijkheid volgen wel haaſt op hun vrees , als zy u buiten den arbeid zien. Gy doorloopt 't onmeetelijk gewelf des Hemels met een ſnelle loop ; en gy vervolgt alle jaaren in deze uw groote loop , om ons met een onfeilbaare en geregelde beweeging de tijden aan te wijzen. Als gy aan ons nadert , vernieuwen zich alle dingen , en neemen een nieuwe luiſter. De Natuur , gelijk lam door de ſneeuw en het ys , breekt haar banden en ketenen door de hulp van uw leevendmaakende warmte. Dan opent zich d'Aarde met groente , en gy bezaait haar met blommen , en vervult haar met vruchten , die gy door uw liefelijke beſchouwingen rijp maakt om de Dieren der Aarde , de Vogelen des Hemels , en de Viſſchen des Waters , daar mede te voeden. 't Is van uw Godlijke goedheid , dat zy al hun on-

derhoud trekken , gelijk zy'er ook 't leeven af ontfangen hebben. Gy zijt de Ziel des Wereldts; dewijl gy alle dingen bezielt , en dat niets zich zonder u beweegen kan. Wanneer uw Godlijke warmte ons begeeft, volgen terſtond de koude grillingen des Doodts; en alle Dieren laaten af te leeven , als zy aflaaten u te voelen. Hun ziel is niet anders , als een Straal van uw onbederfelijk Licht; en als gy deze Straal uit het aardſche licghaam,daar ze in beſlooten is,wegneemt,bederft dit ligchaam, 't verdwijnt, en keert weer tot zijn niets. Als gy u , volgens d'orde der getijden , van ons afwijdert, gevoelt alles de verdrietige werkingen van uw afwijdering ; alles verſlenſt ; alles word droevig ; en d'Aarde kleed zich in de rouw. Gy verſpreid uw weldaaden over alle haar Bewoonders ; maar gy begunſtigt alle Volkeren en alle Landen niet even veel. Eenigen hebben maar een ſwak gebruik van uw Warmte en van uw Licht, en zien zich meeſten tijd gedompeld in d'yſelijkheden van lange en ſwarte duiſterniſſen , en in de ſtrafheden van winters, geduurende de welken zy kwijnen, en na uw wederkomſt al zuchtende verlangen. Zy hebben zeer gevoelige blijken, dat gy den Bron van alles goedts zijt , of ten minſten het gunſtig Kanaal , waar door de weldaaden en de genaden van het Groot Weezen , 't geen u onderhoud , en welkers glorieuzen Dienaar gy zijt, tot hen komen vloeijen. Maar de geenen, die, gelijk wy, een liefelijker gezicht van uw Oogen genieten , zien altijd hun landeryen bedekt met blommen en vruchten , en zijn u derhalven ook meer liefde en meer erkentenis ſchuldig. Gy geeft ons alle morgens het Licht weder, 't geen gy ons alle avonden beneemt ; en indien gy ſomtijdts uit eenige vochtige

Dam-

Dampen der Zee dikke Wolken maakt, die ons uw glansrijk aangezicht verſchuilen, 't geſchiedt alleenlijk, om hen in verfriſſchende Regenen en liefelijke Douwen, die onze Vlakten en onze Heuvelen vet en vruchtbaar maaken, te doen ſmelten.

Maar indien uw weldaadigheid aanbiddelijk is, en zich aldus over al verſpreid, uw gramſchap is niet minder te vreezen, en doet zich niet minder op alle plaatſen voelen; want wanneer onze ondankbaarheden en onze miſdaaden u tegen ons vertoornd hebben, hebt gy duizend roeden om ons te kaſtijden, en om ons de werkingen van uw rechtvaardigheid te doen beproeven. Bywijlen verkeert gy uw goedertierene Warmte, welke onze Vruchten doet groeijen en rijp worden, in brandend Vuur, 't geen de zelven verblakert en verbrant. By wijlen verandert gy de liefelijke Douwen des Hemels in hevige Regenen en verwoeſtende Hagelen, welke de rijkdommen onzer Boomen en onzer Akkers vernielen. Gy verkeert de zachte blaazingen der weſte Winden in Stormbuyen, en ſchrikkelijke Onweeren. Gy ſtapelt de duiſtere Wolken, d'eenen op d'anderen: gy verheft dikke Miſten, om ons uw Licht t'ontneemen; en in plaats van uw gunſtige aanſchouwingen, ſtuurt gy afgrijſelijke Weerlichten, en doet de verſchrikkelijke Donder bulderen, om ons onze miſdaaden te verwijten, en om ons van uw gramſchap te verwittigen. Bywijlen werpt gy uw ontzagchelijke Blixemen, en ſlaat'er de hoogmoedigſte Boomen en de hoovaardigſte Bergen mede, om de Stervelingen te doen zien, dat gy alles, 't geen zich verheft, en op zijn verheffing trots en opgeblaazen is, ter neer kunt vellen: en indien uw goedheid uw gramſchap niet wederhield, gy zoud

de

de Godloozen en de Wederſpannigen, die uw Godheid niet aan en bidden, vermorzelen.

Wat ons belangt, die in uw Tempel vergaderd zijn, om u onze eerbiedigheid te betoonen, en om uw Altaaren te doen rooken, wy bekennen, dat wy aan u alleen, gelijk alle andere Menſchen, het weezen en het leeven, en alle de goederen, welke wy bezitten, verſchuldigd zijn: maar wy gevoelen, dat wy gehouden zijn u op een gantſch byzondere manier t'eeren, vermits gy ons gunſten en genaden, welke gy aan d'andere Volkeren des Aardrijks niet en doet, gedaan hebt, en noch dagelijks doet. Gy hebt ons uw ſchrikkelijke Blixemen geleend, om onze Vyanden t'onder te brengen; en gy geeft ons nutte en aangenaame kenniſſen in het leeven, die gy aan niemand, als aan ons, hebt verleend. Gy onderrecht ons in onze gewichtigſte zaaken, wanneer wy toevlucht tot uw heilige Orakelen neemen; en gy doet onze Aanſlagen, niettegenſtaande d'allerſwaarſte hinderpaalen, gelukken. Eindelijk, gy doet ons kennen, hoe wy onze aanbidding, en d'uiterlijke tekenen van onze Godsdienſtige Eerbiedigheid, moeten regelen, op dat wy niets en doen, 't geen u mishaage, noch 't geen ſtrijdig zy tegen de rechte dienſt van uw Godheid. Ten dezen einde geleid gy ons als met de hand langs uw lichte en zekere wegen, terwijl d'andere Menſchen op de duiſtere en onzekere paden van hun ydele inbeeldingen verdwaalen. d'Eenen maaken zich ſwakke en onmachtige Afgoden, en d'anderen ydele Schijnſelen, om in de zelven de dwaaze gedachten hunner geeſten aan te bidden. Maar wy, die door eenvoudiger, zuiverder, en natuurlijker lichten geleid worden, wy aanbidden een zichtbaare en heerlijke

God

God, welkers macht wy kennen, en welkers genaden en goedheden wy alle dagen beproeven.

Wilt, o Godlijk Licht, de zelven altijd op ons ſtrooijen, en de wolken en duiſterniſſen, die ons verſtand zouden konnen verduiſteren en verleiden, verdrijven: maar vermits het zelve van zich zelf al te ſwak en te gering is, neemen wy in de verkiezing, welke wy moeten doen van een Opperhoofd en Geleider, die bekwaam zy om ons volgens uw wil te regeren, toevlucht tot uw Goddelijke klaarheden. Indien 't uw believen is, ons'er een te geeven, maakt, o ſchoon Geſtarnte, dat hy alle de hoedanigheden hebbe, welken een zo verheven Ampt vereiſcht, op dat hy ons geleide, en ons in alle onze daaden tot een voorbeeld diene; dat hy ons beſcherme tegen onze Vyanden; dat hy de Vrede, de Gerechtigheid, en alle de Deugden, onder ons doe bloeyen; eindelijk, dat hy ons in de dienſt en d'eerbiedigheid, die wy u moeten bewijzen, weete t' onderrechten; ten einde wy, aan u altijd behaagelijk zijnde, en niets doende 't geen uw gramſchap kan verwekken, in eeuwigheid uw liefelijke aanſchouwingen, en getuigeniſſen van uw byzondere goedheid, genieten mogen.

Dit Gebed, 't geen *Sevaris* met een groote iever uitſprak, trof het hert der Omſtaanders zeer gevoeliglijk, en deed hen een hooge achting voor de Godvruchtigheid van dezen Prins opvatten: maar zy wierden op een aangenaame manier verbaaſd, wanneer, zo haaſt als hy geeindigd had te ſpreeken, zy omtrent het gewelf des Tempels een aangename Muziek hoorden, welke van verre ſcheen te komen, en allengskens te naderen. Als ze dicht genoeg was, hoorde men de bekoorlijke ſtem van een Dochter of van een Jongeling, die, na eenige tijd op een zeer aangenaame wijs gezongen te hebben, tegen de gantſche Vergadering zei; dat hy van de Zon gezonden was, om hen aan te kondigen, dat dezen heerlijken God

hun Gebed had verhoord; dat hy hun Offerande ontfangen, en zelfs 't oog op een van hen geworpen had, om dien in waardigheid boven d'anderen te verheffen; maar dat hy niet begeerde, dat zulks in de hoedanigheid van Koning zoude zijn, vermits geen Mensch waardig was souverainelijk over een Volk te gebieden, 't geen hy uit alle de Volkeren des Wereldts verkoozen had, om zijn Onderdaanen en waare Aanbidders te weezen; dat hy zelf hun Monarch wilde zijn, gelijk hy alreedts hun God was, op dat zy zich volkomentlijk na zijn Wetten zouden bestieren; dat hy'er hen door de hand van den geen, dien hy nu tot zijn Lieutenant in de Monarchie had verkoozen, gelijk hy hem van te vooren tot de hoogste trap des Priesterschaps verheven had, zeer billijken en zeer uitdrukkelijken zoude geeven; dat de Persoon, dien hy verkoozen had, zijn Grootpriester *Sevaris* was, den welke hy opentlijk verklaarde voor zijn Lieutenant gekoozen te hebben; en eindelijk, dat hy hen beval, den zelve in deze hoedanigheid aan te neemen, om hem, en zijn Navolgers, volgens de Goddelijke Wetten, die hy dezen Dienaar, dien hy verkoozen had om den Uitlegger van zijn wil, en den Uitdeeler van zijn genaden te weezen, zelf ingeeven zoude, te gehoorzamen.

Na dit gesprek hoorde men een noch aangenaamer Muziek als het eerste, 't geen allengskens af scheen te wijken, tot dat men 't niet meer hooren konde.

Ondertusschen was het Volk in een diepe verwondering, en geloofde in der daad, dat het een stem uit den Hemel was, die hen de wil van hun God had aangekondigd. Zy gehoorzaamden dan terstond, en zo veel te liever, dewijl ze zagen, dat dezen heerlijken Koning voor zijn Lieutenant genomen had den geen, dien zy tot hun Opperheer hadden willen verkiezen, en dat hy by deze genade d'eer voegde van zelf hen te willen regeren, en een gantsch-byzondere zorg voor hun Natie te willen neemen. *Sevaris* wierd dan van het Volk voor Onderkoning van de Zon aangenomen; en de voornaamsten zijner Onderdaanen deeden hem huldiging, en swoeren hem getrouwheid. 'k Heb het gevoelen, dat zijn beleid by deze gelegentheid zeer aanmerkelijk is, en zijn geest en voorzichtigheid waardig; want hy deed niet alleenlijk, gelijk veele andere groote Wetgeevers gedaan hebben, welke, om hun Wetten te bekrachti-

Sevaris werd voor Onderkoning van de Zon aangenomen.

gen, 't Volk wijs maakten, dat zy ze van eenige Godheid gekregen hadden: maar hy liet daarenboven door een ſtem uit den Hemel (of ten minſten die voor zodanig een geacht wierd) aan het Volk zeggen, welke de wil van hun God was. Hy geloofde ook, dat, met het opperſte gezag te weigeren, en het zelve gantſch en al aan de Zon toe te eigenen, de Regering, die hy van voorneemen was onder deze Volkeren te beveſtigen, vaſter en in groter eerbiedigheid zoude weezen; en dat ook hy zelve, als gehouden wordende voor den Lieutenant en den Uitlegger van dezen heerlijken Monarch, veel meer geëerd, en beter gehoorzaamd zou worden, als dat hy zijn gezag van ſterfelijke Menſchen afleidde. Hy was een groot liefhebber van de Muziek, en verſtond ze tamelijk; 't geen my gelooven doet, dat, wanneer hy den Tempel deed ſtichten, hy in 't gewelf eenige heimelijke ledigheid gelaaten heeft, om'er het Muziek, daar ik zo even af geſproken heb, in te plaatſen, en dat hy eenige konſt had om te maaken, dat de klank eerſt ſcheen te naderen, en vervolgens te rug te wijken. Niettemin gelooft het gemeen Volk der Sevarambes noch op den huidigen dag, dat de ſtem, die de wil van de Zon aan hun Voorouders verkondigde, van zijnen wege kwam, en dat *Sevaris* uit laſt van dit groot Geſtarnte verkoozen wierd. Maar by na alle de Luiden van verſtand, met de welken ik gemeenzaamlijk te *Sevarinde* omgegaan heb, beleeden my, te gelooven, dat het maar een liſt van hun Wetgeever was geweeſt, om meer gewichts en gezags aan zijn Regering te geeven. Dit blijkt ook noch uit het beleid der Parſis van die tijd, welke de Zuiderlingen geloven deeden, dat de Zon hen de konſten, die zy daar brachten, geleerd had, en dat hy hen met een byzondere openbaaring vereerde. *Sevaris* zegt ook het zelfde in zijn Gebed aan deze Godheid, wanneer hy hem bedankt voor de gaven en de genaden, welke hy zegt dat hy niet verleend en heeft, als alleenlijk aan hem, en aan zijn Onderdaanen.

De Stroukarambes, volgens den aard van hun Taal, welke aan de naam der Perſoonen, die in waardigheid verheven zijn, d'eindiging AS voegt, noemden *Sevaris* SEVARIAS. Zy veranderden ook de naam van hun Land, 't geen de Preſtarambes toenmaals *Stroukarambe* heetten, in die van *Sevarambe*, voegende d'eerſte ſillaben des naams van dezen Prins by 't woord *Arambe*, 't geen in hun *Verandering van naamen.*

Taal *Land*, *Gewest*, of *Vaderland* ,betekent. 't Zelfde hadden zy ook gedaan met de naam *Stroukaras*, 't welk *Verleider* of *Bedrieger* te zeggen is, ten haat van dezen ouden Vyand hunner Natie. Maar de geenen, die hem voor hun Opperhoofd hadden aangenomen, en die hem vervolgens goddelijke eer aandeeden, noemden hem *Onugas*, en zich zelven na zijn naam *Onugarambes*: doch als deze twee Volkeren onder de Regering van *Sevaris* weer vereenigt wierden, heetten zy zich *Sevarambes*; 't geen noch op den huidigen dag de naam van deze gantsche Natie is.

Sevaris eindelijk tot zijn voornaamste wit gekomen zijnde, en zich met het opperste gezag bekleed ziende, beieverde zich dag en nacht tot het Land te doen bouwen en vercieren, mitsgaders tot het maaken van Wetten, om zijn nieuwe Onderzaaten dezelven vervolgens te doen aanneemen. Hy stond eenige tijd in twijfel wegens de verkiezing der verscheidene soorten van Regeringen, die hy en *Giovanni* zich voorgesteld hadden.

't Eerste ontwerp, 't geen zy maakten, was, 't Volk in verscheidene Klassen of Benden te verdeelen, alzo zy eerst van meening waren de Landeryen te verdeelen, en d'eigendom daar af aan de Particulieren te laaten, na 't voorbeeld van byna alle de Natien onzer Landen. Alle de Parsis hielden 't met deze verdeeling; en men stond op het punt om de Natie in zeven d'eenen onder d'andere staande Klassen t' onderscheiden.

Eerste forme van Regering, doch niet aangenomen.

d'Eerste zou zijn van Landbouwers, en alle de geenen, die d'aarde bearbeidden: de tweede van Ambachtslieden, als Metselaars, Timmerluiden, Weevers, en diergelijken: de darde van de geenen, die konstiger Handwerken deeden, gelijk Schilders, Borduurders, Schrijnwerkers, en andere zodanige Konstenaars: de vierde van Koopluiden en Winkeliers van allerhande Waaren of Koopmanschappen. De rijke Burgers, de Luiden van Letteren, en alle de geenen, welke de vrye Konsten oeffenden, zouden de vijfde maaken. d'Edellieden, die niets meer als hun Adel hadden, zouden in de zesde geplaatst worden. En eindelijk de zevende en de geëerste zou zijn van allerhande gequalificeerde Heeren. In de verdeeling der Landen zou men een goed gedeelte behouden voor het gewoonlijk onderhoud van den Staat; en in de buitengemeene gelegentheden zou ieder Klasse volgens haar rang en middelen geeven,

zon-

zonder dat iemand eenige vrydom of byzonder voorrecht zoude konnen genieten ; vermits het onrechtvaardig ſchijnt , en t'eenemaal ſtrijdende tegen de waare redelijkheid, dat de geenen, die Leden van een Staat zijn , die door de Wetten worden beſchermd, en die de voordeelen des Gezelſchaps genieten, tot onderhoud van dit Gezelſchap niets en geeven, terwijl d'anderen door Schattingen en Impoſten gedrukt worden. Alleenlijk zouden de goederen van den Vorſt vry weezen. Wyders zouden alle d'Onderdaanen, zonder eenige uitzondering, ieder na zijn rang en vermogen, in een gelijke verdeeling, de gemeene laſten helpen draagen. Maar op dat zy in eeuwigheid des Vorſts gezag erkennen, en zich altemaal een gewoonte zouden maaken van ſchatting aan hem te betaalen, was men van voorneemen, op ieder Perſoon, die tot den ouderdom van twintig jaaren gekomen zoude zijn, een maatige jaarlijkſche ſchatting te ſtellen, die men *Hoofd-geld* genoemd zoude hebben. Daarenboven zouden alle de geenen, die tot de wettige bezitting van goederen en rijkdommen, tot een zekere door de Wetten bepaalde waarde, geraakt zouden weezen, indien zy tot een hoogen trap wilden klimmen, gehouden zijn aan de Staat een ſomme geldts te betaalen, volgens de Reglementen, welke men hier over gemaakt zoude hebben. Ieder Klaſſe zou door verſchillende kleding onderſcheiden zijn geweeſt, op dat de laager d'eer en eerbiedigheid, die den hooger toekwam, zich niet aanmaatigen konden, en dat aldus een iegelijk zijn rang en waardigheid hield. Noch zouden'er verſcheidene andere Reglementen in dit onderwerp, waar van ik geloof dat *Giovanni* den rechten Autheur was, geweeſt hebben: maar *Sevarias* na dit model van Regering, en eenige anderen die men hem voorgeſteld had, gexamineerd te hebben, verwierp ze altemaal, en maakte 'er zelf een, onvergelijkelijk billijker en uitſtekender, als alle de geenen, die men tot noch toe geoeffend heeft. Want gelijk hy een zonderlinge voorzichtigheid en wijsheid had, benaarſtigde hy zich om d'oorzaaken der tweeſpalten, der oorlogen, en der andere rampen, die gemeenlijk de Menſchen plaagen, en die gantſche Volkeren en Natien verwoeſten, op te ſpeuren en te doorgronden. In dit onderzoek bevond hy, dat d'ongelukken der Rijken en Staaten voornaamentlijk uit drie groote Bronnen ſpruiten, welke zijn de Hoogmoed, de Gierigheid, en de Ledigheid.

De Hoogmoed en Eerzucht prikkelen de meeste Menschen tot zich boven anderen te willen verheffen, om'er over te heerschen; en niet voed deze drift zo zeer, ter plaatsen daar de Edeldom erffelijk is, als de voordeelen van een doorluchtig Geslacht. De luister van een hooge Geboorte verblind zo zeer de geenen, die de zelve uit de handen des Lukvrouws ontfangen hebben, dat ze hen hun natuurlijke staat doet vergeeten, om hun geest nergens aan te binden, als alleenlijk aan dit uiterlijk goed, 't geen ze aan hun Voorouders, en niet aan hun eigene deugd, verschuldigd zijn. Zy beelden zich meesten tijd in, dat d'andere Menschen hen in alle dingen onderdaanig moeten weezen, en dat zy gebooren zijn om hen te gebieden, zonder te denken, dat de Natuur ons altemaal gelijk gemaakt heeft, en dat ze tusschen den Edelman en den Bedelaar geen onderscheid stelt; dat ze ons altemaal aan de zelve swakheden heeft onderworpen; dat wy, d'eenen even eens als d'anderen, in 't leeven treeden; dat de rijkdommen en de hooge staaten geen oogenblik by 't getal van iemandts dagen konnen voegen, hy zy dan wie hy wil, Vorst of Onderdaan, arm of rijk; en eindelijk, dat het beste onderscheid, 't geen onder de Menschen weezen kan, dat geen is, 't welk zy van de voordeelen des deugdts trekken. Om dan in d'ongeregeldheden, welke d'ongelijkheid der geboorte voortbrengt, te voorzien, wilde *Sevaris* niet, dat'er eenig ander onderscheid onder zijn Volk zou zijn, als dat der Overigheden en der private of gemeene Persoonen; en dat by deze laatsten d'ongelijkheid des ouderdoms alleen aan d'ongelijkheid des rangs de wet zoude stellen.

De drie Bronnen, daar de rampen der Staaten uit spruiten.

En vermits de Rijkdommen en d'Eigendom der Goederen in de burgelijke Gezelligheid een groot onderscheid maaken, en dat daar uit spruiten de Gierigheid, de Nijd, de Geweldenaryen, en duizend andere kwaaden, vernietigde hy deze eigendom van goederen, beroofde 'er de Particulieren, of de gemeene Man, af, en begeerde dat alle de landeryen en de rijkdommen van de Natie aan den Staat zouden toebehooren, die daar volkomentlijk af zou konnen schikken, zonder dat'er d'Onderzaaten iets van zouden konnen trekken, dan het geen d'Overigheid beliefde hen 'er af te geeven. Aldus verbande hy t'eenemaal de begeerte van Rijkdom, de Schattingen, d'Imposten, de Nooddruftigheid, en d'Armoede, welke zo veele rampen in de Wereld veroorzaaken. Sedert d'instelling dezer

Wetten zijn alle de Sevarambes rijk geweest, hoewel ze niets eigens hebben. Alle de goederen van den Staat behooren hen toe; en ieder van hen kan zich zo gelukkig achten, als de rijkste Monarch des Wereldts. Indien een Onderzaat van deze Natie iets, 't geen tot het leeven noodzakelijk is, van nooden heeft, hy heeft'er d'Overigheid maar om aan te spreeken, en hy is verzekerd dat hy 't zonder eenige moeite verkrijgen zal. Nooit is hy, geduurende de verscheidene trappen van zijn ouderdom, bekommerd voor zijn Kost, voor zijn Kleding, voor zijn Woon-plaats, noch zelfs voor 't onderhoud van zijn Vrouw, en van zijn Kinderen, al had hy'er ook honderden en duizenden. Den Staat voorziet in dit alles, zonder Schattingen of Imposten t'eisschen; en de gantsche Natie leeft onder het beleid des Opperhoofdts, in een gelukkige overvloed, en in een zekere rust. Maar vermits d'Overigheid, die het Hoofd van het Ligchaam des Staats is, andere Leden van nooden heeft, om'er hulp en bŷstand af te genieten, en dat het ten anderen goed is de zelven t'oeffenen, op dat ze in de dartelheid en de vermakelijkheden niet wederspannig, of in de ledigheid verwijfd worden, wilde *Sevarias* aan alle zijn Onderdaanen bezigheid geeven, en hen gestadig door een nutte en gemaatigde arbeid in beweeging houden.

Ten dezen einde verdeelde hy de dag in drie gelijke deelen, en schikte het eerste dezer drie deelen tot den arbeid, het tweede tot het vermaak, en het darde tot de rust. Hy wilde, dat alle de geenen, welke tot een zekere ouderdom gekomen zouden weezen, en die de ziekten, de jaaren, of andere toevallen, niet billijk van de verbintenis der Wetten zouden konnen bevrijden, ieder acht uuren daags arbeiden, en 't overige des tijdts of in eerlijke en geoorlofde vermaakelijkheden, of in de slaap en rust, zouden besteeden. Aldus valt het leeven zoet; de ligchaamen worden door een maatigen arbeid geoeffend, en door geen onmaatig werken afgemat; en de geesten door een billijke oeffening aangenaamlijk in bezigheid gehouden, zonder door de zorgen, de moeyelijkheden, en de bekommeringen, gedrukt te worden. De vermaakelijkheden, en de geneugten, die op den arbeid volgen, verlustigen 't ligchaam en den geest; en vervolgens verfrischt hen de rust. Als de Menschen nu in nutte bezigheden zijn, hebben ze geen tijd om op het kwaad

te

te denken, en vallen zelden in de gebreken, daar hen de ledigheid in zou storten, indien ze de zelve niet door een eerlijke bezigheid verjaagden. De Nijd, die uit de drie Bronnen spruit, daar hier voor afgesproken is, oeffent zeer zelden haar raazerny by deze Volkeren; en hun hert word gemeenlijk niet verhet, als door een edele iever, die voortkomt uit de liefde, uit de deugd, en uit de rechtvaardige begeerte der prijzingen, welke de goede daaden verdienen.

Sevarias had niet veel moeite om zijn nieuwe Onderzaaten deze Wetten te doen aanneemen: want, behalven dat ze door de Godheid bekrachtigd wierden, weeken ze niet ver af van hun gewoonten; vermits, gelijk ik alreedts gezegt heb, deze Volkeren in gemeenschappen leefden, en byna niets in eigendom hadden. Als ik kom te spreeken van de Regering der hedendaagsche Sevarambes, zal ik'er een naauwkeuriger ontleding af doen, en my ondertusschen vernoegen met'er iets in 't gros af te zeggen: want hoewel dezen grooten Wetgeever zelf de grondvesten der Wetten en des Regerings gelegt heeft, heeft hy echter niet alle de Reglementen gemaakt, welke men tegenwoordig by de Sevarambes ziet, hebbende aan zijn Navolgers de macht gelaaten van, volgens de gelegentheden, te veranderen, te vermeerderen, en te verminderen, 't geen zy tot oorbaar der Natie dienstig zouden oordeelen. Maar hy heeft hen zeer uitdrukkelijk verbooden, iets te verordenen, 't geen strijdig zy tegen het natuurlijk Recht, of tegen de Grond-regelen des Staats, welke zijn; boven alle andere dingen een Heliokratische Regering te houden, dat's te zeggen, geen ander Opperhoofd t'erkennen, als de Zon; en geen andere Wetten aan te neemen, als de geenen, welke hy aan zijn Lieutenant of Stedehouder, en aan zijn Raad, zoude ingegeeven hebben.

Wetten van Sevarias.

Niemand tot het Onderkoningschap toe te laaten, als den geen, welke de Zon uit de voornaamste Amptenaars des Staats verkoozen zoude hebben: 't geen by het lot geschied, gelijk wy hier na zullen aanwijzen.

Niet te dulden, dat d'eigenschap der goederen op eenigerlei wijze in handen van particuliere of byzondere Persoonen valle; maar der zelver geheele bezitting aan den Staat te behouden, om'er volkomentlijk af te schikken.

Niet

Niet toe te laaten, dat'er eenige erfelijke rang of waardigheid zy; maar zorgvuldiglijk de gelijkheid der geboorte t'onderhouden, op dat de verdienste alleen de Lieden tot d'openbaare Bedieningen verheffe.

d'Ouderdom te doen eerbieden, en de Jeugd ter goeder uure te gewennen tot degeenen, die hen in jaaren en ervarendheid overtreffen, t'eeren.

De Ledigheid uit de gantsche Natie te verbannen, vermits het de Voedster der gebreken, en de Bron der geschillen en wederspannigheden is; en de Kinderen tot den arbeid en tot de naarstigheid te gewennen.

De zelven niet te bezigen tot onnutte en ydele Konsten, die niet en dienen als tot d'overdaad en tot d'ydelheid, welke de hoogmoed voeden, en de nijd en tweedracht voortbrengende, de geesten van de liefde des deugdts afwenden.

d'Onmaatigheid in alle dingen te straffen; vermits zy het ligchaam en de ziel bederft, en al het strijdige van de daar tegen over gestelde deugd doet (*de Maatigheid*) welke die alle beiden in een geruste en gematigde staat onderhoud.

De Wetten des Huwelijks te doen gelden, en de huwbaare Lieden de zelven te doen nakomen, zo tot voortzetting des Geslachts, en aanwas der Natie, als om de Hoerery, Overspel, Bloedschande, en andere gruwelijke misdaaden, welke de Gerechtigheid omver stooten, en de gemeene Rust ontroeren, te vermyden.

Een gantsch-byzondere zorg te neemen voor d'opvoeding der Kinderen, en de zelven, zo haast zy het zevende jaar hunnes ouderdoms bereikt hebben, door den Staat te doen aanneemen, om hen ter goeder uure te leeren de gehoorzaamheid, welke zy aan de Wetten, en d'onderdanigheid, die zy aan d'Overigheden, als zijnde de waare Vaders des Vaderlandts, schuldig zijn.

De Jeugd van d'eene en d'andere kunne in d'oeffening der Wapenen t'onderwijzen, om tot alle tijden bekwaame Lieden te hebben, die de Vyanden onder d'oogen durven zien, en de Staat tegen de zelven konnen verdedigen.

Eindelijk de Godsdienst te doen gelden, om de Menschen door het Gewisse te binden, hen inprentende; dat'er niets voor de God-

heid verborgen is; en dat zy niet alleenlijk in dit leeven, maar ook na de dood, den goeden vergeldingen, en den kwaaden kastijdingen verordend heeft.

Ziet daar in 't kort de voornaamste Artijkelen der Wetten van *Sevarias*, welke vijf jaaren na zijn komst in de Zuider-landen opentlijk aangenomen wierden, en die zijn Navolgers altijd heiliglijk hebben doen onderhouden. Na der zelver afkondiging benaarstigde hy zich met alle vlijt, om ze, en door de minzaamheid, en door de vrees zijner wapenen, gehoorzaamd te doen worden. Hy had zijn zaaken zo wel aangelegt, om tot zijn oogwit te geraaken, dat hy zeer weinig hinderpaalen ontmoette; en daar was byna niemand, die'er zich tegen dorst stellen: want indien zijn Wetten den boozen niet aangenaam waren, alle de vroomen keurden ze goed, als zijnde zeer billijk en rechtvaardig. 't Is waar, dat de Parsis eenige moeite hadden om zich tot de gemeenschap der goederen te gewennen; maar, gelijk ze altemaal vreemdelingen waren, en dat hun geluk volkomentlijk van dat hunnes Opperhoofdts afhing, schikten zy zich eindelijk onder zijn wil, en des te gemakkelijker, dewijl ze zagen, dat de Stroukarambes, die alreedts gewoon waren in gemeenschappen te leeven, zich zonder wederstreeving aan de zelve onderwierpen. De geenen, die altijd in die ledigheid geleefd hadden, konden zich niet wel tot een geregelden arbeid begeeven; waarom men hen dit Artijkel niet zeer strengelijk deed onderhouden: maar de jonge Lieden moesten 't stiptelijk gehoorzaamen; invoegen dat het in minder als twintig jaaren algemeenlijk onderhouden wierd, en men zag geen lediggangers meer, als onder de Luiden die tot een hooge ouderdom waren gekomen.

Eenige Byzonderheden van Sevarias.

Sevarias heerschte acht-en-dartig jaaren in een gestadige voorspoed, en zag in alle de Landen van zijn Gebied een volkomene gehoorzaamheid aan zijn Wetten geeven, zonder dat ooit iemand zich tegen zijn wil dorst stellen. Geduurende deze lange Regering groeide zijn Volk ongeloofelijk aan, tot zo ver, dat het getal zijner Onderzaaten, welken hy alle zeven jaaren op deed schrijven, boven de twintig maal honderd-duizend beliep, hoewel'er in 't begin van zijn Regering niet boven de acht honderd duizend waren. Hy verdeelde hen altemaal by *Osmasies* of groote vierkantige Gebouwen, daar hy ze in 't gemeen deed leeven, waar in hun Afkomelingen hen sedert altijd nagevolgd hebben.

De

De Stad *Sevarinde* wierd by zijn tijd veel vergroot;en hy zelf lei'er degrondveſten van veertig *Oſmaſies*, en deed'er veele anderen bouwen tot *Sporounde* toe, daar hy ook den Stichter af is geweeſt. Hy liet in de Vlakten van *Sevarambe* verſcheidene Kanaalen graaven, om ze te vruchtbaarder te maaken, hoewel ze van natuure zeer vruchtbaar waren; en hy begreep het ontwerp van ettelijke gemeene Werken, welken zijn Navolgers naderhand voltrokken hebben.

Van tien of twaalf Vrouwen, die hy in zijn leeven gehad heeft, had hy veele Kinderen, welker Nakomelingen dapper aangegroeid, en onder de Sevarambes in een zeer groote eerbiedigheid zijn. Zy genieten zelf verſcheidene voorrechten, die aan d'andere Onderzaaten niet gemeen zijn, en onder allen, van drie jaaren vroeger als de geenen van andere geſlachten tot Overigheden aangenomen te worden.

Geduurende ettelijke jaaren deed *Sevaris* groote moeite, om de Taal des Landts te beſchaaven en te verrijken; en zijn zorgen wierden van zo veele goede gevolgen gevolgd, dat ze by zijn tijd tegen alle d'Ooſterſche Taalen, in netheid en in zoetheid, opmocht. Hy maakte zo fraaye opmerkingen, en ſchikte de grond deelen zodanig, om de geenen, die na hem komen zouden, t'oeffenen, dat ze onder de vijfde Regering ſierlijker en overvloediger was, als nooit de Latijnſche, noch zelfs de Griekſche, geweeſt heeft.

Eindelijk na acht-en-dartig geheele jaaren geheerſcht te hebben, zijnde in zijn ſeventigſte jaar, en beginnende d'ongemakken des ouderdoms te gevoelen, beſloot hy 't Rijk aan een ander over te geeven, en 't overige zijner dagen in de ruſt en een burgelijk leeven door te brengen. Ten dezen einde beriep hy alle d'*Oſmaſiontes* van de Natie, dat's te zeggen, alle de Gouverneurs der *Oſmaſies*, welke noch op den huidigen dag d'Algemeene Raad maaken, en gaf hen zijn voorneemen te kennen. Vervolgens maande hy hen aan, een nieuwe Onderkoning te kiezen, en de Zon daar over te raadspleegen, na welkers wil zy zich in een zo gewichtige zaak moeſten regelen;hen verzekerende, dat dezen glorieuſen Koning hen door het lot zoude aanwijzen den geen, dien hy tot zijn Navolger had geſchikt, indien zy het zelve wierpen volgens d'orders, welken hy alreedts voorgeſchreeven had. Maar ziende, dat deze aanſpraak allen die van de.

Vergadering bedroefde, hield hy hen voor; dat hy alreedts tot een zeer hooge ouderdom was gekomen, en, dewijl zijn krachten hem begonden te begeeven, niet langer bekwaam zou zijn om den teugel des Regerings te houden; dat het beſt was voor 't gemeen, een jonger en wakkerder Opperhoofd, als hy, tot de beſtiering van den Staat te verkiezen; dat, na acht-en-dartig jaaren tot het beſt en de gelukzaligheid der Natie gearbeid te hebben, het billijk was dat hy eindelijk op zijn byzondere ruſt begon te denken. Hy voegde daar by, dat hy, behalven deze gewichtige redenen, heimelijke waarſchouwingen van des Zons wege had om zich van de Regering t'ontſlaan, en de beſtiering des Staats benevens het ampt van Grootprieſter, 't geen van het Onderkoningſchap onafſcheidelijk moeſt weezen, aan een ander over te geeven. Als hy deze redenen had geſproken, welke alle de geenen, die ze aangehoord hadden, geweldig bedroefden, baden hem de Leden van den Raad, na hem hun eerbiedigheid, hun erkentenis, en 't leedweezen, 't geen zy hadden van door een ander, als hem, geregeerd te worden, dat hy de waardigheid, die hy ſedert zo lange tijd bezeten, en met zulk een glorie geoeffend had, tot het eind zijner dagen wilde behouden, of hen ten minſten een zijner Zoonen geeven, om in zijn plaats te heerſchen, indien hy volſtandig bleef in het beſluit van het Rijk aan een ander over te laaten. Zy voegden daar by, dat de Natie, hebbende geduurende zijn gantſche Regering zulke gevoelige blijken van zijn voorzichtigheid, van zijn deugd, en van de liefde dien hy zijn Volk toedroeg, gezien, zich naauwelijks over zijn verlies zoude konnen trooſten; en dat d'eenigſte middel om de droefheid, die het zelve aan alle zijn Onderzaaten veroorzaaken zoude, was, den geen zijner Kinderen, welke hy zelf de waardigſte daar toe oordeelde, op den Troon te zetten, op dat men in zijn Perſoon, en in die zijner Afkomelingen, het leevend beeld van hun doorluchtige Voorganger altijd zien, en in hen eeren konde de diepe wijsheid, en d'onvergelijkelijke deugden van een Prins, aan wien de Natie al haar geluk verſchuldigd was. Ten dezen einde aanbooden zy hem, zijn Waardigheden aan zijn Geſlacht erffelijk te maaken, en een zo doorluchtig Bloed, als het zijne, boven alle Menſchen des aardrijks te ſtellen. By deze dringende redenen voegden zy'er noch verſcheidene anderen; en zy dienden zich van alle hun welſpreekendheid,

en van alle de middelen, die zy bedenken konden, om hem d'aanbieding, die zy hem deeden, te doen aanneemen. Maar niets kon dezen grooten Man verzetten: hy wederſtond hun redenen en gebeden dappermoedig; en zijn deugd zegenpraalde by deze gelegentheid over alle de ſwakheden van de menſchelijke geeſt. Hy zei dan; dat, dewijl de Staat t'eenemaal Heliokratiſch was, hy d'aanbiedingen, welke zy hem deeden, niet aanneemen konde, vermits men zich in de verkiezing van een Onderkoning, volgens de Wetten, gantſchelijk ſchikken moeſt na de wil des Zons, die hen door het lot te kennen zoude geeven, welke zijner Onderdaanen hem d'aangenaamſte, en de waardigſte was om over zijn Volk te heerſchen. Hy bedankte hen echter voor hun iever en genegentheid, en zei hen; dat, hoewel hy zo veel liefde voor zijn Kinderen had, als een Vader hebben konde, hy nochtans nooit afwijken zoude van de gehoorzaamheid, welke hy aan den glorieuſen Koning, die hem op den Troon verheven had, bewijzen moeſt; dat, als'er 't gemeen beſt aan hing, men de vaderlijke liefde aan een kant moeſt zetten, en alle byzondere belangen doen wijken voor die van den Staat, waar van den Prins zich altijd de waare Vader moet toonen. Hy voegde daar by; dat hy in diergelijke gelegentheden van de deugd zijner Navolgers verhoopte, dat ze zijn voorbeeld volgen, en aan de Nakomelingen betoonen zouden, dat d'eer en de glorie der Vorſten eeniglijk beſtaat, in hun uiterſte vlijt aan te wenden, om de Volkeren, van de welken den Hemel hen de beſtiering en 't beleid toe vertrouwd heeft, gelukkig te maaken.

d'*Oſmaſiontes* ziende uit dit antwoord d'onvermydelijke noodzakelijkheid, die hen dwong van Onderkoning te veranderen, verkoozen vier Mannen uit hun Ligchaam; en het lot viel op een van hen, *Khomedas* geheeten, dien zy vervolgens *Sevarkhomedas* noemden, voegende by zijn naam de twee eerſte ſillaben van die van *Sevarias*: 't geen men ſedert aan alle zijn Navolgers gedaan heeft. *Khomedas word Onderkoning.*

Drie dagen na deze verkiezing leidde *Sevaris*, vergezelſchapt van alle des Staats groote Amptenaars, K*homedas* in den Tempel, om aldaar de plechtigheden van zijn Huldiging te doen, die hy wilde dat zeer heerlijk zouden zijn, om zijn Navolger te vereeren, en het Volk door zijn voorbeeld te toonen, welke eerbiedigheid

men aan een Vorst moet bewijzen. Hy offerde op het altaar een offerande aan de God des Lichts, en sprak voor de tweede maal het Gebed, 't geen hy gesproken had, toen hy door een stem des Hemels tot Onderkoning verkoozen wierd, voegende daar alleenlijk by; dat het dit schoon Gestarnte zoude believen den nieuwen Stedehouder, dien hy verkoozen had, om zijn Volk, na hem, te regeren, te verlichten en te geleiden.

Vervolgens zich keerende tot den geen, die zijn Navolger stond te zijn, sprak hy hem met een luide stem voor al het Volk byna aldus aan:

Aanspraak van Sevarias tot den nieuwen Onderkoning.

EEr ik u in handen stel de macht, die my noch overig is, voel ik my verplicht, o *Khomedas*, u eenige vermaaningen te doen. Ik voel my daar toe verplicht om de glorie van onze Godlijke Monarch, om het best van zijn Volk, en om uw byzondere onderrechting.

't Oogmerk, 't geen ons in dezen Tempel brengt, heeft iets zeer vreemdts. Gisteren waart gy myn Onderdaan, en heden gaat gy mijn Vorst worden. Ik tree gewillig van een Troon, daar gy zonder hinderpaalen op gaat klimmen; en door deze daad zullen wy een zo aanmerkelijk voorbeeld aan de Nakomelingen nalaaten, als ooit eenige Vorst nagelaaten heeft. Weinig dusdanige veranderingen gebeuren in een Staat, indien de vaderlijke liefde, of de swakheid der Prinsen, de rechte beweegreden daar niet af en is, of indien de wet van een Overwinnaar de noodzakelijkheid 'er niet van oplegt. Hier is 't zodanig niet gelegen: 't is noch het bloed, noch de natuur, die my ten uwen voordeele spreeken: 't is noch uw macht, noch mijn swakheid, welke my verplichten den Sceptet en de Kroon des Zons aan u over te geeven: 't is alleen de wil van dezen glorieusen Koning, en de gehoorzaamheid, die ik aan zijn

zijn heilige bevelen bewijs, welke u verheffen tot de hooge Waardigheid, daar gy toe gaat klimmen. De keur, die hy van uw Perſoon gedaan heeft, om zijn Stedehouder, en mijn Navolger in het Rijk te zijn, kan billijk uw gemoed met hooge gedachten vervullen; maar ze moet u echter geen hoogmoed inblaazen, noch u uw natuurlijke ſtaat doen vergeeten. Gedenk, dat gy een Menſch zijt; dat gy door de wetten der geboorte geenig voordeel op d'anderen hebt; dat gy, zo wel als zy lieden, de ſwakheden van de Natuur, en d'ongeſtadigheid des geluks, onderworpen zijt, mitsgaders dat de vaſt-geſtelde tijd, welke hun noodlot eindigt, ook het uwe zal eindigen. Overdenk ernſtelijk, hoe ſwaar een Kroon weegt, van wien gy ze hebben zult, en aan wien gy'er rekenſchap af zult moeten geeven. Aanmerk het geluk des voorgaande regerings; ziet wat voorbeeld gy te volgen hebt, en wat voorbeeld gy geeven moet. De bedieningen van het Onderkoningſchap, daar gy toe geroepen zijt, zijn altemaal groot en verheven; zy vereiſſchen een ernſtige opmerking, een recht gemoed, een onverſchrikkele moed, een onwaggelijke ſtandvaſtigheid, en een uitſteekende voorzichtigheid. Ik twijfel niet, of gy hebt alle-deze hoedanigheden; dewijl de lichtende God, die ons verlicht, die alle dingen weet en ziet, u boven alle zijn Onderzaaten geſteld heeft, om u zijn eerſte Dienaar te maaken. Duld echter, dat ik u zegge, dat'er in 't beleid van een Staat twee wegen zijn, die tot zeer verſchillende einden geleiden. d'Eerſte is die, welke de goede Prinſen bewandelen; en d'andere is die, welke de Tirannen houden: d'eene geleid recht tot de glorie, en d'andere tot de ſchande. De Tirannen vieren hun driften

ten de losse toom; en geevende zich over aan de kwaade neiging van hun hert, stooten zy gestadig de werken van hun voorzichtigheid door hun gebreken om ver. Zy gedenken zelden aan den Auteur van hun macht: zy denken weinig op de rekening, die zy hem te doen hebben: en zy bezeffen nooit, dat, hoe de werkingen van zijn gerechtigheid langsaamer zijn, hoe zijn oordeelen schrikkelijker vallen. Hier van daan komt het, dat hun Regering haatelijk, hun eind meesten tijd droevig, en hun geheugenis altijd vervloekelijk is.

De goede Prinsen daarentegen bestieren zich niet als door de lichten van de rechte redelijkheid: zy maaken zich een onverbreekelijke regel van hun plicht; en in alles de raadingen van een rechtmaatige voorzichtigheid volgende, bevestigen zy hun Troon op grondvesten, die door geenig ding verwaggeld konnen worden. Men bemint hen geduurende hun leeven; men beweent hen na hun dood; en de geheugenis van hun Regering is altijd aan de Nakomelingen waard en kostelijk.

Ver van te gelooven, dat gy een oogenblik zoud konnen twijfelen over de keur van een dezer twee wegen, ben ik verzekerd, dat gy alreedts een edelmoedig voorneemen hebt opgevat om het beleid der goede Prinsen te volgen, met zo veel zorgvuldigheidts, als gy beslooten hebt de daaden der Tirannen te vlieden. Uw plicht, uw eer, en uw bezonder belang, verplichten u daar onvermijdelijk toe; en ik maan u 'er ook toe aan van de kant des geene, welkers leevend beeltenis gy in dezen Staat moet weezen. Hy heeft ons Wetten gegeeven; waar van hy u tegenwoordig den bewaarder, den uitlegger, en den uitvoerder, maakt. Deze Wetten zijn de besluiten van een wijsheid, welke geen veran-

andering onderworpen zijnde, ook 'er geen in de Grondgeboden van dit Rijk kan dulden. Eerbied d'oorſpronk, daar ze afkomen; wacht u wel van'er iets in te veranderen; en laat niet te ſtraffen d'ongebondenheid der geenen, die door d'onzuivere mengeling hunner inbeeldingen de heilige Bevelen des Zons zouden willen onteeren. Gebruik de volkomene macht, welke deze Wetten u geeven, om de Gerechtigheid te doen handhaaven, om de maatigheid te doen oeffenen, en om de Vrede te doen bloeyen. In de Vrede word ruſt en 't geluk der Volkeren gevonden; maar om die onder hen te houden, moet gy d'onnozelheid der zeden zorgvuldiglijk kweeken, en de lichtvaardigheid der gebreken ſtrengelijk ſtraffen. Men heerſcht gemakkelijk over de goeden; maar 't valt ſwaar over de boozen te heerſchen: en d'eenigſte middel van met glorie te regeren is, met billikheid de vergeldingen en de ſtraffen uit te deelen. Ten dezen einde moet een Prins altijd gewapend zijn, en in de Vrede, en in den Oorlog, op dat hy tot allen tijde d'uitlandſche ongelijken afweeren, d'inlandſche beroerten ſtutten, en in alle plaatſen de macht zijner Wapenen, en de heiligheid zijner Wetten, even zeer kan doen vreezen en eerbieden. 'k Heb getracht door mijn voorgaande daaden de waarheid dezer regelen te beveſtigen, gelijk ik ze u heden plechtiglijk door mijn woorden voor den God, die ons verlicht, en voor dit Volk, 't geen my aanhoort, voorſtel. 't Staat aan u, uw voordeel met mijn vermaaningen te doen. Hier na geef ik u over de Kroon en de Scepter des Zons, als de laatſte tekenen van de macht, die ik u door zijn bevel in handen ſtel. Beantwoord door uw beleid de meening van dezen Godlijken Monarch; vervult onze wen-

ſchingen, en onze verwachting; en eindelijk, houd voor een vaſte regel, dat de glorie van een recht Prins minder ſchittert door de glans van zijn Kroon, als door 't geluk zijner Onderzaaten.

Als hy dit vertoog geeindigd had, nam hy *Khomedas* by de hand, bracht hem aan het Altaar, en deed hem ſweeren by den onzienlijke, eeuwige, en oneindige God, by de zienlijke en glorieuſe Zon, en by de liefde des Vaderlandts, de Grond-wetten van den Staat heiliglijk te zullen onderhouden, en 'er niets af of by te doen. Vervolgens hem op den Troon doende zitten, zettede hy hem de Kroon op 't hoofd, gaf hem den Scepter in de hand, groette hem Onderkoning van de Zon, en deed hem d'eerſte huldiging. Thans nodigde hy alle d'Amptenaars van den Staat, die daar tegenwoordig waren, tot zijn voorbeeld te volgen; en zich daar op na het Volk keerende, deed hy hen veele ſchoone vermaaningen. Hy ſtelde hen boven alle dingen voor oogen; dat de grootſte plicht der Onderdaanen beſtond in d'eerbiedigheid, de gehoorzaamheid, en de getrouwheid, die men aan d'opperſte macht moet bewijzen; dat, hoewel hun ſtemming en bewilliging noodzaakelijk waren om de zelve te beveſtigen, zy zich echter niet inbeelden moeſten, dat hun wil daar de voornaamſte oorzaak af was; dat de voorzienigheid in d'aanſtelling der Prinſen veel meer deels had, als de verordeningen der Menſchen; en dat men hen hier beneden aanzien moeſt, als de leevendigſte beelteniſſen des Godlijkheidts; dat, wanneer zy zich al niet wel van hun plicht kweeten, d'Onderzaaten daarom echter van de hunne niet afwijken moeſten; dat den Hemel dikwils zelfs d'onrechtvaardige daaden der Vorſten bekrachtigde, om de Volkeren, als zy zich door hun overtreedingen de werkingen van haar Gerechtigheid op den hals hadden gehaald, te ſtraffen; dat zy haar kaſtijdingen zonder morren, en zonder ooit na de wederſpannige raadingen te luiſteren, moeſten lijden; dat de wederſpannigheid niet alleenlijk de vervloekelijkſte van alle miſdaaden, maar ook de grootſte van alle dwaasheden was, dewijl dat, in plaats van den geenen, die zich daar toe inlieten, de vryheid te bezorgen, zy hen meeſten tijd, na wat zijde d'overwinning zich ook keerde, in een

Kroning van Khomedas.

Vermaaningen van Sevarias aan het Volk.

Fol. 15.

veel harder ſlaaverny ſtortte; dat het eindelijk niet alleenlijk de plicht der Onderdaanen was, zich aan de wettige macht t'onderwerpen, maar dat het ook hun grootſte belang was.

Na deze afſtand des Rijks vertrok zich *Sevarias* met zijn Gezin in een *Oſmaſie*, welke hy een dagreis ver van *Sevarinde*, op een zeer aangenaame plaats, en welkers lucht uitſteekend gezond is, had doen ſtichten. Hier leefde hy als een burgerman, zonder zich eenigſins met de zaaken des Regerings te bemoeijen, uitgezondert als men hem kwam raadspleegen; 't geen men altijd, zo lang als hy leefde, in alle de gewichtige ſtoffen gewoon was te doen, zo om hem d'eerbiedigheid, welke men voor zijn Perſoon had, te betuigen, als om hem d'achting, daar men zijn gevoelens in hield, te doen zien.

Hy leefde noch zeſtien jaaren, na dat hy de teugel des Rijks uit zijn handen had gegeeven, zonder dat zijn geeſt eenigermaate aan de ſwakheden van zijn ouderdom deelachtig was. Hy behield zijn oordeel, en zelfs zijn geheugenis, tot de laatſte ſnak zijns leevens; en voelende eindelijk zijn uiterſte uur naderen, vermaande hy alle zijn Kinderen tot de deugd, en tot de liefde des Vaderlandts, en leerde hen, dat de waare glorie in de gehoorzaamheid der Wetten, en in d'oeffening van de Gerechtigheid en van de Maatigheid, beſtond. Hy voegde daar by; dat, hoewel zijn lichaam ſterfelijk was, zijn ziel echter niet ſterven konde; en dat, zo haaſt zy uit haar aardſche gevangenis getreden zoude weezen, zy zich vervoegen zou na het glorieuſe Geſtarnt, van waar zy haar oorſpronk had genomen, om aldaar met een nieuwe gedaante, veel ſchoonder en volmaakter als d'eerſte, bekleed te worden; dat het even eens gaan zou met alle de geenen, welker leeven en zeden zuiver en rechtvaardig waren, en die van goeder herte de Geboden Godts, welke alle dingen ziet, en wien alle de daaden, en zelfs alle de gedachten der Menſchen, bekend zijn, gehoorzaamen; dat de kwaaden en godloozen daarentegen, die zijn Wetten niet gehoorzaamd, noch in d'onnozelheid geleefd hadden, ſtrengelijk na hun dood geſtraft, en hun zielen met verachtelijker en ſwakker ligchaamen, als d'eerſten, bekleed zouden worden; dat ze eindelijk in plaatſen, ver van het lichtend aanſchijn des Zons gelegen, zouden worden geworpen, om aldaar d'ongemakken en de guurheden der winters te gevoe- *Laatſte reden,*

len, en om'er in de swarte duisternissen van een diepe nacht begraaven te worden, ten einde daar boete voor hun misdaaden te doen.

En dood van Sevarias.

Na deze vermaaningen gaf hy de geest, en liet een algemeene droefheid over zijn verlies aan de gantsche Natie, die'er vijftig dagen rouw over droeg, en een zeer smartig gevoelen over zijn afweezen en dood betuigde. Zy hielden hem voor den Vader des Vaderlandts, en den oorspronk van alle de gelukzaligheid, welke zy genooten; invoegen dat de geheugenis van dezen grooten Man noch op den huidigen dag zo aangenaam en in zulk een eerbiedigheit by de Sevarambes is, en altijd weezen zal, dat zy hem Altaaren opgerecht, en Goddelijke eer beweezen zouden hebben, indien hy zelf, alzo hy'er eenige vrees voor had, en dat hy een doodvyand van d'Afgodery was, daar voor zijn dood geen order in had gesteld.

Men deed hem een Koninglijke Uitvaart; men offerde gantsch ongewoonlijke Offeranden; en zijn Navolger spaarde niets om zijn geheugenis te vereeren, en de gantsche Natie te doen zien de gevoelige droefheid, welke hy over zijn dood had.

Deze godvruchtigheid en dit wijs beleid vermeerderde ook zeer veel de liefde en achting, welke men voor hem betuigde, voegde een nieuwe luister by zijn Regering, en deed hem aangezien worden als een waardigen Navolger van *Sevarias*.

Dood van Khomedas.

Hy heerschte noch zes jaaren na't overlijden van dezen Prins; maar gevoelende zich door een hevige ziekte aangetast, deed hy afstand van 't Rijk, volgende daar zijn Voorganger in na, gelijk hy getracht had hem in zijn gantsche beleid na te volgen.

Geduurende zijn Regering deed hy verscheidene *Osmasies* stichten, en alle de Konsten bloeyen, welke ten tijde van *Sevarias* daar ingesteld waren, dien hy ook voor zijn dood een heerlijke Grafstede deed oprechten, welke noch tegenwoordig in de Tempel van *Sevarinde* te zien is. Hy liet aan ieder zijde des Eilandts groote Bruggen maaken; vermits men zich voorheen van Schuiten moest bediedien, om aan d'overzijde des Riviers te geraaken: 't geen nu door middel der gedachte Bruggen veel gemakkelijker kan geschieden. Hy begreep ook het ontwerp van het zelve met een sterke Muur t'om-

Zijn Werken.

t'omvangen ; maar, dewijl hy'er niet lang genoeg toe leefde, liet hy de zorg daar van over aan zijn Navolgers.

BRONTAS,

de darde Onderkoning des Zons.

Den geen, die in zijn plaats gekoozen wierd, heette *Brontas*; doch na zijn verkiezing noemde men hem *Sevarbrontas*, volgens de gewoonte. Hy volgde de voetſtappen zijner Voorgangers; hy deed de Vlaktens, en ook zelfs de Gebergten op verſcheidene plaatſen bebouwen, en inzonderheid op de weg van *Sporounde*, die hy veel gemakkelijker maakte, als ze van te vooren was, leggende daar de grondveſten van verſcheidene Steden, welke ſedert dapper zijn aangegroeid. Onder zijn Regering begon men, volgens 't ontwerp van *Sevarkhomedas*, rondom 't Eiland een Muur te maaken; en hy wierd door de ſtudie en oeffening zo gaauw in de Bouw-kunſt, dat hy alle de Geſtichten, welke zijn Voorgangers hadden doen maaken, zeer veel vercierde. By zijn tijd ontſtonden'er oneenigheden onder de Sevarambes, veroorzaakt door eenige nieuw-gekomene Parſis, welke, tegen de Grond-regelen van den Staat, d'eigenſchap der goederen wilden invoeren, 't geen hem een groote moeite veroorzaakte: maar eindelijk kwam hy 't te boven; en om in 't toekomende in diergelijke ongeregeldheden te voorzien, verbood hy de gemeenſchap met ons Vaſt-land, en wilde niemand van die oproerige geeſten meer aanneemen.

Hy was afkomſtig van de Preſtarambes; en dit was d'oorzaak, dat hy *Sporounde*, en d'andere Plaatſen op de Gebergten, dapper deed vergrooten, om de gemeenſchap met de zelven te gemakkelijker te maaken. Hy heerſchte vier-en-dartig jaaren, en gaf eindelijk, na 't voorbeed zyner Voorzaaten, 't Rijk aan een ander over.

DUMISTAS,

de vierde Onderkoning des Zons.

Na *Sevarbrontas* volgde *Sevardumistas*, een Stroukaramber van afkomst. Hy wilde zijn paalen wijder uitbreiden, en een Natie, die de benedenste gedeelten des Riviers bewoonde, omtrent tachtig mijlen beneden *Sevarinde*, t' onderbrengen; maar den Raad stelde zich'er tegen, en wilde niet dulden, dat men zonder noodzaakelijkheid nieuwe Landen beoorlogde, tegen de Regelen van *Sevarias*, welke belast had, dat men het Land rondom *Sevarinde* wel zoude doen gelden, eer men aan wijder-afgelegene Landeryen raakte, immers zo 't niet op de weg van *Sporounde* was. Ziende dan, dat zijn oogmerk niet aangenaam gevonden wierd, benaarstigde hy zich tot het voorzetten van de Landbouw, en nieuwe *Osmasies* op verscheidene plaatsen, en inzonderheid in de Stad *Arkropsinde*, van waar hy geboortig was, te stichten. Hy heeft ook in de Godsdienst, doch allenlijk voor d'uiterlijke pracht, gelijk ook in 't *Ospareníbon*, nieuwe plechtigheden ingesteld. By dit alles voegde hy verscheidene Reglementen, raakende d' openbaare Verheugingen, en verordende nieuwe dansen in 't *Erimbasion* of 't Feest van de Zon, welke noch hedendaags onderhouden worden. Men oordeelt, dat, dewijl hem zijn opzet van den oorlog te voeren gedwarsboomd wierd, hy een gantsch andere weg insloeg, en zich bevlijtigde tot d'instelling van verscheidene plechtigheden. Zijn Regering was maar van elf jaaren; en hy was d'eerste die het Rijk tot het eind zijner dagen behield. 't Is waar, dat een toeval daar d'oorzaak af was; want hy stierf schielijk aan een val: 't geen een Vorstelooze Regering van vijftien dagen veroorzaakte.

SEVARISTAS,

de vijfde Onderkoning des Zons.

In zijn plaats wierd *Sevaristas* gekoozen, gesprooten uit *Sevarias*, in welkers Persoon het bloed des eerste Onderkonings weer op den Troon klom. De deugden, en de bevalligheden, die in hem uitblonken, gaven groote hoopingen van zijn Regering; en men geloofde, dat hy de plaats des doorluchtige Vorsts, uit wien hy d'eer had van gesprooten te zijn, waardiglijk zoude vervullen. Men bedroog zich ook niet in dit gevoelen; want hy was 'er 't leevend afbeeldsel, en de volmaakte Navolger, af. Hy telde niet meer als dartig jaaren, toen hem de Rijksstaf in handen gesteld wierd; maar hy had in deze ouderdom een ongemeene voorzichtigheid en wijsheid. De Natie was by zijn tijd zeer veel aangegroeid, en de vrede en overvloed bloeiden 'er over al; invoegen dat zijn Regering, zelfs van den aanvang af, gelukkig was: en gelijk hy veele Onderdaanen had, welke, volgens de Regelen van den Staat, in bezigheid gehouden moesten worden, ondernam hy werken van een grooten arbeid, en van een byna onverwinnelijke swaarigheid. Voor eerst deed hy 't Paleis van *Sevarinde*, en de Muuren rondom 't Eiland, voltooyen: hy deed het groot Schouwburg stichten, en den Berg, daar wy in 't Eerste Deel af gesproken hebben, doorgraaven. Hy vernieuwde de gemeenschap met *Persien* en d'andere Landen, welke *Sevarbrontas* verbooden had; maar hy veranderde de manier, en wilde alleenlijk, dat eenigen der Sevarambes onder ons zouden gaan reizen, om 'er alle de Weetenschappen en Konsten, die zy zouden oordeelen tot het geluk en tot de glorie hunner Natie te konnen helpen, te leeren, zonder dat het hen geoorlofd was ons iets van hun Land te kennen te geeven.

Zijn zorgvuldigheden eindigden deze Volkeren te beschaaven, en de goede Weetenschappen, de fraaye Konsten, en de groote openbaare Schouwspelen, onder hen te bevestigen. Hy stelde het Feest in, *Khodimbasion* geheeten, dat's te zeggen, '*t Feest van den Grooten God*, waar af *Sevarias* allereerst de gedachte had gehad,

en

en 't geen zijn Navolgers niet hadden willen inſtellen, uit vrees van de zin dezes Wetgeevers niet wel te begrijpen. Maar deze, 't zy door het voorrecht des bloedts, of dat hy beter, als d'anderen, de meening van zijn doorluchtigen Voorganger had begreepen, ſtapte over alle deze ſwaarigheden heen, en wilde, na'er de plechtigheid afgeregeld te hebben, dat het gevierd zoude worden in 't begin van ieder *Dirnemis*, dat's te zeggen, van zeven tot zeven jaaren. Zes maalen deed hy zelf 't vieren; want hy heerſchte zeven-en-veertig jaaren, ten einde van de welken hy de Kroon en Scepter overgaf, en noch twaalf jaaren leefde.

KHEMAS,

de zeſde Onderkoning des Zons.

Na deze doorluchtige Prins volgde *Sevarkhemas*, welke een groote Naturaliſt of Natüur-kender was, en die zich met alle vlijt benaarſtigde, om de kennis der *Simplicia*, en der Metaalen, in achting te brengen, waar van hy verſcheidene Mijnen ontdekte, en zelfs rijke Goud-mijnen, van de welken hy zich diende tot het vercieren des Tempels van de Zon, en 't Paleys van *Sevarinde*; want men ſlaat'er hier te Lande geen Munt af, dewijl z' 'er niet noodzakelijk is, en dat'er zelfs door de Grond-wetten van den Staat 't gebruik af is verbooden.

't Was hy, die rondom de groote lichtende Kloot des Tempels van *Sevarinde*, welke de Zon verbeeld, deze groote goudene Plaat deed leggen, met ſtraalen geſneeden en gegraveerd, welke men'er tegenwoordig om ziet. Hy heerſchte drie-en-veertig jaaren, en deed vervolgens afſtand van het Rijk.

KIM-

KIMPSAS,

de zevende Onderkoning des Zons

Op *Sevarkhemas* volgde *Sevarkimpsas*. Deze was een groot Reiziger in zijn Staaten, waar van hy tot de minste *Osmasie* bezichtigde. Hy hield zeer veel van Tuinen en Lusthoven, deed de Wegen effenen, en'er over al Paalen zetten, tot gemak der Reizigers. Hy liet d'afgelegentheid der plaatsen meeten en tekenen, en beval dat men in alle de Steden, tot dienst der Passagiers, Slaavinnen zoude houden. Hy beoorlogde de Zuiderlijke Stroukarambes, hoogmoedige en woeste Volkeren, welke 't gezag van *Sevarias* nooit erkend hadden, die hen niet onder zijn jok had willen brengen, en die zelfs zijn Navolger vermaand had hen niet eerst aan te tasten, maar zich te vernoegen met de Landen, die hy hem over had gegeeven, welke, wel gebouwd zijnde, bekwaam waren om zes maal zo veel Volks te voeden, als hy had. Sedert die tijd had men deze Barbaaren versmaad, en hen niet gezeid, zo lang als zy zich in d'eerbiedigheid hadden gehouden; maar de stoutheid genomen hebbende van in de Landen van *Sevarkimpsas* een inval te doen, trok hy gewapender had na hen toe, sloeg hen in verscheidene ontmoetingen, en lei hen een jaarlijksche schatting op van Dochters en Jongelingen, om der Sevarambes Slaaven en Slaavinnen te zijn; en vermits men in hun Gebergten zeer goede Mijnen vond, deed hy Fortressen of Sterkten stichten, en liet'er Bezettingen, gelijk de Jeugd der Sevarambes daar als noch op een geregelde tijd, beurt om beurt, de bewaaring af gaat waarneemen. Hy heerschte acht-en-twintig jaar, en gaf het Rijk over aan

MINAS,

de achfte Onderkoning des Zons.

Deze is den geen,die tegenwoordig op den Troon zit, en door welkers laft wy te *Sevarinde* gebracht wierden. Dezen *Sevarminas* heeft nu al een lange tijd geheerfcht; en toen ik uit dit Land vertrok, om my na *Perfien* te vervoegen, ging de fpraak, dat hy afftand van 't Rijk meende te doen, dewijl hy al tot een hooge ouderdom gekomen was, en zijn fchouders te fwak kende, om langer zodanig een laft te draagen. Hy heeft verfcheidene dingen gedaan, en onder anderen de groote Waterleiding doen maaken, welke te *Sevarinde* al het water van een Rivier brengt, die zes of zeven duizend fchreden boven de zelve van een Berg af komt daalen. Zijn Voorzaat had dit werk begonnen, en hy bracht het geduurende de twaalf eerfte jaaren van zijn Regering ten einde.

't Is een zeer rechtvaardig en zeer ftreng Man, willende gehoorzaamd zijn; maar die aan d'andere kant de Natie bemind, daar hy ook ten uiterften van bemind word. 'k Heb dartien jaaren onder zijn Heerfchappy geleefd,en verfcheidene dingen gezien,die geduurende die tijd zijn uitgevoerd; alzo ik op alles een zeer naauwe achting heb gegeeven.

'k Zal nu wyders een aanvang maaken met van de Wetten en Zeden dezer Volkeren byzonderlijker te fpreeken, als ik tot noch toe gedaan heb; dewijl 't my billijk dunkt, dat deze ftof op de Hiftoie van *Sevarias* en zijn Nazaaten volge.

Van de Wetten, Zeden, en Gewoonlijkheden der hedendaagsche Sevarambes.

IN de Historie van *Sevarias* en zijn Navolgers heb ik een kort tafereel van de Wetten dezer Volkeren gegeeven, en doen zien, welke de voornaamste Grondregelen van hun Regering waren. 'k Zou hier omtrent deze stof wijdloopiger konnen gaan, en alle de Reglementen en Ordonnantien, welke door d'Onderkoningen des Zons, van *Sevarias* of tot den tegenwoordig heerschende *Sevarminas* toe, gemaakt zijn geworden, beschrijven: maar gelijk zodanig een verhaal al te lang en te verdrietig zou vallen, zal ik my vernoegen met 'er 't aanmerkelijkst af te zeggen.

Deze Regering is dan Monarchaal, Despotisch, en Heliókratisch, in het opperste Hoofd: dat 's te zeggen, dat d'opperste macht en authoriteit by een eenige Monarch staat; dat deze Monarch alleen Meester en Eigenaar is van alle de goederen der Natie; en dat men daar de Zon voor Oppervorst en volkomen Meester erkent. Maar zo men aan d'andere kant 't oog wend op de bestiering des Staats van de kant der Menschen, men zal bevinden, dat deze Staat een successive en Despotische Monarchie is, vermengd met Aristokratie, en Demokratie.

Dit blijkt in dat den Onderkoning, die d'eenige Mensch is, welke den Monarch en den Heer verbeelt, tot deze waardigheid niet alleenlijk door de keur des Zons, maar ook door de verkiezing van den grooten Raad, en door die des Volks, verheven word. Want als'er een Onderkoning gemaakt moet worden, verkiest den Raad uit haar eigen Ligchaam vier Persoonen, welke 't lot werpen; en den geen, dien het beeltenis des Zons te beurt valt, word daar door, gelijk door de keur van dit schoon Gestarnte, Opperhoofd verklaard.

Alle de geenen nu, die tot Ampten verheven zijn, zijn 't eerst

door de verkiezing des Volks in ieder *Osmasie*, tot de Bediening van *Osmasiontes* toe; en als iemand tot deze Waardigheid gekomen is, is hy een Lid van d'Algemeene Raad, en heeft voor d'*Osmasie*, dien hy verbeelt, een *deliberative* en *negative* of *raadende* en *beneenende* stem. In 't begin, toen de Natie noch klein was, waren deze *Osmasiontes* Leden van de Gewoonlijke Raad; maar gelijk 't getal dapper aangroeide, maakte men hen altemaal Leden van d'Algemeene Raad, en men nam'er een voor de gewoonlijke Raad, die vier *Osmasies* verbeeldde: vervolgens verbeeldde hy 'er zes: en tegenwoordig verbeelt hy'er acht. Uit deze Acht-mannen, welke *Brosmasiontes* geheeten worden, verkiest men de geenen, die men Raadtsheeren wil maaken, volgens de tijd van hun aanneeming; en aldus vervult d'oudste van hen de plaats van den nieuwelings overledenen Raadtsheer. 'k Meen d'oudste in Bediening; want men ziet hier niet op de jaaren. Deze Raadtsheeren zijn tegenwoordig ten getale van vier-en-twintig, welke den Onderkoning in alle de groote zaaken helpen, en de Groote Raad van Staat uitmaaken. Men noemt hen *Sevarobastes*, dat's te zeggen, Helpers van *Sevarias*, of des zelfs Navolgers.

Brosmasiontes.

Sevarobastes.

Daar is een ander laager Ligchaam, bestaande in *Brosmasiontes*, ten getale van zes-en-dartig, waar uit men Lieden neemt, om hen, wanneer'er eenige ledige plaats is, tot de waardigheid van *Sevarobastes* te verheffen, of Gouverneurs der Land-steden te maaken, uitgezondert van *Sporounde* en *Arkropsinde*, welke bestierd worden door een *Sevarobaste*, gelijk *Albikormas* en *Brasindas*; vermits deze Gouvernementen van een zeer groot aanzien zijn.

Behalven de last van aan den Onderkoning raad te geeven, hebben byna alle de *Sevarobastes* eenig byzonder Ampt, en van de gewichtigsten des Staats, als Generaal des Legers, Admiraal, Opziender der Gebouwen, des Leeftochts, der Offeranden, der Schoolen, der plechtelijke Feesten; enz. en ieder heeft, tot d'oeffening dezer Ampten, zijn byzondere Raad.

Iegelijk Gouverneur van een Stad heeft insgelijks zijn byzondere Raad, tot de bestiering van zijn Plaats of Provincie; gelijk wy terstond te *Sporounde* zagen, 't geen het eerste en aanzienlijkste Gouvernement van de gantsche Staat is, en alle de Steden aan geene zijde der Bergen begrijpt, mitsgaders alles, 't welk van de Prestarambes

bes overgebleeven is, die voor 't meestendeel hun Vaderland verlaaten hebben, om zich in *Sevarambe* ter neer te zetten. Men stuurt in hun plaats alle de geenen, die aan ligchaam of geest gebrekkelijk zijn; en daar van daan komt het, dat men het Land *Sporombe* noemt, gelijk hier voor alreedts gezegt is.

Behalven deze Overigheden en Amptenaaren, die ik zo even genoemd heb, zijn'er noch verscheidene andere laager, onder de welken de geenen, die 't beleid des Jeugdts hebben, in groote achting zijn; vermits het heil des Staats, en dat der gantsche Natie, van de goede opvoeding der Kinderen afhangt. *Laager Amptenaaren.*

d'Opzienders van verscheidene Konsten zijn insgelijks zeer geacht, en inzonderheid de geenen, welke 't opzicht op de Landbouw en op de Gestichten hebben, dewijl deze twee dingen de nutsten zijn, en daar de Natie zich 't meest in oeffent.

En gelijk d'Overigheden boven het Volk zijn verheven, en dat, hun verrichtingen edeler zijnde als die der gemeene Lieden, zy grooter vergelding verdienen, ontfangen zy'er ook geëvenaard na de rang, die zy in de Republijk bekleeden. Voor eerst hebben zy d'eer van te gebieden, en 't vermaak van gehoorzaamd te worden. De Wetten staan hen toe, meer Vrouwen te trouwen, als d'andere Onderzaaten mogen doen, en ieder een zeker getal Slaaven te hebben, om hen te dienen. Zy zijn gemeenlijk beter gehuisvest, beter gespijst, en beter gekleed als de Particulieren, of de gemeene man; en al de wereld betoont hen onderdaanigheid, en eert hen volgens hun staat. Ten anderen, zo haast als iemand in d'Overigheid getreden is, kan hy na d'opperste Macht staan, en door de verscheidene trappen, waar by men opklimmen moet, daar toe geraaken. Alle d'Onderkoningen, van *Sevarias* af, zijn'er op deze manier toe gekomen; en daar is ook geen andere. Dit is d'oorzaak, waarom alle de geenen, die verdienst en eerzucht hebben, zich de liefde en d'achting hunner Medeburgers trachten te verkrijgen, om, als'er eenige verkiezing gedaan moet worden, hun stemmen te hebben. Indien men op deze gewoonlijkheden en op deze manieren der Sevarambes een ernstige overdenking maakt, men zal bevinden, dat wy, in de zorg die wy neemen om onze staat te verbeteren, en de gemakkelijkheden des leevens te genieten, in de grond de zelve begeerten en het zelve oogmerk hebben, als zy. *Voordeelen der Overigheden.*

Maar dit onderſcheid is'er tuſſchen hen en ons, dat de middelen, daar zy zich af dienen om zich te verheffen, altemaal eerlijk en wettig zijn; en dat wy daarentegen meeſten tijd de miſdaaden en ſchandelijkheden in 't werk ſtellen, om ons uit de laagheid en elende te trekken: en indien wy door billijke of onbillijke wegen rijkdommen en eer bekomen, wy misbruiken ze gemeenlijk, of laaten ze aan onze Kinderen na, met een volkomene macht van'er zodanig mee om te ſpringen, als 't hen belieft. Maar de Sevarambes, die niet als goede daaden mogen doen, konnen hun goederen en waardigheden niet behouden, als door een ſtandvaſtige oeffening des deugdts, en laaten aan hun Kinderen niet anders na, als hun goed voorbeeld te volgen.

Indien 'er een Tuſſchen rijk kwam, dat's te zeggen, indien den Onderkoning kwam te ſterven, zonder afſtand van zijn Heerſchappy gedaan te hebben, zou den oudſte der Sevarambes zo lang in zijn plaats regeren, tot dat den Grooten Raad een nieuwen Navolger gekoozen had.

Plechtigheden terſtond na de verkiezing der Onderkoningen gebruikelijk.

't Eerſt, 't geen een nieuwe Lieutenant of Stedehouder doet, is, d'Algemeene Raad van de gantſche Natie beroepen, alwaar zich dan alle d'*Oſmaſiontes*, en met een woord, alle de groote Amptenaaren, laaten vinden. Thans verklaart hy hen de verkiezing, welke de Zon van zijn perſoon heeft gedaan, vraagende, of ze zich niet gewillig aan de wil van hun God en hun Koning onderwerpen, en hem voor des zelfs Stedehouder erkennen willen. Hier op roepen zy altemaal luidts keels *Erimbas imanto*, 't geen betekent, *den Koning des Lichts worde gehoorzaamd*: waar na men hem in den Tempel volgt, daar hy Reukwerk aan de Zon offert; en bedankende hem voor de byzondere gunſt, dien hy hem heeft gedaan, heiligt hy zich aan zijn dienſt, belooft hem getrouwheid, en aan het Volk gerechtigheid en beſcherming. Thans plaatſt hy zich op den Troon, daar wy *Sevarminas* op zagen zitten, toen hy ons gehoor gaf Alle de *Sevarobaſtes* volgen hem; en den oudſte onder de zelven zet hem de Straalen-kring, daar ik hier voor af heb geſproken, op 't hoofd: waar na ieder der Raadtsheeren hem hulp en getrouwheid belooft, en alle d'anderen onderdaanigheid en gehoorzaamheid aan hem en aan zijn Raad. Indien hy dan eenige Wet heeft voor te ſtellen, verklaart hy voor alle d'Omſtaanders de re-

de-

denen, doet'er aan alle d'*Osmasiontes* afschriften van geeven, en verzoekt hende zelve wel t'overweegen, en'er hem hun gevoelen over te zeggen. Negen dagen'er na word de Wet in een even diergelijke vergadering voor alle man bekrachtigd; en een ieder neemt 'er een afschrift van: waar na den Onderkoning hen altemaal oorlof geeft, en zelf na zijn Paleis gaat.

Instelling van nieuwe Wetten.

Zo menigmaal als'er een nieuwe Wet ingesteld zal worden, beroept men aldus d'Algemeene Raad; en alles gaat'er zodanig toe, als hier boven gezegt is.

De Bedieningen en Ampten duuren niet langer, als't den Onderkoning en zijn Raad belieft; maar 't gebeurt zelden, dat men ze den geenen, die daar eens mee voorzien zijn, ontneemt, of zy moeten 'er zelf van afstaan ('t geen ze gemeenlijk doen, wanneer ze den ouderdom van sestig of seventig jaaren bereikt hebben) of wel als zy hun plicht niet wel waarneemen; 't welk men zeer zelden ziet. Doch indien 't by geval kwam te geschieden, dat den Onderkoning boosaardig, godloos, en een tiran was, en dat hy de Grond-wetten wilde overtreden, zou men alles doen, 't geen mogelijk was, om hem weer tot redelijkheid te brengen; en als dit niet lukken wilde, zou den oudste *Sevarobaste* d'Algemeene Raad beroepen, en hen d'oorzaak daar af bekend maaken, om hun gevoelen daar over t'uiten, en te verstaan, of zy 't niet raadsaam vonden, een Momboor of Voogd van de Zon voor zijn Onderkoning te verzoeken, ten einde zijn Wetten te doen uitvoeren, en de zelven, volgens de begeerte van *Sevarias* en zijn Navolgers, te handhaaven. Hier op zouden d'anderen affirmative of toestemmelijk antwoorden; en alsdan zouden zy altemaal na den Tempel gaan, en wanneer zy wierook aan de Zon geofferd, en een gebed gedaan hadden, 't lot onder de *Sevarobastes* werpen: en den geen, dien het beeltenis des Zons te beurt viel, zou Momboor van den Onderderkoning worden verklaard; welke by deze gelegentheid geacht moest worden zijn verstand verlooren te hebben. Hier na zou hy niet meer in den Raad ingelaaten, en in een byzonder Paleis bewaard, doch echter aldaar met alle minlijkheid gehandeld worden, tot dat het de Godheid beliefde zijn verdwaalde zinnen te recht te helpen: en als het bleek, dat hy zijn plicht wilde waarneemen, zou hy

opent-

opentlijk in zijn gezach en in d'oeffening van zijn Bediening, op de zelve wijs als hy'er af ontbloot was, hersteld worden.

Dit is een clausul of byvoegsel der Wetten van *Sevarias*, ingeval zodanig een zaak gebeurdde; maar tot noch toe is ze niet gebeurd, en zal mogelijk nimmermeer gebeuren. De zelve clausul betreft ook de geenen, die in der daad zinneloos mochten komen te worden, en die niet gewillig afstand van het Rijk wilden doen.

Sevarias heeft Formulieren voor alle deze dingen nagelaaten, gelijk ook voor eenige Gebeden, die men by verscheidene gelegentheden aan de Zon moet doen, en inzonderheid dat, 't geen wy vertaald hebben, 't welk t'elkens, als men tot de verkiezing van een Onderkoning zal treeden, gesproken moet worden.

'k Meen, dat het nu niet ongerijmd zal zijn, te toonen, hoe deze groote Staat in stant blijft, en op wat wijze daar gemeene Voorraad-huizen gemaakt, en d'uitdeelingen gedaan worden.

't Is alreedts aangeweezen, dat een der voornaamste Grond-regelen des Regerings was, den Onderdaanen d'eigendom der goederen t'ontneemen, en die geheel en al aan den Vorst te laaten. Dit heeft men, van *Sevarias* af, altijd gedaan; en om de Lieden te konnen onderhouden, en hen ieder op zijn gemak te doen leeven, heeft men van alle de tot het leeven noodwendige en nutte zaaken gemeene Voorraad-huizen gemaakt, mitsgaders ook zelfs van de dingen, welke tot d'eerlijke vermaakelijkheden dienen. Ieder *Osmasie* heeft haar byzonder Voorraad-huis, 't welk van tijd tot tijd uit d'algemeene Voorraad-huizen voorzien word, om aan een ieder te konnen uitdeelen, 't geen hy van nooden heeft, 't zy tot zijn onderhoud, of tot d'oeffening van zijn konst of ambacht. In d'*Osmasies*, die ten platte lande staan, belegt men zich voornaamentlijk op de bouwing der Landeryen; en men spijst het Volk met de vruchten, die men'er af verzamelt. Voor eerst neemt ieder Land-*Osmasie* zo veel Koren, Wijn, Oly, en andere vruchten, als ze van nooden heeft om de Landbouw gaande te houden, en alle de Lieden, welke daar in gehuisvest zijn, te voeden. 't Overige word na d'algemeene Voorraad-huizen gezonden. Even eens leeft men ook met het Vee ter plaatse, daar het in menigte gehouden word.

Voorraad-huizen.

Men

Men heeft Opzienders over de Jacht, over de Visschery en over alle de Manufactuuren, welke de noodzakelijke Materialen, ter plaatsen daar de zelven wassen, verzamelen, en na de geenen doen voeren, daar ze verarbeid worden. By voorbeeld, daar zijn oorden, alwaar men Katoen, Vlas, Hennip, en Zijde maakt. Die 't opzicht op deze dingen hebben, doen ze vergaderen, en zenden ze na de Steden, daar 'er Stoffen af gemaakt worden; en uit deze Steden stuurt men de Stoffen na alle de Land-plaatsen, daar men de zelven van nooden heeft. Even eens leeft men ook met de Wol, het Leer, de Metaalen, en alle andere dingen, daar men zich in 't leeven af bedient. Wat de Materialen belangt, die tot het bouwen gebruikt worden, den Opziender der Gestichten doet'er zijn Voorraad-huizen mee vullen, uit de welken hy alles haalt, 't geen hy tot het maaken van nieuwe Gebouwen, of tot het verhelpen en onderhouden der ouden, van nooden heeft. 't Gaat ook zo met de dingen die tot d'openbaare Verheugingen, tot de Plechtigheden, en tot de Schouwspelen, over alle welke dingen Opzienders zijn, en Officieren onder de zelven, die 't bevel over een zeker getal van Persoonen hebben, welke aan deze zaaken arbeiden, geschikt zijn. Men heeft verscheidene *Osmasies*, daar de Kinderen van d'eene en d'andere kunne in opgebracht worden, doch ieder kunne byzonder, dat's te zeggen, de Jongetjes by de Jongetjes, en de Meisjes by de Meisjes; en in dezen zijn uitdrukkelijke Meesters gesteld, om de Jeugd t'onderwijzen. Daar zijn 'er, in de welken men hen Konsten en Ambachten leert; en elk dezer *Osmasies* heeft haar byzondere Voorraad-plaatsen, haar Officiers of Amptenaars, en een getal van Slaaven, om het slordigste werk te doen. Uit deze byzondere Voorraad-plaatsen haalt men, 't geen tot eens ieder onderhoud noodzakelijk is.

Opzienders over verscheidene zaaken.

Indien men anderer Natien manieren van leeven inziet, zal men bevinden, dat men eigentlijk over al Voorraad-huizen heeft; dat de Steden van 't platte Land trekken, en 't platte Land weer van de Steden; dat d'eenen met hun handen arbeiden, en d'anderen met hun hoofd; dat d'eenen geboren zijn om te gehoorzaamen, en d'anderen om te gebieden; dat men Schoolen tot d'opvoeding des Jeugdts heeft, en Meesters om hen Ambachten te leeren; dat'er in alle de verrichtingen des leevens sommigen zijn om te bestaan,

 an-

Vergelijking tusschen het leeven der Sevarambes en het onze.

anderen om gemakkelijk te leeven, en eindelijk anderen enkelijk om vermaak te genieten. De zaaken zijn in de grond de zelve; maar de wijs van ze uit te deelen is verscheelende. Wy hebben onder ons Lieden, welke overvloeyen van goederen, en tot d'elboogen toe in 't geld tasten; en weer anderen, die alles gebrek hebben. Wy hebben'er, die hun leeven in de ledigheid en in de wellust overbrengen; en anderen, welke onophoudelijk een bloedigen arbeid doen om van 't een brood aan 't ander te geraaken. Wy hebben'er, die in waardigheid verheven zijn, en die noch de verdienste noch de bekwaamheid hebben om d'Ampten, welke zy bezitten, t'oeffenen: en wy hebben 'er eindelijk, die zeer wel van vernuft voorzien zijn, maar die, dewijl ze van 't geluk zijn mis gedeeld, elendig door de slijk kruipen, en tot een eeuwige geringheid zijn gedoemd.

Maar by de Sevarambes is niemand arm; niemand heeft gebrek aan de dingen, welke tot het leeven noodzakelijk en nut zijn; en een iegelijk heeft deel in d'openbaare vermaakelijkheden, zonder dat hy, om dit alles te genieten, zijn ligchaam en gemoed door een harde en bloedige arbeid behoeft te pijnigen. Een gemaatigde bezigheid van acht uuren dagelijks beschikt niet alleenlijk aan hem, maar ook aan zijn Gezin, en Kinderen, al had hy'er ook duizend, alle deze voordeelen. Niemand bekommert zich met Schattingen of Imposten te betaalen, noch sommen geldts te verzamelen, om zijn Kinderen te verrijken, om zijn Dochters uit te huwelijken, of om leggende goederen te koopen. Zy zijn bevrijd van alle deze zorgen, en rijk zo haast als ze ter wereld komen. En indien ze altemaal niet tot d'openbaare waardigheden verheven worden, hebben ze ten minsten deze troost, dat ze niemand de zelven zien bekleeden, als die zijn verdienste en d'achting hunner Medeburgers daar toe verheven hebben. Altemaal zijn zy Edelingen, en altemaal slechte Lieden, en niemand kan aan d'anderen de geringheid hunner geboorte verwijten, noch op de luister van de zijne stoffen. Niemand heeft deze ongeneugte van d' anderen in de ledigheid te zien leeven, terwijl hy arbeid, om hun hoogmoed en opgeblazendheid te voeden. Eindelijk, indien men 't geluk van dit Volk wel betracht, men zal bevinden, dat het zo volmaakt is, als het in deze wereld kan weezen, en dat alle andere Natien, ten opzicht van deze, zeer rampzalig zijn.

Zo

Zo men ook 't geluk der Koningen , der Prinſen , en andere Vorſten, met dat van den Onderkoning des Zons vergelijkt, men zal beſpeuren, dat'er merkelijke verſchillen tuſſchen zijn. Die hebben gemeenlik groote moeite om de tot de ſteun van hun Staat noodzakelijke onderſtanden te vinden , en zijn dikwils gedwongen duizend liſtigheden in 't werk te ſtellen , om tot hun oogmerk te geraaken. Deze daarentegen heeft alle deze middelen niet van nooden : hy is alreedts de volkome Meeſter van alle de goederen der Natie ; en niemand zijner Onderzaaten kan hem de ſchuldige gehoorzaamheid weigeren , noch eenig byzonder voorrecht vorderen: hy geeft, en neemt, als 't hem belieft : hy maakt de vrede, en den oorlog , als hy 't raadſaam oordeelt : al de wereld gehoorzaamt hem ; en niemand durft zich tegen zijn wil kanten. Hy ſtaat niet bloot voor de wederſpannigheden en d'oproeren des Volks: niemand twijfelt aan zijn gezag ; en een ieder onderwerpt zich aan het zelve: hy is 't aan niemand verſchuldigd; en niemand durft beſtaan hem 't t'ontneemen. Want wie zou zo roekeloos weezen, als zich tegen de Zon, en des zelfs Dienaars aan te kanten ? Wie zou zo hoogmoedig zijn , als zich waardiger t'achten om te heerſchen , dan de geenen , welke deze verlichtende Koning tot zijn Stedehouders verkoozen heeft ? En als'er iemand onzinnig genoeg was om met geweld de Heerſchappy aan zich te willen trekken , hoe zou hy 't konnen doen ? En waar zou hy Lieden vinden , die zijn zotheid zouden willen onderſteunen , en ſlaaven worden , om hem op den Troon te ſtellen ? Voeg'er by , dat de Godtsdienſt de Sevarambes zeer ſterk verbind tot de gehoorzaamheid hunner Overigheden ; want zy erkennen de Zon niet alleen voor hun Koning, maar zy aanbidden hem als hun God , en gelooven , dat hy de bron en oorſpronk is van alle de dingen, die zy bezitten ; invoegen dat zy een groote eerbiedigheid hebben voor zijn Wetten , en voor de Heerſchappy, welke zy gelooven dat hy zelve, door de dienſt van *Sevarias* , onder hen ingeſteld heeft. Ten anderen is hun opvoeding zo goed , en zy zijn zo vroeg tot de gehoorzaamheid zijner Wetten gewent , dat hen deze gehoorzaamheid byna ingeboren is ; en zy onderwerpen zich zo veel te gewilliger aan de zelven, dewijl, hoe zy meer in hun geeſt redeneren , hoe zy ze billijker en redelijker vinden.

Van d'Opvoeding der Sevarambes.

HUn wijze Wetgeever, maakende zo ſchoone Wetten voor zijn Volkeren, vergat ook geenſins de zorg voor d'opvoeding des Jeugdts, als wel weetende, dat van hun optrekking de behoudenis of de verdelging dezer zelve Wetten afhing, en dat de verdurvendheid der zeden gemeenlijk groote ongeregeldheden in een Staat veroorzaaken. 't Is byna onmogelijk, dat een gebrekig en kwalijk-opgevoed Menſch immermeer een bekwaame Overigheid, of een goed Onderdaan, kan weezen; want aan d'eene zijde trekt hem 't geweld zijner driften na d'ondeugd, en aan d'andere vergunt hem zijn onweetendheid niet een rechtmaatige onderſcheiding tuſſchen 't goed en 't kwaad, 't waar en 't valſch, te maaken. De Menſchen hebben van natuure een krachtige neiging tot de boosheid; en indien de goede Wetten, de goede Voorbeelden, en de goede Opvoeding, hen daar niet van af en wenden, groeyen de kwaade zaaden, die in hen zijn, aan, en verſterken zich; en meeſtentijd verſtikken zy de zaaden des deugdts, welke de Natuur hen had ingeſchapen. Alsdan geeven zy zich over aan hun ongeregelde begeerten; en laatende de beſtiering van hun redelijkheid aan hun geweldige en woeſte driften, is'er geen ſoort van kwaad, daar hen de zelven niet in en ſtorten. Hier van daan komen de geweldenaryen en ſtroopingen, de nijd, de haat, de hoogmoed, en de begeerte van te heerſchen, d'oproeren, d'oorlogen, de moorden, de branden, de heiligſchendingen, en alle d'andere kwaaden, daar de Wereldlingen gemeenlijk door geplaagd worden.

Een goede Opvoeding verbetert meeſtentijd, en verſtikt zelfs bywijlen de booze zaaden, welke de Menſchen hebben, en kweekt de geenen, die voor de deugd in hen huisveſten.

Dit begreep den grooten *Sevarias* zeer wel; en om deze reden maakte hy verſcheidene Ordonnantien voor d'opvoeding der Kinderen: want voor eerſt opgemerkt hebbende, dat de Vaders en Moeders de zelven meeſtentijd, of door een dwaaze toegeeving, of door een al te groote ſtrafheid, bederven, wilde hy deze jonge planten

ten niet laaten onder de handen van Lieden, die zo weinig bekwaam waren om hen te kweeken.

Ten dezen einde verordende hy gemeene Schoolen, daar ze by hun gelijken opgetrokken zouden worden, onder 't beleid van uitgezochte en bekwaame Mannen, welke noch door liefde, noch door haat, voor ingenomen zijnde, alle de Kinderen zonder onderscheid door lessen, kastijdingen, en voorbeelden, onderwijzen zouden, om hen de haat des ondeugdts, en de liefde des deugdts, in te boezemen. Maar op dat d'Ouders hen in d'oeffening hunner Bedieningen niet konden wederstreeven, begeerde hy, dat, na dat zy aan hun Kinderen d'eerste zorgen gegeeven, en aan deze vruchten van hun liefde hun eerste genegentheden betuigd zouden hebben, zy zich van hun Vaderlijk en Moederlijk gezag ontblooten zouden, om den Staat en d'Overigheid, die de politike Vaders des Vaderlandts zijn, daar mede te bekleeden.

Gemeene Schoolen tot optrekking des Jeugdts.

Volgens deze Ordonnantie zijn de Vaders en Moeders, zo haast als de Kinderen hun zevende jaar bereikt hebben (op zekere geregelde dagen en vier maalen des jaars) gehouden de zelven in den Tempel des Zons te brengen; alwaar, na dat men hen van de witte Klederen, die zy van hun geboorte af gedraagen hebben, ontbloot heeft, men hen wascht, 't hoofd scheert, met oly bestrijkt, een geele Rok geeft, en eindelijk aan de Godheid heiligt. De Vaders en Moeders ontblooten zich t'eenemaal van de macht, welke de Natuur hen over de zelven had gegeeven, behoudende niets, als de liefde en de genegentheid; en van dat oogenblik af worden zy Kinderen van den Staat. Straks daar na stuurt men hen na de gemeene Schoolen, daar men hen geduurende vier gantsche jaaren tot de gehoorzaamheid der Wetten gewent, en leezen, schrijven, dansen, en schermen, leert.

Afstand der Kinderen door d'Ouders.

Als ze aldus vier jaaren in deze Schoolen versleeten hebben, en dat hun ligchaam krachtiger geworden is, stuurt men ze na 't Land, daar ze drie jaaren lang 't Land leeren bouwen, waar aan men hen vier uuren daags doet arbeiden; en geduurende d'andere vier uuren worden zy geoeffend in de dingen, welken zy alreedts in de Schoolen geleerd hebben. De Dochters worden byna op de zelve manier opgetrokken, als de Jongens, doch in afgezonderde plaatsen; want men heeft *Osmasies* voor beide de kunnen of geslachten: en gemeen-

Bezigheid van d'eerste zeven jaaren.

lijk zijn die van 't Land d'eenen van d'anderen af-gelegen.

Wanneer ze nu tot hun veertiende jaar zijn gekomen, doet men hen van Woon-plaats en Kleding verwisselen. Men ontneemt hen hun geele Klederen, om'er hen groene te geeven; en als dan worden ze in de taal des Landts *Edirnai* geheeten, dat's te zeggen, die in de darde Zeven-jaarigheid van hun ouderdom leeven. Die van d'eerste Zeven-jaarigheid worden *Adirnai* genaamd; en die van de tweede *Gadirnai*. Andersins noemt men ze na de koleur hunner Klederen *Alistai* (witten) *Erimbai* (Zonkoleurigen of Geelen) en *Fourruai* (Groenen.) Wat de Dochters belangt, men verandert d'uitgang *ai*, maar in *ei*, gelijk *Adirnei*, *Alistei*, enz. Thans leert men hen de gronden van de *Grammatica* of Spraak-konst; en men laat hen een Ambacht verkiezen, 't welk als ze een tijd lang beproefd hebben, worden ze, indien men ziet dat z'er bekwaam toe zijn, aan Meesters gegeeven, die hen met alle zorgvuldigheid daar in onderwijzen: maar zo z'er geen groote neiging toe en hebben, geeft men hen de keur van Landbouwers of Metselaars te worden, welke de twee grootste bezigheden der Natie zijn.

van de tweede.

Aangaande de Dochters, men trekt hen op in Ambachten na hun kunne geëvenaard, welke zo swaar niet en vallen, als die der Jongens. Zy leeren spinnen, naayen, weeven, en verscheidene andere dingen, daar zo veel krachts niet toe vereischt en word.

Als zy hun zestiende jaar bereikt hebben, en de jongens hun negentiende, dan is 't hen geoorloft te vryen en op trouwen te denken; 't welk op de volgende wijs geschied.

Manier van vryen.

Wanneer zy tot deze ouderdom gekomen zijn, staat men hen toe in de wandeling, in de dansen, op de jacht, en in alle openbaare plechtigheden, in de tegenwoordigheid hunner Geleiders by malkander te komen. By deze gelegentheden mogen de Jongelingen zich by de Dochters voegen, en rond uit zeggen, *ik bemin u*, of *mijn oog is op u gevallen*, enz. en de Dochters konnen hun verklaaring zonder schande aanneemen. De Geboorte, de Rijkdommen, d'Ampten, en alle d'andere gaven van het geluk, maaken geen onderscheid tusschen hen; vermits ze daar altemaal gelijk in zijn, en slechts in kunne, en drie jaaren ouderdoms, die de Jongelingen meer hebben als de Dochters, verscheelen: want d'on-

ge-

gelijke huwelijken worden niet toegelaaten als aan de geenen, welke geen Man voor zich alleen konnende krijgen, gehouden zijn eenig openbaar Perſoon te verkiezen, om hen uit het getal der Maagden te trekken. Indien'er zijn, die eenige natuurlijke ſwakheid, of eenig toeval, van de verbintenis des huwelijks bevrijd, die worden na *Sporombe* gezonden; want men wil zodanige Lieden in *Sevarambe* niet zien. In de vergaderingen der Dochters en der Jongelingen ſpeelt de Liefde zijn rol, en doet groote overwinningen op de herten. Ieder tracht zich te doen beminnen, en door de ſchoonheid van zijn gelaat, en door de bekoorlijkheden van zijn geeſt. De geenen, daar men deze dingen 't meeſt in uit ziet blinken, en die ook van vroomheid en deugd voorzien zijn, worden meeſtentijd boven anderen geſteld; en de voorzichtige Dochters zien wel, dat ze lichtelijk tot Ampten zullen geraaken, en dat ze aldus aan d'eer en de waardigheden hunner Bedgenooten deel zullen hebben. Maar men vind'er, welker voorzichtigheid een gantſch ander oogmerk heeft; want uit vrees dat een Man van verdienſte tot het een of ander Ampt verheven wordende, de Previlegie of het Voorrecht van het zelve te gelijk daar mee krijge, 't welk is meer als een Vrouw te mogen hebben, indien 't hem belieft, willen ze liever een onverſtandige trouwen, als zich aan iemand verbinden, die door 't verhoogen van zijn ſtaat een hert zoude konnen verdeelen, 't geen ze alleen willen bezitten. Aldus ſchikt een iegelijk zijn ſtaatkunde na zijn neiging; d'eenen beminnen de vermaakelijkheden; d'anderen d'eer; en ieder heeft zijn byzondere drift.

Gelijk de Sevarambes van natuure een goed vernuft hebben, en dat ze wel opgevoed, en zeer beſchaafd zijn, feilen de Minnaars niet, als z''er gelegentheid toe hebben, de geſchenken van blommen en vruchten, de ſnaakerytjes, de liederen, en de minnelijke praatjes, in 't werk te ſtellen, om hun liefde aan hun Meeſtereſſen te betuigen. Dit alles is hen geoorlofd; en niemand kan'er tegen zeggen: in tegendeel verſmaat men de geenen, die men door de liefde niet geraakt ziet: men houd hen voor Lieden van een kwaaden inborſt, en voor Burgers, welke de gunſten des Vaderlandts onwaardig zijn.

Maar in alle deze gelegentheden wijken zy zeer zelden af van de regelen des zedigheidts, en zeggen, en doen niets, 't geen de

ſchaam-

ſchaamte kan kwetſen: want zulks is uitdrukkelijk verbooden; en d'onbeſchaamdſten zelf durven niets tegen de welvoegendheid doen, vermits ze met de Dochters niet en ſpreeken, als in't openbaar, en in de tegenwoordigheid hunner Gouvernanten of Beſtierſters.

Geduurende achtien maanden hebben de huwbaare Dochters, welke men *Enibei* noemt, en de Jongelingen, die men *Sparai* heet, de vryheid van malkander te zien, te leeren kennen, en te beminnen, zonder iets te beſluiten; maar deze tijd verſtreeken zijnde, is 't de gewoonte, dat ze zich aan malkander verlooven: waar na d'afgeweezene Medevryers heen gaan, en de Dochter ſtaat niemand meer te woord, als den Minnaar, die haar zijn trouw beloofd heeft. Wanneer dan vervolgens 't *Oſparenibon*, of de *plechtigheid des Huwelijks*, gekomen is, gaan ze na den Tempel, en worden daar getrouwd op de wijs, waar van ik in het Eerſte Deel dezer Hiſtorie de beſchrijving heb gedaan.

Als ze getrouwd zijn, geeft men aan de Jongelingen blaauwe Klederen, ter oorzaak van hun een-en-twintigſte jaar. Men geeft ook even diergelijke Klederen aan de Dochters, voor zo veel de koleur betreft, vermits zy aan hen zijn vereenigd: maar om te betoonen, dat de Dochters noch niet in hun vierde *Dirnemis* getreden zijn, dat's te zeggen, dat ze noch niet boven de een-en-twintig jaaren zijn gekomen, draagen ze groene Mouwen aan hun blaauwe Klederen, tot dat de gedachte tijd vervuld is. Thans zetten ze een Huif op 't hoofd, en verbergen 't hair, 't geen ze tot die ouderdom toe bloot draagen.

Eenige byzonderheden raakende het Huwelijk.

Des avondts van de Trouw-dag word'er een Maal gegeeven, daar zich zeer veele Lieden van allerhande jaaren, zo Mannen als Vrouwen, by laaten vinden, en daar de muziek en danſen niet ontbreken. Dit geſchied in een der zaalen van d'*Oſmaſie*, in de welke zy woonen zullen, en waar in men hen twee kamers, langs d'aard, bereid heeft, een die op de ſtraat uit ziet, en d'andere op de plaats, of het hof; en hier is 't dat zy hun huwelijk voltrekken: maar geduurende de drie eerſte jaaren van hun vereeniging laat men hen niet toe te ſamen te ſlaapen, als van de drie nachten maar een; en van die tijd af tot hun acht-en-twintigſte jaar toe van de twee nachten een; waar na ze vry zijn, en by malkander ſlaapen konnen, als 't hen belieft. De grootſte eer der Vrouwen is, hun Mannen te beminnen,

nen, en veele Kinderen voor het Vaderlant op te voeden. Onder de Vrouwen der gemeene Luiden zijn de geenen, die'er de meeften hebben, 't meeft geacht; maar by die der Amptenaaren ziet men op den Man. d'Onvruchtbaare Vrouwen zijn zeer verfmaad; en als iemand zodanig een Vrouw vijf jaaren gehad heeft, ftaat het hem vry eenige Weduwe, of eenige Dochter, die geen Man krijgen kan, te trouwen, of een Slaavin in de hoedanigheid van byflaap te houden. d'Eenigfte middel, welke d'Onvruchtbaren hebben om hun fchande uit te wiffchen, is de Zieken te dienen, of, zo z' 'er toe bekwaam zijn, zich tot d'opvoeding des Jeugdts te laaten gebruiken. Ieder Moeder is gehouden haar Kind te zoogen, 't en zy ze zo fwak ware, dat ze 't niet voeden konde, zonder haar gezondheid in een baarblijkelijk gevaar te ftellen; want in zulken geval word haar een Voedfter gegeeven van de geenen, die hun Kinderen verlooren hebben, welke in een groote achting zijn, wanneer ze, by gebrek van hun eigene vrucht, die van een ander voeden, en een Kind voor 't Vaderland opbrengen.

Deze is de gemeene manier van de Jeugd by de Sevarambes op te brengen, en te beftieren: maar de Kinderen, welke een ongemeene geeft hebben, en tot de fraaye Weetenfchappen en de vrye Konften bekwaam zijn, worden zodanig niet opgetrokken; want men bevryd hen van den arbeid des ligchaams, om hen tot die des geeft te gebruiken. Ten dezen einde zijn'er uitdrukkelijk Collegien tot derzelve opvoeding gemaakt; en 't is uit het getal van dezen, dat men alle zeven jaaren eenige Lieden neemt, om onze Landen te doorreizen, en'er alles te leeren, 't geen wy byzonders hebben: 't welk ze van die tijd af dat *Sevariftas* de gemeenfchap weer aanbond, en deze Reizen verordende, hebben onderhouden. Deze Lieden mogen niet uit het Land gaan, zonder 'er ten minften drie Kinderen tot een verzekering van hun wederkomft te laaten. 'k Weet niet, of dit de reden is, waarom ze, als 't hen maar immers mogelijk is, altijd weer na hun Vaderland keeren; maar ik heb nooit hooren zeggen, dat iemand, federt dat deze gewoonte ingevoerd is geworden, zijn Vaderland verlaaten heeft, om zich elders ter neer te zetten, en dat de geenen, die niet in hun Reizen geftorven zijn; ingebreke zijn gebleeven van zich weer na hun Land te vervoegen.

Opvoeding der Kinderen van geeft, en waar die toe gebruikt worden.

Deze Reizen zijn d'oorzaak, dat'er veele Persoonen te *Sevarinde* en in d'omleggende Steden zijn, die verscheidene Taalen van *Azia* en *Europa* konnen spreeken, welken zy gemeenlijk aan de geenen leeren, die tot reizen geschikt zijn, eer ze uit hun Land vertrekken: en dit is de reden, waarom *Sermodas*, *Karchida*, en d'anderen, terstond met ons wisten te praaten, vermits zy alreedts ettelijken onzer Taalen kenden, als hebbende geheele jaaren onder d'Aziatische en Europische Volkeren verkeerd, zonder dat men wist, uit wat Land zy kwamen; want zy gaan gemeenlijk voor Persiaanen of Armeniers.

Einde des Tweede Deels.

HIS.

HISTORIE
DER
SEVARAMBES,
Volkeren die een Gedeelte van het darde Vaſt-land bewoonen, gemeenlijk
ZUID-LAND
genaamd;

Behelzende een naauwkeurig verhaal van de Regering, Zeden, Godtsdienſt, en Taal, dezer tot noch toe aan de Volkeren van Europa onbekende Natie.

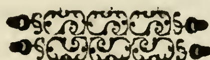
DARDE DEEL.

Uit het Franſch in het Nederduitſch gebracht

Door

G. v. BROEKHUIZEN.

Vercierd met veele uitſteekende Kopere Figuuren.

t'AMSTERDAM,
By *Timotheus ten Hoorn*, Boekverkooper in de Nes, by de Brakke Grond. Anno 1682.

HISTORIE DER SEVARAMBES

DARDE DEEL.

Van de byzondere Zeden en Gewoonlijkheden der Sevarambes.

DE Regering, onder de welke de Sevarambes leeven, en d'Opvoeding, die zy genieten, konnen niet missen groote indrukken in hun gemoederen te maaken; en hen tot het goede te wenden, indien zy'er slechts eenige natuurlijke neiging toe hebben. *Sevarias* bemerkte terstond, dat d'inborst dezer Volkeren een weinigje hoogmoedig was, gelijk ze ook noch tegenwoordig is. 't Is waar, dat hun opvoeding deze hoogmoed verandert in een edele eerzucht van wel te doen, en zich achting te verkrijgen; invoegen dat het geen, 't welk in een andere Staat een neiging tot d'ondeugd zou weezen, hen hier een prikkel tot de deugd is. Zy zijn geweldig lofzuchtig; en als iemand hunner Overigheden hen, in de tegenwoordigheid van huns gelijken, prijst over zich wel van hun plicht gekweeten, of eenige edelmoedige daad verricht te hebben, zijn ze daar beter mee vernoegd, als wy zijn, wanneer men ons treffelijke geschenken geeft. De Vrouwen zijn niet minder lofzuchtig, als de Mannen; 't geen men inzonderheid in de geenen bemerkt, die veele Kinderen opgevoed, en zich altijd eerlijk en kuisch gedraagen hebben. Hier uit vatten zy een hoogmoed op, die men uit hun gelaat

Inborst der Sevarambes.

kan leezen, niettegenſtaande alle de zedigheid, daar zy het zelve mee trachten te bekleeden. Daar is onder hen niets affchuwelijker, als de naam van een Lichtekooy; en zy zouden zich misdaadig achten, indien zy ſlechts met iemand geſproken hadden, die niet ter goede naam ſtond, of die iets gezegt had ſtrijdende tegen de ſchaamte van hun kunne. Met dit alles vallen ze echter niet zeer ſchroomachtig; want alle dagen, en in den arbeid, en over het maal, met hun Medeburgers en Medeburgerinnen verkeerende, zijn ze zeer gemeenzaam, en uiten vrymoedig hun gevoelens; maar altijd met een groote zedigheid. De Mannen houden zich daar ook niet veel minder ſtrengelijk aan; en men zou een zeer kwaad gevoelen van hen opvatten, indien zy in 't byzijn der Vrouwen iets vuils of oneerlijks gedaan of gezegt hadden. Zy zijn zeer zorgvuldig, om zich de genegentheid en achting van al de wereld te verkrijgen; vermits het het middel is om tot ampten te geraaken: invoegen dat men onder de geenen, welke na waardigheden ſtaan, een eerlijke jalouzy ziet, die hen op alle hun daaden naauwkeurig acht doet geeven, uit vrees van zich ſmaad op den hals te haalen, in plaats van gezag t'erlangen. d'Achterklap en Laſter worden ſwaarlijk by hen geſtraft; en indien het gebeurt, dat iemand den een of ander zijner Medeburgers beſchuldigt, en zijn betichting niet bewaarheden kan, word hy niet alleenlijk geſchandvlekt, maar ook door d'Overigheid, volgens de Wetten, ſtrengelijk gekaſtijd. Altemaal zijn ze van die natuur, dat ze de waarheid zeggen, of ſtilſwijgen; en men ſtraft de Kinderen wel ſcherpelijk, als men hen op eenige leugen betrapt, hoedanig de zelve ook weezen mag: 't geen hen van jongs op gewent tot de waarheid te ſpreeken, of gantſch niets te zeggen. Indien men hen iets vraagt, 't geen ze niet gaarne hebben dat men weet, ſwijgen ze ſtokſtil; en zo men volhard in hen tot antwoorden te dringen, worden ze zeer moeyelijk, en verwijten den geenen, die hen aldus dringen, hun laſtigheid. Men behoeft zich niet te verwonderen, dat'er onder Lieden, welke zodanig opgetrokken worden, als zy, en die onder zulk een Regering leeven, zo weinig zijn, die zich met leugens behelpen; want zy hebben 'er de redenen niet toe, welke andere Volkeren hebben. Zy worden door d'armoede daar niet toe gedrongen, noch door de hoop van winſt 'er toe verlokt, noch door de vrees of de hoop van hun meerder te behaagen of te mishaagen 'er toe gedreeven.

Ten

Ten anderen, als de voorbeelden in een Natie algemeen zijn, zijn'er flechts de kwaadaardigen, die zich van de gemeene weg afwijderen, en dingen willen doen, ſtrijdende tegen de gewoonlijkheden, en tegen de van al de wereld goedgekeurde regelen. By de Sevarambes gaat het voorbeeld der onverbeterlijke booswichten nooit ver; want men ſtraft hen zeer ſtrengelijk: en als men ziet, dat ze tot geen beterſchap zijn te brengen, worden ze na de Mijnen geſtuurd, ver van het gezelſchap der eerlijke Lieden.

Straf der Booſwichten.

Wat de Vloeken en Godtſlaſteringen belangt, ze weeten niet eens wat het is; en men kan van hen zeggen, dat zy, zonder ooit het Evangelie gezien te hebben, 't zelve in dit punt beter onderhouden, als de Kriſtenen: want alle hun reden-wiſſelingen zijn daar vry af, en zy hebben niet als *Ja* om te beveſtigen, en *neen* om te loogchenen.

De Dronkenſchap is 'er t'eenemaal onbekend, en kan geen plaats by hen hebben; want, behalven dat ze ſcherpelijk geſtraft zou worden, zouden ze beſwaarlijk konnen bekomen waar mede zich dronken te maaken, vermits ze noch Kroegen noch Herbergen hebben, en ieder, alzo ze altemaal in 't gemeen eeten, ſlechts zo veel krijgt, als hy op mag, zonder de paalen des zedigheidts te buiten te gaan. Ten anderen is 't hen niet geoorloft, wijn of eenige andere ſterke drank te proeven, voor ze getrouwd zijn; invoegen dat ze tot de ſoberheid opgetrokken worden, en 'er een gewoonte af krijgen, eer ze buiten konnen ſpatten. De gebreken, daar ze van Natuure 't meeſt toe geneigd zijn, zijn de Liefde en de Wraakzucht; maar de Wetten voorzien in d'overmaat van 't eerſte, door aan de Jeugd, zo haaſt als ze vatſaam is van deze drift, 't huwelijk te verordenen. En wat het ander belangt, hun opvoeding verbetert het zelve zeer veel; want, dewijl ze te ſamen opgetrokken worden, gewennen ze van jongs op veele dingen van hun Makkers te lijden, 't zy door de noodzakelijkheid van niet anders te konnen doen, 't zy door de gehoorzaamheid, welke zy aan hun Opzienders bewijzen, die hen, zo haaſt'er eenig gewichtig geſchil onder hen is ontſtaan, terſtond weer verzoenen. Zy zijn van natuure zeer vrolijk, verluſtigende zich gaarne als zy van hun dagelijkſchen arbeid komen. 't Danſen, zingen, loopen, worſtelen, en verſcheidene ſpelen, die zy onder hen hebben, maaken hun gewoonlijkſte vermaakelijkhe-

Oorzaaken van de sterkte en gezondheid der Sevarambes.

heden. Wyders vallen zy doorgaans zeer sterk, en van een vaste gezondheid; 't geen ten deele voortkomt van hun geboorte, ten deele van hun manier van leeven, en ten deele van hun vrolijkheid.

Van hun geboorte; vermits hun Ouders Lieden zijnde, welken de liefde vereenigt, malkander veel vuuriger beminnen, als de geenen doen, die zich om andere redenen in den huwelijken staat begeeven.

En vermits zy een groote inzicht voor de voortteeling hebben, bekennen zy malkander maar zelden; en daar van daan komt het, dat ze sterker en kloeker Kinderen maaken, als men doet ter plaatsen, daar men deze inzichten niet en heeft. En gelijk de getrouwde Vrouwen in een zeer groote achting zijn, als ze veele Kinderen opvoeden, maaken ze zich een deugd van hun Mannen niet al te dikwils by hen te laaten komen; want zulks strijt tegen de voortteeling, en veroorzaakt meestentijd dat de Kinderen swak en ziekelijk zijn, en in hun tederste jeugd komen te sterven: of zo ze de dood al ontsnappen, worden ze zeer zelden kloeke en rustige Mannen.

De manier van leeven dezer Volkeren doet ook veel tot het versterken hunner ligchaamen; want zy leeven in de soberheid, zonder ooit of honger, of dorst, te gevoelen. Zy doen veel oeffenings; maar 't is een gemaatigde oeffening: en gelijk ze geenige ongeregeldheid onderworpen zijn, ziet men by hen noch jichtigen noch graveeligen, noch die vuile en schandelijke ziekten hebben, welken de schaamte verbied te noemen.

Hun vermaakelijkheden en hun vrolijkheid brengen ook veel by tot de gezondheid hunner ligchaamen, welke nooit afgebroken word door de zorgen en bekommeringen, daar 't gemoed der geenen, die dagelijks gehouden zijn in hun tegenwoordige noodzakelijkheden te voorzien, en zich tegen de geenen, daar zy vervolgens in vallen konnen, te wapenen, door geknaagd word. Zy hebben noch kommer, noch armoede; nooit ontbreekt hen iets; en hun grootste zorg is, de wettelijke vermaakelijkheden des leevens met maatigheid te genieten. Dit is niet alleenlijk d'oorzaak, dat ze in 't algemeen zeer sterk en rustig zijn; maar ook dat ze lang leeven: en 't is een gemeene zaak by hen, Luiden van honderd, en hon-

honderd en twintig jaaren te zien. Doorgaans zijn ze groot, en van een braave gestalte; en de middelmaatigen aldaar zouden by ons voor ongemeen groot gaan. Men ziet'er verscheidene Mannen van tusschen de zes en zeven voeten lang; en onder de Vrouwen na proportie. Niet dat 'er niet veele kleinder zijn; maar 't is niet nieuws daar Luiden van zeven voeten hoog te zien, welke by ons voor Reuzen gehouden zouden worden.

Alles, 't geen tot hun gezondheid bybrengt, brengt niet minder by tot de schoonheid van d'eene en d'andere kunne: want hoewel men 'er niet veel van die fijne en tedere schoonheden ziet, die wasse poppen gelijken, ziet men'er echter Mans-en Vrouws-persoonen, welker trekken schoon en geregeld zijn, 't vel zacht en effen, 't ligchaam vet en poezelig, de koleur redelijk blank en leevendig, en 't gelaat mannelijk en rustig; 't geen men by ons zeer zelden vind. Zy hebben in 't algemeen swart hair, en d'oogen van dezelve koleur. Daar zijn'er ook, die 't hair van een helder kastanjebruin hebben; maar men ziet'er zeer weinig blonden. Hun Klederen zijn zeer net, maar zeer eenvoudig, en gemaakt of van Vlas of van Katoen, of van Wol, of van Zijde, waar van zy driederhande soorten hebben. d'Eerste word gemaakt van een zeker kruid, 't geen men zaait, als vlas; d'andere van de binnenste schors eens booms die men hier te Lande in een groote menigte heeft; en de laatste door middel der Zy-wurmen, gelijk by ons. Zy gebruiken ook goudene en zilvere Lakenen; maar die zijn slechts voor de groote Amptenaaren; 't Goud en de Juweelen voor den Onderkoning; de Sluyers van goud Doek alleenlijk voor de *Sevarobastes*; en die van zilver Doek voor d'*Osmasiontes* en *Brosmasiontes*. De mindere Amptenaars, en hun Vrouwen, draagen de Zijde; en de Stoffen van Vlas, van Hennip, van Wol, en van Katoen zijn voor 't gemeene Volk. Wijders zijn de Klederen van verscheidene koleuren, volgens de verscheidene Ouderdommen; en alle zeven jaaren worden deze koleuren verwisseld. Die der kleine Kinderen zijn wit, gelijk wy alreedts gezegt hebben: op de witten volgen de geelen: op de geelen de groenen: op de groenen de blaauwen: op de blaauwen de rooden, die van twederlei soorten zijn, d'eene bleek en helder, en d'andere duister: op 't rood volgen twederlei graauwen: op 't graauw het nagel-bruin of roet-koleur: en eindelijk het swart, daar alle d'ou-

Driederhande Zijde.

Verscheidentheid van Kleding.

de Luiden mee bekleed zijn. 't Purper, Goud, en Zilver, word voor d'Overigheden gehouden; en door deze verſcheidene koleuren van Klederen ziet men het onderſcheid der jaaren en der waardigheden. Mogelijk zullen eenigen hier de ſpot mee drijven; maar als ze weeten zullen, dat, behalven d'ampten, alle de meerderheid dezer Volkeren d'eenen boven d'anderen in d'ouderdom beſtaat, en dat deze koleuren noodzakelijk zijn om ze te doen onderkennen, op dat men aan een ieder d'eer kan geeven, die hem volgens zijn rang toekomt; geloof ik, dat z''er niet meer mee ſpotten zullen. De geſtreepte of veelverwige Stoffen zijn voor de Slaaven, en voor de Vreëmdelingen: en dit is de reden, waarom de Klederen, die men ons gaf, daar altemaal af gemaakt waren.

Kleding der Mannen.

De Mannen dekken het hoofd met Mutſen en Hoeden van de zelve koleur als hun Klederen. Voor hun huwelik laaten zy 't Hair waſſen; maar als ze getrouwd zijn, ſnijden ze 't tot d'ooren toe af. Zy draagen Onderbroeken, lange Rokken, en andere Rokken, die hen tot op 't midden der beenen hangen. Zy gorden zich met een Gordel, en binden Strooken van geſchilderd lywaat om den hals, op de manier van Daſſen. Zy gebruiken ook Handſchoenen, Kouzen, ledere Schoenen, en Veters even als wy, en zy maaken'er ook noch van de Schors eens Booms, die ons onbekend is.

Der Vrouwen.

De Vrouwen zijn verſcheidentlijk gehuld, volgens hun ouderdom. De Dochters tooyen hun Hair op veelerhande manieren, en zetten niets op het Hoofd, als wanneer ze langs de ſtraaten gaan; want dan dekken zy zich met zekere Zonne-ſchermen of Hoeden, gemaakt van een Kruid, daar men een ſoort van Zijde uit haalt: en alle de Vrouws-perſoonen dienen'er zich in deze gelegentheden af. De getrouwden zijn altijd gedekt met zekere Kappen van Lijwaat, of van Zijde, van de zelve koleur als hun Klederen.

Die Kinderen gehad hebben, draagen zo veel purperverwige zijdene Strooken, als zy'er tot d'ouderdom van zeven jaaren hebben opgebracht; want de geenen, welke beneden deze ouderdom geſtorven zijn, worden niet gerekend, en de Moeders 'er niet te meer om geëerd: 't geen hen zeer zorgvuldig maakt om de zelven op te voeden. 't Overige hunnes Kledings ſcheelt niet van die der Mannen, als dat hun Rokken langer, en voor de boezem open zijn.

Men

Men geeft hen alle jaaren twee nieuwe Klederen, 't een van Vlas of Katoen, en 't ander van Wol. De Mannen krijgen'er ook zo veel, en de Kinderen van gelijken; zulks dat men hen altijd net en wel gekleed ziet. Alle drie jaaren geeft men hen ieder een stoffeering van Lijwaat; doch hun Huisraad word maar vernieuwd, als 't van nooden is. Al dit Huisraad bestaat in Bedden, Tafelen, Stoelen, en eenig Vatwerk; want zy hebben niets anders van doen, vermits zy hun Spijzen niet bereiden, en dat hen alles wat zy van nooden hebben, alzo men in alle d'*Osmasies* in 't gemeen eet, te voor gereed gemaakt word. *Huisraad.*

Zy doen in 't algemeen drie Maalen daags, te weeten, den Ontbijt, 't Middag- en 't Avond-maal. Deze twee eersten geschieden in 't openbaar, en het laatste in 't byzonder; want het staat een iegelijk vry, des avondts met zijn Vrouw en Kinderen, of met zodanig een zijner Vrienden, als 't hem belieft, afsonderlijk in zijn eigen vertrek t'eeten. *Maalen.*

Dikwils maaken zy kleine byzondere Maatschappijen, en verlustigen zich te samen, of in hun Kamers, of in 't openbaar; maar niet als na dat zy hun arbeid verricht hebben. Door dit middel verkiest een iegelijk 't gezelschap der geenen, die hem 't best aanstaan, en voldoet alzo zijn neiging.

't Baden is by hen zeer gebruikelijk. Des winters baaden zy zich in warme Baden, welken men in ieder *Osmasie* maakt, ten minsten eens in de tien dagen. Des zomers vervoegen ze zich des avondts na de Rivieren; en de getrouwde Mannen en Vrouwen loopen 'er stoutelijk door malkander, maar de Jongelingen en Dochters baaden zich elk byzonder: ten welken einde daar onderscheidentlijke plaatsen toe geschikt zijn.

't Gemeen maakt dikwils partijen van Jacht, en geeft aan de Mannen en Vrouwen 't verlof van zich daar by te vinden, dan aan deze, en dan aan geene Gezelschappen; zulks dat z' 'er gelijk als beurt in houden. Men doet ook even eens omtrent de Visschery; en ten dezen einde zijn'er Luiden, welke gemeenlijk tot deze oeffeningen gebruikt worden.

De Werk-uuren zijn geregeld; en men luid de klok, om het Volk te wekken, en hen van hun plicht te verwittigen. Des zomers staan ze zeer vroeg op, ter oorzaak van de langte der dagen; en des

winters laater, ter oorzaak van der zelver kortheid: en men verhaast of vertraagt d'uuren, na het verschil der getijden.

De Zieken zijn geduurende hun ziekte vry van den arbeid, gelijk ook alle de geenen, welker ouderdom boven de sestig jaaren gekomen is, indien zy zich van hun recht willen dienen; maar de groote gewoonte van t' arbeiden, en de schaamte van niets te doen, staat hen zelden toe zich 'er af t'ontslaan, als ze gezond en fris zijn. De swangere Vrouwen en Voedsters zijn'er ook vry af; maar als ze op ledige uuren eenig werk konnen doen, willen ze liever arbeiden, als stil zitten kijken.

Groetingen. De groeting der Sevarambes is verscheelende, dat's te zeggen, na de waardigheid der Persoonen. Wannner ze voorby iemand van d'Overigheid gaan, neemen zy de hoed af, en maaken een buiging des ligchaams, die meer of minder diep is, na de rang dien hy bekleed. Voor d'oude Luiden ontblooten ze slechts het hoofd, zonder zich eenigsins te buigen. Voor huns gelijken maaken ze maar een gebaard met de hand, leggende die op de borst, en laatende ze vervolgens ter zijde afvallen. De Vrouwen doen het zelfde, uitgezondert de Dochters, welke, in plaats van zich 't hoofd t'ontdekken, de slinker hand 'er op leggen, wanneer zy eenigen Amptenaar of de bejaarde Lieden groeten. d'Overigheidts-persoonen groeten de Jeugd met een geste of gebaard des handts; en als zy een zonderling teken van hun gunst aan iemand van hen willen geeven, kussen zy hem aan 't voorhoofd. 't Is de gewoonte niet, de Vrouwen of de Dochters in 't groeten te kussen, noch zelfs hen aan te raaken; en weinige zijn'er van dit geslacht, die ooit gekust zijn geworden, als door hun Ouders in hun tederste Jeugd: en d'eerste mond-kus, die zy van een Mans-persoon ontfangen, is die, welke hun Bruidegom hen op hun trouw-dag in den Tempel geeft. Niet dat het den Dochters niet geoorlofd zy hun hand aan iemand hunner Minnaar te kussen te geeven; maar 't geschied zeer zelden, en door een gantsch byzondere gunst. In de dansen, en nergens anders, hebben de Jongelingen de vryheid van hen aan de hand te raaken; doch Lieden van een kunne mogen malkander die ten teken van vriendschap geeven. Wat de complimenten of plichtpleegingen belangt, die zy doen, als zy malkander groeten, die zijn onderscheidentlijk: de gewoonlijkste is deze; *Erimbas erman*, 't geen te zeggen is, *de Zon beminne u.*

't Ge-

't Gebeurt 'er zelden, dat de Vrouwlieden hun eer bezoedelen, hoewel het echter bywijlen geschied, gelijk den Leezer zal konnen aangemerkt hebben in de straffing van *Ulisbe* en haar Gezellinnen, en in die der Jongelingen van 't Leger, daar wy hier voor af hebben gesproken: 't welk betoont, dat 'er zijn, die hun driften wel gaarne zouden willen voldoen; maar daar zijn drie zaaken, die 'er hen gemeenlijk in verhinderen, naamentlijk de strafheid der Wetten, de zeldsaamheid der gelegentheden, en de zorg welke men neemt om de jonge Lieden by tijdts te huwelijken, als wy elders hebben gezegt. Niettemin zijn deze redenen somtijdts zo krachtig niet, als hun verliefde ongeduldigheden, gelijk het bleek drie jaaren na onze komst te *Sevarinde* in de Persoonen van eenige jonge Gelieven, die te verliefd waren om hun *Osparenibon*, 't geen hen al te lang docht achter te blijven, met geduld af te wachten.

't Waren twe Jongelingen, waar van den een *Bemistar*, en den ander *Pansona* heette. d'Eerste had een Zuster, *Bemiste* genaamd, die hem volmaaktelijk geleek, en slechts een jaar jonger was. Zy waren alle beide van een gestalte; zy hadden een zelve stem; en nooit geleeken twee Persoonen malkander beter. In d'*Osmasie* van *Bemiste* woonde een zeer schoone Dochter, *Simmade* geheeten, op de welke *Bemistar* smoorlijk verliefd was, gelijk zy ook op hem. De liefde dezer twee Persoonen deed een groote vriendschap tusschen *Bemiste* en *Simmade* ontstaan, deze zich aan d'andere verbindende, vermits zy de Zuster van haar Minnaar was; en d'andere aan deze, dewijl zy de Meesteres was van haar Broeder; invoegen dat ze byna altijd te samen waren, en inzonderheid des nachts: want zo goede vriendinnen zijnde, hadden zy 't zodanig weeten te schikken, dat ze maar een zelve kamer, en een zelve bed hadden. *Bemiste* wierd bemind van *Pansona*, en liefde hem ook van haar kant; en deze zelve reden had haar Minnaar verplicht een zo enge vriendschap met haar Broeder te maaken, als *Simmade* met haar had gemaakt: invoegen dat zy insgelijks te samen woonden, en sliepen, en hun minneryen aan malkander vertrouwden. Door middel van *Bemistar*, die vryelijk met zijn Zuster praaten mocht, had *Pansona* dikwils het geluk van zijn waarde *Bemiste* te zien, en haar in de tegenwoordigheid van haar Broeder te zeggen, alles wat hy wilde; en deze verblijdde zich met het gezelschap van zijns Zusters Minnaar,

Zeldsaame geschiedenis van eenige Gelieven.

vermits hy, terwijl deze met zijn Zuster zat te praaten, gelegentheid vond om zijn lieve *Simmade* t'onderhouden. Zy genooten deze minnelijke ommegangen, zo dikwils als 't hen mogelijk was; en zy gevoelden hun liefde alle dagen aangroeijen door d'onderlinge getuigenissen, welken zy elkander daar af gaven: en dit veroorzaakte in hen ongeduldigheden, die zy zeer beswaarlijk bedwingen en binnen konden houden. Menigmaalen deeden zy geloften voor de komst van die gelukkige dag, welke door de vervulling van hun begeerten een eind van hun pijnen en verdriet zoude maaken; maar deze dag bleef te lang achter voor Gelieven, welker jonge herten door een hevige drift waren ingenomen. *Bemistar* was de heetste en vervoerdste van allen; en zijn ongeduld boezemde hem een middel in om zijn lijden te verzachten, door de wakkerheid der Oppassers van d'*Osmasie*, daar zijn Meesteres in woonde, te bedriegen. Hy beeldde zich in, dat, indien hy zijn Zuster zo ver brengen konde, dat zy met hem van kleding verwisselde, en by *Pansona* ging slaapen, hy haar plaats in 't bed van *Simmade* gemakkelijk zou konnen inneemen. Met deze gedachte stelde hy de zaak aan zijn Vriend voor, die niet wijzer zijnde, als hy, en minder te waagen hebbende, hem zo zeer daar toe aanstookte, als 't immers mogelijk was. Zy waren dan beide in een zelve gevoelen; maar de swarigheid was, de Dochters 'er ook in te doen treden. Dit vonden zy zeer moeyelijk: doch eindelijk besslooten zy echter, de zaak t'onderneemen, en ze ook uit te voeren, indien 't maar eenigsins geschieden konde. Na dit besluit wendden zy alle hun vlijt aan, om deze onnozele Dochters te verleiden, en bragten met hun listige redenen en aanradingen zo veel te weeg, dat zy hen binnen een maand tijdts in hun verliefden aanslag deeden bewilligen. Zy naamen dan hun tijd op een Vier-dag, wanneer al de wereld met het vieren van het Feest bezig was, zo wel waar, dat de Broeder en de Zuster van kleding verwisselden, en door dit middel ook van kamer en bed. Aldus kreeg *Pansona* 't volkomen genot van *Bemiste*, en *Bemistar* dat van zijn waarde *Simmade*; waar na, wanneer de plechtigheid, welke zeven dagen duurde, ten einde gekomen was, zy weer van kleding verwisselden: en aldus keerde ieder weer na zijn vertrek, zeer wel vernoegd, en zeer wel voldaan, over op zijn gemak de vruchten van zijn liefde genooten te hebben.

Maar gelijk de geweldige dingen zelden van geduurzaamheid zijn,

zijn, wierd het vuur van de vervoerde *Bemiſtar* door de genieting uitgedoofd, en beſweek voor nieuwe vlammen. Terwijl hy by zijn Meeſteres zijn verblijf had gehouden, had hy vrymoedig met verſcheidene andere Dochters van d'*Oſmaſie* omgegaan, onder de welken hy'er een had gezien, K*talipſe* genaamd, in de welke hy zich voor liet ſtaan veel meer bekoorlijkheden gevonden te hebben, als in *Simmade*, daar hem, drie dagen na dat hy'er 't genot af had gehad, de walg van begon te ſteeken. Hy ontveinſde echter zijn gevoelens, en deed in alle de gelegentheden, welken hy hebben konde van met K*talipſe* te ſpreeken, aan zijn Meeſteres gantſch geen verkoeling blijken. Hy trachtte zich in haar genegentheid in te wikkelen, eer hy vertrok uit de plaats, daar ze woonde. Ondertuſſchen vernam hy zeer liſtiglijk, wie de Minnaars van deze Dochter waren; en hy verſtond, dat z' 'er drie of vier had, onder de welken'er een was, die zy boven alle d'anderen ſtelde. Met deze maakte hy kennis, zo haaſt als 't hem mogelijk was, verhaalde hem zijn minneryen met *Simmade* (zonder hem echter iets te zeggen van 't geen'er byzonders tuſſchen hen voorgevallen was) en deed hem verſtaan, dat hy door middel van zijn Zuſter zijn zaaken niet weinig zou konnen bevoorderen. Den ander, die niets beters begeerde, vattede hem op 't woord, en bad hem, *Bemiſte* ten zijnen voordeele op zijn zijde te krijgen, op dat zy hem by *Ktalipſe* eenige goede dienſten mocht doen. Zo dra als *Bemiſtar* deze laſt had gekreegen, welke hy zelf gezocht had, teilde hy niet zijn zaaken aan zijn Zuſter aan te beveelen, en haar te verplichten met K*talipſe* daar af te ſpreeken. Deze luiſterde zeer gaarne na alles, 't geen men haar zei ten voordeele van een Jongeling, dien zy alreedts beminde; zulks dat zy *Bemiſte* zeer lief begon te krijgen. Geſtadig waren zy by malkander; en *Simmade* zou daar jalouzy over hebben konnen opvatten, indien zy niet mee deel in het vertrouwen had gehad. En gelijk 't de gewoonte der Dochters van deze ouderdom is, als ze elkander beminnen, en in een zelve *Oſmaſie* woonen, dikwils te ſamen te ſlaapen, wilde *Ktalipſe* bywijlen dit geluk met *Simmade* deelen, en van bed met haar verwiſſelen, om te gemakkelijker met *Bemiſte* van haar liefde te ſpreeken, welke ondertuſſchen haar Broeder verwittigde van alles wat'er omging, ten einde hy het zelve aan den Minnaar van haar Speelnoodtje bekend konde maaken. De looze

ze *Bemistar*, verheugd over de zaaken gekomen te zien tot het punt, daar hy wel voorzien had dat ze toe geraaken zouden, maande zijn Zuster aan tot dikwils by *Ktalipse* te slaapen, zich zeer diep in haar vriendschap in te dringen, en haar alle mogelijke diensten te bewijzen. Zy, die haars Broeders aanslagen niet en doorgrondde, deed by deze gelegentheid, alles 't geen haar mogelijk was, om den geen, welkers zaaken hy haar aanbeval, te dienen; en 't gelukte haar zo wel, dat *Ktalipse* een zeer oprechte, maar ook zeer kuische en zuivere liefde voor hem opvattede, met de gedachte van zich door het huwelijk aan hem te verknochten. Den Jongeling, die wel haast bemerkte de goede diensten, welke *Bemistar* en zijn Zuster hem gedaan hadden, kon hen zijn dankbaarheid daar niet genoegsaam over betuigen, en versterkte zijn Meesteres hoe langer hoe meer in de vriendschap, die zy voor *Bemiste* had.

Ondertusschen verwachtten de vier gelukkige Gelieven met ongeduld een andere plechtigheid, om een twede byeenkomst te genieten; en 't Feest des *Osparenibons*, 't geen te *Sevarinde* vijf achtereenvolgende dagen duurt, niet ver van de hand zijnde, hoopten zy, dat het zelve hun aanslagen zo veel begunstigen zou, als het voorgaande Feest had gedaan. Maar de hoopingen, welke hen de gelegentheid van deze plechtigheid gaf, hadden gantsch verscheelende inzichten; want den looze *Bemistar* verwachtte 'er niet minder af, als de genieting van *Ktalipse*, en behield de bezitting van *Simmade* niet, dan als een middel om tot het oogmerk zijner begeerten te geraaken. Om daar dan zekerlijker toe te komen, verplichtte hy zijn Zuster, 't zy door gebeden, 't zy door dreigementen, *Ktalipse* t' overreden tot haar Minnaar t'ontfangen; welke, zeide hy, een onfeilbaar middel uitgevonden had, om by nacht in haar kamer te geraaken, zonder daar, zo lang als de plechtigheid zoude duuren, gezien, noch zelfs achterdocht te worden. *Bemiste*, volgens haars Broeders last, miste niet de beste gelegentheid waar te neemen, welke zy vinden konde; want na aan *Ktalipse* een brief van haar Minnaar, die zeer teder en verliefd was, ter hand gesteld, en gezien te hebben, dat haar hert 'er door geraakt was, geloofde zy, dat de bekwaame tijd nu was geboren, om haar de voorslag te doen van hem t'ontfangen. Zy deed ze dan met alle de behendigheid, die in haar huisveste; maar 't was zonder eenig gevolg.

Kta-

Ktalipse betuigde haar terstond een afgrijzen voor dezen aanslag, zeggende; dat zy nooit haar eer aan een dwaaze liefde zoude opofferen; en dat, indien zy haar Minnaar door wettige middelen niet bezitten konde, zy afstand van zijn bezitting deed. Een weinigje daar na vertoonde zy haar; welke de droevige gevolgen van een zo roekeloze onderneeming zouden zijn, en zei haar; indien een ander, als zy, haar diergelijk een voorslag had gedaan, dat zy 'er haar, zo lang als ze leefde, om haaten zoude. Zy voegde daar by; dat zy aan de oprechtheid haars Minnaars zeer hard begon te twyfelen, dewyl hy haar deugd in twijfel had konnen trekken; en dat haar zulks klaarlijk deed zien, dat hy zo eerlijken Jongeling niet en was, als zy hem voor gehouden had. *Bemiste* bespeurende de gramschap van deze Dochter, geloofde, dat het haar plicht was, de zaak behendiglijk te verdraayen, om met haar Vriendin niet te breeken: invoegen dat, een gantsch ander gelaat neemende, beginnende te lagchen, en haar vervolgens kussende, en omhelsende, zeide zy haar; dat, na dit bewijs, 't welk zy haar van haar deugd kwam te geeven, zy reden had om haar meer, als ooit, te beminnen; dat zy deze voorslag niet en had gedaan, als om haar te beproeven; dat haar Minnaar 'er geen deel in had; en dat zy haar ried, in deze edelmoedige gevoelens te volharden, zonder ooit het oor te leenen aan iets, 't geen tegen haar eer of tegen haar plicht strydig mogt zijn. By dit alles voegde zy; dat, indien haar Minnaar slechts de gedachte had gehad van haar tot eenige onwettige aanslag te willen gebruiken, zy hem nooit zodanig een beleediging vergeeven zoude. Deze listige redenen bevredigden t'eenemaal d'eenvoudige *Ktalipse*; en de praat eindigde door nieuwe verzekeringen van achting en vriendschap.

Weinig dagen daar na maakte *Bemiste* aan haar Broeder bekend, 't geen'er tusschen haar en *Ktalipse* omgegaan was, en baarde hem de droefheid van zijn aanslag mislukt, en zijn hoop byna uitgedoofd te zien; want zijn voorneemen was, des nachts in 't bed van *Ktalipse* te komen, onder de naam van haar Minnaar, en aldus deze onnozele en deugdsaame Dochter te bedriegen. Maar niet tegenstaande dit kwaad gevolg, verloor hy echter niet t'eenemaal de hoop van door eenig ander middel tot zijn wit te geraaken. Hy perste zijn Zuster dan niet meer, als tot gestadig een zeer enge vriendschap

met haar te houden; en hy verwachtte, zo geduldiglijk als 't hem mogelijk was, de komst des plechtigheidts, welke niet zo haast was gekomen, of hy verwisselde met zijn Zuster van kleding, en vervoegde zich vervolgens met *Simmade* te bed: doch de liefkoozingen, welken hy haar betoonde, waren altemaal geveinsd; en zo zy'er wat naauwer acht op had geslagen, zou zy lichtelijk hebben konnen bemerken, dat een ander onderwerp, als zy, 't hert van haar Minnaar gevangen hield. Maar gelijk zy hem nergens in achterdocht, en dat hy zijn driften zeer wel wist te vermommen, achtte sy hem altijd getrouw. Ondertusschen vroeg hy haar; hoe hy 't met *Ktalipse* zou stellen, welke, vermits ze hem voor zijn Zuster nam, nu al een maal of twee verzocht had, dat hy by haar zoude komen slaapen, waar van hy zich, indien ze noch langer aanhield, zeer beswaarlijk zou konnen ontslaan. *Simmade* begon te lagchen over haar Minnaar gebracht te zien tot de noodzaakelijkheid van een zo schone Dochter voor't hoofd te stoten. Hy geliet zich, daar ook om te lagchen; maar de darde nacht, wanneer *Simmade* wel vast in slaap geraakt was, zijn tijd waarneemende, stak hy haar iets van een zekere hier te Lande genoegsaam gemeene drogery in de neusgaten, die haar in een zeer diepe slaap dompelde: 't welk als hy bespeurde, stond hy op, ging ter kamer uit, en aan die van K*talipse* kloppen, welke daar zeer dicht by stond. Deze Dochter, neemende zijn stem voor die van *Bemiste*, opende hem terstond de deur; en *Bemistar* daarin getreeden zijnde, verzocht hy haar, aan haar Speelnootje te zeggen, dat zy haar plaats in 't bed van *Simmade* zou gaan inneemen, dewijl zy zonder getuige iets met haar spreeken moest. En gelijk zy in diergelijke gelegentheden alreedts gewoon waren zo te doen, zag hy zich wel haast met *Ktalipse* alleen, en in haar kamer, en in haar bed. Thans zich in een plaats vindende, die tot het vernoegen van zijn begeerten zo bekwaam was, wilde hy zich de bezitter van deze Schoonheid maaken; maar zo haast als zy gewaar wierd, dat zy een Manspersoon in haar armen had, gaf zy, in d' inbeelding dat hy *Bemistes* stem had nagebootst, om haar aldus te ontneemen, 't geen zy 't waardigst had, zo luide schreeuwen en gillen, dat zy de gantsche *Osmasie* in een oogenblik in rep en roer had gebragt. Men kwam haastelijk toeloopen, om haar te helpen; maar eer iemand noch so ver gekomen was, had *Bemistar* de kamer al verlaaten, en zich onder de menigte der Vrouwlieden, welke van alle

kan-

kanten, eenen met toortſen, en d'anderen met wapenen in de hand, toe kwamen ſchieten, verſteeken. Men vroeg *Ktalipſe*; wat d'oorzaak van haar geſchreeuw was, en waarom zy'er zo verwilderd uitzag. Ondertuſſchen was ook haar Speelnootje uit de kamer van *Simmade*, die alleen van de gantſche *Oſmaſie* noch in een diepe ſlaap lag, weer by haar gekomen; en vattende haar by de hand, mijn lieve Vriendin, zeide hy haar, wat is u overgekomen, ſedert dat ik u verlaaten heb? En waar uit ontſtaat deze groote beroerte, en dit vreemd geweld, 't geen ik hier zie? Spreek, mijn Lief, en zeg ons de oorzaak van uw misbaar, en van uw verbaaſdheid. Op alle deze vraagen antwoordde *Ktalipſe* geen een woord. Duizend verſcheidene gedachten ſwierden door haar geeſt. Zy erinnerde zich nu de voorſlag, welke *Bemiſte* haar over eenige tijd had gedaan, om haar Minnaar, indien hy haar in haar kamer kwam vinden, t'ontfangen. Zy beeldde zich in, dat, dewijl hy haar bewilliging tot dezen aanſlag niet had konnen verkrygen, hy de zelve ondernomen had, zonder 'er haar iets af te doen weeten, in het geloof dat hy haar, als hy ze in zijn armen had, wel vermurwen zou. De gedachte van een zo roekeloos beſtaan baarde haar eerſt een groote verbolgendheid; maar de genegentheid en de deernis zich een weinigje daar na te ſamen voegende, deeden haar deze daad aanzien, als een uitwerking van de hevige liefde, welke haar Minnaar haar toedroeg: invoegen dat het haar nu begon te berouwen, gerucht gemaakt, en zich op geen andere wijs, als door haar geſchreeuw, verdedigd te hebben. De moeyelijkheid die zy daar over gevoelde, was des te grooter, dewijl zy zag, dat haar misbaar een afgrijſelijk geweld in d'*Oſmaſie* had veroorſaakt; 't geen haar Minnaar in 't gevaar van een zeer ſtrenge ſtraffing ſtelde, en haar het onderwerp der praatjes en der ſchertſeryen van de gantſche Natie maakte. Deze overweegingen waren zeer redelijk; maar ze kwamen een weinigje te laat: en zy moeſt eindelijk d'oorzaak van haar geſchreeuw openbaaren. Haar Speelnootje vroeg haar; waar *Bemiſte* vervaaren was, en verhaalde wyders aan het gantſche geſelſchap, hoe zy van bed verwiſſeld hadden. Men ging haar dan zoeken in de kamer van *Simmade*, die noch wel vaſt lag te ſlaapen, die t'eenemaal alleen was, en die gantſch niet en antwoordde op de vraagen, welke men haar deed. Men riep haar, men ſleurde haar, men kneep haar, om haar wakker te maaken; maar zy ſliep al voort. Hier op begon-

nen eenige Dochters te schreeuwen, dat ze dood was; en dit maakte een nieuwe alarm, die noch veel arger was als d'eerste. Men tastte haar de pols; men lei haar de hand op 't hert; en men vond haar vol van leeven, maar in een diepe slaap. Men vroeg aan malkander, wat hier d'oorzaak af mocht weezen; en men vond eindelijk in haar neusgaten de droogery, welke *Bemistar* daar in had gesteeken. Dit gaf een nieuw onderwerp van verwondering; en niemand wist wat'er af t'oordeelen: wanneer men ondertusschen een zekere geest bracht, die zy niet zo haast gerooken had, of zy ontsprong uit haar slaap. Men kan zich lichtelijk inbeelden, hoedanig de verbaasdheid van deze Dochter was, als zy op haar ontwaaken, in plaats van haar Minnaar, zo veele Vrouwen en Dochters rondom haar zag, die haar honderd vraagen deeden, en honderd dingen zeiden, daar zy niet het minst af begrijpen konde. Zy geloofde terstond, dat haar gantschen handel ontdekt was, en dat haar Minnaar in haar bed gevonden was geworden. Deze gedachte, en de knaaging van haar gewisse, gevoegd by de swakheid, welke de droogery haar had veroorzaakt, baarden haar een zo gevoelige droefheid, dat zy'er door in een diepe en gevaarlijke beswijming viel. Dit nieuw toeval verbaasde hen altemaal geweldig, en gaf gelegentheid tot nieuwe praatjes. Maar terwijl men de middelen aanwendde, om haar te doen bekomen, zo laat ons weer na d'onnozele *Ktalipse* keeren, welke niet langer konnende swijgen, en eindelijk denkende, dat het beter was, haar Minnaar, als haar eer, in gevaar te stellen, opentlijk uit zei; dat een Manspersoon, dien zy niet en kende, onder de naam van *Bemiste*, welkers stem hy had nagebootst, in haar kamer was gekomen, en dat hy haar geweld had willen doen, 't geen haar verplicht had om hulp te roepen. Deze belijdenis gedaan zijnde voor de Gouvernante, of Bestierster van d'*Osmasie*, deed zy terstond de Wacht der poorten verdubbelen, en *Bemiste* roepen. Men zocht haar aan alle kanten; men deed de gantsche *Osmasie* weergalmen van haar naam; maar zy wierd niet gevonden. Men vond wel haar klederen; maar men kon haar Persoon niet vinden, wat naerstigheid men'er ook toe aanwendde. Na haar dan een lange tijd te vergeefs gezocht te hebben, deed men alle de Dochters te voorschijn komen; men betastte ze altemaal; maar men vond geen Jongeling onder hen. Dit veroorzaakte, dat

men

men verſcheidentlijk van *Ktalipſe* ſprak, en dat men twijfelde aan het geen, 't welk zy gezegt had; maar zy bleef by haar woorden, en verzekerde met alle ernſtigheid, dat een Mansperſoon haar in haar bed had willen verkrachten. Hier op wierd'er op nieuws in alle de hoeken van d'*Oſmaſie* gezocht, zonder eenige plaats, groot of klein, te vergeeten; maar te vergeefs: men vond geen Mansperſoon, noch ook *Bemiſte*. Den dag midlerwijl aangekomen zijnde, traden eenige Dochters, die zich baaden wilden, in het Bad, en vonden daar de gewaande *Bemiſte*; welke, na eenige tijd den duiker gemaakt te hebben, eindelijk genoodzaakt was lucht te ſcheppen, en zich voor hun gezicht bloot te ſtellen. Deze Dochters gingen de Gouvernante daar terſtond af verwittigen, die zich van zijn Perſoon kwam verzekeren, en zonder veel moeite beſpeurde, van wat geſlacht dezen Duiker was, dien men ſtraks voor de Broeder van *Bemiſte* kennende wierd. Inmiddels was *Simmade* weer tot zich zelven gekomen; en *Ktalipſe* gehoord hebbende, dat het *Bemiſte* was, die gemeend had haar met bedrog van haar waardſte pand te berooven, ontdekte de liſten van zijn Zuſter, en zei tegen de Gouvernante, dat zy getracht had haar t'overreden om haar Minnaar in haar bed t'ontfangen, ongetwijfeld met het inzicht van 'er haar Broeder in te brengen. Thans trad men in een rechtmaatig vermoeden van den gantſchen handel; en hoewel den Gevange niets bekennen wilde, ſtuurde men om zijn kamer te bezichtigen, daar men de waare *Bemiſte* in haars Minnaars armen vond leggen. Men ondervroeg hen alle drie wegens *Simmade*; maar zy wilden haar nooit beſchuldigen: en zy zou voor onnozel hebben konnen gaan, indien zy zelf zich niet beſchuldigd, en haar misdaad aan de geenen, welke haar ondertaſtten, beleeden had. Men ſtuurde na 't Gerecht; maar eer *Bemiſtar* in des zelfs handen geſteld wierd, ſloegen de Dochters der *Oſmaſie* met roeden hem de gantſche huid aan flarden.

Dit geval maakte een zeer groot gerucht te *Sevarinde*; en men wiſt'er wel haaſt alle de byzonderheden van. Weinig tijdts'er na wierden deze rampzalige Gelieven openbaarlijk rondom het Paleis gegeeſſeld; en *Ktalipſe* wierd bezichtigd, maar men vond ze zuiver: 't geen haar Minnaar een groote blijdſchap baarde, welke haar een wijl daar na trouwde, en noch, geloof ik, gelukkiglijk met haar leeft.

Ziet daar, hoe de liefde bywijlen de ſpot drijft met de wakkerheid der Wachters, en de Minnaars tot de hagchelijkſte onderneemingen aandrijft. Al de wereld gehoorzaamt de Wetten niet even zeer, hoe redelijk en rechtmaatig de zelven ook mogen weezen: en over al vind men Lieden, die hun geſtrengheid zo veel niet en vreezen, als zy de blinde drift, welke hen aanſtookt tot de zelven t'overtreden, niettegenſtaande de ſtrafheid der kaſtijdingen, die zy verordenen, beminnen.

Verdeeling des Tijdts.

De Sevarambes verdeelen de tijd, by Jaaren, of Zonne-keeren; en deeze Jaaren by Maanden, of Maan-keeren, en halve Maan-keeren: want ze rekenen niet by weeken. De drie eerſte dagen des nieuwe Maans, en de drie eerſten na dat ze tot haar volheid is gekomen, zijn Feeſt- of Vierdagen; en zy arbeiden dan niet langer, als drie uuren des morgens: 't overige van den dag word in verheugingen doorgebracht. Men ziet by hen byna alle d'inſtrumenten van de Muziek, welke wy hebben, en noch eenige anderen, die wy niet en kennen. Zy hebben de Water-orgels, die de Grieken en de Romeinen eertijdts hadden, en die by ons verlooren zijn, weer gevonden; en zy beroemen zich ook zelfs van 'er noch veel bygevoegd te hebben. 't Zy daar mee, zo 't wil; 't is zeker, dat hun Water-orgels onvergelijkelijk beter zijn, als de geenen, die ſlechts met wind gaan. Hun Deuntjes en Liedtjes hebben iets zo groots, en te gelijk zo bekoorlijks, dat *Maurits* niet zonder reden hun gezang veel beter vond, als het onze. Voeg daar by, dat, dewijl ze ſterker en kloeker zijn, als wy, zy ook manlijker en doordringender ſtem hebben. Daarenboven volgen zy de regelen van de Maat-poëzy, die ongelijk krachtiger is, als onze barbaarſche rymende Vaerzen, gelijk wy elders zeggen zullen. By alle deze voordeelen kan men noch voegen, dat, wanneer men 'er eenig Kind vind, 't geen een ſchoone ſtem heeft, het zelve van d'ouderdom van zeven jaaren af onderweezen, en aan de Zon gewijd word, om een der Zangers te weezen, welke de Lof-zangen zingen, die men hem ter eere heeft gemaakt.

Water-orgels, enz.

Schilderen, borduren, enz.

Wat het ſchilderen belangt, mitsgaders het beeldhouwen, 't graveeren, borduuren, en alle die andere Konſten, welke meer voor de curieusheid als voor de nutheid zijn, zy worden van het Volk niet geoeffend; maar daar zijn plaatſen, alwaar uitgezochte Luiden

den, en die in alle deze fraaye Konsten uitsteeken, voor de gemeene sieraaden arbeiden.

Men ziet by hen noch Karrossen, noch Kalessen, noch Rosbaaren, dan alleenlijk voor Zieken, of voor Amptenaars, die tot een hooge ouderdom zijn gekomen. De Ziekten zijn'er in een klein getal; en weinige Lieden worden 'er door aangetast, 't en zy door eenige Koorts, of Pleuris, veroorzaakt door een al te groote overvloedigheid van bloed, of door eenige al te hevige oeffening. *Karossen enz.* *Ziekten.*

Hun Huizen zijn zo luchtig, en worden zo zindelijk gehouden, dat zulks niet weinig tot hun gezondheid bybrengt, gelijk ook hun sobere en geregelde manier van leeven, hun gemaatigde oeffeningen, en de frisheid des luchts, welke zy ademen, mitsgaders de spijzen daar zy zich mee voeden. Zy worden ook niet veel overlastigd door Geneesmeesters en Apothekers, hoewel 'er door d'Overigheid gesteld zijn; maar ze maaken groot werk van de Chirurgiens of Wond-heelders. Deze worden voornaamentlijk gebruikt tot de Ligchaamen der doorluchtige Magistraats-persoonen, die wel van 't gemeen verdiend hebben, te balsemen; en ze zijn daar zo behendig in, dat ik van deze gebalsemde Ligchaamen van over de honderd jaaren gezien heb, welke noch scheenen te leeven, zonder dat de lucht hen eenigsins beschadigde, als men de kisten, daar ze in geslooten zijn, opende. Aangaande het overige des Volks, men verbrand hun Ligchaamen, als ze overleeden zijn, en men verzamelt d'Asschen van eenigen in Kruiken, op de wijs der oude Romeinen. *Huizen.* *Dockters en Apoothekers.* *Wondheelders.* *Verbranding der Dooden.*

Als ze een Ligchaam verbranden, gelooven zy, dat de rook de subtielste deelen na de Zon voert, en dat slechts d'alleraardachtigsten in d'Asschen blijven.

Van de Manier, op de welke het Gerecht by de Sevarambes geoeffend word.

GElijk ze niets in eigendom bezitten, ziet men'er nooit civile Processen. Daar zijn slechts criminele zaaken, welke geoordeeld

deeld worden door d'*Osmasiontes*, wanneer de daad in hun gebied begaan is. Ieder Rechter is verzeld van zijn twee Lieutenanten, en van drie bejaarde Lieden des plaats, welken den Schüldige verkiezen mag. Indien de misdaad begaan is door, of tegen Persoonen, die in onderscheidentlijke *Osmasies* woonen, wort de zaak gedraagen voor een *Brosmasionte*, en de geintereffeerde *Osmasiontes*, die gezamentlijk een souverein of onwederspreekelijk oordeel vellen, behoudens dat het geringe misdaaden zijn; maar de grootsten worden geoordeeld voor een *Brosmasionte*, en zijn acht Medehelpers: en in gewigtige zaaken kan men ook aan hen beroepen of appelleren. In de misdaaden van Staat worden de zaaken gebracht voor een *Sevarobaste* en twaalf Medehelpers, altemaal *Brosmasiontes*; en indien de daad gantsch buiten gemeen is, word ze voor den Onderkoning zelve en zijn Raad bepleit. De Beschuldigers en de Beschuldigden mogen zelve hun zaak bepleiten, of iemand hunner Vrienden, die beter pleiten kan als zy, daar toe gebruiken.

'k Heb menigmaalen in de Vierschaaren geweest, om d'uitwijzing der zaaken, en hun manier van de zelven t'oordeelen, te zien, welke zekerlijk zeer lofwaardig is, zo ter oorzaak van het geduld en de gemaatigdheid der Rechters, als van d'eerbiedigheid, die hen beweezen word. Men hoort'er dat geschreeuw en dat geweld niet, 't geen men in *Europa* maakt, in de Hoven daar men de Processen uitwijst. Alles geschied hier met een verwonderlijke stilswijgendheid en orde; en zelden gebeurt het, dat men'er onrechtmaatige vonnissen velt, gelijk men zeer dikwils by ons doet, daar d'eerzucht, de gierigheid, en de begeerlijkheid, de geest der Rechters verdraajen, en hen vonnissen doen uitspreeken, strijdende tegen de blijkelijkheid des rechts, en tegen de lichten van 't vernuft. Niettemin de passie, of zucht heerscht overal, daar Menschen zijn: 't verschil is maar van meer en van minder; en de gunst of de listigheid overwinnen zeer dikwils de rechtvaardigheid en d'onnozelheid. Dit zag ik eens in de Stad *Arkropsinde*, ter gelegentheid van een vonnis, 't geen een Rechter, *Nirelias* geheeten, velde in een zaak, die aan hem opgedraagen was.

Een jong zeer eerlijk Man, en zeer verstandig in de Wis-konst, inzonderheid in 't gedeelte van deze weetenschap, 't geen men de *Mechanique* of de *werkende* noemt, had uitgevonden, 't water tot een

een afgryſelijke hoogte te doen ſtygen, door middel van een zeker Werktuig, 't welk hy verzind had, wiens uitwerking hy geloofde onfeilbaar te zullen weezen. Maar gelijk hy niet wilde, dat iemand deze zaak wiſt, eer hy ze aan 't gemeen ten tijde dat men d'eerprijzen uitdeelt aan de geenen, die eenig meeſter-ſtuk gemaakt hebben, meende te vertoonen, richtte hy zich aan een Man van zijn kennis, die de konſt had van met krayon volmaaktelijk wel te tekenen. Aan deze gaf hy dan te kennen, dat hy zijn hand noodzaakelijk van doen had, om het Werktuig, 't geen hy had verzind, op papier uit te beelden, en verzocht hem te gelijk, dat hy voor hem arbeiden wilde. Den ander nam het werk zonder eenige ſwaarigheid aan, en beloofde hem, zonder uitſcheiden 'er aan te zullen tekenen volgens het model, 't geen hy'er hem af ter hand zoude ſtellen. Den Wis-konſtenaar deze belofte gekreegen hebbende, gaf aan den Tekenaar een gedeelte der Figuuren, welken hy met zijn eigene hand ruuwelijk geſchetſt had, en bad hem, die in 't net te ſtellen, eer de Plechtigheid der Prijzen gekomen was. Na deze verbintenis verliep 'er een groot wijl tijdts, geduurende de welke, 't zy uit kwaadwilligheid of uit luiheid, den Tekenaar aan het werk, 't geen hy aangenomen had, byna gantſch niet had gearbeid; 't welk 't geduld des Wis-konſtenaars vermoeide, en hem zijn modellen weer deed eiſſchen, zeer kwalijk genoegende over dat hy hem de tijd, en het middel van de prijs onder die van zijn Konſt te behaalen, deed verliezen. Maar den Tekenaar lachte met zijn klachten, *Trouwloosheid eens Tekenaars.* en zei hem eindelijk, na hem lange tijd met ydele beloften opgehouden te hebben, dat hy hem zijn Principaalen niet weer wilde geeven, 't en ware hy een zijner Vyanden van de Brug van *Arkropſinde* in de Vloed wierp. Dat hy dit van hem vorderde, geſchiedde door dien hy wiſt, dat dezen Wis-konſtenaar een Man van een afgrijſelijke kracht was. Deze ſtond daar over verzet; vermits zijn begeerte onrechtmaatig, en vry vreemd was. Niettemin deed de vrees van zijn werk op de noodzaakelijke tijd niet klaar te zullen hebben, dat hy zijn woord aan den Tekenaar gaf, behoudens dat hy 't werk, 't geen hy voor hem aangenomen had, in tien dagen voltooide. Den ander was 'er mee te vrede; en de begeerte van zijn Vyand, door middel van een darde Perſoon, te hoonen, zonder zich in gevaar te ſteeken, deed dat hy onophoudelijk aan het werk

begon t'arbeiden: invoegen dat hy 't op de bestemde dag klaar maakte. Straks verwittigde hy hier den Wis-konstenaar af, met aanbieding van hem alles te geven, 't geen hy voor hem gemaakt had, indien hy de belofte, welke hy hem had gedaan van zijn Vyand in de Vloed te gooyen, volbrengen wilde. Hoewel den Wis-konstenaar zijn kwaadwilligheid en lathertigheid zag, liet hy echter niet 't woord, 't geen hy hem alreedts gegeeven had, te bevestigen, en verzocht hem alleenlijk, een middel te vinden om de Persoon, dien hy in de Vloed moest werpen, op de Brug te krijgen. Den Tekenaar miste niet de gelegentheid daar toe te zoeken; en hebbende dezelve gevonden, bracht hy zijn Kampioen op de Brug, daar zijn Vyand bezig was met na eenige oeffening, die in 't water gedaan wierd, te kijken. Hy toonde hem aan den Wis konstenaar, die hem in 't midden des ligchaams greep, na hem alvorens d'oorzaak van zijn daad verklaard te hebben, en hem vervolgens, niettegenstaande alle de wederstand die hy doen mocht, in de Rivier wierp. Thans eischte hy zijn papieren van den Tekenaar, die ze hem van stonden aan ter hand stelde. Niet zo haast had hy ze in zijn zak gesteeken, of hy zei hem; dat, nademaal hy hem lange tijd met schoone woorden gaande gehouden, en eindelijk een dienst van hem gevorderd had, die hem het werktuig van zijn onbillijke wraakzucht maakte, het niet minder redelijk was, dat hy zich van de zelve krachten bediende, om zijn rechtmaatige verbolgendhied te voldoen. Hier op, zonder langer te draalen, greep hy den Tekenaar, en wierp hem in de Vloed, zeggende hem, dat hy den ander, die de handeling, welke by ontfangen had, minder verdiende, als hy, gezelschap zou gaan houden. De Rievier *Sevaringo* is zeer wijd, en geweldig diep, en de Bruggen van *Arkropsinde* zijn niet zeer hoog; waarom deze twee, welke den Wis-konstenaar 'er in geworpen had, zich geen leed deeden: en, dewijl ze alle beide wel swemmen konden, zouden ze gantsch geen gevaar geloopen hebben van te verdrinken, indien ze malkander in 't water, daar ze byna te gelijk, en op een zelve plaats, in geworpen waren, niet by de kop gekreegen hadden. Daar ontstond dan een zeer ongewoonlijk gevecht tusschen hen; en indien 'er eenige Lieden met Schuiten niet na toe gekomen hadden, om hen te scheiden, en uit het water te trekken, een van beiden zou'er buiten twijfel verdronken hebben. Den Vyand des Tekenaars had

hem

hem alreedts by 't hair gevat, en verscheidene slagen op 't aangezicht gegeeven; en hy meende hem nu onder te dompelen: wanneer de gemelde Schuiten hem dezen elendige uit de handen rukten, en hen alle beiden na land toe sleepten, om ze vervolgens in de gevangenis te brengen, tot dat het Gerecht kennis van hun geschil genomen zoude hebben. Den Wis-konstenaar ondertusschen van den oever, werwaarts hy zich, terstond na dat hy hen in 't water had gegooid, vervoegd had, gezien hebbende, dat men hen na den Rechter bracht, ging'er ook na toe, en wierd gezamentlijk met deze twee Water-kampioenen na de gevangenis gezonden. Eenige tijd daar na wierden de drie Misdaadigen voor dezen *Nerelias* gebracht, daar wy afgesproken hebben, welke zich hebbende laaten voorinneemen, den Wis-konstenaar, en den geen, die hy eerst in 't water geworpen had, tot een zes maandige gevangenis doemde, en den Tekenaar onschuldig verklaarde, hoewel hy de schuldigste van allen was. Als hy dit vonnis uitsprak, had den Wis-konstenaar goed hem de waarheid van de zaak te vertoonen, en den Vyand des Tekenaars, welke t'eenemaal onschuldig was, te rechtvaardigen: hy wilde niet na hem luisteren, noch ook zelfs na de Getuigen, die het werk aangezien hadden. Dezen *Nerelias* was een Man van een redelijk verstand, en een goed Rechter, als hy niet voorkomen was; maar de minste, die hem ging aanspreeken, en zijn zaak voor d'uitwijzing aanbeveelen, wierd beter gehoord, als vervolgens zijn Party. Daarenboven had hy een zeer valsche maxime in zijn oordeelen, te weeten, dat hy de Slaaven en lompe Menschen, liever voorstond, als de Luiden van verdienste. Dit had men gezien in verscheidene vonnissen, welke hy had gegeeven; maar gelijk het in zo ruchtbaare zaaken niet en was, als in deze, was hy over zijn onrechtvaardige uitspraaken nooit gestraft geworden. Wyders viel hy vry wat eenzinnig en koppig; en om de minste reden doemde hy de geenen, die het ongeluk hadden gehad van hem te mishaagen, hoe rechtvaardig hun zaak ook weezen mocht. Den Wis-konstenaar, die een stout en eerlijk Man was, vertoornde zich geweldig over 't ongelijk, 't geen men hem deed, en keerde al zijn gramschap tegen zijn onrechtmaatigen Rechter, met de hoop van'er zich t'eeniger tijd over te wreeken, indien hy'er maar de gelegentheid toe vinden konde. Ondertusschen was hy genoodzaakt 't vonnis te gehoor- *Onrechtvaardig Vonnis.*

zaamen, vermits hy 'er niet van appelleren konde als aan de Tucht-meesters, wanneer zy de ronde zouden doen, 't geen openbaarlijk alle drie jaaren geschied; en alsdan is 't niet alleenlijk aan een ieder, die reden heeft om zich over d'onrechtvaardigheid zijner Rechters te beklaagen, geoorloft zijn klachten voort te brengen, maar 't word hen ook wel uitdrukkelijk gebooden. Hy geloofde dan, dat het beter was een voor zijn opzet zo gunstige tijd af te wachten, als een groot gerucht te maaken, en vruchtelooze klachten te doen. De tijd van deze ondervorsching was niet ver van de hand; en gelijk de zelve door *Sevarobastes* geschied, zo in de Steden, als in alle de Recht-banken ten platte lande, twijfelde hy niet, of deze groote Ministers zouden zijn zaak rechtvaardiger en naauwkeuriger examineren, als *Nerelias* had gedaan, welke zich door eenigen van des Tekenaars Vrienden hebbende laaten omzetten, niet eens na hem had willen luisteren, en hem zelfs onwaardiglijk gehandeld had, zonder op d'eerbiedigheid en d'onderdaanigheid, dien hy hem had betuigd, toen hy gehoor had verzocht, 't antwoorden als door aanschouwingen van versmaading, vergezelschapt met dreigementen. Tot zijn geluk wierd dit jaar een *Sevarobaste*, die een groot Liefhebber der Weetenscheppen en fraaye Konsten was, in de Stad *Arkropsinde* gezonden, om aldaar het Tucht-meesterschap t'oeffenen. Den Wis-konstenaar deed hem zijn klachten tegen *Nerelias*, wierd'er gunstiglijk afgehoord, en toonde hem zelfs eenige stukken van zijn werk, welke den *Sevarobaste* zeer goed keurde, hoewel *Nerelias*, zonder hem eens geexamineert te hebben, hem voor een windbuil en opsnijer uitgemaakt had. Verscheidene andere Persoonen hun klachten by die van den Wis-konstenaar gevoegd hebbende, wierden de Tucht-meesters geweldig verbitterd tegen dezen onbillijken Rechter, die zo onredelijk was geweest, dat hy Lieden veroordeeld had, zonder hun zaak t'overwikken, en zonder hen zelfs te willen hooren sprecken; 't geen by deze Volkeren voor de grootste onrechtvaardigheid gehouden word: en een Rechter word meer daarom, als om eenige andere zaak, gestraft. *Nerelias* wierd dan voor de Tucht-meesters geroepen; en den Wis-konstenaar, die een zeer eerlijk Man was, en dien het aan geen welspreekendheid ontbrak, bewees in hun tegen-

woor-

woordigheid, 't geen hy hem te laſt had gelegt: invoegen dat *Nerelias*, zo ter oorzaak van het onrechtvaardig vonnis, 't welk hy in deze zaak had geveld, als om verſcheidene andere kwaade oordeelen, van zijn Bediening ontbloot, als een privaat of burgerlijk Man te leeven genoodzaakt, en voor de haat en verſmaading van al de wereld bloot geſteld wierd. Maar hy leefde niet lang in dezen ſtaat; want konnende zijn hertzeer en de ſchande van zijn afzetting niet langer verdraagen, verloor hy de ruſt en 't verſtand, en wierp zich eindelijk door een rechtvaardige wanhoop van de Brug van *Arkropſinde* in de Vloed, ter zelve plaatſe, daar den Wiskonſtenaar de Tekenaar en des zelfs Vyand 'er ingeworpen had. Maar hy kwam 'er niet leevendig uit gelijk d'anderen; want zich aan de ſtroom overgegeeven hebbende, wierd hy 'er door verſtikt, eer men by hem konde komen, en eindigde aldus zijn leeven. Ziet daar, hoe den Hemel de miſdaaden der onrechtvaardige Rechters ſtraft, en door ſtrenge kaſtijdingen doet zien, dat 'er niets is, 't welk haar meer miſhaagt, als de daaden der geenen, die hun macht en gezag miſbruiken, om d'onnozelen t'onderdrukken. 'k Was in de Stad *Arkropſinde*, toen de Tuchtmeeſters 't vonnis van dezen *Nerelias* examineerden; en weinig tijdts daar na hoorde ik te *Sevarinde* verhaalen, hoedanig zijn rampzalig einde was geweeſt.

Rampzalig eind van een onrechtvaardig Richter.

Men ſtraft nooit met de dood, of de miſdaad moet zeer gruwelijk weezen; maar men doemt tot een veeljaarige gevangenis, volgens de hoedanigheid van de zaak. In deze Gevangeniſſen zijn de Miſdaadigen gehouden zeer veel te werken; en zy worden 'er dikwils gekaſtijd: waarenboven zy op zekere tijden daar uit getrokken worden, om rondom het Paleis te worden gegeeſeld. En dit duurt zo lang, tot dat de tijd, welke men tot hun ſtraffing verordend heeft, verſtreeken is. Als ik den Sevarambes vraagde, waarom men de miſdaaden niet met de dood en ſtrafte, antwoordden zy my, dat het onmenſchelijkheid en dwaaſheid zoude weezen; onmenſchelijkheid, een Medeburger te doen ſterven, en hem te beneemen, 't geen men hem niet geeven kan; en dwaaſheid, iemand om hals te brengen, die zijn miſdaad boeten kan met dienſten, welke nut zijn voor 't gemeen. Zy voegden daar by; dat men een Miſdaadige genoeg ſtraft, als men hem lange tijd doet arbeiden in een gevangenis, daar

Harde Gevangeniſſen.

hy een lange dood lyd, en daar men hem van tijd tot tijd uithaalt, om den anderen een voorbeeld te geeven, en hen de ſtraf, welke men lijden moet voor de miſdaaden, die men heeft begaan, dikwils voor oogen te ſtellen. Zy zeiden ook noch; dat men by ervarendheid bevonden had, dat de Menſchen deze lange ſtraffen meer vreeſden, als een haaſtige dood, die hen eensſlags uit hun elende zoude verloſſen. Men ſtuurt de Kwaaddoenders dikwils in de Mijnen t'arbeiden, of men bewaart ze in Beter-huizen, na men ze van nooden heeft.

Een iegelijk mag den geen, dien hy beſchuldigt, voor d'Overigheid trekken, behoudens dat het een privaat Perſoon zy; en zich met hem gevangen geeven; en indien den Beſchuldigde hem niet volgen wil, en dat hy niet ſterk genoeg is om'er hem toe te dwingen, is een ieder gehouden hem de hand te bieden, zo haaſt als hy roept, *Sevariaſtei ſomes antai*, 't geen te zeggen is, *men ſchent*, of *overtreet de Wetten van Sevarias.* Als men deze woorden hoort, loopt men van alle kanten toe, om den Beſchuldigde by de kop te grijpen, die door deze ongehoorzaamheid zijn zaak veel arger maakt, als ze van te vooren was.

Ziet daar in 't kort, hoe men 't Gerecht by deze Volkeren oeffent; alwaar men niet lang bezig is met de zaaken uit te wijzen, vermits'er uit dezelven ſleepende te houden geen winſt valt te haalen.

Van de Krijgsmacht der Sevarambes.

HOewel deze Natie nooit oorlog heeft, laat zy echter niet altijd gewapend te zijn, zich geſtadig in de wapenen t'oeffenen, en 'er een haarer voornaamſte bezigheden af te maaken. Van den dag af, dat een Jongen, of een Dochter, door den Staat aangenomen is geworden, 't welk geſchied als ze d'ouderdom van zeven jaaren bereikt hebben, gelijk hier voor is gezegt, leert men hen de wapenen handelen; en 't is tot d'ouderdom van veertien jaaren toe een hunner dagelijkſche oeffeningen. Thans gaan zy aan een ambacht; maar ondertuſſchen moeten zy op alle Vier-dagen, waar van'er zes in ieder maand komen, behalven verſcheidene groote Plechtigheden, die in 't jaar voorvallen, eenige uuren met de wapen-

pen-oeffening doorbrengen. Op de gewoonlijke Vierdagen worden ze slechts in hun *Osmasien* geexerceerd; maar op de plechtelijke Vier-tijden geschieden'er algemeene revuën of monsteringen, en een iegelijk is gehouden daar met zijn volle rusting te verschijnen, immers zo hy geen wettige ontschuldiging heeft om'er zich van te bevrijden. 't Zijn niet alleenlijk de Mannen, die zich in de wapenen oeffenen; maar de Vrouwen oeffenen zich'er ook in, van d'ouderdom van veertien jaaren af, tot die van negen-en-veertig jaaren toe: waar na zy altemaal van de plichten des Krijgshandels ontslagen zijn. Daarenboven is de gantsche Natie verdeeld in twaalf deelen, een der welken altijd in de wapenen is, en geduurende de tijd van drie maanden in 't Leger dient, want dit gaat by beurten om; invoegen dat alle de geenen, die noch niet van den dienst zijn bevrijd, van drie tot drie jaaren gehouden zijn drie maanden in 't Leger te dienen, 't geen zich ten platte lande houd, en dan hier, dan daar, ter neer slaat, even als of ze Vyanden te bevechten hadden. Men zal in het Eerste Deel dezes Beschrijvings, daar ik van deze stof wydloopig genoeg gesproken heb, konnen gezien hebben, hoedanig d'order hunner Legers is. Tegenwoordig zal ik'er byvoegen, dat'er altyd vier Legers in *Sevarambes*, en twee in *Sporombe* zijn, twe der welken altijd d'eene tegen d'andere overleggen, en malkander tragten t'overrompelen of eenig voordeel af te zien, gelijk of zy in der daad Vyanden waren; en de strafheid des Krijgstuchts, word'er zo stiptelijk waargenomen, als of'er een daadelijke oorlog was. Daarenboven trekt men uit ieder Stam een zeker getal van Krijgsknechten, om na de Mynen te gaan, en de Fortressen te bewaaren, welke men daar gebouwt heeft ten tijde van *Sevarokimpsas*, die een Natie der Stroukarambes, welke stout genoeg was geweest om invallen in zijn Staaten te doen, t'onderbracht. De geenen, die tot de bewaaring dezer Sterkten worden gezonden, blyven'er altijd zes maanden; waar na ze afgelost worden, en weer na hun huizen keeren. Deze beurt gaat om de twaalf jaaren maar eens om. Maar indien'er een waare oorlog was, zouden eenigen der Legers gehouden zijn op te trekken, of te marcheren. Noch zijn 'er alle dagen drie duizend Mannen, die de wacht aan des Onderkonings Paleis houden, twe duizend Voetknechten, en duizend Ruiters. Maar de Vrouwen zijn bevryd van deze dienst, gelijk ook van die der Mynen. Ieder Gouverneur heeft ook zijn byzon-

Verdeeling der Natie.

Getal der Legers.

Verdeeling der krijgsknechten.

zondere Wacht, welke na de grootte van zijn Gouvernement geevenaard is, en aldus is het twaalfde gedeelte der geenen, die van den Krijgshandel niet bevryd zijn, alle dagen daadelijk in de wapenen. Tot het onderhoud dezer Legers heeft men Wagens, en Mond- en Krijgs-voorraad, Geschut, en alles wat in deze gelegentheden, in de welken de Krijgsknechten zo zeer door den beugel gejaagd worden, als of 'er een waare oorlog was, van nooden is. Alle de Generaals zijn Leden van de groote Raad van Staat; en indien men geen *Sevarobaste* is, kan men 't bevel niet over een Leger voeren. De Lieutenanten-generaal zijn altemaal *Brosmasiontes*; doch wat d'andere Officieren belangt, die worden onverschillendlijk uit het Volk gemaakt. Zy hebben een Krijgs-recht; maar de hooger Officieren mogen in zekere zaaken van d'uitspraak des Generaals aan die des Onderkonings appelleren. Hun macht verdeelen zy in drie Ligchaamen, te weeten, in dat der getrouwde Lieden, die zich by malkander houden, dat der Dochters, en dat der Jongelingen, gelijk wy alreeds aangeweezen hebben. Deze Ligchaamen zijn verdeeld in Regimenten van twaalf honderd Koppen; deze Regimenten in twaalf Compagnien, ieder van honderd Koppen; en deze Compagnien in Rotten van twaalf Koppen, over welker ieder een Rot-meester is. In elke Compagnie zijn ook twe Vijftigers, dat 's te zeggen, die over vijftig Koppen gesteld zijn; en dezen zijn de minder Officiers. De hooger Officieren zijn twe Vaandrigs, twe Lieutenanten, en twee Kapiteinen, altemaal d'eenen onder d'anderen staande; vervolgens de Kolonels, die ook twe in een Regiment zijn; en eindelijk de Generaals-persoonen.

en des gantsche Legers.

Zee-macht.

Wat de Zee betreft, zy hebben ook Schepen van verscheidene grootte, van de welken eenigen altijd gewapend zijn. In 't Meir *Sporaskompso* houden ze dartig of veertig zo Schepen als Galeyen, gereed om in zee te steeken, wanneer 't den Admiraal, die altijd van 't getal der *Sevarobastes* is, maar belieft. Daar zijn twe Admiraalen, een op de Vloed *Sevaringo*, en den ander op de Zee van *Sporonde*. Op de Vloed ziet men een byna oneindig getal van groote en kleine Vaartuigen, die altemaal van den Admiraal afhangen. Zy dienen tot de Visschery, of om de Waaren na alle de kanten des Vloedts, die zeer lang en zeer diep is, en die verscheidene bevaarbaare Rivieren in zich ontfangt, eer hy aan de Zee komt, te voeren.

ren. By na honderd mylen beneden *Sevarinde* ſtort hy zich daar in; en deze Zee is een Binnen-zee, die, gelijk men gelooft, geen gemeenſchap of ſamenlooping met den Oceaan heeft, en zich tot onder de *Polus Antarcticus* ſtrekt: 't welk ons tot noch toe onbekend is geweeſt. 'k Heb 'er Sevarambes, die 'er zeer diep in geweeſt hadden, en 'er zeer vreemde dingen af verhaalden, veel van hooren praaten. Voor eerſt zeiden zy; dat de Rivier *Sevaringo* zich ontlaſtte in een Arm of Engte van deze Zee, die meer als honderd en twintig mylen ver tuſſchen de Landen doorloopt, en op ſommige plaatſen niet meer als vier of vijf mijlen wijdte heeft; maar dat ze, geſtadig al breeder, na de groote Zee toe liep, tot aan een zekere plaats, alwaar ze zich weer verengde tuſſchen twe hooge Gebergten, en niet boven de twe mijlen breedte hield. Zy voegden daar by; dat zy in deze Engte een ſoort van Eb en Vloed bemerkt hadden, even als in den Oceaan, maar dat ze zo ſterk niet en ging; dat de Zee aan geene zyde van deze Engte zich aan alle kanten geweldig verwydde, en dat zy 'er verſcheidene Eilanden gezien hadden, bedekt met Boomen; dat deze Eilanden, en d'Oevers der Zee en des Kanaals, op verſcheidene plaatſen bewoond wierden door woeſte en wilde Volkeren, die wel in der daad de Zon, de Maan, en de Sterren aanbaden, maar dat veele van hen den dwaalingen van *Stroukaras* aanhingen. Wy zullen van deze in deze Gedeelten des Wereldts zeer vermaarde Bedrieger ſpreeken, als wy tot het Hoofd-ſtuk van de Godtsdienſt der Sevarambes gekomen zullen zijn. Noch zeiden zy; dat men in deze Zee Monſters en Viſſchen vond, zeer veel verſcheelende van die des Oceaans; en dat het Kanaal een afgryſelijke menigte dezer Viſſchen had, daar eenigen van d'Inwoonders der Oevers 't meeſt by leefden; dat hun Landen anders zeer goed, en 't Aardrijk vet was, invoegen dat het hen veele Vruchten zoude konnen voortbrengen, indien zy de naarſtigheid en de weetenſchap hadden van het te bouwen.

Vreemde byzonderheden der Zee van Sporonde.

d'Eerſte maal dat de Sevarambes tot d'ontdekking van deze Zee uitgingen, 't welk geſchiedde omtrent het eind des regerings van *Sevarias*, wierden zy aangetaſt door een zeer groot getal van deze Woeſtelingen, die met hun Kanoos op hen afkwamen, en hun Schepen meenden t' overweldigen; maar 't Kanon en de Musketery op hen beginnende te ſpeelen, wierden zy daar zo geweldig door

verſchrikt, dat ze 't altemaal op een vluchten ſtelden, en hen ſedert nooit meer hebben durven aandoen. In tegendeel komen zy hun onderdaanigheid bewyzen aan alle de Schepen, die ze voor by hun kuſten zien vaaren, en brengen hen geſchenken. Zy gaan gantſch naakt; doch des winters bedekken ze zich met de huiden der Beeſten, welke zy op de jacht dooden, die zy door middel der herſſenen van deze zelve Dieren, waar af zy zich dienen om ze te bereiden, zeer zacht en lenig weeten te maaken. Zy vallen minder of meer woeſt, na dat ze dichter by, of verder van de Zon, gelegen zijn: en op de verſte Eilanden heeft men zeer wilde Inwoonders, met de welken de Sevarambes nooit eenige zekere gemeenſchap hebben konnen maaken. Deze Eilanden zijn veel in 't getal, leggende by na in malkanders gezicht; en zy ſtrekken zich in de langte na de Pool, meer als honderd mylen ver van den oever. Eenigen zijn redelijk groot; maar de meeſten hebben niet meer als negen of tien mylen diameters, en anderen noch veel minder. Ten tijde van *Sevariſtas* begaf men zich zeer ver in deze Zee, en tot zeer dicht aan de Pool, zonder 'er eenig ys te vinden, hoewel 't aan d'oevers op plaatſen gezien wierd, veel nader aan de Zon gelegen. Sedert die tijd heeft men zelfs tot voor by de Pool gezeild, zonder eenig gevaar te loopen; en men heeft bevonden, dat de Zee daar veel effener is, als omtrent d'oevers, hoewel z' 'er een ſoort van een Eb en Vloed heeft, en op ſommige plaatſen een zeer ſnelle Stroom, doch die niet gevaarlijk, maar in tegendeel by zekere gelegentheden zeer nut voor de ſcheepvaart is. De nieuwsgierigheid alleen heeft de Sevarambes tot het ontdekken van deze Zee aangedreeven; want ze genieten 'er geen groot voordeel af, dewyl hun regering zodanig is, dat ze zich met andere Natien geenſins behoeven te bemoeyen: en zy hebben deze tochten niet ondernomen, als om hun geeſten te voldoen. Echter haalen ze veel Rots-kriſtal van daar, mitsgaders zeer ſchoone Paerlen, die omtrent zekere der gedachte Eilanden gevißcht worden. Een Stuurman, *Chikodan* geheeten, met wien ik vriendſchap had gemaakt, en die my dikwils van zijn Reizen onderhield, toonde my verſcheidene Paerlen, welke hy van deze Geweſten, daar ze gemeen zijn, met zich had gebracht, en gaf 'er my zeven ongemeen-groote en fijne, die ik ſedert in *Azia* voor aanzienlijke ſommen heb verkocht. Niettemin maakte den geen, die ze my

gaf,

gaf, daar geen meer werks af, als wy in *Europa* van glazene Kraalen zouden doen.

Voor mijn vertrek van *Sevarinde*, was *Sevarminas* van voorneemen, ettelijke Schepen uit te zenden, tot een volkomene ontdekking dezer Zee, die zeer groot is, en die men gelooft gantſch geen gemeenſchap met den Oceaan te hebben, 't en zy mogelijk door onder aardſche holen. Om deze tochten te verlichten, hebben zy op verſcheidene plaatſen des Kanaals en zelfs op eenigen dezer Eilanden, welke zeer diep in de Zee leggen, Sterkten opgeworpen, en ter plaatſen, daar de koude hevig is, zeer dikke Huizen onder d'aarde gemaakt, en de zelven van boven gewelfd; invoegen dat aldus de Slaaven of Misdaadigen, die zy derwaarts ſtuuren, 't ongemak der koude byna niet en gevoelen, hoewel hun Huizen dikwils t'eenemaal met ſneeuw bedekt zijn: want onder deze gewelfſels heeft men, zelfs in 't midden des winters, een gemaatigde warmte. 't Staat te gelooven, dewijl ze zo wel voorzien zijn van de noodzaakelijke dingen tot een ontdekking, dat ze metter tijd deze gantſche Zee ontdekken zullen.

'k Heb menigmaal aan Sevarambes gevraagd; waarom zy zich geen meeſters maakten van alle d'oevers des Riviers en des Kanaals tot aan de Zee toe. Waar op zy my ten antwoord gaven; dat zy'er de meeſters af zouden zijn als zy maar begeerden, en dat zy 't door middel hunner Fregatten, Galjooten, en eenige Sterkten, welke zy op den oever hebben, alreedts waren; maar wat de Landen belangde, dat ze zich daar niet mee bekommerden, vermits zy ze noch niet van doen en hadden; dat zy echter geloofden, dat, hun Natie komende te vermeerderen, gelijk ze dagelijks doet, zy eindelijk genoodzaakt zouden weezen hun Colonien verder na de kant van deze Zee uit te breiden, en allengskens alle d'oevers des Vloedts aan zich te trekken; dat dit echter van langſaamer hand zou geſchieden, als de nood 'er hen toe drong; dat zy 't anderſins niet doen en zouden, vermits het een der voornaamſte Staats-regelen van hun Regering is, eens anders goed niet te neemen, maar het liever te koopen, gelijk zy de plaatſen gedaan hebben, daar zy hun Sterkten op hebben gezet, welke d'Inboorlingen hen voor Wijn, voor Stoffen, en andere Waaren, hebben verkocht.

De Vloed *Sevaringo* is zo groot, en zo diep, dat 'er van *Arkrop-*

De Vloed Exaringo.

finde af tot aan de Zee toe geen plaats en is, daar men niet meer als vijftien voeten waters heeft, zelfs dan als het op zijn allerlaagst is. Zijn loop is zo traag, en zo langsaam, dat men op verscheidene plaatsen naauwelijks bemerken kan, werwaarts de zelve zich strekt. Dit komt van dat hy door een Vlakte vloeit, welke meer als honderd mylen lang, en langs de gantsche Rivier zeer effen is, hoewel men 'er op andere plaatsen verscheidene heuvels ziet. Drie mylen beneden het Eiland, daar *Sevarinde* op is gelegen, stort zich een groote Rivier, welke van 't Gebergte, 't geen na 't Oosten ziet, af komt daalen, in de Vloed *Sevaringo*, die na de samenvoeging van dit water zeer wijd en zeer diep is. 'k Heb hooren zeggen, dat hy, eer hy zich in de Zee ontlast, verscheidene andere Rivieren ontfangt, en aan zijn mond meer als zes mylen wijdte heeft. Men zegt, dat hier ter plaatse groote Slangen zijn, die d'arme Zuiderlingen, als z' 'er zich niet zorgvuldig voor en wachten, bywylen uit hun Kanoos haalen.

Van het Hof des Onderkonings van de Zon.

DEzen Vorst woont in het heerlijk Paleis, daar wy hier voor af gesproken hebben; en alle de *Sevarobastes* hebben 'er ook hun woon-plaatsen, om in de gelegentheden by der hand te zijn. 't Getal zijner Officiers en zijner Huisgenooten is middelmaatig; maar zo men daar onder begrijpt alle de Gezinnen der Raadtsheeren, welke de voornaamsten al van zijn Hof zijn, zal men het zeer groot bevinden. Alle de *Brosmasiontes* gaan hem beurt om beurt dienen, en houden zulks voor een groote eer. d'Officiers van den Staat zijn bepaald in 't getal hunner Vrouwen en Huisgenooten: alleen den Onderkoning is niet bepaald. Niettemin is 't zijn gewoonte, niet meer als twaalf Vrouwen te neemen, na 't voorbeeld van *Sevarias*, die 'er nooit meer gehad heeft. De geene, dien hy 't eerst trouwt na zijn verheffing tot het Rijk, word het meest geacht; en men houd haar voor de rechte Onderkoningin, indien 't my geoorlofd is alzo te spreeken. Zy moet uit het bloed van *Sevarias* weezen; want

men

men heeft aan dezen grooten Man d'eer willen geeven van altijd eenige Vrouw uit zijnen bloede op den Troon te plaatſen, dewijl hy 't Rijk aan zijn Mannelijke Afkomelingen niet erffelijk heeft willen maaken. Alle d'andere Vrouwen behouden de naam, die zy voor hun trouw-dag droegen; alleenlijk word 'er de ſilleb *es*, of d'enkele letter *s*, indien hun naam met een *e* eindigt, achter aangevoegd. Maar deze voert des Onderkonings naam; en volgens deze gewoonte heet de tegenwoordig heerſchende, dewijl ze de Vrouw van *Sevarminas* is, *Sevarmines*. De Vrouwen van alle d'andere Officiers hebben ook hun naam in *es*; maar d'eerſte, dien ze getrouwd hebben, draagt alleen haars Mans naam: en als die komt te ſterven, neemt de twede die aan, en zo vervolgens. Als 'er eenige Dochter van een uitſteekende ſchoonheid in de Natie is, toont men ze aan den Onderkoning, die ze voor hem neemt, zo hy wil; doch indien hy ze niet begeert, geeft hy ze aan iemand zijner Raadtsheeren, welke hy door dit geſchenk verplichten wil, behoudens dat het getal zijner Vrouwen niet vol en zy. Ieder dezer Raadtsheeren, of *Sevarobaſtes*, mag 'er acht hebben; een *Broſmaſionte* vijf; en een *Osmaſionte* drie. Zy mogen ook zo veel byſlaapende Slaavinnen houden, als getrouwde Vrouwen; doch men ziet dit zelden. De mindere Officieren mogen twe Vrouwen, en zo veel Slaavinnen hebben; maar de gemeene Luiden niet meer als een Vrouw, en een Slaavin, in geval de Vrouw onvruchtbaar zy: en zo de Slaavin ook onvruchtbaar is, konnen zy 'er een andere tegen wiſſelen. 't Is ook allen den Mannen geoorlofd, met hun Medeburgers hun Vrouwen te verruilen, als zy 'er alle beide mee te vrede zijn, en dat 'er de Vrouwen ook in bewilligen; en dit geſchied menigmaal, wanneer ze niet wel over een konnen komen, maar nooit als tuſſchen Luiden van een ſtaat; want de Vrouwen willen zich hier in geenſins vernederen. Indien zy voor hun ſcheiding Kinderen geteeld hebben, die noch beneden d'ouderdom van zeven jaaren zijn, neemt de Vrouw die met zich, en trekt ze op, tot dat de Staat de zelven aanneemt. Maar 't gebeurt zelden, dat de geenen, welke te ſamen Kinderen hebben geteeld, aldus van malkander ſcheiden, hoewel 't hen door de Wetten geoorlofd zy. 't Geſchied ook zelfs nooit zonder eenige ſoort van ſchande; want al de wereld heeft een kwaad gevoelen van de geenen, die een zo ſterke band, als die der aan de

Verandering van der Vrouwen naamen.

Getal van Vrouwen.

Echt-ſcheidingen.

Vrouw en aan de Man gemeene Kinderen is, verbreeken.

Byzonderheden raakende het Huwelijk.

Deze ſoorten van Echt-ſcheidingen geſchieden nochtans veel meer onder d'Officiers of Amptenaaren, als onder 't gemeen Volk; vermits, alzo zy verſcheidene Vrouwen hebben, hun liefde verdeeld, en zo krachtig niet en is, dan als ze voor een Perſoon alleen gehouden word. 't Is den Dochters niet geoorlofd, voor d'ouderdom van achtien jaaren te trouwen, noch den Jongelingen voor die van een-en-twintig, gelijk hier voor gezegt is; en aan d'andere kant is 't den Weduwen, die d'ouderdom van ſeſtig jaaren bereikt hebben, en den Mannen, welke over hun ſeventigſte jaar zijn gekomen, verbooden, nieuwe huwelijken aan te gaan: maar indien een Man van deze ouderdom noch friſch, en van een geſteldheid is om geen Vrouw te konnen ontbeeren, geeft men hem een Slaavin tot byſlaap. Om nu zulk een menigte van Slaavinnen, als 'er van nooden is, te bekomen, heeft men eenigen gebuurigen Natien een ſchatting van Kinderen opgelegt; en men koopt 'er van andere Volkeren, die ſomtijdts blyde zijn, inzonderheid wanneer ze meer Kinderen hebben, als ze voeden konnen, dat z' 'er zich een ſtuk twe of drie af kwijt konnen maaken.

Des Onderkonings Eetzaal, en wyze van maal houden.

Sevarminas eet op de Vier-dagen van alle de maanden, en geduurende alle de groote Plechtigheden, in 't openbaar, in een groote Zaal, om hoog aan alle kanten vercierd met groote ſtukken Kriſtals, welke, gelijk ſpiegels, de voorwerpen vermenigvuldigen, en een verwonderlijke werking maaken. Hy zit, met zijn Vrouw *Sevarmines*, aan 't eind van een lange tafel; en aan de zyden van deze tafel plaatſen zich de *Sevarobaſtes*, welke gediend worden door *Braſmaſiontes*, en deze worden geholpen van *Oſmaſiontes*, die zich achter hen houden, en hen de ſpijzen, welke zy op de tafel moeten zetten, aanreiken. Alle het Vat-werk, daar men de zelven in opdiſcht, is van louter goud; en terwijl den Onderkoning eet, hoort men verſcheidene Speeltuigen, om hem te vermaaken. Hy vermeid zich bywylen in 't openbaar; 't zy langs de ſtraaten van *Sevarinde*, of in de rondomleggende landeryen, daar hy, dicht by de Vloed, een zeer ſchoone Tuin heeft.

Des zelfs uitſteekende Tuin.

Deze Tuin is een der aangenaamſten van de gantſche wereld, 't zy ter oorzaak van de ſchoonheid des klimaats, 't zy om de vruchtbaarheid des aardrijks, of eindelijk om de wateren, die de zelve beſproe-

jen

jen, en vercieren. Zy is van een vierkantige gedaante, en met geen muuren, maar met een diepe Gracht vol helder water, daar men een afgrijſelijke menigte van allerhande Rivier-en Poel-viſch in ziet, omvangen. Deze Gracht eindigt aan de Rivier, die aan d'eene zijde langs de Tuin heen loopt, tegen een lange hoogte aan, welke onderſchraagd word door een ſterke muur, gelijk de geene is, die zich rondom het geheele Eiland ſtrekt. De gantſche Tuin heeft byna een Italiaanſche myl diameters, en ten minſten drie in den omvang, de Grachten daar onder begreepen. Ziet hier in weinig woorden, hoedanig ze verdeeld is.

Voor eerſt, als men'er van *Sevarinde* na toe gaat, paſſeert men door lange Laanen van zeer dichte boomen, welker langſte, die de middelſte is, aan de poort des Tuins eindigt. Aan ieder zijde van deze poort ziet men een Gebouw van omtrent dartig voeten hoog, honderd en twintig breed, en honderd treden lang, op welker platdak zich een zeer ſchoone Leuning vertoond, gemaakt van marmer, van verſcheidene koleuren, en vercierd op een zekere afſtand met fraaye Beelden, ſtaande op hun pedeſtallen. Aan de zijde des Tuins heeft men ook een diergelijke Leuning, die voor d'eerſte niet behoeft te wijken. Tuſſchen deze twe Leuningen ziet men een zeer ruim Plat, geplaveid met groote ſteenen, op ſommige plaatſen met groente, en op anderen met zand bedekt, altemaal met parken afgeſcheiden, welke vercierd zijn met verſcheidenen Kiſten, daar kleine Boomtjes in ſtaan, en met een menigte van Potten, daar veelerlei ſoorten van ſchoone Blommen in waſſen. Van plaats tot plaats vertoonen zich ook ſchoone Beelden, en konſtig-gemaakte Fonteintjes, welke deze Blom-tuin beſpreeyen, en de zelve een zonderlinge bevalligheid byzetten. 't Is een ſoort van een *Belvedere*, welke op de Tuin ziet, en een zeer bekwaame plaats is om alle des zelfs ſchoonheden gemakkelijk t'ontdekken. Onder deze *Belvedere* zijn verſcheidene Grotten en koele Vertrekken, daar het water, als men 't begeert, van alle kanten na toe komt loopen. Onder de Leuning, daar wy af geſproken hebben, ziet men van buiten en van binnen groote Galderyen, daar men op alle uuren van den dag in de ſchaduw kan wandelen; want als de Zon aan d'eene zy ſchijnt, is d'andere zijde voor des zelfs ſtraalen bevryd.

Wat de Tuin belangt, zy is gantſchelijk verdeeld in Laanen, en

in

in vierkantige Bedden, tusschen de welken zich hier en daar zeer schoone Beelden en Fonteinen vertoonen. Men heeft 'er ook een uitsteekend-konstig Doolhof, en omtrent het eind verscheidene Boschjes van Ceder-Palm-, Laurier, Oranje-, en veelerhande andere Boomen, die te samen een zeer dichte en zeer aangenaame Boschazie maaken. Maar 't geen het verwonderlijkst is, en daar ik my het wijdtst over uit zal breiden, zonder my op te houden met d'andere byzonderheden te beschrijven, is de Water-berg, welke men vlak in 't midden des Tuins ziet. Dezen Berg heeft honderd en vijftig elboogen hoogte, vijftig elboogen diameters, en de gedaante van een Suiker-brood. Hy is in 't midden hol; en in deze holligheid ziet men geweldige Buizen, welke dienen om het water na het operste des Bergs, en na alle des zelfs zijden, te leiden. Van buiten, rondom den Berg, zijn verscheidene vlakke plaatsen, d'eenen wat hooger als d'anderen, uitdrukkelijk alzo geschikt om het water tegen te houden, en fraaye vallen te maaken. Boven op den top ziet men een Bekken, daar al het water in valt, 't geen men door middel der Buizen zeer hoog leid, alwaar het eindelijk ter dikte van drie mannen tien of twaalf voeten hoog in de lucht opgeworpen word. Van daar valt het in het Bekken, en verdeelt zich gelijkelijk aan alle kanten des Bergs, bedekkende de zelve zo wel met haar beweegend kristal, dat men niets van het gebouw ziet, en alles een Berg van Water schijnt te zijn. Behalven de Buizen, die aan den top des Bergs eindigen, is 'er een oneindige menigte van kleinder, die na des zelfs zijden loopen, en door welker middel men den Berg gantsch vol water-werpingen maakt, die men om hoog, om laag, ter zijde, en zodanig stiert als men wil, 't geen een uitsteekend voorwerp voor het gezicht is.

Wonderlijke Water-berg.

Sevarminas, die tegenwoordig den Zetel bekleed, heeft dit schoon werk doen maaken, 't welk, mijns oordeels, in haar soort 't verwonderlijkste is, 't geen in de wereld gevonden kan worden. 't Nut is'er by het vermaak gemengd; want van dezen hoogen Berg, daar hy 't water van een Rivier heeft doen komen, die aan geene zijde des Vloedts gelegen is, 't welk hy over eenige hoogten heen geleid heeft, geniet hy niet alleenlijk alle de water-werpingen, welke zijn Tuin besproeyen en vercieren; maar hy doet'er ook een goed gedeelte af na *Sevarinde* leiden, tot gemak der Inwoonders.

Aan

Aan de voet dezes Bergs heeft men een ſchoon Kanaal gemaakt, 't welk dient om de wateren, die daar af vallen, tot in de groote Bak of Water-houder, die aan het eind des Eilandts is, en waar in de Scheeps-oeffeningen gedaan worden, te leiden. De Buizen, welke men gebruikt om het water tot aan den Berg te leiden, zijn noch van lood, noch van koper, maar van een ander metaal, 't geen tuſſchen beiden, en aan ons in *Europa* onbekend is, hoewel 't te *Sevarinde* zeer gemeen zy. De Beelden en Pilaaren, die wy in 't eerſt voor koper namen, zijn van dit metaal, 't geen 'er byna de koleur af heeft, maar niet t'eenemaal zo hard, doch echter veel harder als lood, en van een veel beter gebruik is. 't Roeſt nooit, en uitgezondert goud is 'er geen metaal, 't welk zo lang duurt. Men noemt het in de taal des Landts *Plokaſto*; en men dient 'er zich zeer nuttelijk af tot verſcheidene gebruiken. *Vreemd Metaal.*

Als den Onderkoning zich openbaarlijk in deze Tuin gaat verluſtigen, doet hy 'er zich heen voeren op een van goud en koſtelijke geſteenten blinkende Wagen, welke door verſcheidene andere Wagens, en door een gedeelte zijner Lijf-wachters, op Paarden en *Bandelis* gezeten, gevolgd word. Somtijdts rijd hy zelf te paard, en inzonderheid als hy uit de Stad wil weezen; maar als hy na het Schouwburg gaat, word hy 'er gemeenlijk, onder een zeer koſtelijk gehemelt, op de ſchouderen heen gedraagen.

Dit Schouwburg is een Italiaanſche myl ver boven *Sevarinde* gelegen, en dicht by de plaats, daar men de ſteenen, van de welken het gebouwd is, gehaald heeft. 't Is het reuſachtigſte Geſticht, 't geen mogelijk in de gantſche wereld gevonden word. 't Heeft zeer ſterke muuren, als gemaakt zijnde van afgrijſelijk-groote ſteenen; een ronde gedaante; van buiten twee honderd treden in den omvang, en van binnen vijftig in den middellijn. Rondom 't binnenperk ſtaan Pilaaren van een vervaarlijke hoogte en dikte, om het Gewelf, 't geen zeer hoog, en op verſcheidene plaatſen met groote venſters, daar een zeer ſterk licht door komt vallen, verzien is, te draagen. Rondom deze pilaaren is een ander zeer wijdſtrekkend Gewelf, ruſtende op andere laager pilaaren, en noch een ander laager Gewelf rondom dezen. Alle deze Gewelven worden verlicht door groote venſters, d'eenen wat hooger ſtaande als d'anderen. Van buiten op deze Gewelven is een groot Plat, langs het welk men *Schouwburg buiten Sevarinde.*

rondom het Schouwburg een groot eind wegs opwaarts klimt; waar na men tot aan den top toe een geplaveide weg heeft, doorſneeden met verſcheidene trappen, die aan een groote Platteforme, rondom met een ſchoone leuning bezet, eindigen. Deze Platteforme is zo hoog, dat men van daar, als of men op een Berg was, zeer ver in de vlakte kan zien. Recht in 't midden heeft men een Kloot van kriſtal geplaatſt, die niet minder als twaalf voeten diameters heeft. Deze Kloot is van binnen hol, en boven en onder doorboord, zijnde het onderſte gat zo groot, dat 'er een Menſch door kan; want des avondts van alle de plechtelijke Viertijden word 'er een groote Lantaarn in ontſteecken, om de Kloot te verlichten, welke aldus verlicht zijnde, van zeer ver gezien word, en de Maan gelijkt, als ze in haar volheid is. 'k Stond geweldig verwonderd over deze Kloot, die gantſch van een ſtuk is; en ik kon niet begrijpen, daar ze van kriſtal is, hoe men de zelve zo groot had konnen maaken: maar men zei my, dat men te *Sevarinde* 't geheim had van 't kriſtal te ſmelten, even gelijk wy 't glas doen, en dat men het zelfs noch gemakkelijker handelen konde. Men treed in het Schouwburg door vier groote Poorten. Binnen in het zelve zijn verſcheidene Banken, en drie Galderyen d'eene boven d'andere, welke een oneindige menigte van Menſchen konnen bevatten. Men ziet 'er verſcheidene ſchoone Beelden, en andere ſieraaden van de Boukonſt, waar van de beſchrijving al te lang en te verdrietig zoude weezen; waarom ik my daar niet toe zal inlaaten. Tien of twaalf treden van het Schouwburg is een Omvang van muuren, die de hoogte van omtrent twintig voeten, en van binnen op verſcheidene plaatſen Hokken heeft, daar men veelerhande wilde Beeſten in houd, welke men langs zekere paſſazien, die ten dezen einde zodanig gemaakt zijn, tot in het binnen perk des Schouwburgs doet gaan, wanneer men ze daar wil doen vechten; 't geen op alle plechtelijke Viertijden geſchied. De Jeugd oeffent zich daar ook in 't worſtelen, danſen, ſchermen, en verſcheidene andere dingen, daar de radheid des ligchaams toe vereiſcht word. Men vertoont 'er Toneel ſtukken: men zegt 'er Werken op van welſpreekendheid en poëzy: en men ſpeelt 'er op veelerhande Inſtrumenten. Daar zijn Eer prijzen voor de geenen, die boven d'anderen uitſteeken. Deze Prijzen beſtaan in Blommen van goud, zilver, of eenig ander metaal, geſchilderd of gemaljeerd;

Verſcheidene oeffeningen, die daar in gedaan worden.

in

in Degens; in Pronk-penningen; en in Muzick-inftrumenten. Als deze oeffeningen geeindigd zijn, brengt men de geenen, welke de Prijs gewonnen hebben, op Triumf- of Zegen-wagens na de Tempel des Zons, alwaar zy, ten teken van dankbaarheid, reukwerk aan dit fchoon Geftarnte offeren.

Behalven de gemelde oeffeningen, die op 't land en in het Schouwburg gedaan worden, zijn 'er noch anderen, welke op het water en in een daar uitdrukkelijk toe gemaakte plaats gefchieden, te weeten aan 't benedenfte gedeelte des Eilandts, daar men een groote Bak of Meir gemaakt heeft, omvangen met een zeer dikke muur, gelijk de geene is, die zich rondom het gantfche Eiland ftrekt. In deze Bak, die zeer groot, en van een eirondachtige gedaante is, heeft men drie ryen van Galderyen gebouwd, ruftende op zeer hooge pilaaren, die met de voet in 't water ftaan; invoegen dat de Schepen en Schuiten daar bekwaamlijk onder konnen leggen. Men oeffent zich hier in Scheeps-ftrijden; en ik heb 'er op dagen van plechtigheid over de drie honderd zo groote als kleine Vaartuigen aan ieder zyde gezien, die zich in orde ftelden, en malkander flag leverden, waar van de vertooning zeer aangenaam was. De Fregatten en groote Barken, die kanon en musketteryhadden, fchooten, even gelijk wy op de zee doen; en daar fcheelden maar kogels aan om 'er een waarachtig gevecht af te maaken. De kleine Scheepjes, en Schuiten, welke in groot getal zijn, hebben een andere wijs van ftryden: want gelijk ze zeer licht vallen konnen ze geen gewicht draagen, zulks dat men 'er geen kanon in ziet, maar flechts Jongelingen in d'onder-klederen, die aan de flinker arm groote Rondaffen, en in de rechter hand botte en aan 't eind zeer dikke Lancien hebben. Met deze Lancien trachten ze malkander in 't water te ftooten; 't geen niet gefchied, zonder aan d'Aanfchouwers een groot vermaak te befchaffen. Die in 't water geftooten zijn geworden, mogen niet weer in de Schuiten klimmen, maar zijn gehouden te vertrekken, en hun nederlaag te belijden. Bywijlen fpringen de Vechters van d'eene Schuit in d'andere, jaagen hun Wederftreevers 'er uit, en maaken 'er zich de meefters af, of booren ze in de grond; 't geen voor d'uiterfte dapperheid gehouden word.

Water-oeffeningen.

Daar zijn ook Roeyers, die malkander in 't roeyen poogen t'overwinnen; en de geenen, die 't eerft ten einde van hun beftemde

plaats konnen geraaken, krijgen de prijs. De Swemmers oeffenen zich 'er ook op hun manier: die 't best swemt, krijgt de vergelding, welke voor den Winner gesteld is. Nooit heb ik Luiden zo wel, noch met zulk een kracht, zien swemmen, als de Swemmers, die ik in dit Meir heb gezien. Zy gaan bykans zo gaauw voort, als een Schuit, die door twe klocke Mannen voortgeroeid word; en zo ik het niet met mijn eigene oogen gezien had, 'k zou 't beswaarlijk konnen gelooven. 't Is waar, indien men de natuurlijke kracht en de behendigheid der Sevarambes, de warmte des klimaats, de bekwaame gelegentheid van *Sevarinde*, en d'Eer-prijzen, die men aan d'Overwinnaars geeft: indien men, zeg ik, alle deze dingen betracht, zal men 't niet vreemd vinden, dewijl ze zich met alle iever aan deze oeffening overgeeven, dat men 'er zulke goede Swemmers onder vind.

Tusschen de gemelde Bak en de Stad zijn verscheidene rijen van dichte Boomen, welke breede Laanen maaken, waar in de jeugdige Sevarambes zich dikwils in 't loopen oeffenen. Door het gantsche Eiland, en bykans in alle d'omleggende Landeryen, heeft men dusdanige Laanen van Boomen, onder de welken men tot alle uuren in de schaduw kan gaan wandelen. Daar zijn 'er ook op alle de wegen; invoegen dat men overal heen kan reizen, zonder door de hette overlastigd te worden, gelijk in d'andere Landen, daar men deze gemakkelijkheden niet en vind. De Vlakten worden ook besproeid door verscheidene Kanaalen, welke men van 't Gebergte afgeleid heeft; en 't water, 't geen men 'er af doet komen, zich overal, waar men begeert, verspreidende, maakt het 't gantsche Land vruchtbaar, en onderhoud het in een gestadige groente, niettegenstaande de groote hette des Zons, die 'er zeer vinnig steekt.

Schoone Laanen.

Sevarminas vermaakt zich ook bywylen met de jacht der Leeuwen, Tygers, Luipaarden, Beeren, *Erglanten*, *Abrousten*, Harten, *Bandelis*, en verscheidene andere Dieren, die wy in *Europa* niet en hebben. Deze partijen van Jacht geschieden in Bosschen, die niet zeer ver van *Sevarinde*, na de Zee kant toe, en langs de gantsche Vloed, waarom men 'er dikwils te water na toe gaat, gelegen zijn. Men maakt ook partyen van Visschery; en als zulks gedaan word ten tijde van eenige plechtigheid, ziet men 'er een groo-

Partijen van Jacht, en Visschery.

te menigte van Menſchen, zo van 't Vrouwelijk als 't Mannelijk geſlacht, die 'er vermaak van komen neemen.

Wat d'overige tijd belangt, den Onderkoning beſteet die in zijn zaaken, of in zijn byzondere vermaakelijkheden met zijn Vrouwen en Vrienden. Indien hy Kinderen heeft, gelijk dat zelden miſt, worden ze in 't gemeen opgetrokken, even als die van anderen. Zy ſtaan geenſins na de ſucceſſie of opvolging, en worden niet geacht van een beter geboorte te zijn, als de minſte des Volks, hoewel 't hen een groote eer zy een Onderkoning in hun geſlacht gehad te hebben. Ondertuſſchen hebben ze echter geenig voorrecht op d'anderen, uitgezondert alleen d'Afkomelingen van *Sevarias*.

Gelukkige ſtant des Onderkonings.

Voor 't overige is den Onderkoning de gelukkigſte en de beſt-gehoorzaamde Prins, die 'er in de wereld is; en men ziet geen Volk, 't welk oprechter eerbiedigheid voor haar Vorſt heeft, als de Sevarambes voor den Lieutenant des Zons hebben. Niemand ſpreekt 'er kwalijk af; niemand mort tegen hem; en niemand heeft reden om 'er zich over te beklaagen: vermits men weet, dat alles, 't geen hy doet, voor 't gemeene beſt is, en dat hy niets onderneemt zonder 't goeddunken van zijn Raad, en zonder de laſt des Zons, gelijk men 't Volk doet gelooven.

Beſchrijving van de Tempel des Zons, en van de Godtsdienſt der Sevarambes.

DEze Tempel ſtaat in 't midden van het groot Paleis, daar wy afgeſproken hebben. Zy wierd geſticht door *Sevarias*, en is niet grooter als een onzer grootſte Kerken in *Europa*. In de drie eerſte jaaren wierden de Muuren maar gemaakt; waar na hy'er noch eenige ſieraaden byvoegde, en het altemaal zo wel beſchikte, dat hy aan zijn Navolgers de middelen liet van te verheerlijken en te voleinden, 't geen hy ſlechts ruuwelijk opgeworpen had. *Sevarbrontas*, de darde Onderkoning, die een groot Boumeeſter was, verſchoonde de Tempel met alle de ſieraaden van de Boukonſt, en maakte ze veel fraayer, als ze van te vooren had geweeſt: maar alle

de sieraaden, die hy daar aan liet voegen, waren slechts van steen, vermits de metaalen by zijn tijd hier te Lande noch zeer schaars waren. Hy deed een getralyd Afschutsel van marmer steen maaken, om het Koor van het overige af te scheiden; en aan de zijde des Altaars liet hy ook een geel-marmere verbeelding van de Zon stellen, en aan d'andere zijde een groot Beeld van wit marmer, om het Vaderland uit te beelden, gelijk het geen is, 't welk wy te *Sporounde* zagen, daar de beschrijving hier voor af is gedaan. Hy deed ook drie ryen van Galderyen maaken, d'eene boven d'andere, om een gedeelte des Volks daar op te plaatsen. Hier voegde hy noch verscheidene andere dingen by, waar van men tegenwoordig noch een gedeelte ziet; doch de meesten zijn sedert veranderd geworden.

Sevarkhemas, die de zesde Onderkoning, en een groot Natuurkender was, verheerlijkte de Tempel zeer veel door het middel der Mijnen, welke hy in zijn tijd vond, en daar hy veele schoone metaalen uit trok. Hy deed het marmer-steene Afschutsel, 't geen het Koor van het overige des Tempels afzonderde, wegneemen, en 'er een van louter zilver in de plaats stellen. Hy liet ook rondom de lichtende kristalijne Kloot, die *Sevaristas*, in de plaats van de gedachte geel-marmere verbeelding, aan d'eene zijde des Altaars had doen stellen, een groote goudene plaat leggen, straalswijze gesneeden, en bezet met diamanten en andere steenen van een onwaardeerlijke prijs, welke een wonderlijke glans van zich geeven. De kristalijne Kloot des Tempels van *Sevarinde* is veel grooter en veel heerlijker, als die van *Sporounde*, en werpt een veel krachtiger en helderer licht van zich. Aan d'eene zijde des Altaars ziet men het Beelt van *Sevarias* van louter goud, en aan d'andere zijde dat van *Sevarkhomedas*, zijn Navolger. Ter zijde van deze twe vertoonen zich de Beeltenissen van alle d'andere Onderkoningen, die sedert geheerscht hebben, ieder na zijn rang; en alle deze Beelden zijn leevens-grootte van louter goud gemaakt. Vlak boven het Altaar, tusschen de lichtende Kloot en het Beeld des Vaderlandts, ziet men niet anders als een swart Gordyn, even als in de Tempel van *Sporounde*. Tegen de muuren, rondom het Koor, vertoonen zich ettelijke groote Stukken, daar alle d'Onderkoningen met hun gedenkwaardigste daaden in geschilderd zijn. Deze daaden zijn door zinnebeelden of natuurlijke afbeeldsels uitgedrukt.

Goudene Beelden.

In

In het eerste Stuk ziet men *Sevarias*, ontfangende uit de hand des Zons de hemelsche Blixemen, en het Boek der Wetten, welke hy sedert aan de Sevarambes nagelaaten heeft. Men ziet'er de verbeelding der twe Veld-slagen, die hy op de Stroukarambes won, en de manier op de welke hy door 't bevel des Hemels tot de Heerschappy verheven wierd, mitsgaders eenige andere aanmerkelijke zaaken van zijn leeven. *Konstige Schilderyen.*

In 't twede vertoont zich *Sevarkhomedas*, ontfangende het Wetboek uit de handen van *Sevarias*. Vervolgens ziet men hem, doende 't Graf van dezen grooten Prins stichten, 't geen aan een van de zijden des Tempels staat. Aan een andere kant ziet men hem bezig met de Bruggen van *Sevarinde* te doen maaken, met *Osmasies* te doen bouwen, en met verscheidene zaaken, welke by zijn tijd gedaan wierden, te verordenen.

In het darde ziet men *Sevarbrontas* met een bloed-Swaard in de rechter, en een Winkelhaak en een Passer in de slinker hand, om d'oorlog, dien hy tegen de wederspannige Parsis voerde, en zijn groote kennis in de Boukonst, uit te beelden. Men ziet in het zelve Stuk de verbeelding van verscheidene andere aanmerkelijke zaaken, welke dezen Prins gedaan heeft.

In het vierde Stuk vertoont zich *Sevardumistas*, trekkende zijn Swaard ten halven uit de schede, mitsgaders een Hand van den Hemel, die hem den arm vast houd; 't welk verbeelt het voorneemen, 't geen hy had van eenige gebuurige Landen te veroveren, maar dat hy door de Godlijke Wetten van *Sevarias* daar in verhinderd wierd. Men ziet hem ook doende Offeranden, en stellende nieuwe Plechtigheden in.

In het vijfde staat *Sevaristas*, jonger en schoonder, als iemand zijner Voorzaaten. Aan d'eene zyde ziet men het groot Schouburg, 't geen hy stichten deed, en aan d'andere zyde het Paleis, 't welk hy deed voltooyen. Men ziet 'er ook noch verscheidene verbeeldingen van doorluchtige zaaken, welke hy geduurende zijn Regering heeft gedaan, en onder anderen 't afbeeldsel van een verwonderlijk-schoone Dochter, die hy by de hand heeft, en aan zijn voeten een Jongelingen, leggende ter aarde, met een ponjaard in de borst. 'k Vroeg, wat dit werk betekenen wilde; en men vertelde my de volgende Historie, die ik naderhand wijdloopig in 't leeven van dezen Prins geleezen heb.

Ten

Ten tijde van *Sevariſtas* was te *Sevarinde* een Jongeling, *Foriſtan* genaamd, die verliefd wierd op een Dochter, *Kalenis* geheeten. Van haar veertien jaaren af vertoonde zy een gantſch-ongemeene ſchoonheid, welke alle de geenen, die haar aanzagen, zich 'er over deed verwonderen. Men kan zich wel inbeelden, dat het haar met zo veel bekoorlijkheden aan geen Minnaars ontbrak; maar dezen *Foriſtan* was d'eerſte, die haar van liefde aanſprak, en die haar zijn hert ſchonk. Hy had verſcheidene Medevrijers, welke naderhand het zelfde deeden: niettemin, gelijk hy d'eerſte geſproken had, dat hy van de beſt-gemaakten en verliefdſten was, bezat hy ook de beſte plaats in 't hert van zijn ſchoone Meeſteres. Hun liefde en ſchoonheid met de jaaren toeneemende, vatteden alle de Minnaars van *Kalenis* jalouzy op tegen *Foriſtan*; welke, hoewel hy zich in alles zeer zediglijk droeg, een heimelijke blijdſchap had over zich boven alle zijn Medevrijers geſteld te zien. Hy verwachtte met ongeduld de gelukkige dag, die door de bezitting des ſchoone voorwerps, 't geen hem bekoord had, een eind van zijn moeyelijkheden zoude maaken; maar weinig dacht hy op d'ongelukken, die de ruſt van zijn leeven dwarsboomden, en die hem byna deeden ſneuvelen, eer hy tot het gelukkig oogenblik, 't welk vervolgens alle zijn arbeid en alle zijn moejelijkheden kroonde, was geraakt. Op zekere dag van plechtigheid, dat 'er een groote jacht party gemaakt was, verzelde hy zijn Meeſteres en haar Geſpeeltjes in het Boſch. Zy zat op een *Bandelis*, zo wit als de ſneeuw, en blonk met haar jacht-gewaad gelijk een Zon. Alle haar Minnaars ſtonden 'er over verſtomd, en voelden hun liefde aanwaſſen; maar zy gevoelden ter zelve tijd hun nijd verdubbelen, wanneer zy zagen, dat zy den gelukkigen *Foriſtan* met haar minnelijkſte aanſchouwingen begunſtigde. Onder alle d'anderen was 'er een, *Kambuna* genaamd, een driftig Jongeling, die het geluk van zijn Medevrijer niet als met een groote moeyelijkheid verdroeg. Hy was geſtadig by haar, zo om *Foriſtan* ongeneugte te baaren, als om zijn liefde aan *Kalenis* te betuigen. De Jaagers vonden op dezen dag in een plaats van het Boſch een troep *Erglanten*, zijnde een ſoort van witte Beeren, maar veel geſwinder als de gemeene Beeren. Dit was d'oorzaak, dat de jacht zich na deze kant wendde, en dat een iegelijk derwaarts ſtiet, en onder anderen ook de bekoorlijke *Kalenis*, gevolgd

volgd van haar Minnaars. Men joeg d' *Erglanten* met een groote vuurigheid; en veele wierden 'er met pylen gewond, van de welken 'er ettelijken ter aarde vielen: maar die flechts lichtelijk gekwetst waren geworden, wierden door hun wonden veel verwoeder, en verscheurden byna alles, 't geen zich voor hen vertoonde. Een was 'er van dezen, die na de troep, onder de welke *Kalenis* en haar Minnaars waren, toeschietende, alles om ver wierp, 't geen hem ontmoette, en oogschijnlijk deze schoone verslonden zoude hebben, indien *Kambuna*, die zich by geluk op een voordeelige plaats vond, zijn paard niet op hem aangedreeven, en alzo de verwoedheid van dit Dier voor eenige oogenblikken gestut had. Maar hy was in deze strijd zo ongelukkig, dat zijn beest met hem ter aarde tuimelde; en d' *Erglante* zou zich op *Kalenis* geworpen hebben, welke door haar *Bandelis* afgeworpen was geworden, by aldien *Foristan*, die zich gestadig by haar hield, hem zijn degen tot aan het gevest niet in het ligchaam gedrukt, en hem leeveloos voor zijn voeten neer had doen vallen. Hy was, zo haast hy het gevaar had gezien, daar zijn Meesteres zich in bevond, van zijn paard gesprongen; en deze voorzichtigheid behield haar en *Kambuna* 't leeven. Maar *Foristan* geraakte 'er zo goed koop niet af, als zy lieden; want wat te na aan d'*Erglante* gekomen zijnde, gaf dit verwoed Dier, rukkende alle zijn noch overige krachten by een, hem een slag met zijn poot, die hem een groote wond in de dy maakte, en veel bloedts deed verliezen. Ondertusschen gevoelde zich *Kalenis* aan deze twe Minnaars zeer verplicht: maar hoewel *Foristan* zich niet d'eerste in 't gevaar had gesteld, door dien hy zo voordeelig niet geposteerd had geweest, had hy echter geen minder iever tot haar dienst betoond. Zijn voorzichtigheid was by deze gelegentheid grooter geweest, als die van *Kambuna*; en zelfs hy had zijn bloed gestort, om zijn Meesteres 't leeven te behouden. Deze braave daad, welke die van zijn Medevrijer te boven ging, gevoegd by de neiging van haar hert, verplichtte *Kalenis* aan haar geliefde *Foristan* byzondere blijken van haar erkentenis te toonen; 't geen *Kambuna* in een soort van wanhoop wierp. Niettemin hy ontveinsde voor deze maal zijn spijt; en de jacht aldus geeindigd zijnde, begaf zich een iegelijk weer na *Sevarinde*.

Eenige tijd daar na viel *Kalenis* in een kwynende ziekte, welke

haar binnen weinig dagen haar luister en koleur deed verliezen ; en gelijk deze kwaal haar zes of zeven maanden lang bybleef, en dat men zelfs geloofde, dat ze haar in 't graf zoude rukken, weeken alle haar Minnaars af, uitgezondert alleen *Foristan*, die in zijn liefde volhardde, zonder iets te verminderen van de genegentheid, dien hy voor had had. Geduurende haar ziekte betuigde hy haar zo veel en meer gedienstigheden, als voorheen. Hy gaf haar duizend blyken van zijn tederheid, en trachtte haar in alles, 't geen hem mogelijk was, te troosten, bedroevende zich zelven ter liefde van haar, en zich gewilliglijk van alle de vermaakelijkheden des leevens beroovende. Na zeven of acht maanden kwijnens wierd deze bekoorlijke Dochter eindelijk geneezen door middel van een zekere drank, die men haar in deed neemen ; en binnen weinig dagen kreeg zy haar koleur en luister zo wel weder, dat ze schoonder geoordeeld wierd, dan ze ooit voor heen had geweest. Als haar trouwlooze Minnaars haar in dezen staat zagen, gevoelden zy hun vlammen, welke haar ziekte byna uitgedoofd had, zich weer verheffen ; maar de schaamte, die zy hadden over haar verlaaten te hebben, verhinderde de meesten haar op nieuws weer aan te zoeken. Niettemin waren 'er eenigen, die zich stout genoeg vonden, om haar van hun lijden aan te spreeken: Doch zy handelde hen, gelijk ze verdiend hadden, en zei hen rond uit ; dat, dewijl zy afgelaaten hadden haar te beminnen, zo haast zy afgelaaten had beminnelijk te zijn, zy ook had afgelaaten hen t'achten, sedert dat zy afgelaaten hadden getrouw te weezen ; dat *Foristan* alleen in zijn liefde en in zijn diensten standvastig had geweest, en dat derhalven *Foristan* alleen haar achting en haar erkentenis waardig was ; dat zy haar voortaan niet meer zouden komen overlastigen ; en dat zy haar niet onbillijk genoeg moesten achten om een verdeeld hert te willen geeven aan een getrouw Minnaar, die het zijne gantsch en al voor haar behouden had. Met deze redenen ontsloeg *Kalenis* zich wel haast van deze lastige Minnaars, en deed hen gevoeliglijk bemerken, dat zy zich geheel en al voor haar getrouwe *Foristan* bewaarde. Dit dreef hen aan tot wanhoop, en inzonderheid den driftigen *Kambuna*, dien 't geluk zijns Medevryers al te fel tegen de borst stiet, en die in deze gesteldheid van geest zijn eigene leeven gaarne opgeofferd zoude hebben, om hem de bezitting van *Kalenis* te beneemen.

De

De Sevarambes draagen nooit wapenen, dan wanneer ze in Krijgs-oeffeningen, in 't Leger, in de Wacht des Onderkonings, of in die van eenigen grooten Amptenaar zijn. *Kambuna*, die 't op *Foristans* leeven gemunt had, maar die aan d'andere kant dapper, en weinig bekwaam was om een lafhertigheid te begaan, zocht met alle bedenkelijke iever een gelegentheid van zich met hem in de wapenen te vinden. Ten dezen einde verruilde hy zijn wacht-dag met een zijner Vrienden, die altijd te gelijk met *Foristan* de wacht by den Onderkoning had. Zy ontmoetten 'er malkander dan beide gewapend; en niet lang leed het of *Kambuna* daagde zijn Medevrijer met zeer snydende woorden: doch ziende dat hy zich intoomde, 't zy door de vrees der wetten, of door d'eerbiedigheid des plaats, trok hy zijn degen, en verplichtte *Foristan* ook de zijne te trekken, om zich te verdedigen. Zy vielen kloekmoedig op malkander in, en wierden beiden op meer als een plaats gekwetst: *Foristan* was door den arm gesteken; en *Kambuna* had een steek door het ligchaam heen. Maar hun wonden, hoewel ze groot waren, wierden echter niet doodelijk gevonden. Dit gevecht maakte een groot gerucht in 't Paleis: de Vechters wierden by de kop gevat, en in een verzekerde plaats gebracht; en hun stoutheid te ver buiten de kerf gaande, was men gehouden den Onderkoning 'er af te verwittigen. Deze vertoornde zich daar geweldig over, zo ter oorzaak van hun oneerbiedigheid voor 't Paleis des Zons, als om 't verbreeken van 't ontsag, 't geen zy aan zijn persoon schuldig waren, en beval, dat men hen volgens de gestrengheid der Wetten zoude straffen.

Ondertusschen een darde Minnaar van *Kalenis* deze tijd, welke hy voor zijn aanslag voordeelig geloofde te zijn, waarneemende, bracht zo veel by een *Sevarobaste* van zijn vrienden te weeg, dat hy aan den Onderkoning *Kalenis* voor hem ten huwelijk verzocht, welke haar aan hem gaf, op voorwaarde dat zy 'er in bewilligde. Straks wendde dezen Minnaar alle zijn vlijt aan, om haar gunst te winnen; tot het welk om te gemakkelijker te geraaken, vertoonde hy haar niet alleenlijk d'overmaat van zijn liefde, maar ook de gunst, dien hy by den Onderkoning had: en om haar de hoop te beneemen van *Foristan* te bezitten, feilde hy niet haar voor oogen te stellen de beklaagelijke staat, in de welke zijn daad hem gestort had. Maar alle deze redenen waren niet krachtig genoeg om de standvastigheid van

Kalenis te doen waggelen. Zy was haar waarde *Foriſtan* altijd even getrouw, en beſloot, daar mocht af komen wat het wilde, nooit iemand als hem te trouwen. Midlerwijl was dezen armen Minnaar byna van zijn wonden geneezen, en trachtte, om zijn beleid te rechtvaerdigen, en de ſtraf t'ontgaan, voor de welke de ſtoutheid van in 't Paleis de degen getrokken te hebben hem bloot ſtelde, de noodzaakelijkheid, die hem verplicht had zich tegen zijn Medevryer te verdedigen, te betoonen. Na veel moeite had hy eindelijk 't geluk van zig uit de zaak te redden, na alvorens met goede Getuigen te hebben beweezen, dat *Kambuna* hem met opzet aangetaſt had; dat hy van zijn kant 't gevecht had zoeken te vermijden; en dat hy den degen niet en had gerrokken, als om dat hy genoodzaakt had geweeſt zich te verdedigen. Deze redenen bezorgden hem zijn vrijheid, en met die het middel van *Kalenis* weer te zien, welke de vervoeringen van blijdſchap, die 't gezicht van haar Minnaar haar baarde, naauwelijks binnen konde houden. Maar zy genooten niet lang 't vermaak van malkander te zien; want weinig dagen daar na was *Foriſtan* gehouden zich na 't Leger te vervoegen, 't geen te veld begon te trekken. Dit dompelde deze arme Gelieven in een onbegrijpelijke droefheid; en hun kwaad was zo veel te wreeder, dewijl z' 'er geen hulpmiddelen toe aan konden wenden. Zy moeſten dan beſluiten te ſcheiden; 't welk niet geſchiedde zonder wederzydts een menigte van traanen te ſtorten. Zy beloofden malkander een eeuwige getrouwheid; en gelijk de tijd van hun *Oſparenibon* vaſt naderde, trooſtten zy zich met de hoop van door hun wettig huwelijk wel haaſt tot den top van hun geluk te zullen geraaken. *Foriſtan* vertrok dan, en wijderde zich voor drie maanden van zijn ſchoone Meeſteres af; geduurende de welken den geen, die haar van den Onderkoning had verworven, door allerhande middelen haar getrouwheid trachtte te doen waggelen: maar na te vergeefs gebeden en aanraadingen in 't werk geſteld te hebben, nam hy ten laatſten toevlucht tot de liſt, tot het geweld, en tot het gezag, om ten einde van zijn oogmerk te geraaken. Een minder-ſtandvaſtig hert, als dat van *Kalenis*, zou ongetwijfeld onder zo krachtige pogingen beſweeken hebben; maar ver van de minſte indruk op haar geeſt te maaken, diende dit alles ſlechts om haar te verſterken in de genegentheid, die zy voor *Foriſtan* had. Niettemin voorziende, dat

het

het haar zeer zwaar zoude vallen, alleen Lieden te wederstaan, welke zich van des Onderkonings gunst dienden, gebruikte zy een haarer Vrienden, om een verzoek-schrift aan dezen Prins ter hand te stellen. In dit verzoek-schrift bad zy hem; dat hy de gift, welke hy van haar persoon had gedaan, herroepen, en haar toe wilde staan zich voor zijn voeten te komen werpen, om hem het geweld, 't geen men aan haar vryheid deed, bekend te maaken. Hy bewilligde in haar verzoek; en deze schoone Dochter wierd voor hem gebracht, alwaar zy gantsch beschreid op de beweegelijkste manier des wereldts haar klachten aan hem deed. *Sevaristas* wierd in 't eerst verblind door de luister van haar schoonheid, en vervolgens zeer gevoeliglijk door haar droefheid geraakt: hy betuigde zelfs een hevige gramschap tegen de geenen, welke haar geweld hadden willen aandoen: hy trooste haar met minnelijke woorden: hy beloofde, haar te beschermen; en ten dezen einde deed hy haar in zijn Paleis by de Vrouw van een *Sevarobaste* huisvesting neemen. Hier kwam hy haar dikwils bezoeken; en na eenige reden-wisselingen vond hy in haar Persoon zo veele bekoorlijkheden, dat hy 'er op verliefde, en 'er haar verscheidene getuigenissen af gaf. Zy was 'er in 't eerst zeer bedroefd over, alzo zy wel voorzag, dat zy zodanig een Minnaar niet zoude konnen wederstaan, en dat zy eindelijk gedwongen zoude zijn *Forestan* ongetrouw te weezen; maar zy kon het ongeluk, 't geen haar dreigde, niet ontgaan. Eenige dagen na deze aanzoeking, kreeg de Gemaalin van den *Sevarobaste*, daar ze by gehuisvest was, last om haar van des Onderkonings liefde te spreeken, en haar het voorneemen, 't geen hy had van haar te trouwen, bekend te maaken; 't welk zy op d'overredenste manier des wereldts deed: want gelijk zy weerzin van de kant des Dochters vond, vertoonde zy haar de dingen met een swier, die bekwaam was om d'allerstijfste standvastigheid, van de welke eenige Vrouw vatsaam kan weezen, om ver te werpen. Waar denkt gy op, zinnelooze? zeide zy haar. Zult gy een zo luister-rijk huwelijk, daar de schoonste en doorluchtigste Vrouwen des wereldts hun grootste eerzucht van zouden maaken, afslaan? Overweeg met ernst 't goed en 't kwaad, 't geen een goed of een kwaad beleid u bezorgen kan. Indien gy *Foristan* trouwt, zult gy aan hem, ik beken 't, een Man hebben, welkers ouderdom beter met d'uwe over een

„ komt , als die van *Sevariſtas* ; en gy zult hem , zo lang als „ hy tot geenige waardigheid verheven zal zijn , alleen bezitten , „ en aldus de liefde en d'erkentenis, welke u aan hem verbinden, voldoen. Maar wat is dit alles weinig, ten opzichte der voordeelen , „ welke gy vinden zult in *Sevariſtas* te trouwen? Want voor „ eerſt zult gy in zijn perſoon de magtigſte en de ſchoonſte Man „ van de gantſche Natie bezitten. 't Is waar , dat hy niet van de „ jongſten is ; maar hy is ook niet zeer oud. In d'ouderdom , daar „ hy zich tegenwoordig in bevind , de hoogheid van zijn Staat aan „ een kant geſteld , is hy beminnelijker , als alle de Jongelingen van „ *Sevarinde.* De voordeelen des jeugdts zijn aan alle de Menſchen „ gemeen , en zelfs ook aan de Beeſten ; maar die van de ſchoonheid des ligchaams en des ziels zijn maar aan weinig Lieden vergund: en dikwils als de Natuur die al aan iemand gegeeven heeft , „ zyn'er die van het geluk , welke de zelven met een nieuwe luiſter „ doen flikkeren , niet bygevoegd. Dit alles vind men in de hoogſte „ graad in de perſoon van onzen Onderkoning. Hy is zo ſchoon , „ als een Mansperſoon kan weezen , en onder alle de Sevarambes ziet „ men niemand , die deze minlijkheid , deze bekoorlijke gebaerden , „ en dit heerlijk en byna godlijk gelaat heeft , 't geen men in hem „ ziet uitblinken. Wat zijn groote deugden , zijn geeſt , en zijn „ uitſteekende inborſt betreft , 'k behoef u daar niet af te ſpreeken. „ Al de wereld weet wel , dat wy ſedert den grooten *Sevarias* , uit „ wien hy geſprooten is , geen Onderkoning gehad hebben , die zo „ groot van gemoed was , en die beter verdiende den Troon des „ Zons te bekleeden. Zijn geluk heeft hem zo hoog verheven , als „ 't een Menſch verheffen kan ; en hy kan u tot een trap van grootheid en van eer , boven alle d'andere Vrouwen , doen klimmen. „ Hy zal 't ook ongetwijfeld doen , dewijl hy u bemind ; en in „ plaats van de Huisvrouw eens gemeene Burgers te zijn , zult gy „ het geluk hebben van den geen te bezitten , die de Meeſter van „ de gantſche Natie is , en die niemand boven hem erkent , als alleen „ de Godheid. 't Is zonder reden , dat gy my tegenwerpt , dat gy „ uw trouw aan uw Minnaar hebt verpand , en dat gy door liefde en „ erkentenis aan hem verbonden zijt. Dit alles zou goed weezen om „ 't tegen iemand van 't gemeen te zeggen ; maar tegen den Onderkoning zijn deze ontſchuldigingen niet wettig. Want voor eerſt

„ ſtaat

„ ſtaat gy in zijn macht, volgens de Wetten van den Staat, en, eer gy „ *Foriſtan* beminde, kon *Sevariſtas* u voor zich zelven neemen, of „ u aan een ander geeven. Volgens de zelve Wetten behoort gy hem „ ook toe; en gy hebt, tot zijn nadeel, van uw perſoon niet konnen „ ſchikken. Gy weet wel, dat zulks aan de huwbaare Dochters, die „ altemaal Kinderen van den Staat zijn, daar hy de politike Vader „ af is, uitdrukkelijk is verbooden. Maar als hy dit recht al niet en „ had, wien, bid ik u, zult gy konnen vinden, die uw liefde beter „ waardig is, en die gy redelijker wijze boven hem zoud konnen ſtel- „ len? Indien gy *Foriſtan* bemind hebt, is 't niet om die oorzaak, „ dat hy u beminnelijker heeft geſcheenen, als alle de geenen, die u „ aanzochten? Gy hebt hem zekerlijk niet bemind, als ter liefde „ van u zelve; vermits gy grooter voordeelen uit zijn bezitting te ge- „ moet zagt, als uit die van uw andere Minnaars. Maak, dat deze „ eigen-liefde tegenwoordig door de zelve beweeg-redenen in u „ handele. Indien gy ze raadspleegt, zal ze u zeggen, dat, dewijl „ *Sevariſtas* oneindig beminnelijker is als alle d'andere Menſchen, „ en dat hy u alreedts hertgrondig bemind, gy hem ook boven „ alle anderen beminnen moet, om de zelve oorzaak die u *Foriſtan* „ boven uw andere Minnaars deed ſtellen. Wat belangt de redenen „ van erkentenis en dankbaarheid, die gy te berde brengt, zy zijn „ zeer ſwak; en gy zijt meer verplicht aan den Onderkoning, over „ dat hy zijn gunſtige aanſchouwingen op u geworpen heeft, als gy „ aan *Foriſtan* zijt, voor alle de gedienſtigheden, die hy u heeft be- „ weezen. Indien het goed, 't geen men in 't toekomende ontfan- „ gen kan, in achting moet komen, ziet eens, bid ik u, wat on- „ derſcheid gy maaken moet tuſſchen de gedienſtigheden, die een „ Man van 't gemeen u betoond heeft, en tuſſchen de voordeelen, „ welke de Meeſter van de gantſche Staat u bezorgen kan. Overweeg, „ vervolgde zy, 't geen ik u kom te zeggen, en weiger niet een blin- „ kende eer, om een duiſtere drift te voldoen. Maar zo gy my te- „ genwerpt, dat gy den Prins niet alleen zult bezitten, gelijk gy „ *Foriſtan* zult konnen doen, ik geef u daar op ten antwoord, dat „ de volkomene bezitting van dezen laatſte u niet verzekerd en is, „ dan zo lang als hy een gemeen Man zal zijn: doch zo hy tot d'open- „ baare Bedieningen geraakt, zal hy andere Vrouwen konnen trou- „ wen, die hy mogelijk meer beminnen zal, als u. En indien u dit

„ over-

„overkomt, zult gy 't eenige geluk, daar gy na haakt, verliezen. Ten opzichte des Onderkonings zal het zo niet weezen; „want by aldien aan d'eene kant zijn vlammen kwamen te verflaauwen, zoud gy u aan d'andere kant ten minsten konnen troosten „met de doorluchtige voordeelen, welke gy door zijn verbintenis „zoud hebben verkreegen. Zo gy derhalven gevoelig zijt voor de „glorie, zult gy erkennen, dat de liefde van een Vorst oneindig „heerlijker is, als die van een Onderzaat.

Deze krachtige redenen deeden de ſtantvaſtigheid van *Kalenis* geweldig waggelen: hoe zy ze meer overdacht, hoe zy ze beter keurde; en hoewel zy'er geweldige knaagingen over had, liet zy echter de liefde van *Sevariſtas* allengskens de plaats van die van *Foriſtan* inneemen. Weinig dagen daar na kwam haar nieuwen Minnaar haar bezoeken; en dit bezoek deed haar vorders t'eenemaal buigen. Zy verwonderde zich over zijn Perſoon, en over alle zijn braave hoedanigheden; en haar docht, dat het afbeedſel, 't welk men'er haar af had gedaan, maar een ruuwe ſchets was in vergelijking van het geen, dat zy met haar eigene oogen zag. Aldus overweldigde d'eerzucht haar hert; en deze krachtige drift wiſchte voor het meeſte gedeelte daar in uit het beeltenis van den rampzalige *Foriſtan*, 't geen'er de liefde in gegraveerd had. Deze wiſpeltuurige ontfing met blijdſchap de bezoekingen van den Prins: zy aanhoorde alle zijn redenen met vermaak; en allengskens gemeenzaam met hem wordende, dorſt zy zijn lonken wel verdraagen; zy dorſt ze zelfs beantwoorden, en deed hem beſpeuren, dat ze niet ongevoelig voor zijn lijden was. Eindelijk, na een maand tijdts beloofde zy, hem de hand te geeven, en alle de Menſchen des wereldts ter liefde van hem te vergeeten.

Ziet daar, hoe de gekroonde Hoofden hun zaaken metter haaſt voortzetten, en hoe licht het hen valt de wederſpannigſte herten t'overwinnen. Maar men behoeft zich niet te verwonderen, dat *Kalenis* zich door zodanig een Beſpringer verwinnen liet; dewijl *Sevariſtas* in zijn perſoon een der beminnelijkſte en edelmoedigſte Mannen des wereldts, en bekwaam was om door zijn verdienſte d'allerſterkſte ſtandvaſtigheid te doen waggelen, al had hy zelfs de luiſter van het hoog geluk en van de heerlijkheid, die hem omringde, niet gehad.

Fol. 235.

Ondertusschen, gelijk de daaden der Grooten van al de wereld verlicht worden, en dat den Onderkoning de liefde, dien hy voor *Kalenis* opgevat had, noch ook zijn voorneemen van haar te trouwen, geenſins verbergde, wierd dezen handel in 't kort door de gantſche Natie geweeten; en de rampzalige *Foriſtan* verſtond wel haaſt, welk een ontſagchelijken Medevryer zijn ongeluk hem verwekt had. Hy had'er alle de droefheid over, die iemand in een diergelijke gelegentheid kan gevoelen; en hy vond noch trooſt noch hoop, als in zijn wanhoop. 't Gemeen gerucht maakte hem de dag bekend, welke tot de bruiloft van deze ongeſtadige Meeſteres geſchikt was; en zijn hert zei hem ter zelve tijd, dat deze de laatſte van zijn leeven moeſt zijn. Hy verſterkte zich in dit gevoelen; en gantſch vervuld met deze gedachte, nam hy de weg van *Sevarinde*, zonder daar verlof van zijn Overſten toe te verzoeken, en kwam'er op de beſtemde dag. De plechtigheden des huwelijks wierden aangevangen: hy trad in den Tempel, en verſchool zich achter een pilaar, dicht by de plaats, daar *Kalenis* de hand aan den Onderkoning moeſt geeven. Thans de tijd waarneemende, dat zy hem die toe meende te reiken, *ſtaa ſtil trouwlooze*, riep hy, *en ſchend niet geduurende mijn leeven een trouw, welke mijn dienſten en uw eeden u onſchendelijk behoorden te maaken. Verwacht mijn dood, die zo terſtond uw onſtandvaſtigheid volgen, en een daad, welke gy, zo lang als ik leef, niet doen en kunt, zonder miſdaadig te worden, wettig zal maaken.* Deze woorden geſproken hebbende, trad hy na haar toe, en drukte zich in des Onderkonings gezicht een ponjaard in den boezem. Deze onvoorziene en gantſch-ongemeene daad verbaaſde *Sevariſtas* en de gantſche vergadering bovenmaaten; maar d'elendige *Kalenis* wierd'er tot in de grond van haar hert door getroffen. In een oogenblik vertoonde zich het beeltenis van haar onſtandvaſtigheid met zulk een afgrijzen voor haar oogen, dat, de wanhoop haar ziel overweldigende, zy na haar rampzaligen Minnaar liep, met het voorneemen van hem de ponjaard uit de hand te wringen, en haar trouwloos hert daar mede te doorbooren, om haar berouw te betuigen, en een zelve lot met hem te hebben. Haar daad, en haar gelaat, daar haar wanhoop leevendig op geſchilderd ſtond, deeden den geenen, die haar aanzagen, haar meening bemerken, en gaven hen de tijd van haar doodelijk opzet te voorkomen.

Ondertusſchen, zelfs door laſt van *Sevariſtas*, hulp men den elendigen *Foriſtan*, die noch niet verſcheiden was, en welkers wond in gevolg niet doodelijk gevonden wierd; maar ze zou 't hebben konnen worden, indien de belofte, welke den Onderkoning hem plechtiglijk deed van *Kalenis* aan hem over te zullen laaten, de droefheid van zijn ziel niet geſtild, en aan dezen armen Minnaar de begeerte had gegeeven van te leeven, om haar te bezitten. Hy liet dan zijn kwetſuur verbinden; en binnen weinig dagen vond hy zig vry gebeterd, en gevoelde zijn byna uitgebluſchte hoop aangenaamlijk herleven. Den Onderkoning ging hem dikwils bezoeken, vernieuwde hem zijn beloften, en liet hem eindelijk *Kalenis* over, hoewel hy haar een zeer tedere liefde toedroeg, en een uitſteekende begeerte had om haar te bezitten. Maar zijn deugd deed zijn liefde ſwichten, en voor de gerechtigheid en deernis buigen. Deze edelmoedige daad verkreeg hem ook een groote achting en genegentheid onder zijn Onderzaaten; en zijn Navolgers vonden dezelve zo heerlijk, dat zy ze waardig geoordeeld hebben om in zijn Schildery uitgebeeld te worden. Wat de bedrukte *Kalenis* belangt, na dat zy aan haar Minnaar een uitſteekend berouw had betuigd over dat zy zich door de verdienſte van *Sevariſtas* had laaten verblinden, trouwde zy haar waarde *Foriſtan*, zelfs door 't bevel van dezen edelmoedigen Prins; en zy wierden alle beiden door de banden van een wettig huwelijk, volgens de wijs hunnes Landts, vereenigd.

Edelmoedige daad van Sevariſtas, ten opzichte van twe Gelielen.

Deze Hiſtorie is in 't leeven van *Sevariſtas* in 't lang beſchreeven; en 't is daar uit dat ik ze getrokken heb.

Na deze afwijdering kom ik tot het zeſde Stuk, daar men *Sevarkhemas* in ziet met een gouden Scepter in de rechter, en een hand vol Kruiden en Blommen in de ſlinker hand, om zijn kennis in de natuurlijke zaaken, en inzonderheid in de Planten en Metaalen, waar van hy verſcheidene zeer rijke en zeer nutte Mijnen ontdekt had, te betekenen. Rondom hem ziet men veele werken van goud en zilver geſchilderd, daar hy de Tempel en 't Paleis des Zons mee vercierde, en onder anderen de koſtelijke Straalen, met de welken hy de lichtende Kloot deed omringen.

In het zevende en laatſte Stuk vertoont zich *Sevarokimpſas*, houdende een bloot Swaard in de hand, en geketende Slaaven achter zich ſleepende; 't geen d'overwinning der Zuiderlingen, welke in

zij

zijn Staaten dorsten komen stroopen, verbeelt. Men ziet'er ook de verbeelding der Merkpaalen, die hy op alle de wegen deed zetten, en verscheidene Tuinen, daar hy 't platte land mee vercierde, mitsgaders een reeks van jonge Slaaven en Slaavinnen, daar de Schatting der Kinderen, dien hy den overwonnenen oplei, mee uitgebeeld word.

Dit zijn alle de Schilderyen der zeven Onderkoningen, die voor den geen, welke tegenwoordig heerscht, gegaan zijn. Men ziet ook noch hun Grafsteden ingevolg van dat van *Sevarias*, altemaal met marmer, goud, of zilver beeld-werk, zeer kostelijk, en konstig uitgewrocht, vercierd. In 't midden des Tempels, en naast een der Galderyen, vertoont zich een Orgel van een ongemeene grootte, welkers Pijpen altemaal van verguld zilver zijn: en recht tegen over dit Orgel is de plaats voor de Muzikanten en Zangers. *Grafsteden der Onderkoningen, en meer andere Sieraaden.*

't Gewelf des Tempels is zeer hoog, en overal zeer heerlijk verrijkt met verguld- en schilder-werk, 't geen het zelve een verwonderlijke luister byzet. Daar zijn noch verscheidene andere kostelijke Sieraaden, die ik met stilswijgen voorby zal gaan; terwijl ik my vernoegen zal met in weinig woorden te zeggen, dat deze Tempel zeer schoon en heerlijk is, even als het Paleis, en 't Schouwburg, en dat'er iemand, die de Bouwkunst verstond, wonderlijke beschrijvingen af zou konnen maaken: maar voor my, die mijn werk daar nooit afgemaakt heb, 'k zal my op deze stof niet verder uitbreiden, uit vrees ook van den Leezer door een lange ontleding te verveelen. 'k Geloof, dat het, na 't geen ik alreedts gezegt heb, genoeg zal zijn'er by te voegen, dat ik nergens heb gezien, 't welk by deze groote Gebouwen vergeleeken kan worden, hoewel ik byna door gantsch *Europa* gereisd, en'er alles, 't geen'er 't zeldsaamst en kurieust is, gezien heb.

Van de Godtsdienst der hedendaagsche Sevarambes.

DAar zijn in deze Natie, even als in d'anderen, verscheidene gevoelens raakende de Godheid; maar daar is maar een geoorloofde uiterlijke Dienst, hoewel alle de geenen, die bezondere gevoelens hebben, volkomene vryheid van gewisse genieten, en dat het hen zelfs niet verbooden zy tegen d'anderen te reden-twisten, behoudens dat het geschiede met d'eerbiedigheid en gehoorzaamheid, welke men aan de Wetten en aan d'Overigheid schuldig is. Zelfs zijn 'er Collegien, alwaar men op zekere tijden des jaars openbaare disputen maakt, daar een ieder vryelijk zijn gedachten uiten, en zijn gevoelens beweeren mag, zonder eenig gevaar van, door wie 't ook zoude mogen weezen, gelasterd of kwalijk gehandeld te worden: want de Sevarambes hebben voor een onverbreekelijke regel, niemand om zijn byzondere meeningen moeyelijk te vallen, als hy slechts uiterlijk de Wet gehoorzaamt, en zich in de dingen, welke 't gemeen best betreffen, na de gewoonte des Landts voegt. Wanneer men derhalven aan iemand recht moet doen, of dat hy in eenige Bediening of Waardigheid ontfangen zal worden, verneemt men niet na zijn gevoelens raakende de Godtsdienst, maar na zijn zeden en vroomheid. Men sluit ook noch de Priesters, noch eenige Kerkelijke Persoonen, uit de wereldlijke Heerschappy, gelijk men byna op alle andere plaatsen doet; en men zou gelooven het natuurlijk en het burgelijk recht geschonden te hebben, indien men aan een Priester, alleen ter oorzaak dat hy in de Geestelijke Order was, een openbaare Bediening geweigerd had. Daarom is hy niet minder een lid van den Staat, en heeft geen minder deel, als d'anderen, in de Heerschappy en de burgerlijke gezelligheid. Dewijl nu deze gezelligheid by de Sevarambes niet verdeeld is in verscheidene Heerschappyen, gehoorzaamen zy altemaal een souverain Opperhoofd, die Lieutenant en Grootpriester van de Zon is. De tijtels van wereldlijk en geestelijk zijn

Vryheid van Gewisse.

in

in des Onderkonings perſoon vereenigd; 't geen zijn gezag veel volkomener en achtbaarder maakt, vermits het Prieſterſchap 't Onderkoningſchap verheerlijkt: en 't Onderkoningſchap geeft een luiſter en glans aan het Prieſterſchap. Deze twe Ampten dan in den Vorſt vereenigd zijnde, konnen 't ook in d'Onderzaaten zijn; en een Prieſter kan te gelijk in de Geeſtelijke Order en in de bediening van den Staat weezen, al had hy ook zelfs bezondere gevoelens in de Godtsdienſt, behoudens dat hy d'uiterlijke plicht van zijn Bediening waarneeme, en als een eerlijk Man leeve.

Geeſtelijke en Wereldlijke Bedieningen in een perſoon.

De werkingen van deze billijke en redelijke maximen zijn zeer voordeelig voor de gemeene ruſt, welke het voornaamſte oogmerk is, daar alle wijze Staatkundigen op doelen moeten; want hoewel 'er onder de Sevarambes verſcheidene gevoelens zijn, raakende de Godheid, en dat men 'er zeer dikwils openbaare disputen ziet, daar een iegelijk zich by kan vinden, is 'er echter mogelijk geen Land in de gantſche wereld, daar men zich om de Godtsdienſt minder verhet, en daar de zelve minder geſchillen en oorlogen voortbrengt, in plaats dat men ze in d'andere Staaten, onder het mom-aanzicht van Godvruchtigheid, dikwils tot een dekmantel voor d'onmenſchelijkſte en godlooſte daaden doet dienen. 't Is onder deze ſchoonſchijnende dekmantel, dat d'Eer-zucht, de Gierigheid, en de Nijd, hun verdoemelijke rol ſpeelen, en d'elendige Stervelingen zodanig verblinden, dat ze hen alle de gevoelens van menſchelijkheid, alle de liefde en d'eerbiedigheid, welke zy aan het natuurlijk recht en aan de burgerlijke gezelligheid ſchuldig zijn, mitsgaders alle de barmhertigheid en liefddaadigheid, die de heilige regelen des Godtsdienſts hen aanbeveelen, doen verliezen. Hier van daan komt het, dat zy van de heiligſte zaak dikwils de wreedſte en ſchadelijkſte maaken; en dat het geen, 't welk hen niet als de minzaamheid, de gerechtigheid, en d'onnozelheid behoorde in te boezemen, hen meeſtentijd niet in en boezemt als de raazerny, d'onrechtvaardigheid, en de wreedheid. 't Gaat zo danig niet by deze gelukkige Volkeren, daar niemand onder eenige dekmantel van Godtsdienſt zijn Naaſte onderdrukken, noch 't natuurlijk recht eenigſins kan ſchenden; daar men door een onbedachte iever een verwoed Graauw niet tot muiteryen, tot moorden, en tot branden zou konnen aanhitſen; en daar men eindelijk noch door de loosheden, noch door de val-

ſche ſchijnbaarheden van een geveinſde Godvruchtigheid, zich eenige Goederen of Eer-ampten kan verkrijgen. D'Eer-zucht tracht niet als na hoogheid en ſwaarigheden, en bind zich zeer zelden aan geringe en lichte dingen. Aldus is 'er niemand by de Sevarambes, die Hoofd van een Secte of Gezindheid tracht te weezen; vermits 't een iegelijk gemakkelijk worden kan, en dat het een ieder vry ſtaat van zodanig een Godtsdienſt te zijn, als hy wil. Niemand poogt rijkdommen te vergaderen; dewijl ze nergens toe dienen, en dat, of men al groote ſchatten heeft, men daarom noch rijker, noch gelukkiger is, als de minſt der Natie. En eindelijk, niemand benijd zijn Evennaaſte, noch om de Kerkelijke waardigheden, noch om de renten en inkomſten die daar aan behooren. Op deze wijs leeft een iegelijk onder de gehoorzaamheid der Wetten, en de vrees des Overigheidts; en hoewel het een ieder geoorlofd zy, te gelooven 't geen hy wil, is het echter niemand geoorlofd, onder wat dekmantel het zoude mogen weezen, de gemeene ruſt te ſtooren, noch de rechten des gezelligheidts te ſchenden. De kurieusheid is d'eenige beweeg-reden van alle hun diſputen; en men handelt daar de Godtsdienſt met zo veel of meer bezadigheidts, als wy in *Europa* de Philoſophie handelen. Dit zal niet ſwaar zijn te gelooven, indien men zijn gedachten laat gaan over de manier, op de welke de Kinderen by de Sevarambes opgetrokken worden, alwaar men hen van jongs af gewent in gezelligheid te leeven, en d'eerbiedigheid aan malkanderen niet te verliezen. By deze redenen kan men voegen, dat, dewijl de Godtsdienſt des Staats meer van de Philoſophie en van de menſchelijke redenering, als van d'openbaring en van 't geloof, heeft, het geen wonder is, indien men 'er met zulk een koelen bloed en zo weinig hevigheidts af ſpreekt.

Van daar komt het, dat, zo hun Godtsdienſt de waarachtigſte van allen niet en is, zy ten minſten 't beſt overeenkomt met de menſchelijke reden; en niets is 'er, 't geen men boven de zelve kan ſtellen, als de godlijke lichten van het Evangelie der genade. In der daad, indien men de godlijke openbaaring niet en had, 't zou niet ſwaar vallen de gevoelens dezer Volkeren raakende de Godheid goed te keuren: want voor eerſt gelooven zy, dat'er een ſouveraine God is, die van niemand afhangt, die een eeuwig, oneindig, en almachtig weezen is, gantſch rechtvaardig, en gantſch goed, die

al-

alle dingen door een verwonderlijke wijsheid bestiert en beleid.

Maar zy gelooven ook, dat de Wereld oneindig is, en stellen niets ledigs in de natuur. Wat de byzondere Klooten belangt, welke een gedeelte van d'algemeene Wereld maaken, zy gelooven dat 'er een voortteeling af is, gelijk van ieder Dier, en dat uit de de vernietiging der eenen de geboorte der anderen spruit. Dit doet hen zeggen, dat, wanneer men eenige Komeet boven de Planeeten ziet, het een Kloot is, die zich ontbind door het vuur, en dat zijn ligchaam, 't geen zich voorheen niet anders vertoonde, dan als een Ster, ontsteeken komende te worden, het zelve zich uitspreid en verwijd, en dat hy zich aldus grooter en zienlijker voor onze oogen vertoont. *Sevarias* twijfelde lange tijd, of 'er behalven de Zon, die d'eenige is, welke d'oude Persiaanen erkenden, noch, een andere God was; maar *Giovanni*, zijn Gouverneur, na te vergeefs getracht te hebben hem zulks door het getuigenis van de H. Schrift te bewyzen, deed het hem door een natuurlijke redenering begrijpen. *Geloofs punten der Sevarambes.*

Hy deed hem aanmerken, dat de vaste Sterren zo ver van de Zon waren, dat ze daar niet als een swakke klaarheid, en zeer weinig of gantsch geen warmte af ontfangen konden; dat ze een licht hadden, 't geen hen eigen was; en dat ze volgens de schijnbaarheden zo veele Zonnen in d'algemeene wereld waren, al zo groot en al zo heerlijk, als den geen die ons verwarmt en verlicht. Deze veelvoudigheid nu der Zonnen in de wereld, en hun evengelijkheid, zijn zaaken, die met d'opperste Godheid, welke eenig moet weezen, en geen gelijk duld, niet overeen konnen komen. Ten anderen betoont ze d'onmagt des Zons, die alleen niet genoeg kan zijn voor de groote algemeene wereld, en die daar maar, ten opzichte van 't geheel, een klein gedeelte af verlichten kan; waar uit men gemakkelijk kan besluiten, dat hy de souveraine God niet en is, die de wereld regeert, en dat 'er een oneindig, onzichtbaar, onafhangend, en almachtig Weezen moet zijn, 't geen alle dingen door zijn eeuwige voorzienigheid bestiert.

Deze redeneringen overwonnen *Sevarias*, en deeden hem belyden, dat 'er een opperste en onzienlijke God moest weezen, grooter als de Zon; maar ze konden hem echter uit den geest niet neemen, dat de Zon ook niet een God was, en indien niet een souve-

raine God des Hemels en des Aardrijkſt ten minſten een onderſtaande God, of een der groote Dienaars van God in de Natuur, en den geen dien hy geſteld heeft om de Kloot des Aardrijks, 't geen wy bewoonen, mitsgaders de Planeeten die rondom hem zijn, welke hy ook geloofde, dat onder zijn Heerſchappy ſtonden, te verlichten en te verwarmen. Hy verſterkte zich hoe langer hoe meer in dit gevoelen, en liet het op zijn ſterf-bed over aan zijn Nakomelingen, die het noch op den huidigen dag behouden, en 'er 't grootſte punt van hun Godtsdienſt af maaken. Men kan zelfs deze leer uit zijn Gebed aan de Zon trekken, alwaar hy zeid, dat men hem ten minſten aanzien kan, *gelijk het gunſtig Kanaal, waar door de weldaaden en de genaden des groote Weezens, 't geen hem onderhoud, en waar van hy de zienlijke en heerlijke Dienaar is, tot ons komen vloejen.*

Met deze twe denk-beelden van de Godheid hebben de Sevarambes in hun Tempels een ſwart Gordijn of Kleed boven het Altaar geplaatſt, om deze eeuwige en onzienlijke God, die zy niet en kennen, en die zy niet zien en konnen als door akelige duiſterniſſen, daar hun verſtanden in gewonden zijn, uit te beelden. Maar wat de Zon belangt, welke, gelijk zy zeggen, een zichtbaare en heerlijke God, en het Kanaal is, waar door de Menſchen het leeven, en alle de dingen, die het zelve in ſtand helpen houden, ontfangen, zy gelooven dat hy hun bezondere God moet weezen, dewijl hy hen leevendig maakt, dat hy hen verlicht, en dat hy hen voed; dat ze altemaal, en door achting, en door erkentenis, gehouden zijn hun geloften aan hem te richten, en immediatelijk hun Godtsdienſtige plicht aan hem te bewyzen, gelijk aan den grooten God, die hem geſteld heeft om de groote wereld, welke wy bewoonen, en d'andere dingen die onder zijn Heerſchappy ſtaan, te beweegen en te beleiden.

Zy voegen daar by, dat, dewijl de groote God zich niet zienlijk maakt, hy niet begeert dat wy hem anders zien zullen, als met d'oogen des geeſts, en dat hy zich vernoegt met d'eerbiedigheden en d'offeranden, die wy offeren aan den geen, welke hy den uitdeeler gemaakt heeft van alle de genaden, die hy ons mededeelt.

Aldus redeneren deze arme Verblinden, welke de ſwakke glanſen van hun duiſtere geeſt boven de blinkende lichten des openbaarin-

rings en des getuigenissen van Godts heilige Kerk stellen. Niettemin aanbidden zy den eeuwigen God, welke de Kristenen aanbidden; en zelfs hebben zy hem een plechtig Feest ingesteld, 't geen zy *Khodimbasion* noemen, en alle zeven jaaren eens van hen gevierd word. Niettemin is d'aanbidding, die zy hem doen, al zo duister als de kennis, welke zy van hem hebben; waarom zy'er de grootste geheimenis van hun Godtsdienst af maaken.

Wat de dienst des Zons belangt, die is klaar en zienlijk, even als dit schoon Gestarnte, en heeft geen diepe geheimenissen, gelijk die van den grooten God, welke zy *Khodimbas* noemen, dat's te zeggen, *Koning der Geesten*; want *Khoda* betekent by hen een *Geest*, en *Imbas* een *Koning* of souverein Vorst, van het woord *Imba*, *Rijk* of *Bevel*, van het welk het werk-woord *Prosimbi*, *met volkomene macht gebieden*, gemaakt word. Zy noemen de Zon ook *Erimbas*, dat's te zeggen, *Koning des Lichts*; want *Ero* betekent in hun taal *Licht*. Behalven deze naam geeven zy 'er hem noch verscheidene anderen, te weeten *Phodariestas*, dat's te zeggen, *Bron des leevens*; *Antemikodas*, *Godlijke Spiegel*, en noch meer andere naamen, die wy hier na zullen verklaaren. In verscheidene woorden-wisselingen, welke ik met hen over deze stoffen gehad heb, heb ik hen dikwils hun praat door deze redenering hooren eindigen; dat'er drie plichten in de Godtsdienst waren, daar alle d'anderen zich toe betrekken, en aan de welken alle de Menschen onvermijdelijk verbonden zijn. d'Eerste dezer plichten, zeiden zy, bind alle de redelijke Schepselen door een inwendige eerbiedigheid en dienstbewijzing aan het groot Weezen der Weezens: De twede, aan de Zon, door een liefde en erkentenis, vergezelschapt van een uiterlijke eerbiedigheid en dienst, als zijnde de bezondere God en de Bestierder des Kloots, welke wy bewoonen: en de darde, aan hun Vaderland of Geboorte-land, daar zy eerst het leeven, 't voedsel, en d'opvoeding ontfangen hebben; 't geen alle Menschen verplicht hun Geboorte-plaats te beminnen, en de zelve boven alle Landen des wereldts te stellen. Deze drie dingen zijn ook door het swart Kleed, door de lichtende Kloot, en door het Beeltenis des Vrouws, die verscheidene Kinderen voed, welken men aan het eind boven het Altaar, en aan beide des zelfs zijden, ziet, in hun Tempels verbeeld.

Godts naam by de Sevarambes.

Naamen des Zons.

De drie plichten des Godtsdienste.

De Sevarambes gelooven, dat de Zon aan d'Aarde, en aan alle de Planeeten, die onder zijn Heerschappy staan, de beweeging geeft; en dat alle deze Ronden door de kracht der Straalen, die met een groote snelheid onophoudelijk van zijn ligchaam uitgaan, en de ligchaamen, welke zy verwarmen en verlichten, doen omdraayen, gelijk het water of de wind een Molen-rad doet omgaan, zich gezamenerhand middelpuntachtig op een kring beweegen. Zy gelooven ook, dat de Zon d'oorzaak is van de Winden, en van de Vloed en Eb der Zee. Zy gelooven, dat alle de Zielen, 't zy van Menschen of van andere Dieren, van de Zon komen, en dat ze daar de zuiverste Straalen af zijn, doch met het onderscheid van meer en van minder. Onder de kloeke Geesten van deze Natie ziet men een groote verdeeldheid, raakende d'onsterfelijkheid des Ziels; want d'eenen gelooven, dat ze onsterfelijk, en d'anderen dat ze 't niet is. Maar 't gemeene Volk houd ze altemaal voor onsterfelijk; en 't is de Godtsdienst des Staats, door dien 't het gevoelen van *Sevarias* was, en dat het schijnbaarder en aangenaamer is, als het ander. Die van hen, welke gelooven dat ze stoffelijk, en dat'er geen ander geestelijk Weezen is, als de Groote God, zeggen, dat ze op de zelve wijs onsterfelijk is, als het Ligchaam aangezien zijnde in d'eerste stof, 't geen wel van gedaante veranderen, maar niet vernietigd kan worden. Echter is 't gemeen gevoelen, dat'er na dit leeven vergeldingen voor de Goeden, en straffen voor de Kwaaden zijn, en dat de Zielen der Menschen, als ze uit de Lighaamen gaan, weer in anderen vaaren, nader aan of verder van de Zon, na 't goed of 't kwaad 't geen ze gedaan hebben. Men heeft deze meening uit *Sevarias* gezoogen; en men gelooft, gelijk als hy, dat de Ziel der Rechtvaardigen, na in verscheidene Ligchaamen gewoond, of eenige tijd in de Lucht gesworven te hebben, 't zy in het Rond daar wy in zijn, of in eenige der Planeeten, eindelijk weer in de Zon ingelijfd word, daar ze maar een uitvloeying van is, en dat ze aldaar haar volmaakte rust en haar volkomene gelukzaligheid vind. Hy uitte zich hier over klaar genoeg voor zijn dood, gelijk wy alreedts hebben betoond; en 't geen hy'er toemaals af zei, is in 't algemeen gelijk een onwederleggelijke waarheid aangenomen. Wat de Ziel der Boozen belangt, men gelooft, dat zy, zo haast als ze uit het Ligchaam gaat, weer in een ander vaart, in plaatsen die verder van het

Gevoelen wegens de Ziel.

het lichtende aanzicht des Zons gelegen zijn, en dat ze lange tijd in koude Landen by ſneeuw en ys verbannen word, tot dat ze, zich komende te beteren, allengskens aan dit ſchoon Geſtarnte nadert, daar ze eindelijk, als ze van haar gebreken en van haar bederving gezuiverd is, even gelijk die der Rechtvaardigen, weeringelijfd word.

Zy gelooven ook, dat de Ziel der Beeſten van 't een Ligchaam in 't ander vaart; maar zy gelooven niet, gelijk als *Pythagoras*, dat de Ziel van een Menſch in 't Ligchaam van een Beeſt, noch die van een Beeſt in 't Ligchaam van een Menſch, kan vaaren: 't geen d'oorzaak is, dat de Sevarambes geen ſwaarigheid maaken in de Beeſten te dooden, om der zelver vleeſch tot hun voedſel te gebruiken.

Wy maaken gemeenlijk een onderſcheid tuſſchen de redelijke en onredelijke Dieren; maar hier erkent men deze verdeeling niet: want men gelooft, dat alle de Dieren, welke door geen andere weg ter wereld komen, als die des teelings, en die men volmaakte Dieren noemt, een zekere maat van redelijkheid hebben, die grooter of kleinder is, na dat hun Ziel zuiverder of onzuiverder is. Zy gelooven, dat deze Zielen ook van de Zon uitgaan, maar dat, met de Lucht en d'andere Elementen of Hoofd-ſtoffen vermengd zijnde, zy zo zuiver noch zo geduurzaam niet en zijn, als die der Menſchen, welke, meer als zy, aan de natuur der Geeſten naderen, en by gevolg van een krachtiger beſtand, en tot een langer geduurzaamheid bekwaam zijn. De gevoelens zijn hier over geweldig verdeeld; maar zy erkennen echter altemaal, dat de Godtsdienſt des Staats zeer redelijk is: en niemand maakt ſwaarigheid in d'algemeene Vergaderingen, d'Offeranden, en de verſcheidene Lof-zangen, welke ter eere van de Zon gezongen worden, by te woonen.

Alleen d'Afkomelingen van *Giovanni*, welke Kriſtenen zijn, maaken een bezondere Gezindheid, en willen 'er zich niet by laaten vinden; want zy noemen Afgodery, 't geen d'anderen Godtsdienſtigheid heeten. Deze zijn in een zeer klein getal, en zelfs geen zeer goede Kriſtenen, als hebbende gantſch-byzondere gevoelens, en die met de Leer-ſtukken van de H. Katholijke Kerk niet veel overeenkomen.

Gevoelens der Afkomelingen van Giovanni, raakende de voornaamste punten des Kristelijke Godtsdienfts.

Voor-eerst gelooven zy niet, dat *Jesus Kristus* God zy uit zijn natuur, maar alleenlijk door aanneeming of door vermaatschapping met de Godlijkheid; en zy zeggen, dat, eer hy de menschelijke natuur had aangenomen, om aan het geheimenis van onze Verlossing t'arbeiden, hy niet meer als een Engel was, maar d'uitsteekendste van alle d'Engelen, aan wien God de gantsche volheid der genade gegeeven, dien hy tot zijn Zoon verkoozen, en onder alle zijn Makkers uitgezocht had, om hem het werktuig van der Menschen zaligheid te maaken, en om hem als Deelgenoot in zijn Rijk aan te neemen: dat hy hem ten dezen einde d'yzere Roede had gegeeven, om zijn Vyanden t'overwinnen, om de macht der Helle te vernederen, en om met zijn Uitverkoorenen over de Duivel, de Wereld, en het Vleesch, te zegenpraalen: maar zy ontkennen, dat hy van eeuwigheid God was, en drijven, dat hy uit zijn eigene natuur maar een geschapen Engel was, en dat, sedert dat hy de menschelijke natuur heeft aangenomen, hy ook God is door de wille Godts, die hem alle macht in den Hemel en op d'Aarde gegeeven, hem op een gantsch-bezondere manier voor zijn Zoon aangenomen, en tot hem gezeid heeft, dat hy aan zijn rechter hand zou gaan zitten, tot teken van het gezag daar hy hem mee heeft bekleed. Aldus poogen deze arme Ketters hun dwaalingen door deze ydele redeneringen te handhaaven, en loogchenen d'allerheiligste geheimenis van de Drie-eenigheid, of begrijpen ze op een manier, die zeer veel vescheelt van die der goede Katholijken: want, behalven dat zy d'eeuwige Godheid van Godts Zoon ontkennen, zeggen zy noch, dat men by den Heiligen Geest niet anders verstaan moet, als d'overeenkomst, die 'er tusschen den Vader en den Zoon is, en de kracht die van deze twe uitgaat tot de wedergeboorte der Geloovigen, tot de steun des Kerks, en tot de beheersching des Wereldts. Wat het overige belangt, zy gelooven by na alles, 't geen de Roomsche Kerk gelooft, gelijk 't Vagevuur, 't Gebed voor d'Overleedenen, d'Aanroeping der Heiligen, de Verdienste der Werken, en verscheidene andere punten van de Katholijke Kerk; maar zy gelooven niet aan d'allerheiligste geheimenis van het heilig Sakrament des Altaars, en zeggen, dat het maar een plechtigheid is, door *Jesus Kristus* alleenlijk ingesteld, om ons te doen gedenken aan d'Offerande des Kruis, en aan de be-

beloften, welke hy heeft gedaan aan alle de geenen, die in hem gelooven, en trachten zouden 't goed voorbeeld, 't welk hy den Menſchen nagelaaten heeft, om hun zeden daar na te regelen, en hun daaden 'er na te ſchikken, te volgen. Dit is 't gevoelen, 't geen zy van het Heilig Avond-maal hebben; waar in, indien ik my niet en vergis, zy den Kalviniſten, en anderen Ketters, die men in *Europa* heeft, gelijk zijn. Niettemin doen zy de Mis uiterlijk byna op de zelve manier als wy; en zy hebben bykans alle de vercierſelen en de plechtigheden van de Roomſch-Katholijke Kerk behouden. Deze Zuiderlijke Kriſtenen, welken wy, na de naam hunnes Stichters, *Giovanniten* konnen noemen, hebben ten minſten noch dit, dat zy den Paus in een groote eerbiedigheid houden, en eenmondig belijden, dat hy de grootſte van alle de Kriſtelijke Biſſchoppen, en de waare Navolger van den Apoſtel *Petrus* is; maar zy zeggen ook, dat alle de Kriſtenen niet gehouden zijn hem te gehoorzaamen, hoewel 't hun plicht is hem t'eerbieden. Eenigen zeggen echter, dat zy hem wel voor het Hoofd van hun Kerk zouden willen erkennen, indien zy eenige hulp van hem konden genieten, tot vergrooting van hun Gezindheid in de Zuiderlijke Landen; maar dat ze wel begrijpen, dat zulks by na onmogelijk is, ter oorzaak des wyde afgelegendheidts, en der Wetten van de Sevarambes, welke de Macht niet verdeelen willen in een geeſtelijke en wereldlijke, gelijk de Kriſtenen doen, en die deze twe Rechten in een eenig Perſoon vereenigd hebben. 't Getal der *Giovanniten* kan in de gantſche Natie niet boven de duizend of twaalf honderd uitmaaken; en ze woonen byna altemaal te *Sevarinde* in een *Oſmaſie*, die men hen gegeeven heeft, om daar gezamentlijk te leeven, en God op hun manier in ruſt en vrede te dienen. Zy hebben een ſoort van een Biſſchop, en eenige Prieſters onder hem, welke de bedieningen van hun Godtsdienſt waarneemen. Zy achten hen zeer veel, en eerbieden hen volgens hun Ampten. Dezen zijn d'eenigen, welke de Vergaderingen, en d'Offeranden die aan de Zon geofferd worden, vlieden; maar zy maaken geen ſwaarigheid in het Feeſt *Khodimbaſion* by te woonen, vermits het, zeggen zy, ter eere van den waaren God ingeſteld is. 'k Heb de Giovannitiſche Prieſters wel gevraagd, of zy niet getracht hadden eenigen der Sevarambes tot het Katholijke geloof te bekeeren: waar op zy my ten antwoord ga-

ven; dat ze 't dikwils hadden ondernomen, doch zonder eenige vrucht, vermits deze Volkeren zodanig een iever voor d'aanbidding des Zons hebben, en zo geweldig op het menſchelijk vernuft ſteunen, dat ze de ſpot drijven met alles, 't geen het Geloof ons leert, indien het niet door de reden onderſchraagd word. Volgens deze regel vinden zy de heilige verborgendheden van onze Godtsdienſt zeer vreemd, en lagchen met alles wat boven hun verduiſterd verſtand gaat. Zy ſpotten met de Mirakelen, en zeggen, dat'er geen geſchieden konnen als door natuurlijke oorzaaken, hoewel de werkingen, die zy voortbrengen, zeer vreemd zijn, en ten onzen opzichte voor wonderen gaan; maar dat alles ten opzichte van de natuur, op een geregelde orde geſchied, volgens de geſteldheden die 'er in de natuurlijke dingen zijn. Kort om, deze Prieſters beſlooten, dat de bekeering dezer arme Ongeloovigen byna onmogelijk was, en dat, indien God niet eenig groot mirakel onder hen deed, om hun redenering ter neer te werpen, en hun ongeloovigheid te verwinnen, men niet hoopen konde, dat iemand van hen ooit het Kriſtelijk Geloof zou willen omhelzen. Deze zelve Prieſters voegden daar by, dat ze van *Giovanni* by overlevering wiſten, dat, niettegenſtaande de groote eerbiedigheid, welke *Sevarias* voor de Zon had, hy echter daarom niet en liet *Moſes* en *Jeſus Kriſtus* zeer t'eeren, en te belijden, dat het ten minſten groote Mannen waren, die ſchoone Wetten en Geboden nagelaaten, en getracht hadden den Lieden van hun tijd de liefde en de dienſt van de waare God in te boezemen, om hen van hun beeſtachtige Afgodery af te trekken. Hy zei ook noch; dat de Zede-tucht van *Jeſus Kriſtus* in onze Landen uitſteekend-goed was, om onze verdorvene zeden te verbeteren, en dat ze daar in iets Godlijks ſcheen te hebben, dat ze door de hoop des Opſtandigings en verſcheidene andere goede punten, tot een zeer goed einde ſtrekte, 't welk is, de Trotsheid der Menſchen verzachten, hun woeſtſte Driften breidelen, en de Godvruchtigheid, de Gerechtigheid, de Maatigheid, en de Liefdaadigheid, onder hen beveſtigen. Maar 't Mahometaanſche Geloof hield hy voor godloos en dom, zeggende; dat het ſtrekte tot d'onweetendheid, tot de Gebreken, en tot de Wreedheid; dat het de Tiranny, de Vervolging, en d'Ongeloovigheid, tot grondveſten had; en dat

de

degeenen, die'er de voornaamfte Handhavers af waren, niet dan een ligchaam of factie van gierige, wreede, en eerzuchtige Lieden waren, welke zich dienden van het valfche mom-aanzicht des Godtsdienfts, om zich in de wereld te verheffen, om daar d'onweetende Volkeren te regeren, als of ze Beeften waren, en om'er zo veel flaaven en werktuigen van hun gierigheid en hoogmoed af te maaken. Aldus fprak *Sevarias* van de Mahometaanen en van huns gelijken; waar over men zich niet behoeft te verwonderen: want, behalven de goede redenen, die hy in 't algemeen had om'er zodanig af te fpreeken, was hy zonderling geneigd tot hen te haaten, vermits ze *Perfien* overweldigd, en zijn Voorouders en hem lange tijd de werkingen van de tiranny en wreedheid, welke hun Godtsdienft leert, hadden doen gevoelen. Zy zeiden ook nog; dat *Giovanni* hun Stichter, alle zijn vlijt had aangewend, om hem de Kriftelijke Godtsdienft in te prenten, en hem de zelve te doen omhelzen, maar dat hy'er nooit toe had konnen geraaken, vermits zijn wereldfch belang en zijn ydele redeneringen onverwinnelijke hinderpaalen waren; dat hy voor het overige een dood-vyand van de Heidenfche Afgodery was; dat hy de Fabelen der Grieken voor belagchelijke fprookjes hield, zeggende, dat zy de dienft des waare Godts, welke in den beginne zeer eenvoudig was, met duizend buitenfpoorige verzieringen, en duizend ydele en bygeloovige plechtigheden, die in alle manieren niet alleen tegen de waarheid, maar ook tegen 't vernuft en de redelijkheid ftreeden, opgevult hadden: en 't is om deze redenen, dat hy'er de leezing en 't verhaal aan zijn Navolgers en aan zijn Volkeren af verbood, oordeelende, dat het flechts de goede zeden bederven, en de gemoederen met fpoorelooze denkbeelden vervullen zoude. Hy noemde ook fabeltjes en fprookjes van oude wijven, alles wat men zegt van Geeften, Spooken, Tovenaars, enz. dryvende, dat deze gevoelens onder de Menfchen ingekropen en beveftigd waren door de liften en loosheden van eenigen, welke de lichtgeloovigheid en onweetendheid der fwakke geeften misbruikende, hen alle deze mijmeringen hadden doen gelooven, om door de vrees dezer Spooken hen te verfchrikken, en over hun gewiffen te heerfchen. Zijn Nazaaten hebben zijn gevoelens gevolgd; en by deze gantfche Natie weet men niet, wat betoveringen, fpookerijen, of verfchijningen zijn. Niettemin hebben zy 'er in de wolken gezien; want

ten

ten tijde van *Sevarokimpſas* zag men te *Sporounde* de gedaante van verſcheidene Schepen, die een Vloot uitbeeldden, welke met volle zeilen door de lucht ſcheen te gaan. Deze verſchijning bracht vee- *Verſchijning van Schepen in de Lucht.* len Lieden in 't hoofd, en deed zelfs d'Overigheid ook vreezen, dat ze de komſt van eenige Scheeps-macht, die hun kuſten zou ſtroo-pen, aankondigde. In dit geloof deed men twe Legers van *Seva-rambe* na *Sporombe* trekken, mitsgaders alle de Schepen, die men konde, toeruſten, om het Land, ingeval het door eenige vreem-de Natie aangetaſt wierd, te verdedigen; maar na dat men twe jaa-ren lang deze voorzorg gebruikt, en gezien had, dat 'er niets en kwam van 't geen men had gevreeſd, begon men eindelijk alle angſt aan een kant te zetten, en niet meer van deze verſchijning te ſpree-ken. Niettemin de Verſtandigen, zoekende de natuurlijke oor-zaaken van een zo verwonderlijk Teken, redeneerden 'er lange tijd over, zonder 'er de rechte oorzaak af te konnen raamen. Twintig jaaren daar na zag men noch een andere verſchijning van Schepen in de lucht, welke door de ſtorm geſlingerd ſcheenen te worden, en waar van men 'er zelfs geloofde eenigen te zien vergaan; 't geen een nieuw onderwerp van verbaaſdheid beſchikte, en den Geletter-den gelegentheid gaf van daar over te redenkavelen, gelijk ze van te vooren hadden gedaan; maar 't was met al zo weinig lichts, als d'eerſte maal. Eindelijk, wanneer men 'er byna niet meer af en ſprak, kwam 'er een Schip uit *Perſien*, 't geen verſcheidene Lie-den wederbracht, welke in onze Landen hadden weezen gaan rei-zen, en die in hun overvaart door een zeer felle ſtorm waren aange-taſt geworden, zulks dat het zeer weinig ſcheelde of ze zouden ver-gaan hebben, juiſt op de tijd dat men de verſchijning te *Sporonde* had gezien. Eenigen van hen de tijd en de manier, op de welke men verhaalde dat die Teken zich vertoond had, vergeleeken hebbende met de ſtorm, dien zy uit hadden geſtaan, en de Schepen des luchts met een Vloot Europiſche Schepen, welke zy een klein wyltje voor de ſtorm op de zee ontmoet hadden, beſlooten daar uit, dat het geen, 't welk men in de lucht had gezien, maar een beeltenis was van dat 'er toenmaals op de zee omging, en dat d'onderſte voor- *En d'oorzaak daar af.* werpen zich bywijlen in de wolken, gelijk als in ſpiegels, verbeel-den, welke een ſoort van een wederſtuiting maakende, de beelte-niſſen, die zy ontfangen, op eenige plaats des aardrijks brengen,

ſtaan

ſtaande tegen over de hoek des lichts, 't geen deze voorwerpen bracht. Deze verklaaring, als zijnde zeer waarſchijnlijk, wierd algemeenlijk aangenomen, en verdreef alle de verborgene gedachten, welke men hier over had gehad; invoegen dat de Sevarambes, indien 'er te *Sporonde*, of elders, weer diergelijke verſchijningen komen, de zelven niet meer vreezen zullen. 't Is waar, dat deze Stad, dewijl ze op een redelijke afſtand van de Zee, in een Land van Vlaktens, en aan geene zijde der hooge Bergen van *Sevarambe*, gelegen is, zeer wel geplaatſt ſchijnt te zijn om dikwils diergelijke dingen te zien, en inzonderheid ſedert dat de Hollanders, en d'andere Natien van *Europa*, zo veelvoudige tochten na *d'Ooſt-Indien*, *China*, en *Japon*, gedaan hebben, en noch dagelijks doen.

't Staat te gelooven, dat zo veele verſchijningen van ſtrijdende Legers, welke men zeer dikwils in *Europa* gezien heeft, en daar men de Voet-knechten en de Ruiters, de Vaandels en de Standaarden, onderſcheiden konde, uit de zelve oorzaak ſprooten, en dat, ten tijde dat de wolken ons alle deze beelteniſſen vertoonden, zy de zelven van eenige andere plaats ontfingen, daar toenmaals de waare ligchaamen, welken zy in de lucht verbeeldden, waren. Een iegelijk kan 'er van gelooven, 't geen hem belieft: voor my, ik houd het daar voor, dat de Sevarambes 'er ten minſten een redelijk oordeel van geveld hebben, en dat 'er zo veel verborgendheidts niet in en ſteekt, als 't gemeene volk zich wel inbeelt. Maar hoewel de Sevarambes niet meer gelooven, dat 'er iets verborgens in deze verſchijningen was, gelooven zy echter, dat 'er boven het laagſte gedeelte des luchts luchtelijke Subſtantien of Weezens zijn, die wy niet en zien, vermits ze van een zo ſubtile ſtof zijn, dat onze grove oogen die niet bemerken konnen. Zelfs is 'er te *Sevarinde* een ſoort van Lieden, die zich beroemen omgang gehad te hebben met d'Inwoonders des Elementariſche Landſchaps, die zy zeggen in een zeer groot getal te zijn, en dat ze zich zichtbaar konnen maaken door middel des verdikte of ſamengeſtremde luchts, welke zy in het laagſte gedeelte neemen, en daar ze zich, als ze zich willen laaten zien, een ſlag van klederen af maaken. Maar veele houden dit gevoelen voor belagchelijk en verdicht, en de geenen, die 't beweeren, voor Lieden van een gekwetſte inbeelding, of die hun mymeringen, onder den dekmantel van deze gewaande omgang, voor

Omgang met d'Inwoonders des Elementariſche Landſchaps.

waarheden willen doen gaan. Men zegt zelfs, dat den eersten Autheur van deze Secte afgekomen was van een der Priesters van *Stroukaras*, daar wy alreedts afgesproken hebben, welke door middel van een wonderlijke Steen, die sedert dezen grooten Bedrieger van Vader tot Zoon eindelijk in zijn handen was geraakt, zijn aanzicht blinkend maakte, even als of het door een hemelsch licht bestraald was geworden. Hy dorst niet zeggen, gelijk *Stroukaras*, dat hy verkeering met de Zon had, vermits de Godtsdienst, welke *Sevarias* had bevestigd, tegen zijn oogmerk strijdig was; maar hy zei, dat hy met Volkeren des Elementarische Landschaps gemeenzaamlijk verkeerde, en dat hy somtijdts in de lucht opgenomen wierd, alwaar hy met hen vermaakelijkheden genoot, die oneindiglijk aangenaamer waren, als alle de geenen zijn, die wy hier op de wereld genieten. Om gezag aan zijn mymeringen geeven, diende hy zich, na 't voorbeeld van *Stroukaras*, van deze wonderlijke Steen, steekende die in zijn mond; 't geen hem allengskens in een zo diepe sluimering dompelde, dat hy geduurende een uur of twe dood scheen te zijn. Hier na ontwaakte hy; en na de maat dat hy d'oogen oopende, en dat hy zich van d'aarde ophefte, zag men gelijk als een godlijk licht op zijn aanschijn blinken, 't welk alle de geenen, die hem aanzagen, zodanig verblindde, dat ze zijn aanschouwingen niet verdraagen konden. Thans zeid' hy hen; dat zijn ziel in de lucht gevoerd was geweest by deze Elementarische Volkeren, alwaar hy in der zelver gezelschap onuitspreekelijke vermaakelijkheden had genooten. Hy verkreeg zich dan door middel van deze Steen by de geenen, die de Godtsdienst van *Stroukaras* noch niet t'eenemaal verlaaten hadden, een naam van heiligheid, en bevestigde by hen het gevoelen, 't welk veele noch hebben, dat'er Elementarische Volkeren zijn, die somtijdts met de Menschen verkeeren, en van een zuiverder en geestelijker weezen zijn, als het onze. Maar dit bedrog wierd ten tijde van *Sevaristas* ontdekt; want zo als dezen Bedrieger in een diepe sluimering was, zag een Sevaramber, welke, om de waarheid t'ontdekken, geveinsd had een groot ieveraar van zijn leer te zijn, de Steen, dien hy in zijn mond had, nam z' 'er behendiglijk uit, en stak ze in zijn zak, waar na hy zijn googchelingen niet meer oeffenen konde. En men bevond by ervarendheid, dat de heimelijke kracht van deze Steen deze sluimering, en vervolgens dit licht of de-

Steen van een wonderlijke kracht.

Listigheid van een vermaard Bedrieger ontdekt.

deze glans in d'oogen en op het gelaat van alle de geenen, die dezelve in de mond ſtaken, veroorzaakte. Men houd, dat *Stroukaras* zich'er 't eerſt af gediend heeft, en dat hy daar uit gelegentheid nam van zich voor eerſt tot een Profeet te verheffen, en vervolgens na de hoogſte macht te ſtaan; daar hy eindelijk toe geraakte, gelijk wy in het volgende vierde en laatſte Deel zullen toonen. Ondertuſſchen, hoewel het bedrog van den geen, die'er zich af diende, om zijn Aanhangers wijs te maaken, dat hy omgang met een Hemelſche Natie had, ontdekt was, behield het echter 't voorige gezag by hen; vermits zy van hun tederſte jeugd af met dit geloof vervuld hadden geweeſt, en ook vermits het hen daar in aangenaam was, dat het hen een eeuwige gelukzaligheid by deze Elementariſche Volkeren beloofde, by de welken alle de geenen, die een krachtig geloof hadden, na hun dood verzamelen zouden.

Einde des Darde Deels.

HISTORIE
DER
SEVARAMBES,
Volkeren die een Gedeelte van het darde Vaſt-land bewoonen, gemeenlijk
ZUID-LAND
genaamd;

Behelzende een naauwkeurig verhaal van de Regering, Zeden, Godtsdienſt, en Taal, dezer tot noch toe aen de Volkeren van Europa onbekende Natie.

VIERDE en laetſte DEEL.

Uit het Franſch in het Nederduitſch gebracht

Door

G. v. BROEKHUIZEN.

Vercierd met veele uytſteekende Kopere Figuuren.

t'AMSTERDAM,
By *Timotheus ten Hoorn*, Boekverkooper in de Nes, by de Brakke Grond. 1682.

HISTORIE
Der
SEVARAMBES.
VIERDE en LAATSTE DEEL.

HISTORIE
Van
STROUKARAS.

TOen *Sevarias* en zijn Parsis in de *Zuider-landen* kwamen, zagen zy wel, dat d'Inwoonders dezer Landen aanbidders van de Zon waren; maar zy vonden niet, dat ze altemaal overeenkwamen in de manier van hem te dienen. In tegendeel waren zy verdeeld door verscheelende gevoelens, welke d'oorzaak hadden geweest van langduurige oorlogen, die de Stroukarambes den Prestarambes hadden aangedaan. Deze laatsten beroemden zich, d'oude dienst des Zons in haar oude suiverheid behouden te hebben, en beschuldigden d'anderen van de mijmeringen eens valsche Profeets, door de zijnen *Omigas*, en door hen *Stroukaras* (*bedrieger* of *verleider*) geheeten, in de Godtsdienst te hebben gemengd. Zy zeiden, dat dezen *Omigas* voorgaf de Zoon van de Zon te zijn, en dat hy byna alle d'Inwoonders dezer Landen, meer als honderd mijlen rondom *Sevarinde*, verleid had. Volgens 't verhaal der Prestarambes, had hy zich door verscheidene listen, en valsche mirakelen, een naam van Godlijkheid verkreegen; want, gelijk hy de kennis van veele *Simplicia* had, trok hy daar zeer subtile vergiften uit, die enkelijk door de reuk of door d'aanraaking doodden: en door der

Listigheden van Stroukaras om in aanzien te geraaken.

 zelver

zelver middel ontſloeg hy zich dikwils van de geenen, die hy tegens zijn oogmerk ſtrijdig vond. Hy had ook het geheim van eenige ziektens te geneezen, 't geen hem by deze onweetende Volkeren, welke zuivere werkingen van de natuur voor mirakelen namen, en die geloofden, dat 'er een godlijke kracht in hem was, in een zeer groot aanzien bracht.

Maar onder alle de middelen, die hy in 't werk ſtelde, om zijn bedriegeryen te bekrachtigen, was die van de wonderlijke Steen, van de welke wy in het eind des voorgaende Deels geſproken hebben, de krachtigſte; en men zeid, dat hy, na dat hy de zelve, men weet niet op wat wijs, bekomen, en 'er de krachten af bemerkt had, terſtond geloofde, dat hy 'er zich nuttelijk af zou konnen dienen, om het lichtgeloovig volk wijs te maaken, dat hy verkeering met de Zon had, en dat dit Geſtarnt zijn Vader was. Veele lieten zich des te lichter door zijn woorden verſtrikken, dewijl ze zagen, dat, na eenige tijd in een diepe ſluimering gelegen te hebben, zijn aanzicht op zijn ontwaaken zulke krachtige ſtraalen van zich ſchoot, dat hem niemand aan kon ſchouwen, zonder daar door verblind te worden. Deze glans deed een noch zo veel grooter werking, vermits hy een zeer ſchoon Man was, en de gaaf had van wel te ſpreeken, en de zaaken met een ſwier en bevalligheid te zeggen, die alle de geenen, welke hem aanhoorden, gelijk als betoverde.

Door deze en diergelijke liſtigheden verkreeg zich dezen Bedrieger in korte tijd een groote achting onder het dom Volk, 't geen hem over al volgde, en een blinde gehoorzaamheid bewees. Hy maakte van tijd tot tijd Lieden op, die zich blind en kreupel veinſden, en door verſcheidene ziekten aangetaſt zeiden te zijn, daar hy hen dan in de naam des Zons van genas: en om in grooter achting te geraaken, maakte hy een enger vriendſchap met eenigen, die zijn mirakelen en zijn heiligheid over al gingen verbreiden, en de minſte liſtigheden voor groote wonderen verhaalden. Verſcheidene Vrouwen volgden hem ook; want hy was een ſchoon Mans-perſoon, gelijk ik alreeds gezegt heb: en hy deed ettelijken, welke hy op de hand gekreegen had, zeggen, dat hy op de top van een hooge Berg, daar hy bywijlen gantſche maanden ging overbrengen, gemeenzaamlijk met de Zon ſprak. Op dezen Berg

deed

deed hy zich vruchten en ſpijzen, die eenigen van zijn Leerlingen hem van tijd tot tijd zonden, door Vogelen, welke hy daar toe afgericht had, brengen. *Hy doet zich door Vogelen spijs brengen.*

Wanneer hy zich door alle deze liſtigheden een groote naam onder 't Volk had verkreegen, maakte hy hen wijs, dat de Zon hem bevolen had, dat hy zich na een heilige plaats zoude vervoegen, om dagelijks offeranden aan hem t'offeren, tot erkentenis van zo veele weldaaden, als hy alle dagen over de Menſchen verſpreidde.

Ten dezen einde verkoos hy een altijd groene Boſſchazie, gelegen aan 't eind van een Dal, welke zeer wel voor alle onweer beveiligd was, en daar men niet door heen konde gaan, ter oorzaak van een ſteile Berg, die 'er een ſoort van een zak af maakte. Hier ſtichtte hy in een dicht-bewaſſene plaats, en rondom een Boom van een afgrijzelijke hoogte en dikte, hoedanigen men 'er zeer weinig in 't land vind, een ſlag van een houte Tempel, welke hy met een drie-dubbelde Paliſſade omringde, om 'er den ingang af te hinderen. In deze Tempel ging hy vervolgens met zijn voornaamſte Vrienden zijn wooning neemen, gebruikende hun dienſt by alle voorvallende gelegentheden, en vertoonde zich zelden aan het Volk, om zich daar door t'achtbaarder te maaken, en een grooter eerbiedigheid te doen bewijzen. In dit Geſticht, of daar rondom, deed hy alle dagen offerhande aan de Zon doen, en ontfing 'er d'offeringen, die men hem van alle kanten bracht, door welker middel hy en zijn Makkers onbekommerd en zonder zorg een wellustig leven voerden, wordende van al de wereld geëerbied, en maakende hen wijs alles wat zy wilden. *Sticht een Tempel.*

In dit Land is een ſoort van Arenden, bedekt met geele veders, welke men ter oorzaak van hun koleur *Erimfrodas*, dat 's te zeggen, *Zon-vogels*, noemt. *Stroukaras* en zijn Gezellen vonden het middel van 'er verſcheidene in hun Boſch, daar niemand zonder hun verlof in dorſt komen, te temmen. Thans lieten zy ze nu en dan in 't byzijn des volks los, 't geen de zelven tot buiten 't bereik des gezichts in de wolken ziende vliegen, gelijk de gewoonte dezer Vogelen is, en daar na weer in het Boſch nederdaelen, lichtelijk geloofde, dat deze Dieren de boodſchappen van *Stroukaras* aan de Zon gingen brengen, en hem vervolgens des zelfs bevelen *Bedrog door Vogels.*

bekend quamen maaken. Ondertusschen voedden zijn Dienaars dit geloof, zo veel als 't hen immers mogelijk was, en versterkten het Volk in 't gevoelen, dat de Zon, door middel dezer Vogelen, een gemeenzamen omgang met zijn Zoon hield. Zy zeiden hen ook noch; dat zy last hadden om hen van dezes schoone Gestarntes wege aan te kondigen, dat de stêe, daar zijn Tempel stond, en alle d'omleggende plaatzen, zo wijd als zich het Bosch strekte, heilig waren; dat het noodwendig was, op dat niet eenige Godlooze deze heilige plaats kwam te bezoedelen, daar dag en nacht rondom gewapende Wachters te houden; en dat deze Wachters ten laste van de Natie, welke haar leeven, en alle de noodzaakelijkheden tot des zelfs behouding, van de Zon genoot, onderhouden moesten worden. Men stond hen dit wel haast toe; invoegen dat *Stroukaras*, een goed getal Lieden, die tot sijn voorneemens bekwaam waren, gekoozen hebbende, door zo veele Wachters van zijn Wooning en van zijn Persoon af maakte, en zich zo wel door de Wapenen, als door de Godsdienst, deed achten. Hy was een groot opmerker der tijden, en voorzei dikwils de stormen en onweeren, als hy de zelven zag naderen, gelijk ook de regenen, zonne-schijnen, goede en kwaade jaaren, enz. Onder anderen voorzeide hy een wijl tijdts, eer een droogte, welke alle de vruchten verdurf, aankwam, de zelve aan het Volk, en deed hen gelooven, dat den Hemel hen daar in straffen zoude, om dat veele van hen zich aan de bevelen, die hy hen van des Zons wege gaf, niet onderwerpen wilden. In der daad, daar waren verscheidene verstandige Persoonen in de Natie, en inzonderheid de voornaamsten des Volks, die de bedriegeryen genoegsaam bemerkten, en geensins onder zijn bevelen buigen, noch de bygeloovigheden, welken hy onder de Godtsdienst poogde te mengen, aanneemen wilden. Echter dorsten zy 'er zich niet opentlijk tegen stellen, ter oorzaak des Volks, 't geen dezen Verleider door zijn listigheden en valsche mirakelen betoverd had

Looze voorzeggingen,

Zijn voorzegging kwam, by ongeluk vervuld te worden, en de droogte bedurf alle de vruchten des landts; 't welk hem hoe langer hoe meer de verwondering des Volks verwekte, 't geen vastelijk geloofde, dat d'ongehoorzaamheid der Voornaamsten deze straf des Hemels over de Natie getrokken had. *Stroukaras* verwaarloosde

deze

deze gelegentheid van zijn Vyanden te verdelgen geenzins, en maakte den geenen, die zijn party begunstigden, derhalven wijs, dat, indien zy de wederspannigheid en de Godloosheid niet ver van hen verjoegen, zy de gramschap zijns Vaders, die op hen vertoornd was, en die alle jaaren de vruchten, de kruiden, en de graanen, daar zy en hun Kinderen mee gespijsd wierden, verbranden zou, hoe langer hoe meer zouden gevoelen. *En der zelven werking.*

't Lichtgeloovig Graauw liet zich dit in de vuist douwen; en tegen de gewaande Godloozen in gramschap ontsteekende, aanbooden zy aan *Stroukaras*, hen voor eeuwig uit het Land te bannen, indien hy ze slechts noemen wilde.

Hier op noemde hy hen de Voornaamste van de Natie, die 't meest tegen hem gekant waren, beschuldigde hen d'oorzaak te zijn van alle de rampen, welke het Volk leed, en zei hen, indien ze daar geen berouw over toonden, of zich uit het Land maakten, dat zy noch veel grooter elendigheden over de Natie zouden haalen. Dezen trachten zich voor het Volk te rechtvaerdigen, zeggende; dat zy de voetstappen hunner Voorouders, en in de Godtsdienst, en in de goede zeden, gevolgd hadden, zonder daar iets in veranderd te hebben; en dat, zo zy de nieuwigheden van *Stroukaras* niet hadden willen aanneemen, zulks alleenlijk daar uit sproot, dewijl zy niet geloofd hadden daar toe gehouden te zijn; dat hen niet en docht, dat hy eenige wettige macht had, om de regelen hunner Vaders te veranderen, en zijn nieuwe Leeringen onder de Godtsdienst der Ouden te mengen; dat echter, indien hy hen zijn macht konde doen blijken, zy zich, zo haast als zy overtuigd zouden wezen van dat ze wettig, en hy de Zoon des Zons was, aan de zelve onderwerpen zouden, even als d'anderen. Deze redenen stutteden voor een wijl de woede des Volks; en eenigen van hen vertoonden aan *Stroukaras*, dat het rechtmaatig was, hen te hooren, eer hy zulke aanzienlijke Lieden uit hun Vaderland verbande; en indien zy, na dat hy hen door zijn redenen, en door zijn mirakelen, had doen blijken, dat hy een wettige macht had, hardnekkig in hun ongeloof bleeven, dat hy hen dan met recht uit het Land konde verjaagen. *Stroukaras* aanhoorde deze voorslag, scheen de zelve goed te keuren, en zei; dat hy in een zaak van zodanig een gewicht geen uitsluitend antwoord konde geeven, zonder alvoorens de wil

van zijn Vader, welke de regel van alle zijn daaden maakte, daar over te gronden; dat hy hem derhalven een gantſch-ongemeene offerand doen, en zijn vliegende Boden aan hem zenden zou, die hem vervolgens de bevelen van dit groot Geſtarnte bekend maaken, en hem van des zelfs wege zouden zeggen, hoedanig hy zich in deze gelegentheid te draagen had. Dit antwoord voldeed een iegelijk, en bevredigde de geeſten voor eenige tijd, of ſchortte ten minſten de werkingen van hun verwoedheid op.

Een wijl daar na deed *Stroukaras* een plechtige offerande voor al het Volk, en ſtuurde in hun tegenwoordigheid zijn Vogels na de Zon, beveelende hen, zo haaſt van den Hemel weder te keeren, als 't mogelijk zoude weezen, om hem zijns Vaders wil aan te kondigen. Deze Vogels namen, volgens hun gewoonte, de weg na de Zon, en vloogen zo hoog in de lucht, datze niet langer gezien konden worden. Eenige uuren daar na kwamen zy in 't byzijn van al het Volk weer te rug, en gingen op de ſchouders van *Stroukaras* zitten, die hen in zijn Tempel droeg, als om in 't heimelijk te hooren, 't geen zy hem van zijns Vaders wege bekend hadden te maaken. Na een wijl trad hy weer uit den Tempel, en kwam aan het Volk, 't geen zijn antwoord met een groote Godvruchtigheid verwachtte, zeggen; dat de Zon hem bevolen had, hen te verkondigen, dat, zo de beſchuldigde Perſoonen binnen twintig dagen in het Boſch kwamen, zy ontfangen zouden worden om hun redenen voor te brengen; en dat, indien zy met hem wegens zijn wettige macht niet overeen konden komen, hy dezelve bekrachtigen zoude door een nieuw mirakel, bekwaam om hen t'overtuigen, zo zy anders de getuigeniſſen des Hemels niet hardnekkiglijk verwierpen. Deze voorſlag, hoewel ze verdacht was, wierd aangenomen van de geenen, daar ze aan gedaan wierd, om dat al de wereld de zelve redelijk vond, en dat zy ze niet weigeren konden, zonder zich voor de verwoedheid des Volks bloot te ſtellen; invoegen dat zy beloofden, zich op de beſtemde tijd en plaats te zullen laaten vinden, om de redenen en blijken, welke *Stoukaras* van zijn gewaande macht zoude geeven, te toetzen.

Ondertuſſchen deed dezen Bedrieger een groote Kuil in zijn Boſch graaven, en als ze gedaan was, daar brandende ſtoffen in

wer-

werpen; waar na hy ze zo behendiglijk weer deed bedekken, dat men niet zien kon, dat men d'aarde hier ter plaatze geroerd had. Vervolgens liet hy 'er een lange ſtreek van loof-werk over heen ſpreiden, welke niet alleenlijk deze Kuil, maar ook een goed gedeelte van de vaſte aarde daar langs heen bedekte. Hier deed hy ſtoelen zetten, om 'er alle de geenen, die van de vergadering zouden weezen, op te doen zitten; doch de helft der ſtoelen wierd boven de Kuil, en d'andere helft op de vaſte grond geplaatſt, zulks dat 'er eenige ruimte tuſſchen beiden open bleef. Wijders had hy alle dingen zo wel beſteld, dat men van buiten door een daar toe gemaakte weg tot by de Kuil konde komen; om de brandende ſtoffen, die hy daar in had doen ſmijten, aan te ſteeken; en door het uittrekken van een nagel kon men het tuig, 't geen d'aarde droeg, daar de Kuil mee bedekt was, doen inſtorten.

Als nu de beſtemde dag dan gekomen was, lieten zich de geenen, die de Vergadering moeſten uitmaaken, in het Boſch vinden; en *Stroukaras* deed hen onder het gedachte loof-werk brengen, en die van zijn party op de ſtoelen zitten, welke op de vaſte grond ſtonden, en zijn Tegenſtreevers op de geenen, die boven de Kuil geplaatſt waren. Toen hy nu wiſt, dat een ieder gezeten was, en dat men niemand, als hem, wachtte, voegde hy zich by de Vergadering, en ving d'onderhandeling aan met de geenen, die zich tegen zijn Leer ſtelden. Een iegelijk zei vrymoedig zijn redenen; alle zaaken wierden van d'eene en d'andere zijde met een groote iever wederlegt; en *Stroukaras* ſtelde alle zijn welſpreekentheid in 't werk, om zijn Tegenſtreevers t'overreden, dat hy de Zoon des Zons was, en dat de leer, dien hy gepredikt, en de mirakelen, welke hy gedaan had, zuivere werkingen waren van de gehoorzaamheid, die hy aan de heilige bevelen van dit groot Geſtarnte betoonde: maar ziende, dat zijn Vyanden in hun ongeloof volhardden, en dat ze zekere getuigeniſſen eyſchten van de macht, daar hy zich af beroemde, rees hy op, en zijn handen ten Hemel heffende, bad hy de Zon, zijn Vader, een mirakel te doen, 't geen de waarheid zijner woorden betuigde, en d'aarde van een te doen ſplijten, om hem in te ſlikken, indien hy iets valſchs gezegt had, of dat hy op de zelve wijs de geenen wilde ſtraffen, die zich ſtelden tegen de hemelſche leer, welke hy hem bevolen had aan zijn

Stroukaras doet zijn Tegenstreevers in een brandende kuil vallen.

Volk te prediken. Niet zo haast had hy deze woorden geëindigd, of de geenen, die het zein hadden, deeden de rampzalige Onnozelen in de diepe Kuil vallen, daar zy op gezeten waren, uit de welke men straks een dikke damp zag opgaan, die gevolgd wierd van afgrijselijke vlammen, waar door al het loof-werk, en het hout 't geen men 'er op gelegt had, in een oogenblik tot asch verbrandde. Aldus deed *Stroukaras* door deze vervloekelijke list de voornaamsten zijner Vyanden omkomen, en bevestigde zich door dit gewaand mirakel meer als ooit in den geest des Volks. Niettemin waren 'er veele, die dit bedrog niet overtuigen konde, en die by hun eerste gevoelen bleeven. Hy deed 'er derhalven een menigte van om hals brengen; doch beducht zijnde, dat deze wreedheden hem eindelijk zo zeer zouden doen gehaat worden, als ze hem nu gevreesd deeden worden, liet hy uitroepen, dat de geenen, welke zich aan zijns Vaders wil, zo als hy hen die verklaaren zoude, niet onderwerpen wilden, zich aan geene zijde van het Gebergte, 't welk *Sevarambe* van *Sporombe* scheid, zouden vertrekken. Zeer veele waren 'er, die deze party liever aanneemen, als hun Godtsdienst veranderen wilden; en aldus wierden deze arme Onnozelen gedwongen hun Vaderland te verlaaten, of zich wreedelijk te zien ombrengen. Als hy nu niemand meer en vond, die zich tegen hem dorst stellen, verdubbelde hy zijn Wachters, en deed zich vervolgens Opperhoofd van de Natie verklaaren, welke tot de tijd van *Sevarias* toe, na zijn naam, de *Natie der Omigarambes* geheeten wierd.

En zich vervolgens Opperhooft van de Natie verklaren.

Doch 't was niet genoeg, dat hy zich tot deze hoogheid verheven zag; want hy geloofde, en niet zonder reden, dat hy deze Volkeren, welke hy door zijn googchelingen betoverd had, nooit met veiligheid zoude konnen regeren, zo lang als zy verkeering hielden met de geenen, die zich aan hem niet onderwerpen wilden, en die meestendeel, gelijk wy zo even gezegt hebben, over het Gebergte getrokken waren, en zich neer gezet hadden in het Land, 't geen men tegenwoordig *Sporombe* noemt, 't welk zich langs de kusten des Oceaans na 't Noorden en Oosten strekt. Hy vermaande zijn Onderzaaten, hen den oorlog aan te doen, om hen te samen in een eeuwige haat en vyandschap te wikkelen. d'Anderen zich aangetast ziende, dachten op hun verdediging,

en

en verkoozen derhalven uit hun hoop een braaf Man, *Prestar* geheeten, dien zy hun Kapitein Generaal maakten, *Prestaras* noemden, en zich na zijn naam *Prestarambes*. Deze een kloek en dapper Man zijnde, verdedigde zijn nieuwe Onderzaaten tegen hun Vyanden, en dreef hen tot verscheidene maalen weer over het Gebergte, met groot verlies van hun Volk; 't geen den haat dezer Volkeren tegen malkander hoe langer hoe meer deed aangroeyen, en hen onverzoenlijke vyanden maakte.

Eerste Oorlogen der Stroukarambes en Prestarambes.

Oorspronk des naams Prestarambes.

Ondertusschen heerschte *Stroukaras* met een volkomene macht; deed zijn Onderdaanen gelooven, alles wat hy wilde; en bracht hen door zijn listen en valsche mirakelen in een ontwijfelijk gevoelen, dat hy de Zoon des Zons, en den eenigen Uitlegger zijner willen was.

Dit verkreeg hem een gevoelen van Godlijkheid; en zelfs begon men voor zijn dood al geloften aan hem te richten, als aan den eenige Persoon, door welkers middel men de gunst des Hemels verwerven konde. Hy vertoonde zich niet meer aan het Volk; en sedert dat de jaaren zijn schoonheid beswalkt, en zijn ligchaam verswakt hadden, sprak hy hen niet toe, als door zijn Dienaars. Eindelijk, na lange tijd geheerscht te hebben, zich oud en swak gevoelende, en ziende dat hy niet lang meer te leeven had, deed hy het gerucht loopen, dat hy wel haast na de Zon, zijn Vader, opklimmen, en niet meer zichtbaarlijk met zijn Onderzaaten zoude verkeeren; dat hy echter niet laaten sou menigmaalen in den Tempel des Boschs te komen; en dat hy hen daar zijns Vaders wil verklaaren, en hen getuigenissen zoude geeven van de gestadige zorg, die hy draagen wilde voor de geenen, welke hun toevlucht tot hem zouden neemen; dat hy hen ondertusschen, om zijn plaats te bekleeden, zijn Zoon en Dienaars zoude geeven, ten einde hen zo lang te bestieren, tot dat hy hen volkomener van zijn wil onderrecht zoude hebben.

Weinig tijds na dat deze praatjes onder het Volk geloopen, en hen tot d'onderdaanigheid bereid hadden, gaf hy hen zijn Zoon, dien zy voor hun Hoofd aannamen, na hem de rouw en de droefheid, welke haar zijn afwijdering veroorzaakte, betuigd te hebben; maar hy trooste hen met de hoop van een spoedige wederkomst.

De Zoon van Stroukaras word voor Opperhoofd aengenomen; en hy komt kort daer aen te sterven, en word vervolgens als een God geëerd.

Ondertusschen beval hy aan zijn Zoon, en aan zijn Leerlingen, de groote Boom, die in 't midden van 't Bosch stond, uit te holen, en daar, zo haast als hy de geest gegeeven zoude hebben, 't geen weinig dagen daar na gebeurde, zijn ligchaam in te begraaven; maar men maakte zijn dood, noch zijn vertrek, niet eer aan het Volk bekend, voor dat het op zekere dag afgrijselijk blixemde en donderde. Deze gelegentheid wierd dan waargenomen, om d'onnoozele Onderzaaten te doen gelooven, dat *Stroukaras* na den Hemel opgevaaren was; doch dat hy van tijd tot tijd weer na beneden zoude daalen, gelijk hy beloofd had, om hen de wil van de Zon, zijn Vader, aan te kondigen. Van die tijd af eerde men hem als een God; men deed hem offeranden; en als men eenige groote swaarigheid vond, 't zy in de Godtsdienst, of in de bestiering van den Staat, bad men hem, dat hy van den Hemel wilde nederdaalen, om hen de weg, die men neemen moest, bekend te maaken. Ten dezen einde deed men een Priester in d'uitgeholde Boom treden; en hier uit antwoorde deze, gelijk een Orakel, op alle de vraagen, die men hem deed, even als of 't *Stroukaras* had geweest.

Verleiding der Dochters door de Priesters, welke de zelven genieten.

Indien 'er eenige schoone Dochter in de Natie was, feilden de Priesters niet die t'eisschen, en haar Ouders te doen gelooven, dat de Zoon des Zons zijn gunstige aanschouwingen op haar geworpen had, en, om haar een vat van heiligheid te maaken, zich verwaardigen zoude van den Hemel te komen afdaalen, ten einde zich met haar te vereenigen, en (aldus drukten zy zich uit) d'eerste blom van haar jeugd te plukken. Zy voegden daar by, dat, indien deze Dochter en haar Ouders een oprecht geloof hadden, en deze blinkende eer met alle de in zodanig een gelegentheid behoorlijke eerbiedigheid en nederigheid ontfingen, de Goddelijke *Stroukaras* de Maagd met een heilige Vrucht zoude vervullen, die de zegen des Hemels over het gantsche geslacht zou verbreiden; dat, indien deze aldus geheiligde Maagd een Knechtje kwam te baaren, het zelve een der Priesters zoude zijn, die offerande aan het schoon Dag-gestarnte doen; doch baarde ze een Dochter, zo zou deze Dochter heilig, en den Man, die haar, wanneer zy tot den staat des huwelijks gekomen zoude weezen, kwam te trouwen, zich beroemen konnen Swager van den Godlijken *Stroukaras*, en

Klein-

Klein-zoon des Zons, te zijn; dat een zo doorluchtige vermaagschapping, behalven 't uitsteekend geluk des Dochters van zich met een God vereenigd te zien, met verscheidene andere voordeelen vergezelschapt zoude weezen.

't Licht- en bygeloovig Volk gaf lichtelijk geloof aan alle deze schoone beloften; en daar waren geen Ouders, die zich niet gelukkigh achtten, dat zy een Dochter ter wereld hadden gebracht, welkers schoonheid aan de godlijke Zoon des Zons behaagen konde. Dit gevoelen veroorzaakte, dat'er van alle de kanten des Landts de schoonste Dochters, die men vinden konde, na de Tempel des Boschs gebracht wierden, om aldaar aan *Stroukaras* opgeofferd en gewijd te worden. Als nu de Priesters een dezer Dochters namen, deeden zy haar haar wereldlijke klederen af leggen, om 'er haar, na alvoorens in een bad, bereid van verscheidene welriekende kruiden, gewasschen te zijn, heilige te doen aantrekken. Daags voor de nacht, in de welke *Stroukaras* by haar zou komen, deed men offeranden, en zong verscheidene Lof-zangen, op dat hy van den Hemel daalen, en bezitting zoude komen neemen van de nederige en heilige Maagd, die haar maagdom aan hem gewijd had. Na alle deze plechtigheden liet men de Dochter gantsch alleen met een oude Priester, die haar alle haar kleederen deed afleggen, en haar voor het Altaar honderd dartele postuuren leerde maaken, om *Stroukaras* aan te porren tot by haar te komen, en bezitting van haar persoon te neemen. Terwijl ze nu met alle deze vuile plechtigheden bezig was, gingen d'andere Priesters, die zich aan een kant gemaakt hadden, om haar met haar ouden Onderwijzer alleen te laaten, zich achter eenige loer-venstertjes plaatsen, van waar zy over de gantsche Tempel konden zien, zonder zelve gezien te worden; en hier vernoegden zy hun onkuische oogen door het gezicht van deze naakte Schepsels. Vervolgens wierpen zy 't lot, wie d'eerste met haar te doen zou hebben; en als dan de duisternissen des nachts gevallen waren, bracht men de Dochter in een donkere plaats, ten dezen einde alzo gemaakt, alwaar men haar beval, op een bed te gaan leggen, en aldaar met een groote godvruchtigheid de komst van haar hemelsche Minnaar te verwachten. Een wijl daar na vertoonde men iets gelijk blixemstraalen, welke in haar oogen schitterden, en haar eerbiedigheid

en verbaasdheid inboezemden. Deze blixem-ſtraalen wierden gevolgd door een gemaakte donder, die men verwoedelijk kraaken deed, om haar met vrees en verwondering te vervullen; invoegen dat zy niet feilde alle deze liſtigheden voor zo veele voorloopers van de komſt haars Minnaars te neemen. Niettemin kwam hy in de duiſternis by haar, na zich alvoorens een zeer liefelijke reuk gemaakt te hebben, en vereenigde aldus zijn valſche Godheid met de waare Menſcheid van deze lichtgeloovige en godvruchtige Maagd. Vervolgens bewaarde men haar op deze wijs, tot dat ze bevrucht was; waar na men ze weer aan haar Ouders overleverde, welke haar met een groote eerbiedigheid en nederigheid ontfingen.

Deze vuiligheden wierden onder deze betoverde Volkeren zo lang geoeffend, tot dat *Sevarias* hen de bedriegeryen van *Stroukaras* en van des zelfs Prieſters had doen kennen; maar de geenen, welke hy niet onder zijn macht brocht, onderhouden noch op den huidigen dag deze vervloekelijke gewoonten.

Derzelver wreedheeden omtrent hun tegenſtreevers.

By dit bedrog, 't geen uitgevonden was om hun vleeſchelijke wellusten te voldoen, voegden de gemelde Prieſters noch een ander, om hun wreedheid t'oeffenen tegen de geenen, die hen hinderlijk vielen, of welker vernuft hen verdacht was. Zy eiſchten deze elendigen uit de naam van *Stroukaras*, om aan de gramſchap des Zons opgeofferd te worden, wanneer de zonden des Volks den zelve tegen hen vertoornd had, gelijk zy hen gelooven deeden; en het eenige middel, volgens hun zeggen, om de grimmigheid van dit Geſtarnte te bevredigen, was, dezen rampzaligen den hals af te ſnijden, om de miſdaaden der Natie in hun bloed af te waſſchen, en zich de gunſt van *Stroukaras* te behouden.

Dood van Stroukarras Zoon, en verdeeldheid onder de Prieſters.

De Zoon van dezen Bedrieger heerſchte eenige jaaren na hem; maar alzo hy door een zeer ſchielijke dood kwam te ſterven, had hy de tijd niet om een Nazaat te noemen. Dit veroorzaakte onder de Prieſters een groote verdeeldheid, en zou hen byna altemaal bedurven, en hun handel aan den dag gebracht hebben; vermits ze wegens de ſucceſſie of navolging niet overeenkonden komen. Niettemin, gelijk ze in een plaats woonden, daar niemand, als zy, in dorſt treden, hielden ze de zaak zo lang verhoolen, tot dat ze een middel van vergelijking uitgevonden hadden.

Daar

Daar waren twe voornaame Factien onder hen; en de twe machtigste Priesters waren 'er de Hoofden af. Alle d'andere Partyen weeken voor dezen; en d'eenen zich aan deze, en d'andere aan die zijde voegende, vonden zy zich gelijkelijk gedeeld, en hielden hun streng zo stijf, dat het onmogelijk was zo ver te komen, dat d'eene in de minste zaak des wereldts voor d'andere swichtte. Eindelijk, na veel getwists, kwamen zy over een, dat ze van malkander scheiden, een nieuwe Tempel op eenige plaats des Landts stichten, en 't lot zouden werpen, wie van beiden d'oude Wooning zou moeten verlaaten, om de nieuwe te gaan bewoonen, en aldaar de Godtsdienst op de zelve wijs, als ze alreeds in het oude Bosch bevestigd was, te bedienen. Als ze dan door dit middel hun geschil ter neer hadden gelegt, deeden zy 't Volk gelooven, dat *Stroukaras*, tot hun gemak, en om hen te verlichten van de lange weg, die veele onder hen van hun wooning tot den Tempel te gaan hadden, bevolen had, dat men hem op een andere plaats, welke hy ten dezen einde had verkoozen, een nieuwe Tempel zou stichten, en dat hy hen ook aldaar, zo wel als op d'eerste plaats, zijn Orakelen zoude geeven. Zy verkoozen dan een ander Bosch, daar zy een groote Boom van de zelve soort, als den geen, daar wy hier voor af gesproken hebben, gevonden hadden; alwaar na dat zy een Tempel gesticht, en de zelve met een sterk driedubbeld Paal-werk omringd hadden, zy de helft van hun Geestelijkheid overbrachten.

Die zich eyndelik van malkander scheiden, en een nieuwe Tempel stichten.

Zo haast als zy zich hier hadden bevestigd, deeden zy 'er offeranden, en leefden 'er op de zelve wijs, als ze in het oud Bosch gedaan hadden; en *Stroukaras* kwam 'er ook zijn orakels geeven, even gelijk hy op d'andere plaats deed.

Sedert die tijd vermenigvuldigden deze Tempels geweldig, en *Stroukaras* liet zich over al te gelijk vinden, en gaf op een zelve oogenblik antwoord op veele onderscheidentlijke en zeer ver van malkander afgelegene plaatzen, zonder dat iemand zulks vreemd vond, of immers 'er iets tegen dorst zeggen, vermits het gevaarlijk was, en dat de daadelijke ondervinding van eenigen had doen zien, dat het beter was te swijgen, als zich te willen kanten tegen misbruiken, welke alreeds door de tijd, de gewoonte, en valsche mirakelen, bekrachtigd waren.

'k Zal

Aanmerkelijke Historie van de bedriegeryen dezer Priesters.

'k Zal ter deze zaak alhier een aanmerkelijke Historie verhaalen, welke de Sevarambes by overlevering weeten, en waar van zy de geheugenis zeer naaukeurig behouden hebben. Zy zeggen, dat, na de dood van *Stroukaras*, zijn Navolgers, om zijn Religie te doen gelden, en t'eerbiedelijker te maaken, de zelve van tijd tot tijd door valsche mirakelen, en door nieuwe plechtigheden, bekrachtigden, dienende zich van alle de listigheden, welke zy bedenken konden, om gezag aan hun bygeloovige nieuwigheden te geeven. Dit bleek voornaamentlijk in de persoon van een zekere *Sugnimas*, welke zich beroemde, bywijlen verkeering met *Stroukaras* te houden, en de gaaf van profeteren en mirakelen te doen van hem ontfangen te hebben. Hy was geen Priester, maar heimelijk uitgezonden door de Priesters des Tempels van 't Bosch, die hem van langer hand opgemaakt hadden, om het Volk te doen gelooven, dat hy met de Zoon des Zons gemeenzaamlijk verkeerde, en dat hy van hem de macht kreeg van dingen boven de krachten des Natuurs te doen: en gelijk hy, en de geenen die hem gezonden hadden, na 't voorbeeld van *Stroukaras*, zeer naauwkeurige opmerkingen op de tijden en saizoenen maakten, voorzei hy dikwils storm, goed weer, goede en kwade inzamelingen, enz. Somtijds deed hy de Vrucht-boomen der geenen, welken hy verdacht van zijn leer niet te begunstigen, verdorren, en zei dan voor al het Volk; indien ik de waarheid spreek, dat de Boomen van zodanig een binnen drie dagen verdorren: en zo ik lieg, dat ik, tot straf van mijn misdaad, zelf verdorre. Maar eer hy deze vloek uitsprak, was hy wel verzekerd, dat deze Boomen, door middel van een mineraalachtig Water, daar hy der zelver voet mee had doen bevochtigen, om hen van hun kracht en groente te berooven, binnen de bestemde tijd verdorren zouden; invoegen dat de werking altijd op zijn woorden volgde, tot groote verwondering van het licht- en bygeloovig Volk. Hy diende zich noch van een ander Water, door welkers middel hy zijn ligchaam onbrandelijk maakte; en als hy zich hier ter dege mee bestreeken en gewreeven had, ging hy stoutelijk over gloeyende koolen, en dwars door de vlammen heen, zonder eenig gevaar te loopen van zich te verzeeren. Men bespeurde by ondervinding, dat hy dit Water van zekere Slangen maakte, welke in een zeer groot getal aan de voet eens

steile

ſteile Rots, die in 't Gebergte van *Sporombe*, na 't Zuiden toe, gelegen is, gevonden worden. Deze Dieren, die van een uitſteekend-koude natuur zijn, onthouden zich voornaamentlijk hier ter plaatſe, ter oorzaak van de groote hette, die de weerſtuiting des Zons tegen deze Rotſen, welke hol en effen, en by na van gedaante als een holle ſpiegel zyn, daar maakt. *Sugnimas* dan aangemerkt hebbende, dat deze Slangen zeer begeerig na de hette waren, wilde beproeven, of ze in 't vuur zouden konnen leeven; 't geen volgens zijn gedachte gelukte. Na d'eerſte proef ontſtak hy een groote hout-hoop, ter plaatſe daar hy opgemerkt had dat de meeſten dezer Dieren waren, en zag, niet zonder verwondering, dat alle de geenen, die de warmte des vuurs gevoelden, van alle kanten daar na toe kwamen, met vermaak over de gloeyende koolen heen kroopen, en, ver van 'er zich door te branden, nieuwe krachten kreegen. Deze Dieren nu niet vergiftig noch kwaad doende zijnde, ving hy ze gemakkelijk met de hand, zonder 'er eenig hinder door te ontfangen. Thans ſchoot hem in den zin, te beproeven of hun Vet de kracht niet zou hebben van het hout onbrandelijk te maaken. Hy doodde 'er dan eenigen, en beſtreek 'er kleine houtjes mee; welke vervolgens in 't vuur geſmeeten hebbende, zag hy, dat ze niet meer en brandden, dan of 't ſteenen hadden geweeſt. Na deze ondervinding bezocht hy 't aan leevende Schepſelen, en eindelijk aan zich zelven; en hy bevond, dat alle de dingen, die hy met het Water of met het Vet, 't geen hy van deze Slangen haalde, voor 't geweld des vuurs ondoordringelijk wierden. Deze ontdekking hield hy zeer geheim, en ſprak 'er tegen niemand af, als tegen de Prieſters van 't Boſch, die 'er zich af dienen wilden, als van een mirakel, om de Godtsdienſt van *Stroukaras*, en 't gezag 't geen zy zich op het lichtgeloovig Volk verkreegen hadden, hoe langer hoe meer te bekrachtigen. Zy maakten dan *Sugnimas* op de hand te krijgen, gaven hem deel in hun overvloed en vermaakelijkheden, en gebruikten zijn dienſt om nieuwe mirakelen onder 't Volk te doen; 't geen hen in verſcheidene gelegentheden zeer wel gelukte. Maar gelijk de verborgenſte zaaken eindelijk ontdekt worden, wierd ook het geheim van *Sugnimas* ontdekt door een Jongman, die gemeenſchap met zijn Vrouw hield, welke, vertoornd over dat hy haar te braak liet leggen,

om zig in den Tempel van 't Bosch met anderen te gaan verlustigen, zich voor liet staan, datze hem met de zelve munt behoorde te betaalen, en het vermaak, 't geen ze zelden met haar Man genoodt, dikwils met een ander te neemen. Den Jongeling, dien zy verkoos, was van die geslachten, welke aan de nieuwigheden van *Stroukaras* gantsch geen geloof en gaven, hoewel ze, om d'ongelukken der Presterambes te vermijden, zich gelaaten hadden zijn bedriegeryen goed te keuren. Hy won metter tijd 't hert van deze Vrouw zo wel, dat zy hem alle de geheimen van haar Man, den handel dien hy met de Priesters dreef, mitsgaders de middelen daar hy zich af diende om zijn mirakelen te doen, en inzonderheid dat van over het vuur te gaan zonder zich te branden, bekend maakte. Haar Minnaar nam 'er de proef af, en bevond, dat zijn Meesteres hem niet bedroogen had, en dat hy door deze zelve middelen, die zy hem had geleerd, zo veel mirakelen zou konnen doen als *Sugnimas*, en de bedriegeryen van dezen valschen Profeet, als zich daar eenige gunstige gelegentheid toe aanbood, voor al de wereld te niet doen. Weinig tijds daar na viel 'er een gelegentheid voor; want, om een nieuwe plechtigheid, welke de Priesters van 't Bosch ingevoerd hadden, te bekrachtigen, zou dezen Bedrieger zich op een daar toe bestemde dag in de tegenwoordigheid van al het Volk in een gloed wentelen. Als alle dingen dan bereid waren, kwam *Sugnimas* voor den dag, en wenschte, na dat hy opentlijk eenige redenen tot lof van den Godlijken *Stroukaras* gesproken, en hem om zijn hulp gebeden had, dat hy door de gloed, daar hy zich in ging werpen, tot asch verteerd mocht worden, indien hy iets tot het Volk gezegt had, 't geen tegen de waarheid, en tegen de dienst, dien men aan de Zon moest bewijsen, strijdig was. Thans sprong hy in de vlam, en kwam 'er vervolgens zo onverzeerd weder uit, als hy 'er zich in had geworpen, niet zonder een groote verwondering en een uitsteekende eerbiedigheid in den geest der Omstaanders te veroorzaaken, uitgezondert in die van den Jongeling, welke zijn bedriegeryen kende, en twee of drie zijner Vrienden, waar aan hy ze bekend had gemaakt. Hy had zich bestreeken met het Water, of liever met het Vet, 't geen hy van de gemelde Slangen had getrokken; gelijk hy ook zijn Makkers zich daar mee had doen be-

strij-

ſtrijken, om *Sugnimas* des te lichter van bedrog te konnen overtuigen. Als dezen Verleider zijn mirakel dan geëindigd had, verzocht den Jongeling, tredende na hem toe, gehoor, om duidelijk van al het Volk verſtaan te konnen worden; 't welk verkreegen hebbende, ſprak hy hem byna aldus aan: *Gy hebt*, ô Sugnimas, *daar zo even een groot mirakel gedaan, om de leer van* Stroukaras *te bekrachtigen; en gy beroemt u, dat gy deze bovennatuurlijke kracht van hem ontfangen hebt. Ik vraag u nu, of gy den eenige zijt, die de zelve van zijn Godheid heeft ontfangen, dan of hy deze genade aan anderen, zo wel als aan u, medegedeeld heeft?* Den Bedrieger, die zich inbeeldde alleen het geheim te hebben van dit wonderwerk te doen, en die den hoon, welke men voorgenomen had hem openbaarlijk te doen lijden, geenſins voorzag, antwoordde ſtoutelijk, dat hy den eenige was, aan wien de Godlijke *Stroukaras* de kracht had gegeeven van door het vuur te gaan, zonder zich te branden, om door dit wonderlijk teken de waarheid zijns leers te bekrachtigen. En indien anderen, voerde den Jongman hem daar op te gemoet, zo wel als gy, dit mirakel deeden, om te betoonen, dat uw leer valſch is, en dat gy maar een Bedrieger zijt, zou dan al dit Volk, 't geen gy betovert, geen rechtvaerdige reden hebben om te gelooven, dat alle uw mirakelen bedriegeryen zijn, en dat uw leer niet uitgevonden is, als om hen te verleiden, en van de waare dienſt des Zons, welke gy en uws gelijken met duizend bygeloovigheden opgepropt hebt, af te wenden? *Sugnimas* ſtond in zich zelve verbaafd over deze vraag; maar gelijk hy antwoorden moeſt, en dat hy niet docht, dat men zijn geheim ontdekt had, zei hy met een ſtout gelaat: dat men in waarheid rechtvaardige reden zou hebben om aan zijn mirakelen en aan zijn leer te twijfelen, indien anderen, als hy, tot een gantſch ſtrijdig einde het zelve mirakel konden doen, maar dat hy niet geloofde, dat zulks mogelijk was, en, dat hy 'er alle de Menſchen des wereldts toe uitdaagde. Den Jongeling hier op zijn klederen afleggende, zei met luider ſtemme; dat hy zo terſtond aan een iegelijk zou gaan toonen, dat *Sugnimas* een valſche Profeet, een Verleider, en een Bedrieger was, en dat hy wenſchte, zo hy de waarheid niet en ſprak, dat het vuur, daar hy zich in ging werpen, hem tot aſch mocht verteeren. Zo haaſt als hy deze woor-

den geuit had, ſprong hy in de vlam, wentelde zich 'er een lange tijd in rondom, en, trad'er eindelijk uit zonder eenige verbranding of hinder, tot groote verwondering van al het Volk, en beſchaamdheid van *Sugnimas*; om de welke noch te vergrooten, ſtelde hy hem voor, terſtond iemand uit de zijnen te kiezen, om deze zo gevaarlijke proef te doen, 't zelfde van zijn kant insgelijks aanbiedende, of opentlijk zijn bedrog te belijden. Hy antwoordde op deze voorſlag geen enkeld woord; 't welk den Jongeling beſpeurende, zei hy overluid: dat men uit het ſtilſwijgen van dezen Bedrieger gemakkelijk bemerken konde, dat zijn misdaad hem bezig hield; en dat hy, om hem daar noch klaarder van t'overtuigen, 't wonder werk, 't geen men zo even gezien had, door twe of drie andere Perſoonen van het gezelſchap zou doen pleegen. Ten dezen einde riep hy zijn drie Makkers, welker ligchaamen bereid waren, gelijk het zijne, en zei hen, dat ze zich in 't vuur zouden werpen; 't geen zy in de tegenwoordigheid van al het Volk, den een na den ander, deeden. Dit geval bracht *Sugnimas* tot een ſoort van wanhoop, en baarde den Prieſters van 't Boſch een afgrijſelijke knaaging; want weetende dat verſcheidene des Volks aan hun mirakelen begonden te twijfelen, en dat z'er opentlijk genoeg over morden, vreeſden zy hun gantſche gezag te verliezen, indien zy hun eer niet door eenige voor hun Tegenſtreevers doodelijke liſtigheid herſtelden. Sy gingen dan met malkander te raad, en vonden eindelijk een middel om zich 'er over te wreeken, en hun zaaken te herſtellen. 't Boſch, daar *Stroukaras* zijn Tempel in geſticht had, is gelegen ontrent het eind van een lange Valley, die gemaakt word door zekere zeer hooge en zeer ſteile Rotzen, welke na de Vlakte toe zich hoe langer hoe wijder ſtrekken, en dit aangenaam Dal maaken, daar een eeuwige Lente heerſcht, 't geen *Stroukaras* onder alle de plaatzen des Landts verkoos, om'er zijn wooning te houden, en 'er zijn nieuwe Religie t'oeffenen. Dit Dal verengt zich allengskens, als men na 't Gebergte gaat, en eindigt aan de voet van een groote Rots, die ſchulpswijze opwaarts rijſt, en uit welkers voet zeer dikke Bronnen komen ſpringen. Twe honderd treden van de Rots, ter plaatſe daar de verzameling van alle deze wateren is, ziet men een ſoort van een Rivier, die het Dal in twe ſnijt, en aldaar,

vermits

4. Deel

vermits hy het zelve, wanneer hy overloopt, van tijd tot tijd be-ſproeit, een ongeloofelijke menigte van allerhande vruchten, en een geſtadige groente, onderhoud. De Tempel ſtaat omtrent honderd treden beneden de plaats, daar de verzameling dezer wa-teren is, op een hoogachtig land, daar zeer veele boomen groei-jen, die een dicht zo aangenaam Boſch maaken, als men ergens zien kan. In den beginne vernoegde zich *Stroukaras*, dat hy zijn Verblijf-plaats met een driedubbeld Paal-werk omſingelde; maar ſedert heeft men een even zodanig afſchutſel dwars door het Dal gemaakt, van d'eene Rots tot d'andere, om het hoogſte gedeelte, daar den Tempel op ſtaat, t'eenemaal af te ſluiten, en het Volck te beletten daar omtrent te konnen komen. Aldus genooten de Prieſters het gantſche land des Dals, van de driedubbelde Paliſſa-de af tot aan de Rots toe, daar de ſchoone Bronnen, welke van hun wateren een Rivier zeer dicht by hun oorſpronk maaken, uit borrelen. In de plaats, die met het Paal-werk afgeſlooten is, had men aan de voet van een Rots een zeer groote menigte van rood Krijt gevonden, 't geen, in water gelegt, het zelve zo rood maakt als bloed. De Prieſters van 't Boſch vonden goed zich van dit Krijt of deze Aarde te dienen, om een nieuw mirakel te ver-toonen, en het Volk wijs te maaken, dat hun Tegenſtreevers de gramſchap des Hemels op hen gehaald hadden door wonder-teke-nen na te doen, welke het hen niet toegelaten was geworden te pleegen, dan op dat de grimmigheid des Hemels openbaarlijker tegen de ſchuldigen uit zou barſten. Zy ſtelden zich dan zo ter-ſtond niet tegen den Jongeling, noch tegen zijn Makkers; maer veinzende verwonderd te zijn over de kracht, daar zy zulke open-baare blijken van hadden gegeeven, zeiden zy, dat zy zekerlijk deze godlijke kracht van *Stroukaras* ontfangen hadden, maar dat zy 'er mogelijk een kwaad gebruik af hadden gemaakt; dat zy ten dezen einde beſlooten hadden, den Zoon des Zons te raadsplee-gen, om uit hem de waarheid te weeten, en de waare Profeeten van de valſchen te konnen onderſcheiden. Zy deeden derhalven gantſch-ongewoonlijke offeranden, en baden de Godheid, eenig mirakel te doen, bekwaam om hun twijfelingen te verklaaren, en hen aan te wijzen, hoedanig zy zich in een zo ſwaare en zo baar-blijkelijk ſtrijdende zaak te draagen hadden. Ondertuſſchen ver-

zamelden zy een grote menigte van de roode Aarde, daar wy zo even af gesproken hebben, klopten ze heel fijn, en wierpenze vervolgens in water-houders of bakken, uit de welken zy het water gemakkelijk in de Rivier konden doen loopen. Als zy nu alle dingen na hun genoegen bereid hadden, zeiden ze tegen 't Volk; dat zy geduurende verscheidene dagen den godlijken *Stroukaras* te vergeefs gebeden hadden, dat hy zijn wil aan hen openbaaren, en hen uit de bekommering, daar zy in waren, trekken wilde; dat hy een groote gramschap tegen al het Volk doen blijken, en gedreigd had hen strengelijk te zullen straffen, ter oorzaak van eenige groote zonde, welke zy begaan hadden; maar dat hy eindelijk aan den grooten Priester verscheenen was, en hem gezegt had, dat hy binnen weinig dagen een mirakel zoude doen, 't geen het Volk van haar plicht zou verwittigen. Als zy dit gerucht verspreid hadden, deeden zy in een donkere nacht, omtrent het krieken van den dag, hun rood water in de Rivier loopen, bedervende alzo de zuiverheid zijns waters, en maakende het zelve t'eenemaal bloed-koleurig. Dit water is uitsteekend helder en gezond; en vermits het voorby de voet des Tempels liep, hadden de Priesters 't Volk al over lang wijs gemaakt, dat het heilig was, en verscheidene heimelijke krachten had. Dit gevoelen was d'oorzaak, dat men 'er van alle de omleggende plaatzen af kwam scheppen, en dat des zomers zich een iegelijk daar in trachtte te baaden. Als dan de geenen, die gewoon waren des morgens 'er af te komen halen, de koleur gantsch veranderd zagen, verspreiden zy met haast de tijding van deze verandering onder het Volk. De Priesters gelieten zich zeer verwonderd te zijn over dit nieuw teken, en zeiden, dat men *Stroukaras* daar over raadspleegen, op nieuws offeranden aan hem doen, en d'oorzaak van een zo vreemde en zo onverwachte verandering moest trachten te weeten. 't Volk ondertusschen de koleur des waters aanschouwende, daar niet af durvende drinken, en zich genoodzaakt ziende elders anders water te gaan haalen, 't geen noch zo gezond, noch zo aangenaam was, vond zich in een groote bekommering, en geloofde lichtelijk, alles wat men haar wijs maakte. Na 't verloopen van drie dagen zeiden de Priesters tegen deze onnozele Menschen, die zeer verlangden om het antwoord van *Stroukaras* te weeten;

dat

dat deze godlijke Zoon des Zons, zich eindelijk door d'ootmoedige gebeden zijner Dienaars hebbende laaten vermurwen, hen gezegt had, dat de Rivier nooit zijn bloed-koleur, noch het doodelijk vergift, daar zijn wateren mee beſwangerd waren, verliezen zou, voor dat men 't ſchuldig bloed der geenen, die de mirakelen van *Sugnimas* hadden nagedaan, daar in vergooten had. Zy voegden daar by, dat deze Godloozen deze macht niet gekreegen hadden, als om 'er een goed gebruik af te maaken, maar dat, dewijl ze deze genade hadden misbruikt, de zelve tot hun eigen verderf, of tot d'algemeene verdelging des Volks, zoude ſtrekken; en dat zy nu oordeelen konden, welk van deze twe dingen 't beſt was te verkiezen, of deze ſchuldige zielen op t'offeren, om de Godheid te bevredigen, of te verwachten dat des zelfs gramſchap de gantſche Natie uitroeide. De betoverde Zuiderlingen, dit antwoord gehoord hebbende, liepen zich ſtraks van de vier Jongelingen, welke *Sugnimas* van bedrog overtuigd hadden, verzekeren, en ſtelden de zelven vervolgens in de handen der Prieſters, die na hen d'afgrijſelijkſte pijniging, welke zy bedenken konden, te hebben doen lijden, hen eindelijk de hals afſneeden, en hun ligchaamen in de Rivier wierpen. Weinig tijds daar na verlooren de wateren hun bloedige koleur, en hernamen hun eerſte klaarheid; vermits men 'er niet meer van die Aarde in wierp, welke die roodheid veroorzaakt had: en men deed het Volk gelooven, dat deze verandering een werking was van d'offerande, die men aan de godlijke Zoon des Zons had gedaan, wiens grimmigheid door hun ſpoedige gehoorzaamheid aan zijn heilige bevelen nu geſtild was. 't Volk beeldde zich te vaſter in, dat de gramſchap van *Stroukaras* de koleur der wateren had doen veranderen; dewijl ze door een oude overlevering geloofden, dat de zelven hun oorſpronk aan de Zoon des Zons verſchuldigd waren, en dat, toen het Dal zeer dor was, hy deze ſchoone Bronnen mirakeleuzelijk, door met de voet op de Rots, of Rotsſteen, daar ze uit komen borrelen, te ſtampen, had doen ontſpringen.

Deze overlevering is daar op gegrond, dat *Stroukaras* de loop dezer wateren, die omtrent dartig treden van haar Bronnen zich in een afgrond of onderaardſche gang ſtortten, daar zy niet weer uit en kwamen, als drie of vier mijlen verder benedenwaarts, na zo

lang

lang onzienlijk onder d'aarde heen geloopen te hebben, zonder dat iemand zulks ooit bemerkt had, afgewend heeft; want, vermits hy een zeer loos en doorzichtig Man was, ontdekte hy wel haast, 't geen tot noch toe aan al de wereld onbekend had geweest, en dacht terstond zich tot zijn voordeel daar af te dienen. Als hy zich dan in het Land en in het Bosch wel bevestigd, en de toegang door een driedubbelde Palissade afgeslooten had, deed hy het gerucht loopen, dat zijn Vader ter gunste van hem, en tot gemak der geenen, die de daar rondom leggende plaatsen zouden komen bewoonen, een groot mirakel wilde doen, daar uit zy de macht, dien hy aan zijn Zoon had gegeeven, en de zorg die hy nam voor de geenen, welke een oprecht en vast geloof in zijn leer hadden, erkennen zouden. Na dat hy dit gerucht een tijd lang onder het Volk gezaaid had, deed hy een Dijk opwerpen, bekwaam om de loop der wateren van den afgrond, daar ze zich in stortten, af te wenden, en ze langs het Dal in een Kanaal, 't geen hy daar uitdrukkelijk ten dien einde had doen graaven, te doen loopen. Hy verkoos een zeer drooge zomer, om in dit saisoen d'eerste werking van zijn mirakel te toonen; en als de dag, dien hy daar toe bestemd had, gekomen was, een menigte zijner Leerlingen met hem genoomen hebbende, bracht hy hen aen 't eind des Dals, daar hy de gemelde Dijk had doen maaken, en gaf in hun tegenwoordigheid een schop tegen een steen, die men in een klein dijkje, recht tegen over het Kanaal, geplaatst had, welke steen door de schop, die hy hem had gegeeven, uit zijn plaats geweeken zijnde, d'eerste doorgang voor het water opende, 't geen sedert altijd in dit Kanaal geloopen heeft, en het gantsche Dal besproeit. Hier uit nam men gelegentheid om te zeggen, dat *Stroukaras* 't water uit een Rotssteen had doen ontspringen, alleenlijk door met zijn voet daar op te stampen; en zijn Leerlingen verbreidden dit valsch mirakel zo wel onder 't Volk, dat het algemeenlijk aangenomen wierd door alle de geenen, die de Leer van dezen Bedrieger volgden. Sedert die tijd hebben de Priesters 't water van 't Kanaal menigmaalen afgewend, om het in 't onderaardsche gat te doen loopen, wanneer zy 't Volk kastijden, en hen wijs maaken wilden, dat *Stroukaras* op hen vertoornd was; en zy hebben zich dikwils van deze list gediend, om de bygeloovigheden, die zy invoeren

Valsch mirakel van Stroukaras.

ren wilden, in te dringen, als ze bevonden, dat 'er eenige wederstand tegen gedaan wierd.

De Prestarambes bewaaren noch op den huidigen dag de geheugenis dezer gevallen, en houden de vier Jongelingen, die, ter oorzaak dat zy de bedriegeryen van *Sugnistas* ontdekt hadden wreedelijk vermoord wierden, voor glorieuse Martelaars van hun Godtsdienst.

Sedert die tijd dorst zich niemand tegen de macht der Priesters van het Bosch meer stellen; en zy konden op hun gemak zo veel mirakelen doen, als 't hen beliefde, en het licht- en bygeloovig Volk alles wijs maaken, 't geen hen maar in den zin schoot. Zy vonden geen hinderpaalen tegen hun voorneemens; en de wijsten en doorzichtigsten van de Natie, hoewel ze hun bedriegeryen genoegsaam kenden, en noch hoe langer hoe meer bemerkten, waren de geenen, die 'er zich 't minst tegen stelden, en die d'eersten een vast besluit namen van liever stil te swijgen, wat zy ook mochten komen te zien, als zich den haat dezer Priesters, en de droevige gevolgen van hun wreedheid, op den hals te haalen.

Niettemin wedervoer hen noch op een andermaal een zeer gevoelige ramp, ter gelegentheid van een Dochter, die hun Tempel in de brand stak, en oorzaak was dat veele van hen kwamen te sneuvelen. De Prestarambes hebben ook hier de geheugenis af behouden, en roemen zeer hoog de moed en standvastigheid van twe hunner Martelaaren, welke zich gewilliglijk aan de dood overgaven, om de voorneemens en poogingen hunner Vyanden te vernietigen. Zy verhaalen deze Historie by na op de volgende wijs.

Ten tijde des zevende Navolgers van *Stroukaras* was'er een doorluchtig Geslacht, 't geen niet ver van de Tempel des Bosch woonde, en d'oude dienst des Zons behouden had, hoewel het den schijn had gemaakt van de nieuwigheden dezes Bedriegers goed te keuren. In dit Geslacht was toenmaals een jonge Dochter, *Ahinomé* geheeten, welke men voor een Jongeling van het zelve Geslacht, *Dionistas* genaamt, geschikt had, vermits zy malkander waardig waren, en dat men al van hun tederste jeugd af een onderlinge genegentheid, die hun herten vereenigde en hun begeeren

Tweede aanmerkelijke Historie raakende de Priesters van Stroukaras.

geerten gelijkvormig maakte, in hen had bemerkt. Hun liefde nam alle dagen nieuwe krachten; en zy zouden niet lang gewacht hebben met een min, die zy van kindtsbeen af gevoed hadden, door een huwelijk te voltrekken, indien *Ahinomes* oudste Zusters geen onverwinnelijke hinderpaalen tegens de volbrenging hunner begeerten hadden geweest. Zy waren niet getrouwd; en de gewoonte des Landts liet den jongsten niet toe te huwelijken, eer d'ousten in deze staat waren getreden. Deze swarigheden, die niet weg genomen konden worden als door de tijd, en het geduld, deeden de twe Gelieven dikwils zuchten; en *Ahinomé* had alreedts haar twintigste jaar bereikt, eer eenige haarer Zusters zich in het huwelijk ingewikkeld had: maar eindelijk kwam d'eerste weinig tijds daar na te trouwen. En men sprak alreedts van de bruiloft des twede Zusters te houden, welke wel haast door die van *Ahinomé* gevolgd had moeten worden, indien haar ongeluk daar niet anders in voorzien had; want wanneer zy 't meest hoopte wel haast met haar Minnaar vereenigd te zullen zijn, wilde haar noodlot, 't geen tegen haar begeerten strijdig was, dat een der Priesters van 't Bosch smoorlijk op haar verliefde, zonder 'er haar echter iets af te laaten blijken, vermits hy geloofde, dat het eenigste middel om haar persoon te genieten, was, haar voor *Stoukaras* t'eisschen, volgens de sedert zo lange tijd aangenomene gewoonte. Zy was wel niet uitsteekend schoon, maar haar bekoorlijke swier en haar doorluchtige geest maakten 't beste gedeelte van haar schoonheid. 't Is waar datze redelijk wel gemaakt was, dat ze een manlijk en heerlijk gelaat had, en dat ze in haar redenen en in haar daaden zo veel vernufts en vroomheidts deed blijken, dat deze hoedanigheden haar beminnelijker maakten, als de netheid des koleurs en der trekken verscheidene logge schoonheden doen, welke nergens toe bekwaam zijn, als alleenlijk om aangezien te worden. Haar Minnaar was een zeer sterk en moedig Jongeling, verzien met een braave geest en een gantsch-ongemeene standvastigheid van gemoed. De gelijkvormigheid hunner inborsten was de krachtigste band, die hun herten vereenigde; en de lange verkeering, welke zy met malkander gehouden hadden, bond hen noch enger. Den

Priester

Priester die op *Ahimoné* verlieft was geworden, wist, zo wel als al de wereld, dat zy al sedert lange tijd 't voorneemen van elkander te trouwen hadden opgevat; en vreezende, zo hy langer toefde, dat hun huwelijk ondertusschen voltrokken worden, en hy zich voor eeuwig van de hoop van haar te bezitten versteeken mocht zien, besloot hy alles in 't werk te stellen, om het ongeluk, 't geen hem dreigde, te voorkomen. Hy openbaarde dan zijn voorneemen aan zijn Makkers, en verzocht hun hulp in een gelegentheid, daar zijn elende of zijn geluk aan hing. Straks beslooten zy gezamenerhand, zonder dat hy veel moeite behoefde aan te wenden om hen zo ver te brengen, drie uit hun Ligchaam aan *Ahinomes* Vader af te vaardigen, om haar uit de naam van *Stroukaras* t'eisschen, aan de welke zy zeiden, dat zy 't geluk had van behaagd te hebben. De Vader stond zeer verbaasd over deze onverwachte eisch; en 't scheelde zeer weinig of hy zou ze hen afgeslagen hebben: maar overdenkende, dat hy geen meester van zijn Dochter zoude zyn, dat men hem dwingen zou haar voor de gewaande Zoon des Zons af te staan, en dat dit geweld door d'ondergang van zijn huis gevolgd zoude worden, antwoordde hy hen voorzigtiglijk, dat *Ahimoné* al over lang aan *Dionistas* verbonden had geweest, maar dat hy niet twijfelde, of ze zou de liefde, welke zy dezen Jongeling toedroeg, voor haar plicht doen wijken, en d'uitsteekende eer van aan een godlijk Persoon vereenigd te zijn, boven het vermaak van een sterffelijk mensch te bezitten, stellen. Hy voegde daar by; dat hy geloofde, dat ze zo veel te lichter zoude te brengen zijn tot de gehoorzaamheid, die ze aan de bevelen des Hemels schuldig was, vermits ze *Dionistar* naderhand evenwel zou konnen trouwen; dat het niettemin zou konnen geschieden, dewijl ze lange tijd aan hem verloofd had geweest, en op het punt stond van hem te trouwen, dat dit onverwacht bevel haar ontsteltenis en droefheid zou veroorzaaken; en dat hy derhalven eenige dagen tijds verzocht om haar tot de gehoorzaamheid te brengen. Over dit gemaatigd antwoord waren de Afgevaardigden zeer wel voldaan; en zy gaven hem tien dagen uitstels, om zijn Dochter ondertusschen te doen besluiten tot haar maagdom aan de godlijke *Stroukaras* op t' offeren. Thans gaf de behendige Vader aan zijn Dochter en aan haar Minnaar allengskens

 te

te verstaan de beklaagelijke staat, daar hun boosaardig noodlot hen ingestort had. 't Gantsche Geslacht beefde 'er af; maar de twee Gelieven meenden hun zinnen te missen. *Dionistar* wilde na 't Bosch toe loopen, om alle de Priesters, die hy daar vinden zoude, te vermoorden. Zijn Meesteres deed geen minder verwoedheid blijken, en swoer voor haar Vader, haar Broeders, en haar Minnaar, datze de wreedste pijnigingen, en zelfs d'alderverschrikkelijkste dood, kloekmoedig af zou wachten, eerze in zodanig een schandelijkheid wilde bewilligen. De stoutsten haarer Maagen preezen haar voorneemen, en besloocen, met list of met geweld de toeleg der dartele Priesters, welke van *Ahmome* een werktuig van hun vervloekte geilheid meenden te maaken, in wind te doen verstuiven. Na dat d'eerste beweegingen van hun rechtvaardige gramschap voorby waren gegaan, en dat een soort van rust weer plaats in hun gemoed had genoomen, begonden zy op middelen te denken om zich behendiglijk uit deze zaak te redden. Na verscheidene raadingen van d'eene en d'andere kant, wierd eindelijk die van een Vriend van *Dionistar*, als de beste, welke men in het baarblijkelijk gevaar, 't geen hen dreigde, volgen konde, aangenomen. Hy zei, dat hy dicht by zijn wooning een heimelijk Hol in een Rots gevonden had, voorby welkers voet de Rivier van het Dal liep, die hier ter plaatze zeer diep zijnde, de Rots aan die zijde byna ongenaakelijk maakte. Hy voegde daarby; dat het geval hem deze heimelijke plaats had doen ontdekken, want een groote genegentheid tot het visschen, en een zonderlinge behendigheid in het duiken, en in de visch met de hand in de gaten, daar ze zich dikwils in verschuilt, te vangen hebbende, had hy zich op zekere dag na de voet van deze Rots, daar dit Hol in was, vervoegd; dat hy in 't duiken een groote opening onder 't water in de Rots gevonden had, daar hy niet zo haast doorgekroopen was, of hy had van d'andere kant en in de Berg, of Rots, een groot natuurlijk Gewelfsel gezien, 't geen verlicht wierd door een ander Gat, staande ter hoogte van ontrent vier Mannen boven de Rivier; dat de nieuwsgierigheid hem aangedrongen had om alle de hoeken van dit Gewelfsel te bezichtigen, en dat hy had bevonden, dat het zeer groot was, en dat men'er aan de zijde des Bergs uit kon gaan, om te treden in een kleine byna ronde plaats, aan alle d'andere kanten met

steile

steile en ongenaakelijke Rotsen omringd; dat hy in deze plaats, die ontrent een steen-werp, of een weinigje meer, in de middellijn hebben mocht, verscheidene Boomen had gevonden, waar van de sommigen verrot, d'anderen in hun kracht, en d'anderen noch jong waren. Noch zei hy; dat het water des Riviers aan een zijde zeer diep in het onderaardsche Gewelfsel stroomde, en dat daar een uytsteekende koele Bron uitsprong, alwaar hy een menigte van visch had gevangen, en dat hy om deze reden nooit tegen iemand van deze plaats gerept had, uit vrees dat men d'aangenaame vangst, die hy daar dikwils deed, met hem deelen, of de zoete mijmeringen, welke hy bywijlen in deze koele en eenzaame plaats onderhield, mocht komen stooren. Na dat hy de beschrijving van dit Hol, en van de bekwaamheden die men 'er vond, gedaan had, ried hy *Dionistar* en zijn Meesteres, zich daar in te vertrekken, met belofte van hen alle de tot het leeven noodwendige dingen overvloediglijk te zullen beschikken, indien zy besluiten konden een tijd lang in deze eenzaamheid te leeven, tot dat zy gelegentheid gevonden zouden hebben om over 't Gebergte te geraaken, en zich in *Prestarambe* ter neer te zetten. Deze raad wierd van de gansche vergadering goed gekeurd, en inzonderheid van de kloekmoedige *Ahinomé*, welke zeide, dat zy zich gewilliglijk van het gezelschap der Menschen verbannen zoude, om in dit Hol en in d'afgrijselijkste plaatsen te woonen, ten einde de schandelijke handel der Priesters, die onder een schoonschijnende dekmantel van Godtsdienst en Godvruchtigheid haar kuisheid wilden bezoedelen, t'ontvlieden; dat ze dan gereed was zich in deze heimelijke plaats te vertrekken, en aldaar het overige haarer dagen t'eindigen, al had ook zelfs haar Minnaar de moed niet van 'er haar te verzellen. Deze woorden deeden *Dionistar* bloozen, en hem met een straffe stem terstond haar daar op te gemoet voeren; dat zy hem ongelijk deed met aan zijn moed en standvastigheid te twijffelen; dat deze gedachte, na de blijken die hy haar van zijn liefde en van zijn getrouwheid gegeeven had, onbillijk en beleedigend was; en dat het zeer schandelijk voor een Man zou weezen, minder standvastigheidts te hebben als een Vrouw, en inzondetheid in een gelegentheid in de welke zy 'er ter liefde van hem zo veel deed blijken. Maak een einde van alle deze verwijtingen, schoot den geen, die deze raad gegeeven had, daar straffelijk tusschen

ſchen in; gy zijt alle beide wel genoeg gemoed; denk alleenlijk op de middelen van uw voorneemen in 't werk te ſtellen. Thans kwamen zy al te ſamen over een, dat ze zich binnen drie dagen by nacht aan een kant zouden maaken, en dat ondertuſſchen den Vriend van *Dioniſtar* terſtond zou vertrekken, om de ſchuilplaats der Gelieven te gaan bereiden.

De Prieſter, die op *Ahinome* verliefd was, liet midlerwijl niet af zijn Makkers te verwijten de weinige zorg, die zy tot de voldoening van zijn lijden hadden betuigd, en vertoonde hen het gevaar, daar hy in was van door een zo lang uitſtel, als zy aan de Vader van zijn Meeſteres hadden gegeeven, d'eerſte blom van haar maagdom te verliezen, zonder de welke hy zich met haar bezitting niet en kreunde, dewijl 't hem niet luſtte de walgelijke overblijfſels van *Dioniſtar*, dien hy vreeſde dat ze boven alle anderen ſtelde, te genieten. Zijn gevoelens waren des te beter gegrond, vermits hy verwittigd was van dat deze Dochter en haar gantſche Geſlacht de Godtsdienſt van *Stroukaras* niet als in ſchijn goedkeurden. Hy zei vervolgens alle zijn redenen tegen d'andere Prieſters, en wiſt hen zo wel aan te moedigen, dat zy hem met een goed geleide van hun Trauwanten na het Huis van zijn Meeſteres volgden, om haar van haar Vader t'eiſſchen, zo als zy zich tot de vlucht gereed maakte. Zy omringden 't huis, en zeiden tegen de geenen, die hen d'oorzaak van dezen handel vroegen, dat de tijd, welke zy aan de Vader hadden gegeeven, te lang zijnde, de goddelijke *Stroukaras* daar gramſchap over betuigd, en hen op ſware ſtraffen bevolen had, dat zy hem de Maagd, daar hy bezitting af neemen wilde, terſtond zouden brengen. Men mocht hier wat tegen praaten, of niet, daar was geen gehoor: en zy gaven aan de Dochter niet meer als drie uuren, om zich te bereiden, geduurende de welken zy de tijd had van aan haar Minnaar te zeggen; dat hy van haar getrouwheid verzekerd moeſt weezen; dat zy met d'eerſte wind de Tempel van 't Boſch in de brand zou ſteeken; en dat, indien hy op dit oogenblik met zijn Vrienden haar quam helpen, en hun vertrek begunſtigen, zy overal met hem zoude gaan. Neem deze party, *Dioniſtar*, zeide zy hem, dewijl het d'eenige is, die gy overig hebt; bedwing uw gramſchap; gebruik beleid en oordeel; en zijt verzekerd, dat, zo lang als ik

leeven

leeven zal, ik voor niemand als voor u zal leeven, en dat d'allerſchrikkelijkſte dood my honderdmaal aangenaamer zal weezen, als een onzuiver en misdaadig leeven. Na deze woorden gebruikte zy de tijd, die haar noch overig was, tot zich op te tooyen, om vervolgens na den Tempel geleid te worden; en zy nam een vaſt beſluit van haar waarachtige gevoelens zo wel t'ontveinzen, dat de Prieſters den toeleg, die haar door de geeſt ſpeelde, geenzins zouden konnen ontdekken. Men bracht haar met de in diergelijke gelegentheden gewoonlijke ſtaatſie na het Boſch; zy wierd in den Tempel ontfangen, en zodanig gehuisveſt, als men 'er d'anderen huisveſtte; en zy deed uiterlijk en door haar gelaat en door haar redenen blijken, dat zy zo voldaan was over d'eer, welke den godlijken *Stroukaras* haar deed, dat alle de Prieſters waarlijk geloofden, dat zy een oprechte vreugde in haar hert gevoelde over zich in ſtaat te zien van wel haaſt met de godlijke Zoon des Zons vereenigd te zullen weezen. Den Prieſter, haar Minnaar, geloofde 't gelijk d'anderen, en was verheugd, dat hy haar in een geſteldheid zag, die zijn hoopingen te boven ging. Hy juichte over deze goede gevolgen, en verlangde met het grootſte ongeduld des werelds na d'uur en het oogenblik, op het welk hy de gelegentheid zou hebben van zijn beeſtachtige geilheid te bluſſchen in d'omhelzingen van een Perſoon, dien hy ſmoorlijk beminde. Maar gelijk men geduurende eenige dagen de plechtigheden, die in zodanige gelegentheden gebruikelijk waren, onderhouden moeſt, was hy genoodzaakt zo lang te wachten met zijn bekoorlijke *Ahinomé* te genieten, datze geëindigd waren. Hy beteugelde dan zijn begeerten tot den dag toe, dat den ouden Beſtierder haar kwam verwittigen, datze zich voor het Altaar zou plaatzen, om den godlijken *Stroukaras* te bidden, dat hy van den Hemel daalen, en bezitting van haar Perſoon wilde komen neemen. *Ahinomé*, die alreedts wiſt, wat dartele poſtuuren men de geenen deed maaken, welke zich waarlijk aan deze valſche Propheet geheiligd hadden, die alle deze vuiligheden in haar hert vervloekte, maar die echter wel verwacht had, dat men ze van haar vorderen zou, antwoordde hem met een gemaakte kwijning; dat ze niets zo zeer wenſchte, als zich met de godlijke Zoon des Zons vereenigd te zien; doch dat ze, tot haar ongeluk, in geen ſtaat was, om hem t'ont-

t'ontfangen, ter oorzaak van de gemeene vrouwelijke ſwakheid; dat zy hem derhalven noch eenige dagen uitſtels verzocht, tot dat ze zuiver, en waardiger zoude weezen haar hemelſchen Minnaar t'ontfangen. Dit antwoord, 't geen den ouden Beſtierder zeer wel verſtond, deed haar de tijd, die zy verzocht, verwerven; geduurende de welke zy zich gereed maakte tot den Tempel in de brand te ſteeken, of liever te ſterven, als de vuile begeerten dezer vervloekelijke Bedriegers in te willigen.

Dioniſtar ondertuſſchen een genoegſaam getal zijner getrouwe Vrienden verzameld hebbende, wachtte maar na het ſein, wegens het welk hy met zijn Meeſteres overeen gekomen was, om zich op de Prieſters te werpen, en haar geweldiger hand, indien het anders niet geſchieden konde, uit hun macht te rukken. Zy feilde ook niet, na dat zy haar zaaken wel beſchikt had, haar bed, en twe andere plaatzen des Tempels, op een zeer duiſtere nacht in de brand te ſteeken. Den Hemel begunſtigde haar onderneeming zo wel, dat een wind, die zich eenige uuren van te vooren verheft had, gelijk *Ahinomé* zeer wel had aangemerkt, de vlam in alle de hoeken des Tempels dreef. De verbaaſdheid was ongemeen onder de Prieſters; eenigen verbrandden in hun bed, eer z'er uit konden komen; anderen ſprongen 'er gantſch naakt uit, en bergden zig vol van vrees en ontſteldheid in het Boſch. De ſtoutſten trachten d'overwinnende vlammen te bluſſchen, welke 't meeſte gedeelte van dit hout Gebouw tot aſch verteerden, en die, onaangezien den iever dezer Lieden, binnen weinig uuren de vuiligheden, daar het mede bezoedeld was, zuiverden. Ettelijken liepen na de poorten des Paalwerks, openden de zelven, en ſchreeuwden om hulp. Geduurende deze algemeene verſlagendheid raakte *Ahinomé* in 't veld, zonder door iemand van hen gezien te zijn. Midlerwijl waren *Dioniſtar* en zijn Vrienden d'eerſten, die zich aan de Poorten vertoonden, onder den dekmantel van daar gekomen te zijn om de brand te bluſſchen. Hy zocht zijn Meeſteres overal; en haar niet konnende vinden, geloofde hy, dat ze door de vlammen vernield was. Thans bemachtigde de verwoedheid zijn gemoed; hy maande zijn Vrienden met zijn woorden en met zijn voorbeeld aan, en doodde met ſwaare knods ſlagen alle de Prieſters, die hy kon ontmoeten. De moording was afgrijſelijk, en zou 't noch veel meer geweeſt zijn, indien

dien *Ahimoné*, die wel wist, dat haar Minnaar in geen gebreke zou blijven van haar te komen zoeken, en die, zich achter een boom verborgen hebbende, hem met zijn Troep had zien voorby snellen, en de poorten des Paal-werks bemachtigen, niet eindelijk toe was komen loopen, om tegen eenigen zijner Makkers te zeggen, dat ze al uit de macht der Priesters was, en dat zy haar Minnaat maar verwachtte, om zich met hem te bergen. Straks wierd de verwoede *Dionistar* hier af verwittigd, welke op deze tijding zijn Volk by een verzamelde, hen buiten 't Paal-werk bracht, en zijn Meesteres ging vinden, ter plaatze daar zy hem verwachtte. Als ze altemaal by malkander waren, bergden zy zich door het Bosch, en ylden met alle mogelijke naarstigheid na de plaats, daar deze twe Gelieven hun verblijf zouden houden, laatende de Priesters, die hun rechtvaardige gramschap ontkomen waren, in een onuitspreekelijke verbaasdheid.

Den dag, die op deze afgrijselijke nacht volgde, vertoonde de droevige verwoesting, welke de vlammen in den Tempel, die by na t'eenemaal verbrand was, hadden gedaan, mitsgaders welk een getal van Priesters *Dionistar* en zijn Makkers aan hun rechtvaardige gramschap hadden opgeofferd. Eer zy in het Paal-werk traden, hadden zy zich de handen en 't aanzicht met een zeker swart Slijk besmeerd, 't welk zy ten dezen einde bereid hadden, en 't geen hen zo wel vermomde, dat ze meer Duivels als Menschen geleeken. 't Stond den Priesters, die 't ontkomen waren, noch wel voor, dat zy van die afgrijselijke Menschen hadden gezien, en dat zy hen alle de geenen, die zy voor haar vonden, hadden zien om hals brengen; maar hun verbaasdheid, en de vermomming, in de welke zy hen gezien hadden, had hen niet toegelaaten 'er iemand af te kennen. Ondertusschen waren alle de Volkeren van daar omtrent na 't Bosch toe komen loopen, en bezichtigden dit droevig schouspel, zonder d'oorzaak van een zo vreemde elende te konnen raaden. Een iegelijk sprak 'er op zijn manier af; maar eindelijk door de zorg, die de Vader van *Ahinomé* genomen had om onder hen te verbreiden, dat het Duivels of kwaade Geesten waren, die deze verwoesting hadden aangerecht, had hy zo veel uitgewerkt, dat dit het gevoelen was, 't geen 't meest door het Volk aangenomen wierd. Doch de Priesters, zich van hun verslagendheid hersteld hebbende,

ſpraken 'er op een gantſch andere manier af: zy overwoogen zorgvuldiglijk alle zaaken; en 't zy door vermoeden, of door eenige wel gegronde raadingen, zy beſlooten altijd eindelijk, dat *Abinomé* en haar Minnaar, daar men gantſch niet meer af vernam, d'oorzaak van hun ongeluk waren. Zy verſterkten zich in dit geloof; en, vol van deze gedachte, ſtuurden zy laſt na 't Gebergte van *Sporombe*, om alle de toegangen wel te bewaaren, en *Dioniſtar* met zijn Meeſteres aan te houden, indien zy by geval zich derwaarts vervoegd hadden, om na *Sporombe* te gaan.

Deze kloekmoedige Dochter en haar edelmoedige Minnaar ondertuſſchen alle dingen in het Hol, daar wy af hebben geſproken, gereed gevonden hebbende, namen 'er heimelijk hun verblijf-plaats in, en voltrokken 'er met bewilliging hunner Ouders hun lange en getrouwe liefde. Zy hielden met niemand gemeenſchap, als met den geen, die hen deze plaats aangeweezen en bereid had, welke ook niet en miſte hen van tijd tot tijd alles te beſchikken, 't geen zy van nooden hadden. Aldus leefden zy vijf jaaren lang, zonder ooit uit hun Hol te komen; en echter leefden zy gelukkig in hun eenzaamheid, dewijl *Dioniſtar* al zijn geluk in de genieting van zijn getrouwe *Abinomé* deed beſtaan, en dat zy alle haar heil in de bezitting van haar waarde *Dioniſtar* ſtelde. Zy maakten zich allengskens een gewoonte van alleen te leeven; en deze gewoonte, die hen in het eerſte jaar wat verdrietig was gevallen, wierd in 't gevolg verzoet door de vruchten, welken hun liefde voortbracht. Alle jaaren kreegen zy een Kind; en *Abinomé* ſchepte haar grootſte vermaak in de zelven te voeden en op te trekken, terwijl haar Man zich bezig hield met het beetje Landts, 't geen even buiten hun Hol lag, gelijk wy hier voor gezegt hebben, te bouwen. Hy had d'aarde geakkerd, en 'er verſcheidene Moes-kruiden gezaaid; en van de Boomen, die hy 'er gevonden had, trok hy al het hout, 't geen hem ergens toe dienen konde. De Rivier en de Bron van 't Hol beſchikten hen een groote menigte van Viſch; 't welk gevoegd zijnde by het geen, dat hen van tijd tot tijd van buiten gebracht wierd, hen met hun gezin in d'overvloed deed leeven. Zy hadden een groote zeer gemakkelijke Hut in deze opene plaats gemaakt, om niet gehouden te zijn in het onderaardſch Gewelfſel, welkers vochtigheid en duiſternis noch zo

aan-

aangenaam, noch zo gezond waren, als deze onoverdekte ruimte, daar zy de groote lucht ademden, te woonen. De bekwaamheden van deze plaats, en de nabyheid hunner Bloedverwanten, daar zy dikwils tijding af konden krijgen, deeden 'er hen de wooning aangenaam vinden. Zy dachten niet meer om over het Gebergte te trekken, en zich in *Sporombe* ter neer te zetten; en zy besloten 't overige van hun dagen in deze beminnelijke eenzaamheid te verslijten, daar zy ongetwijfeld gelukkig zouden hebben konnen leeven, indien de Fortuin, nijdig over hun geluk, den loop daar af niet gestut had door een toeval, 't geen hen vijf jaaren na hun vertrek wedervoer.

Eenige jonge Lieden, die uitsteekend vernibbeld waren op de Jacht van een zeker Dier, hier te lande *Karieba* geheeten, 't geen een soort van wilde Katten is, maar welkers vleesch zeer lekker, en de huit, of het bont, uitsteekend kostelijk valt, ontdekten 'er een groot getal op de steile Rotzen, tusschen de welken de plaats, daar zich *Dionistar* met zijn Gezin onthield, besloten is. De begeerte van deze Dieren te dooden, deed deze Jongelingen by deze byna ongenaakelijke Bergen of Rotsen op klauteren, in de hoop van 'er een goede jacht te zullen doen. Zy geraakten 'er dan boven op, en kwamen in 't vervolgen dezer Dieren omtrent de plaats, daar de laage Wooning van *Dionistar* was, uit de welke zy rook zagen opgaan, zonder eenig vuur te bemerken. Dit baarde onder hen een groote verwondering, en te gelijk de nieuwsgierigheid van d'oorzaak dezes rooks te zoeken, en aan de plaats te naderen, van waar zy de zelve zagen opvliegen. Zy gingen dan al voort, en zagen eindelijk van de top eens Rots, daar ze op geklauterd waren, 't vuur, 't geen *Dionistar* en sijn Vrouw gestookt hadden, om hun kost daar over te kooken. Zy beschouden hen lange tijd, zonder 'er van gezien te worden, en zonder eenig gerucht te maaken; waar na zy, weer t'huis gekomen zijnde, verhaalen gingen, dat zy een Man, een Vrouw, en der zelver Kinderen, ontdekt hadden, welke in hun eenzaamheid tusschen deze steile Rotzen liefden, zonder dat zy begrijpen konden, hoe zy in een zo laage en zo weinig genaakelijke plaats hadden konnen geraaken. Dit verhaal maakte een groot geroep onder de Lieden des Landts. Ettelijken wilden met eigene oogen zien, 't geen zy d'anderen

 had-

hadden hooren vertellen ; en daar ging zo veel volks na toe, dat eindelijk eenigen *Dionistar* en *Ahinomé* kennende wierden. De Priesters waren ook niet lang, zonder van deze ontdekking verwittigd te worden; 't geen de begeerte van het verdelgen hunnes Tempels en het ombrengen hunner Makkers op deze arme Gelieven te wreeken weer in hen ontstak. Zy verzamelden dan de schelmachtigste Ieveraars, die 'er onder hun Aanhangers waren, en gingen de woon-plaats van *Dionistar* en *Ahinomé* aan alle kanten omcingelen; maar gelijk ze, ter oorzaak van haar diepte en de steilheid der Rotsen, daar ze door omringd wierd, ongenaakelijk was, kondenzy niets anders uitrechten, als eenige pijlen na hen te schieten, die, zonder hen eenig leed te doen, hen alleenlijk verwittigden van het gevaar, daar zy op deze onoverdekte plaats in waren. Dit verplichtte hen dan op hun hoede te weezen, en zich in het nevensgelegene Hol te vertrekken, om de poogingen hunner Vyanden te vernietigen.

De Priesters ondertusschen nacht en dag op hun wraak leggende te maalen, verzinden een zekere soort van een Ladder, dien zy van te samen gebondene boom-wortelen maakten, om langs de zelve eenige Lieden te doen afdaalen in de plaats, welke *Dionistar* verlaaten scheen te hebben; maar 't kon zo heimelijk niet geschieden, of deze getrouwe Gelieven wierden 't gewaar: 't geen hen op hun verdeediging deed denken. Als zy dan zagen, dat men deze Ladder nederliet, op de welke zich vijf gewapende Mannen hadden begeeven, verschoolen zy zich achter een kleine Rots, dicht by de plaats daar ze ter aarde moesten komen; en hebbende hen onder 't bereik hunner Boogen gekreegen, schooten zy ze met pijlen, dat ze half dood van boven neer vielen, waar na zy hen voorts ombrachten. d'Edelmoedige *Ahinomé* stond haar Gemaal met een manlijke moed zeer getrouwelijk by, en hielp hem alle de geenen, die op deze wijs na beneden meenden te komen, met een onvermoeide iever aan kant maaken. Deze vruchtelooze poogingen baarden den Priesters een uitsteekende verwoedheid: zy vermaanden hun Lieden, een dapperder onderneeming, als d'eerste, te waagen; niet te dulden, dat een godloos Man, en een godlooze Vrouw, over een groot getal van godvruchtige Menschen, welke het ontheiligen en verdelgen hunner Altaars tracht-

ten te wreeken, zegenpraalden; en om hen daar te meer toe aan te moedigen, beloofden zy hen de gunst van *Stroukaras*, en de hemelsche vergeldingen, die hy aan de geenen geeft, welke hem beminnen en dienen. Deze aanmaaningen en deze beloften verwekten den iever van verscheidene Persoonen, die sich gewilliglijk aanbooden, om alles t'onderneemen, 't geen men hen bevelen zoude; invoegen 'er beslooten wierd, dat men een groot getal van dusdanige Ladders maaken, en de zelven altemaal te gelijk neer zou laaten daalen: want zy dachten, dewijl *Dionistar* en zijn Vrouw niet over al konden weezen, dat het hen niet moogelijk zou zijn de nederdaaling van zo veele Vyanden te beletten, en dat zy eindelijk genoodzaakt zouden worden zich over te geeven, of met eigene handen om hals te brengen. Dit onderwerp wierd volgens het besluit, 't geen men 'er af had genomen, in 't werk gesteld; en *Dionistar*, die zulks alreedts wel voorzien had, zo veele Ladders te gelijk ziende nederwerpen, was gedwongen zich in zijn Hol te vertrekken, welkers ingang zeer eng was, en dien hy, toen hy de onoverdekte plaats had moeten verlaaten, t'eenemaal toegestopt had, doch echter op die wijs dat hy 'er een uitgang wist te vinden. Ten dezen einde had hy zich gediend van swaare steenen, en groote stukken houts, waar van hy voorraad had gemaakt, terwijl zijn Vyanden zich bereidden tot hem de groote storm te leveren, welke hen meesters van de plaats maakten. Maar als ze nu al beneden wareu gekomen, en dat zy onze getrouwe Gelieven meenden te vangen, om de zelven aan de wraak der Priesters op t'offeren, stonden zy geweldig verbaasd, dat zy, na dat zy hen lange tijd tusschen de Rotsen en de Boomen gezocht hadden, hen nergens vinden konden. Niettemin aarzelden zy niet; en een naauwkeuriger zoeking doende, wierden zy eindelijk het gat gewaar, door het welk zy zich in de Spelonk hadden gebergd. Zy poogden 'er door te booren; maar gelijk ze geen werktuigen hadden, die tot zodanig een arbeid bekwaam waren, vernoegden zy zich met eenigen van hun Volk daar te laaten, en klommen weer na boven, om bescheid aan de Priesters te gaan brengen van alle de naarstigheid, welke zy aangewend hadden, en om wijders met hen de middelen te beraamen, door de welken zy ten einde van hun voorneemen konden geraaken. Dezen, ziende dat hun Vyand 't ook deze maal ontko-

men was, en dat het gat, waar door hy met zijn Vrouw in de Spelonk was geraakt, hen in veiligheid ſtelde voor de pijnigingen, die zy hen bereidden, beſlooten na verſcheidene redeneringen, dat 'er in de Berg of Rots eenig groot Hol moeſt weezen, daar zy zich in vertrokken hadden, en dat 'er mogelijk noch andere uitgangen waren, als de geene, dien zy hadden gevonden. In deze gedachte bevalen zy aan hun Ieveraars, een zeer naauwkeurige zoeking rondom de Rots te doen; 't geen binnen weinig dagen verricht wierd: maar daar was geen plaats te vinden, waar door men in de Spelonk konde komen. Dit deed hen gelooven, dat men 'er niet in zou konnen geraaken, indien men niet door de gemelde geſtopte ingang heen boorde: en zo dit niet gelukken wilde, beſlooten zy, *Dioniſtar* en zijn Vrouw in hun Hol van honger te doen ſterven. Men ſtuurde dan verſcheidene Lieden na beneden, die met handboomen, 't gat, 't geen *Dioniſtar* had geſtopt, trachtten t'openen: maar hy had 'er zo veele ſteenen voorgewenteld, en zo vele ſtukken houts dwars in geplaatſt, dat het niet mogelijk was een doorgang te maaken, om in de Spelonk te komen, daar zy voor hun geweld beveiligd waren. Zy beſlooten dan, na verſcheidene vruchtelooze poogingen, een geduurige wacht voor het gat te houden, en deze rampzalige Gelieven, indien ze zich niet op beſcheidenheid overgeeven wilden, in hun Hol uit te hongeren.

Dioniſtar en zijn Vrouw ondertuſſchen voorziende, dat hun leeftocht niet lang duuren konde, oordeelden wel, dat zy nooit uit de handen hunner Vyanden zouden konnen ontkomen, welke, indien zy meeſters van hun perſoonen konden worden, hen d'afgrijſelijkſte tormenten zouden doen lijden. Zy voorzagen ook, dat zy den hoogmoedigen en onmedogenden Prieſters tot een triumf zouden dienen; en deze gedachte bedroefde hen meer, als die van de dood zelve. Zy hadden noch eenige hoop, dat hun Vrienden hen te hulp zouden komen; maar als zy, na eenige dagen in deze verwachting doorgebracht te hebben, beſpeurden dat 'er niemand kwam, en dat zy uit d'opening om hoog in het gewelfſel, waar door het Hol aan de zijde des Riviers den dag ontfing, verſcheidene van hun Vyanden geſtadig rondom de Rotſen zagen gaan, om hun ontkoming te verhinderen, lieten zy af van te hoopen, en beſlooten tot de dood.

Ahinomes Vader had, tot hun geluk, alle hun Kinderen by zich geno-

genomen, uitgezondert het jongste, 't geen noch aan de borst lag; vermits het hen swaar viel dezelven in hun Hol te voeden. De behoudenis dezer Schepselen troostte hen uitsteekend in hun droefheden. Zy verheugden zich, dat deze kostelijke vruchten van hun liefde de verwoedheid hunner Vyanden ontkomen, en zy, zelfs na hun dood, in de zelven zouden leeven, onaangezien hun onrechtvaardig lot, 't geen de draad hunnes leevens in de blom van hun ouderdom afsneed. Zy beweenden dikwils des zelfs strengheid; maar ziende, dat dit vonnis onwederroepelijk was, namen zy, na malkander honderd wederzijdsche getuigenissen van liefde en genegentheid gegeeven te hebben, het edelmoedig besluit van eer te sterven, als in de macht hunner Vyanden te vallen, en hen al stervende te trotsen, door hen hun misdaaden en bedriegeryen te verwijten. Zo haast als zy dit besluit hadden genomen, dachten zy op de middelen om het in 't werk te stellen, 't geen op de volgende wijs geschiedde.

Wy hebben gezegt, dat het Hol, daar zy zich in vertrokken hadden, aan de zijde des Riviers verlicht wierd door een groote opening, die ontrent ter hoogte van vier Mannen boven 't water stond. Aan de kant van dit gat, 't geen de Spelonk tot een venster verstrekte, verspreide zich de Rots aan alle zijden, en maakte een soort van een platte-forme. *Dionistar* en zijn Vrouw verkoozen deze plaats, om 'er het tooneel van het bloedig treur-spel, 't welk zy voorgenomen hadden te speelen in de tegenwoordigheid der geenen, die zy by dit doodelijk spektakel zouden konnen trekken, af te maaken. Zy brachten dan op deze platte-forme al het hout, 't geen zy noch overig hadden, en leiden 't in een kring, met de gedachte van zich midden in 't vuur, 't geen zy daar ontsteeken wilden, te verbranden. Hier na gingen zy op zekere dag in 't midden van deze kring staan, na dat zy alvoorens eenige Dorenhagen, die hen verschoolen voor 't gezicht der geenen, die aan d'andere zijde des Riviers gingen, welke hier ter plaatse niet wijd, maar zeer diep was, afgekapt hadden. Zo haast nu als zy Menschen zagen verschijnen, riepen zy hen toe, en baden hen, dat zy tot aan de kant des waters, tegen over de plaats daar zy stonden, wilden komen. Drie of vier der Lieden, die de ronde rondom deze Rotzen deeden, zich hoorende toeroepen, kwamen nader: wanneer *Dionistar* hen zei; dat zy hen te vergeefs trachtten te vangen, dewijl de Spelonk, daar hy in

woon-

woonde, hem, ter oorzaak dat ze ongenaakelijk was, altijd tegen hun pogingen zoude beveiligen, zo lang als hy zich verdedigen wilde; maar dat hy 't beter oordeelde, een verdrag met hen te maaken; dat hy hen ten dezen einde bad, de Priesters te willen verwittigen van het besluit, 't geen hy had genomen, om zich liever aan hen over te geeven, als zich geduurende zijn gantsche levens-loop in zijn Hol besloten te zien. Zegt hen, voegde hy 'er by, dat ik hen zeer gewichtige zaaken t'openbaaren heb, welke als zy uit mijn mond verstaan zullen hebben, twijffel ik niet, of ze zullen my, onaangezien al het leed, 't geen ik hen heb gedaan, in genade aanneemen. 'k Verzoek dan, dat ze in zo grooten getal komen, als ze konnen, op dat zy zelve getuigen zijn van de dingen, welke ik in hun tegenwoordigheid, en voor al het Volk, 't geen hen zal verzellen, wil doen.

De geenen, daar hy deze woorden tegen gesproken had, deeden terstond de Priesters van dit geval verwittigen, en riepen een grooter getal van hun Makkers, om den oever, tegen over de plaats, van waar *Dionistar* de gemelde redenen tegen hen gehouden had, met hen te bewaaren.

De Priesters deze tijding gekreegen hebbende, stuurden straks eenigen van hun Ligchaam, met order van zo minnelijk, als zy konden, tegen *Dionistar* en zijn Vrouw te spreeken, en hen te zeggen, dat, indien ze slechs berouw hadden, men hen niet alleenlijk de straf vergeeven, maar hen ook zelfs in genade weer aan zoude neemen. Deze Afgevaardigden kweeten zich stiptelijk van hun last, beloofden meer als men van hen verzocht, en wendden hun uiterste vlijt aan, om *Dionistar* zo ver te brengen, dat hy zich op hun belofte vertrouwde, en zich in hun handen stelde. Hy veinsde hun raad goed te keuren, en zei hen, dat, indien zy binnen twe dagen met hun gantsche Ligchaam wederkwamen, hy hen in de tegenwoordigheid des Volks zeer gewigtige dingen zeggen, en hen zijn laatste besluit te kennen zoude geeven.

De Priesters, gevolgd van een groote menigte des Volks, feilden niet op de bestemde tijd daar te verschijnen; en *Dionistar* hen altemaal op den oever des Riviers, tegen over zijn Spelonk, verzameld ziende, kwam met zijn Vrouw, en het Kind, 't geen zy zoogde, te voorschijn, en verzocht hen een vreedsaam gehoor: 't welk verkreegen hebbende, sprak hy hen by na op de volgende wijs aan.

Ik acht my gelukkig in mijn ongeluk, dewijl ik mijn wensch vervuld zie. Sedert eenige dagen heb ik een uitsteekende begeerte gehad om u ter plaatse, daar gy tegenwoordig zijt, vergaderd te zien, ten einde in vryheid mijn gedachten aan u t'openbaaren; en ik raam uit uw stilswijgen, dat gy my heden de gunstige aandacht, welke gy my beloofd hebt, en waar van ik my zal trachten te dienen, om u mijn rechte gevoelens, en mijn laatste besluit ontdekken, geeven zult. Ik richt mijn redenen aan alle de geenen van deze vergadering, maar inzonderheid aan u, gy Priesters en Offeraars, die het Volk regeert, en die in 't byzonder meer oorzaaks hebt om my te haaten, als d'anderen, om dat ik u meest heb beleedigd. Wy belijden u openhertig, mijn Vrouw en ik, dat zy uw Tempel in de brand heeft gesteeken, en dat ik verscheidene uwer Makkers met mijn hand heb omgebracht. Moet deze beleediging uw gramschap niet tegen ons verwekken? Maar vermits wy noch voor de storm beveiligd zijn, zo schort uw wraak voor een wijl op; en als wy dit vertoog geëindigt zullen hebben, zult gy ongetwijfeld gewrooken weezen.

Eer men mijn Meesteres *Ahinomé* geweld wilde aandoen, leefden zy en ik met alle de geenen van ons Geslacht in de rust en in de stilheid, zonder ons eenigsins met eens anders zaaken te bemoeijen. Wy lieten u uw Volk na uw wil regeeren, zonder een enkel woord, 't geen u beleedigen konde, t'uiten; en wy wachtten alle beiden maar na het gelukkig oogenblik, 't geen ons door de band van een wettig huwelijk te samen vereenigen moest. Deze gewenschte tijd, die een einde van onze moeyelijkheden stond te maaken, was byna gekomen; en alle dingen waren tot vervulling onzer geloften geschikt, wanneer gy

vrywilliglijk onze vreugde kwamt ſtooren, en onze zoete hoopingen in een verwarde wanhoop verkeeren. Gy kwamt *Abinomé* uit de naam van STROUKARAS eiſſchen, om my mijn Meeſteres t'ontrukken, en om haar van haar Minnaar te berooven. Kon zulks geſchieden zonder een uitſteekend geweld? En kan men zich met reden verwonderen, dat wy alles gedaan hebben, 't geen de raazerny ons in een diergelijke gelegentheid inboezemen konde? Zijn 'er eerlijke en moedige Luiden, die minder zouden hebben willen doen? En kunt gy ons rechtmaatiglijk daar over laſteren? 'k Weet wel, dat gy uw handel zult bedekken met het kleed van Godtsdienſt, en dat gy my zeggen zult, als men de bevelen van een God moet gehoorzamen, dat 'er dan geen reden is, die niet wijken moet; dat de gerechtigheid, de billijkheid, 't bloed, de vriendſchap, en ook zelfs de liefde, hoe wettig zy ook weezen mag, geen hinderpaalen moeten ſtellen tegen de verordeningen des Hemels. Deze redenering is een zeer krachtig punt, en ik wil ze ook niet wederleggen; maar wie zal my verzekeren, dat een bevel, ſtrijdende tegen de redelijkheid, tegen de gerechtigheid, en tegen d'eer, een bevel des Hemels zy? Wat ſchijn is 'er, dat een Godtsdienſt, die alle de wetten des natuurs, gelijk ook die van de rechte redelijkheid, om ver werpt, en die de ſterkſte banden des gezelligheids verbreekt, een Hemelſche Godtsdienſt zy? Gy zegt, dat STROUKARAS de Zoon des Zons is, dat hy ten Hemel is opgevaaren, dat hy daar met zijn Vader woont, dat hy d'eenige Uitlegger van zijn wil is, dat hy met u in uw Tempels en Boſſchen gemeenzaamlijk verkeert, en dat gy van hem de macht hebt om tekenen en mirakelen te doen: maar wie zal my verzekeren, dat gy oprecht

zijt,

zijt, en dat alle deze dingen waarachtig zijn, daar ze zo zeer ſtrijden tegen de natuurlijke reden, en tegen het getuigenis van duizend Lieden, die uw bedriegeryen ontdekt hebben, en die 'er de gantſche hiſtorie af weeten? *Stroukaras* was maar een Menſch, en gy hebt 'er een God af gemaakt, dien gy aanbid gelijk als d'opperſte Godheid. Gy zegt, dat hy de Zoon des Zons is, dat hy deel heeft in zijn natuur en in zijn macht, en dat hy derhalven ook deel moet hebben in de dienſt, welke alle de Menſchen aan dit groot Geſtarnte ſchuldig zijn: maar welk een blijk brengt gy te berde, om deze leer, die zo ſtrijdig is tegen het getuigenis der zinnen, en tegen de lichten des vernufts, te beveſtigen? Gy blinden, dwaazen, en Leiders van blinden, de Zon, die een eeuwige God is, heeft die wegen des voortteelings van nooden om zich te vereeuwen? En wanneer hy Kinderen had, zou hy die zich zelven niet gelijk maaken, als alle de Dieren doen? Indien gy wilt, dat hy 'er heeft, zoud gy beter doen te zeggen, dat hy 'er de Maan doet maaken, dat ze zijn Vrouw is, dat ze alle maanden ſwanger word, en dat ze de Starren baart. Dit gevoelen, hoewel 't belagchelijk zy, zou echter duizend maal ſchijnbaarder weezen, als het geen, 't welk gy in den geeſt van dit dwaas Volk ingeprent hebt, om het zelve zodanig te buigen, als 't u belieft. Gy maakt hen wijs; dat *Stroukaras* zijn menſchelijke gedaante noch behoud; dat hy zich vermengt met de Dochters der Menſchen, welken hy met zijn genade wil begunſtigen; en dat hy de zelven vervult met een heilige Vrucht, die 't geluk in de Geſlachten brengt; en aldus misbruikt gy de Godtsdienſt en de lichtgeloovigheid des onnoozele Volks, om uw ſchandelijke geilheid te verzaaden. Onder een diergelijk

lijk mom-aanzicht van Godvruchtigheid hebt gy uw onmenſchelijkheid gepleegd tegen de geenen, die uw bedriegeryen niet hebben willen aanneemen. *Stroukaras*, uw Hoofd, bezoedelde zijn wreede handen met het bloed van zo veele onzer Voorzaaten, en verbande, of bracht om hals de helft van deze Natie, om zich meeſter van d'andere te maaken. Gy volgt in alles zijn ſchadelijke voorbeelden; en gy voegt noch dagelijks nieuwe miſdaaden by de geenen, die hy begaan heeft. Gy hebt, gelijk ik alreeds gezegt heb, van een ſterfelijk Menſch een onſterfelijke God gemaakt, welke gy alle dagen aanbid, daar gy beeſtachtiger in zijt als de Beeſten zelf, die geene godtsdienſtige eerbiedigheid aan huns gelijken bewijzen, en die noch de Beeſten, noch zelfs de Menſchen, hoewel ze veel uitſteekender zijn als zy, en dat ze hen meeſten tijd beheerſchen, aanbidden. Gy doet noch ſlimmer; gy ſchrijft ook uw *Stroukaras* krachten toe, welke zijn gewaande Vader niet en heeft. Sedert d'eerſte ſcheiding zijner Dienaars hebt gy hem Tempels op verſcheidene plaatſen des Landts opgerecht: gy zegt, dat hy van den Hemel daalt, om 'er zijn orakels te geeven; dat zulks op honderd plaatſen te gelijk geſchieden kan; en niettemin bekent gy, dat de Zon niet meer als een plaats in den Hemel kan beſlaan. Volgens uw zeggen is de Zoon hier uitneemender in als de Vader, en kan veel meer doen als dit heerlijk Geſtarnte, 't geen de wereld met zijn warmte en met zijn licht vervult, en 't geen het leeven aan alle de Dieren geeft ....

Zo

Zo als hy meende voort te vaaren, verwekten de Priesters, den welken dit vertoog, waar van zy de gevolgen vreesden, niet aan en stond, een oproer onder 't Volk, en bevalen aan hun ieverigste Aanhangers, dezen godloozen Redenaar, die, na zo veele misdaden begaan te hebben, zich noch tegen de Dienaars des Godtsdiensts kanten dorst, met hun pijlen te doorschieten. Deze Ieveraars, vaardig in dit gebod te gehoorzaamen, spanden terstond hun boogen, om *Dionistar* en zijn Vrouw het leeven te beneemen; doch deze getrouwe Gelieven vertrokken zich in hun Hol, om 'er na eenige oogenblikken weer uit te komen. Zy besteedden dit weinigje tijdts tot zich d'aderen der armen en beenen t'openen; waar na eenige brandende houten genomen hebbende, leiden zy 'er rondom de hout-hoop, die zy bereid hadden: en vervolgens in de tegenwoordigheid der menigte daar in treedende, toonden zy hen het bloed, 't geen uit hun doorgesneedene aderen gudste. Dit afgrijselijk schouwspel stilde 't geraas des Volks, en trok hun gezicht en aandacht derwaarts. d'Edelmoedige *Ahmomê* deze tijd, als d'eenigste die haar noch overig was, waarneemende, deed een gesprek aan de Priesters en aan het Volk, in het welk zy alles goed keurde, 't geen haar Man gezegt had, verwijtende den eenen hun hoogmoed, hun bedriegeryen, en hun schandelijke geilheid, en vermaanende d'anderen d'oogen t'openen, en niet langer te dulden, dat men hun eenvoudigheid misbruikte, om hen de werktuigen te maaken van de gebreken en eerzucht der geenen, die zonder eenige wettige macht, tegen alle d'oude regelen en de loffelijke gewoonten hunner Voorzaaten, zich meesters van de Natie hadden gemaakt. Vervolgens nam zy haar Kind, en opende het in hun tegenwoordigheid d'aderen: waar na zy en haar Man duizend vloeken tegen hun Vyanden uitbraakten, en hen zeiden, dat de dood hen zoet scheen, dewijl zy eendrachtelijk en gezamenerhand stierven, gelijk zy geleefd hadden; dewijl zy het vermaak genooten van hun Tirannen te trotsen, hen hun misdaaden en bedriegeryen te verwijten, en over hun boosaardigdigheid en wreedheid te zegenpraalen; dewijl zy d'aangenaame troost hadden van niet in hun handen te zijn gevallen, en in hun zaaken zo wel te hebben konnen voorzien, dat hun Vyanden hun raazerny en verwoedheid niet zouden konnen oeffenen, als op een weinigje assche, welke van de ligchaamen van twe Persoonen, die Mar-

Martelaars van de redelijkheid en van de waarheid ſtierven, over zoude blijven.

Dood van Dioniſtar en Ahinomé.

Thans omhelſden zy malkander, gingen zachtelijk op de Rots neer leggen; en hun armen om hun ligchaamen ſtrengelende, voelden zy hun leeven met hün bloed uitloopen, en bleeven in dit poſtuur, tot dat de vlammen, die zy ontſteeken hadden, hen tot aſſche hadden verteerd.

Dit afgrijſelijk en gantſch ongemeen ſpektakel maakte verſcheidene indrukkingen in den geeſt des Volks. Eenigen van de verſtandigſte ſlag waren uitſteekend geraakt over de daad van deze twe Martelaaren, over de kracht hunner redenen, en over de ſtandaftigheid met de welke zy de dood hadden verſmaad, om hun waarachtige gevoelens niet te verzaaken, en om niet in de macht hunner vyanden te vallen.

d'Anderen, die zo ver niet verlicht waren, voor alle regel niet anders hebbende, als de vooroordeelen van hun opvoeding, en de gevoelens van hun Beſtierders, duidden dit geval gantſch anders, en hielden *Dioniſtar* en *Ahinome* voor Godloozen, die hardnekkig in hun dwaaling waren; hoewel zy in 't eerſt op 't gezicht van hun edelmoedige of liever heldachtige daad niet weinig geraakt waren geweeſt.

Ondertuſſchen dorſten de Prieſters geenige wreedheid pleegen tegen de Verwanten dezer twe kloekmoedige Zielen, uit vrees van zich aan al de wereld gehaat te maaken, en hun achtbaarheid, die alreedts door verſcheidene gevallen, ſtrijdende tegen hun belangen en tegen hun gezag, geweldig gekrenkt was, t'eenemaal te zullen verdelgen; invoegen dat zy zich ſedert die tijd met meer maatigheidts beſtierden, als ze voor heen hadden gedaan.

De Preſtarambes hebben de geheugenis van dit gedenkwaardig geval van Vader tot Zoon overgeleverd, en houden *Dioniſtar* en *Ahinomé* voor twe doorluchtige Martelaars des waarheidts, om de welke hun Voorouders, na de vervolgingen, die hen den eerzuchtigen *Stroukaras* verwekt had, geleeden te hebben, zich uit hun Vaderland verbannen zagen. Daar zijn 'er zelfs onder hen, die de Rots, op de welke deze twe Edelmoedige Perſoonen 't leeven verlooren, alle jaaren gaan bezoeken; en d'eerbiedigheid, die

men

men voor hun geheugenis heeft, maakt de plaats, welke tot hun grootmoedige daad heeft gediend, gelijk als heilig.

Toen *Sevarias* deze Volkeren t'onderbracht, vond hy vier- of vijf-en-twintig Tempels, daar den Bedrieger *Stroukaras* in aangebeden wierd, zonder verscheidene anderen te rekenen, die noch by de gebuurige Natien, welke hy niet aan en deed, en die noch op den huidigen dag in hun ongeloof volharden, in wezen zyn.

De Prestarambes, die hem in zijn overwinning hadden gevolgd, verhaalden hem deze gantsche historie, welke hen van Vader tot Zoon bekend gemaakt was, en baden hem, zijn zorgen aan te wenden om deze arme verleide Menschen uit hun dwaaling te trekken. Hy beloofde hen, alle mogelijke iever daar toe te zullen besteeden, zo haast als hy 't bekwaamlijk zou konnen doen: maar hy deed hen te gelijk begrijpen; dat men in zodanig een voorneemen groote voorzichtigheid moest gebruiken, om deze in hun ydele bygeloovigheden gantsch blinde Volkeren niet te verwilderen, en aan 't hollen te brengen.

Voorzichtigheid van Sevarias om de Stroukarambes uit hun dwaalingh te trekken.

Na dat hy hen dan verwonnen, en den Tempel des Zons gesticht had, welkers heerlijkheid hen een veel grooter verwondering baarde, als de Bosschen van *Stroukaras*; na dat hy prachtige plechtigheden, verzeld met muzikale instrumenten, had ingesteld; dat hy door de Zon zelve verkoozen was geworden, om het Hoofd dezer Volkeren, en d'Uitlegger van zijn wil te zijn; en dat hy door zijn rechtvaardige Wetten en deugdelijke Daaden zich een groot aanzien onder hen verkreegen had; toen begon hy hen te zeggen, dat *Stroukaras* de Zoon des Zons niet en was; dat dit schoon Gestarnte, dewijl het een eeuwige God was, de wegen des voortteelings niet van nooden had, gelijk de sterfelijke Menschen, om zijn soort te vereeuwen; dat de Zon geen Kinderen voortbracht; en indien hy ze al voortbracht, dat hy ze zich zelven gelijk zou maaken, als alle de Dieren doen; dat zijn Zoonen zo groot en zo heerlijk zouden weezen, als hy; en dat 'er alzo, in de plaats van een, verscheidene Zonnen zijn zouden: 't geen niet waar en was, gelijk zy zelve wel zagen.

Alle deze grondige redenen, maar noch meer de kracht zijner wapenen en blixemen, waar van zy de doodelijke werkingen geproefd hadden, maakten een groote indrukking op den geest der

voor-

Sevaris betrapt de Priesters van Stroukaras.

voornaamsten, en deeden hen ten deele de bedriegeryen van *Stroukaras* bemerken: maar 't geen de zelven t'eenemaal aan den dag bragt, was de zorg, die *Sevarias* nam, om de Bedriegers op de daad te betrappen, wanneer zy hun orakelen gaven uit de holle boomen, daar zy zich in verschoolen. Hy nam dan zijn tijd waar op een plechtig Feest; en eensslags met de wapenen in de vuist in de Tempels vliegende, ten tijde dat men 'er d'orakelen gaf, betrapte hy de valsche Profeeten in hun heimelijke holen: en rukkende de zelven daar uit, deed hy hen in de tegenwoordigheid des Volks hun bedriegeryen en verleidingen bekennen.

De Tempels en Bosschen worden om vergehakt.

Dit was d'oorzaak, dat alle de geenen, die eenige redelijkheid hadden, hun dwaalingen de schop gaven; invoegen dat men in alle de Landen van zijn Gebied, de Tempels en de Bosschen van *Stroukaras* om ver hakte; en de Godtsdienstige eer, die men hem daar opentlijk had beweezen, wierd gantschelijk uitgeroeit. Dog echter niet over al; want de gebuurige Natien der Sevarambes volharden noch op den huidigen dag in hun Afgodery.

Laat ons nu wederkeeren tot de Godtsdienst der Sevarambes, die, hoewel ze niet zo dwaas, en minder strijdig zy tegen de natuurlijke redelijkheid, echter niet en laat een rechte Afgodery te weezen in dit punt, dat ze aan de Zon, die maar een Schepsel is, godtsdienstige eerbiedigheden, welke niemand toe en komen als alleen den Schepper, betoonen. d'Openbaare oeffening nu des Godtsdiensts geschied by hen niet, als op de gewoonlijke Feestdagen, welke zijn de drie eerste dagen van de nieuwe Maan, en de drie eersten na dat ze in haar volheid is gekomen. Op deze dagen doet men maar eenige offeranden van reuk-werk, welke de gewoonlijke Priesters aan de Zon offeren, en die zy met eenige lof-zangen verzellen: waar na het overige des dags in spelen, dansen, en andere vermaakelijkheden, doorgebracht word. Maar de plechtige Feesten of Vier-tijden zijn het geen, 't welk het luisterachtigst in de Godtsdienst is, en waar in zy in haar grootste pracht verschijnt. Daar zijn 'er zes, altemaal verscheelende in hun einden, en in hun gebruiken, naamentlijk het *Khodimbasion*, 't *Erimbasion*, 't *Sevarision*, 't *Osparenibon*, 't *Strikasion*, en het *Nemarokiston*. Wy zullen ze altemaal, het een

Feesten der Sevarambes.

na

na het ander, beschrijven. Men viert deze Feesten niet, als in de Tempels, welke men in de groote Steden gebouwd heeft, gelijk te *Sevarinde*, te *Sporounde*, s'*Arkropsinde*, te *Sporoume*, en eenige anderen, ieder der welken haar byzonder gebied of begrip heeft; en de geenen, die ten platte lande woonen, vervoegen zich derwaarts, om een gedeelte des Feests by te woonen: waar na een iegelijk weer na huis trekt, en zich daar vrolijk maakt. In den Tempel van *Sevarinde* zijn byna vier honderd Priesters, die beurt om beurt de dienst verrichten; en in d'andere Tempels zijn'er meer of minder, na de grootte der Plaatsen. Den Onderkoning is d'opperste van allen, en gelijk als hun Paus; en in alle de plechtigheden doet hy d'eerste offerande. Ieder Gouverneur der Steden, daar een Tempel is, doet het zelfde; waar na d'andere Priesters het overige verrichten. Laat ons nu overtreden tot de beschrijving dezer plechtige Feesten.

Van het Feest des Groote Godts, *Khodimbasion* genaamd.

Wy hebben alreedts gezegt, dat *Sevaristas* het *Khodimbasion* heeft ingesteld, volgens het denk-beeld van *Sevarias*, die daar wel iets af gezegt, doch'er zich niet klaarlijk over geuit had. Deze reden was d'oorzaak geweest, dat zijn Nazaaten tot *Sevaristas* toe des zelfs instelling niet hadden durven onderneemen: maar dezen Prins maakte daar geen swaarigheid in, en zag het verscheidene maalen voor zijn dood gevierd worden. 't Geschied maar alle zeven jaaren eens, in 't begin van ieder *Dirnemis*, ten tijde dat de Zon aan het teken des Waags komt, en het *æquinoctium* (*evenlangheid van dag en nacht*) der Lente maakt, 't geen by ons dat van de Herfst is. De plechtigheden van dit doorluchtig Feest duuren zeven achtervolgende nachten, en geschieden op de volgende wijs.

Zo haast als de Zon ondergegaan is, opent men de Tempel, die gantsch met swart is behangen, zijnde de lichtende Kloot en alle d'andere Sieraaden zodanig bedekt, dat men ze geduurende het Feest gantsch niet en ziet. De Priesters zijn altemaal in 't swart ge-

kleed, hebbende 't aanzicht met een Floers van dezelve koleur bedekt; en den Onderkoning is van d'anderen niet onderscheiden, als door een soort van een wit Manteltje, 't geen hy om de schouders heeft hangen. In deze toetakeling treed hy na het Altaar, daar men niet anders op ziet, als een kleine Kloot, bedekt met een swart Floers, 't geen des zelfs licht verduistert, en maar een swakke schemering in d'oogen doet flikkeren. Alle de Sevarobastes en de Priesters, die deze nacht moeten dienen, volgen hem met ontsteekene Toortsen in de hand. Zo dra als hy in het Koor treed, maakt hy een diepe eerbiedigheid; en vervolgens gestadig naderende maakt hy een andere, tot dat hy aan de voet des Altaars gekomen is. Hier blijft hy staan met zijn gantsche gevolg, 't geen zich achter hem houd; en als de Priesters de Toortsen overgegeeven hebben, legt hy zich op swarte Kussens neer met het aanzicht na d'aarde, en de handen te samen gevouwen op het hoofd. d'Anderen doen het zelfde; en zy houden zich altemaal wel twe uuren lang met een zeer diepe stilswijgendheid in dit postuur; welke tijd verstreeken zijnde, hoort men de luide stem van een Kromhoren, die hen verwittigt, dat ze zich op hun knïën zullen oprechten. Thans neemt een Priester een der gedachte ontsteekene Toortsen, en geeft ze aan den Onderkoning, die dezelve in de hand neemende opstaat, na het Altaar toetreed, en aldaar eenig ruikend Hout, 't geen hy 'er tot d'Offerande gereed vind, aansteekt. Als de vlam nu vat heeft gekreegen, werpt hy 'er Gommen en Reuk-werk in (want by de Sevarambes worden nooit bloedige Offeranden gedaan) en zich vervolgens op de Knien werpende, spreekt hy overluid het volgende Gebed.

Gebed des Groote Godts,

Khodimbas, Ospamerostas Samotradeas, Kamedumas, Karpanemphas, Kapsimunas, Kamerostas, Perasimbas, Prostamprostamas.

Dezen zijn de bynaamen, welke zy in hun taal aan God

God geeven ; waar van dit onderſtaande de zin en de netſte uitlegging is.

Koning der Geeſten, die alles begrijpt, die alles vermoogt, die oneindig, eeuwig, onſterfelijk, onzichtbaar, onbegrypelijk, alleen Opperheerſcher, en 't Weezen der Weezens zijt.

Wy blinde Stervelingen, die u zien, zonder u wel te zien, die u kennen, zonder u wel te kennen, en die echter gelooven dat wy u moeten aanbidden ; wy komen hier in 't midden der duiſterniſſen, welke ons omringen, om u onze eerbiedigheid te bewijzen. Alle dingen hier beneden ſpreeken ons dagelijks van u, en doen ons verwonderd ſtaan over uw grootheid en uw wijsheid : en deze ontellijke Geſtarnten, die wy des nachts boven ons hoofd zien flikkeren, betuigen ons genoegſaam door hun nette en geregelde beweeging, dat uw almachtige hand de zelven beſtiert en onderſchraagt. Maar het blinkend Dag-geſtarnte, 't geen ons verwarmt en verlicht, die godlijke Zon, door welkers dienſt gy ons alle de goederen, die wy ontfangen, mededeelt, is de ſchoonſte ſpiegel, daar wy uw glorie en eeuwige voorzienigheid in konnen beſchouwen. Hy is 't, die de ſwarte dekſels des nachts door zijn hemelſch licht verbreekende, ons de wonderlijke werken uwer handen doet zien : hy is 't die ons verwarmt, en die ons leevendig maakt : en hy is 't eindelijk, door wien wy alle de werkingen van uw godlijke weldaadigheid genieten. Gy hebt hem ook geſteld, om in het gedeelte des Heel-als, 't geen hy beweegt, 't geen hy verwarmt, en 't geen hy met zijn ſnelle, heete, en heldere ſtraalen verlicht, uw Stedehouder te zijn. Gy hebt verſcheidene groote Klooten aan zijn gebied onderworpen ; en wy zijn door uw wil van het getal der geenen, die hy

beſchijnt. Gy hebt hem ons tot een zichtbaare en glorieuſe God gegeeven ; en hy heeft onze goede en gunſtige God willen weezen , verkiezende ons onder alle de Volkeren des Aardrijks , om zijn Onderzaaten en waare Aanbidders te zijn. Ten dezen einde heeft hy ons Wetten gegeeven , en ons de Dienſt , welke hy wil dat wy hem bewijzen , voorſchreeven ; en aldus weeten wy , hoe wy hem moeten dienen , vermits hy 't ons geopenbaard heeft. Maar gy , o opperſten God der Goden ! o oneindige Macht ! gy zijt onzichtbaar , en t'eenemaal onbegrijpelijk. Alle dingen verkondigen ons , dat gy zijt ; maar niets kan ons uw natuur verklaaren , noch ons uw wil zeggen : 't geen ons een zeer duidelijk en zeer gevoelig bewijs is , dat gy niet begeert , dat wy u verder zoeken , als in uw verwonderlijke werken , dewijl gy u op geen andere wijs aan ons te kennen hebt willen geeven. Alzo is ook alle kennis en alle licht niet anders als een onweetendheid en duiſternis by uw godlijk en onbegrijpelijk licht : en hoe wy ons meer pijnigen om u te kennen , hoe wy minder wijs worden. Wy zien oneindige afgronden tuſſchen onze ſwakheid en uw magt;en d'overdenking van uw grootheid zou onze zielen tot ſtof doen verſtuiven,indien gy ons door uw barmhertigheid niet onderſteundet. Wy zouden in een wanhoop vallen, die ons het vernuft , 't geen gy ons hebt gegeeven , zou doen verliezen , indien gy ons niet door het zelve zeidet,dat het niet mogelijk is,dat het Schepſel den Schepper begrype, nog de gëeindigde zaak het geen 't welk geen paalen heeft. In dit nederig gevoelen leggen wy de vinger op de mond ; en zonder roekeloozelijk in de diepe geheimeniſſen van uw Godheid te willen dringen , vernoegen wy ons met u in 't binnenſt onzer

zie-

zielen aan te bidden. Maar dewyl de ligchaamen, daar gy de zelven in geslooten hebt, ook het werk uwer handen zyn, gelooven wy, dat zy, zo wel als de zielen, in de dienst, die wy u bewijzen, deel hebben, en uiterlyk aan de Menschen onze uitwendige en onze inwendige eerbiedigheid moeten toonen: waarom wy dan volgens onze swakke lichten dit plechtig Feest hebben ingesteld, om een getuigenis te zyn van d'eer, die wy u bewyzen, en om de geenen, die door onweetendheid of ondankbaarheid hun gantsche leevens loop zouden konnen doorbrengen zonder hun gedachten tot u op te heffen, van hun plicht te verwittigen. Wilt, o oneindige Goedheid d'offeranden van onze herten, en d'uiterlyke plichten, welke wy u op de wys, die wy de gevoegelykste, de nederigste, en d'eerbiedigste geoordeeld hebben, durven betoonen, ontfangen. Maar dat de rook onzer Offerande tot by u opvliege; dat ze u bidde, ons alle onze misdaaden te willen vergeeven, en dagelijks uwe godlijke genaden en gunsten over ons te verbreiden, op dat wy u altijd konnen aanbidden en looven.

Na dit Gebed herneemen zy altemaal d'ontsteekene Toortsen; en de Muziek doet zich in alle de hoeken des Tempels door verscheidene welluidende Gezangen hooren: 't welk gëeindigd zijnde, treed den Onderkoning op de zelve wijs uit de Tempel, als hy 'er in gekomen is, en geeft door zijn vertrek en door dat van alle zijn Toehoorders, plaats voor een twede viering, die door d'eerste *Sevarobaste* gedaan word, welke in een twede vergadering van ander Volk de zelve plechtigheden verricht, en het zelve Gebed spreekt als den Onderkoning in d'eerste verzameling deed. Na de twede geschied 'er een darde, en vervolgens verscheidene anderen, tot dat het Feest geëindigd is.

Geduurende deze Plechtigheid worden 'er op verscheidene

plaat-

Vergaderingen van fraaje Geesten.

plaatsen des Stadts vergaderingen van geleerde Luiden gehouden, welke, ieder volgens zijn gevoelens, van de Godheid spreeken; en dikwils maakt men 'er beruchte geschillen: 't geen schoone gelegentheden aan de fraaye Geesten geeft, om de vruchten hunner studien, en de doordringendheid van hun verstand, te toonen.

'k Was eens in een dezer vergaderingen, alwaar een zeer geleerd en zeer welspreekend Man, *Skromenas* geheeten, een lang en deftig vertoog deed, raakende de gesteldheid des geheele Wereldts, de geboorte van onze Kloot, d'oorspronk der Dieren, de voortgang der menschelijke Weetenschappen, mitsgaders de Godtsdienst, welke de Menschen onder zich bevestigd hebben.

Wat het eerst belangt, hy zei; dat de groote Wereld eeuwig en oneindig was, en dat men ze betrachten moest als stoffelijk, of als geestelijk; dat de stof, en de geest die ze bezielt, hoewel het twe onderscheidentlijke dingen zijn, onafscheidelijk te samen vereenigd waren, gelijk het ligchaam en de ziel in de Dieren; dat deze geest een formerende kracht had, door de welke zy in alle de ligchaamen op duizend verscheidene manieren gestadig werkte, en zich in 't kort in alle de Schepsels schilderde; dat ze met verstand handelde; dat alle haar byzondere werken een wonderlijke betrekking tot het denk-beeld van het Groot-al hadden; en dat ze niets te vergeefs deed, hoewel 't ons swak vernuft toescheen, dat eenigen haarer voortbrengingen gebrekig, onregelmaatig, en wanschapen waren. Hy voegde daar by; dat de formerende kracht van deze geest door het gantsche ligchaam verspreid zijnde, daar verscheidentlijk in handelde, en dat ze in een verwonderlijke verscheidentheid behaagen schepte; dat ze volgens deze grond gaarne sommige ligchaamen verliet, om in anderen over te gaan; en dat zulks d'oorzaak was van de vernietiging en geboorte van zekere dingen, van de dood en van het leeven; dat haar werken onderscheidentlijke proportien hadden, dewijl ze somtijs gantsche Klooten maakte, en dat ze vervolgens in ieder dezer Klooten handelde; en 'er zich in een kort begrip op duizendderlei wijs in schilderde; dat 'er in d'ontdoening der ligchaamen niets verging als der zelver gedaante, en zulks om weer een nieuwe gedaante aan te neemen, zonder dat 'er iets van hun stof verlooren ging; dat de geest,

die de zelven verliet, ook niet verging, maar dat ze in andere onderwerpen ging werken.

Dezen Leeraar onderſteunde zijn redenen met het gezag van *Pythagoras*, van *Plato*, en verſcheidene andere groote Filozoofen, zo Grieken, Arabiers, als Indiaanen, welken hy zeide van zijn gevoelen geweeſt te zijn, immers in het meeſte gedeelte. Hy zei ook noch; dat de geheele Wereld te ſamen geſteld was uit een oneindig getal van Klooten, verſcheelende in hun proportie, hun beweeging, hun gelegentheid, hun gebruik, en hun einde; dat 'er ook oneindig veel Zonnen waren, zijnde gelijk zo veel bronnen van leeven en licht, om de Klooten, welke de Voorzienigheid in d'uitſtrekking van hun kring had geplaatſt, te verlichten en te bezielen, en dat ze in de beſtiering van het Groot-al als des zelfs Lieutenanten waren; dat geen dezer Klooten eeuwig was, hoewel ze van een zeer lange geduurzaamheid waren, met het onderſcheid van meer of minder, volgens de trap van uitſteekendheid en van hun vaſtheid; dat ze zelfs altemaal, zonder eenige uitzondering, een begin hadden gehad, en ook een eind hebben moeſten, gelijk d'andere laager ligchaamen; dat de Voorzienigheid d'ontdoening der eenen en de geboorte der anderen niet en duldde, als in de verſcheidene tyden, die zy had verordend, op dat het Groot-al geen ſchade, noch eenig geweld, zou komen te lijden; eindelijk, dat het even eens gelegen was met de Klooten, als met de verſcheidene ſoorten der Dieren, in de welken men 'er alle dagen ziet ſterven, zonder dat daarom echter de ſoort uitſterft, vermits 'er weer anderen gebooren worden, om de plaats der geenen, die ſterven, te vervullen.

Na dat hy aldus van de geheele Wereld had geſproken, viel hy op onze Kloot in 't byzonder, en zei; dat ze een begin had gehad, als alle d'anderen, en dat ze ook, gelijk als die, een eind zoude hebben, maar dat de paalen van haar geduurzaamheid aan geen ſterfelijk Menſch bekend waren; dat de gevoelens der Menſchen, raakende de tijd van haar geboorte, niet overeenkwamen, maakende d'eenen haar ouder, en d'anderen jonger; dat d'Egiptenaars haar al in hun tijd veertien of vijftien duizend jaaren oudheidts gegeeven hadden; dat de Brachmanen der *Ooſt-Indien* haar omtrent dartig duizend jaaren gaven; en dat de Chineezen veertien of vijftien duizend

zend

zend jaaren rekenden in d'order van de ſucceſſie of opvolging hunner Koningen; maar, wat hem belangde, dat hy niet geloofde, dat ze zo oud was; dat hy de rekening der Jooden ſchijnbaarder vond, dewijl ze beter overeenkwam met de voortgang der Weetenſchappen en der Konſten; en dat, hoewel 'er tegenwoordig Volkeren op het Aardrijk waren, alzo groote barbaaren, als hun Voorzaaten voor vier duizend jaaren konden weezen, hy echter deze laatſte rekening voor de beſte hield, vermits het ſcheen dat de ligchaamen der Dieren geſtadig verminderden, 't zy ten opzichte der geſtalte, of der krachten en des gezondheidts. Hy zei, dat men zulks voornaamentlijk bemerkte in de kwaadaardige en ongebondene Menſchen, gelijk het meeſtendeel der Volkeren van *Azia*, *Europa*, en *Afrika* was, welke in der daad zeer barbaarſche Lieden waren, hoewel ze geloofden zeer beſchaafd te zijn, dewijl ze de beſchaafdheid deeden beſtaan in uiterlijke ſchijnbaarheden, daar ze echter waarlijk niet in beſtaat; dat de rechte beſchaafdheid niet en beſtaat in eenige gemaakte redenvoeringen, in eenige wonderlijke kleding-wyzen, en in eenige uiterlijke gebaarden, maar in de gerechtigheid, in de goede regering, in d'onnozelheid der zeden, in de maatigheid, en in de liefde en de liefddaadigheid, welke de Menſchen onderling voor malkanderen moeten hebben; dat meeſtentijd de geeſtigſte en de gaauwſte van alle Menſchen een barbaar was, indien hy niet rechtvaardig, weldoende, liefddaadig, en gemaatigd was, en dat de lichten van zijn geeſt maar een valſche glans waren, die niet en diende als om hem te verblinden, en hem in den afgrond te doen vallen; dat de kwalijk geregeerd wordende Natien blind waren; en dat de waare glorie der Prinſen en der Overigheden beſtaat in het goed beleid en in de goede beſtiering hunner Onderzaaten, en in een rechtmaatige uitdeeling der vergeldingen en der ſtraffen.

Wat d'oorſpronk der Dieren belangt, *Skromenas* zei; dat ze den Menſchen onbekend was, zo wel als de tijd van de geboorte der Klooten; dat het echter, indien men zich op waarſchijnelijke giſſingen gronden konde, te gelooven ſtond, dat de Voorzienigheid in den aanvang van ieder Kloot een paar van alle de volmaakte Dieren, daar ze de zelve mee vervullen wilde, geſchaapen had; en dat de ſoorten uit dit paar, gelijk als uit een bron, door de wegen des voortteelings vermenigvuldigd waren; dat hy 't gevoelen van *Mo-*

ſes

zes hier in zeer hoog achtte, en het zelve voor 't bewijſlijkſt en 't meeſt op de reden gegrondveſt hield; dat, wat d'andere Klooten belangt, die, zo wel als d'onze, een gedeelte van de geheele Wereld maaken, niemand wiſt, hoedanig de huishouding des Natuurs in deze grooteligchaamen was, en dat men 'er derhalven zonder roekeloosheid niet af ſpreeken konde; dat het ons genoeg was over de zaaken, die wy op ons Aardrijk zien, te redenkavelen, en daar in op duizend plaatſen over de wonderen van de godlijke Wijsheid verſtomd te ſtaan; dat, gelijk 'er verſcheidene ſoorten van Dieren in de verſcheidene Elementen en in de verſcheideneKlimaaten van onze Kloot waren, het ook wel weezen konde, dat God de verſcheidene byzondere Klooten met Dieren van verſcheidene ſoorten, die niets gemeens hadden met de geenen, welke wy by ons zien, bevolkt had; dat hy alles tot zijn eer deed; en dat het ons niet toeſtond, roekeloozelijk in de geheimeniſſen van zijn Voorzienigheid te willen dringen; dat onder alle de Dieren, die hy hier beneden had geſchapen, hy aan den Menſch groote voordeelen gegeeven had, welke hy aan d'anderen niet had willen geeven, en dat deze gaven en deze genaden en in hun maat en in hun ſoort verſcheelende waren; dat niettemin de Menſch een ſterfelijk en vergankelijk Dier was, gelijk d'anderen, en dat hy zich niet verhovaardigen moeſt op goederen, waar van de bezitting kort en onzeker is. Hy voegde daar by; dat het een groote dwaasheid in veele Lieden was, zich in te beelden, dat den Hemel, d'Aarde, en alle de lichtende Geſtarnten, welke wy boven onze hoofden zien blinken, niet geſchapen en zijn als voor het byzonder gebruik der Menſchen, gelijk of de Voorzienigheid geen edeler noch verhevener eind had, als dat van aan elendige Aard-wurmen te behaagen. Kortom, hy zei op d'ydelheid dezer Lieden zulke krachtige zaaken, dat de gaauwſte onzer Predikers daar niet meer af gezeid zoude konnen hebben, om een hovaardige Zondaar, die zich tegen Goud dorſt verheffen, te vernederen.

Hier van daan trad hy over tot het vertoog van d'oorſpronk en voortgang der Weetenſchappen en Konſten, waar over hy zeer kurieuze zaaken zei, verhaalende hiſtoriſche wijze alles, 't geen de vermaardſteSchrijvers van verſcheideneNatien daar af geſchreeven hebben. Hy trok veeleChineeſche enBrachmaniſcheAutheurs aan, gelijk

ook de Jooden, de Grieken, en d'Arabiers, en betoonde, dat verscheidene fraaye Weetenschappen, die men eertijts had, verlooren waren; maar dat hy hoopte, dat ze met de tijd door de naarstigheid en iever der Sevarambes, die 'er alreedts eenigen hersteld hadden, en die hier veel beter in te recht konden komen, als eenige andere Natie des Wereldts, ter oorzaak van hun uitsteekende regering, en de zorg die men nam om van tijd tot tijd een genoegsaam getal van gaauwe Lieden na de beschaafdste Volkeren van onze Landen te schikken, om aldaar alles te leeren, 't geen zy oordeelden tot nut van hun Natie te konnen strekken, en des zelfs kurieusheid te verdienen, weer gevonden zouden worden.

Hy eindigde met een vertoog wegens de Religie en de Dienst, welke men aan d'opperste Godheid schuldig is, en zei veele genoegsaam-vreemde dingen, die ik hier niet herhaalen wil. 'k Zal my vernoegen met alleenlijk te zeggen, dat hy trachtte te bewijzen, dat de Menschen van natuure geen meer Religie hebben, als de Beesten; en dat, indien zy de spraak niet en hadden, zy niet veel meer vernufts hebben zouden; maar dat zy door middel der woorden hun gedachten aan malkander mededeelen, en dat de meeste Weetenschappen en Konsten hun oorspronk en voortgang schuldig zijn aan de konst van zich door spreeken uit te drukken. Noch zei hy; dat de Religie aan de nieuwsgierigheid en aan de bespiegeling haar geboorte verschuldigd was; dat, eer de Menschen eenige godtsdienstige eer-bewijzing ingevoerd hadden, zy gelijk de Beesten leefden, en dat d'overdenkingen van eenige bespiegelachtige Perssoonen, die door de betrachting van d'orde des Voorzienigheidts zich allengskens verheft hadden tot de gedachte van een opperst en onafhangend Weezen, d'eerste beweegingen van devotie hadden voortgebracht; dat vervolgens eenige gevoelens van eerbiedigheid en van erkentenis d'uiterlijke dienst, welke men gepleegd had ten aanzien van God, en van de Zon, zijn grooten Dienaar, die het heerlijkste en weldaadigste Schepsel is, 't geen onze oogen konnen ontdekken, voortgebracht hadden; dat om deze oorzaak d'aanbidding des Zons d'oudste, d'algemeenste, en de schijnbaarste van alle aanbiddingen was; en dat, hoewel de gezuiverdste reden den geest aandreef tot het denk-beeld van een opperst Weezen, niettemin zijn eerste beweegingen en het getuigenis der zinnen zich bepaal-

paalden met d'aanbidding van dit groot Geſtarnte. Hy zei; dat d'eerſte plechtigheden, welke men ingeſteld had, zeer eenvoudig waren geweeſt, en dat ze geduurende d'eerſte eeuwen niet beſtaan hadden als in eenige offeranden van vruchten, die de Zon tot voedſel der Menſchen rijp maakt; dat vervolgens d'eerzucht en de gierigheid zich daar onder komende te mengen, men de Godtsdienſt vervuld had met duizend overgeloovige en belagchelijke plechtigheden, die door de tijd en de gewoonte, onaangezien ze baarblijkelijk tegen 't vernuft en de waarheid ſtreeden, beveſtigd waren geworden; dat deze dwaalingen van godlooze, wreede, en tiranniſche leeren, door welker middel men getracht had de geeſten te boeyen, gevold waren geweeſt; dat dewijl de Menſchen aldus van de rechte weg afgeleid waren, men zich niet verwonderen moeſt, dat ze hoe langer hoe meer van d'eene dwaaling in d'andere, en van d'eene afgodery in d'andere, vielen, en zo kwalijk overeenkwamen in het onderwerp van hun aanbidding, en in de manier van hun godtsdienſtige eer-bewyzing; dat hun verblindheid in een zo gewichtige zaak hun geeſt vervulde met duizend valſche vooroordeelen, welke hen verhinderden 't licht des waarheidts, hoe helder het ook uit zich zelve was, te zien; dat de gewoonte, die zy zich in de dwaaling gemaakt hadden, de neigingen van hun hert zodanig had bedurven, dat ze alle de lichten van hun vernuft verduiſterde, en hen niet toeliet vryelijk te handelen in de verkiezing van goed en van kwaad, van waar en van valſch; dat daar van daan gekomen was die onbedachte iever der Volkeren van alle de tyden en van alle de plaatſen, die om hun party te handhaaven, of te vermeerderen, dikwils alle de wetten des gerechtigheidts en des menſchelijkheidts geſchonden hadden, onder den dekmantel van hun gevoelens voor te ſtaan, en de ſwakke en onmachtige Afgoden, daar zy 't onderwerp van hun aanbidding af hadden gemaakt, in eerbiedigheid te brengen; dat de hardnekkigheid van deze verſcheidene partyen dikwils oorzaak had geweeſt van oorlogen, moorden, en eindelijk van de verwoeſting van machtige Rijken; dat, om alle deze rampen te vermijden, het noodzaakelijk was, dat een wel geregelde Staat een iegelijk in zijn natuurlijke vrijheid liet leeven, dewijl het onbillijk was de zelve te ſchenden, en dat deze ſchending niet als kwaade werkingen voort konde brengen; dat het in de macht der Menſchen

 niet

niet en ſtaat, te gelooven, alles 't geen zy wel zouden willen gelooven; dat het Geloof altijd gegrond is op eenige voorgaande reden, die den geloovende daar toe aandrijft, en zonder de welke het hem onmogelijk is eenige belydenis t'omhelzen, wat ſchijn hy ook maaken mag van de zelve omhelſd te hebben; dat alle de geenen, die de Godtsdienſt, in de welke zy opgevoed zijn, verlaaten, om een andere te verkiezen, de beweeg-redenen, die hen tot deze verandering aangedreeven hebben, door klaare blijken bewijzen, en met goede redenen verdedigen moeten, dat alleen de kracht des waarheidts hen verplicht heeft van de dwaaling af te ſtaan; dat alle deze bekeeringen zonder dat geveinſd, en alle de Leeraars bedriegers of zinneloozen waren, die niet wiſten wat ze deeden, of die zich eer wereldſche voordeelen, als de zaligheid van hun ziel, voorſtellende, hun afvalling bedekten met het ſchoon-ſchijnend kleed des Godvruchtigheidts, en onbeſchaamdelijk God en de Menſchen trachtten te bedriegen; dat men de vooroordeelen des opvoedings door de kracht van de reden overwinnen, en van zekere bygeloovige Religien tot andere zuiverder op konde klimmen, maar dat het onmogelijk was af te daalen, en oprechtelijk Gelooven t'omhelzen, ſtrijdende tegen de reden en tegen het getuigenis der zinnen; dat het daar mee gelegen was, als met een Boom, daar men d'overvloedige takken wel af hakken kan, maar daar men geen nieuwe takken aan kan zetten; dat men volgens deze onbeſtrijdelijke waarheid allerhande Religien oprechtelijk en wijſelijk verlaaten konde, om die der Sevarambes t'omhelzen, als zijnde de redelijkſte, en die het minſt met bygeloof belaaden is; en dat, hoewel alle de partyen de zelve zaak voor hun Gelooven zeggen, zy echter niet altemaal de zelven met krachtige en baarblijkelijke redenen zouden konnen verdedigen.

Skromenas eindigde aldus zijn vertoog, 't geen langer als een uur duurde, en daar een iegelijk een zeer gunſtige aandacht toe leende. 'k Was verheugd, te zien dat een Heiden in zo veele dingen een zo goed gevoelen had van *Mozes*, en van eenige Gelooven, daar de Kriſtenen belijdenis af doen, hoewel ik niet veel van het geen, 't welk hy noopende de Godtsdienſt gezegt had, goed keurde: maar mijn vreugde duurde niet lang, en verkeerde wel haaſt in droefheid, wanneer ik een oogenblik na dat dezen Leeraar een eind van zijn vertoog

vertoog had gemaakt, een mijner Lieden opentlijk uit hoorde zeggen, dat hy en vijf of zes zijner Makkers, overtuigd zijnde door de kracht der redenen van *Skromenas*, de Godtsdienst der Sevarambes omhelzen wilden. Den geen, die aldus sprak, was *Moreton*, den Engelschman, een onbestandige en oproerige geest. Hy had zich bereid tot my deze hoon te doen, om zich te wreeken over eenige straffing, die ik hem met recht had doen lijden, en *Skromenas* van langer hand verplicht dit vertoog op te stellen, om met grooter luister, en onder een schoone schijn van Godvruchtigheid, van de Kristelijke Godtsdienst af te konnen vallen. 'k Stelde my, zo veel als 't my mogelijk was, tegen deze verandering; 'k hield hem en zijn Makkers met alle bedenkelijke minzaamheid hun plicht voor oogen; maar alle mijn redenen, en alle mijn vertooningen, konden hun verhard en aan God en hun Godtsdienst ongetrouw hert niet vermurwen. Zy verzaakten opentlijk het Kristendom, om de Religie der Sevarambes t'omhelzen, en trachtten hun trouwloosheid door verscheidene ydele redeneringen te rechtvaardigen. 'k Wendde alle mijn vlijt aan om hen weer te recht te brengen, en om de kwaade werking, die hun voorbeeld zoude konnen voortbrengen, te verhinderen; maar als ik zag, dat 'er van hun kant niets te verhoopen was, kon ik my niet beletten tegen hen uit te barsten, en hen te zeggen; dat het een van God op hun hoofd gevallene vlock was, die hen het verstand had benomen; dat hun en hunner Voorouderen hardnekkigheid hen dit ongeluk op den hals had getrokken; en dat men zich niet behoefde te verwonderen, te zien dat de Kinderen der geenen, die zich tegen de heilige Katholijke Kerk verheft hadden, in een verkeerde zin vielen, en eindelijk 't Kristendom verzaakten 't geen hun Vaders in verscheidene tegen d'oude, oprechte, Katholijke en Romeinsche Godtsdienst, buiten de welke geen zaligheid is, vergiftige Sekten hadden verdeeld. Zy lachten met mijn verwijtingen, even als ze met mijn vermaaningen hadden gedaan; en ik was eindelijk genoodzaakt te swijgen, en hen op hun wijs te laaten leeven. Maar ik bleef volstandig, door de genade Godts, in het Geloof des H. Kerks; en ik hoop daar in te leeven en te sterven, zonder dat iets bekwaam zy om my af te wenden van de Kristelijke Godtsdienst, noch van de gehoorzaamheid, welke alle oprechte Kristenen aan des Heilandts Stad-houder schuldig zijn.

Eenigen van des Schijvers Volk omhelzen de Godtsdienst der Sevarambes.

Van het *Erimbasion*, of Feest des Zons.

DEze plechtigheid geschied alle jaaren, en vangt aan op den dag als de Zon aan de *Tropicus Cancri* komt, wanneer het onze zomersche Zonne-stand, en onze langste dag is, doch de kortste by de Zuiderlingen. Drie dagen van te vooren dooft men alle de Vuuren van de Natie, en men behelpt zich zo lang, tot dat men van de Straalen des Zons nieuw Vuúr heeft gekreegen. Dit zou in een koud Land in 't midden des winters zeer ongemakkelijk vallen; maar behalven dat *Sevarambe* een heet Land is, bereiden zy 'er zich al lang van te vooren toe: invoegen dat z' 'er niet veel ongemaks af hebben.

De drie eerste dagen van dit Feest gaan door in Offeranden van Reuk-werk, en in droevige en swaarmoedige Gezangen, door de welken deze Volkeren d'afwydering des Zons schijnen te betreuren, en hem te bidden weer na hen toe te komen, om hen zijn warmte en zijn licht te geeven, welke beiden hen schijnen te willen verlaaten, en om met zijn nieuwe Straalen de Vuuren, die over al uitgedoofd zijn, weer t'ontsteecken. Indien de Zon daags na de Zonne-stand helder schijnt, en met geen wolken betrokken is, 't geen in dit schoon klimaat zeer zelden gebeurt, ontsteekt men aan des zelfs Straalen door hulp van Brand-spiegels eenige stoffen, die lichtelijk vuur vatten, welke men aan d'eene zijde onder in een groote Hout-hoop steekt, die in het hof des Tempels gemaakt word 't Vuur broeit aldus eenige uuren lang, en doet eindelijk des avondts de gantsche Hout-hoop in de brand vliegen, 't geen een zeer groote vlam veroorzaakt, by de welke een iegelijk Lampen komt ontsteeken, die vervolgens in alle d'*Osmasies* gebracht worden; en aldus krijgt men weer nieuw Vuur voor het gantsche jaar, in de plaats van dat des voorgaande jaars, 't geen men overal uitgedoofd had. Maar indien het gebeurt, dat het regent, of dat de Zon met wolken is bedekt, dan doet het gemeen Volk, geloovende dat hy op hen vertoornd is, hem Offeranden, en zingt hem klaagelijke Gezangen; 't welk

't welk ze zo lang vervolgen, tot dat de Zon, de wolken doorboorende, met zijn gantsche glans verschijnt, en krachtig genoeg is om hun uitgedoofde Vuuren weer t'ontsteeken. Thans doen zy hem dankzeggingen, en rechten over al openbaare verheugingen aan met veelerhande sooten van spelen, tot het eind des Feests toe, 't welk gemeenlijk niet langer als vijf dagen duurt. 'k Zou al te lang zijn, indien ik hier alle de plechtigheden van deze Vier-tijd wilde verhaalen: weshalven ik 'er liever kortelijk af heb willen spreeken, en in weinige woorden zeggen, 't geen 'er 't aanmerkelijkst in is.

Van het *Sevarision.*

'T SEvarision is een andere Plechtigheid, welke alle jaaren gevierd word, ten geheugenis des komsts van *Sevarias* en zijn Parsis in het *Zuid-land.* Den Onderkoning en alle d'Amptenaaren laaten zich met hun kostelijkste Klederen daar by vinden. Zy offeren Reuk-offeren aan de Zon, en bedanken hem voor de genade, die hy eertijdts aan hun Voorouders deed, door hen *Sevarias* toe te zenden, gewapend met zijn Blixemen, om zijn Vyanden t'overwinnen, om hen uit hun onweetendheid en beestachtige afgodery te trekken, hen zijn wetten te geeven, en hen tot zijn Volk te verkiezen, ten einde hun Natie de gelukkigste des wereldts te maaken. Vervolgens treden zy over tot de pryzingen van *Sevarias* en zijn Nazaaten, vertoonen de veld slagen, die hy op de Stroukarambes gewonnen heeft, en spreeken van de treffelijke wetten en geboden, welke dezen Prins hen voor zijn dood naliet, loovende zijn goedheid, zijn voorzichtigheid, en alle zijn andere deugden. Thans vallen zy op zijn Navolgers, en bidden eindelijk de Zon, dat hy hen altijd Onderkoningen wil geeven, welke hun Voorgangers in deugd en in geluk trachten na te volgen, en zelfs, zo 't mogelijk is, t'overtreffen. Dit Feest duurt maar vier dagen, welke altemaal in verheugingen doorgebracht worden, zonder 'er iets treurigs of rouwigs onder te mengen.

Van het *Osparenibon* of plechtigheid des Huwelijks.

't O*Sparenibon* is een ander plechtig Feest, 't geen vier maalen in 't jaar, te weeten om de drie maanden, gevierd word. *Sevarias* heeft het by zijn tijd ingesteld, en geduurende al het overige van zijn leeven zien vieren. 'k Zal my niet ophouden met het hier te beschrijven, dewijl ik zulks alreedts elders gedaan heb, volgens de manier op de welke ik het te *Sporounde* zag vieren, die de zelve is als die van *Sevarinde*, alleenlijk met dit onderscheid, dat het'er, ter oorzaak des grootheidts van *Sevarinde* en des zelfs onderhoorige Plaatsen, vijf dagen duurt, daar het in d'andere Steden slechts drie duurt. De staatsie van *Sevarinde* is ook grooter, als die der andere Plaatsen; invoegen dat alles daar met veel meer luisters en heerlijkheidts geschied, inzonderheid als den Onderkoning eenige Dochter ten wijve neemt, 't welk ik twe maalen gezien heb. Als dan heeft het Feest eenige schouspelen en byzonder plechtigheden, ter eere van de hoogste Overigheid: en alle de groote Staatsamptenaaren zijn gehouden het by te woonen: 't geen te *Sevarinde* een wonderlijke toeloop van Volk veroorzaakt. Dit onderscheid is'er tusschen den Vorst en zijn Onderzaaten, dat hy de Dochter, die hy trouwen wil, zelf verkiest, daar d'anderen in tegendeel door hun Vrouwen verkoozen worden. Wyders is'er weinig of geen verschil tusschen hem en de gemeene Man, voor zo veel de plechtigheden des Huwelijks belangt.

Van

Van het *Strikasion*, of Aanneeming der Kinderen.

'T STrikasion of *Aanneeming der Kinderen* geschied ook om de drie maanden, en duurt maar drie dagen. Zo haast als de Kinderen d'ouderdom van zeven jaaren bereikt hebben, en dat het Feest gekomen is, brengen d'Ouders hen in den Tempel, en zeggen aan een daar toe verordende Priester den dag van hun geboorte. Dezen Priester stelt hen altemaal in orde, volgens hun ouderdom, en levert 'er de lijst af aan den *Strikasiontas of Opziender der Schoolen*, die een groot Amptenaar in den Staat, en van het Ligchaam der *Sevarobastes* is. Deze roept hen stuk voor stuk by hun naam, volgens de tijd van hun geboorte, en leid hen na het Altaar, daar hy hen d'eerbiedigheid doet doen, drie maalen voor het swart Kleed, twe maalen voor de lichtende Kloot, en eens voor 't Vaderland. Vervolgens brengt hy hen by den Onderkoning, of die der *Sevarobastes*, welke den zelve verbeelt, en zegt hem uit de naam van d'Ouders der Kinderen, dat zy ze aan de Zon en aan het Vaderland komen wyen. Hier op daalt den Onderkoning van zijn Troon, en offert een Reuk-offer aan de Zon, hem biddende, dat hy deze tedere Jeugd, welke men aan hem heiligt, in 't getal zijner Kinderen en zijner Onderzaaten ontfangen, en hen zijn gunst en bescherming vergunnen wil, op dat zy hem in 't toekomende mogen dienen, gelijk de geenen gedaan hebben, die hen ter wereld hebben gebracht, en dat zy hem erkennen als de gemeene Vader van alle de Menschen, en als hun byzondere God en Koning.

Na dit gebed doet men d'Ouders naderen, welke hun Kinderen by 't hair vattende, en hen met 't aanzicht na het Altaar keerende, na dezelven aan 't voorhoofd gekust te hebben, 't hair, 't geen zy in de slinkerhand hebben gevat, met een schaar affnyden; waar na hen zachtjes op het hoofd slaande, zeggen zy: *Erimbas Prosta Phantoi*, 't welk betekent, *de Zon zy uw Vader en uw Moeder*. Vervolgens leid men ze na daar toe geschikte plaatsen, om hen 't hoofd te scheeren; waar na ze weer in den Tempel gebracht wor-

den, daar men lof-zangen over hen zingt; 't welk alles is, 't geen op d'eerste dag gedaan word.

De volgende dag zalft men hen 't hoofd met een zeer wel-riekende oly; en op de darde dag wascht men hen, en men geeft hen geele Rokken: en eindelijk (na eenige offeranden, plechtigheden, en verheugingen) verdeelt men hen in verscheidene *Osmasien*, om aldaar onderweezen en opgetrokken te worden.

Van het *Nemarokiston*, of Feest der Eerstelingen.

'T NEmarokiston, of *Feest der Eerstelingen*, is beweegelijk, dat 's te zeggen dat het geen vaste tijd heeft, en begint in de Lente, zo haast als men rijpe Vruchten heeft, welke men aan de Zon offert, tot erkentenis des voedsels, 't geen hy aan de Menschen en aan alle de Dieren geeft, doende d'aarde vruchten draagen, en rijp maakende alles 't welk de zelve voortbrengt. Den Onderkoning of zijn Stedehouder offert deze eerste Vruchten, en doet de zelven drie achtervolgende dagen, op de welken verscheidene Dansen en andere verheugingen gezien worden, voor al het Volk op het Altaar branden. Hier na offert men van alle de Vruchten de geenen die 't eerst rijp zijn, geduurende de tijd van zes of zeven maanden, na de maat dat men ze bekomen kan; maar dit geschied slechts door de Priesters nu en dan, en 't Volk laat'er zich niet by vinden, 't en zy d'Offeranden op de Maan-feesten gedaan worden, welke zijn, gelijk ik hier voor gezegt heb, de drie eerste dagen van de nieuwe Maan, en de drie eersten na dat ze in haar volheid is gekomen.

Dezen zijn alle de Feesten en plechtigheden, die de Sevarambes onderhouden, en geduurende de welken zy zich vrolijk maaken, en van hun arbeid rusten. Aldus, dewijl ze den arbeid, de vreugde, en de rust by beurten onder malkander mengen, is hen 't leeven zoet en aangenaam, en niet verzeld met zorgen, moeyelijkheden, en bekommeringen, gelijk het by ons is. Dit veroorsaakt, dat zy het zelve gelukkiglijk doorbrengen, en in het gemaatigd gebruik

bruik der goederen en der vermaakelijkheden, waar van het misbruik altijd den geenen, welke in d'onmaatigheid en ledigheid leeven, doodelijk of immers zeer nadeelig is, lange tijd in gezondheid leeven. 'k Heb de viering van alle deze Feesten menigmaal bygewoond, meer door een beweeg-reden van nieuwsgierigheid, als door eenige iever van Godts-dienst, alzo ik my altijd in de Katholijke versterkt heb, niettegenstaande 't voorbeeld van eenigen der onzen, welke de dienst des Zons omhelsden, en ongelukkiglijk, 't zy door swakheid of door believing, van het Kristendom afvielen, hoewel'er gantsch geen noodzaakelijkheid was, en dat het ons vry stond in onze *Osmasie* God op onze wijs te dienen, zonder eenige verhindering: want de Sevarambes hebben voor een grondregel, in 't stuk van Religie geenig geweld te gebruiken, maar de Menschen alleenlijk door het voorbeeld en door d'aanraading tot de dienst te trekken, vermits zy achten, dat een iegelijk in zijn gevoelen vry moet weezen, en dat het geweld wel huigchelaars, maar geen waarlijk bekeerden kan maaken. Wy kwamen dikwils in de vergaderingen der Giovanniten, dewijl ze Kristenen zijn; maar veele der onzen wilden God liever afzonderlijk dienen, als zich onder Kristenen vermengen, welke de Godlijke Natuur van *Jesus Kristus* niet erkennen; Kristenen, welke uit de Schriftuur en door de reden, die in deze stoffen een kwaade oordelaar is, waanen te bewijzen, dat Godts Zoon maar een Engel was, eer hy in de schoot des H. Maagdts het menschelijk vleesch aannam; Kristenen, welke zeggen dat Kristus geen God is als door aanneeming of vermaatschapping in het Rijk des Wereldts, op de wijs der Roomsche Keizers, die in de regering hunner Staaten een Makker by zich namen, en den zelve met de macht en de Keizerlijke Majesteit bekleedden, even of hy waarlijk Keizer had geweest. Aldus misleiden zich deze arme Ketters in hun ydele redeneringen, dat zy in de Godlijke zaaken zich van menschelijke voorbeelden dienen, en door hun domme vergelijkingen de heiligste geheimenissen van de Katolijke en waarlijk rechte Religie trachten te bespotten.

Ziet daar 't geen wy geoordeeld hebben te moeten zeggen van de Godtsdienst der Sevarambes, van hun plechtige Feesten, en hun voornaamste Ceremonien, daar alle hun Religie in bestaat, zon-

der ons op te houden met een al te naauwkeurige ontleding, die eer verdrietig als nut en aangenaam zou weezen.

Nu zullen wy iets zeggen van de Taal dezer Volkeren, zonder ons ook hier over al te wijd uit te breiden; dewijl ons voorneemen niet en is daar een Grammatica of Spraak-konst af te geeven, maar alleenlijk een klein Tafereel, 't geen de voortreffelijkheid en de voordeelen, die de zelve op alle d'andere Taalen heeft, 't zy van *Azia* of van *Europa*, aan kan wijzen.

Van de Taal der Sevarambes.

DE beschaafdheid der zeden brengt gemeenlijk die der Taalen voort, en inzonderheid als ze natuurlijke gronden hebben, op de welken men gemakkelijk kan bouwen, zonder het eerste model te veranderen, als het een maal wel bevestigd is. Dit begreep *Sevarias* zeer wel in 't begin van zijn Regering; want voorziende, dat hy de zeden dezer Volkeren door zijn Wetten gantsch zoet en geregeld zoude maaken, oordeelde hy, dat ze een Taal zouden moeten hebben, geëvenaard na hun inborst, en door welkers middel zy hun gevoelens en inwendige gedachten op een zo beschaafde manier, als hun gewoonlijkheden stonden te worden, konden uitdrukken. Hy was zeer geleerd in de Taalen; hy sprak 'er verscheidene, en kende volkomentlijk hun fraaiheden en gebreken: invoegen dat hy, in het voorneemen van 'er een zeer volmaakte te maaken, uit alle de geenen, die hy kende, trok 't geen ze fraais en nuts hadden, verwerpende 't ongemakkelijke en 't gebrekige. Niet dat hy 'er woorden af ontleende (want dat wil ik niet zeggen) maar hy nam de sierlijkste spreekwijzen, welken hy trachtte na te bootsen, en in de zyne te voegen, buigende de zelven na de taal der Stroukarambes, die hy geleerd had, en waar af hy de grondvest maakte van de geene, die hy onder zijn Onderzaaten invoerde.

Beschaaving des Taals door Sevarias.

Hy behield alle de woorden, en alle de spreekwijzen, welke hy goed en redelijk vond, vernoegende zich met der zelver hardheid te verzachten, d'overtolligheid te besnoeyen, en 'er by te voegen 't geen 'er aan ontbrak. Deze byvoegingen waren zeer groot; want

ge-

gelijk de Stroukarambes voor zijn komst domme Volkeren waren, hadden zy niet veel spreekwijzen, door dien ze weinig kennissen hadden: en aldus was hun Taal zeer eng bepaald, hoewel ze anders liefelijk en ordentelijk, en tot vermeerdering en beschaafdheid bekwaam was.

Hy deed een lijst maaken van alle de woorden, die ze behelsde, en de zelven volgens 't A. B. schikken, gelijk de Dictionariums of Woord-boeken zijn. Vervolgens aanmerkte hy de spreekwijzen; waar na hy 'er afsneed 't geen hy 'er onnuts in vond, en 'er byvoegde 't geen hy noodzaakelijk geloofde te zijn, 't zy in d'enkelde of in de samengevoegde klanken, 't zy in de woorden, of 't zy eindelijk in de Syntaxis of samenbinding van woorden en spreuken. Voor zijn komst was de schrijf-konst den Zuiderlingen t'eenemaal onbekend; en zy verwonderden zich niet minder als d'Amerikaaanen over 't gebruik der letteren en der geschriften: 't geen den Parsis niet weinig diende om hen wijs te maaken, dat de Zon hen alle de konsten leerde, die zy uit onze Landen daar hadden gebracht, en dat hy zijn wijsheid op een gantsch byzondere manier aan hen mededeelde.

Schrijf-konst den Zuiderlingen eertijdts onbekend.

Sevarias verzinde tekenen, om alle de klanken, die hy in hun Taal vond, mitsgaders alle de geenen, welken hy daar inbracht, mee op 't papier te zetten. Hy leerde hen schrijven met kolommen, beginnende boven aan 't papier, en vervolgende nederwaarts, van de slinker hand na de rechter, op de wijs van verscheidene Oostersche Volkeren. Hy onderscheidde, gelijk als wy, de Letteren in Vokaalen en Konsonanten (*Klinkers* en *Medeklinkers*) na alvoorens veertig figuuren, welke by na alle de klanken des stems uitdrukken, en altemaal van malkander verscheelen, uitgevonden te hebben. Hy verzinde verscheidene woorden, die hy wilde dat van 't gemeen gebruik zouden weezen, waar in dit onderscheid der klanken klaarlijk bemerkt word, op dat de Kinderen van jongs op allerhande onderscheidingen, en hun tong rad, en bekwaam om alle de woorden zonder moeite en hapering voort te brengen, mochten leeren maaken. Dit is ook d'oorzaak, waarom de hedendaagsche Sevarambes de woorden van alle de Taalen, die zy leeren, gemakkelijk leeren uitspreeken, en 'er in 't kort zeer groote voortgangen in doen. Zy hebben tien Vokaalen, en dartig Konsonanten, altemaal onderschei-

Getal der Letters, en der zelver verdeeling, enz.

ſcheiden, waar uit een wonderlijke verſcheidenheid van klanken, welke hun Taal d'aangenaamſte des wereldts maaken, voortſpruit. Deze klanken hebben zy geſchikt na de natuur der zaaken, die zy willen uitdrukken, en ieder der zelven na zijn byzonder gebruik en merkteken. d'Eenen hebben een ſwier van waardigheid en deftigheid; d'anderen zijn zoet en minnelijk. Daar zijn 'er, welke dienen tot het uitdrukken van lompe en verachte zaaken, en anderen tot de groote en verhevene, volgens hun ſtelling, hun ſamenbinding, en hun hoedanigheid.

In hun A. B. hebben zy d'orde van de natuur gevolgd, beginnende met de Keelachtige Vokaalen; waar na zy tot de Verhemeltachtigen komen; en met de Lipachtigen eindigen. Na de Vokaalen volgen de Konſonanten, die dartig in 't getal zijn, welken zy in Oorſpronkelijken en Afgeleiden verdeelen. d'Afgeleiden verdeelen zy weer in Droogen en in Vochtigen; en ten opzichte van het *Organum* of werktuig, 't geen het grootſte deel in hun uitſpraak heeft, verdeelen zy ze altemaal in Keelachtigen, Verhemeltachtigen, Neuſachtigen, Tand-vleeſchachtigen, Tandachtigen, en Lipachtigen.

d'Eerſte figuur, dien zy achter de Vokaalen zetten, is een teken van aſpiratie of aanblaazing, 't geen zo veel doet als de *ſpiritus aſper* der Grieken, of onze H. Thans volgen de Konſonanten, voor eerſt de Keelachtigen, de Verhemeltachtigen, de Tandachtigen, en daar na d'anderen, altijd afdaalende na de Lipachtigen, volgens d'orde des natuurs.

Uit dit groot getal van enkelde klanken maaken zy hun Sillaben, die te ſamen geſteld worden van Vokaalen en Konſonanten; waar in zy de natuur der zaaken, welke zy door gelykvormige klanken trachten uit te drukken, zeer wel in acht genomen hebben: want zy dienen zich nooit van lange en harde Sillaben, om zoete en kleine dingen uit te drukken, noch van korte en minnelijke Sillaben om krachtige, of ſtraffe zaaken te verbeelden, gelijk de meeſte andere Natien doen, welke daar byna geen acht op en geeven, hoewel de waarneeming dezer regelen de grootſte fraaiheid van een Taal maakt. Zy hebben meer als dartig *Difthongen* of *Trifthongen* (*Tweklanken* en *Drieklanken*) altemaal onderſcheiden, welke insgelijks een groote verandering van klanken maaken, en dikwils dienen tot d'onderſcheiding der Gevallen in de Naamen, en der Tijden in de

Werk-

Werk-woorden. De meesten hunner Woorden eindigen met Vokaalen, of met lichte Konsonanten; en als men 'er straffe ziet, geschied het alleenlijk, om eenige strafheid in de betekende zaak uit te drukken: en dit word dikwils expresselijk gedaan, en voornaamentlijk in de Werken van welspreekendheid. Zy hebben drie Merk tekenen voor ieder Vokaal, om des zelfs hoedanigheid te betekenen; en dezen verdeelen zy altemaal in Openen, in Rechten, en in Geslootenen, om de natuur der Accenten, die men daar boven stellen moet, aan te wijzen. Nooit zetten zy de *circumflexus* (*de geboogene*) als boven de lange en opene Letteren; noch de *gravis* (*de swaare*) als boven de geenen, die met het sluiten van de mond uitgesproken worden, en de stem nederdrukken. *d'Accentus acutus* of *'t scherp Geluid-teken* word zonder onderscheid boven alle Letteren gesteld, na de natuur des Woordts. Zy hebben Tekenen voor de verscheidene toonen, en d'onderscheidentlijke buigingen des stems, gelijk wy 'er hebben voor de Vraaging en voor de Verwondering. Maar zy gaan vry verder: want zy hebben Nooten voor by na alle de toonen, welken men in d'uitspraak aan de stem geeft. d'Eenen dienen om de blijdschap, d'anderen om de droefheid, de gramschap, de twijfeling, de verzekerdheid, en bykans alle d'andere gemoedts-beweegingen, uit te drukken. Hun woorden zijn meestendeel van twe en drie Sillaben, als ze enkeld zijn; maar in de samenvoeging vallen ze langer, hoewel veel minder verdrietig als de Griekschen, welke de regelen des middelmaats dikwils te buiten gaan, en van een ongemakkelijke langte zijn. *Sevarias* verzinde verscheidene *Adverbia* (*Bywoorden*) van tijd, plaats, hoedanigheid, enz. mitsgaders veele *Præpositiones* (*Voorzetsels*) welke by de Naamen en Werk-woorden gevoegd zijnde, der zelver onderscheiden en eigenschappen wonderlijk wel uitdrukken. De Buiging (*Declinatio*) der Naamen geschied door het onderscheid des eindigings van ieder Geval, op de wijs der Latijnen, of door het middel van zekere voorgestelde Ledetjes, gelijk wy doen, of door alle beiden tegelijk; maar dan is 't *emphatyk* of uitdrukkelijk, en men gebruikt deze manier van declineren niet, als om eenige zaak krachtiglijk uit te drukken.

Buiging der Naamen.

De Geslachten der Naamen zijn drie, 't Mannelijk, 't Vrouwelijk en 't Gemeen. d'Eindiging *a* is eigen aan het Mannelijk; *e* aan het

Geslachten.

het Vrouwelijk; en *o* aan 't Gemeen. In de Vermeerderden dient men zich van de Tweklank *ou*, die meestentijd versmaading en verachting betekent; en in de Verminderden of Verkleinden neemt men de Letter *u*, daar insgelijks versmaading en verachting mee betekend word: maar *e* en *i* beduiden fraaiheid en liefkoozing. Aldus, om een Man in de gewoonlijke terme uit te drukken, zeggen zy *Amba*; indien 't een groot achtbaar Man is, zeggen ze *Ambas*: maar zo 't een groote Deugniet is, zeggen ze *Ambou*, en *Ambous* als 't een overgeeven Booswicht is. In de Vermindering zeggen ze *Ambu*, als ze een Mannetje betekenen willen; maar als ze een geestig Mannetje willen uitdrukken, zeggen ze *Ambe*: en zo hy uitmuntend in goed of kwaad is, voegen z' 'er de Letter *s* by, 't welk *Ambus* en *Ambes* maakt. Van gelijken noemen zy een Vrouw in de gewoonlijke terme *Embé*; en volgens de verscheidene betekenissen, die wy zo even uitgelegt hebben, zullen zy ze *Embes*, *Embeou*, *Embeous*, *Embeu*, *Embeus*, *Embi*, en *Embeis*, heeten. Deze onderscheidentlijke eindigingen dienen ook om de haat, de gramschap, de versmaading, de liefde, d'achting, en d'eerbiedigheid, uit te drukken, volgens 't gebruik 't geen men 'er af maaken wil. De Getalen zijn twe, 't Eenvoud en 't Meervoud, 't geen gemeenlijk van het Eenvoud onderscheiden word door de byvoeging des Letters *i* of *n*. Aldus maakt *Amba* in 't Meervoud *Ambai*; *Embe* maakt *Embei*: en in het Gemeen Geslacht maakt *Ero*, 't geen *Licht* bekent, *Eron*. Maar als men het Mannelijk en het Vrouwelijk alle beide in een woord uit wil drukken, of dat men aan 't Geslacht van eenig Dier twijfelt, dan zegt men *Amboi*, 't geen de Man en de Vrouw betekent, of *Phantoi*, de Vader en de Moeder; want *Phanta* is te zeggen Vader, en *Phanté* Moeder. In de Werkwoorden gebruiken zy insgelijks drie Geslachten, welke de sex of kunne van den geen of de geene, die spreekt, aanwijzen; en deze Werk-woorden vermeerderen of verminderen, even als de Naamwoorden. Aldus, om 't woord *beminnen* uit te drukken, zeggen zy in 't onbepaalde (*in infinitivo*) *Ermanay*, als 't een Man is, die bemint; indien 't een Vrouws-persoon is, zeggen ze *Ermanéi*; en zo 't noch Man noch Vrouw, of alle beiden te samen is, zeggen ze *Ermanói*. Zy betrachten ook dit onderscheid in alle de Tyden en Persoonen, en letten altijd op 't Geslacht van de zaak, die spreekt of handelt.

Getalen.

By voorbeeld, een Man, die zeggen wil dat hy bemint, zeid *Ermanâ*, een Vrouw *Ermanè*, en een geenerlei of gemeene zaak *Ermanoà*; 't geen men zien kan in alle de Persoonen van de tegenwoordige Tijd des toonende Wijs in het volgende exempel. *Vervoeging der Werk-woorden.*

In 't Mannelyk.

Ermanâ.	*Ermanach*	*Ermanas.*
Ik bemin.	Gy bemint.	Hy bemint.
Ermanàn.	*Ermanachi.*	*Ermansi*
Wy beminnen.	Gy lieden bemint.	Zy lieden beminnen.

In 't Vrouwelyk.

Ermanè.	*Ermanech.*	*Ermanes.*
Ik bemin.	Gy bemint.	Zy bemint.
Ermanen.	*Ermanechi.*	*Ermensi.*
Wy beminnen.	Gy lieden bemint.	Zy lieden beminnen.

In 't Gemeen.

Ermano.	*Ermanoch.*	*Ermanos*
Ik bemin.	Gy bemint.	Hy of zy bemint.
Ermanon.	*Ermanochi.*	*Ermonsi.*
Wy beminnen.	Gy lieden bemint.	Zy lieden beminnen.

Zy betrachten dit onderscheid van Geslachten door d'Eindigingen in alle de Tyden en Wijzen der Werk-woorden, en dienen zich ook van de Vermindering en de Vermeerdering, even als in de Naam-woorden. Aldus betekent *Ermanoui* grovelijk beminnen, *Ermanui* weinig en kwalijk beminnen, *Ermanei* weinig maar geestig beminnen, en *Ermane* noch geestiger beminnen. Maar om hevig en wel beminnen uit te drukken, zeggen ze *Ermanassai*.

Om een Minnaar, of iets 't geen bemint, te betekenen, voegen ze *da*, *de*, of *do* by d'*Infinitivus*. Aldus zullen zy zeggen voor een Man, die bemint, *Ermanaida*; voor een Vrouw, *Ermanei-*

de; en voor 't Gemeen Geslacht *Ermanoido*. Door de byvoeging van een dezer drie Sillaben maakt men ook Deelwoorden (*participia*) in alle de Tyden van de Toonende wijs. Alzo betekent *Ermanada*, 't geen ze door verkorting *Ermanda* schrijven, een persoon die tegenwoordiglijk bemint. *Ermancha* en *Ermansa* zijn van de twede en darde Persoon; en in 't Meervoud zeid men *Ermandi*, *Ermanchi*, en *Ermansi*. In 't Vrouwelijk verandert men d'eindigende *a* in *e*, en in 't Gemeen in *o*; en aldus zeid men, *Ermandé*, *Ermanché*, *Ermansé*, die hun Meervoud in *ei* maaken: en de Geenerlei in *o* maaken 't hunne in *on*, *Ermandö Ermandon*, en zo met d'anderen.

Zy hebben maar een Vervoeging (*Conjugatio*) alzo veranderd door Geslachten, door Wyzen, door Tyden, door Persoonen, en door Deelwoorden; maar in deze eenige Vervoeging vind men meer verandering van Uitgangen, als wy in alle d'onzen hebben; en in deze gantsche Taal is geen een onregelmaatig Werk-woord, 't welk de zelve zeer licht maakt voor de geenen, die ze leeren willen. Het woordelijk Naam-woord (*nomen verbale*) 't welk het doen des Woordts betekent, word gemaakt van d'*infinitivus*, door de byvoeging van de Silleb *psa*, *pse*, of *pso*: aldus betekent *Ermanaipsa* de liefde of de daad van beminnen eens Mans, *Ermaneipse* die van een Vrouw, en *Ermaneipso* die van 't Geenerlei, of van 't Gemeen aan beide de sexen.

Alle de werkende Woorden (*verba activa*) konnen in lijdende (*passiva*) veranderd worden, met daar voor te stellen 't Voorzetsel *ex*, indien het Woord met een *Konsonant* aanvangt, gelijk *Salbrontay*, 't geen *gebieden* betekent, by het welk indien gy *ex* voegt, zult gy *Exalbrontay* maaken, *gebooden worden*; *Ermanay* (beminnen) X*ermanay* (bemind worden) en aldus met d'anderen. Dit verandert de werkende betekening in een lydende in alle de Wyzen, en in alle de Tyden der Woorden, en in alles 't geen 'er van af geleid word. Byna alle de geenerlei Woorden (*verba neutra*) ontfangen het Voorzetsel *dro*, en inzonderheid als ze niet van veele Sillaben zijn. Aldus maakt *Stamay*, 't geen *Zijn* betekent, meestentijd *Prostamay*.

Alle d'overgaande Woorden (*verba transitiva*) ontfangen 't Voorzetsel *di* of *dis*, gelijk *Discatai* (Loopen) *Disotirai* (snellijk

lijk Vliegen) doch deze Voorzetſels betekenen een ſnelle beweeging, in 't tegendeel van *Dro*, 't welk een loome en langſaame beweeging betekent, als *Drocambai* (langſaamlijk komen) *Drocatai* (langſaamlijk loopen) *Drofembai* (langſaamlijk ſpreeken) maar *Difembai* betekent *rad ſpreeken*. Zy hebben meer als honderd Voorzetſels, welke aldus de verſcheidene manieren van werken betekenen, en meer zins in een woord begrijpen, als wy in een gantſche regel konnen uitdrukken. De Griekſche Taal, hoe ſchoon ze ook zy, heeft by deze niet, noch in kracht noch in zoetheid, en verbeelt niet half zo wel de beweeging der zaaken, noch hun verſcheidene manieren en eigenſchappen, 't geen ik gemakkelijk zoude konnen bewyzen, indien ik my over dit onderwerp uitbreiden, en een Spraak-konſt van deze Taal wilde maaken, gelijk ik mogelijk noch eens doen zal, zo ik 'er de tijd en de gelegentheid toe kom te krijgen.

Zy hebben ook *Verba imitativa*, *inchoativa*, mitsgaders de geenen die men *remittentia* en *intendentia* noemt; en altemaal zijn ze getekend door Voorzetſels, die hen eigen zijn, en door de langſaame, ſnelle, of gemaatigde beweeging der Sillaben, daar ze van te ſamen zijn geſteld. Dit veroorzaakt, dat deze Taal de bekwaamſte des wereldts tot de Maat-poeſy is; en 't geen haar ook zeer gemakkelijk voor de Poëeten en Redenaars maakt, is dat ze veele Termen van een zelve betekening behelſt: invoegen dat, om een zelve zaak te zeggen, men dikwils vijf of zes verſcheidene Woorden heeft, d'eenen lang, d'anderen kort, en d'anderen van een middelmaatige langte. d'Eenen zijn te ſamen geſteld van lange Sillaben, d'anderen van korten; en ieder heeft zijn verſcheidene beweeging. Hun Gedichten zijn altemaal van Maat-vaerzen, gelijk de Griekſche en Latijnſche, welken zy nagevolgd hebben; maar hun Vaerzen zijn veel fraayer, en bekwaamer om de hertſtochten gaande te maaken. Zy ſchikken ze altijd na t'onderwerp, 't geen ze verhandelen, en lagchen met de Poëeten, die in Helden-vaerzen vodderyen met opſnyende termen ten toon ſtellen, en het oor vermoeyen met hun eeuwigduurende Hexameters. 'k Wilde eens in een gezelſchap van fraaye Geeſten van onze rymende Vaerzen ſpreeken, en de zelven by de Maat-vaerzen vergelijken, om te hooren wat ze zeggen zouden; maar ze ſcholden ze voor belagchelijk en barbaarſch, zeggende,

Veelerlei Werk-woorden,

en Bywoorden.

Poëzy.

de, dat de rymen niet anders deeden, als de goede zin en de reden pijnigen, en dat ze niets voortbrachten, 't geen de hertstochten beweegen, noch bevalligheid en kracht aan de Vaerzen konde geeven. In der daad, 'k vind niets belagchelijker, als de Rijmen, hoewel groote, andersins genoegsaam-beschaatde Natien, daar zo zeer op vernibbeld zijn, dat z''er hun wellusten af maaken, gelijk de geringe Geesten van neepen en dubbelzinnigheden. My dunkt, dat deze rymende Vaerzen een soort van een speel-werk maaken, byna gelijk de klokjes of schelletjes, die men aan de ronde kevie van een Eikhoorntje hangt, 't welk de zelven door in zijn gevangenis rondom te loopen klinken doet, en die, dewijl ze d'eenen d'anderen beantwoorden, een geluid van zich geeven, 't geen aan niemand aangenaam is, als aan het Eikhoorntje, of aan de Kinderen die 'er voorbygaan. Want wat redelijk Mensch is 'er, die daar na zou willen staan kyken, of 't meer als eens aanhooren. Onze Rijmen zijn, mijns oordeels, niet aangenaamer in de Vaerzen; en ik vind ze niet minder lomp, als de schelletjes, daar ik zo even af heb gesproken, die ten minsten noch dit gemak hebben, dat, zo ze den Verstandigen niet behaagen, zy de goede zin en de reden niet en kwetsen, gelijk de Rijmen in byna alle de Gedichten doen, daar men ze in gebruikt. Want wat is 'er belagchelijker, als een Haring-wijf, een Schoen-lapper, een Boer, een Kind, en diergelijke Persoonen, in rijm te doen spreeken, gelijk men in verscheidene Klucht-spelen doet? Is 'er iets dwaazer, als al rijmende te verkoopen, te koopen, te pleiten, te prediken, te drinken, t'eeten, te vechten, zijn testament te maaken, en te sterven? En 't geen noch belagchelijker is, als dit alles, is, te begeeren, dat den geen, die in een nieuwe Uitkomst op 't tooneel treed, en die de laatste woorden, welke men gesproken had, eer hy uitkwam, geensins had gehoord, alzo hy toenmaals niet op 't tooneel was, op het laatst-gesprokene Vaers zal rijmen, even als of hy 't zelve gehoord, en dat men hem de tijd had gegeeven van een rijm te verzinnen, om 'er op t'antwoorden. Zekerlijk, alle Luiden van verstand, die deze dwaasheden inzien, zullen zich moeten verwonderen over de verblindheid van duizend fraaye Geesten, welke zich door de zotte achting, die men van de Rijmen maakt, vervoeren laaten; en ze zullen met my zeggen, dat de Sevarambes, met de welken ik 'er af sprak, groot gelijk

Verachting der rijmende Vaerzen.

lijk hadden, dat ze de zelven voor een domme en barbaarsche vinding hielden. Men zal hier tegen konnen inbrengen, dat men in de Maat-vaarzen allerhande Persoonen en allerhande verstanden verbeelt, zo wel als in de rijmende Vaerzen, die zelfs zo kwaad niet te maaken zijn: waar op ik antwoord, als men slechts het geslacht der Vaerzen volgens de natuur des onderwerps, 't geen men verhandelt, weet te veranderen, dat het dan swaar valt te bemerken, of 't Maat-vaerzen zijn; en men zou ze eer voor een wel-klinkende Proze neemen, die de hertstochten beweegt, als voor een ydele samenschakeling van woorden, die de tedere ooren maar kwetsen, gelijk de rijmende Vaerzen met hun vallen en hun wederkeeringen, zonder kracht en zonder beweeging, doen. Men ziet ook zelden, dat onze Gedichten veel op het hert te weeg brengen; en zo 't al eens gebeurt, spruit het niet als uit de fraaiheid der gedachten, en de sierlijkheid der uitdrukkingen, en niet uit de beweeging der Voeten. In tegendeel heb ik Gedichten te *Sevarinde* gezien, die, hoewel ze gantsch niet fraai waren voor zo veel de geest betrefte, echter verwonderlijk scheenen als ze opgezegt of gezongen wierden. 'k Heb een Lof-dicht wegens d'overwinningen, die *Sevarias* op de Stroukarambes verkreeg, hooren zingen, 't geen in waarheid vol van geest en schoone gedachten is, maar niet half zo veel krachts heeft, als men 't in zich zelven leest, dan als men 't hoort op zeggen of zingen. Dan verrukt en vervoert het de ziel, en treft de hertstochten zo geweldig, dat men geen meester van zich zelven is. De slag, 't gekraak der blixemen van *Sevarias*, de verbaasdheid der Barbaaren, 't geschreeuw en 't gejammer der stervenden en der gewonden, en de vlucht der overwonnenen; alle deze dingen worden 'er zo leevendig in verbeeld, dat men een weezendlijke slag schijnt te zien. Maar 't verwonderlijkst is, dat de beweeging alleen der Voeten, zonder de woorden, met de muziek-nooten op de welken het gezongen word, byna alle de beweegingen in het hert voortbrengt, als het gantsche Gedicht. 't Is een gemeene zaak voor de Muzikanten van dit Land, in een zelve Zang gantsch-verscheelende werkingen te doen. Somtijdts verwekken ze vreugde, gramschap, haat, versmaading, en zelfs verwoedheid; en straks daar na stillen zy deze hertstochten, en doen 'er op volgen de deernis, de liefde, de droefheid, de vrees, de minlijkheid, en eindelijk de slaap: en dit

Kracht van de Maat-poëzy.

alles komt voornaamentlijk van de kracht der Maat-vaerzen. 'k Meen, dat men niet veel moeite zal hebben om deze waarheid te gelooven; dewijl de Grieken dit altemaal eertijdts deeden, hoewel hun Taal op ver na daar zo bekwaam niet toe en was, als die der Sevarambes, welke meer doen, als zy, en alle de geenen die voor hen gegaan zijn, gedaan hebben.

In de grove Taalen, gelijk de geenen zijn, die men tegenwoordig in *Europa*, en byna overal elders, ſpreekt, heeft men een zekere ſchroomachtige manier van de woorden aan malkander te ſchakelen, ſtellende de Noemer (*Nominativus*) voor het Werk-woord, en de Beſchuldiger (*Accuſativus*) na het zelve; en daar van hangt de zin der ſpreuken dikwils af, vermits men geen zuivere en nette onderſcheidingen in de Buigingen en in de Vervoegingen heeft. In den aanvang deeden de Grieken en de Latijnen ook alzo; dewijl hun Taalen grof waren, gelijk noch tegenwoordig die der meeſte Natien zijn: maar als zy zich naderhand beſchaafden, veranderden zy de ſchikking hunner woorden, en maakten de zelve, en in de Vaerzen en in Proze, vryer en loſſer, hoewel het eenige duiſterheid in de reden bybracht, ter oorzaak des gelijkings van eenigen hunner Gevallen in de Naamen, en van eenige Perſoonen der Tyden in de Wyzen (*Modi*) der Woorden. Niettemin zy ſtelden de zoetheid en de val boven de klaarheid van de reden, en raadpleegden liever het oor, als de regelen van de natuurlijke Spraak-konſt.

Netheid van de Taal der Sevarambes.

De Sevarambes doen het zelfde, maar 't is met een veel beter gevolg; want zy ſchikken hun woorden, zo als 't hen belieft, zonder echter eenige duiſterheid in hun Werken by te brengen, vermits in hun Taal alle de Gevallen der Naamen en de Perſoonen der Woorden verſcheelende Uitgangen hebben, en geen dubbelzinnigheid maaken, als in het Griekſch en in 't Latijn: 't welk de zelve zeer klaar en licht doet zijn. Zelfs hebben zy meer Gevallen en meer Wyzen, als deze oude Natien; en hun Taal is veel beſcheidentlijker, ter oorzaak der Termen, welke d'eenen van d'anderen leiden, en der Voorzetſels, die naauwkeuriglijk en zonder verwarring de verſcheidene daaden en hoedanigheden der zaaken aanwijzen.

Alle deze redenen, en de zorg, die zy altemaal aanwenden, om de gronden des Spraak-konſts te leeren, veroorzaaken, dat ze be-

ter spreeken, en zich netter uitdrukken, als eenige Natie des wereldts; waar uit men besluiten kan, dat ze ons zo veel in fraaiheid van Taal overtreffen, als in onnozelheid en beschaafdheid van zeden: en dat ze, op de Godtsdienst na, de gelukkigste Volkeren des Aardrijks zijn. Maar behalven de natuuurlijke voordeelen van hun Taal boven die der andere Natien, hebben de fraaye Geesten, die de zelve gekweekt hebben, zeer veel tot haar verschooning bygebracht, en inzonderheid een Poëet, aan wien zy, ter oorzaak van zijn uitsteekend vernuft, de naam van *Khodamias*, dat's te zeggen *godlijke Geest*, gegeeven hebben. Hy is de geen, die het Lof-dicht, daar wy hier voor af hebben gesproken, heeft gemaakt, en die, zo door dit onvergelijkelijk Werk, als door verscheidene andere uitmuntende Stukken, zich zodanig een naam by de Sevarambes verkreegen heeft, als *Homerus* en *Virgilius* zich eertijdts by de Grieken en by de Romeinen verkreegen hebben. Zijn Styl is zuiver, klaar, en natuurlijk, zijn Gedachten net en geestig, en de beweeging zijner Vaerzen zo verwonderlijk, dat het onmogelijk is de zelven te hooren, en de hartstocht, die hy gaande wil maaken, niet te gevoelen. Men kan van hem zeggen, dat hy waarlijk een Poëet geboren is; dewijl hy zelfs in zijn kindsche jaaren Vaerzen maakte, daar de beste Geesten van zijn tijd over verwonderd stonden. Ter ouderdom van twintig jaaren maakte hy een Toneel-stuk, daar de gantsche Natie over verstomd was, en 't geen hem niet alleenlijk de naam van groote Geest verkreeg, maar ook een uitmuntende overwinning op zijn Medevryers deed behaalen, welke gevolgd wierd door de bezitting van een zeer schoone Dochter, dien hy smoorlijk beminde. 'k Geloof, dat het verhaal van dit geval den Leezer niet onaangenaam zal weezen; dewijl het genoegsaam zonderling en bekoorlijk is om zijn aandacht te verdienen.

Historie van Balsimé.

ONder de Regering van *Sevarkhemas* was te *Sevarinde* een jonge Dochter, *Balsimé* geheeten, die door haar schoonheid alle de geenen, welke haar kenden, zich over haar verwonderen

deed.

deed. Zy had alle de bevalligheden, die de Natuur aan een Vrouws-persoon kan geeven; en zy bezat met de ſchoonheid des Ligchaams alle die van de ziel en van de geeſt: invoegen het ſcheen, dat den Hemel haar niet geſchapen en had, als om zijn volmaakſte meeſterſtuk in haar te toonen. Indien de geboorte by alle deze voordeelen noch iets had konnen voegen in een Land daar men 'er geen werk af maakt, zou *Balſimé* alle de Dochters van *Sevarinde* door d'edelheid van haar afkomſt zo ver overtreft hebben, als zy hen in vernuft en ſchoonheid te boven ging; want van haars Moeders zijde was zy uit het bloed van *Sevarias* geſprooten: en eer zy haar achtiende jaar bereikt had, wierd haar Vader onder de naam van *Sevarokimpſas* tot de waardigheid van Onderkoning des Zons verheven. Hoewel de verheffing van dezen Prins, welke, gelijk wy hier voor gezegt hebben, in zijn ouderdom het Rijk aan *Sevarminas*, die tegenwoordig op de Troon zit, overgelaaten heeft, een nieuwe luiſter aan zijn gantſche geſlacht gaf, ſtuttede zy echter 't geluk van *Balſimé*, die met zo veele bekoorlijkheden ontwijfelijk aan den Onderkoning gegeeven zou zijn geworden, indien hy haar Vader niet had geweeſt. Zy zag zich dan voor altijd beroofd van de hoop van op den Troon te klimmen, en gebracht tot de noodzaakelijkheid van zich met een Onderdaan te vernoegen. 't Is waar, dat, zo aan d'eene zijde haars Vaders geluk een hinderpaal voor het haare was, het zelve aan d'andere kant haar een andere ſoort van geluk verſchafte, 't geen oorzaak was van het groot gerucht, 't welk haar verdienſte en haar gevallen by de Sevarambes maakten, en noch op den huidigen dag maakent, want menigmaalen worden de minneryen van deze Schoone met haar *Khodamias* op het Toneel vertoond. Eer deze Poeet door zijn Werken deze heerlijke naam verdiend had, heette hy *Franoſkar*. Hy was geboren te *Sevarinde*, en in dezelve *Oſmaſie*, daar *Balſimé* voor d'eerſte maal het licht had gezien; invoegen dat zy malkander van hun tederſte jeugd af gekend hadden: en hoewel de liefde in hun ſpelletjes en in hun gemeenzaamheid nog geen deel had, bemerkte men echter, dat *Franoskar* voor d'ouderdom van zeven jaaren een natuurlijke neiging tot de kleine *Balſimé* had, die maar twe jaaren jonger was als hy. 't Afweezen, noch d'afwydering, konden deze genegentheid niet veranderen; want na zijn *Strikaſion*, en dat hy in

een andere *Osmasie*, als daar hy in geboren was, was overgegaan, om aldaar by d'andere Jongens van zijn ouderdom opgevoed te worden, feilde hy niet, t'elkens als 't hem geoorlofd was zijn eerbiedigheid aan zijn Ouders te gaan bewijzen, *Balsimé* te bezoeken, en haar eenig geschenk van blommen of van vruchten mede te brengen. Daar was in een andere *Osmasie* een Jongen van by na de zelve ouderdom, *Nefrida* genaamd. Dezen *Nefrida* had, gelijk als *Franoskar*, genegentheid voor *Balsimé*, met wien men hem dikwils deed zingen; want hy had een verwonderlijke stem, en zy had ze byna zo goed als hy. Van lijf-gestalte was *Nefrida* fraayer als *Franoskar*, hoewel geen van beiden iets ongemeens in zijn aanschijn had, en dat ze den een zo wel als den ander vry kort waren: maar in hun tedere jeugd scheen *Nefrida* de beminnelijkste te zijn, ter oorzaak der bekoorlijkheden van zijn stem, die hem de liefde van zijn gantsche *Osmasie* verwekten. Zo haast als hy d'ouderdom van zeven jaaren bereikt had, wierd hy, gelijk alle d'andere Kinderen, door den Staat aangenomen; maar om de voordeelen zijns stems deed men hem optrekken by de geenen, die geschikt waren tot in de Tempel des Zons de Lof-zangen te zingen, welke men ter eere van dit schoon Gestarnte gemaakt heeft. *Balsimé* veranderde, gelijk hy, van *Osmasie*, toen haar *Strikasion* gekomen was; invoegen dat zy malkander zelden zagen: en dewijl *Nefrida* zulk een krachtige genegentheid niet voor haar had, als *Franoskar*, ieverde hy zo zeer niet om haar te gaan bezoeken, en geschenken te brengen. d'Eerste jaaren van hun kindsheid liepen aldus onnozelijk door, zonder dat de liefde zich in 't spel mengde; maar als *Balsimé* tot haer veertiende jaar was gekomen, en dat haar schoonheid, die alle dagen aangroeide, al de wereld zich over haar deed verwonderen, begonden duizend herten om haar te zuchten: en *Franoskar* en *Nefrida* waren d'eenigen niet, die haar aanzochten. Niettemin dorst zich niemand opentlijk verklaaren, eer ze vijftien jaaren vervuld had; vermits men den Dochters voor deze ouderdom niet toelaat de liefdens-verklaaringen aan te hooren, noch den Jongelingen hen de zelven te doen. Maar, onaangezien de strengheid der Wetten, geloofde *Franoskar*, dat hy geen tijd verliezen, noch dulden moest, dat een ander zich voor hem verklaarde. Hy dacht derhalven op de middelen om zijn schoone Meesteres op de bevalligste wijs, die

't hem mogelijk zou weezen, van zijn lijden te ſpreeken, ten einde alle zijn Medevryers te voorkomen, en zich, eer als iemand, in haar hert te beveſtigen; want hy wiſt wel, dat d'eerſte indrukken gemeenlijk de krachtigſten zijn, en dat d'eer van zich d'eerſte voor haar Minnaar te verklaaren hem een groot voordeel op alle zijn Tegenſtreevers zoude geeven. Hy had al ſedert lange tijd bemerkt, dat *Balſimé*, behalven haar verwonderlijke ſchoonheid en edelmoedige gevoelens, een zeer keurige geeſt had, en dat ze de beſchaafdheid ten hoogſten beminde; en gelijk deze hoedanigheden uit zich zelven zeer beminnelijk zijn, hadden ze zo veel gedaan tot d'achting en tot de liefde, welke hy voor haar had, als alle d'andere bekoorlijkheden van haar perſoon. Zelfs had hy voorzien, dat hy door 't middel van zijn beſchaafde Redenen en treffelijke Werken zijn Medevryers de loef af zou ſteeken; en deze betrachting veroorzaakte, dat hy zich met veel grooter iever, als hy mogelijk anders wel gedaan zou hebben, tot de ſtudie der fraaye letteren benaarſtigde.. Maar toen hy wiſt, dat zijn bekoorlijke Meeſteres een uitſteekende zucht tot de Poëzy had, dat z' 'er van natuure toe geneigd was, en zelfs dat ze zich ſomtijdts moeide met Vaerzen te maaken, twijfelde hy niet langer aan d'overwinning, en beieverde zich ſlechts tot de middelen om de zelve met luiſter te behaalen.

'tIs de gewoonte der jonge Lieden van de gantſche Natie der Sevarambes, nu en dan openbaare vergaderingen te maaken, en inzonderheid op de dagen als het *Oſparenibon* of de *Plechtigheid des Huwelijks* gevierd word. Zy oeffenen zich dan in verſcheidene ſpelen, en inzonderheid in 't danſen; vermits het tot d'aanſlagen van liefde bekwaamer is als eenige andere oeffening, en dat, dewijl het zeer veel doet tot de gezondheid en tot de goede geſteldheid des ligchaams, de Wetten het niet alleenlijk toegelaaten, maar zelfs gebooden hebben. Men houd 'er dan dikwils danſeryen, 't zy in de Velden rondom de Steden, of in de groote Zaalen der *Oſmaſies*, die tot dit gebruik geſchikt zijn. 't Is hier dat men menigmaalen vergaderingen van allerhande Luiden maakt, maar inzonderheid van huwbaare Dochters en Jongelingen, welke daar opentlijk van liefde mogen ſpreeken; en die 'er zich 't beſt in kwijten, worden gemeenlijk 't meeſt gepreezen: dewijl deze vergaderingen meer daarom, als om eenige andere oorzaak, aangeſteld worden. Indien

dien eenig jong Minnaar de gaaf heeft van wel te dansen of wel te zingen, of zo hy de geest heeft van eenig fraay Werk tot lof van zijn Meesteres te maaken, kan hy 't in deze gelegentheden doen blyken; en hoewel deze vryheid den geenen, die daar by belangd zijn, dikwils jaloezy baart, durven ze 't niet opentlijk betuigen, vermits 'er alles zonder arg geschied, en met een vryborstigheid en eenvoudigheid, welke men nergens elders ziet. *Franoskar* had een Neef, die, alzo hy zijn negentiende jaar bereikte, dikwils in deze vergaderingen kwam, om 'er een Meesteres te maaken, en de goede gunst van de geene, welke hy 't best na zijn zin zoude vinden, te trachten te verkrijgen. Hy was wel gemaakt van persoon, vrypostig, en stout, zo zeer als iemand, maar slecht voorzien van geest; waarom hy hem bywijlen gebruikte om Vaerzen en Liedtjes te maaken tot Lof der Dochters, in welker gunst hy zich trachtte te wikkelen, maar 't gelukte hem niet: want hoewel zijn Vaerzen zeer geestig waren, dat men zich geliet te gelooven dat hy ze gemaakt had, en dat men vermaak nam in ze hem te doen leezen of zingen, zag hem echter niemand voor vernuftig genoeg aan om ze gemaakt te hebben, vermits zijn reden-voeringen daar gantsch niet mee overeen kwamen. Lange tijd deed men nazoekingen, om 'er den rechten Autheur af te vinden: maar 't was te vergeefs; want F*ronoskar* hield den handel, dien hy met zijn Neef dreef, zo geheim, dat men 'er nooit achter kon komen. Gelijk hy zeer jong was, en dat de blijken, welke hy van zijn geest had gegeeven, niet veel gebleeken hadden als aan zijn Meesters, dacht men gantsch niet, dat hy de Maaker van alle deze Werkjes was, daar een swier en een netheid van geest in stak, die men nimmermeer aan zijn Neef toeschrijven konde, hoewel hy 'er trots op was, en zich beroemde van ze gemaakt te hebben. Op een zekere dag van plechtigheid, en in een *Osmasie*, daar veele jonge Lieden by malkander stonden te komen, en onder anderen ook d'oudste Zuster van *Balsimé*, gaf *Franoskar* 't Afbeeldsel van deze jonge Schoonheid in vaerzen aan zijn Neef, om het voor 't Gezelschap te leezen, als hy 'er een gunstige gelegentheid toe zoude vinden. Deze nam zijn tijd wel genoeg, en las dit Werk voor de Vergadering met een verwonderlijk gevolg. Alles, 't geen hy voor heen had laaten zien, was niets in vergelijking van dit Afbeeldsel. Men zag 'er zulk een geest en zulk een netheid in uitblinken, en de bekoorlijke *Balsimé* was

daar onder de naam van *Labsinemis* zo natuurlijk in afgeschilderd, dat de geenen, die haar kenden, altemaal te gelijk riepen, 't is het leevend afbeeldsel van de jonge *Balsimé*. Al de wereld stond verwonderd over dit Werk, en men trachtte meer als ooit den rechten Autheur t'ontdekken; maar men kon 'er niet achter komen. De Schoone, die het Oorspronkelijk van dit Afbeedlsel was, wierd wel haast verwittigd van het geen, 't welk in deze Vergadering was omgegaan; en gelijk ze zeer gevoelig voor de glorie was, voelde zy zich aangenaamlijk streelen door de geene, die haar dit geval verschaft had. Zy wenschte uit grond van haar hert den Maaker te kennen van een Werk, 't welk de bekoorlijkheden van haar schoonheid, zelfs eer die noch tot haar volkomenheid was geraakt, zo helder uittrompette. *Franoskar*, dien het aan geen Verspieders ontbrak, wist in 't kort alles wat in haar gemoed omging; en ziende, dat de gelegentheid zodanig was, als hy ze gewenscht had, zond hy haar in een Ruiker van blommen een Werk in vaerzen, 't geen de staat van zijn hert en van zijn lijden zo wel verbeeldde, en haar zijn liefde in zo tedere termen en met zulke beweegelijke woorden verklaarde, dat de jonge *Balsimé* zich niet beletten konde daar door getroffen te worden, en een gantsch byzondere achting op te vatten voor een Minnaar, die haar zijn verklaaring op een zo geestige en voor haar zo glorieuze manier deed. Maar vermits ze noch van geen ouderdom was om zijn gedienstigheden t'ontfangen, vernoegde zy zich met te weeten, dat hy haar bemindde, en dat hy de rechte Maaker van haar Afbeeldsel was, zonder dat zy 'er tegen iemand af repte, en zonder zelfs aan *Franoskar* te laaten blijken, dat z' 'er eenige kennis af had. Ondertusschen gevoelde *Nefrida*, haar anderen Minnaar, zich geraakt door een soort van jaloezy, over te zien dat een ander, als hy, *Balsimé* zo opentlijk verplicht, en haar d'achting en de liefde, welke hy voor haar had, eer het hem geoorlofd was zich te verklaaren, te kennen had gegeeven. Hy zag uit dit beleid wel, dat hy een ontsagchelijke Medevryer had, en die hem volgens alle schijnbaarheden 't hert des schoone voorwerps, 't welk hen alle beiden ontstak, krachtiglijk zou betwisten. Maar gelijk dezen Medevryer niet te voorschijn kwam, en dat hy zich inbeeldde, dat niemand zo diep in d'achting van *Balsimé* stond, als hy, ter oorzaak van hun lange gemeenzaamheid, vleide hy zich met de hoop, dat ze niemand boven hem stellen zoude, als hy

haar

haar de tedere liefde, dien hy haar toedroeg, rond uit gezegt zoude hebben. En om te doen zien, dat hy veel deels in haar glorie nam, en dat hy geen dringender begeerte had, als die van uit al zijn macht daar toe te helpen, ſtelde hy het Afbeeldſel, 't geen zijn Medevryer van haar had gemaakt, in muziek, en zong het in een Vergadering, daar men twiſtte wegens d'eer van wel te zingen, op een zo verrukkende manier, dat hy de prijs won, die voor den Winnaar geſteld was. Na deze overwinning, in de welke de vermaardſte Muzikanten van *Sevarinde* door dezen Jongeling verwonnen wierden, wierd hy op een Zegen-wagen uit het Schouwburg in de Tempel des Zons gebracht, aan de welke als hy, volgens de gewoonte, een Reuk-offerande had gedaan, deed hy zich voeren na d'*Oſmaſie*, daar *Balſimé* in woonde, en lei voor haar voeten de prijs, dien hy gewonnen had, om haar zijn achting en zijn liefde opentlijk te betuigen. Dit werk vervulde de gantſche Stad, en binnen weinig tijdts de gantſche Natie met het gerucht van *Balſimé*. Al de wereld ſprak van haar geluk, en van haar ſchoonheid; en voor haar vijftiende jaar verdoofde zy alreedts alle de Schoonheden van haar tijd. Den Onderkoning zelf wilde haar zien, hoe oud hy ook was, en wenſchte waarſchijnelijk jonger te zijn, om haar te konnen bezitten.

Weinig tijdts daar na trad zy in haar vijftiende jaar, en zag zich in de vrijheid van toegang te geeven aan alle de geenen, welke hun gedienſtigheden aan haar zouden komen bewijzen, en den geen, die zich haar achting 't beſt zou waardig maaken, uit de zelven te verkiezen. *Franoskar* en *Nefrida*, als haar eerſte Minnaars, geloofden, dat niemand hen redelijker wijze 't hert van hun ſchoone Meeſteres betwiſten konde; maar zy bedroogen zich alle beiden in hun giſſingen: want na dat zy een groot getal van Aanzoekers hadden zien afwyzen, kwam 'er eindelijk een, die hen allen beiden byna de voet gelicht zoude hebben. 't Was de ſchoonſte Jongeling van de gantſche Natie, en die door de voordeelen des ligchaams alleen d'onvergelijkelijke *Balſimé* waardig ſcheen te zijn. Van het oogenblik af dat hy d'eerſte maal voor haar oogen verſcheen, ſtond zy verſtomd over zijn braaf gelaat, en kon zich niet beletten hem te beminnen; invoegen dat hy in een ommezien grooter voortgang in haar jong hert deed, als de twe anderen in twe jaaren aanzoekings en

dienſts gedaan hadden. Zy wierden 't alle beiden wel haaſt gewaar; en toen was het dat den Poëet en de Muzikant de doornen van een liefde, daar ze de roozen noch niet afgezien hadden, begonden te gevoelen: 't welk d'oorzaak was, dat ze zich krachtiglijk vereenigden, om hun Medevryer te verdrijven; maar zo lang als hun Meeſteres hem niet als van aanzien kende, waren alle hun poogingen vruchteloos. Geduurende eenige tijd dacht zy niet als op hem; zy ſprak niet als van hem; en niets behaagde haar, als hy alleen: doch ziende, dat hy haar niet hard genoeg aanzocht, zuchtte zy 'er om; en indien de ſchaamte haar niet wederhouden had, zy zou zelf by hem gegaan hebben, om hem haar liefde t'openbaaren. Zodanig waren de beginſelen van haar lyden, 't geen haar nieuwen Minnaar maar koeltjes beantwoordde; 't welk haar een onuitſpreekelijke droefheid baarde, en haar gelooven deed, dat hy elders beminde, of dat hy haar niet genoeg achtte. In deze gedachte wendde zy alle haar vlijt aan, om zijn minneryen t'ontdekken; maar na een naauwkeurige ondervorſching wierd zy eindelijk gewaar, dat deze ſchoone Jongeling, dien zy en verſcheidene andere Dochters ſmoorlijk beminden, maar een ſchoon ligchaam zonder ziel was, die alle de geenen, welke hem vriendſchap beweezen, beminde, en die altyd voor de laatſte was, daar hy van toegeſproken wierd.

Balſimé, welke groot werk van de geeſt maakte, en zelf 'er zeer veel af had, was uitſteekend bedroefd, wanneer zy beſpeurde, dat haar nieuwen Minnaar daar zo ſlecht af voorzien was; en deze kennis hielp zeer veel tot de hette van haar liefde te maatigen: maar ze was niet bekwaam om alle d'indrukken, welke zijn goed gelaat in haar ziel gemaakt had, daar uit te wiſſchen.

In deze ſtaat zag zy zich tuſſchen haar drie Minnaars gelijkelijk gedeeld; den een bekoorde haar door zijn goed gelaat, den ander door de bekoorlijkheden van zijn ſtem, en de darde door de minlijkheid van zijn geeſtrijke woorden. Bywylen volgden de vermaakelijkheden, welke zy met alle drie genoot, d'eene op d'andere; en 't gebeurdde, dat, na dat zy haar oogen op het gelaat van den eerſte voldaan had, zy zich het oor liet ſtreelen door de godlijke zang van de twede: en eindelijk, als haar deze twe begonden te verveelen, zuchtte ze na de vernuftige ommegang van *Franoìskar*, in wien zy bekoorlijkheden vond, daar haar geeſt nooit af vermoeid

wierd.

wierd. Zy was zo veel te gevoeliger voor deze vermaakelijkheden, dewijl ze in haar perſoon de drie groote voordeelen, welke hen aanzienlijk maakten, vereenigde; en niet zonder moeyelijkheid zag ze de hoedanigheden, die zy in een eenig Minnaar wel zou hebben willen vinden, in drie verſcheidene Perſoonen verdeeld.

Den Onderkoning ondertuſſchen afſtand van het Rijk komende te doen, was de gantſche Natie bezig met de verkiezing van een Nazaat. 't Lot viel op den Sevarobaſte *Kimpſas*; Vader van *Balſimé*, die zich aldus op den Troon des Zons verheven zag, en *Sevarokimpſas* genaamd wierd.

Deze hooge waardigheid gaf een nieuwe luiſter aan zijn gantſche Geſlacht; en in een ander Land, als *Sevarambe*, zou ze de hoop der drie Minnaars van *Balſimé* om ver hebben konnen ſtooten: maar hoewel deze verkiezing onzen drie Minnaars een nieuwe eerbiedigheid voor hun Meeſteres inboezemde, verloſte ze hen, ver van hen af te wyderen van de zoete hoop van haar te bezitten, van de vrees. welke d'afſtand des laatſte Onderkonings hen gebaard had; want, dewijl ze niet wiſten wie na hem volgen zoude, hadden zy alle drie, en inzonderheid de verliefde *Franoskar*, een rechtmaatige angſt, dat de nieuwe Stedehouders des Zons, zijn recht en gezag gebruikende, hen voor eeuwig van het ſchoon voorwerp hunner liefde berooven mocht. Maar als zy zagen, dat de Vader van *Balſimé* tot deze waardigheid verheven was, verdween alle hun vrees van die kant; en zy hadden nu niets meer t'overwinnen, als de twijfelmoedigheid van hun beminnelijke Meeſteres. *Franoskar* en *Nefrida*, hoewel ze Medevryers waren, malkander van hun kindſche jaaren af kennende, alle beide vernuft hebbende, en zich byna door de darde Minnaar van *Balſimé* de voet hebbende zien lichten, hadden zich krachtiglijk vereenigd, en leefden in een zeer enge vriendſchap, zonder den een den ander eenige nijd toe te draagen, wenſchende een iegelijk van hen zijn Vriend door de genieting van zijn Meeſteres, indien hy ze zelf niet bezitten konde, gelukkig te zien. Zy handelden beiden gezamentlijk in verſcheidene gelegentheden; en als den Poëet eenig fraai Werk gemaakt had, voegde de Muzikant de bekoorlijkheden van de Muziek daar by. En gelijk zy alle beiden, ieder in zijn konſt, d'uitſteekendſten van de gantſche Natie waren, behaalden zy geſtadig de prijzen, welke voor de gaauwſte Poëet,

en

en de beste Muzikant, waren geschikt. De schoone *Balsimé*, wiens lof in de fraaye Werken dezer ongemeene Geesten aan alle kanten vloog, had hier een zonderling behaagen in. *Franoskar* en *Nefrida* stemden op, een Werk te maaken ter eere des Onderkonings, en zich daar door zijn achting en gunst te verkrijgen; 't geen zy op een zeer heerlijke wijs deeden: want gelijk in deze gelegentheden alle de geenen, die in de geleerdheid en fraaye konsten uitmunten, gewoon zijn hun uiterste vlijt aan te wenden, om zich d'achting des Vorsts en der geheele Natie te verwekken, en om door eenig uitmuntend meester-stuk de vergelding, die men aan de verdienste geeft, te genieten, overwonnen deze twe doorluchtige Medevryers alle de geenen, welke hen de prijs der glorie betwisten dorsten. *Franoskar* stelde in zeer heerlijke vaerzen 't Gebed aan de Zon, 't geen *Sevarias* eertijdts in proze had gemaakt; en *Nefrida* zong het met zodanig een bevalligheid, dat alle de geenen, die het hoorden, daar door opgetoogen wierden. Zy voegden by dit Gebed de Lof des nieuwen Onderkonings, en preezen hem op een zo bekoorlijke manier, dat zy alle beiden zijn achting en zijn gunst verkreegen; waar na zy uit het Schouwburg op een Zegen wagen na de Tempel gebracht wierden: en als zy, volgens de gewoonte, een Reuk-offerande aan de Zon gedaaan hadden, deeden zy zich na d' *Osmasie* van *Balsimé* voeren, en offerden haar de prijzen, die zy hadden gewonnen.

Deze vermaarde getuigenissen van hun liefde streelden haar op een aangenaame wijs; en haar eenige versmaading voor haar anderen Minnaar, dien zy zonder glorie zag leeven, inboezemende, deeden zy haar allengskens na deze twe neigen, hoewel het bekoorlijk gelaat van den eerste nu en dan het voornaamste voorwerp haarer begeertens maakte. Zy dobberde aldus, zonder een besluit te konnen neemen, tot de door de Wetten verordende tijd, om zich ter gunst van een eenig Minnaar met uitsluiting van alle d'anderen te verklaaren. *Franoskar* en *Nefrida*, welke deze dag aanzagen, als den geen, die hen hun geluk of ongeluk zou aankondigen, vereenigden zich sterker als ooït, om hun Medevryer te doen uitsluiten, en de twijfelmoedige *Balsimé* zich voor den Poëet of voor den Muzikant te doen verklaaren Met dit oogmerk maakte *Franoskar* een Gedicht, 't welk hy de *Prijs der Verdienste* noemde; en door de

gunst zijner Vrienden verkreeg hy een bevel van den Onderkoning om het door de geinteresseerde of belangde Persoonen te doen vertoonen. *Balsimé* zou de vergelding des Overwinnaars weezen, en moest zelve van de verdienste der Speelders oordeelen. 't Gantsche Stuk draaide op de voordeelen des Schoonheidts, op de bekoorlijkheden van de Muziek, en op glorie der Poëzy en des Vernufts. De drie Minnaars speelden ieder zijn rol; en *Franoskar* verschafte hen ter goede trouwe alles, 't geen ten voordeele van hun onderwerp gezegt konde worden. Den eerste, die zo schoon en welgemaakt was, als een Jongeling weezen kan, sprak voor de twee anderen, en zei zulke fraaye dingen tegen zijn Meesteres, dat, indien hy de gaaf had gehad van ze met een behoorlijke bevalligheid uit te spreeken, en zijn woorden door zijn gebaerden en de toon van zijn stem te bezielen, men gelooft, dat hy met d'eerste aanval een hert, 't geen alreedts gantsch geneigd was tot hem te verkiezen, weg gedraagen zoude hebben; maar gelijk hy zeer slecht van geest voorzien was, zei hy de dingen op een zo onsmaakelijke wijs, dat ze alle hun kracht in zijn mond verlooren, en aan zijn Rechteres de begeerte gaven van haar twede Minnaar te hooren. Deze een zo gunstige tijd waarneemende, zong voor zijn Meesteres met zodanig een bevalligheid, en deed de voordeelen van zijn konst door zijn woorden, door zijn gebaarden, en door de bekoorlijkheden van zijn stem, zo wel uitschitteren, dat hy byna alle d' indrukken, welke zijn Medevryer in *Balsimes* geest gemaakt had, daar uit wischte. Op de Muzikant volgde de Poëet, welke zulke geestige dingen tot lof des Dichtkunsts zei, dat hy alle de Toehoorders verrukte. Vervolgens deed hy een vertoog aan zijn Meesteres, om haar zijn liefde, zijn standvastigheid, en zijn getrouwheid te verbeelden; en hy schilderde haar de grootte van zijn lijden zo wel af, dat zy, laatende zich eindelijk door zijn gebeden beweegen, en door zijn redenen overreden, en ziende dat den Onderkoning en al het Volk hem toejuichte, tot teken van bovenstelling de hand aan hem gaf. Hier na klom zy met hem op de Zegen-wagen, en reed uit het Schouwborg na den Tempel, alwaar na dat zy hun offerande aan het Gestarnte des Lichts gedaan hadden, deeden zy zich door alle de voornaamste plaatsen van de Stad voeren, daar hen van alle kanten de gelukwenschingen en de toejuigchingen des Volks in d'ooren klonken.

De dag van hun *Osparenibon* weinig tijdts daar na gekomen zijnde, wierden zy door de banden van een wettig Huwelijk vereenigd. Vervolgens maakte *Franoſkar*, na dat hy tien jaaren lang alle de Prijzen der Poëzy had gewonnen, het ſchoone Lof-dicht ter eere van *Sevarias*, daar wy af geſproken hebben, en verdiende door dit onvergelijkelijk Werk de heerlijke naam van *Khodamias*, dat 's te zeggen, *godlijke Geeſt.* Naderhand klom hy langs trappen tot de waardigheid van *Sevarobaſte*; en als de ſchoone *Balſimé* d'eerſte glans van haar jeugd en van haar ſchoonheid, mitsgaders de bekoorlijkheden van haar ſtem, verlooren had, erkende zy beter als ooit, dat, dewijl de voordeelen des geeſts vaſter en duurzaamer zijn als die des ligchaams, zy ook verdienen boven de zelven geſteld te worden.

Ziet daar de hiſtorie der minneryen van den by de Sevarambes zo zeer beroemde Poëet *Khodamias*, en de ſchoone *Balſimé*, waar af de geheugenis nooit verlooren zal worden, en die volgens alle ſchijn van Vader tot Zoon in alle de Nakomelingſchap zal overgaan, zo lang als de Taal der Sevarambes, en de Prijs der Verdienſte, gemaakt door *Franoskar*, zullen duuren. Men vertoont dit Stuk om de vijf jaaren; en ik heb het zelf twe maalen met een uitſteekend vermaak geſpeeld zien worden.

Na dat ik verhaald heb, 't geen ik 't opmerkens waardigſt in deze gelukkige Natie heb geoordeeld, is my nu noch maar overig iets te zeggen van de manier, op de welke wy geduurende alle de tijd, die ik te *Sevarinde* heb gewoond, in onze *Oſmaſie* leefden, mitsgaders van wat middelen ik my vervolgens diende, om dit Land te verlaaten, en na *Azia* over te ſteeken. 'k Heb alreedts gezegt, dat men ons altemaal in een *Oſmaſie* gehuisveſt, en 'er my *Oſmaſionte* af had gemaakt; dat de meeſten van mijn Volk tot het ſtichten van Gebouwen gebruikt wierden; en eindelijk, dat een iegelijk op geregelde uuren arbeidde, volgens de gewoonte der Sevarambes. Wy hadden ook Slaavinnen; want wat de vrijen belangt, die mochten wy niet hebben, uitgezondert de geenen, welken wy uit *Holland* hadden gebracht. Wy kreegen 'er verſcheidene Kinderen by, en voedden de zelven op tot d'ouderdom van zeven jaaren; waar na ze door een bezondere gunſt van den Staat aangenomen wierden, even als die der Sevarambes. Maar dit geſchiedde niet zonder

der swaarigheid. *Sevarminas* vergaderde zijn Raad over dit stuk; en de zaak wierd daar in bedenking genomen. d'Eenen zeiden; dat wy Vreemdelingen, en een kwaadaardig Geslacht, mitsgaders dat wy klein van gestalte, en van een swakke gesteldheid waren, en dat het gantsch niet diende, toe te laaten dat wy ons met de Sevarambische Vrouwen vermengden, op dat deze vermenging van ons bloed met het hunne daar geen verandering en bederving in bracht. Die voor ons waren, zeiden in tegendeel; dat, hoewel wy vreemdelingen waren, onze Kinderen 't daarom niet waren, dewijl ze in het Land, en onder de bescherming der Wetten, waren geboren; en dat men derhalven dezen onnozelen Schaapen onrecht doen, en hen van hun natuurlijk recht berooven zoude, indien men hen van d'anderen afzonderde. Zy voegden daar by; dat onze zeden, zo lang als wy onder hen hadden geleefd, taamelijk goed waren geweest, en dat wy ons na de gewoonlijkheden des Landts zeer wel geschikt hadden; dat wy in der daad swak en klein waren, maar dat de meesten onzer Kinderen te *Sevarinde* van sterke en rustige Moeders geboren zijnde, zy alreedts scheenen te belooven, dat ze t'eeniger tijd groot en krachtig zouden worden, gelijk zy. Men zei ook ten anderen; dat, dewijl ze by de Kinderen van de Stad opgetrokken waren, men hoopen konde, dat ze d'eerlijke zeden en gewoonlijkheden des Landts, even als die, krijgen zouden; dat men deze proef gelukkiglijk in de Parsis had gedaan, zelfs toen den Staat noch gansch nieuw en weinig zeker was, hoewel ze aanzienlijker in getal en macht waren, als wy; dat 'er aldus van de kant onzer Kinderen, noch van ons Bloed, niets te vreezen stond, vermits de meeste Menschen niet ondeugende waren, als ter oorzaak van de kwaade regering hunnes Landts, en der kwaade voorbeelden die zy daar van hun kindtsheid af zagen. *Sermodas* bepleitte onze zaak met een grooten iever, en won ze ook eindelijk; invoegen dat onze Kinderen, gelijk d'anderen, zonder eenig onderscheid, door den Staat aangenomen wierden.

De Kinderen der Schipbreukelingen door den Staat aangenomen.

't Is by na ongeloofelijk, hoe veel de gesteldheid onzer ligchaamen in drie of vier jaaren tijdts veranderde, 't zy door de soberheid, door de gemaatigde arbeid, door de vermaakelijkheden die wy gestadig bywoonden, of 't zy eindelijk door de weinige zorg, welke wy wegens de noodzaakelijkheden des leevens behoefden te hebben.

Onze Mannen en onze Vrouwen verjongden by na altemaal, en wierden veel ſterker en ruſtiger, als ze voorheen hadden geweeſt. Eenigen onzer Hollanderinnen, die in *Holland* nooit Kinderen ter wereld hadden konnen brengen, wierden te *Sevarinde* vruchtbaar. Wy leefden zonder zorg en bekommering, en dachten niet als om ons te vermaaken, wanneer wy onze arbeid verricht hadden. 't Danſen, de Muziek, de Wandelingen, d'openbaare Schouwſpelen, welke wy van tijd tot tijd zagen, en alle d'anderen Vermaakelijkheden, die hier te Lande in een zeer groot getal zijn, waren onze dagelijkſche bezigheden, en maakten de dofſten en ſwaargeeſtigſten vrolijk en gezellig. In 't begin kreegen wy by na altemaal de koorts, en zelfs ſtierven 'er eenigen af; maar naderhand waren wy zo gezond en fris, als wy weezen konden: en 't ſcheen dat deze ziekte alle de kwaade humeuren onzes ligchaams verteerd had.

Eenige andere byzonderheden.

Wy verkeerden gemeenzaamlijk met de Sevarindiers, die zich in 't eerſt niet bedwingen konden van te lagchen, als ze eenige kleine Lieden zagen, welke wy onder ons hadden, en inzonderheid als ze hen hun Hollandſche Taal hoorden ſpreeken, die ze by de taal der Katten en der Honden vergeleeken. Zy deeden ons verſcheidene vraagen wegens de geſteldheid van *Europa*, en onder anderen of onze Landen wel zo ſchoon waren als het hunne, of de Mannen en Vrouwen daar altemaal zodanig van poſtuur waren als wy, en meer andere diergelijke dingen. Hier na verheften zy de Wetten en de Gewoonten, die *Sevarias* hen had nagelaaten; en zy beſlooten eindelijk, dat alle d'andere Natien, by de hunne te vergelijken, elendig en blind waren; daar ze zonder tegenſpreeken gelijk in hadden. Zy handelden ons zeer minnelijk; en wat my in 't bezonder belangt, 'k wierd zeer beleefdelijk by de Grootſten ontfangen, en verkeerde met hen zo gemeenzaamlijk, als of wy Broeders hadden geweeſt. 'k Wierd zelfs bywylen in 't vertrek des Onderkonings gebracht, met wien ik drie of vier reden-wiſſelingen heb gehad; 't welk my een groote achting verwekte, en intrede by alle d'Overigheidts-perſoonen gaf. 'k Ging ſomtijdts met hen op de jacht, neemende eenigen van mijn Lieden mee, en onder anderen *van de Nuits*, die ongelukkiglijk door een Beer, welke men gewond had, verſcheurd wierd, eer hy geholpen konde worden. Dit toeval veroor-

oorzaakte ons altemaal een groote droefheid, en inzonderheid my, dewijl ik hem zeer beminde, en voor de getrouwste van alle mijn Vrienden hield, en die mijn vriendschap best waardig was. Hy liet twe Vrouwen en vijf Kinderen na, welke ik hoop dat noch in 't leeven zijn.

Daar was een zekere *Sevorobaste*, *Kalsimas* genaamd, die my zijn vriendschap vergunde, en dikwils tot zijnent deed komen, daar hy my zelfs aan zijn tafel plaatste. Hy had in *Persien*, in d'*Indien*, en in *China* gereisd, maar nooit in de westerlijke Gewesten van ons Vast-land geweest; en gelijk hy zeer nieuwsgierig was om 'er iets af te weeten, en ik bekwaamer als iemand van ons gezelschap om 'er hem kennis af te geeven, had hy een groot vermaak in met my te praaten; en hy vertelde my op zijn beurt, 't geen hy in zijn Reizen had opgemerkt, en welke dingen hem geduurende die tijd wedervaren waren. Bywylen kwam hy ons in onze *Osmasie* bezoeken; en dikmaals nam hy my mee, om het vermaak van de Jacht, van de Visschery, en andere diergelijke vermaakelijkheden, te genieten. Deze gemeenzaamheid wikkelde my zo diep in zijn vrienschap, dat ik een zijner grootste gunstelingen was.

'tWas ook door middel van hem, dat ik verlof kreeg om weer na *Europa* te keeren; 't geen ons alreedts geweigerd was: want na by na vijftien jaaren in dit Land gewoond te hebben, wierd mijn hert, niettegenstaande alle mijn reden, door een hevige begeerte van mijn Vaderland weer te zien bemachtigd. 'k Stelde my 'er een zeer lange tijd tegen: maar ziende, dat 'er een Schip na *Persien* gezonden stond te worden, met het welk een der Kinderen van *Kalsimas* zich derwaarts zoude vervoegen, kon ik 't geweld mijner begeerten niet langer stutten, en ik dacht niet als op de middelen van de zelven te voldoen. De strijd, die 'er lange tijd tusschen mijn hert en mijn reden was geweest, had indruk op mijn ligchaam gemaakt: 'k was 'er door vermagerd; en mijn inborst, welke voor heen vrolijk genoeg was, was dof en swaarmoedig geworden. *Kalsimas* bemerkte het wel haast, en vroeg 'er my d'oorzaak af. 'k Trachtte hem die een tijd lang te verbergen; maar eindelijk was ik gedwongen zijn vraagen oprechtelijk te beantwoorden, op de belofte, welke hy my deed van my in mijn voorneemen te zullen dienen. Als hy nu 't onderwerp van mijn kwelling wist, poogde hy die door verschei-

Den Schrijver krijgt begeerte om weer na Europa te keeren.

dene goede redenen te verzachten; maar verstaan hebbende, dat ik 'er my zelven al diergelijken voorgehouden had, zonder mijn zucht te konnen overwinnen, en dat mijn geest zich te vergeefs tegen de beweegingen van mijn hert stelde, beloofde hy my, dat hy alles voor my doen zou, 't geen in zijn vermogen was, om de vrijheid van na mijn Vaderland te mogen keeren van den Raad te verwerven, doch onder belofte van met de Vrouwen de Kinderen, welke ik hem wijs maakte in *Holland* gelaaten te hebben, om een beter schijn aan mijn verzoek te geeven, weder te zullen komen. 't Is ook waar, dat het mijn voorneemen was, en dat, sedert ik in *Azia* geweest ben, ik de begeerte van weer na *Sevarinde* te keeren in my voel aangroeyen, ten einde aldaar, wanneer ik de hevige zucht, welke ik heb om mijn Vaderland noch eens weer te zien, en daar iemand met my te neemen, die my zeer waard is, indien ik haar noch in het leeven vind, voldaan zal hebben, het overige mijner dagen te verslijten. En mijn begeerte is zo veel te billijker, dewijl boven de voordeelen van dit Land, ik 'er drie Vrouwen en zestien Kinderen gelaaten heb, welke ik hoop dat altemaal noch leeven, en die ik geen oogenblik verlaaten zou hebben, indien de drift van d'eerste vrucht mijner liefde by hun getal te voegen my daar niet krachtiglijk toe aangedreeven had.

Kalsimas ondertusschen ziende de bereidselen, welke men maakte om Lieden na *Persien* te stuuren, en weetende dat de begeerte van deze Reis te doen alle dagen in my toenam, wendde alle zijn iever aan, om het verlof, 't geen ik verzocht, van den Onderkoning te verwerven. Hy vond 'er groote swaarigheden; en de zaak zou nooit gelukt hebben, gelijk hy my naderhand deed begrijpen, indien men ze in den Raad in overweeging had genomen: maar hy keerde die slag, en wist het hert van *Sevarminas* zo wel te treffen, dat hy my op zijn verzoek, en door een beweeging van genegentheid, welke hy voor my had, toestond, heimelijk met de Zoon van *Kalsimas* en zijn Makkers te scheep te gaan, na my alvoorens te hebben doen belooven, dat ik wederkeeren, en nergens van hun Natie zoude reppen.

En verwerft daar verlof toe.

Ter zelve tijd als wy vertrekken zouden, lagen 'er Schepen gereed om nieuwe ontdekkingen te doen in de Zee, daar wy hier voor af gesproken hebben. 'k Maakte mijn Lieden dan wijs, dat ik uit

nieuws-

nieuwsgierigheid een tocht in deze Zee wilde gaan doen; en laatende mijn Lieutenant *Deveze* in mijn plaats, nam ik oorlof van hen, niet zonder veele traanen en zuchten. Mijn Vrouwen stelden zich, zo lang als zy konden, tegen mijn, voorneemen; maar ziende, dat ik onverzettelijk was, troostten zy zich met de hoop van mijn wederkomst.

'k Vertrok dan van *Sevarinde* in den jaare 1671. en ging, eer ik het Gebergte passeerde, 't Dal van *Stroukaras* bezichtigen, daar ik hier voor de beschrijving af gedaan heb. Vervolgens weer over het Gebergte, waar langs wy gekomen waren, getrokken zijnde, geraakte ik met mijn Gezelschap te *Sporounde*, hebbende tot mijn voornaamste Vriend de Zoon van *Kalsimas*, *Bakinda* geheeten, een Man van omtrent dartig jaaren, en van een zonderlinge wijsheid en voorzichtigheid. *Hy vertrekt aan Sevarinde.*

Te *Sporounde* bezocht ik eenigen mijner oude kenniffen, als *Karchida*, die toenmaals *Karchidas* geheeten wierd, ter oorzaak des nieuwe Waardigheids van *Derosmasiontas*, welke hy te *Sporounde* verkreegen had. *Albikormas* was twe jaaren te vooren gestorven, na zijn Heerschappy aan den Sevarobaste *Galokimbas*, die den Onderkoning gestuurd had om in zijn plaats te regeren, overgelaaten te hebben. *Benoskar* woonde noch in d'Eilanden, en bekleedde de Bediening, welke *Karchida* had, toen wy eerst in dit Land kwamen.

Als wy eenige dagen te *Sporounde* hadden geweest, wierden wy te water tot aan het Meir *Sporaskompso* gevoerd, daar wy een Schip vonden van omtrent drie honderd tonnen, 't geen ons lag te wachten. Wy klommen 'er in, ik de vijf-en-twintigste, behalven 't Bootsvolk; en ons Schip wierd door drie Galjooten voortgesleept tot aan de Zee toe: want het was zo geweldig stil, dat wy de zeilen niet gebruiken konden. Wy geraakten niet in de zelve door de Baay, daar *Maurits* in gevaaren was, maar door een ander Kanaal, Oost-waart gelegen, 't geen uit het Meir recht na de Zee leid. Den Oceaan was zeer effen, toen wy 'er kwamen; en onze Galjooten waren gehouden ons meer als twintig mijlen ver te sleepen, eer wy wind konden vinden. 'k Verstond, dat ze in dit saizoen een maand of twe lang altijd stil, en effen, maar geduurende al het overige des jaars langs deze gantsche Kusten gestadig vol stormen en onweeren was. Twe dagen na 't vertrek onzer Galjooten kreegen wy een kleine Zuid-Weste wind, die onze zeilen een weinigje deed swellen, en, allenskens wakkerende, ons zonder eenig geweld, hoewel krachtig en snel genoeg, geduurende de tijd van vijf dagen, zeewaart in dreef. Op de zesde dag ging hy leggen; en wy waren genoodzaakt een andere zy-wind te neemen, welke ons zeven of acht dagen lang na de plaats, daar wy heen gingen, voortstuuwde. Thans dienden wy ons noch van een andere wind; en aldus van tijd tot tijd veranderende, kwamen wy eindelijk aan de Kusten van *Persien*, acht-en-festig dagen na ons vertrek van *Sporounde*. *En scheepe zich in.*

Hier verdeelden zich onze Reizigers twe aan twe, en namen altemaal verscheidene wegen, na dat zy alvoorens de tijd van hun wederkomst bestemd hadden. By geluk trokken *Bakinda* en zijn Makker, *Foniskar* geheeten, *Komst aan Persien.*

ten, zo haast als zy hun naamen veranderd en Persiaansche hadden aangenomen, na 't Westen; en ik verzelde hen tot in *Ispahan*, de Hoofd-stad van *Persien*: alwaar na eenige dagen geweest te hebben, verzocht ik oorlof, om mijn Reis na *Europa* voort te zetten. Mijn verzoek wierd zonder eenige moeite toegestaan; invoegen dat, de gelegentheid van een *Karavaane* waarneemende, ik my op weg begaf, om mijn Tocht te bevoorderen. 'k Zag inmiddels alle de Steden, daar wy door en voorby trekken moesten, van de welken ik hier niet spreeken zal, dewijl, door dien verscheidene al over lange jaaren de beschrijving daar af hebben gedaan, de zelven aan alle Liefhebbers bekend zijn.

Vertrek met een Karavaane na de kant van Europa.

Om dan een Verhaal, 't geen verdrietig zou konnen vallen, te bekorten, zal ik my vernoegen met te zeggen, dat ik eindelijk in goede gezondheid te *Smirna* kwam; daar ik my wel haast op de Hollandsche Vloot, die eerstdaags staat te vertrekken, hoop in te scheepen.

Komst te Smirna.

Dit is het geen, 't welk wy getrokken hebben uit d'Aantekeningen van den Kapitein *Siden*, die wy in zo goede orde hebben gebracht, als 't ons mogelijk is geweest, zonder 'er iets by te voegen, als 't geen noodzaakelijk was, om de stoffen aan malkander te knoopen, en hen een gedaante van een Historie te geeven, welke men zonder moeite in een geheel boek, en niet in stukken en brokken, gelijk wy ze gevonden hebben, leezen konde. 't Staat eenigermaate te gelooven, dat den Auteur in twijfel was, of hy ze aan den dag wilde geeven, of niet, vermits zijn papieren meer geschreeven waren in de gedaante van Aantekeningen voor zijn byzonder, als voor een algemeen gebruik: en 't blijkt daar te meer uit, dewijl hy alle zaaken zodanig niet verklaard heeft, als 't een Historie wel vereischt, en dat hy zekere plaatsen, waar over het schijnt dat hy zich wyder uitgebreid behoorde te hebben, verkort, en veele dingen, welke hy in een naauwkeurige en volkomene Historie had moeten beschrijven, stilswygende voorby heeft gegaan. Hy belooft zelfs op eenige plaatsen, zaaken te verklaaren, daar hy vervolgens niet meer af spreekt, gelijk de Bynaamen des Zons, en eenige andere stoffen. Niettemin zeid hy'er genoeg af, om'er een ligchaam van een Historie af te maaken, zodanig als wy 't aan Gemeen geeven.

Besluit van 't Werk.

Wy hoopen, dat den Leezer 'er mee vernoegd zal weezen; vermits het 't alles was, 't welk wy hem hebben konnen geeven, en dat hy 'er mogelijk vermaak en nut in zal vinden.

EINDE.

1705.

Dit is het geen 't welck wy getrocken hebb:

A